

การพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน

นางสาวชมพูนุท ภาณุภาส

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา

คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2559

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A DEVELOPMENT OF MANAGEMENT MODEL OF THAI PUAN COMMUNITY BASED
CULTURAL TOURISM

Miss Chompunoot Panupat

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy Program in Sports Science

Faculty of Sports Science

Chulalongkorn University

Academic Year 2016

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทย พวนโดยชุมชน
โดย	นางสาวชมพูนุท ภาณุภาส
สาขาวิชา	วิทยาศาสตร์การกีฬา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	ศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ กาญจนกิจ
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม	รองศาสตราจารย์ เทพประสิทธิ์ กุลธวัชวิชัย

คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต

..... คณบดีคณะวิทยาศาสตร์การกีฬา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วันชัย บุญรอด)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุชาติ ทวีพรปฐมกุล)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ กาญจนกิจ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
(รองศาสตราจารย์ เทพประสิทธิ์ กุลธวัชวิชัย)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุจิตรา สุคนธ์ทรัพย์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. กุลพิชญ์ โภไคยอุดม)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. กำโชค เผือกสุวรรณ)

ชมพูท พานุกาส : การพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน (A DEVELOPMENT OF MANAGEMENT MODEL OF THAI PUAN COMMUNITY BASED CULTURAL TOURISM) อ.ที่ปริกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ศ. ดร.สมบัติ กาญจนกิจ, อ.ที่ปริกษาวิทยานิพนธ์ร่วม: รศ. เทพ ประสิทธิ์ กุลธวัชชัย, 407 หน้า.

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการจัดการ ปัญหาในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน จังหวัดสุพรรณบุรี 2) เพื่อศึกษาความต้องการในการทำรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชนของประชาชนในชุมชนไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจและความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในชุมชนไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี และ 4) เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน จังหวัดสุพรรณบุรี การดำเนินงานมี 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ขั้นการวินิจฉัย (Diagnosis) ข้อมูลเบื้องต้นที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนที่ 2 ขั้นการปฏิบัติการ (Action) โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนไทยพวน ขั้นตอนที่ 3 ขั้นตอนการวัดผล (Measurement) ของรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน และขั้นตอนที่ 4 ขั้นการศึกษาผลสะท้อนที่เกิดขึ้น (Reflection) ของรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน

ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชนได้รูปแบบซึ่งมี 6 องค์ประกอบหลัก คือ 1) ปัจจัยนำเข้า (Input) คือ ชุมชนไทยพวนมีประวัติความเป็นมาและอัตลักษณ์ของวัฒนธรรม และมีประเพณีกำฟ้าซึ่งเป็นประเพณีพื้นบ้านที่มีการปรับปรุงให้สอดคล้องกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจ รวมถึงการพัฒนาต่อยอดการพัฒนาภูมิทัศน์ที่ได้ดำเนินการอยู่ให้เกิดความต่อเนื่อง 2) กระบวนการ (Process) คือ การนำกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมมาเป็นหลักในการดำเนินการ และรวมทั้งนำหลักแนวคิดการจัดการเชิงระบบ มาเป็นเครื่องมือในการพัฒนารูปแบบฯ สู่แผนพัฒนาของหน่วยงานท้องถิ่นเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวให้เกิดอย่างต่อเนื่องในชุมชน 3) ผลผลิต (Output) คือ ผลผลิตที่เกิดขึ้นจากการพัฒนารูปแบบฯ โดยสร้างกลุ่มคณะทำงานด้านการท่องเที่ยวของชุมชน และสร้างเส้นทางท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนทั้งทางบกและทางน้ำ และโปรแกรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนแบบค้างคืน และส่งเสริมพัฒนาการสร้างมัคคุเทศก์ท้องถิ่นและยุวมัคคุเทศก์ในชุมชน และผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ในรูปแบบของเอกสารและข้อมูลนำเสนอในสื่อสังคมออนไลน์ 4) ผลลัพธ์ (Outcome) คือ ชุมชนไทยพวน จ.สุพรรณบุรี เกิดความเข้มแข็งโดยมีรูปแบบฯ ไปใช้ได้จริงและเป็นรูปธรรมอย่างยั่งยืน 5) ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) คือ คนในชุมชนต้องคำนึงถึงผลที่จะได้รับที่เกิดขึ้น เพื่อนำมาสู่การพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนอย่างต่อเนื่อง 6) ปัจจัยภายนอก คือ ชุมชนควรคำนึงถึงปัจจัยภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อทั้งทางบวกและทางลบต่อการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน ได้แก่ ปัจจัยทางการเมือง (Politics) สังคม (Socials) เศรษฐกิจ (Economics) และเทคโนโลยี (Technology) เพื่อสนองต่อนโยบายการบริหารจัดการของท้องถิ่น ผลการวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า ความสำเร็จที่เกิดขึ้นในชุมชนไทยพวน อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งได้จากการพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน มาจากการสร้างเสริมการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนทุกระดับ โดยยึดหลักความต้องการของคนในชุมชน เป็นการกระตุ้นให้เห็นถึงความสำคัญในการอนุรักษ์วัฒนธรรม โดยใช้การท่องเที่ยวในการขับเคลื่อนพัฒนาชุมชนส่งผลให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันของชุมชน ตลอดจนการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการพัฒนาประชาสังคมท้องถิ่นให้สามารถพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมให้เกิดความยั่งยืน

สาขาวิชา วิทยาศาสตร์การกีฬา

ปีการศึกษา 2559

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่อ อ.ที่ปริกษาหลัก

ลายมือชื่อ อ.ที่ปริกษาร่วม

5578603239 : MAJOR SPORTS SCIENCE

KEYWORDS: THAI-PUAN CULTURAL, COMMUNITY- BASED CULTURAL TOURISM, MANAGEMENT MODEL DEVELOPMENT
 CHOMPUNOOT PANUPAT: A DEVELOPMENT OF MANAGEMENT MODEL OF THAI PUAN COMMUNITY BASED
 CULTURAL TOURISM. ADVISOR: PROF. SOMBAT KARNJANAKIT, Ph.D., CO-ADVISOR: ASSOC. PROF.
 TEPPRASIT GULTHAWATVICHAI, 407 pp.

This is a mixed method research which was aimed 1) to examine the management and its problems of Thai - Puan community based cultural tourism in Suphanburi province, 2) to study the community needs for the Thai - Puan cultural tourism management, 3) to study tourist satisfaction and needs in the Thai - Puan cultural tourism, and 4) to develop a model of the Thai - Puan community based cultural tourism management. In this study, there were 4 phases: Phase 1 of Diagnosis--diagnosis of related data and information, Phase 2 of Action—action of the Thai – Puan participation, Phase 3 of Measurement—measurement of the model of the Thai - Puan cultural tourism management, and Phase 4 of Reflection-- reflection of the model of the Thai - Puan community based cultural tourism management.

The model resulting from the development of the Thai - Puan community based cultural tourism management was the one consisting of 6 primary elements: 1) Input--that the Thai – Puan community has its own unique history and culture especially the Kam Fa tradition which has been adjusted according to socioeconomic conditions and in the community, the Project of Young Tourist Guide Development is continuously carried out; 2) Process --that implementing a participatory action research process into action; Including the concept of systematic management become a model development tool to the development plan of the local authorities to the relevant agencies and to promote and support tourism in the community ; 3) Output-- that the outputs resulting from the model of the Thai - Puan community based cultural tourism management were a structure of the community tourism working group, the Thai - Puan cultural tourism land and water routes, an overnight Thai - Puan cultural tourism program (homestay), local tour guides, printed matters and online information on the Thai - Puan cultural tourism; 4) Outcome--that the Thai – Puan communities in Suphanburi province have been strengthened resulting from the practical and sustainable model of the Thai - Puan community based cultural tourism; 5) Feedback --that people in the community must take into account of the results that will be and to further improve the management of Thai tourism culture; 6) External Factors --that people in the community must take into account of both the positive and negative impacts on the Thai - Puan cultural tourism management including political, social, economic and technological factors of local policies and administrations.

From this study, it can be concluded that the success in Thai - Puan communities in Bang Pla Ma District, Suphanburi Province, that resulted from the development of the Thai - Puan community based cultural tourism management model, comes from the involvement and is based on the needs of all people in the communities, in order to stimulate people’s awareness of the importance of cultural preservation by using tourism to drive community development. This resulted in a sharing of community learning as well as the development of quality of life, local civil society, and the sustainable cultural tourism.

Field of Study: Sports Science

Academic Year: 2016

Student's Signature

Advisor's Signature

Co-Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาจาก ศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ กาญจนกิจ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และ รองศาสตราจารย์เทพประสิทธิ์ กุศลวิชัย อาจารย์ที่ปรึกษา ร่วม ที่ได้สละเวลาให้คำปรึกษา แนะนำ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องด้วยความเอาใจใส่ อย่างดียิ่ง รวมทั้งข้อคิดที่มีคุณค่าและประโยชน์ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความเมตตากรุณา และขอกราบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุชาติ ทวีพรปฐมกุล ประธานสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.สุจิตรา สุคนธ์ทรัพย์ อาจารย์ ดร.กุลพิชญ์ โภโคยอุดม กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.กำโชค เผือกสุวรรณ กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย ที่ให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.ถนัด ยันต์ทอง อาจารย์ ดร. วาสนา เลิกเปลี่ยน ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านวัฒนธรรมไทยพวน อาจารย์ ดร. รัตนา ปานเรียนแสน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นพรัตน์ ศุทธิถก และรองศาสตราจารย์ ดร.รชาดา เครือทิวา ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวโดยชุมชน ที่กรุณาตรวจพิจารณา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยพร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะ ทำให้เครื่องมือการวิจัยมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอบพระคุณ "ทุนวิจัยคณะวิทยาศาสตร์การกีฬา" จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ "ทุนอุดหนุนการวิจัย ประเภทบัณฑิตศึกษา ประจำปี 2560" จากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ที่ให้ทุนสนับสนุนการวิจัยในครั้งนี้ ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

กราบนมัสการ เจ้าอาวาสวัดลานคา และขอขอบพระคุณ ผู้นำชุมชน อาจารย์พงษ์ พันธุ์ศิริ ประธานชมรมไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี อาจารย์ ดร. ถนัด ยันต์ทอง ที่ปรึกษาชมรมไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี รองผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดสุพรรณบุรี นายกองค้การบริหารส่วนตำบลต้นคราม สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด คณะกรรมการหมู่บ้าน บ้านลานคา ร้อยโท พิเศษ หนูสนั่น อาจารย์ลัดดาวัลย์ ชันธเขต จิตอาสา ปราชญ์ท้องถิ่น ผู้ใหญ่บ้าน ยุวมัคคุเทศก์ และประชาชนทุกคนในชุมชนไทยพวน อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ตลอดจนผู้ให้ข้อมูลหลักและผู้แทนจากชุมชนทุกท่านที่สร้างร่วมมือในการดำเนินงานทุกขั้นตอนของการวิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	9
สารบัญภาพ.....	13
บทที่ 1 บทนำ.....	16
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	16
คำสำคัญ.....	19
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	19
คำถามการวิจัย.....	19
ขอบเขตการวิจัย.....	19
คำจำกัดความของคำที่ใช้ในการวิจัย.....	20
ประโยชน์ที่ได้รับจากงานวิจัย.....	20
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	22
1. ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ.....	23
2. แนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับการจัดการและการจัดการการท่องเที่ยว.....	34
3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนและการมีส่วนร่วม.....	76
4. ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม.....	109
5. บริบทพื้นที่การวิจัย.....	125
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	141
6.1 งานวิจัยในประเทศ.....	141

6.2 งานวิจัยในต่างประเทศ	154
กรอบแนวความคิดในการวิจัย.....	165
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	169
- 170	
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	194
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	286
สรุปผลการวิจัย.....	286
อภิปรายผลการวิจัย.....	292
ข้อเสนอแนะ	303
รายการอ้างอิง	306
ภาคผนวก.....	320
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	407

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1	แสดงการเปรียบเทียบการจัดการมรดกวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว	57
ตารางที่ 2	ชุมชนไทยพวนในจังหวัดสุพรรณบุรี	134
ตารางที่ 3	การวิเคราะห์องค์ประกอบที่เกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนและการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	163
ตารางที่ 4	จำนวนของบุคคลที่ให้การสัมภาษณ์	177
ตารางที่ 5	จำนวนของผู้ที่เข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการ	186
ตารางที่ 6	จำนวนของผู้ที่เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม เพื่อยืนยันรูปแบบ ฯ	192
ตารางที่ 7	จำนวนและรายละเอียดข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวชาวไทยจำแนกตามเพศ อายุ การประกอบอาชีพ และรายได้เฉลี่ย	195
ตารางที่ 8	จำนวนและรายละเอียดของนักท่องเที่ยวชาวไทยจำแนกตามจำนวนครั้งที่เดินทางท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน	196
ตารางที่ 9	จำนวนและรายละเอียดของพฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวไทยจำแนกตาม ผู้ร่วมเดินทาง และวัตถุประสงค์ในการเดินทาง	197
ตารางที่ 10	จำนวนและรายละเอียดของพฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวไทยจำแนกตามช่วงเวลา ในการเดินทาง พาหนะที่ใช้ในการเดินทาง และค่าใช้จ่าย	198
ตารางที่ 11	จำนวนและรายละเอียดของการรับรู้ข้อมูลการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยจำแนกตามการรับรู้ข้อมูลการท่องเที่ยวจากแหล่งข้อมูล	199
ตารางที่ 12	จำนวนและรายละเอียดของกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวชาวไทยเข้าร่วมในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน	200
ตารางที่ 13	จำนวนและรายละเอียดความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่จะกลับมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนของชุมชนจังหวัดสุพรรณบุรี	201
ตารางที่ 14	จำนวนและรายละเอียดความต้องการต่อการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนของนักท่องเที่ยวชาวไทยจำแนกตามด้านสินค้าและผลิตภัณฑ์	201
ตารางที่ 15	จำนวนและรายละเอียดความต้องการต่อการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนของนักท่องเที่ยวชาวไทยจำแนกตามด้านกิจกรรม	202

ตารางที่ 16 จำนวนและร้อยละความต้องการต่อการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนของนักท่องเที่ยวชาวไทยจำแนกตามด้านสิ่งดึงดูดใจในการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในชุมชนไทยพวน .	203
ตารางที่ 17 จำนวนและร้อยละความต้องการต่อการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนของนักท่องเที่ยวชาวไทยจำแนกตามด้านค่าใช้จ่าย.....	204
ตารางที่ 18 จำนวนและร้อยละความต้องการต่อการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนของนักท่องเที่ยวชาวไทยจำแนกตามด้านกายภาพ.....	204
ตารางที่ 19 จำนวนและร้อยละความต้องการต่อการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนของนักท่องเที่ยวชาวไทยจำแนกตามด้านการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน.....	205
ตารางที่ 20 จำนวนและร้อยละความต้องการต่อการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนของนักท่องเที่ยวชาวไทยจำแนกตามด้านบุคลากรในชุมชนไทยพวน	206
ตารางที่ 21 จำนวนและร้อยละความต้องการต่อการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนของนักท่องเที่ยวชาวไทยจำแนกตามด้านการศึกษาและพัฒนาความรู้ในชุมชนไทยพวน.....	207
ตารางที่ 22 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน จำแนกตามด้านสิ่งดึงดูดใจในการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในชุมชนไทยพวน	208
ตารางที่ 23 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน จำแนกตามด้านกายภาพของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน	209
ตารางที่ 24 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน จำแนกตามด้านการตลาดและการสื่อสารแก่นักท่องเที่ยว	210
ตารางที่ 25 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน จำแนกตามด้านบุคลากรในแหล่งท่องเที่ยว	210
ตารางที่ 26 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน จำแนกตามด้านการเรียนรู้/การมีส่วนร่วม.....	211
ตารางที่ 27 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน จำแนกตามด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว	212

ตารางที่ 28 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนไทยพวน จังหวัด สุพรรณบุรี จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพการสมรส	213
ตารางที่ 29 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนไทยพวน จังหวัด สุพรรณบุรี จำแนกตามการประกอบอาชีพในปัจจุบัน และรายได้เฉลี่ย.....	214
ตารางที่ 30 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนไทยพวน จังหวัด สุพรรณบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา.....	215
ตารางที่ 31 จำนวนและร้อยละของประชาชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวใน พื้นที่ชุมชนไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี	215
ตารางที่ 32 จำนวนและร้อยละของประชาชน จำแนกตามกิจกรรมที่เห็นว่าสามารถนำมาเป็น กิจกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนของชุมชน	216
ตารางที่ 33 จำนวนและร้อยละความคิดเห็นของประชาชนต่อสภาพการจัดการการท่องเที่ยวทาง วัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน จำแนกตามด้านสิ่งดึงดูดใจในการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในชุมชน ไทยพวน	217
ตารางที่ 34 จำนวนและร้อยละความคิดเห็นของประชาชนต่อสภาพการจัดการการท่องเที่ยวทาง วัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน จำแนกตามด้านการมีส่วนร่วมพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวทาง วัฒนธรรม ไทยพวน.....	218
ตารางที่ 35 จำนวนและร้อยละความคิดเห็นของประชาชนต่อสภาพการจัดการการท่องเที่ยวทาง วัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน จำแนกตามด้านสินค้าและผลิตภัณฑ์ของไทยพวน	219
ตารางที่ 36 จำนวนและร้อยละความคิดเห็นของประชาชนต่อสภาพการจัดการการท่องเที่ยวทาง วัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน จำแนกตามด้านกายภาพของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทย พวน	220
ตารางที่ 37 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นประชาชนในชุมชนไทยพวนต่อสภาพการจัดการ การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน จำแนกตามด้านการโฆษณาและการ ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน	221
ตารางที่ 38 จำนวนและร้อยละความคิดเห็นของประชาชนในชุมชนไทยพวนต่อสภาพการจัดการ ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน จำแนกตามด้านบุคลากรในชุมชนไทยพวน	222

ตารางที่ 39 จำนวนและร้อยละความคิดเห็นของประชาชนในชุมชนไทยพวนต่อสภาพการจัดการ การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน จำแนกตามด้านการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทย พวน	223
ตารางที่ 40 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของประชาชนในการ พัฒนาการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน จำแนกตามด้านสิ่งดึงดูดใจในการ ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในชุมชนไทยพวน	224
ตารางที่ 41 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของประชาชนในการ พัฒนาการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน จำแนกตามด้านการมีส่วนร่วมของ องค์กรชุมชน	225
ตารางที่ 42 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของประชาชนในการ พัฒนาการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน จำแนกตามด้านการท่องเที่ยว วัฒนธรรมไทยพวน	226
ตารางที่ 43 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของประชาชนในการ พัฒนาการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน จำแนกตามด้านการเรียนรู้	227
ตารางที่ 44 สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนไทยพวน	229
ตารางที่ 45 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้นำชุมชนไทยพวน จำแนกตามเพศและ อายุ	236
ตารางที่ 46 กิจกรรมการท่องเที่ยววัฒนธรรมไทยพวน	238
ตารางที่ 47 แนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน จำแนกตาม ประเด็นปัญหา วิธีการแก้ไข และกิจกรรม	258
ตารางที่ 48 กิจกรรมที่ผู้เข้าร่วมการทดสอบรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทย พวนโดยชุมชนต้องการให้จัดเป็นกิจกรรมในชุมชนไทยพวน	267
ตารางที่ 49 รายละเอียดผลการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนของชุมชนไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี	385

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1	บรรยากาศริมแม่น้ำท่าจีน	126
ภาพที่ 2	วิถีชีวิตของชาวไทยพวน (ชมรมศิลปอีสาน, 2558).....	129
ภาพที่ 3	อาหารของชาวไทยพวน (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2558).....	130
ภาพที่ 4	เครื่องแต่งกายของชาวไทยพวนในจังหวัดสุพรรณบุรี.....	130
ภาพที่ 5	ประเพณีกำฟ้า อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี	133
ภาพที่ 6	พระพุทธบาทไม้ตะเคียน วันลานคา และพระพุทธเจ้าเก้าห้อง วันลานคา.....	135
ภาพที่ 7	โบสถ์ศิลาแลง วัดดอกบัว และเจดีย์ภายในวัดดอกบัว	135
ภาพที่ 8	อุโบสถวัดบ้านสูตร	136
ภาพที่ 9	ศาลปู่เจ้า-ย่าเมือง.....	136
ภาพที่ 10	บริเวณตลาดเก้าห้อง.....	136
ภาพที่ 11	อุปกรณ์เครื่องใช้ของคนไทยพวน	137
ภาพที่ 12	แผนที่ : เส้นทางท่องเที่ยวจังหวัดสุพรรณบุรี.....	138
ภาพที่ 13	รอยพระพุทธบาทไม้ตะเคียน และพระเจ้าพิชิตมาร วัดลานคา	231
ภาพที่ 14	ขุนกำแหง ผู้นำชาวพวน และศาลปู่เจ้าย่าเมือง ศาลบรรพชนไทยพวน	231
ภาพที่ 15	การเตรียมงานบุญเผาข้าวหลามและงานประเพณีกำฟ้า วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2559 ณ วันลานคา จังหวัดสุพรรณบุรี	231
ภาพที่ 16	การเผาข้าวหลาม วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2559 ณ วันลานคา จังหวัดสุพรรณบุรี	232
ภาพที่ 17	ลุงพาว ปภานิธิสกุล ปราชญ์ชาวบ้าน และวิธีทำบั้งไฟไทยพวน	232
ภาพที่ 18	อักษรไทยพวนและเครื่องมือประกอบอาชีพของคนไทยพวน.....	233
ภาพที่ 19	ป้ายข้อมูลของวัดลานคา	233
ภาพที่ 20	บ้านแพรมณีพลอย ที่พักแก่นักท่องเที่ยว	234
ภาพที่ 21	สินค้าและของที่ระลึกของชุมชนบ้านลานคา	234
ภาพที่ 22	ภาพการประชุมเบื้องต้นร่วมกับที่ประชุมคณะกรรมการผู้สูงอายุ	248

ภาพที่ 23	เข้าร่วมการประชุมคณะกรรมการหมู่บ้าน บ้านลานคา ในวันที่ 5 พฤษภาคม 2559	251
ภาพที่ 24	สัมภาษณ์ พระภิกษุ วัดลานคา เมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2559	370
ภาพที่ 25	สัมภาษณ์ประธานชมรมไทยพวนแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2558	370
ภาพที่ 26	สัมภาษณ์ประธานชมรมไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี เมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2558	370
ภาพที่ 27	ผู้แทนประชาชนในพื้นที่ชุมชนร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาของชุมชนไทยพวน กลุ่มที่ 1...	372
ภาพที่ 28	ผู้แทนประชาชนในพื้นที่ชุมชนร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาของชุมชนไทยพวน กลุ่มที่ 2....	372
ภาพที่ 29	ผู้แทนประชาชนในพื้นที่ชุมชนร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาของชุมชนไทยพวน กลุ่มที่ 3....	372
ภาพที่ 30	ผู้แทนประชาชนในพื้นที่ชุมชนร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาของชุมชนไทยพวน โดยใช้ เทคนิควิเคราะห์ต้นไม้แห่งปัญหา (Problem Tree) กลุ่มที่ 1	373
ภาพที่ 31	ผู้แทนประชาชนในพื้นที่ชุมชนร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาของชุมชนไทยพวน โดยใช้ เทคนิควิเคราะห์ต้นไม้แห่งปัญหา (Problem Tree) กลุ่มที่ 2	373
ภาพที่ 32	ผู้แทนประชาชนในพื้นที่ชุมชนร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาของชุมชนไทยพวน โดยใช้ เทคนิคการวิเคราะห์ต้นไม้แห่งปัญหา (Problem Tree) กลุ่มที่ 3.....	373
ภาพที่ 33	ที่ประชุมร่วมกันพิจารณารายละเอียดกำหนดการเพื่อเตรียมพร้อมการทดสอบรูปแบบ ฯ ในวันเสาร์ที่ 6 สิงหาคม พ.ศ. 2559 ในวันเสาร์ที่ 5 กันยายน พ.ศ. 2559 ณ ห้องประชุม กองทุน	375
ภาพที่ 34	โบสถ์ศิลาแลง และเจดีย์ วัดดอกบัว.....	377
ภาพที่ 35	โบสถ์ไม้สัก วัดบ้านสูตร.....	377
ภาพที่ 36	โบสถ์หลวงพ่อไบบ่ย์ วัดมะนาว.....	377
ภาพที่ 37	ห้องน้ำและบริเวณลานจอดรถ วัดลานคา	378
ภาพที่ 38	ร้านอาหารริมคลองเข้าส์ อาหารไทยพวน	378

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่ 1	แสดงองค์ประกอบย่อยของระบบ (Bardo & Hartman, 1982)	29
แผนภาพที่ 2	กระบวนการสร้างรูปแบบ (Keeves, 1988)	30
แผนภาพที่ 3	แสดงกระบวนการของการจัดการ (Griffin, 1999)	35
แผนภาพที่ 4	ความหมายของการจัดการองค์การ (Stoner, 1978)	35
แผนภาพที่ 5	ความสัมพันธ์ของระบบต่างๆ (อำนาจ ชีระวนิช, 2553)	40
แผนภาพที่ 6	องค์การในฐานะเป็นระบบ	45
แผนภาพที่ 7	แสดงปรากฏการณ์ทางการท่องเที่ยว (Goeldner & Ritchie, 2006)	49
แผนภาพที่ 8	แสดงความหมายและความสัมพันธ์ของทรัพยากรวัฒนธรรมที่มีอยู่ในสังคมและชุมชน (สายันต์ ไพรัชญจิตร, 2550)	55
แผนภาพที่ 9	รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน แนวคิดของ Cohen and Uphoff (1981)	85
แผนภาพที่ 10	แสดงกระบวนการบริหารจัดการแบบ Adaptive Management (ชเนตตี มิลินทางกูร, 2556)	94
แผนภาพที่ 11	หลักการวางแผนการทำให้เกิดการมีส่วนร่วมและเกิดความร่วมมือในการพัฒนา (PIC Planning Principle) ดัดแปลงจาก (Timothy & Tosun, 2003)	102
แผนภาพที่ 12	กระบวนการวิจัย	162
แผนภาพที่ 13	กรอบแนวคิดการวิจัย	168
แผนภาพที่ 14	ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	170
แผนภาพที่ 15	โครงสร้างคณะกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน	260
แผนภาพที่ 16	รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน	279

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยนับเป็นหนึ่งในประเทศที่มีความอุดมสมบูรณ์ทางวัฒนธรรม เห็นได้จากประวัติศาสตร์ความเป็นมาที่ยาวนานของประเทศ การเปิดกว้างในการนับถือศาสนา ความหลากหลายทางชาติพันธุ์ ศิลปวัฒนธรรมประจำชาติที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะในแต่ละพื้นที่ เกิดการเปลี่ยนแปลง ผสมผสาน หล่อหลอม พัฒนาตามกาลเวลา กระทั่งประยุกต์ร่วมกับวัฒนธรรมท้องถิ่น และข้ามถิ่น ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความรุ่งเรืองทางด้านวัฒนธรรมในแผ่นดินไทยที่มีการสืบสานผ่านกาลเวลามาอย่างยาวนาน ประเทศไทยจึงนับได้ว่าเป็นประเทศหนึ่งที่เต็มไปด้วยต้นทุนทางวัฒนธรรม (Cultural Capital) ไม่น้อยกว่าประเทศใดในโลก (องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน), 2556)

จากแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน พ.ศ. 2559-2563 (CBT Thailand) (สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน, 2557) ที่มีสาระสำคัญของแผนยุทธศาสตร์มีเป้าหมายเพื่อเพิ่มศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ในชุมชนให้มีความรู้ และเพิ่มทักษะความสามารถในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนได้อย่างยั่งยืน ตามแนวคิดของการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนบนฐานของความพอเพียง รวมทั้งเพื่อเพิ่มคุณค่าและมูลค่าของต้นทุนทรัพยากรการท่องเที่ยวทรัพยากรชุมชนอันจะทำให้เกิดการยกระดับความสำคัญของชุมชนในสังคม เพื่อเพิ่มจำนวนชุมชนที่มีการจัดการ การท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มีมาตรฐานคุณภาพภายใต้ขีดความสามารถของการรองรับของชุมชน และเพื่อเพิ่มจำนวนเครือข่ายและความเข้มแข็งของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ทั้งนี้ ยุทธศาสตร์การพัฒนา ประกอบด้วย 5 ยุทธศาสตร์หลัก ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้างคุณภาพ ทักษะ และความสามารถของทรัพยากรมนุษย์ในชุมชนให้มีศักยภาพในการจัดการการท่องเที่ยว โดยชุมชนแบบพึ่งพาตนเองบนฐานความพอเพียงและความรู้

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริมการเพิ่มคุณค่าและมูลค่าของต้นทุนทรัพยากรชุมชนสู่การเป็นสินค้าและบริการบนฐานอัตลักษณ์ เอกลักษณ์ และการมีส่วนร่วมของชุมชนสู่ต้นแบบเป็นแหล่งเรียนรู้ การพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนในระดับต่าง ๆ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาการบริหารจัดการการตลาดการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มุ่งเน้นการสร้างสมดุลของความสุขอย่างเท่าเทียมระหว่างชุมชนและนักท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนากลไกการขับเคลื่อนระบบการบริหารจัดการ และการทำงาน เชื่อมโยงเชิงเครือข่ายประชารัฐที่มีเอกภาพ มั่นคงและยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาดัชนีชี้วัดความสุขระหว่างชุมชนและนักท่องเที่ยวตลอดจนพัฒนา ไปสู่การเป็นแหล่งเรียนรู้ในภูมิภาคอาเซียน

จากการที่ประเทศไทยมีต้นทุนทางวัฒนธรรมที่หลากหลายและมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ ในแต่ละพื้นที่นั้น รัฐบาลจึงเล็งเห็นความสำคัญในการพัฒนาวัฒนธรรมโดยประกาศวาระแห่งชาติให้ปี พ.ศ. 2558 เป็นปีท่องเที่ยววิถีไทย จากคำแถลงของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ได้แถลงกับคณะรัฐมนตรีในการประกาศวาระแห่งชาติ ปีท่องเที่ยววิถีไทย 2558 เมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน 2557 (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2557a)

“...เพราะการท่องเที่ยววิถีไทยจะไปเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวชุมชน หมู่บ้าน ตำบล ต่างๆ ที่มีการพัฒนา นักท่องเที่ยวเข้าไปเยี่ยมชมความเป็นอยู่และซื้อสินค้าต่างๆ ถือเป็น การกระจายรายได้และลดความเหลื่อมล้ำ ที่สำคัญ เป็นการสร้างความภาคภูมิใจใน ความเป็นไทยและปลูกฝังให้เยาวชนได้เรียนรู้ถึงคุณค่าในสิ่งที่ใกล้ตัวเอง เสริมสร้างการ รักท้องถิ่นชุมชนของตน..”

จากนโยบายของรัฐบาลดังกล่าว ในทุกภาคส่วนทั้งระดับจังหวัด ระดับท้องถิ่นจึงสนอง นโยบายเพื่อพัฒนาและอนุรักษ์วัฒนธรรมในท้องถิ่น ซึ่งจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นจังหวัดหนึ่งที่ทำให้ ความสำคัญกับการอนุรักษ์วัฒนธรรม โดยเฉพาะวัฒนธรรมดั้งเดิมของกลุ่มชาติพันธุ์ โดยกลุ่มชาติพันธุ์ ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรี มีกลุ่มชาวพวน หรือไทยพวน เป็นกลุ่มชนที่มีอยู่กระจัดกระจาย หลายจังหวัดในประเทศไทย แต่ถิ่นฐานดั้งเดิมของชาวพวนอยู่ที่เมืองพวน สาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาว ชาวพวนในจังหวัดสุพรรณบุรีส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในอำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี จากการอพยพมาอาศัยอยู่ในพื้นที่ในประเทศไทยยาวนาน จึงทำให้มีความหลากหลายด้านวัฒนธรรม ที่มีความโดดเด่นควรค่าแก่การอนุรักษ์และนำเสนอสร้างเป็นจุดขายให้กับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่ นำมาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาและอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยพวน มาจัดการให้เกิดความน่าสนใจ สอดคล้องตามคุณค่าของชุมชนหรือเมือง ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ตรง ผ่านการเรียนรู้ผ่านการท่องเที่ยว (องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่าง ยั่งยืน (องค์การมหาชน), 2556) และความหลากหลายหลายด้านของวัฒนธรรม (Cultural Diversity) (รัชชนก สวนสีดา, 2556) ดังนั้น จังหวัดสุพรรณบุรีจึงกำหนดแผนยุทธศาสตร์พัฒนาจังหวัด สุพรรณบุรี (แผนยุทธศาสตร์จังหวัดสุพรรณบุรี ปี 2557-2560, 2557) ที่ให้ความสำคัญกับการจัดทำ แผนชุมชน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาชุมชนหรือท้องถิ่นของตนเอง ให้เป็นไปตามที่ต้องการ และสามารถแก้ปัญหาที่ชุมชนเผชิญอยู่ร่วมกัน โดยคนในชุมชนมีส่วนร่วมคิด ร่วมกำหนดแนวทาง

และทำกิจกรรมการพัฒนาาร่วมกัน โดยยึดหลักการพึ่งตนเอง ลดการพึ่งพิงภายนอก ด้วยการคำนึงถึง ศักยภาพ ทรัพยากร ภูมิปัญญา วิถีชีวิต วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นเป็นหลัก

แต่การที่ชุมชนท้องถิ่นจะมีความเข้มแข็งและสามารถอยู่บนฐานการพึ่งตนเองได้นั้น ต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนด้วยการวิเคราะห์ศักยภาพของคนในชุมชนเพื่อนำมาจัดทำแผนชุมชนถือเป็นเครื่องมือที่จะนำไปสู่การกำหนดทิศทางของการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น (ศิริพร เลิศยิ่งยศ, 2556) และในการเปิดพื้นที่ทางวัฒนธรรมเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างรู้เท่าไม่ถึงการณ์หรือขาดการจัดการที่ดีทำให้คุณค่าทางวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมเกิดการเปลี่ยนแปลงซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนท้องถิ่นจนขาดความเป็นเอกลักษณ์ดั้งเดิมของพื้นที่และส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวในที่สุด (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2557a) ซึ่งแนวทางในการจัดการการท่องเที่ยวในชุมชนจำเป็นต้องเกิดจากกระบวนการจัดการและกระบวนการเรียนรู้ของคนในชุมชน โดยให้สมาชิกร่วมกันคิด ร่วมกันค้นหาและเรียนรู้ร่วมกัน (Nongnapat Thiengkamol, 2005) การหาศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวในชุมชน ควรเชื่อมโยงกับคุณค่าด้านต่างๆ คือ ด้านประวัติศาสตร์ ศิลปกรรม วัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชน (อิราวัฒน์ ชมระกา, 2554) โดยรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวควรกำหนดกิจกรรมตามแผนที่คิดขึ้นมาเพื่อนำไปสู่การพัฒนา และการแก้ไขปัญหาของชุมชนอย่างแท้จริง (นงนภัส เทียงกมล, 2551) ทั้งด้านความรู้ ทรัพยากรอื่นๆ ดังนั้นเป้าหมายของการพัฒนาชุมชนอยู่ที่การให้ชุมชนมีส่วนร่วมตั้งแต่ขั้นตอนเริ่มคิดทำแผน การลงมือปฏิบัติไปจนจบกระบวนการอย่างต่อเนื่อง ตามหลักการ “ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ร่วมติดตามประเมินผล รวมถึงร่วมรับผลประโยชน์จากการมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน” โดยใช้เครื่องมือที่เรียกว่า “กระบวนการจัดการการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วม” อันเป็นกระบวนการที่สามารถสะท้อนปัญหาความต้องการของชุมชนซึ่งเป็นรากแก้วของการแก้ไขปัญหาชุมชนและโอกาสในการแสดงศักยภาพของตนเองเพื่อสร้างชุมชนของตนให้เข้มแข็งและยั่งยืน จากการศึกษาวิจัยลงสำรวจพื้นที่ พบว่าชุมชนไทยพวน อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ยังไม่มีการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่เป็นรูปแบบที่ชัดเจนเพื่อที่จะอนุรักษ์วัฒนธรรมดั้งเดิมของ ไทยพวน และไม่มีการนำการจัดการท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการสร้างรายได้ และการสร้างความรู้ ความเข้าใจในการท่องเที่ยวแก่ชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นถึงความสำคัญในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ให้ควรมีรูปแบบในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน โดยให้ชุมชนเป็นผู้วางแผน ดำเนินการ ตลอดจนให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนในการติดตามและประเมินของผลจากการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในชุมชนด้วยตนเอง และเป็นการอนุรักษ์ สืบสาน และคงความเป็นเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมผ่านการท่องเที่ยวในรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน โดยชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

ไทยพวนโดยชุมชน จังหวัดสุพรรณบุรี และนำรูปแบบที่ได้ไปเป็นหลักในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชนในพื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรีและจังหวัดอื่นๆ

คำสำคัญ

การพัฒนาารูปแบบ การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม
ชุมชนไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปและปัญหาการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน จังหวัดสุพรรณบุรี
2. เพื่อศึกษาความต้องการในการทำรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชนของประชาชนในชุมชนไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจและความต้องการในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในชุมชนไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี
4. เพื่อพัฒนาารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน จังหวัดสุพรรณบุรี

คำถามการวิจัย

รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชนที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมไทยพวน มีองค์ประกอบ ขั้นตอน กระบวนการและแนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชนเป็นอย่างไร

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหาการศึกษา

ข้อมูลที่นำมาใช้ในการศึกษาในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษา รายงานวิจัย ทฤษฎี แนวคิด คือ แนวคิดการพัฒนารูปแบบ แนวคิดการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน แนวคิดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม แนวคิดการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากร คือ บุคลากรจากหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น นักท่องเที่ยวชาวไทย ผู้ประกอบการในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ประชาชนในชุมชน ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ

ขอบเขตด้านพื้นที่

ชุมชนเชื้อสายคนไทยพวนใน ตำบลต้นครามและตำบลโคกครามอำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ได้แก่ 1) บ้านดอกบัว 2) บ้านหมี่ 3) บ้านลานคา 4) บ้านด่าน และ 5) บ้านสูตร

คำจำกัดความของคำที่ใช้ในการวิจัย

การพัฒนารูปแบบ หมายถึง การสร้างและการหาคุณภาพของรูปแบบที่เป็นองค์ประกอบสำคัญในเชิงความสัมพันธ์โดยเป็นกระบวนการการจัดการ และเป็นกรอบความคิดทางด้านหลักการวิธีดำเนินงานที่สามารถยึดถือเป็นแนวทางการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน โดยผ่านการประเมินรูปแบบจากผู้ทรงคุณวุฒิทางการท่องเที่ยว เพื่อเป็นการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนสู่การปฏิบัติที่ดียิ่งขึ้น

การจัดการ หมายถึง กระบวนการในการจัดระเบียบทรัพยากรทางวัฒนธรรมไทยพวนที่มีอยู่ในชุมชนไทยพวน และเป็นการวินิจฉัย การปฏิบัติการ การวัดผล และผลสะท้อนที่เกิดขึ้นต่อชุมชนผ่านการวางแผน การสรรหาผู้ชุมชนในการจัดการท่องเที่ยว เข้ามาทำงานร่วมกันโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน สู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของชุมชนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน

รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน หมายถึง แผนภาพกระบวนการองค์ประกอบ ในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน ที่พัฒนาขึ้นจากแนวคิดทฤษฎีเชิงระบบเพื่อแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนไทยพวน และทำให้เกิดการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน

การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยชุมชน หมายถึง การเดินทางมาท่องเที่ยวเพื่อศึกษาและชมวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต และประวัติศาสตร์ชาวไทยพวน ความเป็นเอกลักษณ์ที่มีที่เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนไทยพวน อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี เช่น วัดลานคา วัดดอกบัว วัดบ้านหมี่ ศูนย์เรียนรู้ไทยพวน การล่องเรือชมวิถีชีวิตริมแม่น้ำท่าจีน และทำกิจกรรมเกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีไทยพวน เช่น การทำข้าวหลาม ทำอาหารไทยพวน การทำบุญร่วมกับประชาชนในชุมชนไทยพวน การร่ำวงบาสโลก โดยชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ วางแผน และดำเนินการจัดการในรูปแบบการท่องเที่ยวของตนเองและใช้ชุมชนเป็นฐาน

ชุมชนไทยพวน หมายถึง พื้นที่ชุมชนที่ประชาชนมีเชื้อสายชาวไทยพวนอาศัยอยู่ในชุมชนไทยพวน อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี โดยมี 5 หมู่บ้านที่เป็นชุมชนคนไทยพวน ได้แก่ 1) บ้านดอกบัว 2) บ้านหมี่ 3) บ้านลานคา 4) บ้านด่าน และ 5) บ้านสูตร

ประโยชน์ที่ได้รับจากงานวิจัย

1. ได้รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน ที่เกิดขึ้นจากการมีส่วนร่วมของชุมชน และเหมาะสมกับบริบทของชุมชน ทรัพยากรวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ในชุมชน ตำบลต้นครามและตำบลโคกคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

2. นำผลการศึกษาวิจัยที่ได้การพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน โดยชุมชนขยายผลและประยุกต์ใช้กับชุมชนไทยพวนในจังหวัดอื่น ๆ

3. เกิดปฏิสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของชุมชนไทยพวน ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และเกิดรูปแบบชุมชนเข้มแข็งเพื่อเกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน ตลอดจนการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นของชุมชน โดยใช้เวลาท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการสร้างรายได้ เกิดการกระจายรายได้แก่คนในชุมชน ส่งเสริม สนับสนุน อนุรักษ์วัฒนธรรม ทำให้เกิดการพัฒนาขึ้นภายในชุมชนไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี

โดยศึกษาแนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในรูปแบบการพัฒนา แนวคิดการจัดการและการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เพื่อใช้เป็นหลักในการอ้างอิง และเป็นแนวทางการวิเคราะห์ในการศึกษาชุมชน วิถีชีวิต วัฒนธรรมท้องถิ่นของไทยพวน นำไปสู่การอภิปรายข้อสรุปให้ได้แนวความคิดในการพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน และมีแนวความคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่เป็นพื้นฐานสำคัญ ดังนี้

1. ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ
2. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการจัดการและการจัดการการท่องเที่ยว
 - 2.1 ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการจัดการ
 - 2.2 ทฤษฎีเชิงระบบ
 - 2.3 แนวคิดการจัดการแหล่งท่องเที่ยว
 - 2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยว
 - 2.5 แนวคิดทางการตลาดการท่องเที่ยวและการวางแผนด้านการตลาดการท่องเที่ยว
 - 2.6 แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยว
3. ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนและการมีส่วนร่วม
 - 3.1 ทฤษฎีและแนวคิดการท่องเที่ยวโดยชุมชน
 - 3.2 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชน
 - 3.3 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว
 - 3.4 วิธีการนำมาใช้เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน
4. ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม
5. บริบทพื้นที่การวิจัย
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 6.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ

1.1 ความหมายของรูปแบบ

มีนักวิชาการที่ให้ความหมายของในแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบซึ่งมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับคำว่า “รูปแบบ” หรือ Model ที่ให้ความหมายคล้ายคลึงกันและแตกต่างกัน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

จาก พจนานุกรม Contemporary English ของ Longman (1981) ได้กล่าวว่า รูปแบบ จะมี 3 ลักษณะคือ สิ่งซึ่งเป็นแบบย่อส่วนของของจริงซึ่งเท่ากับแบบจำลอง หรือ สิ่งของหรือคนที่นำมาใช้เป็นแบบอย่างในการดำเนินการบางอย่าง เช่น ครูต้นแบบ หรือหมายถึง รุ่นของผลิตภัณฑ์ต่างๆ ส่วนพจนานุกรมการศึกษา (Good, 1973) ได้ให้ความหมายรูปแบบ หมายถึง แบบอย่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างหรือทำซ้ำเป็นตัวอย่างเพื่อการเลียนแบบ เป็นแผนภูมิหรือรูปสามมิติซึ่งเป็นตัวแทนของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือหลักการหรือแนวคิดเป็นชุดของปัจจัยหรือตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันซึ่งรวมกันเป็นตัวประกอบและเป็นสัญลักษณ์ทางระบบสังคมตามความหมายดังกล่าวอาจกล่าวได้ว่า รูปแบบ คือ แบบจำลองของสิ่งที่เป็นอย่างง่ายหรือย่อส่วนของปรากฏการณ์ต่างๆที่ผู้เสนอรูปแบบดังกล่าวได้ศึกษาและพัฒนาขึ้นมาเพื่อแสดงหรืออธิบายปรากฏการณ์ให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น หรือในบางกรณีอาจจะใช้ประโยชน์ในการทำนายปรากฏการณ์ที่จะเกิดขึ้น ตลอดจนอาจใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไป

Stoner and Wankel (1986) ได้ให้ความหมายของรูปแบบว่า เป็นการจำลองสถานการณ์เพื่อให้เข้าใจความสัมพันธ์ที่สลับซับซ้อนของปรากฏการณ์นั้นๆ ได้ง่ายขึ้น ส่วน Willer (1967) กล่าวว่า รูปแบบเป็นการสร้างความคิดรวบยอดของปรากฏการณ์ ด้วยวิธีการของเหตุผลที่มีจุดหมายเพื่อให้เกิดความกระจ่างชัดในนิยามที่แสดงถึงความสัมพันธ์และข้อเสนอของระบบรูปนัยที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นสิ่งที่เป็นนามธรรม ที่ทำให้เข้าใจปรากฏการณ์หรือความจริงได้ง่ายขึ้น ซึ่งรูปแบบโดยทั่วไปต้องมีส่วนประกอบที่สำคัญอย่างน้อย 3 ประการ คือ วัตถุประสงค์ ตัวแปร องค์ประกอบหรือสาระเนื้อหา และความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร องค์ประกอบหรือสาระเนื้อหาดังกล่าว (Robbins, 1986) โดยเป็นการนำทฤษฎี แนวทาง และกรอบแนวคิดการพัฒนา เพื่อให้ง่ายต่อการแปลความหมายของปรากฏการณ์ต่างๆ ได้ (Nadler, 1980) และเป็นรูปแบบของจริง ที่เป็นแบบอย่าง และแบบจำลองที่เหมือนของจริงทุกอย่างแต่มีขนาดเล็กกลางหรือใหญ่ขึ้นกว่าปกติ (Smith, 1980) ส่วน Webster (1983) กล่าวว่า รูปแบบเพื่อเป็นการอธิบายปรากฏการณ์ที่มีความสัมพันธ์องค์ประกอบที่เป็นกระบวนการของปรากฏการณ์นั้นๆให้ง่ายขึ้น Stoner and Wankel (1986) และ Nadler (1980) รูปแบบยังเป็นการสร้างมโนทัศน์เกี่ยวกับชุดของปรากฏการณ์โดยอาศัยหลักการของระบบรูปนัยซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดความกระจ่างชัดของนิยามความสัมพันธ์และประพจน์ที่เกี่ยวข้องซึ่งรูปแบบที่มีความเที่ยงตรงจะพัฒนาเป็นทฤษฎีต่อไป (Willer, 1967) นอกจากนี้แล้ว Good (1973); Bardo and

Hartman (1982) and Keeves (1988) ได้ให้ความหมายของรูปแบบว่า หมายถึง ชุดของปัจจัยหรือตัวแปรต่าง ๆ หรือองค์ประกอบที่สำคัญในเชิงความสัมพันธ์หรือเหตุผลซึ่งกันและกัน เพื่อช่วยเข้าใจข้อเท็จจริงหรือปรากฏการณ์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะสิ่งที่แสดงโครงสร้าง ความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของปัจจัยหรือตัวแปรต่าง ๆ หรือองค์ประกอบที่สำคัญของสิ่งที่ศึกษาเพื่อช่วยให้เข้าใจข้อเท็จจริงหรือปรากฏการณ์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้ง่ายขึ้น โดยอาจแสดงออกมาในรูปของแผนภาพทางความคิดด้วยภาษาหรือสัญลักษณ์ และยังได้ขยายความของรูปแบบว่า รูปแบบเป็นอะไรบางอย่างที่เราพัฒนาขึ้น เพื่อบรรยายคุณลักษณะที่สำคัญ ๆ ของปรากฏการณ์ อย่างใดอย่างหนึ่ง รูปแบบจึงไม่ใช่การบรรยายหรืออธิบายปรากฏการณ์อย่างละเอียดทุกแง่มุม ส่วนการที่จะระบุว่ารูปแบบหนึ่งๆ จะต้องมียุทธศาสตร์เพียงใดจึงจะเหมาะสม และควรมีองค์ประกอบอะไรบ้าง ไม่ได้มีข้อกำหนดตายตัว ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปรากฏการณ์ แต่ละอย่างและวัตถุประสงค์ของรูปแบบที่ต้องการอธิบายปรากฏการณ์นั้นๆ และยังมีนักวิชาการ คนอื่น ๆ เช่น Steiner (1969); (Smith, 1980) and Tosi and Carrol (1982) ได้มองรูปแบบในเชิงกายภาพ (Physical Models) ว่าเป็นรูปแบบที่เหมือนจริงแต่ขนาดเล็กหรือย่อส่วนเพื่อใช้เป็นแบบอย่างในการสร้างหรือทำซ้ำ

ในส่วนของนักวิชาการของประเทศไทยได้ให้ความหมายของรูปแบบ หมายถึง ลักษณะที่พึงปรารถนาซึ่งมีลักษณะเป็นอุดมคติ หรือเกิดได้ยากในโลกของความเป็นจริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิ่งที่เราอยากได้กับความความสามารถที่จะหาสิ่งที่ต้องการนั้นแตกต่างกันมาก เช่น เมืองในอุดมคติ และอีกความหมายหนึ่ง คือ ชุดของทฤษฎีที่ผ่านการทดสอบความแม่นยำตรง (validity) และความน่าเชื่อถือ (reliability) แล้ว สามารถระบุและพยากรณ์ความสัมพันธ์ระหว่าง ตัวแปรโดยวิธีการทางคณิตศาสตร์หรือทางสถิติได้ด้วย (ถวัลย์รัฐ วรเทพพิพิพจน์, 2540) ซึ่งสอดคล้องกับ บุญชม ศรีสะอาด (2557) ที่กล่าวว่า รูปแบบ คือ โครงสร้างแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆหรือตัวแปรต่างๆสามารถใช้รูปแบบอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆหรือตัวแปรต่างๆที่มีในปรากฏการณ์ธรรมชาติหรือในระบบต่างๆอธิบายลำดับขั้นตอนขององค์ประกอบหรือกิจกรรมในระบบรูปแบบสามารถจำแนกออกเป็น 3 ความหมาย คือ เป็นแผนภาพหรือภาพร่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ยังไม่สมบูรณ์เหมือนของจริงรูปแบบในความหมายนี้มักจะเรียกทับศัพท์ในภาษาไทยว่า “โมเดล” ได้แก่ โมเดลบ้านโมเดลรถยนต์โมเดลเสื้อ เป็นต้น เป็นแบบแผนความสัมพันธ์ของตัวแปรหรือสมการทางคณิตศาสตร์ที่รู้จักกันในชื่อที่เรียกว่า “Mathematical Model” และเป็นแผนภาพที่แสดงถึงองค์ประกอบการทำงานของสิ่งใดสิ่งหนึ่งรูปแบบในความหมายนี้บางทีเรียกกันว่าภาพย่อส่วนของทฤษฎีหรือแนวคิดในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เช่น รูปแบบการสอน รูปแบบการบริหาร รูปแบบการประเมิน เป็นต้น (รัตนะ บัวสนธิ์, 2552) นอกจากนี้ เยาวดี รามชัยกุล วิบูลย์ศรี (2546) และ พิสนุ พงศ์ศรี (2551) ได้ให้ความหมายของรูปแบบ ว่าหมายถึง วิธีการที่บุคคลได้ถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจจินตนาการ ที่มีต่อปรากฏการณ์หรือเรื่องราวใดๆ ให้ปรากฏโดยใช้สื่อสารในลักษณะต่างๆ เช่น

ภาพวาด ภาพเหมือน แผนภูมิ แผนผังต่อเนื่อง หรือสมการทางคณิตศาสตร์ให้สามารถเข้าใจได้ง่าย และสามารถนำเสนอเรื่องราวหรือประเด็นต่างๆ ได้อย่างกระชับภายใต้หลักการที่เหมาะสม (วาโร เฟ็ง สวีส์ตี, 2553) และเป็นกรอบความคิดทางด้านหลักการ วิธีการดำเนินงาน และเกณฑ์ต่างๆ ของระบบที่สามารถยึดถือเป็นแนวทางในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ได้ และเป็นสิ่งที่แสดงโครงสร้างและความสัมพันธ์ของปัจจัยหรือตัวแปรหรือองค์ประกอบของสิ่งที่ศึกษา หรืออธิบายคุณลักษณะสำคัญของปรากฏการณ์ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น เพื่อให้เข้าใจง่ายมองเห็นเป็นรูปธรรม (พิสิฐ เทพไกรวัล, 2554)

กล่าวโดยสรุปได้ว่า รูปแบบ หมายถึง สิ่งที่เป็นโครงสร้างหรือชุดของปัจจัยหรือตัวแปรต่าง ๆ หรือองค์ประกอบที่สำคัญในเชิงความสัมพันธ์หรือเหตุผลซึ่งกันและกัน ที่สร้างมาจากความคิดรวบยอดของปรากฏการณ์หรือความจริง และพัฒนาขึ้นมาเพื่อแสดงหรืออธิบายปรากฏการณ์ให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น หรือพัฒนาขึ้นจากแนวคิด ทฤษฎี ประสบการณ์ จินตนาการ โดยอาจแสดงออกมาในรูปของแผนภาพทางความคิดด้วยภาษาหรือสัญลักษณ์ เพื่อถ่ายทอดออกมาแทนปรากฏการณ์ด้วยการนำเสนอให้เข้าใจง่าย กระชับ ถูกต้อง และมีองค์ประกอบที่สำคัญในเชิงความสัมพันธ์หรือเหตุผลซึ่งกันและกัน เพื่อช่วยเข้าใจข้อเท็จจริงหรือปรากฏการณ์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง และสามารถนำมาไปเป็นแนวทางสู่การปฏิบัติได้

1.2 ประเภทของรูปแบบ

รูปแบบสามารถจำแนกออกได้หลายประเภทได้มีผู้จำแนกประเภทของรูปแบบ ดังนี้ สมิธ (Smith, 1980) จำแนกรูปแบบออกเป็น 2 ประเภทได้แก่

1. รูปแบบเชิงกายภาพ (Physical Model) จำแนกออกเป็น รูปแบบคล้ายจริง (Iconic Model) มีลักษณะคล้ายของจริง เช่น เครื่องบินจำลองหุ่นไล่กาหุ่นตามร้านตัดเสื้อผ้า และรูปแบบเสมือนจริง (Analog Model) มีลักษณะคล้ายปรากฏการณ์จริง เช่น การทดลองทางเคมีในห้องปฏิบัติการก่อนจะทำการทดลองเครื่องบินจำลองที่บินได้หรือเครื่องบิน เป็นต้น รูปแบบชนิดนี้มีความใกล้เคียงความจริงมากกว่าแบบแรก

2. รูปแบบเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Model) จำแนกออกเป็นรูปแบบข้อความ (Verbal model) หรือรูปแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Model) เป็นการใช้ข้อความปกติธรรมดาในการอธิบายโดยย่อ เช่น คำพรรณนาลักษณะงานคำอธิบายรายวิชา เป็นต้น และรูปแบบทางคณิตศาสตร์ (Mathematical Model) หรือรูปแบบเชิงปริมาณ (Quantitative Model) เช่น สมการและโปรแกรมเชิงเส้น เป็นต้น

ประเภทของรูปแบบอาจจะมียุทธวิธีแบบอย่างง่าย ๆ ไปจนถึงรูปแบบที่มีความสลับซับซ้อนมาก ๆ และมีทั้งรูปแบบเชิงกายภาพ (Physical Model) ที่เป็นแบบจำลองของวัตถุ และรูปแบบเชิงคุณลักษณะ (Qualitative Model) ที่ใช้อธิบายปรากฏการณ์ด้วยภาษาหรือสัญลักษณ์ รูปแบบในทาง

สังคมศาสตร์ มักหมายถึง ชุดของข้อความเชิงนามธรรมเกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่เราสนใจ เพื่อใช้เป็น การนิยามคุณลักษณะหรือบรรยายคุณสมบัติอื่น ๆ ให้เกิดความเข้าใจได้ง่าย ดังนั้น รูปแบบจึงไม่ได้ บรรยายหรืออธิบายปรากฏการณ์อย่างละเอียดทุกแง่มุม เพราะทำให้ได้โมเดลมีความซับซ้อนและ ยุ่งยากเกินไปในการที่จะทำความเข้าใจ (Tosi & Carrol, 1982)

นอกจากนี้ คีฟ (Keeves, 1988) ยังได้เสนอประเภทของรูปแบบออกเป็น 4 ประเภท โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1) รูปแบบเชิงเปรียบเทียบ (Analogue Model) เป็นรูปแบบเชิงกายภาพส่วนใหญ่ใช้ใน ด้านวิทยาศาสตร์ เช่น รูปแบบโครงสร้างอะตอมสร้างขึ้นโดยใช้หลักการเปรียบเทียบโครงสร้างของ รูปแบบให้สอดคล้องกับลักษณะที่คล้ายกันทางกายภาพสอดคล้องกับข้อมูลและความรู้ที่มีอยู่ใน ลักษณะนั้นด้วยรูปแบบที่สร้างขึ้นต้องมีองค์ประกอบชัดเจนสามารถนำไปทดสอบด้วยข้อมูล เชิงประจักษ์ได้และสามารถนำไปใช้ในการหาข้อสรุปของปรากฏการณ์ได้อย่างกว้างขวาง จุดมุ่งหมาย ของรูปแบบนี้เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลง

2) รูปแบบเชิงข้อความ (Semantic Model) เป็นรูปแบบที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการ บรรยายหรืออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาด้วยภาษาแผนภูมิหรือรูปภาพเพื่อให้เห็นโครงสร้างทาง ความคิดองค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของปรากฏการณ์นั้นและใช้ข้อความในการ อธิบายเพื่อให้เกิดความกระจ่างมากขึ้นแต่จุดอ่อนของรูปแบบประเภทนี้ คือ ขาดความชัดเจนแน่นอน ทำให้ยากแก่การทดสอบรูปแบบแต่อย่างไรก็ตามได้มีการนำรูปแบบนี้มาใช้ในการศึกษามากเช่น รูปแบบการเรียนรู้ในโรงเรียน

3) รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ (Mathematical Model) เป็นรูปแบบที่ใช้แสดง ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหรือตัวแปรโดยใช้สัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ปัจจุบันมีแนวโน้มว่าจะ นำไปใช้ในด้านพฤติกรรมศาสตร์มากขึ้นโดยเฉพาะในการวัดและประเมินผลทางการศึกษารูปแบบ ลักษณะนี้ส่วนมากพัฒนามาจากรูปแบบเชิงข้อความ

4) รูปแบบเชิงสาเหตุ (Causal Model) เป็นรูปแบบที่เริ่มจากการนำเทคนิคการ วิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) ในการศึกษาเกี่ยวกับพันธุศาสตร์รูปแบบเชิงสาเหตุนี้ ทำให้ สามารถศึกษารูปแบบเชิงข้อความที่มีตัวแปรสลับซับซ้อนได้แนวคิดสำคัญของรูปแบบนี้ คือ ต้องสร้าง ขึ้นจากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องหรืองานวิจัยที่มีมาแล้วรูปแบบจะเขียนในลักษณะสมการเส้นตรงแต่ละ สมการแสดงความสัมพันธ์เชิงเหตุเชิงผลระหว่างตัวแปรจากนั้นมีการเก็บรวบรวมข้อมูลในสภาพการณ์ ที่เป็นจริงเพื่อทดสอบรูปแบบรูปแบบเชิงสาเหตุนี้แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะได้แก่ รูปแบบระบบเส้น เดียว (Recursive Model) เป็นรูปแบบที่แสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรด้วยเส้นทางที่มี ทิศทางของการเป็นสาเหตุในทิศทางเดียวโดยไม่มีความสัมพันธ์ย้อนกลับ และรูปแบบระบบเส้นคู่

(Non-recursive Model) เป็นรูปแบบที่แสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรโดยทิศทาง ความสัมพันธ์ของตัวแปรภายในตัวแปรหนึ่งอาจเป็นทั้งตัวแปรเชิงสาเหตุและเชิงผลพร้อมกันจึงมี ทิศทางความสัมพันธ์ย้อนกลับได้

นอกจากนี้แล้ว (Hersey, Blanchard, & Johnson, 1996) ยังได้กล่าวอีกว่า รูปแบบ กับทฤษฎีไม่ใช่สิ่งเดียวกัน แต่มีความสัมพันธ์กันใน 2 ลักษณะ คือ 1) รูปแบบเชิงทฤษฎี (Theoretical Model) คือ รูปแบบที่สร้างขึ้นจากประสบการณ์งานวิจัย หรือทฤษฎีที่มีอยู่แล้วเพื่อหาข้อสรุปที่ใช้ อธิบายทำนายหรือควบคุมปรากฏการณ์ของเรื่องที่ศึกษา เมื่อทดสอบรูปแบบกับข้อมูลที่เก็บรวบรวม แล้ว ถ้ามีความสอดคล้องกับรูปแบบนั้นก็มีความน่าเชื่อถือ อันอาจนำไปสู่การสร้างทฤษฎี ในเรื่องนั้น ๆ ต่อไป ดังนั้นการสร้างรูปแบบเชิงทฤษฎีจึงอาจเป็นเพียงขั้นตอนหนึ่งของการสร้างทฤษฎีใหม่ ๆ เท่านั้น 2) รูปแบบเชิงปฏิบัติ (Practical Model) คือ รูปแบบที่สร้างขึ้นจากทฤษฎีที่มีอยู่แล้วเพื่อทำให้เข้าใจทฤษฎีนั้นได้ง่ายยิ่งขึ้น หรือเพื่อนำไปใช้อธิบาย ทำนายหรือควบคุม ปรากฏการณ์ที่ศึกษา ดังนั้นรูปแบบจึงเป็นเพียงแบบจำลองอย่างหนึ่งที่ได้จากการถ่ายทอดจากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ

กล่าวโดยสรุป ประเภทของรูปแบบมีความหลากหลาย ทั้งที่เป็นรูปแบบเชิงกายภาพ และรูปแบบเชิงคุณลักษณะ (Qualitative Model) ที่ใช้อธิบายปรากฏการณ์ด้วยภาษาหรือสัญลักษณ์ ที่เป็นลักษณะรูปแบบข้อความ (Verbal model) หรือรูปแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Model) เป็นการใช้ข้อความปกติธรรมดาในการอธิบายโดยย่อ โดยใช้รูปแบบในการใช้เป็นการนิยาม คุณลักษณะหรือบรรยายคุณสมบัติอื่น ๆ ให้เกิดความเข้าใจได้ง่าย ตลอดจนเป็นแนวทางในการปฏิบัติ หรือเพื่อนำไปใช้อธิบาย ทำนายหรือควบคุมของปรากฏการณ์ที่ศึกษา

1.3 ลักษณะของรูปแบบ

จากความหมายของรูปแบบ และประเภทของรูปแบบที่กล่าวมาข้างต้น สามารถเห็น ลักษณะของรูปแบบได้บ้าง เพื่อให้เข้าใจในลักษณะของรูปแบบมากขึ้น (วาโร เฟ็งส์วส์ดี, 2553) โดยมี นักวิชาการหลายท่านที่ได้สรุปลักษณะของรูปแบบที่สำคัญ 4 ประการ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. เป็นการถ่ายทอดความคิด จินตนาการของบุคคลที่มีต่อปรากฏการณ์ใดๆ การถ่ายทอด ดังกล่าว จะถ่ายทอดออกมาเป็นโครงสร้างที่เป็นระบบระเบียบ สำหรับการนำเสนอเพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจ แนวคิดของเจ้าของรูปแบบได้โดยง่าย

2. โครงสร้างของรูปแบบจะเน้นเฉพาะของตัวแปร องค์ประกอบหรือสาระสำคัญๆ รูปแบบ ต่างๆ ที่เข้าข่ายเป็นลักษณะของรูปแบบจะต้องเน้นสิ่งสำคัญๆ เท่านั้น เพื่อง่ายต่อการทำความเข้าใจ

3. ต้องมีการเชื่อมโยงต่อเนื่องระหว่างตัวแปร องค์ประกอบหรือสาระสำคัญ ตัวแปร องค์ประกอบ หรือสาระสำคัญ ต้องมีการเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบ ง่ายต่อการทำความเข้าใจ โดยใช้ สัญลักษณ์ต่างๆ เพื่อให้มีรูปแบบมีความกระชับเท่าที่จะทำได้

4. รูปแบบไม่ใช่การบรรยายหรือพรรณนาที่ยืดยาว รูปแบบควรเป็นแผนภาพ แผนภูมิ สัญลักษณ์หรือแผนผังที่เข้าใจได้ด้วยการนำเสนอเพียงครั้งเดียวหรือน้อยครั้งที่สุด

กล่าวโดยสรุป จากลักษณะรูปแบบ 4 ประการ ข้างต้น จะเห็นว่าเป็นการนำเสนอความคิดของเจ้าของรูปแบบอย่างกระชับที่สุด เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจได้ง่าย สามารถทำตาม ปฏิบัติ ทดลองหรือเลียนแบบได้ตรงกับความคิดของเจ้าของรูปแบบ โครงสร้างของรูปแบบจะเน้นเฉพาะของตัวแปรองค์ประกอบหรือสาระสำคัญๆ รูปแบบต่างๆ ที่เข้าข่ายเป็นลักษณะของรูปแบบจะต้องเน้นสิ่งสำคัญๆ เท่านั้น เพื่อง่ายต่อการทำความเข้าใจ และเกิดความเชื่อมโยงต่อเนื่องกัน และสามารถเข้าใจง่ายด้วยการนำเสนอเพียงครั้งเดียวหรือน้อยครั้งที่สุด

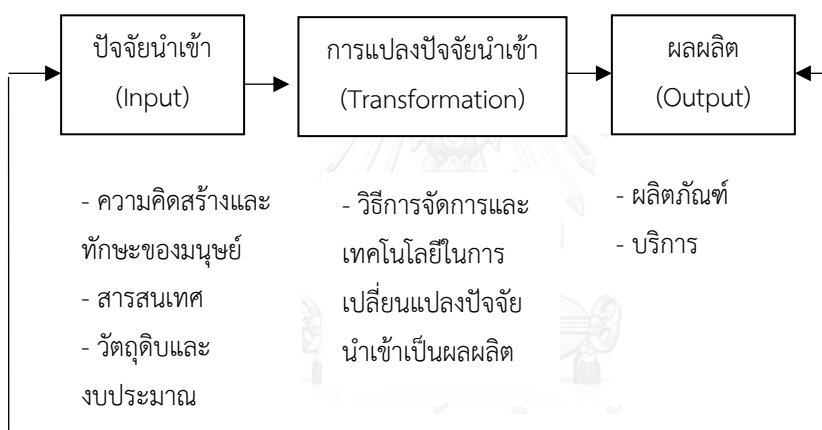
1.4 องค์ประกอบของรูปแบบ

นักวิชาการได้กล่าวถึงองค์ประกอบของรูปแบบ และได้กำหนดรูปแบบไว้แตกต่างกัน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

Brown and Moberg (1980) ได้กำหนดองค์ประกอบของรูปแบบตามแนวคิดเชิงระบบ คือ 1) สภาพแวดล้อม (Environment) 2) เทคโนโลยี (Technology) 3) โครงสร้าง (Structure) 4) กระบวนการบริหารจัดการ (Management Process) และ 5) การตัดสินใจสั่งการ (Decision Making) ส่วน Ivancevich (1989) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของรูปแบบเชิงระบบว่า ประกอบด้วย 1) ปัจจัยนำเข้า 2) กระบวนการ 3) ผลผลิต 4) ข้อมูลป้อนกลับจากสภาพแวดล้อม การพิจารณา รูปแบบในลักษณะนี้ถือว่า ผลผลิตของระบบเกิดจากการที่มีปัจจัยนำเข้าส่งเข้าไปผ่านกระบวนการ ซึ่งจะจัดกระทำให้เกิดผลผลิตขึ้น และให้ความสนใจกับข้อมูลป้อนกลับจากสภาพแวดล้อมภายนอก

Bardo and Hartman (1982) ได้กำหนดองค์ประกอบของรูปแบบ ได้แก่ 1) สถาบัน (Institution) เป็นระบบของสังคมที่มีการกำหนดแนวปฏิบัติไว้เป็นแนวทางและมีการนำเอาแนวปฏิบัติมาใช้อย่างสม่ำเสมอ หน่วยย่อยของสถาบันแบ่งออกเป็น บทบาท (Role) และความคาดหวัง (Expectation) ซึ่งบทบาทจะเกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพของบุคคล ซึ่งในบทบาทนั้นจะหมายถึงลักษณะ ของตำแหน่งหน้าที่และสภาพซึ่งอยู่ภายใต้สถาบัน และเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของผู้สวมบทบาท ในส่วนของความคาดหวังเป็นเรื่องของเกณฑ์มาตรฐานของสังคมหรือสถาบันที่มุ่งหวังจะได้รับจากผู้สวมบทบาท บทบาทที่สมบูรณ์ควรกำหนดความสัมพันธ์กับบทบาทอื่นๆ ภายในสถาบัน แนวคิดนี้ ทำให้การกำหนดงานในแต่ละหน้าที่เป็นไปในรูปของการจัดลำดับขั้น โดยกำหนดให้บทบาทหนึ่ง มีบทบาทต่อเนื่องไปกับอีกบทบาทหนึ่งต่อไปเรื่อย ๆ จนทำให้การดำเนินงานของสถาบันบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) บุคคล (Individual) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของระบบสังคม สถาบันจะดำเนินการไม่ได้หากไม่มีองค์ประกอบด้านบุคคล ซึ่งมีส่วนประกอบย่อยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานของสถาบันอยู่ 2 ประการ คือ บุคลิกภาพ (Personality) และความต้องการ (Need

Disposition) โดยที่บุคลิกภาพของบุคคลมีความสำคัญต่อการวางตัว การสวมบทบาท และความ ต้องการในการทำงาน ในส่วนของความต้องการเป็นแนวโน้มในการพยายามทำตัวให้เหมาะสม และ ปฏิบัติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในลักษณะที่แน่นอนของแต่ละคน โดยมีความคาดหวังบนพื้นฐานในการ แสดงออก นอกจากนี้ Bardo and Hartman (1982) ยังให้ความเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของ รูปแบบไว้ว่า การที่จะระบุว่ารูปแบบจะต้องประกอบด้วยรายละเอียดอย่างน้อยเพียงใดจึงจะเหมาะสม และรูปแบบนั้นควรมีองค์ประกอบอะไรบ้าง ไม่ได้มีข้อกำหนดที่แน่นอน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปรากฏการณ์ นั้น เช่น รูปแบบระบบจะมีลักษณะบางประการของระบบเปิด เป็นรูปแบบที่แสดงถึงองค์ประกอบ ย่อยของระบบ ซึ่งประกอบด้วย 4 ส่วน คือ 1) ปัจจัยนำเข้า 2) กระบวนการ 3) ผลผลิต และ 4) ข้อมูลป้อนกลับจากสภาพแวดล้อม การพิจารณารูปแบบในลักษณะนี้ ถือว่าผลผลิตของระบบเกิดจาก การที่มีปัจจัยนำเข้าส่งเข้าไปผ่านกระบวนการซึ่งจะจัดกระทำให้เกิดผลผลิตขึ้น และให้ความสนใจกับ ข้อมูลป้อนกลับจากสภาพภายนอก ซึ่งแสดงถึงการเริ่มมีลักษณะของความเป็นระบบเปิด

ข้อมูลป้อนกลับจากสภาพแวดล้อม (Environment Feedback)

แผนภาพที่ 1 แสดงองค์ประกอบย่อยของระบบ (Bardo & Hartman, 1982)

กล่าวโดยสรุป รูปแบบระบบจะมีลักษณะบางประการของระบบเปิด เป็นรูปแบบที่แสดงถึง องค์ประกอบย่อยของระบบ ซึ่งประกอบด้วย 4 ส่วน คือ 1) ปัจจัยนำเข้า 2) กระบวนการ 3) ผลผลิต และ 4) ข้อมูลป้อนกลับจากสภาพแวดล้อม การพิจารณารูปแบบในลักษณะนี้ ถือว่าผลผลิตของระบบ เกิดจากการที่มีปัจจัยนำเข้าส่งเข้าไปผ่านกระบวนการซึ่งจะจัดกระทำให้เกิดผลผลิตขึ้น และให้ความ สนใจกับข้อมูลป้อนกลับจากสภาพภายนอก ซึ่งแสดงถึงการเริ่มมีลักษณะของความเป็นระบบเปิด อย่างไรก็ตาม ในการกำหนดองค์ประกอบของระบบจะต้องประกอบด้วยรายละเอียดอย่างน้อยเพียงใด จึงจะเหมาะสม และรูปแบบนั้นควรมีองค์ประกอบอะไรบ้าง ไม่ได้มีข้อกำหนดที่แน่นอน ทั้งนี้ ขึ้นอยู่ กับปรากฏการณ์นั้นเป็นอย่างไรและให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

1.5 คุณลักษณะของรูปแบบที่ดี

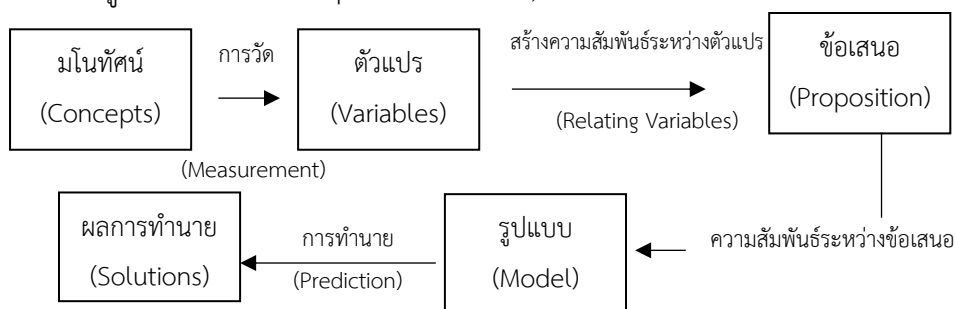
คุณลักษณะที่ดีของรูปแบบ คือ รูปแบบที่ใช้ประโยชน์ได้ ควรจะมีข้อกำหนด (requirement) 4 ประการ คือ 1) รูปแบบควรประกอบด้วยความสัมพันธ์อย่างมีโครงสร้าง (structural relationship) มากกว่าความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกันแบบรวม ๆ (associative relationship) 2) รูปแบบจะใช้เป็นแนวทางการพยากรณ์ผลที่จะเกิดขึ้นสามารถถูกตรวจสอบได้โดยการสังเกต ซึ่งเป็นไปได้ที่จะทดสอบรูปแบบพื้นฐานของข้อมูลเชิงประจักษ์ได้ 3) รูปแบบต้องระบุหรือชี้ให้เห็นถึงกลไกเชิงเหตุผลของเรื่องที่ศึกษา 4) รูปแบบจะเป็นเครื่องมือในการพยากรณ์ได้ ควรใช้อธิบายปรากฏการณ์ได้ด้วย เพื่อเป็นเครื่องมือในการสร้างมโนทัศน์ใหม่ และสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรในลักษณะใหม่ ซึ่งเป็นการขยายในเรื่องที่กำลังศึกษา (Keeves, 1988)

นักนิเวศวิทยาคนสำคัญได้แบ่งประเภทของรูปแบบด้วยการอธิบายลักษณะจากลักษณะของเมืองออกเป็นรูปแบบที่อธิบายโดยลักษณะพื้นที่และรูปแบบที่อธิบายโดยลักษณะของประชากร (Bardo & Hartman, 1982) รูปแบบที่ใช้ในการอธิบายโดยพื้นที่นั้นมีจุดมุ่งหมายในการบรรยายลักษณะของเมืองว่ามีลักษณะเช่นไร เช่น Concentric Zone Model และ Social Area Analysis Model เป็นต้น สำหรับรูปแบบที่ใช้อธิบายคุณลักษณะของประชากรเมืองนั้น เป็นรูปแบบที่เสนอแนวคิดในการอธิบายเกี่ยวกับลักษณะของประชากรเมืองต่าง ๆ เช่น Residential Segregation Model

กล่าวโดยสรุป รูปแบบที่ดีควรสามารถแสดงถึงความสัมพันธ์อย่างมีโครงสร้างและใช้เป็นแนวทางในการพยากรณ์ของผลที่จะเกิดขึ้น โดยระบุกลไกของเรื่องที่ศึกษาและเป็นเครื่องมือในการสร้างมโนทัศน์ใหม่

1.6 กระบวนการสร้างรูปแบบ

การสร้างรูปแบบ คือการกำหนดมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ เพื่อชี้ให้เห็นชัดเจนว่า รูปแบบเสนออะไร เสนออย่างไร เพื่อให้ได้อะไร และสิ่งที่ได้นั้นอธิบายปรากฏการณ์อะไร ตลอดจนนำไปสู่ข้อค้นพบอะไรใหม่ๆ ได้บ้าง (Keeves, 1988) ดังภาพต่อไปนี้

แผนภาพที่ 2 กระบวนการสร้างรูปแบบ (Keeves, 1988)

กล่าวโดยสรุป การสร้างรูปแบบจำเป็นต้องเกิดจากแนวคิดหรือการรวบรวมปัญหาที่แท้จริง และต้องพิจารณาวัตถุประสงค์ในการสร้าง และรู้ถึงลักษณะเฉพาะที่ต้องการของผลผลิต ข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็น และควรคำนึงถึงค่าใช้จ่ายในการสร้างและความสนใจของผู้ใช้ด้วย และควรมีการให้คำจำกัดความสภาพการณ์การสุ่มตัวอย่าง และทำตามหลักวิชาการอย่างเคร่งครัด ควรมีการประเมินค่าและพิจารณาความแปรปรวนอย่างระมัดระวัง สมควรนำตัวแปรใดบ้างมาวางไว้ในรูปแบบที่จะสร้าง และเมื่อสร้างเสร็จแล้วก็ต้องพิจารณาว่าครอบคลุมตัวแปรหรือไม่ มีความบกพร่องในตัวแปรใดบ้าง และนำรูปแบบไปทดสอบและการนำไปใช้ เมื่อผ่านการทดสอบแล้วควรสามารถที่จะนำไปใช้ให้เกิดความสำเร็จ

1.7 ขั้นตอนการพัฒนารูปแบบ

Willer (1967) กล่าวว่า การพัฒนารูปแบบโดยทั่วไปแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนได้แก่ 1) การสร้าง (Construct) รูปแบบและ 2) การหาความเที่ยงตรง (Validity) ของรูปแบบในการพัฒนารูปแบบ การจัดการการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม มีลักษณะที่คล้ายกัน และแตกต่างกัน

จากการศึกษางานวิจัยและกระบวนการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบสามารถสรุปได้ว่าการพัฒนารูปแบบแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนได้แก่ 1) การสร้างหรือพัฒนารูปแบบและ 2) การตรวจสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ (บุญชม ศรีสะอาด, 2557) ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างหรือพัฒนารูปแบบในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจะสร้างหรือพัฒนารูปแบบขึ้นมาก่อนเป็นรูปแบบตามสมมติฐาน (Hypothesis Model) โดยศึกษาแนวคิดทฤษฎีและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ ผู้วิจัยอาจจะศึกษารายกรณีหน่วยงานที่ดำเนินการในเรื่องนั้นๆ ได้เป็นอย่างดี ซึ่งผลการศึกษานำมาใช้กำหนดองค์ประกอบหรือตัวแปรต่างๆภายในรูปแบบรวมทั้งลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบหรือตัวแปรเหล่านั้นหรือลำดับก่อนหลังของแต่ละองค์ประกอบในรูปแบบ ดังนั้น การพัฒนารูปแบบในขั้นตอนนี้จะต้องอาศัยหลักการของเหตุผลเป็นรากฐานสำคัญซึ่งโดยทั่วไปการศึกษาในขั้นตอนนี้จะมีขั้นตอนย่อยๆ ดังนี้

1.1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำสารสนเทศที่ได้มาวิเคราะห์และสังเคราะห์เป็นร่างกรอบความคิดการวิจัย

1.2 การศึกษาจากบริบทจริงในขั้นตอนนี้อาจจะดำเนินการได้หลายวิธีดังนี้

1.2.1 การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการในปัจจุบันของหน่วยงานโดยศึกษาความคิดเห็นจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง (Stakeholder) ซึ่งวิธีศึกษาอาจจะใช้วิธีการสัมภาษณ์การสอบถามการสำรวจการสนทนากลุ่ม เป็นต้น

1.2.2 การศึกษารายกรณี (Case Study) หรือพหุกรณีหน่วยงานที่ประสบผลสำเร็จหรือมีแนวปฏิบัติที่ดีในเรื่องที่ศึกษาเพื่อนำมาเป็นสารสนเทศที่สำคัญในการพัฒนารูปแบบ

1.2.3 การศึกษาข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิวิธีศึกษาอาจจะใช้วิธีการ สัมภาษณ์การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เป็นต้น

1.3 การจัดทำรูปแบบในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจะใช้สารสนเทศที่ได้ในข้อ 1.1 และ 1.2 มา วิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อกำหนดเป็นกรอบความคิดการวิจัยเพื่อนำมาจัดทำรูปแบบ

อย่างไรก็ตามในงานวิจัยบางเรื่องนอกจากจะศึกษาตามขั้นตอนที่กล่าวมาแล้วผู้วิจัยยัง อาจจะศึกษาเพิ่มเติมโดยใช้กระบวนการวิจัยแบบเดลฟาย (Delphi Technique) หรือการสนทนา กลุ่ม (Focus Group Discussion) ในการพัฒนารูปแบบก็ได้

ขั้นตอนที่ 2 การทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบภายหลังที่ได้พัฒนารูปแบบใน ขั้นตอนแรกแล้วจำเป็นที่จะต้องทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบดังกล่าวเพราะรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ถึงแม้จะพัฒนาโดยมีรากฐานจากทฤษฎีแนวความคิดรูปแบบของบุคคลอื่นและผลการวิจัยที่ผ่านมาแต่ ก็เป็นเพียงรูปแบบตามสมมติฐานซึ่งจำเป็นที่จะต้องตรวจสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบว่ามีความ เหมาะสมหรือไม่เป็นรูปแบบที่มีประสิทธิภาพตามที่มุ่งหวังหรือไม่การเก็บรวบรวมข้อมูลใน สถานการณ์จริงหรือทดลองใช้รูปแบบในสถานการณ์จริงจะช่วยให้ทราบอิทธิพลหรือความสำคัญของ องค์ประกอบย่อยหรือตัวแปรต่างๆในรูปร่างผู้วิจัยอาจจะปรับปรุงรูปแบบใหม่โดยการตัด องค์ประกอบหรือตัวแปรที่พบว่าไม่มีอิทธิพลหรือมีความสำคัญน้อยออกจากรูปแบบซึ่งจะทำให้ได้ รูปแบบที่มีความเหมาะสมยิ่งขึ้นการทดสอบรูปแบบอาจกระทำได้ใน 4 ลักษณะดังนี้

2.1 การทดสอบรูปแบบด้วยการประเมินตามมาตรฐานที่กำหนดการประเมินที่พัฒนา โดย The Joint Committee on Standards of Educational Evaluation ภายใต้การดำเนินงาน ของ (Stufflebeam, 1971) ได้นำเสนอหลักการประเมินเพื่อเป็นบรรทัดฐานของกิจกรรมการ ตรวจสอบรูปแบบประกอบด้วยมาตรฐาน 4 ด้าน (สุมิตล ว่องวานิช, 2549) คือ 1) มาตรฐานความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) เป็นการประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบในการนำไปปฏิบัติ จริง 2) มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standards) เป็นการประเมินการสนองต่อ ความต้องการของผู้ใช้รูปแบบ 3) มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) เป็นการ ประเมินความเหมาะสมทั้งในด้านกฎหมายและศีลธรรมจรรยา และ 4) มาตรฐานด้านความถูกต้อง ครบคลุม (Accuracy Standards) เป็นการประเมินความน่าเชื่อถือและได้สาระครบคลุมครบถ้วน ตามความต้องการอย่างแท้จริง

2.2 การทดสอบรูปแบบด้วยการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิการทดสอบรูปแบบในบาง เรื่องไม่สามารถกระทำได้โดยข้อมูลเชิงประจักษ์ด้วยการประเมินค่าพารามิเตอร์ของรูปแบบหรือการ ดำเนินการทดสอบรูปแบบด้วยวิธีการทางสถิติแต่งงานวิจัยบางเรื่องนั้นต้องการความละเอียดอ่อน มากกว่าการได้ตัวเลขแล้วสรุป การทดสอบหรือประเมินรูปแบบโดยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยการประเมิน โดยผู้ทรงคุณวุฒิจะเน้นการวิเคราะห์และวิจารณ์อย่างลึกซึ้งซึ่งเฉพาะในประเด็นที่ถูกพิจารณาซึ่งไม่

จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเสมอไป แต่อาจจะผสมผสานกับปัจจัยต่างๆในการพิจารณาเข้าด้วยกันตามวิจารณ์ญาณของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับข้อมูลคุณภาพประสิทธิภาพและความเหมาะสมของสิ่งที่จะทำการประเมิน (Eisner, 1976) นอกจากนี้ รูปแบบการประเมินที่เป็นความชำนาญเฉพาะทาง (Specialization) ในเรื่องที่จะประเมินโดยพัฒนามาจากแบบการวิจารณ์งานศิลปะ (Art Criticism) ที่มีความละเอียดอ่อนลึกซึ้งและต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญระดับสูงมาเป็นผู้วินิจฉัยเนื่องจากการเป็นกรวัดคุณค่าที่ไม่อาจประเมินด้วยเครื่องวัดใดๆและต้องใช้ความรู้ความสามารถของผู้ประเมินอย่างแท้จริงแนวคิดนี้ได้นำมาประยุกต์ใช้ในทางการศึกษาระดับสูงมากขึ้นทั้งนี้เพราะเป็นองค์ความรู้เฉพาะสาขาผู้ที่ศึกษาเรื่องนั้นจริงๆจึงจะทราบและเข้าใจอย่างลึกซึ้งดังนั้นในวงการศึกษานิยมนำรูปแบบนี้มาใช้ในเรื่องที่ต้องการความลึกซึ้งและความเชี่ยวชาญเฉพาะ โดยรูปแบบที่ใช้ตัวบุคคลคือผู้ทรงคุณวุฒิเป็นเครื่องมือในการประเมินโดยให้ความเชื่อถือถือว่าผู้ทรงคุณวุฒินั้นเที่ยงธรรมและมีคุณพินิจที่ดีทั้งนี้มาตรฐานและเกณฑ์พิจารณาต่างๆนั้นจะเกิดขึ้นจากประสบการณ์และความชำนาญของผู้ทรงคุณวุฒินั่นเอง ผู้ทรงคุณวุฒิยอมให้มีความยืดหยุ่นในกระบวนการทำงานของผู้ทรงคุณวุฒิตามอัธยาศัยและความถนัดของแต่ละคนนับตั้งแต่การกำหนดประเด็นสำคัญที่จะนำมาพิจารณาการบ่งชี้ข้อมูลที่ต้องการการเก็บรวบรวมข้อมูลการประมวลผลการวินิจฉัยข้อมูลตลอดจนวิธีการนำเสนอ โดยใช้วิธีการทดสอบรูปแบบโดยการสำรวจความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้องมักจะใช้กับการพัฒนารูปแบบโดยใช้เทคนิคเดลฟายเมื่อผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบโดยใช้เทคนิคเดลฟายเสร็จสิ้นเรียบร้อยแล้วผู้วิจัยจะนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นในรอบสุดท้ายมาจัดทำเป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบประมาณค่า (Rating Scale) เพื่อนำไปสำรวจความคิดเห็นของบุคคลที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ นอกจากทดสอบด้วยการสำรวจความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ยังสามารถทดสอบรูปแบบด้วยการทดลองใช้ผู้วิจัยจะนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มเป้าหมายมีการดำเนินการตามกิจกรรมอย่างครบถ้วนผู้วิจัยจะนำข้อค้นพบที่ได้จากการประเมินไปปรับปรุงรูปแบบต่อไป

กล่าวโดยสรุป การพัฒนารูปแบบ อาจจะศึกษาแนวคิดทฤษฎีและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำผลการศึกษานำมาใช้กำหนดองค์ประกอบหรือตัวแปรต่างๆภายในรูปแบบรวมทั้งลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบหรือตัวแปรเหล่านั้นหรือลำดับก่อนหลังของแต่ละองค์ประกอบในรูปแบบ โดยในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาการพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน โดยนำมาพัฒนาจากแนวคิดการสร้างรูปแบบของ (Keeves, 1988) และแนวคิดการพัฒนารูปแบบของ (Willer, 1967) ที่แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนได้แก่ 1) การสร้าง (Construct) รูปแบบ และ 2) การหาความเที่ยงตรง (Validity) ของรูปแบบ และประเมินรูปแบบที่ได้ด้วยการทดสอบรูปแบบเป็นลักษณะของกิจกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน และในการวิจัยในครั้งนี้ มีการปรับปรุงรูปแบบก่อนนำไปใช้จริงและให้เหมาะสมกับศักยภาพของชุมชน

ไทยพวน ตลอดจนทรัพยากรวัฒนธรรมในท้องถิ่น และประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จากแนวคิดของ (Eisner, 1976) เพื่อเป็นการยืนยันรูปแบบที่ได้ ซึ่งต้องอาศัยความละเอียดอ่อนลึกซึ้งและต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญระดับสูงมาเป็นผู้วินิจฉัย เนื่องจากการวัดคุณค่าที่ไม่อาจประเมินด้วยเครื่องวัดใดๆ และต้องใช้ความรู้ความสามารถของผู้ประเมินอย่างแท้จริง และเป็นเครื่องมือในการประเมินโดยให้ความเชื่อถือว่าผู้ทรงคุณวุฒินั้นเที่ยงธรรมและมีดุลพินิจที่ดีทั้งนี้มาตรฐานและเกณฑ์พิจารณาต่างๆนั้น จะเกิดขึ้นจากประสบการณ์และความชำนาญของผู้ทรงคุณวุฒิ

2. แนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับการจัดการและการจัดการการท่องเที่ยว

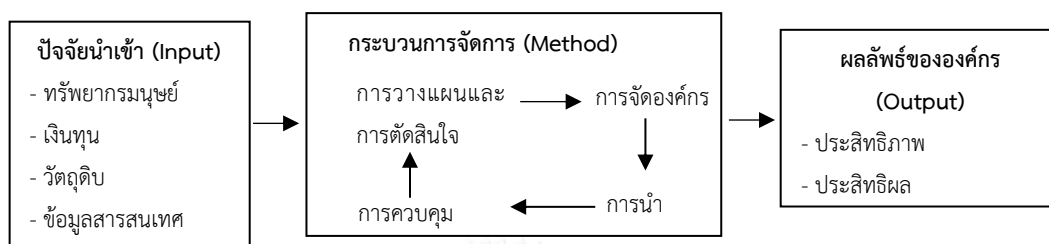
2.1 ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการจัดการ

2.1.1 ความหมายการจัดการ

การจัดการเป็นกระบวนการในการจัดระเบียบการใช้ทรัพยากรทั้งหมดที่มีอยู่ในองค์การ โดยใช้ระบบการจัดการที่เหมาะสม ใช้ระเบียบปฏิบัติงานที่มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การที่ได้ตั้งไว้การให้คำนิยามหรือความหมายของการจัดการก็มีลักษณะที่แตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับแต่ละทัศนคติและแนวคิดของนักวิชาการในแต่ละท่าน แต่เนื้อหาและใจความสำคัญจะเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

การจัดการ คือ การทำให้กลุ่มบุคคลในองค์กรเข้ามาทำงานร่วมกันเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกันขององค์กร การจัดการประกอบด้วยการวางแผนการจัดการองค์การการสรรบุคคลากรการนำหรือการสั่งการ และการควบคุมองค์กรหรือความพยายามที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน การจัดการทรัพยากรประกอบด้วยการใช้งานและการจัดวางทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรการเงิน ทรัพยากรเทคโนโลยี และทรัพยากรธรรมชาติ เป็นกระบวนการในการทำงานที่ส่งผลให้องค์กรประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้โดยผ่านกระบวนการวางแผน การจัดองค์กร การสื่อสาร และการควบคุมคนงาน การเงิน สภาพแวดล้อม และข้อมูลสารสนเทศขององค์กร เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน (Bovee, 1993) และการใช้ทรัพยากรต่างๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ล่วงหน้าและเป็นการบริหารการจัดการเป็นกระบวนการของการวางแผน การจัดองค์กร การกระตุ้นและการควบคุมให้บรรลุมุ่งหมายร่วมกัน (Dale, 1973) โดยใช้ทรัพยากรบุคคลและอื่นๆ (Lindsay, 1995) และในการบริหารและการประสานทรัพยากรขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลและความพยายามที่จะบรรลุถึงวัตถุประสงค์ขององค์กร (Lewis, 2004) กระบวนการของการเข้าถึงเป้าหมายขององค์กร โดยการทำงานกับผู้คนและทรัพยากรอื่นๆ ขององค์กร และเป็นกระบวนการทำงานที่ประกอบไปด้วยการวางแผน การจัดองค์กร การนำ และการควบคุมทรัพยากรที่องค์กรมีอยู่ (Certo & Certo, 2006) เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุซึ่งเป้าหมายขององค์กร (Schermerhorn, 1999) เป็นภารกิจของบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือหลายคนที่เข้ามาทำหน้าที่ประสานให้การทำงานขององค์กรที่ต่างฝ่ายต่างทำ ซึ่งไม่อาจประสบความสำเร็จจากการแยกกัน ทำให้สามารถบรรลุผลได้ด้วยดี

(สุธี ขวัญเงิน, 2559) ตลอดจน ยังเป็นชุดของกิจกรรม (อันประกอบไปด้วย การวางแผนและการตัดสินใจ การจัดองค์กร การนำ และการควบคุม) ที่ประสานเอาทรัพยากรขององค์กร (คือทรัพยากรมนุษย์เงินทุนวัตถุดิบและข้อมูลสารสนเทศ) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลซึ่งแสดงกระบวนการของการจัดการได้ดังนี้ รายละเอียดดังแผนภาพที่ 1 (Griffin, 1999)

แผนภาพที่ 3 แสดงกระบวนการของการจัดการ (Griffin, 1999)

Hutechinson (1976) ได้กล่าวว่า การจัดการ หมายถึง ศิลปะหรือความสามารถในการรวมวัตถุและกำลังคนเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด และเป็นกระบวนการ (Process) ของการวางแผน (Planning) การจัดองค์กร (Organization) การสั่งการ (Leading) และการควบคุม (Controlling) (Stoner, 1978) เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่องค์กรกำหนดไว้ ของสมาชิกในองค์กรและการใช้ทรัพยากรต่างๆ และเป็นการทำงานให้สำเร็จโดยอาศัยผู้อื่น (Koontz, 1973) ซึ่งรูปแบบของการทำงานที่ประสานเอาทรัพยากรขององค์กรอันประกอบไปด้วยที่ดินแรงงานและทุนเพื่อบรรลุซึ่งจุดมุ่งหมายขององค์กร (Byards, 1997) โดยมีหลักดังนี้ 1) การจัดการย่อมมีวัตถุประสงค์ (Objective) 2) การจัดการต้องใช้ทรัพยากรหรือปัจจัยที่จำเป็นในการจัดการ (Management Resources) 3) การจัดการมีลักษณะเป็นการดำเนินการเป็นกระบวนการ (Process) (Stoner, 1978) รายละเอียดดังแผนภาพที่ 2

แผนภาพที่ 4 ความหมายของการจัดการองค์กร (Stoner, 1978)

กล่าวโดยสรุป การจัดการเป็นลักษณะของกระบวนการของการวางแผนในการตัดสินใจ การจัดองค์กร การนำ และการควบคุมทรัพยากรที่องค์กรมีอยู่คือ คน งาน การเงิน สภาพแวดล้อม และ

ข้อมูลสารสนเทศขององค์กร ทำให้กลุ่มบุคคลในองค์กรเข้ามาทำงานร่วมกันเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามที่กำหนดไว้

2.1.2 ความสำคัญของการจัดการ

การจัดการนับว่าเป็นงานที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากในองค์กร เพราะว่าระบบการจัดการถือว่าเป็นกลไกหลักของการดำเนินงานตามแผนงานที่องค์กรกำหนดไว้ และยังเกี่ยวข้องกับการจัดสร้างและรักษาความสัมพันธ์ระหว่างทรัพยากรทั้งหมด โดยมีการระบุถึงทรัพยากรที่ใช้สำหรับการดำเนินกิจกรรมยังช่วยให้ผู้จัดการสามารถลดจุดอ่อนของการจัดการและช่วยลดต้นทุน ค่าใช้จ่ายให้ต่ำลง และทำให้ผลผลิตในองค์กรเพิ่มมากขึ้น หน้าที่ของการจัดการ ผู้จัดการมีหน้าที่ในการขับเคลื่อนองค์กรให้ไปถึงจุดประสงค์หรือเป้าหมายโดยการมอบหมายงานให้สมาชิกขององค์กรกระทำตามขอบเขตหน้าที่ของตำแหน่งงานในองค์กร ถ้าหากกิจกรรมของแต่ละหน้าที่ได้ถูกออกแบบมาอย่างมีประสิทธิภาพด้วยแล้ว การดำเนินงานของพนักงานแต่ละคนในองค์กรก็จะมีส่วนสนับสนุนให้สามารถบรรลุตามเป้าหมายขององค์กรได้อย่างดี โดยหน้าที่ของการจัดการ คือ งานประจำที่ต้องปฏิบัติหรือหน้าที่งานแต่ละอย่างของกระบวนการบริหาร ซึ่งเป็นหน้าที่ที่จำเป็นที่ผู้บริหารทุกคนต้องปฏิบัติ ทั้งนี้เพื่อให้ภารกิจหรืองานทั้งหลายที่บุคคลต่างๆ ภายในองค์กรปฏิบัติประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย ดังนั้น บทบาทหน้าที่ในการจัดการ โดยมีนักวิชาการและนักบริหารได้มีการวิเคราะห์ว่า บทบาทหน้าที่ของการจัดการเป็นองค์ความรู้ที่มีประโยชน์ในการบริหารที่จะนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ การที่องค์กรจะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ จะต้องมีกระบวนการจัดการที่ดี และทำให้สมาชิกในองค์กรเกิดจิตสำนึกที่ตื่นตัวร่วมกันในการปฏิบัติงาน มีความตั้งใจใฝ่หาคณะประสบความสำเร็จ ทั้งนี้ เพราะมีกระบวนการให้ขวัญและกำลังใจในการทำงาน นำทางองค์กรไปสู่ความสำเร็จ โดยเป็นกำหนดขอบเขตในการทำงานขององค์กรไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อน และเป็นแสวงหาวิธีการที่ดีที่สุดในการปฏิบัติงานเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด (สุธี ขวัญเงิน , 2559) ดังนั้น จึงได้จัดการศึกษาหน้าที่ของการจัดการองค์กร โดยแบ่งเป็น 4 ประเภท คือ การวางแผน (Planning) เป็นการกำหนดสิ่งที่จะต้องปฏิบัติหรือวิธีการปฏิบัติไว้ล่วงหน้า ซึ่งเป็นหน้าที่สำคัญอันดับแรกของการบริหารจัดการ หากปราศจากการวางแผนแล้ว งานในหน้าที่อาจจะไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และการจัดการองค์กร (Organizing) ซึ่งเป็นการจัดโครงสร้างขององค์กรด้วยการจัดกลุ่มงาน การกำหนดหน้าที่ให้เหมาะสมกับตำแหน่งงาน ซึ่งโครงสร้างของงานต้องมีขอบเขตที่ชัดเจน ว่าใครปฏิบัติหน้าที่อย่างไร เกี่ยวข้องกับใคร เพื่อให้การปฏิบัติงานเกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย โดยใช้หลักภาวะผู้นำ (Leadership) เป็นผู้ที่ปฏิบัติตามบทบาทหรือผู้ที่ก่อให้เกิดความผสมผสาน เพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของกลุ่มหรือองค์กรที่ตั้งไว้ให้บรรลุความสำเร็จ และมีการควบคุม (Controlling) กิจกรรมต่างๆ ที่กำหนดขึ้นเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าการทำงานหรือการปฏิบัติงานต่างๆ ขององค์กรจะสำเร็จตามแผนที่วางไว้ นอกจากนี้ ภารกิจที่สำคัญ

ของการจัดการในแบบดั้งเดิมที่ผู้จัดการต้องมีหน้าที่ในการปฏิบัติงาน ตามแผนภาพที่ 2 แสดงให้เห็นถึงแง่มุมต่างๆ ของหน้าที่ดั้งเดิมของการจัดการที่สามารถกำหนดเป็นกฎเกณฑ์ขององค์การให้สำเร็จ ลู่ลวงตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายในลักษณะที่มีทั้งประสิทธิผลและประสิทธิภาพ (Daft, 1999) โดยผ่านกิจกรรมทางด้านวางแผน (Planning) โดยเลือกเป้าหมายและหาวิธีทางที่จะไปถึงเป้าหมาย เป็นการกำหนดจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ขององค์การ ด้วยการพัฒนากลยุทธ์ การใช้งบประมาณ เพื่อแบ่งสรรทรัพยากรและการวางนโยบายและขั้นตอนในการดำเนินการ การจัดองค์การ (Organization) กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบเพื่อให้การทำงานสัมฤทธิ์ผล ได้รวมถึงการเตรียมงานการจัดวางโครงสร้างองค์การ การสร้างความรับผิดชอบและความสัมพันธ์กับตำแหน่งหน้าที่ และแม้กระทั่งตำแหน่งหน้าที่ที่จำเป็นต่อความสำเร็จของแผนงาน การบริหารงานบุคคล (Staffing) คัดเลือกและรักษาพนักงาน รวมทั้งการรับและการเลือกคนให้เหมาะสมกับตำแหน่งนั้นๆ การสอนงาน และการฝึกอบรมพนักงานเพื่อช่วยให้มีความรู้และความชำนาญที่เหมาะสม การอำนวยการ (Directing) การจูงใจและการประสานความร่วมมือของพนักงาน ซึ่งเป็นการใช้อิทธิพลและรางวัลเพื่อจูงใจให้พนักงานให้ทำงานตามที่ผู้จัดการต้องการให้ทำและรวมถึงการมอบหมายงาน การประสานงานกับพนักงาน และการบริหารจัดการกับความขัดแย้ง และการควบคุม (Controlling) ทรัพยากรขององค์การ โดยติดตามกิจกรรมการทำงานและทำให้ถูกต้อง การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน การจัดระบบการรายงานขึ้นมา ติดตามการทำงานของพนักงาน รวมถึงกิจกรรมต่างๆ ที่พนักงานนั้นๆ ทำเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การและแก้ไขข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นตามความจำเป็น

กล่าวโดยสรุป การจัดการนับว่าเป็นงานที่มีความสำคัญ ถือว่าเป็นกลไกหลักของการดำเนินงานตามแผนงานที่กำหนดไว้ และยังเกี่ยวข้องกับการจัดสร้างและรักษาความสัมพันธ์ระหว่างทรัพยากรทั้งหมด บทบาทหน้าที่ของการจัดการเป็นองค์ความรู้ที่มีประโยชน์ในการบริหารที่จะนำพาองค์การไปสู่ความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการจัดการมีหน้าที่การวางแผน (Planning) เป็นการกำหนดสิ่งที่จะต้องปฏิบัติหรือวิธีการปฏิบัติไว้ล่วงหน้า และการจัดองค์การ (Organizing) ซึ่งเป็นการจัดโครงสร้างขององค์การด้วยการจัดกลุ่มงาน การกำหนดหน้าที่ให้เหมาะสมกับตำแหน่งงาน ซึ่งโครงสร้างของงานต้องมีขอบเขตที่ชัดเจน โดยใช้หลักภาวะผู้นำ (Leadership) เป็นผู้ที่ปฏิบัติตามบทบาทหรือผู้ที่ก่อให้เกิดความผสมผสาน เพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของกลุ่มหรือองค์การที่ตั้งไว้ให้บรรลุความสำเร็จ และมีการควบคุม (Controlling) กิจกรรมต่างๆ ที่กำหนดขึ้น เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่า การทำงานหรือการปฏิบัติงานต่างๆ ขององค์การจะสำเร็จตามแผนที่วางไว้

2.1.3 ทรัพยากรในการจัดการ

ทรัพยากรหรือปัจจัยที่ผู้จัดการหรือผู้บริหารต้องให้ความสนใจ เพื่อให้การดำเนินการตามวัตถุประสงค์ขององค์การประสบความสำเร็จ ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยด้านคน (Man) เป็นทรัพยากรที่เป็นหัวใจหลักขององค์การ (วิเชียร วิทญูตม, 2554) ซึ่งมีผลต่อความสำเร็จในการจัดการองค์การ เพราะคนมีชีวิตจิตใจ ความรู้สึก ดังนั้นการบริหารจึงให้ความสำคัญกับคน (Man) มากที่สุด ด้านเงิน (Money) เป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะช่วยสนับสนุนให้กิจกรรมต่างๆ ขององค์การให้ดำเนินการต่อไปได้ ด้านวัสดุ (Materials) วัสดุหรือวัตถุดิบซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญจำเป็นต้องมีคุณภาพและต้นทุนต่ำ เพราะมีผลกระทบต่อต้นทุนการผลิตด้านเครื่องจักร (Machine) เครื่องจักรอุปกรณ์ ที่มีศักยภาพที่ดี ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการผลิตเช่นกัน และด้านวิธีการบริหารหรือวิธีการปฏิบัติ (Management or Method) การจัดการหรือการบริหารในองค์การธุรกิจ ประกอบด้วยระบบการผลิตหรือระบบการให้บริการต่างๆ หากมีระบบที่ชัดเจนตลอดจนมีระเบียบขั้นตอน วิธีการต่างๆ ในการทำงาน ย่อมส่งผลให้องค์การประสบความสำเร็จได้ด้วยดี

กล่าวโดยสรุป ทรัพยากรในการจัดการที่มีความสำคัญ โดยเฉพาะปัจจัยด้านคน (Man) เป็นทรัพยากรที่เป็นหัวใจหลักขององค์การซึ่งมีผลต่อความสำเร็จในการจัดการองค์การ โดยใช้ปัจจัยด้านเงิน (Money) เป็นตัวช่วยสนับสนุนในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ และนำวัสดุ (Materials) ที่เป็นวัตถุดิบที่นำมาใช้จำเป็นต้องมีคุณภาพและต้นทุนต่ำ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด และวิธีการบริการหรือวิธีการปฏิบัติ (Management) ทั้งระบบการผลิตหรือระบบการให้บริการ ควรต้องมีระบบระเบียบที่ชัดเจน ถูกต้อง ให้มีประสิทธิภาพเพื่อให้การจัดการมีประสิทธิภาพมากที่สุด

2.1.4 ทักษะในการจัดการ

ทักษะคือ ความสามารถในการทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งได้อย่างรวดเร็วและถูกต้องหรือเป็นความชำนาญในการทำกิจกรรมได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง ทักษะที่จำเป็นและพัฒนาในการจัดการ ประกอบด้วย ทักษะด้านเทคนิค (Technical Skill) เป็นทักษะที่บุคคลต้องมีความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการทำงานที่ใช้ฝีมือ เป็นเรื่องของการผลิต ความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาอาชีพนั้น ทักษะด้านมนุษย์ (Human Skill) งานด้านการจัดการทำกับมนุษย์โดยตรง ฉะนั้น การที่จะทำให้บุคคลที่ร่วมงานอยู่ร่วมมือกันในการทำงานจำเป็นต้องเข้าใจเรื่องราวมนุษย์เป็นอย่างดี เข้าใจถึงสาเหตุต่างๆ ที่ผลักดันให้แสดงพฤติกรรมในรูปแบบต่างๆ มีความสามารถในการใช้วิธีการต่างๆ จูงใจให้สมาชิกในองค์กรอยากทำงาน และมีวิธีการที่สามารถโน้มน้าวเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลที่ร่วมงานให้มีทิศทางที่พึงประสงค์ ฉะนั้น ทักษะด้านมนุษย์จึงเป็นสิ่งสำคัญที่การจัดการทุกระดับจำเป็นต้องปลูกฝังและพัฒนาขึ้น เพื่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจอย่างดีจากสมาชิกในองค์กรที่รับผิดชอบ และทักษะสุดท้าย คือ ทักษะด้านความคิด (Conceptual Skill) ทักษะที่เกี่ยวกับ

ความสามารถในการมององค์กรในภาพรวม เป็นการพิจารณาหน้าที่ต่างๆ ในองค์กร และผลกระทบจากสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกที่มีต่อองค์กร ไม่ว่าจะเป็นการแปรเปลี่ยนทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง เพราะสิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญต่อกระบวนการตัดสินใจของการจัดการ ทั้งนี้ เพราะช่างงานขององค์กรมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน ทักษะด้านความคิดนี้จำเป็นต้องอาศัยความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดวิจารณ์ญาณและคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (พยอม วงศ์สารศรี, 2548)

กล่าวโดยสรุป ในการจัดการจะมีทักษะที่สำคัญต่อการดำเนินงานและจำเป็นต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยมี 3 ทักษะ คือ ทักษะด้านเทคนิคเป็นทักษะที่บุคคลต้องมีความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการทำงานนั้นๆ และทักษะด้านมนุษย์ ซึ่งในการทำงานจำเป็นต้องเข้าใจเรื่องราวมนุษย์เป็นอย่างดี จึงเป็นสิ่งสำคัญที่การจัดการทุกระดับจำเป็นต้องปลูกฝังและพัฒนาขึ้น เพื่อให้เกิดความร่วมมือร่วมแรงร่วมใจอย่างดีจากสมาชิกในองค์กรที่รับผิดชอบ และทักษะด้านความคิด เป็นทักษะที่เกี่ยวกับความสามารถในการมององค์กรในภาพรวม จำเป็นต้องอาศัยความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดวิจารณ์ญาณและคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของคน และนำทักษะในการจัดการมาดำเนินการจัดการให้เกิดประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการทบทวนแนวคิดการจัดการ เป็นแนวคิดที่สำคัญสำหรับการดำเนินการในการจัดการต่างๆ และเป็นกลไกหลักของการดำเนินงานตามแผนงานที่องค์กรกำหนดไว้ และยังเกี่ยวข้องกับการจัดสร้างและรักษาความสัมพันธ์ระหว่างทรัพยากรทั้งหมด สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจกระบวนการการจัดการที่เป็นชุดของกิจกรรม และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน โดยมี ปัจจัยนำเข้า (Input) ที่เป็นทรัพยากรมนุษย์ เงินทุน วัสดุดิบ ข้อมูลสารสนเทศ โดยมีกระบวนการ (Process) ในการจัดการที่มีการวางแผนและการตัดสินใจ การจัดองค์กร การนำ และการควบคุม ที่ประสานเอาทรัพยากรขององค์กร (คือทรัพยากรมนุษย์ เงินทุน วัสดุดิบ และข้อมูลสารสนเทศ) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้มีผลผลิต (Output) และผลลัพธ์ที่ได้นั้นสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของชุมชนไทยพวนอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

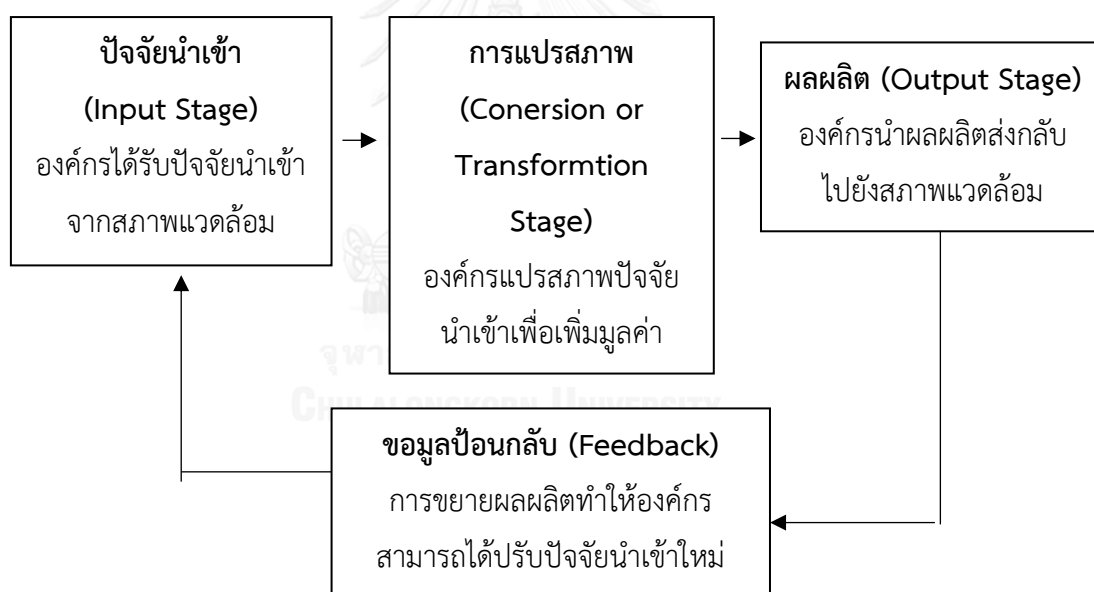
2.2 ทฤษฎีแนวคิดเชิงระบบ

2.2.1 ความpenมาและความหมายของวิธีการเชิงระบบ

ทฤษฎีระบบ (System Theory) เมื่อประมาณปี ค.ศ. 1950 เริ่มจากนักชีววิทยาชาวออสเตรีย นำมาใช้อธิบายความหมายของระบบต่าง ๆ ในระบบกายภาพ ชีวภาพ และระบบสังคม มีความเห็นว่า องค์กรเปลี่ยนแปลงได้เป็นระบบมีความเกี่ยวพันกันหลายด้านมีหลายระดับ และได้ให้ทัศนะถึงระบบไว้ว่า ระบบ คือ กลุ่มขององค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ และคุณลักษณะที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น ระบบ หมายถึง ส่วนต่าง ๆ ที่ต้องพึ่งพาอาศัยต่อกันกลุ่มหนึ่ง

ซึ่งเมื่อรวมกันแล้วจะกระทำหน้าที่บางประการ เพื่อให้ภารกิจนั้นบรรลุวัตถุประสงค์ (วิเชียร วิทยาอุดม, 2548)

ต่อมาในทศวรรษที่ 1960 (Katz & Kahn, 1966) มีมุมมองเกี่ยวกับองค์กรเป็นระบบเปิด (Open System) ซึ่งเป็น “ระบบองค์กรที่ได้นำทรัพยากรจากสภาพแวดล้อมภายนอกมาแปรสภาพเป็นสินค้าและบริการ เพื่อส่งกลับไปยังสภาพแวดล้อมในที่ซึ่งสินค้าและบริการได้ขายให้กับลูกค้า” นอกจากนี้ ผู้นำทางทฤษฎีเชิงระบบ ริชาร์ด จอห์นสัน (Richard Johnson) ได้ให้ความหมายของระบบว่าเป็นการรวบรวมหรือการผสมกันของสิ่งหรือส่วนต่าง ๆ ที่ ประกอบด้วย 2 ส่วนขึ้นไปที่ไม่สามารถแบ่งแยกกันได้อย่างสมบูรณ์ ทฤษฎีเชิงระบบ (System Theory) จึงเป็นวิธีการจัดการที่ผสมผสานหน้าที่การจัดการกิจกรรมการจัดการและการวางแผนเชิงกลยุทธ์เข้าด้วยกัน โดยพิจารณาถึงสภาพแวดล้อมภายนอก ดังรายละเอียดแผนภาพที่ 3 แสดงถึงระบบหนึ่ง ๆ ประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า (Input Stage) ขั้นตอนการแปรสภาพ (Conversion or Transformation Stage) และขั้นตอนการผลิต (Output Stage) และมีข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) (อำนาจ ธีระวิรัช, 2553)

แผนภาพที่ 5 ความสัมพันธ์ของระบบต่างๆ (อำนาจ ธีระวิรัช, 2553)

Barnard (1948) ผู้เขียนหนังสือด้านการบริหารงาน โดยใช้วิธีการเชิงระบบ สำหรับ Churchman และคณะ สนใจและสนับสนุนให้ใช้วิธีการเชิงระบบ ในการศึกษาวิเคราะห์ข้อแก้ปัญหาลึกเกี่ยวกับการดำเนินงาน (Rosenzweig & Kast, 1985) ซึ่งเป็นคนแรกที่นำการวิจัยดำเนินงานมาใช้ในระยะแรก และได้ใช้วิธีทางคณิตศาสตร์มาวิเคราะห์องค์การทางการทหารในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 1 และในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ก็เริ่มใช้ในการปัญหาการดำเนินงาน (Bowditch & Buono, 1982)

Daft (1999) ได้กล่าวว่า ระบบ (system) หมายถึง ชุดขององค์ประกอบชุดหนึ่งที่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน (a system is a set of interacting elements) ซึ่งในระบบหนึ่งๆ จะประกอบไปด้วย สิ่งที่เรียกว่า ปัจจัยนำเข้า (inputs) กระบวนการเปลี่ยนแปลง (transformation process) และปัจจัยนำออก (outputs) รวมทั้งกระบวนการย้อนกลับ (feedback) กล่าวคือ ภายในระบบหนึ่งจะมีความต้องการปัจจัยนำเข้าจากสภาพแวดล้อมภายนอก ผ่านกระบวนการในการปรับเปลี่ยนปัจจัยนำเข้า และนำส่งปัจจัยนำออกคืนสู่สภาพแวดล้อมภายนอก และเป็นส่วนต่างๆ จำนวนหนึ่งซึ่งสัมพันธ์และขึ้นอยู่กับกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเพื่อกระทำบางสิ่งบางอย่างสำเร็จผลตามที่ต้องการ (สุธี ขวัญเงิน, 2559)

David Easton และ Thomas R. Dye เป็นนักวิชาการ ที่มุมมององครวาทะเป็นองคกรระบบเปิดที่ทำงานสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม และต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม ระบบย่อยต่าง ๆ จะต้องทำงานสัมพันธ์กัน และเทคโนโลยีในการปฏิบัติงานขององคกรจะต้องสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมขององคกร (วันชัย มีชาติ, 2550) นักทฤษฎีองค์กรสมัยปัจจุบันมีความคิดเห็นว่าทฤษฎีดั้งเดิมนั้น พิจารณาองค์กรในลักษณะแคบไป โดยมีความเชื่อว่าองค์กรอยู่ท่ามกลางสิ่งแวดล้อมที่หลากหลาย ฉะนั้นควรเน้นการวิเคราะห์และสังเคราะห์สิ่งๆ ต่างๆ เข้าด้วยกัน การศึกษาองค์กรที่ดีที่สุด ควรจะเป็นวิธีการศึกษาวิเคราะห์องค์กรในเชิงระบบ (System Analysis) ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรต่างๆ มากมายทั้งภายในและภายนอกองค์กร ล้วนแล้วแต่มีผลกระทบต่อโครงสร้างและการจัดการองค์กรทั้งสิ้น แนวคิดเชิงระบบนี้ประกอบด้วยส่วนต่างๆ ที่เป็นพื้นฐาน 5 ส่วน คือ 1) สิ่งนำเข้า (Input) 2) กระบวนการ (Process) 3) สิ่งที่น่าออก (Output) 4) ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) 5) สภาพแวดล้อม (Environment) ดังนั้น องค์กรในแนวคิดนี้จึงต้องมีการปรับตัว (Adaptative) ตลอดเวลา เพราะตัวแปรต่างๆ มีลักษณะเปลี่ยนแปลง (Dynamic) อยู่เสมอ (พยอม วงศ์สารศรี, 2548)

กล่าวโดยสรุป ดังนั้น สามารถสรุปความหมายของระบบ ซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มขององคประกอบต่าง ๆ ที่ ประกอบด้วย 2 ส่วนขึ้นไป ที่มีความสัมพันธ์ระหว่างองคประกอบและคุณลักษณะที่เกี่ยวข้อง และไม่สามารถแบ่งแยกกันได้อย่างสมบูรณ์ต้องพึ่งพาอาศัยต่อกันกลุ่มหนึ่งซึ่งเมื่อรวมกันแล้วจะกระทำหน้าที่บางประการ เพื่อให้ภารกิจนั้นบรรลุวัตถุประสงค์ และมีทฤษฎีเชิงระบบ (System Theory) จึงเป็นวิธีการจัดการที่ผสมผสานหน้าที่การจัดการกิจกรรมการจัดการและการวางแผนเชิงกลยุทธ์เข้าด้วยกัน โดยพิจารณาถึงสภาพแวดล้อมภายนอก โดยเป็นชุดขององค์ประกอบชุดหนึ่งที่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน ซึ่งในระบบหนึ่งๆ จะประกอบไปด้วย สิ่งที่เรียกว่า ปัจจัยนำเข้า (inputs) กระบวนการเปลี่ยนแปลง (transformation process) และปัจจัยนำออก (outputs) รวมทั้งกระบวนการย้อนกลับ (feedback) กล่าวคือ ภายในระบบหนึ่งจะมีความต้องการปัจจัยนำเข้าจากสภาพแวดล้อมภายนอก ผ่านกระบวนการในการปรับเปลี่ยนปัจจัยนำเข้า และนำส่ง

ปัจจัยนำออกคืนสู่สภาพแวดล้อมภายนอก ซึ่งจะต้องมีการปรับเปลี่ยนและปรับตัวให้สอดคล้องกับสิ่งที่เปลี่ยนแปลงไปเพื่อให้เกิดการบรรลุตามวัตถุประสงค์

2.2.2 ความสำคัญของวิธีการจัดการเชิงระบบ

ในการศึกษาพฤติกรรมมองการณ์ไกลจะศึกษาแนวคิดทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งเพียงเท่านั้นอาจจะทำให้ไม่ครอบคลุม พฤติกรรมมองการณ์ไกลทั้งระบบ ทฤษฎีระบบจะเอื้อต่อการอธิบายพฤติกรรมมองการณ์ไกลระดับ ทั้งบุคคล กลุ่ม และองค์กร ดังนั้น การนำเอาทฤษฎีระบบเข้ามาใช้ในการบริหารงานด้วยเหตุผลที่ว่าสิ่งแวดล้อมเทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาและรวดเร็ว องค์กรมีความซับซ้อนมากขึ้น จึงยากที่จะพิจารณาถึงพฤติกรรมมองการณ์ไกลได้ทุกแง่มุม (Bertalanffy, 1969) นำระบบชีววิทยา ซึ่งเป็นระบบเปิดที่มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ที่ช่วยให้แต่ละส่วนที่เกี่ยวข้องกับองค์กรสามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ ดังนั้น คำว่า “ระบบ” Systems จึงเป็นกลุ่มองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กัน และมีความเกี่ยวข้องกันในลักษณะที่ทำให้เกิดความเปราะบางอันหนึ่งอันเดียวกัน เพื่อกระทำกิจกรรมให้ได้ผลสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กร (จร สุนทรายุทธ, 2554)

ทัศนคติเกี่ยวกับระบบใดให้ข้อเสนอแนะว่าผู้บริหารจะต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไม่แน่นอน และคลุมเครือ ผู้บริหารไม่อาจจะควบคุมปัจจัยการผลิตทุกอย่างได้อย่างเต็มที่ตามข้อเสนอแนะของทฤษฎีสมัยเดิม จึงมีความสำคัญที่จะต้องรับรู้และกำหนดความสัมพันธ์ด้านสภาพแวดล้อมและการออกแบบระบบย่อยภายใน หน้าที่หลักของผู้บริหารอย่างหนึ่ง คือการพัฒนาความสอดคล้องระหว่างองค์กรและสภาพแวดล้อมขององค์กร และการออกแบบระบบย่อยภายในที่ทำให้เป้าหมายประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและให้ความพอใจกับพนักงาน แนวความคิดระบบจะให้พื้นฐานที่สำคัญในการทำความเข้าใจองค์การ จะเป็นรากฐานแนวความคิดในขั้นตอนต่อไป (สมยศ นาวิการ, 2545)

กล่าวโดยสรุป ในการจัดการโดยใช้วิธีการจัดการเชิงระบบมีความสำคัญ โดยจะต้องรับรู้และกำหนดความสัมพันธ์ของแต่ละปัจจัยตามสภาพแวดล้อมและการออกแบบระบบ และต้องพัฒนาให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและให้ความสำคัญกับเป้าหมายที่ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ระบบเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนา และมีความเกี่ยวข้องกันในลักษณะที่ทำให้เกิดความเปราะบางอันหนึ่งอันเดียวกัน เพื่อกระทำกิจกรรมให้ได้ผลสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กร

2.2.3 ขั้นตอนของวิธีการเชิงระบบ

วิธีการเชิงระบบมีขั้นตอนที่สำคัญเพื่อในการศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับการบริหารและการแก้ปัญหา ซึ่งมีขั้นตอนวิธีการเชิงระบบ กล่าวคือ โอเบียน (O'Brien, 1993) จากมหาวิทยาลัยอีสเทอร์

นอชิงตัน ไตรัระบุไว้ในหนังสือ Management Information Systems: A Managerial and User Perspective ถึงวิธีการเชิงระบบกับการแก้ปัญหา โดยมีกิจกรรมสำคัญ 7 ประการ คือ

วิธีการเชิงระบบ	การแก้ปัญหาทั่วไป
1. ทำความเข้าใจปัญหา	1. ระบุปัญหา/โอกาสในเชิงบริบทของระบบ
2. พัฒนาทางเลือก	2. รวบรวมข้อมูลเพื่ออธิบายปัญหาและโอกาส
3. ปฏิบัติการแก้ปัญหา	3. ระบุทางเลือก/ทางเลือกในการแก้ปัญหา
	4. ประเมินในแต่ละทางเลือก
	5. เลือกทางเลือกที่ดีที่สุด
	6. ปฏิบัติการตามทางเลือกที่เลือกไว้
	7. ประเมินความสำเร็จของการปฏิบัติตาม

วิธีการหรือเทคนิคเชิงระบบ เป็นการทำงานจากสภาพที่เป็นอยู่ไปสู่สภาพที่ต้องการของงานนั้นทั้งระบบ โดยขั้นตอนที่สำคัญ ๆ ในเทคนิคเชิงระบบ ได้แก่

1. กำหนดปัญหาที่ต้องการแก้ไขและความต้องการในการพัฒนาของระบบให้ชัดเจน
2. การกำหนดวัตถุประสงค์ระยะยาวที่สัมพันธ์กับปัญหาและความต้องการในการพัฒนาและสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์รวมของระบบใหญ่ทั้งระบบ เพื่อสร้างกรอบหรือขอบเขตในการทำงาน
3. ศึกษาถึงสิ่งแวดล้อมหรือข้อจำกัดในการทำงานของระบบและทรัพยากรที่หาไม่ได้
4. สร้างทางเลือกในการแก้ปัญหาหรือวิธีการในการพัฒนา
5. ตัดสินใจเลือกทางเลือกที่เหมาะสม ด้วยวิธีการที่มีเหตุผลเป็นระบบ เป็นไปตามกฎเกณฑ์ที่เหมาะสมคำนึงถึงความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ
6. ทดลองปฏิบัติทางเลือกที่ได้ตัดสินใจเลือกไว้
7. ประเมินผลการทดลองหรือผลการทดสอบ
8. เก็บรวบรวมข้อมูลป้อนกลับอย่างเป็นระบบเพื่อปรับปรุงระบบนั้นให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
9. ดำเนินการเป็นสวนของระบบปกติ

กล่าวโดยสรุป จากแนวคิดจากการนำเสนอขั้นตอนวิธีการเชิงระบบของนักการศึกษาหลาย ๆ ท่านที่กล่าวมาข้างต้นนั้น มีขั้นตอนหลัก ๆ ได้ 5 ขั้นตอน คือ 1) ระบุปัญหาที่ต้องการที่จะแก้ไขและต้องการพัฒนา จากนั้นระบุทางเลือกในการแก้ไขปัญหา และประเมินและตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดในการจะแก้ไข เพื่อนำมาสู่การปฏิบัติตามทางเลือกที่เลือกไว้และประเมินผลจากการปฏิบัติงานตามทางเลือกและพัฒนาปรับปรุง

2.2.4 การประยุกต์ใช้วิธีการเชิงระบบ

การประยุกต์ใช้วิธีการเชิงระบบในภาพรวมนั้น อุทัย บุญประเสริฐ ได้สรุปขั้นตอนสำคัญ ๆ ไว่ 5 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

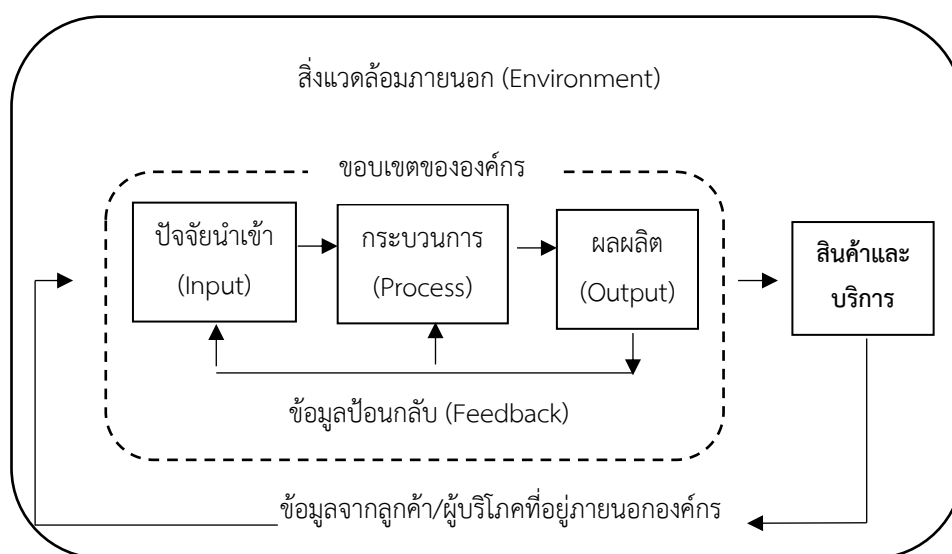
1. จะต้องทราบปัญหาที่จะต้องแก้ไขให้แจ่มชัด ว่าเป็นปัญหาของระบบนั้นที่แท้จริง (Need Identification and Objective Setting)
2. คิดหาวิธีการหรือแนวทางเลือก (Alternative) ในการแก้ไขอันเป็นผลมาจากการวิเคราะห์ระบบและทำความเข้าใจถึงพฤติกรรมของระบบ ตลอดจนข้อจำกัดต่าง ๆ ที่มีต่อการทำงานของระบบ
3. เลือกวิธีการใดวิธีหนึ่งที่พิจารณาว่าเหมาะสมที่สุด ดีที่สุด และนำออกปฏิบัติ (Designing and Implementing)
4. ประเมินผลการปฏิบัติ (Evaluation) เพื่อทราบผล และเพื่อให้ออกข้อมูลป้อนกลับ
5. รับข้อมูลป้อนกลับและปรับระบบต่อไป (Feedback and Modification)

วิธีการเชิงระบบนั้น หากพิจารณาในด้านประโยชน์ที่นำมาใช้งานด้านต่าง ๆ แล้ว จะพบว่าเหมาะสมกับปัญหาที่มีความซับซ้อนและลึกซึ้ง เพราะจะทำให้มองงานนั้นทั้งภาพรวมและสวนปลีกย่อยอย่างทั่วถึงสัมพันธ์กัน เราสามารถนำแนวคิดของวิธีการเชิงระบบไปประยุกต์กับการบริหารจัดการในองค์การประเภทต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี โดยยึดสาระสำคัญและขั้นตอนการดำเนินงานของวิธีการเชิงระบบเป็นสำคัญ

สมคิด บางโม (2551) ได้ให้ความหมาย คำว่า การบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Results Based Management: RBM) คือ การบริหารที่มุ่งเน้นสัมฤทธิ์ผลขององค์การเป็นหลักทุกด้าน การปฏิบัติงานขององค์กรมีผลสัมฤทธิ์เพียงใดพิจารณาได้จากผลผลิตและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริงตามเป้าหมายที่กำหนด (ผลสัมฤทธิ์ = ผลผลิต + ผลลัพธ์) ผลผลิต (Output) หมายถึง งานหรือบริการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐส่งมอบให้ประชาชนผลผลิตเป็นผลงานที่เกิดขึ้นจากการทำงานของเจ้าหน้าที่ หรือเกิดจากกิจกรรมของสวนราชการโดยตรง เช่น การสร้างถนน 10 กิโลเมตร การทำบัตรประจำตัวประชาชน เป็นต้น ผลลัพธ์ (Outcome) หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นจากผลผลิตซึ่งมีความสัมพันธ์โดยตรงกับประชาชนผู้มารับบริการ เช่น ประชาชนได้รับความสะดวกในการเดินทาง เป็นผลลัพธ์จากการสร้างถนน เป็นต้น กระบวนการจัดการเชิงระบบ มีแนวคิดว่า กระบวนการจัดการมีลำดับขั้นตอนต่อเนื่องกันเป็นระบบ และเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระเบียบ ต่างมีปฏิสัมพันธ์กับระบบอื่น ๆ ตั้งแต่ขั้นตอนป้อนเข้า (Input) ผ่านกระบวนการบริหารจัดการ (Process) จนถึงขั้นสุดท้าย คือ ผลสำเร็จออกมา (Output)

นอร์เบิร์ต วีเนอร์ (Norbert Wiener) เป็นนักวิทยาศาสตร์ผู้มีความเชี่ยวชาญ คานคอมพิวเตอรราว คศ. 1948 (สมคิด บางโม, 2551) ได้ให้แนวคิดในเรื่ององค์การว่า องค์การเป็นระบบหนึ่งประกอบด้วยปัจจัย 5 ประการ ตามแผนภาพที่ 6 ดังนี้

1. ปัจจัยนำเข้า เช่น วัตถุดิบ แรงงาน ทุน
2. กระบวนการ เป็นกระบวนการผลิตซึ่งเปลี่ยนจากวัตถุดิบ เป็นสินค้าและบริการ
3. ผลผลิต ได้แก่ สินค้าและบริการ
4. ข้อมูลย้อนกลับ จากภายในองค์กร เช่น ข้อมูลพนักงานเกี่ยวกับผู้บริหาร เครื่องจักร วัสดุ สภาพภายในโรงงานไม่ดี เป็นต้น
5. สิ่งแวดล้อมภายนอกองค์กร ได้แก่ ผู้บริโภค สภาพเศรษฐกิจ การเมือง กฎหมาย สังคม ประเพณี และค่านิยม ฯ

แผนภาพที่ 6 องค์กรในฐานะเป็นระบบ

นอกจากนี้ ยังสามารถชนิดของระบบอาจแยกออกเป็น 2 ชนิด คือ ระบบเปิด (Open System) และระบบปิด (Close System) การแยกชนิดของระบบนี้ อาศัยหลักการความเกี่ยวพันกับสภาพภายนอกของระบบ ถ้าเป็นระบบปิดจะเป็นระบบที่ไม่เกี่ยวพันกับสภาพแวดล้อมภายนอกระบบ ส่วนระบบเปิดจะมีลักษณะเกี่ยวพันไปถึงสภาพแวดล้อมภายนอกตัวระบบ ซึ่งอาจหมายถึงระบบอื่นๆ ด้วย ในความหมายนี้ ระบบเปิดจะมีความสมบูรณ์และถูกต้องมากกว่า (สุธี ขวัญเงิน, 2559)

การจัดการเชิงระบบ หรือการจัดการโดยวิธีการปรับตัว (Adaptive or Ecological Approach) คือ ระบบการจัดการอย่างเป็นระบบที่ปัจจัยต่างๆ มีความสัมพันธ์มีความเกี่ยวเนื่องกัน มีการแปรสภาพข้อมูลและการกระทำของมนุษย์ในลักษณะที่มีการนำสิ่งที่นำเข้า (Input) เข้าสู่ระบบ การแปรสภาพออกมาเป็นผลผลิต (Outputs) ที่ส่งออกนอกระบบ ภายในระบบจะประกอบด้วยระบบย่อยต่างๆ (Subsystems) ที่รวมและเกี่ยวพันกันอยู่ในระบบใหญ่ที่สัมพันธ์กันโดยตลอด ซึ่งหากมีการเปลี่ยนแปลงในส่วนตัวส่วนหนึ่งก็จะมีผลกระทบต่อส่วนอื่นๆ ด้วย และจะพิจารณาถึงความสัมพันธ์

ขององค์กรที่จะต้องทำการปรับตัวสมดุลกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายในและภายนอก ให้ประสานงานสนับสนุนกัน

กล่าวโดยสรุป วิธีการเชิงระบบที่มีประโยชน์ที่นำมาใช้งานด้านต่าง ๆ แล้ว และเหมาะกับปัญหาที่มีความซับซ้อนและลึกซึ้ง เพราะจะทำให้มองเห็นทั้งภาพรวมและสวนปลีกย่อยอย่างทั่วถึงสัมพันธ์กัน โดยนำแนวคิดของวิธีการเชิงระบบไปประยุกต์กับการบริหารจัดการในองค์การประเภทต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี โดยยึดสาระสำคัญและขั้นตอนการดำเนินงานของวิธีการเชิงระบบเป็นสำคัญ สำหรับในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจของนอร์เบิร์ต วีเนอร์ (Norbert Wiener) ที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน โดยนำทรัพยากรวัฒนธรรมไทยพวนในท้องถิ่นที่มีอยู่เข้ามาเป็นปัจจัยนำเข้าในการจัดการท่องเที่ยวผ่านกระบวนการเพื่อนำมาสู่ผลผลิตที่ชุมชนได้ถือว่าเป็นผู้ผลิตสินค้าและบริการ และรวมทั้งพิจารณาถึงความสัมพันธ์ของชุมชนที่จะต้องทำการปรับตัวสมดุลกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายใน และภายนอกให้ประสานงานสนับสนุนกัน

2.3 ทฤษฎีและแนวคิดการจัดการแหล่งท่องเที่ยว

2.3.1 แนวคิดการจัดการแหล่งท่องเที่ยว : Six A's Framework for the analysis of tourism destinations

จากรายงานการวิจัย เรื่อง Marketing the competitive destination of the future Buhalis (2000) ได้กล่าวว่า การจัดการด้านการตลาดของแหล่งท่องเที่ยวสิ่งอำนวยความสะดวกในการตลาดของแหล่งท่องเที่ยวที่ประสบความสำเร็จในนโยบายการท่องเที่ยวที่ควรมีการประสานงานร่วมกันในทุกภาคส่วน เพื่อการวางแผนกลยุทธ์ในการพัฒนา การตลาดของแหล่งท่องเที่ยวควรชี้ให้เห็นถึงปัจจัยทางการท่องเที่ยวที่เหมาะสมและมีประโยชน์สูงสุดแห่งภูมิภาคของประเทศนั้นๆ (Buhalis, 2000) ส่วนประกอบของแหล่งท่องเที่ยวของการบริการและประสบการณ์ทางการท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวถือว่าเป็นสินค้าทางการท่องเที่ยวที่จะสามารถบูรณาการด้านประสบการณ์ไปสู่ นักท่องเที่ยว เช่น ศิลปวัฒนธรรม เทศกาล ประเพณี ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวจะสามารถอธิบายให้เห็นถึงลักษณะทางกายภาพของพื้นที่นั้นๆ เช่น พื้นที่ในประเทศลักษณะที่เป็นเกาะ หรือ แหล่งท่องเที่ยวในเมือง อย่างไรก็ตาม การรับรู้ที่เพิ่มขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวสามารถพิจารณาแนวคิดจากองค์ประกอบในการวิเคราะห์แหล่งท่องเที่ยวได้ โดยมี 6 องค์ประกอบ (6 A's) องค์ประกอบแรกที่สำคัญ คือ สถานที่ท่องเที่ยวที่มีสิ่งดึงดูดใจ (Attractions) เช่น แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ สถานที่ท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น ศิลปวัฒนธรรม มรดกโลก กิจกรรมพิเศษ เป็นต้น ในแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน ส่วนใหญ่จะมีกิจกรรมที่สามารถดึงดูดความสนใจแก่นักท่องเที่ยว เช่น ศูนย์หัตถกรรมงานฝีมือสวนผลไม้ การเกษตรแบบผสมผสานเส้นทางศึกษาธรรมชาติป่าชายเลนวิถีชีวิตของชาวบ้านในชุมชน การเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น

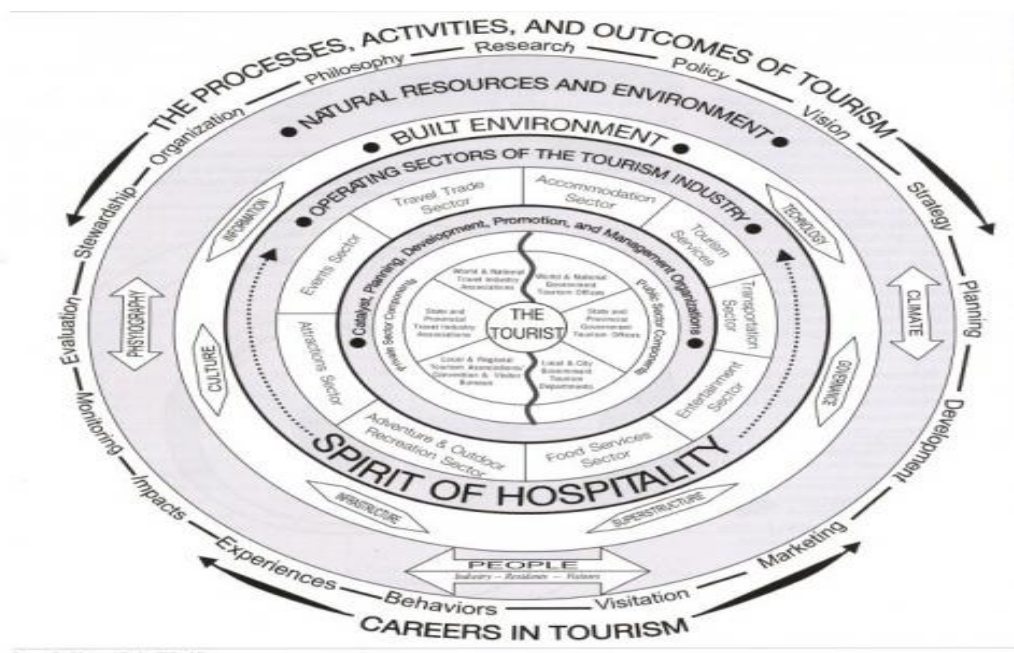
การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) ระบบการขนส่ง การเข้าถึง ประกอบด้วย เส้นทาง ถนน สถานี และยานพาหนะป้ายสื่อความหมาย ป้ายบอกทาง เป็นต้น ในแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นการท่องเที่ยวโดยชุมชน ควรต้องคำนึงถึงการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เช่น ถนน เส้นทางหลักต่างๆ พาหนะรถสาธารณะที่สามารถให้บริการแก่นักท่องเที่ยวและมีความปลอดภัยในการเดินทาง สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) ได้แก่ ที่พักสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดเตรียมอาหาร เช่น ร้านอาหาร ภัตตาคาร ร้านค้าสะดวกซื้อ และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ แก่นักท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยวชุมชน และบริเวณใกล้เคียงชุมชนท้องถิ่น นอกจากนี้ (Cooper, 1998) ยังกล่าวว่า แหล่งท่องเที่ยวควรมุ่งเน้นในสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการในแหล่งท่องเที่ยวที่ต้องเตรียมพร้อมในการสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกเหมารวม (Available Package) โดยมีเจ้าหน้าที่จากส่วนกลาง ภาครัฐ ภาคเอกชน อำนวยความสะดวกจัดหามาแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งกิจกรรม (Activities) เป็นกิจกรรมทั้งหมดที่เกิดขึ้นภายในแหล่งท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยวสามารถร่วมกิจกรรมระหว่างอยู่ในแหล่งท่องเที่ยว เช่น การร่วมทำผลิตภัณฑ์ต่างๆ ของคนในชุมชน ทำน้ำหมักชีวภาพ ศึกษาเส้นทางธรรมชาติป่าชายเลนการเข้าร่วมกิจกรรม เทศกาล ประเพณีของชุมชนของนักท่องเที่ยว นอกจากนี้การช่วยเหลือพิเศษและการบริการ (Ancillary services) การบริการที่แก่นักท่องเที่ยว เช่น ธนาคาร ระบบการติดต่อสื่อสาร ไปรษณีย์ ตัวแทนจำหน่ายท่องเที่ยว โรงพยาบาล เป็นต้น นอกจากนี้ แหล่งท่องเที่ยวที่ดีควรต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ให้บรรลุเป้าหมายตามนโยบายการท่องเที่ยว ที่ควรต้องมีการประเมินร่วมกันในระดับภูมิภาค เพื่อพัฒนาแผนกลยุทธ์การตลาดของแหล่งท่องเที่ยวควรมีแนวทางสำหรับผลกระทบทางการท่องเที่ยวที่เหมาะสมและได้รับประโยชน์สูงสุดสำหรับระดับท้องถิ่น ชุมชน และระดับภูมิภาค อีกทั้ง แหล่งท่องเที่ยวเป็นการผสมผสานของสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวที่ถูกยอมรับว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง (Leiper, 1995) ได้อธิบายว่าแหล่งท่องเที่ยวที่นำนักท่องเที่ยวให้มาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อสัมผัสกับประสบการณ์ที่เป็นเอกลักษณ์และสิ่งดึงดูดใจ ดังนั้น แหล่งท่องเที่ยวสามารถแสดงให้เห็นถึงการผสมผสานของทุกสินค้าและบริการ ประสบการณ์ทางท้องถิ่น ซึ่งอาจจะนำไปสู่การเกิดผลกระทบของการท่องเที่ยวระดับท้องถิ่น เท่ากับความต้องการในการจัดการที่เกี่ยวกับประโยชน์ของผู้ส่วนได้ส่วนเสีย

กล่าวโดยสรุป การจัดการแหล่งท่องเที่ยว จะมี 6 องค์ประกอบ (6 A's) ในการจัดการ ประกอบด้วย 1) สถานที่ท่องเที่ยวที่มีสิ่งดึงดูดใจ (Attractions) เช่น แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ สถานที่ท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น ศิลปวัฒนธรรม มรดกโลก กิจกรรมพิเศษ เป็นต้น 2) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) ระบบการขนส่ง การเข้าถึง ประกอบด้วย เส้นทาง ถนน สถานี และยานพาหนะป้ายสื่อความหมาย ป้ายบอกทาง เป็นต้น รวมถึงการที่นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงกิจกรรมการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวด้วย ตลอดจนความปลอดภัยในการเดินทาง 3) สิ่งอำนวยความสะดวก

ความสะดวก (Amenities) ได้แก่ ที่พักสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน เช่น ร้านอาหาร ร้านค้า ความสะดวกซื้อ และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ แก่นักท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยวชุมชน และบริเวณใกล้เคียงชุมชนท้องถิ่น 4) สิ่งอำนวยความสะดวกเหมารวม (Available Package) โดยมีเจ้าหน้าที่จากส่วนกลาง ภาครัฐ ภาคเอกชน อำนวยความสะดวกจัดหาให้แก่นักท่องเที่ยว 5) กิจกรรม (Activities) เป็นกิจกรรมทั้งหมดที่เกิดขึ้นภายในแหล่งท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยวสามารถร่วมกิจกรรมระหว่างอยู่ในแหล่งท่องเที่ยว และ 6) การช่วยเหลือพิเศษและการบริการ (Ancillary services) การบริการที่ให้นักท่องเที่ยว เช่น ธนาคาร ระบบการติดต่อสื่อสาร ไปรษณีย์ ตัวแทนจำหน่ายท่องเที่ยว โรงพยาบาล เป็นต้น แหล่งท่องเที่ยวที่นำนักท่องเที่ยวให้มาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อสัมผัสกับประสบการณ์ที่เป็นเอกลักษณ์และสิ่งดึงดูดใจ ดังนั้น แหล่งท่องเที่ยวสามารถแสดงให้เห็นถึงการผสมผสานของทุกสินค้าและบริการและสร้างประสบการณ์ที่ดีให้นักท่องเที่ยว

2.3.2 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว: องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวและการจัดการการท่องเที่ยว (The Tourism Phenomenon: Components of a Tourism Destination and Tourism management)

จากทฤษฎีและมุมมองทางการจัดการ ในการวิเคราะห์และผลสะท้อนการบริหารจัดการทางการท่องเที่ยว หัวใจหลักของรูปแบบปรากฏการณ์การท่องเที่ยวที่สมบูรณ์และชัดเจนแก่นักท่องเที่ยวและสร้างประสบการณ์แก่นักท่องเที่ยวเมื่อมาเยือนในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อนำไปสู่การจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกในด้านสินค้าและบริการที่ดึงดูดใจ การสร้างคุณค่าประสบการณ์ที่มีคุณภาพ ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่ท้าทายต่อนักวางแผนนโยบายและการจัดการการท่องเที่ยวที่จะต้องเข้าใจความต้องการและแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวในการที่จะท่องเที่ยว โดยศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเลือกมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ในรูปแบบการท่องเที่ยวจะมีกิจกรรมทางเลือกมากมายเพื่อตอบสนองต่อความต้องการ เมื่อผู้วางแผนนโยบายหรือผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องทางการจัดการการท่องเที่ยว สามารถเข้าใจนักท่องเที่ยว และสามารถพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก กิจกรรมเทศกาล หรือโปรแกรมทางการท่องเที่ยวให้มีความโดดเด่นและแตกต่าง จะทำให้เกิดเป็นเอกลักษณ์ที่จะสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเยือน รายละเอียดดังแผนภาพที่ 7

แผนภาพที่ 7 แสดงปรากฏการณ์ทางการท่องเที่ยว (Goeldner & Ritchie, 2006)

จากแผนภาพที่ 7 แสดงปรากฏการณ์ทางการท่องเที่ยวที่ประกอบด้วยองค์ประกอบและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว กิจกรรม การบริการ และอุตสาหกรรม ที่ส่งมอบการประสบการณ์ให้นักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องนำมาจัดหมวดหมู่ขององค์ประกอบในการจัดเตรียมให้นักท่องเที่ยว คุณภาพและปริมาณที่จะทำให้ประสบความสำเร็จในแหล่งพื้นที่ จากแผนภาพจะสังเกตเห็นว่ามีปรากฏการณ์ที่ซับซ้อนและเกี่ยวข้องกันที่ประกอบด้วยองค์ประกอบทางด้านกิจกรรม นโยบาย การบริการ และอุตสาหกรรมทางการท่องเที่ยว รวมไปถึงผู้ที่เกี่ยวข้องในการที่จะสร้างประสบการณ์ที่มีคุณภาพแก่นักท่องเที่ยว โดยมีรายละเอียด ดังนี้

องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องทางการท่องเที่ยว สามารถจำแนกออกเป็น 4 ด้าน คือ

1. ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (National Resources and Environment) ซึ่งเป็นองค์ประกอบหลักพื้นฐาน เป็นพื้นที่แหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่สร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว ทั้งนี้ ยังรวมถึง ภูมิอากาศ สภาพแวดล้อมต่างๆ ทางกายภาพของแต่ละภูมิภาค ภูมิประเทศของแหล่งท่องเที่ยว พืชดอกไม้ น้ำตก ทะเล การจัดหาแหล่งน้ำสำหรับบริโภคและเพื่อสุขอนามัย

2. สภาพแวดล้อมที่สร้างขึ้น (Build Environment) รวมถึงสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวกที่จัดหามาให้นักท่องเที่ยว ซึ่งสภาพแวดล้อมที่สร้างขึ้นถูกพัฒนามาจากทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมที่มีอยู่ทั้งใต้ดินและบนดิน โดยสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานเป็นหลักพื้นฐานที่สำคัญ เช่น ระบบประปา ระบบบำบัดของเสียและสิ่งปฏิกูล ท่อส่งก๊าซ ระบบไฟฟ้า ระบบระบายน้ำ ถนน เครือข่ายโทรคมนาคม และสิ่งอำนวยความสะดวกทางธุรกิจ ในส่วนของสิ่ง

อำนวยความสะดวกนอกเหนือจากชั้นพื้นฐานที่ทางภาครัฐจัดเตรียมให้นักท่องเที่ยว ยังรวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกที่พิเศษแก่นักท่องเที่ยว เช่น สนามบิน รถไฟฟ้า สวนสาธารณะ ท่าเรือ ท่าเทียบเรือ สิ่งอำนวยความสะดวกตามสถานีรถขนส่งสาธารณะหรือในสถานีรถไฟ รีสอร์ท โรงแรม ภัตตาคาร ห้างสรรพสินค้า สถานความบันเทิง พิพิธภัณฑ์ ร้านค้าต่างๆ เป็นต้น สำหรับภาคส่วนปฏิบัติการหรือภาคเอกชน ที่เป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการสร้างสิ่งแวดล้อม สิ่งอำนวยความสะดวกชั้นพิเศษเพื่อพานักท่องเที่ยวไปสู่แหล่งท่องเที่ยวต่อไป

3. ภาคส่วนการปฏิบัติการ (Operating Sector) ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว จากแผนภาพ ดังกล่าว ได้เสนอว่า มีภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการท่องเที่ยว 9 ภาคส่วน คือ ส่วนที่สำคัญแรกอันดับแรก คือ ส่วนของการขนส่ง (Transportation Sector) ซึ่งประกอบด้วย สายการบิน เรือสำราญ บริษัทรถเช่า รถยนต์สาธารณะ ลิμουซีน รถราง เป็นต้น ที่ขนส่งนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยว โดยระบบการขนส่งในการท่องเที่ยวเป็นสิ่งสำคัญในการท่องเที่ยว เนื่องจาก การขนส่งเป็นตัวนำพานักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยว ถ้าไม่มีระบบขนส่งที่มีประสิทธิภาพ ย่อมไม่เกิดการท่องเที่ยวได้ ส่วนที่พักและ ส่วนบริการอาหาร เป็นส่วนสำคัญอีกอย่างหนึ่ง ด้านส่วนแหล่งท่องเที่ยวดึงดูดใจเทศกาล ประเพณี สถานบันเทิง ศูนย์บริการข้อมูลนักท่องเที่ยว บริษัททัวร์ กิจกรรมผจญภัยและการพักผ่อน ทุกภาคส่วนมีความเกี่ยวข้องทั้งสิ้น และสามารถสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว

4. ความมุ่งมั่นในการบริการและแหล่งทางวัฒนธรรม การสร้างสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ที่ได้กล่าวไว้ นั้น เป็นหลักในการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกชั้นพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวกพิเศษ ซึ่งถือเป็นทางสังคมพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยว คือ วัฒนธรรม ที่ประกอบไปด้วย ภาษา ประเพณี ศาสนาของแต่ละชุมชนท้องถิ่นในแต่ละภูมิภาค หรือการดำเนินวิถีชีวิตที่เชื่อมโยงกับพฤติกรรมของผู้คน วัฒนธรรมของคนในแต่ละพื้นที่ สามารถสร้างความประทับใจให้แก่ผู้มาเยือนและเจ้าของพื้นที่ ทักษะคนคิดของคนในท้องถิ่นที่มีต่อนักท่องเที่ยว ความมีมารยาท การอบน้อม สุภาพ ความเป็นมิตรและความจริงใจ เป็นสิ่งที่คุ้นเคยแก่นักท่องเที่ยว และการแสดงความเป็นมิตรที่อบอุ่น เป็นต้น แหล่งวัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยวยังรวมไปถึง ศิลปวัฒนธรรม วรรณกรรม ประวัติศาสตร์ ดนตรี การละเล่น กีฬา และกิจกรรมอื่นๆ

อย่างไรก็ตาม อุตสาหกรรมท่องเที่ยวจัดเป็นอุตสาหกรรมบริการ และเป็นการจัดการการท่องเที่ยวให้เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพโดยยังคงไว้ซึ่งความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ วัฒนธรรม ประเพณี และต้องคำนึงถึงการจัดการแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวและการจัดการการท่องเที่ยวให้มีผลกระทบน้อยที่สุด

2.3.3 แนวคิดเกี่ยวกับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว

การพัฒนาชุมชนให้มีศักยภาพที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวสนใจจำเป็นต้องทราบถึงองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้การพัฒนาชุมชนบรรลุผลตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

2.3.3.1 องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นสนใจของนักท่องเที่ยวนอกจากจะต้องมีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เป็นสิ่งดึงดูดใจของนักท่องเที่ยว แล้วยังจำเป็นต้องมีองค์ประกอบต่างๆอีกหลายประการเพื่อที่จะทำให้ นักท่องเที่ยวสนใจเข้ามาแวะเยี่ยมเยือนท่องเที่ยว องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวได้มีผู้กล่าวไว้แตกต่างกัน ดังนี้ Morrison and Mill (1998) กล่าวว่า องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวประกอบด้วย ปัจจัยพื้นฐาน (Infrastructure) ในด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปการ การขนส่ง การสื่อสาร การต้อนรับแขกเป็นมิตร ต้อนรับด้วยใจ มีสิ่งดึงดูดใจ (attractions) มีสิ่งอำนวยความสะดวก (facilities) มารองรับทั้งในด้านร้านอาหาร ที่พัก ของที่ระลึกและสิ่งของที่ขาดไม่ได้ คือ มีบริการที่ประทับใจ (Goeldner, Ritchie, & McIntosh, 2000) กล่าวว่า องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวจะประกอบด้วย สิ่งอำนวยความสะดวกที่ดี (facilities) ระบบการขนส่งที่เข้าถึงได้สะดวก (transportation) ปัจจัยพื้นฐานที่ดีและพร้อม (infrastructure) ทรัพยากรทางธรรมชาติที่ดึงดูดใจ และมีการต้อนรับที่ดีด้วยไมตรีจิต

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) กล่าวว่า องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวจะประกอบด้วย 3 ปัจจัยคือ

1. มีเส้นทางคมนาคมที่เข้าถึงได้แหล่งท่องเที่ยวจะต้องมีเส้นทางถนนที่เข้าถึงได้ และสามารถเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงกัน เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกในการเดินทาง รวมทั้งต้องมีโครงข่ายการสื่อสารที่สามารถติดต่อได้กับแหล่งภายนอก

2. มีความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวก แหล่งท่องเที่ยวจะต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกทั้งไฟฟ้า น้ำประปา ที่พักค้างแรม ร้านอาหาร บริการนันทนาการ ร้านค้าที่ระลึก ฯลฯ เพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยว

3. มีสิ่งดึงดูดใจ แหล่งท่องเที่ยวจะต้องมีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เป็นสิ่งดึงดูดใจของนักท่องเที่ยว ซึ่งอาจจะเป็นศิลปวัฒนธรรม ประเพณีความงามตามธรรมชาติกิจกรรมบันเทิงใจ ศาสนสถาน โบราณวัตถุ ฯลฯ

องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวตามที่กล่าวมาข้างต้น ทั้งในด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ระบบการคมนาคมขนส่ง ปัจจัยรองรับขั้นพื้นฐาน รวมทั้งสิ่งดึงดูดใจจากทรัพยากรการท่องเที่ยว นั้น เป็นสิ่งจำเป็นที่เป็นปัจจัยที่จะทำให้ให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจที่จะเดินทางมาท่องเที่ยวที่แหล่งเที่ยวนั้นๆ องค์ประกอบดังกล่าวอาจเรียกว่า 3 As ซึ่งประกอบด้วยปัจจัย 3 ประการ คือ

1. ความสามารถในการเข้าถึง (Accessibility) คือ แหล่งท่องเที่ยวจะต้องมีความสะดวกในการเข้าถึง การเข้าถึงในที่นี้จะรวมถึงเส้นทางการคมนาคมขนส่งระยะทางระหว่างต้นทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวและการติดต่อสื่อสารในแหล่งท่องเที่ยวไปยังสถานที่อื่นๆ ที่ต้องการ

2. สิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน (Amenities) สิ่งอำนวยความสะดวกในที่นี้จะหมายถึง ปัจจัยที่ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความสะดวกสบายซึ่งจะรวมถึงไฟฟ้า น้ำประปา ที่พักแรม ร้านอาหาร ร้านค้า สถานบันเทิงและบริการอื่นใดที่จะทำให้ให้นักท่องเที่ยวเกิดความสะดวกสบาย

3. สิ่งดึงดูดใจ (Attractive) สิ่งดึงดูดใจในที่นี้ อาจมาจากทรัพยากรที่อยู่ในแหล่งท่องเที่ยวหรือคุณค่าและสุนทรียภาพของแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ ซึ่งจะเป็นจุดเด่นและเป็นที่น่าสนใจของนักท่องเที่ยว

2.3.3.2 แนวทางการจัดการในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมควรคำนึงถึงการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ สิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว เช่น วิถีชีวิต ความเชื่อ การแต่งกาย ภาษา อาหาร ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี สิ่งก่อสร้าง รวมถึงการบริหารจัดการด้านสิ่งดึงดูดใจสิ่งอำนวยความสะดวก การรักษาความปลอดภัย การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว การตลาด และนักท่องเที่ยว (กรมการท่องเที่ยว, 2557)

1. การพัฒนาด้านบุคลากรในการท่องเที่ยวนับเป็นทรัพยากร สิ่งที่สำคัญที่สุดอีกปัจจัยหนึ่ง ควรให้ความสำคัญในการจัดการและพัฒนาบุคลากรเพื่อให้บุคลากรของแหล่งท่องเที่ยวสามารถให้ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมและส่งเสริมประสบการณ์การให้บริการที่น่าประทับใจหรือเหนือความคาดหมายให้กับนักท่องเที่ยวผู้มาเยือน

2. การพัฒนาด้านสิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เช่น งานประเพณี วิถีชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภาษา อาหาร สมุนไพร การถ่ายทอดองค์ความรู้แก่นักท่องเที่ยวอนุรักษ์เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม วิถีชีวิต การแต่งกายความเชื่อและภูมิปัญญาท้องถิ่น และจัดพื้นที่หรือทางเดินหรือทางจักรยานพร้อมป้ายสื่อความหมายเพื่อศึกษาวัฒนธรรม ให้มีบุคลากรที่มีความรู้เรื่องวัฒนธรรม วิถีชีวิต ความเชื่อ หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นให้บริการด้านความรู้แก่นักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการและชุมชนรอบแหล่งท่องเที่ยว โดยการให้ความรู้ด้านวัฒนธรรมวิถีชีวิต ความเชื่อ และภูมิปัญญาท้องถิ่นแก่นักท่องเที่ยว ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสสัมผัสหรือมีส่วนร่วมในวัฒนธรรม ประเพณี หรือวิถีชีวิตของชุมชน และสร้างศูนย์เรียนรู้หรือจัดนิทรรศการสื่อผสมด้านวัฒนธรรมวิถีชีวิต ความเชื่อ และภูมิปัญญาท้องถิ่น สนับสนุนส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวได้บริโภคสินค้าชุมชน อาหารท้องถิ่น สมุนไพรหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น และควบคุมการสร้างสิ่งก่อสร้างของประชาชนและหน่วยงานในพื้นที่ให้สอดคล้องกับรูปแบบสถาปัตยกรรมของท้องถิ่น

3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เช่น ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ห้องสุขา-ห้องอาบน้ำ ที่สะอาด มีจำนวนที่เหมาะสม กลมกลืนกับรูปแบบสถาปัตยกรรมท้องถิ่น หรือ เป็นไปตามรูปแบบและข้อกำหนดของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พัฒนาการบริการด้านที่พักสำหรับบริการนักท่องเที่ยว ได้แก่ ที่พักโฮมสเตย์ให้สะอาด ปลอดภัย และมีจำนวนที่เหมาะสม เส้นทางเดินเท้าหรือเส้นทางจักรยานศึกษาทางวัฒนธรรม ป้ายสื่อความหมาย เป็นต้น ช่วยทำให้นักท่องเที่ยว มีความสะดวกสบายและเกิดความประทับใจในการมาเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยว อย่างไรก็ตาม เนื่องจากประเทศไทย กำลังก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้พิการ การออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมควรเป็นไปตามแนวคิดอารยสถาปัตย์เพื่อสามารถให้บริการนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ และผู้พิการได้อย่างเหมาะสม

4. ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมส่วนใหญ่มักตั้งอยู่ในเขตชุมชนหรือตัวเมือง สามารถเข้าถึงได้ง่าย ในการพัฒนาด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและพื้นที่จอดรถทั้งด้านปริมาณ ได้แก่ จำนวนและความถี่ในการให้บริการของระบบขนส่งสาธารณะ รวมถึงคุณภาพในการให้บริการทั้งความสะดวกสบาย ความปลอดภัย การให้บริการที่เป็นมิตรและการกำหนดราคาค่าบริการที่เป็นธรรมกับนักท่องเที่ยว ดูแลเส้นทางหรือถนนเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวให้อยู่ในสภาพที่ดี สะอาด และปลอดภัยในการคมนาคม โดยติดตั้งป้ายบอกเส้นทางนำเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวในรัศมี 20 กิโลเมตร ตามทางแยกที่สำคัญ หรือเส้นทางหลักของการท่องเที่ยว รวมทั้งการกำกับกับดูแลระบบขนส่งสาธารณะให้มีจำนวนและความถี่ในการให้บริการที่เพียงพอ และส่งเสริมให้บริการด้านยานพาหนะในแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมสำหรับนักท่องเที่ยว เช่น จักรยาน รถพลังงานไฟฟ้า เรือพาย สัตว์บรรทุก โดยอาจดำเนินการในลักษณะของวิสาหกิจชุมชน หรือกองทุนสวัสดิการ เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป หัวใจหลักของการจัดการแหล่งท่องเที่ยวที่สมบูรณ์และชัดเจนแก่นักท่องเที่ยว และสร้างประสบการณ์แก่นักท่องเที่ยวเมื่อมาเยือนในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อนำไปสู่การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกในด้านสินค้าและบริการที่ดึงดูดใจ การสร้างคุณค่าประสบการณ์ที่มีคุณภาพ ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่ท้าทายต่อนักวางแผนนโยบายและการจัดการการท่องเที่ยวที่จะต้องเข้าใจความต้องการและแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวในการที่จะท่องเที่ยว โดยศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเลือกมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ในรูปแบบการท่องเที่ยวจะมีกิจกรรมทางเลือกเพื่อตอบสนองต่อความต้องการ เมื่อผู้วางแผนนโยบายหรือผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องทางการจัดการการท่องเที่ยว สามารถเข้าใจนักท่องเที่ยว และสามารถพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก กิจกรรม เทศกาล หรือโปรแกรมทางการท่องเที่ยวให้มีความโดดเด่นและแตกต่าง จะทำให้เกิดเป็นเอกลักษณ์ที่จะสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเยือน แต่ต้องคำนึงถึงประสิทธิภาพโดยยังคงไว้ซึ่งความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ วัฒนธรรม ประเพณี และต้องคำนึงถึงการจัดการแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวและ

การจัดการการท่องเที่ยวให้มีผลกระทบน้อยที่สุด ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวของ (Buhalis, 2000; กรมการท่องเที่ยว, 2557) ที่ให้ความสำคัญกับการจัดการด้านการตลาดของแหล่งท่องเที่ยว สิ่งดึงดูดใจในแหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกของแหล่งท่องเที่ยว การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว บุคลากรในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ที่ประสบความสำเร็จ และสร้างนโยบายการท่องเที่ยวที่ควรมีการประสานงานร่วมกันในทุกภาคส่วน เพื่อการวางแผนกลยุทธ์ในการพัฒนา ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของการจัดการท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยวที่พัฒนาอย่างครบวงจร เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนในจังหวัดสุพรรณบุรีต่อไป

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยว

จากหลักการการจัดการแหล่งท่องเที่ยว การท่องเที่ยวโดยชุมชน และการตลาดการท่องเที่ยวแล้ว มีหลักที่สำคัญในการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม คือ การพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพในการจัดการ เนื่องจากบุคลากรของชุมชน คือ ผู้นำชุมชน คนในชุมชนซึ่งเป็นเจ้าของทรัพยากรวัฒนธรรมมีส่วนสำคัญในการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมที่เหมาะสม ไม่กระทบต่อวัฒนธรรม ประเพณีของชุมชนและยังคงความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนอย่างยั่งยืน จึงได้ทบทวนแนวคิดการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

2.4.1 ความหมายของทรัพยากรวัฒนธรรม

ชนัญ วงษ์วิภาคและคณะ (2547) กล่าวว่า มีชื่อเรียกที่แตกต่างกัน เช่น สมบัติทางวัฒนธรรม (Cultural Property) ทรัพย์สินทางวัฒนธรรม (Cultural Asset) มรดกทางวัฒนธรรม (Cultural Heritage) และอธิบายความหมายของทรัพยากรวัฒนธรรม (Cultural Resource) เกิดขึ้นในอเมริกาในศตวรรษที่ 1970 และสรุปความหมายได้ว่า หมายถึง ผลผลิตของวัฒนธรรมทั้งในอดีตและปัจจุบันที่มีค่าหรือตัวแทน หรือสามารถสื่อถึงวัฒนธรรมต่างๆ ได้ ดังนั้น ทรัพยากรวัฒนธรรมจึงรวมถึงซากสิ่งของมนุษย์ที่สร้างขึ้น แหล่งโบราณคดี โบราณสถาน ศาสนสถาน เสื้อผ้าอาภรณ์ เอกสารทางประวัติศาสตร์ จารึก ภาษา ศาสนา ประเพณี พิธีกรรม ความเชื่อ ภูมิปัญญาพื้นบ้านต่างๆ เป็นต้น (สายนต์ ไพรชาญจิตร, 2550) ได้อธิบายว่า ทรัพยากรวัฒนธรรม วัฒนธรรมที่เป็นวัฒนธรรมทางวัตถุ ในรูปของวัตถุสิ่งก่อสร้าง สถานที่ แหล่งและภูมิทัศน์และวัฒนธรรมที่ยังดำรงอยู่ (Living Culture) หรือวัฒนธรรมที่แสดงออก (Expressive Culture) ซึ่งมีความต่อเนื่องจากอดีตผ่านปัจจุบันสู่นาคต เป็นองค์ชีวิต (Organism) ที่สามารถวิวัฒน์ (Evolving) ไปได้เรื่อยๆ

กล่าวโดยสรุป ทรัพยากรวัฒนธรรมเป็นผลผลิตของสิ่งที่เกิดขึ้นจากอดีตและต่อเนื่องที่มีคุณค่า และสามารถสื่อถึงวัฒนธรรมต่างๆ ได้มาสู่ปัจจุบัน และทั้งที่เป็นมรดก และเป็นของใหม่ที่มนุษย์สร้างขึ้น ในรูปของวัตถุสิ่งก่อสร้าง สถานที่ แหล่งและภูมิทัศน์และวัฒนธรรมที่ยังดำรงอยู่ รวมถึงที่เป็นวัตถุและเป็นสิ่งที่สามารถแสดงออก มีความต่อเนื่องจากอดีตผ่านปัจจุบันไปสู่อนาคต

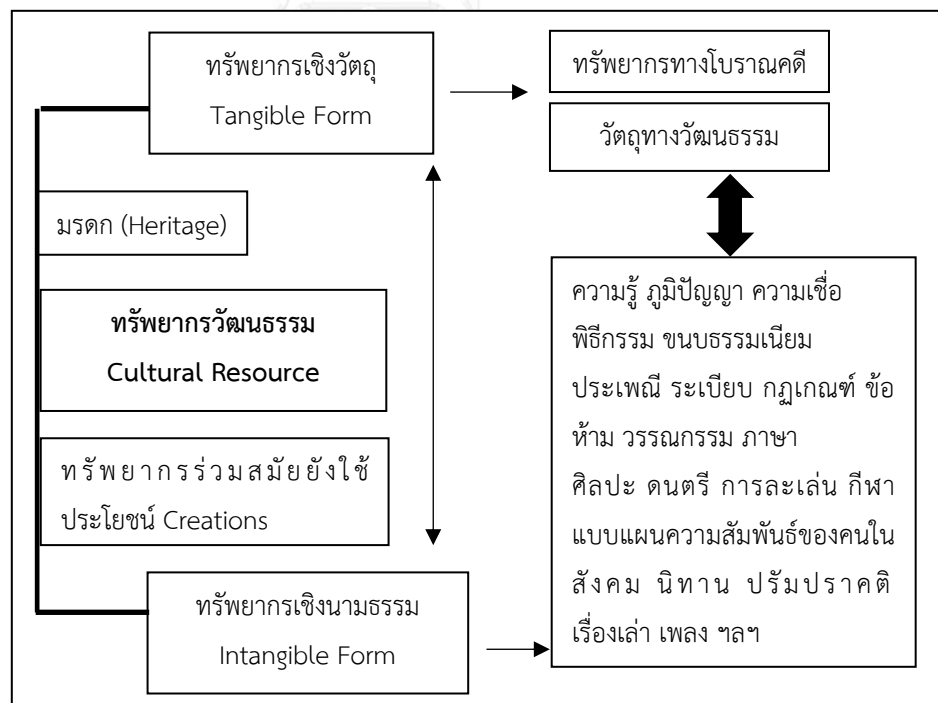
2.4.2 ประเภทของทรัพยากรวัฒนธรรม

ทรัพยากรวัฒนธรรมที่เป็นหลัก ทั้งชนิดที่เป็นมรดก และทรัพยากรทางวัฒนธรรมร่วมสมัยที่สร้างสรรค์และพัฒนาขึ้นใหม่ สามารถพบเห็นและศึกษาได้ในปัจจุบันได้ 3 กลุ่ม (สายันต์ ไพโรชาญจิตร, 2550) ได้แก่

1. ทรัพยากรโบราณคดี (Archaeological Resource)
2. ภูมิปัญญาท้องถิ่น (Indigenous Wisdom)
3. ทรัพยากรวัฒนธรรมที่แสดงออก (Expressive Culture) ได้แก่ ศิลปะ วรรณกรรม

ดนตรี การละเล่น ขนบธรรมเนียม ประเพณี ความเชื่อ พิธีกรรม เป็นต้น

จากความหมายข้างต้น ทรัพยากรวัฒนธรรมจึงเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของชุมชน ทั้งในวิถีชีวิตซึ่งถือว่าเป็นทุนทางวัฒนธรรมในการท่องเที่ยว สามารถแสดงเป็นแผนภาพแสดงความหมายและความสัมพันธ์ของทรัพยากรวัฒนธรรมที่มีอยู่ในสังคมและชุมชน รายละเอียด ดังแผนภาพที่ 8

แผนภาพที่ 8 แสดงความหมายและความสัมพันธ์ของทรัพยากรวัฒนธรรมที่มีอยู่ในสังคมและชุมชน (สายันต์ ไพโรชาญจิตร, 2550)

กล่าวโดยสรุป ทรัพยากรวัฒนธรรมหลัก สามารถแบ่งได้ทั้งชนิดที่เป็นมรดก และทรัพยากรทางวัฒนธรรมร่วมสมัยที่สร้างสรรค์และพัฒนาขึ้นมาใหม่ โดยเป็นทรัพยากรวัฒนธรรมเชิงวัตถุ เช่น ทรัพยากรทางโบราณคดี เป็นต้น และทรัพยากรวัฒนธรรมเชิงนามธรรม เช่น ความรู้ ภูมิปัญญา ความเชื่อ พิธีกรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อห้าม วรรณกรรม ภาษา ศิลปะ ดนตรี การละเล่น เป็นต้น

2.4.3 การจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยว

ชนัญ วงษ์วิภาคและคณะ (2547) กล่าวว่า การจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมในฐานะที่เป็นมรดกวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว ในทวีปยุโรป อเมริกา ออสเตรเลีย นั้น การท่องเที่ยววัฒนธรรมมีอิทธิพลอย่างมากต่อการวางแผนจัดแสดงมรดกวัฒนธรรม เพราะคำนึงถึงการใช้และผู้ใช้มรดกวัฒนธรรมเป็นสิ่งสำคัญ สิ่งสำคัญในการวางแผนจัดการมรดกวัฒนธรรมเหล่านี้ คือการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ทรัพยากรวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยว และวัตถุประสงค์ของการอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรม การตัดสินใจกระทำใดๆ เกี่ยวกับมรดกวัฒนธรรมจึงต้องคำนึงถึงปริมาณของศักยภาพการท่องเที่ยวที่มีมรดกวัฒนธรรมอยู่ และต้องให้ความสำคัญกับวิธีที่จะไปถึงความสำเร็จอย่างมีความรับผิดชอบต่องสังคมและวัฒนธรรม

มรดกวัฒนธรรมที่นำมาใช้เป็นทรัพยากรเพื่อการจัดการการท่องเที่ยว ใช้ทั้งการตีความ และการนำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับมรดกวัฒนธรรมในการส่งเสริมให้ธุรกิจการท่องเที่ยวก้าวไปข้างหน้า (Fowler 1992) กล่าวว่า การถวิลหาอดีต คือ แรงกระตุ้นอย่างหนึ่งที่มีอำนาจมาก สำหรับการใช้ประโยชน์ของเรื่องราวในอดีต เชื่อว่า มรดกวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงอดีตเข้ากับปัจจุบันและทำให้เกิดประวัติศาสตร์ที่มีชีวิตอีกครั้ง การแปลความมรดกทางวัฒนธรรมในรูปแบบเพื่อการท่องเที่ยวเป็นการเฉลิมฉลองอดีตเพื่อความสุขในปัจจุบัน (Olwig & Lowenthal, 2006) นอกจากนี้ (ชนัญ วงษ์วิภาค, 2547) ได้เปรียบเทียบการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมในปัจจุบันที่ถือเป็นมรดกวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวในการพิจารณาระหว่างการอนุรักษ์และธุรกิจของการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวดังตารางที่ 1 ที่ชี้ให้เห็นว่า จากอดีตที่การท่องเที่ยวเป็นเรื่องของธุรกิจ ดำเนินการโดยเอกชนและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เน้นเรื่องกำไรการลงทุน ซึ่งมีการเกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์อยู่ แต่เมื่อการท่องเที่ยวเจริญเติบโต กลับก่อให้เกิดผลกระทบความขัดแย้งระหว่างการอนุรักษ์และการท่องเที่ยว หากผู้ทำธุรกิจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวไม่ได้ให้ความสำคัญหรือหาหรือ ภาคส่วนอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมก็ไม่เข้าใจผลประโยชน์ของการท่องเที่ยว ดังนั้น เมื่อมีความพยายามในการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวให้เป็นไปตามแนวทางของการพัฒนาอย่างยั่งยืน เน้นการพัฒนาให้ชุมชนมีส่วนร่วม เป็นการท่องเที่ยวโดยชุมชน จึงทำให้ทั้ง 2 ส่วนสามารถพบกันครึ่งทาง ในการคิดกลยุทธ์การตลาดส่งเสริมการท่องเที่ยวในแหล่งมรดกวัฒนธรรม ภาคส่วนอนุรักษ์ตระหนักถึงความสำคัญของการท่องเที่ยว เช่น อุทยานประวัติศาสตร์ พิพิธภัณฑสถาน หอศิลป์ เปิดโอกาส

ให้การท่องเที่ยวเข้าไปร่วมทำกิจกรรมกับภาคส่วนอนุรักษ์ และพยายามพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว เพื่อสนองความต้องการของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

ตารางที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบการจัดการมรดกวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว

ประเด็นการพิจารณา	การจัดการอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรม	การท่องเที่ยว
โครงสร้าง	องค์กรที่ไม่หวังผลกำไร	บริษัทที่ทำเพื่อกำไร
เป้าหมาย	เป้าหมายทางสังคมที่กว้างขวาง	เป้าหมายเพื่อการค้าพาณิชย์
ผู้มีส่วนร่วมหลัก	กลุ่มชุมชน กลุ่มมรดกชาติ กลุ่มชาติพันธุ์ ประชาชนในท้องถิ่น ผู้ชำนาญการด้าน มรดกวัฒนธรรม กลุ่มนักประวัติศาสตร์ ท้องถิ่น ผู้นำศาสนา	กลุ่มธุรกิจประชาชนที่ไม่ได้อยู่ใน ท้องถิ่น องค์กรด้านธุรกิจ ท่องเที่ยว
ทัศนะทางเศรษฐกิจต่อ มรดกวัฒนธรรม	คุณค่าที่มีอยู่/ อนุรักษ์เพื่อคุณค่าในมรดก วัฒนธรรม	คุณค่าด้านการใช้ประโยชน์ บริโภคเพื่อสิ่งที่มีอยู่ในมรดก
กลุ่มผู้ใช้หลัก	ผู้คนในท้องถิ่น	ผู้คนจากถิ่นอื่น
ภูมิหลังความรู้	ปริญญาด้านสังคมศาสตร์/ทางศิลปะ	ปริญญาด้านธุรกิจ และการตลาด
การใช้มรดกวัฒนธรรม	ให้คุณค่าต่อชุมชนในฐานะตัวแทนของ มรดกที่จับต้องได้และมรดกที่จับต้องไม่ได้	คุณค่าต่อนักท่องเที่ยวในฐานะที่เป็น ผลผลิตหรือกิจกรรมที่สามารถช่วยโฆษณา แหล่งท่องเที่ยว
องค์กรทางการเมืองระดับ นานาชาติ/องค์กรเอกชน	ยูเนสโก ฯลฯ ที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ วัฒนธรรม	WTO WTTC (ส่งเสริมในการ พัฒนาการท่องเที่ยว)
องค์กรระดับชาติ/ระดับเขต	รัฐ จังหวัด ตัวแทนท้องถิ่น พิพิธภัณฑสถานและ หอจดหมายเหตุ	ประเทศ รัฐ การท่องเที่ยว ภูมิภาค

ทิมา พัฒนาจาก (ชนัญ วงษ์วิภาค, 2547)

นอกจาก 2 ส่วนที่กล่าวมาข้างต้น ส่วนของนักท่องเที่ยวที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคม มีความต้องการชื่นชมมรดกวัฒนธรรมของคนกลุ่มเดียว จะจัดการและนำเสนอมรดกวัฒนธรรมอย่างไร ซึ่งจำเป็นต้องคำนึงถึงคนกลุ่มอื่นในสังคมด้วย รวมถึงประเด็นความแตกต่างของนักท่องเที่ยว เช่น ระดับความรู้ ความสนใจ ภูมิหลังทางวัฒนธรรม ความคาดหวังเกี่ยวกับมรดกวัฒนธรรม ที่ทำให้ต้องมีการจัดการและนำเสนออีกรูปแบบหนึ่ง นักท่องเที่ยวประสงค์ได้ชื่นชม “ของแท้” ไม่ได้หมายความว่าสิ่งที่นักท่องเที่ยวชื่นชมจะต้องเป็นจริงเสมอไป และนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ คือ ผู้ที่มีเป้าหมายเดินทางเพื่อพักผ่อน และต้องการประสบการณ์ใหม่ที่ได้จากแหล่งท่องเที่ยวปลายทางเพื่อความสบายที่ไม่คุกคามสิ่งแวดล้อม (ชนัญ วงษ์วิภาค, 2547) ทรัพยากรที่เป็นวัตถุดิบของการท่องเที่ยวที่มีอยู่อย่างจำกัดและ

มีความสำคัญด้านอื่นๆ ในตัว เช่น ทรัพยากรป่าไม้มีความสำคัญด้านอื่นๆ นอกเหนือจากการรองรับนักท่องเที่ยว ควรมองว่าการจัดการทรัพยากรดังกล่าวอย่างไรจึงจะเกิดประโยชน์สูงสุด และต้องควรมองอย่างเป็นลำดับภารกิจหลักหรือประโยชน์หลักที่ควรจะได้รับ พร้อมทั้งกล่าวถึงผลกระทบของการท่องเที่ยวว่า ส่วนใหญ่เกิดจากการพัฒนาในมิติเชิงเศรษฐกิจเป็นหลัก ดังนั้น ควรใช้โครงสร้างองค์กรที่มีอยู่ในปัจจุบัน เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ให้เหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด คือ มีกลไกการทำงานให้สามารถทำงานได้ มีประสิทธิภาพมากขึ้น มีการตรวจสอบมากขึ้น การจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมต้องเป็นการดูแลอย่างเป็นระบบ ทุกฝ่ายจำเป็นต้องร่วมมือกันเพื่อคงไว้ซึ่งคุณค่าทางวัฒนธรรม เป็นมรดกวัฒนธรรมไว้จรรโลงใจถึงคนในปัจจุบันและลูกหลาน ทั้งเจ้าของทรัพยากรวัฒนธรรม และเป็นมรดกวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยวปลายทางจึงจำเป็นต้องเข้าใจพื้นฐานของการจัดการมรดกวัฒนธรรมก่อน จุดมุ่งหมายหลักของการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม คือ การอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมหลักๆ ทั้งวัฒนธรรมที่เป็นวัตถุจับต้อง สัมผัสได้และไม่ใช่วัตถุซึ่งสัมผัสได้ด้วยความรู้สึคนึกคิด (สินธุ์ สโรบล และคณะ, 2546) หลักสำคัญของการจัดการมรดกวัฒนธรรม คือ การอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมที่ก่อให้เกิดสิ่งที่ดีๆ แห่งสังคม ฝ่ายกิจกรรมมรดกวัฒนธรรมจำเป็นต้องสื่อสารให้สาธารณะรับรู้ถึงคุณค่าภายในของมรดกวัฒนธรรมที่มีต่อสังคม มิใช่เพียงคุณค่าภายนอกเท่านั้น การนำเสนอเพื่อจัดแสดงเรื่องราวของมรดกวัฒนธรรมสมควรอย่างยิ่งที่จะสื่อสารให้ผู้มาเยือนได้เข้าใจได้โดยง่ายในฐานะของชุมชนผู้มีส่วนร่วมในการจัดการมรดกวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว จำเป็นต้องใช้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบต่อการตัดสินใจในประเด็นต่างๆ เช่น มีส่วนร่วมในการระดมข้อมูล ให้คำปรึกษา มีบทบาทในการกระทำและประเมินผลการกระทำต่างๆ ที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวตั้งแต่ต้น และควรได้รับความรู้ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เช่น การอบรมให้ความรู้ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ คือ การให้การศึกษาและอบรมแหล่งท่องเที่ยวก่อนการเดินทางไปเรียนรู้ ณ แหล่งท่องเที่ยว ผู้เข้าอบรมควรได้รับการเล่าเรื่องราวของแหล่งท่องเที่ยวที่ไปเยี่ยมชมอย่างรอบด้าน (ชนัญ วงษ์วิภาค, 2547)

กล่าวโดยสรุป การจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมในฐานะที่เป็นมรดกวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวเป็นการสร้างความสมดุลระหว่างการใช้ทรัพยากรวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยว และวัตถุประสงค์ของการอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรม การตัดสินใจกระทำใดๆ เกี่ยวกับมรดกวัฒนธรรมจึงต้องคำนึงถึงปริมาณของศักยภาพการท่องเที่ยวที่มีมรดกวัฒนธรรมอยู่ และต้องให้ความสำคัญกับวิธีที่จะไปถึงความสำเร็จอย่างมีความรับผิดชอบต่องานสังคมและวัฒนธรรม ต้องเป็นการดูแลอย่างเป็นระบบ ทุกฝ่ายจำเป็นต้องร่วมมือกันเพื่อคงไว้ซึ่งคุณค่าทางวัฒนธรรม และจำเป็นต้องใช้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบต่อการตัดสินใจในประเด็นต่างๆ เช่น มีส่วนร่วมในการระดมข้อมูล ให้คำปรึกษา มีบทบาทในการกระทำและประเมินผลการกระทำต่างๆ ที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวตั้งแต่ต้น และควรได้รับความรู้ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ

2.4.4 ประเภทของทรัพยากรวัฒนธรรมการท่องเที่ยว

ทรัพยากรการท่องเที่ยว หมายถึง สิ่งดึงดูดใจที่ก่อให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยว ทั้งนี้เพื่อความเข้าใจในภาพรวมของการท่องเที่ยว เนื่องจากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ใช้ธรรมชาติ และวัฒนธรรมเป็นต้นทุนในการดำเนินการและดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2528) สามารถแบ่งเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. ประเภทธรรมชาติ หมายถึง สภาพทางกายภาพของธรรมชาติที่มีความสวยงามหรือความน่าสนใจต่อการเดินทางไปเที่ยวชม ได้แก่ ภูเขา ป่าไม้ น้ำตก แม่น้ำลำธาร ชายทะเลเกาะแก่ง ภูมิทัศน์และสภาพทางภูมิศาสตร์อื่นๆ นอกจากนี้ยังรวมถึงบริเวณที่มนุษย์เข้าไปปรับปรุงเพื่อตกแต่งเพิ่มเติมบางส่วน ได้แก่ เขื่อน อ่างเก็บน้ำ และสถานที่ตากอากาศต่างๆ

2. ประเภทประวัติศาสตร์ ได้แก่ โบราณสถาน โบราณวัตถุและศาสนา หมายถึงสิ่งต่างๆที่มนุษย์สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์และเพื่อประโยชน์ของมนุษย์เอง ทั้งที่เป็นมรดกของอดีตและได้สร้างเสริมขึ้นในสมัยปัจจุบัน แต่มีผลดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว ได้แก่ พระราชวัง ศาสนสถาน โบราณวัตถุสถานและพิพิธภัณฑ์

3. ประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และกิจกรรม หมายถึง รูปแบบการดำเนินงานชีวิตของผู้คนในสังคม และการประพฤติปฏิบัติที่ยึดถือและสืบทอดต่อกันมา ตลอดจนกิจกรรมต่างๆที่มีผลต่อการดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว ได้แก่ สภาพชีวิตไทยสองฝั่งคลอง ตลาดน้ำ เรือนแพ หมู่บ้านชาวเขา งานเทศกาลประเพณีและสวนสนุก

นอกจากนี้ (สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม, 2548) กล่าวว่า ประเภทและชนิดของทรัพยากร ยังแบ่งได้ดังนี้

ประเภทของทรัพยากร มีอยู่ด้วยกัน 2 ประเภท ทั้งทรัพยากรหลัก ซึ่งเป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว และทรัพยากรสนับสนุน คือ ทรัพยากรที่เป็นทรัพยากรสนับสนุนทรัพยากรหลักในการดึงดูดนักท่องเที่ยว

ชนิดของทรัพยากร แบ่งได้ 5 ชนิด คือ ทรัพยากรธรรมชาติ ประกอบด้วย พืช สัตว์ ภูมิทัศน์ ภูมิอากาศ น้ำ ทรัพยากรทางวัฒนธรรม ประกอบด้วย ศาสนา มรดกวัฒนธรรม ชาติพันธุ์ ทรัพยากรเหตุการณ์สำคัญ ประกอบด้วย งานมหกรรม การแข่งขัน ธุรกิจโชว์ต่างๆ ทรัพยากรกิจกรรม ประกอบด้วย นันทนาการ สิ่งอำนวยความสะดวก และทรัพยากรบริการ ประกอบด้วย การขนส่ง ที่พัก การต้อนรับ อาหาร บริการ

กล่าวโดยสรุป ทรัพยากรวัฒนธรรมการท่องเที่ยว สามารถแบ่งเป็นประเภทที่เป็นประเภทธรรมชาติ หมายถึง สภาพทางกายภาพของธรรมชาติที่มีความสวยงามหรือความน่าสนใจต่อการเดินทางไปเที่ยวชม ประเภทประวัติศาสตร์ ได้แก่ โบราณสถาน โบราณวัตถุและศาสนา หมายถึงสิ่ง

ต่างๆที่มนุษย์สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์และเพื่อประโยชน์ของมนุษย์ และประเพณีศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรม หมายถึง รูปแบบการดำเนินงานชีวิตของผู้คนในสังคม และการประพฤติปฏิบัติที่ยึดถือและสืบทอดต่อกันมา ตลอดจนกิจกรรมต่างๆ ที่มีผลต่อการดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว ซึ่งถือ ว่าเป็นทรัพยากรหลัก และทรัพยากรสนับสนุนที่เป็นทรัพยากรสนับสนุนทรัพยากรหลักในการดึงดูด นักท่องเที่ยว

2.4.5 การตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยว

2.4.5.1 เขียนรายการทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

รายการทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ควรพิจารณา ดังนี้ มีสิ่งที่น่าสนใจให้ นักท่องเที่ยวชมบนพื้นที่ และมีสิ่งดึงดูดใจรูปแบบอะไรบ้าง การบริการให้กับนักท่องเที่ยว กิจกรรมที่ จัดให้บริการให้กับนักท่องเที่ยว ประเภทของที่พักรที่ให้บริการกับนักท่องเที่ยว ผู้วิจัยได้ศึกษาจาก เอกสารที่เกี่ยวข้องกับชุมชนไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อนำมารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล พื้นฐานเพื่อนำมาพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน

รายการทรัพยากรธรรมชาติ ควรพิจารณาดังนี้ ทรัพยากรนั้นมีความโดดเด่นอะไร และ มีความสำคัญอะไรที่แตกต่างจากแหล่งอื่น ประการสำคัญทรัพยากรนั้นมีความสำคัญเพียงพอที่จะเป็น แหล่งดึงดูดใจในปัจจุบันและอนาคต ส่วนการเก็บข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติ จะต้องเก็บดังนี้ ชื่อ ที่ตั้ง ห่างจากศูนย์กลาง ฤดูกาล การเข้าถึง การจัดการดูแล การติดต่ออำนวยความสะดวก สถิติ นักท่องเที่ยว ลักษณะการเดินทางของนักท่องเที่ยว ค่าธรรมเนียมภายในแหล่งท่องเที่ยว

รายการทรัพยากรวัฒนธรรมควรพิจารณาดังนี้ แหล่งท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่นอะไร และมีสิ่งดึงดูดอะไรที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม สังคม ตลอดจนมีอำนาจในการดึงดูดใจนักท่องเที่ยวมาก น้อยเพียงใด ส่วนด้านการเก็บข้อมูล ทรัพยากรวัฒนธรรมนั้น จะต้องเก็บดังนี้ ชื่อ ที่ตั้งของแหล่ง ท่องเที่ยว การเข้าถึงภายในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม การจัดการ ความเป็นเจ้าของ การติดต่อ ประชาสัมพันธ์ สถิตินักท่องเที่ยว ลักษณะการเดินทางของนักท่องเที่ยว ค่าธรรมเนียมภายในแหล่ง ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน

รายการทรัพยากรเหตุการณ์สำคัญ ควรพิจารณาดังนี้ เหตุการณ์ในแหล่งท่องเที่ยว นั้น มีความโดดเด่น และมีความดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวอย่างไร อีกทั้งเหตุการณ์ นั้นเป็นเหตุการณ์ที่เสริมหรือเป็นคู่แข่งกับเหตุการณ์ในท้องถิ่นไทยพวนอื่นหรือไม่ ส่วนการเก็บข้อมูล เหตุการณ์สำคัญมีขั้นตอนที่สำคัญ ดังนี้ ชื่อ และที่ตั้งของเหตุการณ์ (Events) จากศูนย์กลาง ช่วงเวลา ฤดูกาล และระยะเวลายาวนาน การจัดการ สิ่งอำนวยความสะดวก จำนวนผู้เข้าชมทั้งนักท่องเที่ยว และประชาชนท้องถิ่น กิจกรรมที่จัดให้บริการกับนักท่องเที่ยวภายในเหตุการณ์ ตลอดจน

ค่าธรรมเนียมในการเข้าชม เป็นต้น ในส่วนของรายการทรัพยากรกิจกรรม ควรพิจารณา กิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่น และมีความสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้าร่วมกิจกรรมนั้น ส่วนการเก็บข้อมูลทรัพยากรกิจกรรม ประกอบด้วย ชื่อ ที่ตั้ง จากศูนย์กลางภายในจังหวัด ลักษณะการเดินทางของนักท่องเที่ยว รวมทั้งค่าธรรมเนียมในการเข้าชม เป็นต้น

รายการทรัพยากรบริการ ควรพิจารณาดังนี้ ชื่อและที่อยู่ของผู้ให้บริการ การติดต่อหน่วยงานที่ให้บริการ ลักษณะของการบริการ ด้านการเก็บข้อมูลบริการด้านที่พัก ประกอบไปด้วย ชื่อและที่ตั้งของสิ่งอำนวยความสะดวก ประเภทและอันดับของการบริการ ลักษณะของการบริการ ระยะเวลาที่เปิดบริการ การเข้าถึงแหล่งบริการ การจัดการของแหล่งบริการ มาตรฐานของการบริการ รวมทั้งอัตราค่าบริการ ส่วนการเก็บข้อมูลบริการด้านอาหาร ประกอบด้วย ชื่อและที่ตั้ง ประเภทและอันดับของการบริการอาหาร ลักษณะการจัดการด้านการบริการอาหาร สถานที่ ขนาด การเปิดปิดบริการ ประเภทผู้ใช้บริการ ตลอดจนราคามาตรฐานของอาหารที่ให้บริการ ด้านสุดท้าย คือ การเก็บข้อมูลด้านการบริการต้อนรับ ประกอบด้วย ชื่อและที่ตั้ง บริการข้อมูล เวลาที่เปิดทำการ บริการเสนอให้ (ภาษา นำเที่ยว ของที่ระลึก) ข้อมูลที่มีให้ (แผ่นพับ แผนที่) สถิตินักท่องเที่ยว ลักษณะการเดินทางของนักท่องเที่ยว ค่าธรรมเนียมภายในแหล่งท่องเที่ยว

2.4.5.2 การประเมินทรัพยากร

คุณภาพทรัพยากร ควรพิจารณาดังนี้ ทรัพยากรนั้นมีความแตกต่างจากทรัพยากรอื่นอย่างไร รวมทั้งมีจุดอ่อนตรงไหนที่ต้องปรับปรุง การบริการมีคุณภาพสม่ำเสมอเพียงใด ตลอดจนอุปสรรคต่อการพัฒนาทรัพยากรในเรื่องใดบ้าง ความโดดเด่นของทรัพยากร ควรพิจารณาดังนี้ สิ่งใดที่ทำให้ทรัพยากรนั้นมีความโดดเด่นกว่าทรัพยากรอื่นๆ และมีความแตกต่างในเรื่องใด ตลอดจนทรัพยากรดังกล่าวสะท้อนให้คิดถึงความภาคภูมิใจในสถานที่นั้นๆ อำนาจในการดึงดูดนักท่องเที่ยว ควรพิจารณาดังนี้ สิ่งนี้มีบทบาทอะไรในกิจกรรมปัจจุบันของนักท่องเที่ยว มีการวัดระดับการใช้ประเมินการใช้อย่างไร ทำอย่างไรให้แหล่งท่องเที่ยวมีเสน่ห์ดึงดูดนักท่องเที่ยว เป็นต้น ฐานข้อมูลของทรัพยากรท่องเที่ยว ควรพิจารณา ทรัพยากรนั้นมีประโยชน์ต่อแหล่งท่องเที่ยวอย่างไรบ้าง ตลอดจนปัจจุบันการท่องเที่ยวประเภทใดเหมาะสมและดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางท่องเที่ยวในอนาคตได้ และทรัพยากรท่องเที่ยวนั้น เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาท่องเที่ยวในอนาคต เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป ในการตรวจสอบทรัพยากรที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว ควรพิจารณาสิ่งที่น่าสนใจให้นักท่องเที่ยวชมบนพื้นที่ และมีสิ่งดึงดูดใจรูปแบบอะไรบ้าง การบริการให้กับนักท่องเที่ยว กิจกรรมที่จัดให้บริการให้กับนักท่องเที่ยว ประเภทของที่พักที่ให้บริการกับนักท่องเที่ยว เป็นต้น และทรัพยากรวัฒนธรรมควรพิจารณาว่าแหล่งท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่นอะไร และมีสิ่งดึงดูดอะไรที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม สังคม ตลอดจนมีอำนาจในการดึงดูดใจนักท่องเที่ยวมากน้อยเพียงใด โดย

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดนี้มาศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับชุมชนไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อนำมารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเพื่อนำมาพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน

2.5 แนวคิดทางการตลาดการท่องเที่ยวและการวางแผนด้านการตลาดการท่องเที่ยว

2.5.1 แนวคิดเกี่ยวกับการตลาดท่องเที่ยว

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวจัดเป็นอุตสาหกรรมบริการ จึงจำเป็นต้องศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับตลาดบริการ โดยได้มีนักวิชาการอธิบายไว้ดังนี้

Holloway and Plant (1992) กล่าวว่า สินค้าบริการมีลักษณะพิเศษต่างจากสินค้าทั่วไป ดังนั้นการดำเนินการด้านการตลาดของสินค้าบริการ จึงแตกต่างจากของสินค้าทั่วไปด้วย ซึ่งลักษณะพิเศษของสินค้าบริการ พอจะสรุปได้ดังนี้ คือ

1. จับต้องไม่ได้ (intangibility) สินค้าบริการเป็นสินค้าที่จับต้องไม่ได้ ผู้ซื้อสินค้าไม่สามารถสัมผัสหรือมองเห็นสินค้าก่อนที่จะตัดสินใจซื้อ ดังนั้น ผู้ซื้อจึงมีความรู้สึกขาดความมั่นใจที่จะซื้อ การจะทำให้ลูกค้าตัดสินใจซื้อได้ ต้องอาศัยการสร้างความฝัน สร้างความมั่นใจให้เกิดขึ้น
2. แยกออกจากกันไม่ได้ (inseparability) สินค้าบริการเป็นสินค้าที่การผลิตและการใช้บริการเกิดขึ้นในทีเดียวกัน ผู้ให้บริการและผู้ใช้บริการจึงต้องพบปะสัมพันธ์กัน ดังนั้น ทักษะคติมุมมองความคาดหวัง ฯลฯ ของผู้ใช้บริการจึงมีผลต่อความพึงพอใจในบริการนั้นด้วย
3. มีความหลากหลาย (variability) สินค้าบริการต้องใช้คนเป็นผู้ให้บริการ ดังนั้น การควบคุมคุณภาพให้คงที่ จึงกระทำ ได้ยาก เพราะคนมีความคิด มีอารมณ์และมีการฝึกฝนที่ต่างกัน พนักงานคนหนึ่งอาจให้บริการได้ดีไม่เท่ากับพนักงานอีกคนหนึ่งก็ได้ ต่างจากสินค้าทั่วไปที่การผลิตอาจดำเนินการโดยเครื่องจักร และมีการตรวจสอบคุณภาพจากโรงงานเรียบร้อย
4. เก็บรักษาไว้ไม่ได้ (perish ability) สินค้าบริการไม่สามารถเก็บรักษาคงคลังไว้ได้ หากไม่สามารถขายได้ในวันนี้ จะเก็บไปขายวันพรุ่งนี้ไม่ได้ อาทิเช่น ห้องพักในโรงแรม หากวันนี้ไม่มีผู้เข้าพัก ก็ถือว่าขายไม่ได้แล้ว จะเก็บไว้ขายพรุ่งนี้หรือวันอื่นก็ไม่ได้เมื่อลักษณะโดยทั่วไปของสินค้าบริการต่างจากสินค้าทั่วไปแล้ว ส่วนประสมทางการตลาดสำหรับสินค้าบริการ จึงต้องมีมากกว่าส่วนประสมทางการตลาด (4P's) ของสินค้าทั่วไปกล่าวคือ ส่วนประสมทางการตลาดของสินค้าบริการ (the expanding marketing mix for services) ประกอบด้วย 7P's คือ สินค้า ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย การส่งเสริมการตลาด บุคลากรที่ให้บริการ ขั้นตอนของการให้บริการ และภาพลักษณ์ขององค์กร (Kotler, 2012) โดยอธิบายเพิ่มเติมว่า ส่วนประสมทางการตลาด คือ ชุดของเครื่องมือทางการตลาดที่บริษัทต่างๆ ใช้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ทางการตลาดในตลาดที่เป็นเป้าหมาย ที่ประกอบด้วย

1. สินค้า (product) หมายถึง สิ่งใด ๆ ก็ตามที่ถือว่าสามารถตอบสนองความต้องการได้ของบุคคลให้เกิดความพึงพอใจ
2. ราคา (price) หมายถึง การกำหนดราคา หรือมูลค่าของสินค้า โดยมีกลยุทธ์หลากหลายในกำหนดราคา ซึ่งครอบคลุมตั้งแต่ราคาสูง ราคาเฉพาะฤดูกาลหรือช่วงเวลา และราคาของแต่ละวัน
3. ช่องทางการจัดจำหน่าย (place) หมายถึง สถานที่จำหน่ายไปยังลูกค้า ทั้งนี้ รวมถึงการขนส่งสินค้า การกระจายสินค้า และโลจิสติกส์ และการจัดจำหน่ายผ่านตัวแทนขาย หรือการจำหน่ายเองโดยตรง
4. การส่งเสริมการขาย (promotion) หมายถึง การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่จูงใจให้ลูกค้าเข้ามาใช้บริการ เช่น การขาย การประชาสัมพันธ์ การโฆษณา เป็นต้น
5. บุคลากร (people) หมายถึง บุคคลภายในองค์กรที่คอยให้บริการ และอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่ลูกค้า
6. กระบวนการ (process) หมายถึง ขั้นตอนต่างๆ ของการให้บริการ ตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการ
7. ภาพลักษณ์ต่าง ๆ ขององค์กร (physical appearance) หมายถึง รูปลักษณ์ทางกายภาพของผลิตภัณฑ์ หรือส่วนประกอบขององค์กรที่ลูกค้าสามารถสัมผัสได้ และเป็นส่วนที่เพิ่มความมั่นใจให้แก่ลูกค้าในการเข้ามาใช้บริการ

นอกจากนี้ มีนักการตลาดคนอื่นๆ ได้เสนอว่า อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมบริการ และสินค้าทางการท่องเที่ยวถือเป็นสินค้าประเภทบริการประเภทหนึ่ง อันจะสังเกตได้จากลักษณะพิเศษของสินค้าทางการท่องเที่ยวที่ไม่สามารถจับต้องได้ มีความต้องการเป็นฤดูกาล และไม่สามารถเก็บไว้ขายในวันอื่นได้ ดังนั้น กล่าวโดยสรุป ในการวางแผนการตลาดสำหรับสินค้าบริการจึงแตกต่างจากการวางแผนการตลาดสำหรับสินค้าทั่วไป การจัดส่วนประสมทางการตลาดของสินค้าบริการ ก็มีรายละเอียดเพิ่มจากส่วนประสมทางการตลาดของสินค้าทั่วไป กล่าวคือ เพิ่มอีก 3P's บุคลากร (people) กระบวนการ (process) และภาพลักษณ์ต่างๆ ขององค์กร (physical evidence)

2.5.2 ความหมายของการตลาดการท่องเที่ยว

จากการที่การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมบริการที่มีคุณลักษณะพิเศษแตกต่างจากอุตสาหกรรมประเภทอื่น การตลาดการท่องเที่ยวจึงแตกต่างจากการตลาดของสินค้าทั่วไปอื่นๆ ด้วยได้มีผู้ให้คำจำกัดความเกี่ยวกับการตลาดการท่องเที่ยว (Tourism marketing) ไว้ดังนี้

Coltman (1989) รายงานว่า องค์การท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization) ได้อธิบายความหมายเกี่ยวกับการตลาดการท่องเที่ยวว่า เป็นปรัชญาของการจัดการให้ตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยวโดยการวิจัย การพยากรณ์ และการเลือกสรรสินค้าทางการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับตลาด โดยบรรลุวัตถุประสงค์และให้ได้ผลประโยชน์สูงสุดแก่องค์กร

Middleton (1994) ได้ให้ความหมายการตลาดการท่องเที่ยวว่า เป็นการศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยว และการจัดองค์ประกอบที่สำคัญของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ให้สอดคล้องกับอุปสงค์โดยให้ความสำคัญกับส่วนประสมทางการตลาด เป็นเครื่องมือในการเชื่อมโยง

Malhotra (1998) ได้อธิบายว่า การท่องเที่ยวเป็นสินค้าบริการ ที่มีลักษณะแตกต่างออกไปจากสินค้าโดยทั่วไป กล่าวคือเป็นสินค้าที่จับต้องไม่ได้ เป็นสินค้าที่ไม่สามารถเก็บรักษาไว้ขายได้ การผลิตสินค้าบริการและการให้บริการต้องเกิดขึ้นพร้อมกัน ดังนั้น การดำเนินการทางการตลาดของการท่องเที่ยวจึงแตกต่างออกไปจากสินค้าทั่วไปด้วย ทั้งนี้ การดำเนินการด้านการตลาดการท่องเที่ยวจะประสบความสำเร็จได้ ก็ต่อเมื่อทั้งองค์กรมีความเข้าใจที่ตรงกันว่าจะต้องดำเนินการเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าภายใต้ความสามารถของสินค้าที่องค์กรนั้นมีอยู่จากการศึกษา

นอกจากนี้ เทิตชาย ช่วยบำรุง (2553) อ้างถึงใน (กรองทิพย์ ชัยชาญ, 2555) ยังกำหนดส่วนประกอบทางการตลาดท่องเที่ยวเป็น 16 P's ดังนี้

1. ราคา (Price) หมายถึงจำนวนเงินที่นักท่องเที่ยวจ่ายเพื่อแลกเปลี่ยนกับคุณและประโยชน์ของผลิตภัณฑ์ ราคาของผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวมักจะเปลี่ยนแปลงไปตามฤดูกาลการท่องเที่ยวและตามอุปสงค์หรือพฤติกรรมการณ์การซื้อของนักท่องเที่ยว
2. ช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) หมายถึง กระบวนการและวิธีการจำหน่ายทางการท่องเที่ยวไปถึงนักท่องเที่ยว โดยธุรกิจอาจเลือกจำหน่ายเองหรือผ่านตัวแทนจำหน่าย (Agent)
3. จุดยืนผลิตภัณฑ์ (Positioning) หมายถึง ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพ มาตรฐานที่ดี มีความโดดเด่น มีความสวยงาม มีเอกลักษณ์แตกต่างจากที่อื่น
4. ผลิตภัณฑ์ (Product) สินค้าและบริการ แนวคิดที่ผู้ประกอบการธุรกิจนำเสนอแก่นักท่องเที่ยวที่สามารถตอบสนองความต้องการ และทำให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจ เช่น สถานที่ท่องเที่ยว การบริการ สินค้าโอท็อป เป็นต้น
5. การส่งเสริมการตลาด (Promotion) หมายถึง วิธีการกระตุ้นให้ลูกค้าซื้อผลิตภัณฑ์ โดยใช้วิธีการต่างๆ เช่น การโฆษณา การประชาสัมพันธ์ในรูปแบบของเอกสารแผ่นพับ คู่มือการเที่ยว หรือผ่านทางเว็บไซต์การท่องเที่ยว ปัจจุบันนิยมการตลาดที่เน้นการตลาดเพื่อ

สังคมและความยั่งยืนเป็นการท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม หรือมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด

6. จิตวิทยาการขาย (Psychology) หมายถึง พนักงานหรือเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวมีความเต็มใจในการให้บริการ

7. ความร่วมมือทางธุรกิจ (Partnership) หมายถึงการทำงานร่วมกันเพื่อประโยชน์ทางธุรกิจระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสามารถตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

8. การมีส่วนร่วมทางธุรกิจ (Participation) หมายถึง พนักงานหรือเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่ที่มีการร่วมมือกันทางธุรกิจทำให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกสบาย

9. การจัดองค์ประกอบผลิตภัณฑ์ (Packaging) หมายถึง การนำองค์ประกอบต่างๆ ของผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวมารวมกันอย่างเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย เช่น การจัดรายการนำเที่ยวแบบเหมือง่าย ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถวางแผนและควบคุมค่าใช้จ่ายในการเดินทางแบบแพคเกจทัวร์ได้อย่างดี

10. บุคลากร (People) หมายถึง พนักงานหรือเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานที่มีความรู้และทักษะ และทัศนคติที่ดีในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งนับว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จของธุรกิจในอนาคตของการท่องเที่ยว

11. ช่วงเวลา (Period) หมายถึงสถานที่ท่องเที่ยวแห่งนี้มีการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวในเทศกาลต่างๆได้ตลอดทั้งปี

12. สภาพแวดล้อมทางด้านการท่องเที่ยว (Politics) หมายถึง สภาพแวดล้อมทางการท่องเที่ยวให้ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ชุมชนมีอัธยาศัยที่ดีกับนักท่องเที่ยว บรรยากาศมีความสวยงาม ร่มรื่น มีป้ายบอกทางชัดเจนได้มาตรฐาน มีระบบคมนาคมที่สะดวกเพียงพอ รวมถึงที่จอดรถที่สะดวกสบายให้กับนักท่องเที่ยว

13. ความคิดเห็นสาธารณะด้านการท่องเที่ยว (Public opinion) หมายถึง ชุมชนมีทัศนคติที่ดีกับนักท่องเที่ยว กิจกรรมในเทศกาลต่างๆ จัดขึ้นในพื้นที่ที่มีความสอดคล้องกลมกลืนกับวิถีชีวิตของชุมชน

14. กระบวนการให้บริการ (Process) หมายถึง สถานที่ท่องเที่ยวมีกระบวนการให้บริการอย่างเป็นระบบ ทำให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกสบาย

15. สภาพทางด้านผลิตภัณฑ์ (Physical evidence) หมายถึง ลักษณะการออกแบบทางสถาปัตยกรรมของอาคาร สถานที่ท่องเที่ยว เป็นต้น รวมถึงการตกแต่งภายในและบรรยากาศประเพณีวัฒนธรรมสอดคล้องกับวัฒนธรรมท้องถิ่น รวมถึงการจัดประเพณีในเทศกาลที่น่าสนใจ

16. การวางแผน (Planning) หมายถึง มีการวางแผนการดำเนินงานเพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบเพื่อการบริการที่ดี

กล่าวโดยสรุป การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมบริการที่มีคุณลักษณะพิเศษแตกต่างจากอุตสาหกรรมประเภทอื่น การตลาดการท่องเที่ยวจึงแตกต่างจากการตลาดของสินค้าทั่วไปอื่นๆ ด้วยการจัดการให้ตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยวโดยการวิจัย การพยากรณ์ และการเลือกสรรสินค้าทางการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับตลาด โดยมีส่วนประกอบทางการตลาดการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายเพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว โดยยังรักษาสภาพแวดล้อมประเพณีของท้องถิ่น สภาพแวดล้อมทางการท่องเที่ยวมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ชุมชนมีอัธยาศัยที่ดีกับนักท่องเที่ยว มีการวางแผนงานที่ดีเพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ

2.5.3 การวางแผนด้านการตลาดการท่องเที่ยว

โดยในส่วนของวางแผนด้านการตลาดการท่องเที่ยว (Tourism marketing plan) ได้มีหน่วยงานและผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวอธิบายไว้ดังนี้

กองวิชาการและฝึกอบรม (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2557b) ได้อธิบายว่า ในการบริหารงานด้านการตลาดการท่องเที่ยว ควรมีการจัดการส่วนประสมทางการตลาดให้เหมาะสม ดังต่อไปนี้ มหาวิทยาลัย

1. การจัดการด้านสินค้า (product management) เป็นการผลิตสินค้าให้เหมาะสมสอดคล้องและตรงตามความต้องการของผู้ซื้อให้มากที่สุด ในกรณีที่สินค้าที่เสนอขายตรงกับความ ต้องการของตลาด หรือเหมาะสมกับตลาดแล้ว นับได้ว่าการดำเนินด้านการตลาดประสบความสำเร็จไปแล้วเกือบครึ่งหนึ่งของการดำเนินงาน สิ่งที่ควรพิจารณาในการจัดการด้านสินค้า คือ

1.1 ลักษณะของสินค้าในขณะนั้น เป็นสินค้าเก่า (existing product) หรือเป็นสินค้าใหม่ (new product)

1.2 ช่วงเวลาของสินค้าในขณะนั้น (project life cycle) อยู่ในช่วงแนะนำ (introduction) ช่วงเติบโต (growth) ช่วงอิมมัตูริตี้ (maturity) หรือช่วงตกต่ำ (decline) ดังนั้น การจัดการด้านสินค้า คือ การกำหนดว่าสินค้าชนิดใดเหมาะสมที่จะวางขายในตลาดใด กล่าวคือ ขายสินค้าเก่าในตลาดเก่า ในลักษณะที่จะเพิ่มสัดส่วนผู้ซื้อเดิมให้ซื้อมากขึ้น หรือขายสินค้าใหม่ในตลาดเก่า ในลักษณะที่จะเพิ่มสินค้าใหม่เข้าไปในตลาดที่มีการบริโภคอยู่แล้ว หรือขายสินค้าเก่าในตลาดใหม่

ในลักษณะที่จะขยายกลุ่มผู้ใช้จากผู้ที่ยังไม่เคยใช้สินค้าให้หันมาใช้สินค้าที่ผลิตอยู่ หรือขายสินค้าใหม่ในตลาดใหม่ ในลักษณะที่จะสร้างสินค้าใหม่และนำไปขายยังตลาดใหม่ๆ

2. การจัดการด้านราคา (price) ราคาของสินค้าทางการท่องเที่ยวขึ้น ประกอบไปด้วย ราคา 2 ประเภท คือ

2.1 ราคาที่เป็นจริง คือ ราคาของสินค้าตามสภาพความเป็นจริง ซึ่งอาจเป็นมูลค่าหรือต้นทุนของการผลิตสินค้านั้น และ

2.2 ราคาทางจิตใจ คือ ราคาส่วนที่สามารถสร้างขึ้นเพื่อให้ผู้บริโภครู้สึกภูมิใจในการบริโภคสินค้านั้น ซึ่งการกำหนดราคาของสินค้าทางการท่องเที่ยวขึ้น หากผู้ผลิตสามารถสร้างคุณค่าหรือราคาทางจิตใจให้แก่ผู้บริโภคได้มากเพียงไร ก็จะสามารถสร้างราคาที่สูงกว่าราคาที่เป็นจริงได้มากขึ้นเท่านั้น

3. การจัดการด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (distribution channel) ในระบบธุรกิจท่องเที่ยวเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวถือว่าเป็นผู้ผลิต ผู้ผลิตจำ เป็นต้องกำหนดว่าสินค้าของตนควรจะวางขายไว้ที่ใดบ้าง จึงจะสะดวกแก่ผู้ซื้อ จำ เป็นต้องวางขายโดยตรงแก่ผู้บริโภค หรือต้องผ่านพ่อค้าคนกลางเพื่อให้เป็นผู้จำหน่ายให้ สินค้าทางการท่องเที่ยวขึ้นผู้บริโภคจำ เป็นต้องเดินทางมาบริโภคยังสถานที่ของผู้ผลิต ดังนั้น ผู้ผลิตต้องพิจารณาในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างผู้ผลิต คนกลางหรือผู้จัดจำหน่ายและผู้ซื้อเป็นพิเศษ

4. การจัดการด้านการส่งเสริมการตลาด (promotion) ผู้ผลิตจำ เป็นต้องสื่อสารส่งข้อมูลไปยังผู้บริโภค เพื่อให้ผู้บริโภคนำไปประกอบการตัดสินใจซื้อ การส่งเสริมการขายอาจดำเนินการได้หลายทาง อาทิ การโฆษณา (advertising) การประชาสัมพันธ์ (public relation) การขายโดยตรง (direct sale) การส่งเสริมการขาย (sale promotion) การผลิตสื่อทัศนูปกรณ์ต่างๆ (sale aid) เป็นต้น การจัดทำลำดับขั้นตอนของการจัดทำ แผนการตลาดการท่องเที่ยวที่เหมาะสมจะทำให้การดำเนินงานด้านการตลาดมีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งสามารถสรุปกระบวนการจัดทำ แผนการตลาดการท่องเที่ยวได้ ดังนี้ คือ

4.1 การจัดทำข้อมูลพื้นฐาน เป็นการศึกษาสภาพโดยทั่วไปในปัจจุบันสภาพทางการตลาด สภาพของสินค้า สภาพของลูกค้า และสภาพของคู่แข่ง ทั้งนี้เพื่อนำ มาวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางในการตอบสนองความต้องการของลูกค้า

4.2 การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย (market segmentation) คือการกำหนดกลุ่มลูกค้าที่มีความเป็นไปได้ทางการตลาดสูงสุด เช่นกำหนดกลุ่มอายุ กลุ่มสภาพสังคม กลุ่มรายได้ หรือกลุ่มตามสภาพจิตวิทยา

4.3 การกำหนดวัตถุประสงค์ด้านการตลาด (objective) การกำหนดวัตถุประสงค์ควรเป็นไปอย่างชัดเจน เช่น ต้องการขยายจำนวนนักท่องเที่ยว หรือ ต้องการขยายวันพักของนักท่องเที่ยว หรือ ต้องการขยายอัตราส่วนการถือครองตลาด เป็นต้น

4.4 การกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาด (marketing strategy) กลยุทธ์ด้านสินค้า กลยุทธ์ด้านราคา กลยุทธ์ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และกลยุทธ์ด้านการส่งเสริมการตลาด

4.5 การกำหนดงบประมาณ (budget) ควรพิจารณากำหนดงบประมาณในแต่ละตลาดในแต่ละกิจกรรมอย่างเหมาะสม

4.6 การกำหนดเป้าหมาย ควรคาดคะเนเป้าหมายที่จะได้รับให้ชัดเจน

4.7 การติดตามและวัดผล เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพต้องมีการควบคุมและวัดผลการดำเนินงาน เพื่อจะได้นำมาปรับปรุงและแก้ไขต่อไป

Seaton and Bennett (1996) ได้อธิบาย 6 ขั้นตอนในกระบวนการจัดการด้านการตลาดการท่องเที่ยวไว้ ดังนี้

1. การศึกษาว่าลูกค้า คือ ใคร ต้องการอะไร
2. การศึกษาวิเคราะห์สถานการณ์ทั่วไป สภาพแวดล้อม และการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT analysis)
3. การกำหนดวัตถุประสงค์
4. การวางแผนดำเนินการ โดยใช้ส่วนผสมทางการตลาด (Marketing mix)
5. การสร้างข้อกำหนดในองค์กรเพื่อให้สามารถดำเนินการตามแผนได้
6. การประเมินผล

Westlake (2005) ได้สรุปขั้นตอน ในการวางแผนด้านการตลาดการท่องเที่ยวไว้ มีรายละเอียดดังนี้ คือ

1. การศึกษาตลาด เป็นการมองภาพการตลาดโดยรวม ว่าขณะนี้สถานการณ์ด้านการตลาดการท่องเที่ยวเป็นอย่างไร ใครคือคู่แข่ง เราอยู่ตรงจุดใด มีจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคอย่างไร

2. การตั้งเป้าหมาย เป็นการมองตัวเองว่า มีสินค้าใดบ้าง สินค้านั้นมีจุดเด่นอย่างไร จะพัฒนาสินค้าใหม่เพิ่มเข้าไปในตลาดได้หรือไม่ เราพร้อมหรือยัง ถ้ายังควรพัฒนาอย่างไรและสิ่งสำคัญคือ วัตถุประสงค์คืออะไร ต้องการวางตัวเองไว้ที่จุดใด หากจะไปถึงจุดหมายที่วางไว้จะมีผลกระทบอะไรบ้าง 3) การจัดทำ แผนปฏิบัติการทางการตลาด หลังจากการศึกษาตลาดและตั้งเป้าหมายแล้ว จะต้องหาหนทางที่จะเดินไปสู่จุดหมายนั้น โดยการจัดทำ แผนปฏิบัติการทางการตลาดตามแนวคิด ส่วนผสมทางการตลาดว่าจะขายสินค้าใด ขายให้ใคร ขายที่ไหน ราคาเท่าใดและส่งเสริมการตลาดโดยวิธีการใด 4) การควบคุมติดตามประเมินผล ขั้นตอนนี้เป็น การช่วยควบคุมดูแลระหว่างการทำ

แผนไปปฏิบัติ เพื่อให้แผนนั้นใช้ได้ และบรรลุวัตถุประสงค์จากการศึกษาพบว่า ทั้งหน่วยงานและผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว ได้จัดทำลำดับขั้นตอนในการวางแผนตลาดการท่องเที่ยว ซึ่งมีความคล้ายคลึงและสอดคล้องกัน สรุปได้ว่า ในการวางแผนการตลาดการท่องเที่ยวนั้น จำเป็นต้องศึกษาในภาพรวมถึงสิ่งแวดล้อมภายนอกและภายในองค์กร รวมถึงความต้องการของลูกค้าก่อน จากนั้นองค์กรต้องกำหนดวัตถุประสงค์ว่ามีเป้าหมายอย่างไร แล้วจึงจัดทำ ออกมาเป็นแผนดำเนินการ ทั้งนี้อาศัยส่วนประสมทางการตลาดของสินค้าบริการเป็นเครื่องมือ จากนั้นเป็นการนำแผนไปปฏิบัติ โดยมีการควบคุมประเมินผลเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ ดังนั้น จึงสามารถใช้แนวคิดดังกล่าวในการจัดการด้านการตลาดให้เหมาะสม

การตลาดแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมควรเน้นการทำให้กลุ่มนักท่องเที่ยวเป้าหมายได้รู้จัก ตัดสินใจและเข้ามาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวโดยใช้ช่องทางการสื่อสารทางการตลาดทั้งที่เป็นของส่วนราชการสื่อมวลชน และสื่อสังคมออนไลน์ที่หลากหลาย โดยมีแนวทางในการจัดการการตลาดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (กรมการท่องเที่ยว, 2557) ดังนี้

1. จัดทำเว็บไซต์แหล่งท่องเที่ยวหรือประชาสัมพันธ์ผ่านเว็บไซต์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
2. จัดทำการสื่อสารผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ อาทิ เฟสบุ๊ก ไลน์ ทวิตเตอร์ อินสตราแกรม เป็นต้น
3. จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวหรือกิจกรรมการท่องเที่ยวในบริเวณชุมชนหรือเส้นทางหลักของการท่องเที่ยว
4. จัดทำเอกสารสิ่งพิมพ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งดึงดูดใจและเส้นทางเดินทางสู่แหล่งท่องเที่ยว
5. จัดทำการโฆษณาและประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวไปยังกลุ่มนักท่องเที่ยวเป้าหมายผ่านสื่อมวลชนตามความเหมาะสม
6. บรรลุกิจกรรมของแหล่งท่องเที่ยวลงในแผนงานส่งเสริมการท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและของจังหวัด

กล่าวโดยสรุป การวางแผนด้านการตลาดการท่องเที่ยวรวมถึงการจัดการการตลาดการท่องเที่ยว เป็นการมุ่งเน้นการผลิตสินค้าให้เหมาะสมสอดคล้องและตรงตามความต้องการของผู้ซื้อให้มากที่สุด และเป็นเครื่องมือในการพัฒนาให้การท่องเที่ยวสามารถเป็นเครื่องมือหลักในการพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยใช้การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนเป็นตัวผลักดันให้เกิดประโยชน์สูงสุด และศึกษาวิเคราะห์ วิจัย และพยากรณ์ความต้องการของนักท่องเที่ยวเพื่อนำข้อมูลไปจัดการกับองค์ประกอบของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว จึงเป็นแนวคิดหลักประการหนึ่งที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ แต่อย่างไรก็ตาม การใช้การวางแผนการตลาดการท่องเที่ยวรวมถึงส่วนประสมทางการตลาดในการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัยภายนอก

เช่น สภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ลักษณะประชากรศาสตร์ เทคโนโลยี เป็นต้น การพัฒนาด้านการตลาดยังคงดำเนินต่อไป เพื่อให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนของปัจจัยภายนอก ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจจึงได้นำมาประยุกต์กับหลักแนวคิดส่วนประสมทางการตลาดของสินค้าบริการ (the expanding marketing mix for services) (Kotler, 2012) ประกอบด้วย 6P's คือ สินค้า (Product) ราคา (Price) ช่องทางการจัดจำหน่าย (place) การส่งเสริมการตลาด (Promotion) บุคลากรที่ให้บริการ (People) กระบวนการ (process) และภาพลักษณ์ต่าง ๆ ขององค์กร (physical appearance) เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนารูปแบบและใช้ชุมชนเป็นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน เพื่อเป็นการนำวัฒนธรรมประเพณีของไทยพวนมานำเสนอเพื่อเป็นสินค้าการท่องเที่ยว ตลอดจน ยังคงรักษาเอกลักษณ์ของชุมชนท้องถิ่นของชุมชนไทยพวนต่อไป

2.6 พฤติกรรมนักท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

2.6.1 ความหมายและองค์ประกอบของพฤติกรรมนักท่องเที่ยว

ความหมายของพฤติกรรมนักท่องเที่ยว หมายถึง การกระทำทุกอย่างของนักท่องเที่ยวไม่ว่า นักท่องเที่ยวจะรู้ตัวหรือไม่ก็ตาม และบุคคลอื่นจะสังเกตเห็นการกระทำนั้นได้หรือไม่ก็ตาม เพื่อมุ่งตอบสนองความต้องการสิ่งหนึ่งสิ่งใดสิ่งหนึ่งในสภาพการณ์ใดสภาพการณ์หนึ่ง เป็นพฤติกรรมภายนอกของนักท่องเที่ยวเป็นพฤติกรรมที่ผู้อื่นสังเกตเห็นได้โดยประสาทสัมผัส และพฤติกรรมภายในของนักท่องเที่ยว เป็นการทำงานของอวัยวะต่างๆ ภายในร่างกาย รวมทั้งความรู้สึกนึกคิดและอารมณ์ที่ถูกควบคุมอยู่ภายในจะมีความสัมพันธ์กัน ซึ่งพฤติกรรมภายในจะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมภายนอกของนักท่องเที่ยว ทำให้สามารถค้นหาทางแก้ไขพฤติกรรมในการตัดสินใจซื้อบริการของนักท่องเที่ยวได้ถูกต้องและสอดคล้องกับความสามารถในการตอบสนองของธุรกิจท่องเที่ยวมากขึ้น ที่สำคัญจะช่วยให้การพัฒนาตลาดและพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวให้ดียิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่อง หรือสามารถกล่าวได้ว่า พฤติกรรมนักท่องเที่ยว คือ พฤติกรรมการแลกเปลี่ยนต่างๆ ที่เกิดขึ้นอยู่เสมอของนักท่องเที่ยว ซึ่งดำเนินไปภายใต้ผลสะท้อนที่เกิดจากภาวะแวดล้อม ความรู้สึกนึกคิดและความรู้ความเข้าใจของนักท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองความต้องการและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว และแสวงหา จัดซื้อ ใช้ ประโยชน์ และประเมินสินค้าหรือการบริการการท่องเที่ยว ดังนั้น การศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว จะทำให้ทราบรูปแบบการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวว่าต้องอะไรและนักท่องเที่ยวจะสามารถประเมินการบริการอย่างไร (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2557)

กล่าวโดยสรุป พฤติกรรมนักท่องเที่ยวเป็นสิ่งสำคัญและสิ่งจำเป็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน ซึ่งพฤติกรรมทั้งภายในและภายนอกจะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อบริการท่องเที่ยว และสามารถเกิดการเปลี่ยนแปลงได้อยู่ตลอดเวลา ซึ่งชุมชนจะได้ทราบ

รูปแบบการตัดสินใจการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเพื่อสามารถสนองต่อความต้องการ และร่วมถึงไปสู่การวางแผนการตลาดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนให้เหมาะสมทั้งความสนใจของนักท่องเที่ยว และยังสอดคล้องกับทรัพยากรวัฒนธรรมไทยพวนที่มีอยู่ในชุมชน

2.6.2 องค์ประกอบของพฤติกรรมนักท่องเที่ยว

องค์ประกอบของพฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่สำคัญจะมีประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2557) 1) เป้าหมายของการกระทำของนักท่องเที่ยว 2) ความพร้อมความสามารถของนักท่องเที่ยวในการทำกิจกรรมเพื่อตอบสนองต่อความต้องการ 3) สถานการณ์ หรือโอกาสที่เอื้ออำนวยต่อการเลือกทำกิจกรรมเพื่อตอบสนองต่อความต้องการ 4) การแปลความหมาย คือ วิธีคิดแบบต่างๆ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการมากที่สุดในสถานการณ์หนึ่งๆ 5) การตอบสนองการตัดสินใจทำกิจกรรมตามที่นักท่องเที่ยวได้เลือกแล้ว เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของความต้องการนักท่องเที่ยว 6) ผลลัพธ์ที่ตามมา ผลจากการกระทำของนักท่องเที่ยว อาจได้ผลตามที่คาดหมายไว้ หรืออาจไม่ได้ผลตามที่คาดหวังไว้ และ 7) ปฏิกริยาต่อความผิดหวัง เป็นความรู้สึกของนักท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเมื่อสิ่งๆ ที่ทำไปไม่บรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการ

2.6.3 ความสำคัญของการศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยว

การศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยว เป็นการทำความเข้าใจว่าเหตุใดนักท่องเที่ยวจึงมีพฤติกรรมเช่นนั้น ทั้งนี้ เพราะการที่นักการตลาดเข้าใจปัจจัยใดมีผลกระทบต่อพฤติกรรมนักท่องเที่ยว ก็สามารถทำนายพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายได้ และทำความเข้าใจก่อนที่จะออกแบบกลยุทธ์ทางการตลาดในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น การออกแบบสินค้าทางการท่องเที่ยว (Product) การตั้งราคา (Price) การหาช่องทางจำหน่ายสินค้าทางท่องเที่ยว (Place) และการออกแบบกลยุทธ์ในการประชาสัมพันธ์สินค้าท่องเที่ยว (Promotion) (สุวิรัตน์สัญ โสภณศิริ, 2554) ได้อธิบายไว้ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ความสำคัญในการออกแบบสินค้าท่องเที่ยว (Product) ชุมชนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับในการท่องเที่ยวต้องมีความเข้าใจว่านักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายคือใคร มีความต้องการอย่างไร จึงจะสามารถออกแบบสินค้าอย่างไรจึงจะตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายได้

2. ความสำคัญในด้านการตั้งราคาสินค้าท่องเที่ยว (Price) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวทำให้ชุมชนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องท่องเที่ยวสามารถตั้งราคาที่สมเหตุสมผลดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจซื้อสินค้าการท่องเที่ยวได้

3. ความสำคัญในด้านการหาช่องทางจำหน่ายสินค้าท่องเที่ยว (Place) การที่ชุมชนหรือผู้ประกอบการท่องเที่ยวในชุมชนเข้าใจว่านักท่องเที่ยวซื้อสินค้าท่องเที่ยวจากช่องทางใด เช่น

อินเทอร์เน็ตหรือบริษัทนำเที่ยว ก็จะทำให้ผู้ประกอบการหรือชุมชนสามารถตัดสินใจได้ว่าช่องทางใดเป็นช่องทางการจัดจำหน่าย

4. ความสำคัญในการออกแบบกลยุทธ์ในการประชาสัมพันธ์สินค้าท่องเที่ยว (Promotion) กลยุทธ์ทางการประชาสัมพันธ์ที่ดีจะต้องเกิดจากความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของนักท่องเที่ยว และควรจะทราบว่านักท่องเที่ยวรับข้อมูลมาจากที่ใด เช่น เพื่อนฝูง โฆษณา รายการโทรทัศน์ นิตยสาร หรือหนังสือนำเที่ยว และต้องการทราบว่านักท่องเที่ยวมีกระบวนการในการรับรู้อย่างไร จึงจะสามารถออกแบบข้อความที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์ให้เหมาะสมกับนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมาย

นอกจากนี้ (รวีวรรณ โปยรุ่งโรจน์, 2558) ได้กล่าวเพิ่มเติมว่า ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวมีประโยชน์ต่อบุคคลหลายกลุ่ม ซึ่งกลุ่มบุคคลเหล่านี้ ประกอบด้วย

1. ตัวนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวทั่วไปอาจจะไม่ได้ใส่ใจหรือไม่ตระหนักถึงกับปัจจัยต่างๆ ที่ทำให้ให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจ แต่ในขณะเดียวกัน มีนักท่องเที่ยวที่ให้ความสนใจกับประสบการณ์ที่นักท่องเที่ยวจะได้รับ จากการเดินทางท่องเที่ยวหรือการเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวต่างๆ เนื่องจากนักท่องเที่ยวต้องการได้รับประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวที่ได้รับสามารถสร้างความพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยวมากที่สุด

2. คนในชุมชนท้องถิ่น นับว่าเป็นกลุ่มบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการวางแผน พัฒนา ส่งเสริมการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ที่ตั้งอยู่ในชุมชน และเป็นกลุ่มคนที่มีความจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว เนื่องจากคนในชุมชนท้องถิ่นถือว่าเป็นเจ้าของสถานที่ที่แท้จริง ซึ่งความรู้ด้านพฤติกรรมนักท่องเที่ยวจะสามารถช่วยให้คนในชุมชนสามารถวางแผนพัฒนา และให้การสนับสนุนการท่องเที่ยวในชุมชนตนเองให้มีความสอดคล้องกับความต้องการนักท่องเที่ยวได้อย่างมากที่สุด ตลอดจนให้เกิดประโยชน์กับชุมชนอย่างสูงสุดและยังช่วยป้องกันหรือลดผลกระทบทางการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นกับชุมชนด้วย

3. หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว จำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวเพื่อจะได้ใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินงานของตนเองให้มีประสิทธิภาพและตรงกับลักษณะและความต้องการของนักท่องเที่ยวมากที่สุด ตลอดจนแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงทางด้านพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว เพื่อจะได้ใช้เป็นข้อมูลสำหรับการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนให้เกิดความยั่งยืน

4. ธุรกิจทางการท่องเที่ยว ผู้ประกอบการในการท่องเที่ยวสามารถจะวิเคราะห์ถึงสาเหตุของพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวทั้งที่เป็นลูกค้าปัจจุบันและผู้ที่คาดว่าจะเป็ลูกค้าในอนาคต ตลอดจน

สามารถพยากรณ์ความต้องการ ความคาดหวังและพฤติกรรมต่างๆ ของนักท่องเที่ยวได้อย่างถูกต้อง และเที่ยงตรงมากขึ้น

5. สมาคมทางการท่องเที่ยว เพื่อให้การส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว และหรือบุคคลที่ทำงานในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว จึงจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมเพื่อใช้เป็นพื้นฐานความรู้และเป็นข้อมูลในการดำเนินงานของสมาคมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

6. นักวิชาการทางการท่องเที่ยว ซึ่งประกอบด้วย ครู อาจารย์ นักศึกษาทางการท่องเที่ยว เป็นกลุ่มคนที่มุ่งแสวงหาความรู้ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว โดยพฤติกรรมการท่องเที่ยวยังมีลักษณะเป็นพลวัต (Dynamic) มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ดังนั้นนักวิชาการทางการท่องเที่ยวจึงจำเป็นต้องศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวเพิ่มเติมและอย่างต่อเนื่อง

กล่าวโดยสรุป ความสำคัญของการศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวมีประโยชน์ต่อบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางการท่องเที่ยว ทั้งตัวนักท่องเที่ยว คนในชุมชนท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐ ตลอดจนบุคลากรทางการท่องเที่ยว จำเป็นต้องศึกษาและวิเคราะห์พฤติกรรมนักท่องเที่ยว เพื่อสามารถนำมาวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับความต้องการของนักท่องเที่ยวและเกิดการพัฒนาดังกล่าวได้อย่างยั่งยืน โดยไม่ส่งผลกระทบต่อชุมชนท้องถิ่น สภาพแวดล้อม วัฒนธรรมประเพณี วิถีชีวิตของคนในชุมชน

2.6.4 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยว

1. ทฤษฎีลำดับความต้องการ (The Hierarchy of Needs Theory) (Maslow, 1954) โดยมองว่าความต้องการของมนุษย์เป็นแรงจูงใจที่ทำให้แสดงพฤติกรรมบางอย่างและจะมีความต้องการที่หลากหลาย โดยแบ่งออกเป็น 5 กลุ่มใหญ่ๆ คือ 1) ความต้องการด้านร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ เช่น ต้องการอากาศหายใจ ต้องการพักผ่อน เป็นต้น 2) ความต้องการความมั่นคงและปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน (Safety and Security Needs) คือ ความต้องการที่มีชีวิตที่ปลอดภัย หรือห่างไกลจากความกลัวหรือความหวาดระแวง และความมั่นใจจากการได้รับความคุ้มครองในชีวิตและทรัพย์สิน 3) ความต้องการความรักและการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม (Love and Belonging Needs) คือ ต้องการความรักจากบุคคลอื่นๆ มีปฏิสัมพันธ์และความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น 4) ความต้องการได้รับการยกย่องหรือนับถือจากผู้อื่น (Self-esteem Needs) คือ ความต้องการด้านชื่อเสียงและความต้องการให้ผู้อื่นๆ เห็นคุณค่าและความสามารถของตนเอง 5) ความต้องการความสำเร็จและการเข้าใจตัวเองอย่างแท้จริง (Self-actualization Needs) คือ ความต้องการที่จะรู้จักตนเองตามสภาพ คุณลักษณะและศักยภาพที่แท้จริง ซึ่งทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการนี้ จะช่วยในการพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชนได้ เนื่องจากจะ

ทำให้เกิดการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่ต้องการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น ได้พบเจอกับบุคคลในชุมชน สภาพแวดล้อมที่แปลกใหม่ วัฒนธรรมประเพณีที่ไม่เคยพบมาก่อน จะสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว ในด้านของชุมชนก็จะสามารถพัฒนาศักยภาพของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนได้ด้วยชุมชนเองเกิดความต้องการที่จะได้รับการยกย่องหรือนับถือจากผู้อื่นและต้องการความสำเร็จและเข้าใจตัวเองอย่างแท้จริง

2. ทฤษฎีความคาดหวังและความพึงพอใจ (Rhe expectancy-valence Theory) โดย (Witt & Wright, 1992) ได้กล่าวว่า นักท่องเที่ยวจะถูกจูงใจให้เดินทางท่องเที่ยวจากความคาดหวังที่สร้างขึ้นหรือจินตนาการขึ้นมาว่าจะได้รับผลลัพธ์ และประโยชน์ (Outcome) ที่ได้จากการท่องเที่ยวและความคาดหวังเป็นแรงจูงใจอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง จากการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง

ในการวิจัยในครั้งนี้จำเป็นต้องอาศัยหลักแนวคิดของทฤษฎีความหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในชุมชนวัฒนธรรมไทยพวน และความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยเพื่อนำมาวางแผนพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน

2.6.5 การกำหนดรูปแบบพฤติกรรมนักท่องเที่ยว

นักวิชาการด้านการท่องเที่ยวพยายามกำหนดรูปแบบพฤติกรรมนักท่องเที่ยวเพื่ออธิบายพฤติกรรมนักท่องเที่ยว โดยได้พัฒนารูปแบบพฤติกรรมนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จากข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์หรือการใช้แบบสอบถาม ซึ่งการกำหนดรูปแบบพฤติกรรมนักท่องเที่ยวอาจทำได้หลายวิธี ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และวิธีการที่ใช้ แก่กำหนดรูปแบบพฤติกรรมนักท่องเที่ยวพื้นฐานที่สุดคือ การแบ่งนักท่องเที่ยวออกเป็น 2 กลุ่มตามลักษณะของพฤติกรรมการเดินทาง ได้แก่ กลุ่มนักท่องเที่ยว คือ บุคคลที่ซื้อรายการนำเที่ยวแบบเหมาจ่ายจากบริษัทนำเที่ยว และกลุ่มนักเดินทาง คือ บุคคลที่จัดการเดินทางท่องเที่ยวด้วยตนเอง ซึ่งนักวิชาการท่องเที่ยวได้เสนอรูปแบบนักท่องเที่ยวที่สำคัญ ดังนี้

1. C. E. Cohen (1979) ได้เสนอรูปแบบพฤติกรรมนักท่องเที่ยวไว้ 5 รูปแบบ

1.1 นักท่องเที่ยวแบบนันทนาการ (Recreation tourist) เป็นนักท่องเที่ยวที่เน้นความสำคัญในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับนันทนาการหรือพักผ่อนทางร่างกาย

1.2 นักท่องเที่ยวแบบปลีกตัวหาความเพลิดเพลิน (Diversinary Tourist) เป็นนักท่องเที่ยวที่พยายามหาแนวทางเพื่อลิ้มความจำเริญในชีวิตประจำวัน

1.3 นักท่องเที่ยวแบบมุ่งหาประสบการณ์ (Experientail Tourist) เป็นนักท่องเที่ยวที่มุ่งหาประสบการณ์อย่างแท้จริง มักสนใจศึกษาและได้รับประสบการณ์ที่แท้จริงของแหล่งท่องเที่ยว

1.4 นักท่องเที่ยวแบบชอบทดลอง (Experimental Tourist) เป็นนักท่องเที่ยวที่ชอบพบปะติดต่อกับคนในท้องถิ่นเพื่อเรียนรู้และทำความเข้าใจในชีวิตความเป็นอยู่ การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมของคนในท้องถิ่น

1.5 นักท่องเที่ยวแบบใช้ชีวิตเหมือนคนท้องถิ่น (Existential Tourist) เป็นนักท่องเที่ยวที่ฝังตัวเองหรือใช้ชีวิตภายใต้วัฒนธรรมและวิถีชีวิตกับคนท้องถิ่น จะใช้เวลาอยู่กับแหล่งท่องเที่ยวนั้นเป็นเวลานาน

2. Perreault, Darden, and Dargen (1977) ได้เสนอรูปแบบพฤติกรรมนักท่องเที่ยวไว้ 4 รูปแบบ

2.1 นักท่องเที่ยวแบบประหยัด (Budget Travelers) เป็นนักท่องเที่ยวที่มีรายได้ปานกลางแต่แสวงหาการหยุดพักผ่อนหรือท่องเที่ยวที่ใช้จ่ายต่ำ

2.2 นักท่องเที่ยวแบบผจญภัย (Adventurous Travelers) เป็นนักท่องเที่ยวกลุ่มเล็กๆ ที่ใช้เวลาในการคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวหรือการเดินทางในครั้งต่อไปว่าจะไปที่ไหน อย่างไรและมีความกระตือรือร้น แต่รายได้ค่อนข้างน้อย

2.3 นักท่องเที่ยวแบบเดินทางระหว่างวันหยุด (Vacationers Travelers) เป็นนักท่องเที่ยวระหว่างวันหยุดแต่รายได้ค่อนข้างน้อย

2.4 นักท่องเที่ยวแบบชอบเดินทางระยะทางยาวนาน (Moderate Travelers) เป็นนักท่องเที่ยวที่มีใจรักการท่องเที่ยวอย่างมาก แต่ไม่สนใจการท่องเที่ยวระหว่างวันหยุดสุดสัปดาห์ แต่ชอบการเดินทางที่ใช้ระยะเวลานานมากกว่า

3. Swarbrooke and Horner (2004) ได้เสนอรูปแบบพฤติกรรมนักท่องเที่ยวไว้ 7 รูปแบบ

3.1 นักท่องเที่ยวแบบหลงใหลทะเล (Active Sea Lover) เป็นนักท่องเที่ยวที่ชอบเดินทางท่องเที่ยวในทะเล

3.2 นักท่องเที่ยวแบบชอบผูกมิตร (contace minded Holiday Makers) เป็นนักท่องเที่ยวที่มีจิตใจชอบติดต่อกับปะผู้อื่น แสวงหามิตรใหม่โดยเฉพาะที่เป็นคนท้องถิ่น

3.3 นักท่องเที่ยวแบบชมธรรมชาติ (Nature Viewers) เป็นนักท่องเที่ยวที่ชอบความงดงามของภูมิทัศน์ของแหล่งท่องเที่ยว

3.4 นักท่องเที่ยวแบบแสวงหาการพักผ่อน (Rest-seekers) เป็นนักท่องเที่ยวที่ใช้เวลากับการนอนพักผ่อนหย่อนใจมากกว่าทำกิจกรรมอื่นๆ

3.5 นักท่องเที่ยวแบบนักค้นหา (Discovers) เป็นนักท่องเที่ยวที่ชอบกิจกรรมประเภทผจญภัยและชอบแสวงหามิตรใหม่

3.6 นักท่องเที่ยวแบบเดินทางพร้อมครอบครัว (Family-orientated) เป็นนักท่องเที่ยวที่หลงใหลแสงแดดและทะเล และชอบเดินทางท่องเที่ยวไปเป็นครอบครัว

3.7 นักท่องเที่ยวแบบประเพณีนิยม (Traditionalists) เป็นนักท่องเที่ยวที่เน้นความปลอดภัยและไม่เสี่ยงภัย

กล่าวโดยสรุป จากรูปแบบพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวจะพบว่ามีความหลากหลายและจำเป็นต้องศึกษาและเข้าใจในพฤติกรรมนักท่องเที่ยวต่างๆ ซึ่งในการพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชนสามารถศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องและอาจจะมาท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยชุมชน จากแนวคิดของ ที่กล่าวว่า พฤติกรรมนักท่องเที่ยวแบบมุ่งหาประสบการณ์ (Experiential Tourist) เป็นนักท่องเที่ยวมุ่งหาประสบการณ์อย่างแท้จริง สนใจศึกษาและได้รับประสบการณ์ที่แท้จริงของแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงนักท่องเที่ยวแบบชอบทดลอง (Experimental Tourist) ที่ชอบพบปะติดต่อพูดคุยกับคนในท้องถิ่นเพื่อเรียนรู้และทำความเข้าใจในชีวิตความเป็นอยู่ การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมของคนในท้องถิ่นและแบบใช้ชีวิตเหมือนคนท้องถิ่น (Existential Tourist) ที่ฝังตัวเองหรือใช้ชีวิตภายใต้วัฒนธรรมและวิถีชีวิตกับคนท้องถิ่น และของ (Swarbrooke & Horner, 2004) ที่เป็นนักท่องเที่ยวแบบชอบผูกมิตร (contact minded Holiday Makers) เป็นนักท่องเที่ยวที่มีจิตใจชอบติดต่อพบปะผู้อื่น แสวงหามิตรใหม่โดยเฉพาะที่เป็นคนท้องถิ่น ซึ่งเป็นพฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่เหมาะสมและสอดคล้องกับการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน และนำมาเรียนรู้พฤติกรรมนักท่องเที่ยวเพื่อนำมาวางแผนและพัฒนากิจกรรมให้เหมาะสมกับความต้องการกับนักท่องเที่ยวที่เป็นกลุ่มเป้าหมายและศักยภาพของชุมชน

3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนและการมีส่วนร่วม

3.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน

3.1.1 ความหมายของการท่องเที่ยวโดยชุมชน

การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นการท่องเที่ยวที่เป็นการท่องเที่ยวที่มีกระบวนการ และมีแนวทางการจัดการที่มุ่งเน้นให้ชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วม โดยยังคงรักษาคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น ตลอดจนวิถีชีวิตของคนในชุมชน ตลอดจนคนในชุมชนมีโอกาสนในการบริหารจัดการ และพัฒนาศักยภาพของชุมชนให้สามารถในการพัฒนาการท่องเที่ยวการท่องเที่ยวโดยชุมชนสร้างรายได้เสริมให้แก่คนในชุมชน ก่อให้เกิดการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม

นักวิชาการด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน องค์การทั้งภาครัฐและภาคเอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ ได้นิยามความหมายของการท่องเที่ยวชุมชนไว้หลากหลาย การท่องเที่ยวชุมชน หมายถึง การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของชุมชน ผู้ซึ่งได้รับประโยชน์และรายได้อย่างยุติธรรมจากการท่องเที่ยว จากงาน จากการกำจัดความยากจน และไม่ส่งผลกระทบต่อวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม เป็นการสร้างความภาคภูมิใจในชุมชน และเกิดการรักษาและพัฒนาสมบัติของชุมชน (พิมพ์ระวี โรจน์รุ่ง สัตย์, 2553) และเป็นการทำให้คนต่างถิ่นมีปฏิสัมพันธ์กับคนในชุมชนเจ้าภาพ เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความคิด ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ทั้งระหว่างนักท่องเที่ยวกับคนในชุมชน และระหว่างคนในชุมชนด้วยกันเอง นำไปสู่การพัฒนาชุมชน สร้างการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน เพิ่มความสัมพันธ์ที่เหนียวแน่นของคนในชุมชน เกิดการอนุรักษ์หรือพัฒนาสิ่งแวดล้อม โดยอาจมีผลตอบแทนทางเศรษฐกิจต่อกลุ่มในชุมชนหรือทั้งชุมชน (ศูนย์เพื่อการวางแผนการท่องเที่ยวและการแก้ไขปัญหาความยากจนแห่งเอเชีย คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, 2549) และกำหนดทิศทางโดยชุมชน จัดการโดยชุมชน เพื่อชุมชน และชุมชนมีบทบาทเป็นเจ้าของ มีสิทธิในการจัดการดูแลเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน (วีระพล ทองมา, 2547) ที่คำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม กำหนดทิศทางโดยชุมชน จัดการโดยชุมชนเพื่อชุมชนและชุมชนมีบทบาทเป็นเจ้าของ มีสิทธิในการจัดการดูแลเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน (โครงการท่องเที่ยวเพื่อชีวิตและธรรมชาติ, 2540) การท่องเที่ยวชุมชน ซึ่งในบางครั้งเรียกว่าการท่องเที่ยวโดยชุมชน เป็นรูปแบบของการท่องเที่ยวที่มีจุดมุ่งหมายที่จะรวมและเป็นประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่นชนเผ่าพื้นเมืองและโดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวบ้านในชนบทภาคใต้ เช่น การพัฒนาของโลก หรือ ชาวบ้านอาจจะเป็นเจ้าของ หรือเจ้าบ้านในหมู่บ้านในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนและการแบ่งผลกำไร อย่างไรก็ตาม การท่องเที่ยวโดยชุมชนไม่ใช่สิ่งที่สมบูรณ์แบบในการแก้ไขปัญหาของชุมชน ในทางตรงกันข้าม ถ้าใช้การท่องเที่ยวโดยชุมชนในทางที่ไม่เหมาะสมก็อาจจะนำมาซึ่งปัญหาและความเสียหายแก่ชุมชน ทั้งนี้ชุมชนที่มีการดำเนินการท่องเที่ยวโดยชุมชนจะต้องพิจารณาในการพัฒนาที่เหมาะสม และเตรียมความพร้อมแก่ชุมชนก่อนที่จะดำเนินการจัดการการท่องเที่ยว ตลอดจนคนในชุมชนท้องถิ่นต้องมีความเข้มแข็งที่จะแก้ไขปัญหา ผลกระทบจากการท่องเที่ยว ในการจัดการความสามารถในการรองรับผลกระทบด้านลบจากการท่องเที่ยว

กล่าวโดยสรุป การท่องเที่ยวชุมชน หมายถึง การท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว โดยคนในชุมชนท้องถิ่นเป็นผู้กำหนดกระบวนการ ทิศทาง และรูปแบบการท่องเที่ยวของตนเอง โดยอาศัยการท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือ ในการเสริมสร้างความสามารถขององค์กรชุมชนในชนบทที่จัดการทรัพยากร การท่องเที่ยวมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่นคนในท้องถิ่นเป็นเจ้าของของทรัพยากรนั้นๆ และมีส่วนได้ส่วนเสียที่เกิดจากการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวโดยชุมชนจะมีความหลากหลายของทรัพยากรทาง

ธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต การอนุรักษ์ รวมทั้งมีการพัฒนารูปแบบเพื่อสร้างความยั่งยืนสู่คนรุ่นลูกหลานและเกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่นอย่างแท้จริง

3.1.2 ความสำคัญของการท่องเที่ยวชุมชน

การท่องเที่ยวชุมชนมีความสำคัญหลายด้าน สามารถแบ่งให้ชัดเจน ซึ่งมีความสำคัญต่อการวางแผนทางการท่องเที่ยว เนื่องจากการที่จะพัฒนาการท่องเที่ยวไปให้ได้อย่างยั่งยืน ต้องมีกระบวนการการที่มีชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม โดยเฉพาะการวางแผนเพื่อดำเนินการการท่องเที่ยวของชุมชนของตน และในการวางแผนระดับประเทศก็ควรที่จะคำนึงถึงชุมชนเป็นพื้นฐาน เช่น ลักษณะสิ่งแวดล้อม ความเหมาะสมโดยภาพรวม เป็นต้น ความสำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เนื่องจากการริเริ่มการท่องเที่ยวชุมชนนั้น ควรที่ต้องเกิดจากความสมัครใจของชุมชนเป็นหลักก่อนเป็นสิ่งแรก และชุมชนเกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชนเพื่อการมีส่วนร่วมอย่างถูกทิศทาง และผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวควรกระจายสู่ชุมชนอย่างเป็นธรรม ควรได้รับความร่วมมือจากผู้มีส่วนร่วมมือจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในทุกระดับ ซึ่งเห็นได้ชัดในรูปแบบขององค์กรตั้งแต่ระดับโลก จนถึงระดับท้องถิ่น ซึ่งให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในด้านของการบริหารจัดการการท่องเที่ยว (พิมพีระวี โรจน์รุ่งสัจย์, 2553)

จากความสำคัญของการท่องเที่ยวโดยชุมชนต้องมีกระบวนการการที่มีชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม โดยเฉพาะการวางแผนเพื่อดำเนินการการท่องเที่ยวของชุมชนของตน ควรที่จำเกิดจากความสมัครใจของชุมชนเป็นหลักและชุมชนเกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชนเพื่อการมีส่วนร่วมอย่างถูกทิศทาง และผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวควรกระจายสู่ชุมชนอย่างเป็นธรรม โดยมีองค์ประกอบของการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สำคัญหลายด้าน มีอยู่ 4 ด้าน กล่าวคือ 1) ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม 2) องค์กรชุมชน 3) การจัดการ 4) การเรียนรู้ ประเด็นสำคัญของแต่ละองค์ประกอบของการท่องเที่ยวโดยชุมชน (สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน (สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน, 2557) ได้แก่ 1) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม ชุมชนมีฐานทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ และมีวิถีการผลิตที่พึ่งพาและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน มีวัฒนธรรมประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น 2) ด้านองค์กรชุมชน ชุมชนมีระบบสังคมที่เข้าใจกัน มีปราชญ์ หรือผู้มีความรู้ และทักษะในเรื่องต่าง ๆ หลากหลาย ชุมชนรู้สึกเป็นเจ้าของและเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา 3) ด้านการจัดการ มีกฎ-กติกาในการจัดการสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และการท่องเที่ยว มีองค์กรหรือกลไกในการทำงานเพื่อจัดการการท่องเที่ยว และสามารถเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับการพัฒนาชุมชนโดยรวมได้ มีการกระจายผลประโยชน์ที่เป็นธรรม มีกองทุนที่เอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนด้านการเรียนรู้ ลักษณะของกิจกรรมการท่องเที่ยวสามารถสร้างการรับรู้และความเข้าใจในวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่แตกต่าง มีระบบจัดการให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ระหว่างชาวบ้านกับผู้มาเยือน สร้างจิตสำนึกเรื่องการอนุรักษ์

ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมทั้งในส่วนของชาวบ้านและผู้มาเยือน 4) ด้านการเรียนรู้ ลักษณะของกิจกรรมการท่องเที่ยวสามารถสร้างการรับรู้และความเข้าใจในวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่แตกต่าง มีระบบจัดการให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ระหว่างชาวบ้านกับผู้มาเยือน สร้างจิตสำนึกเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมทั้งในส่วนของชาวบ้านและผู้มาเยือน

กล่าวโดยสรุป การท่องเที่ยวโดยชุมชนมีความสำคัญต่อการวางแผนทางการท่องเที่ยว โดยเกิดจากความสมัครใจของชุมชนเป็นหลักในการจัดสนใจทำการท่องเที่ยว และให้ชุมชนเกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชนเพื่อการมีส่วนร่วมอย่างถูกต้อง รู้สึกเป็นเจ้าของและเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา และผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวควรกระจายสู่ชุมชนอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง

3.1.3 หลักการของการท่องเที่ยวโดยชุมชน

การท่องเที่ยวโดยชุมชนที่ใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนมีหลักการดังนี้ (สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน, 2557) โดยชุมชนเป็นเจ้าของ ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางและตัดสินใจ ส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง โดยยกระดับคุณภาพชีวิต มีความยั่งยืนทางด้านสิ่งแวดล้อม คงเอกลักษณ์และวัฒนธรรมท้องถิ่น ก่อให้เกิดการเรียนรู้ระหว่างคนต่างวัฒนธรรม เคารพในวัฒนธรรมที่แตกต่างและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เกิดผลตอบแทนที่เป็นธรรมแก่คนท้องถิ่น และมีการกระจายรายได้สู่สาธารณประโยชน์ของชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับ Tourism concern Action For Ethical Tourism (2014) ได้กล่าวว่า การท่องเที่ยวชุมชนหรือการท่องเที่ยวโดยชุมชนควรมีแนวทางในการจัดการดำเนินงานโดยหลักของการการท่องเที่ยวโดยชุมชน จะต้องทำงานโดยการมีส่วนร่วมและได้รับความยินยอมของชุมชนท้องถิ่น เช่น คนในชุมชนหรือคนในท้องถิ่น ต้องมีส่วนร่วมในการวางแผนและการจัดการดำเนินงานในการท่องเที่ยวโดยชุมชน มีการกระจายรายได้ที่เป็นธรรมแก่คนในชุมชนตลอดจนโครงการหรือสิ่งสาธารณูปโภคแก่ชุมชน เช่น สถานีอนามัย โรงเรียน เป็นต้น ให้ความสำคัญแก่ประโยชน์ชุมชนมากกว่าประโยชน์ส่วนบุคคล มุ่งเน้นการรักษาทรัพยากรธรรมชาติเพื่อเกิดความยั่งยืน โดยคนในท้องถิ่นชุมชนจะต้องมีส่วนร่วมในการจัดการดำเนินการเพื่อไปสู่ความสำเร็จเคารพศิลปวัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่น มีกลไกการช่วยเหลือชุมชนในการรับมือกับผลกระทบของนักท่องเที่ยวตะวันตก แบ่งกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในชุมชนให้เป็นกลุ่มเล็กๆ เพื่อลดผลกระทบทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม มีการชี้แจง กฎ กติกา และให้คำแนะนำแก่นักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวในชุมชน เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม ไม่ควรให้ชุมชนมีการดำเนินการจัดการที่ไม่เหมาะสม ควรปล่อยให้ชุมชนที่ไม่ต้องการการท่องเที่ยว มีการดำเนินงานในการจัดการด้วยตัวของชุมชนท้องถิ่น

กล่าวโดยสรุป การที่จะให้ชุมชนดำเนินการท่องเที่ยวตามหลักการดังกล่าวข้างต้น มีความจำเป็นที่จะต้องเตรียมความพร้อมและสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว ในขณะที่เดียวกันก็ต้องรณรงค์กับคนในสังคมให้เห็นความแตกต่างของการท่องเที่ยวโดยชุมชนกับการท่องเที่ยวทั่วไป กระตุ้นให้คนในสังคมเห็นความสำคัญและเป็นนักท่องเที่ยวที่สนใจการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเจ้าของบ้านกับผู้มาเยือน โดยผู้วิจัยจะนำหลักการและแนวทางการท่องเที่ยวโดยชุมชนมาใช้เป็นแนวทางในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม โดยให้ชุมชนไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรีมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาทุกขั้นตอน ในการวางแผนและการจัดการดำเนินงานในการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน

3.2 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชน

3.2.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมเป็นการที่บุคคลเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องหรือร่วมคิดร่วมตัดสินใจร่วมกันแก้ปัญหาด้วยตนเองในการดำเนินงานเน้นการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องอย่างแข็งขันในการใช้ความคิดสร้างสรรค์ร่วมกับการใช้วิทยาการอย่างชำนาญและเหมาะสมเพื่อแก้ไขปัญหาสนับสนุนและติดตามผลการดำเนินงานขององค์กรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง (Erwin, 1976) และสามารถระบุถึงพฤติกรรมที่แบ่งออกได้เป็น 4 มิติได้แก่ (White, 1982)

- มิติที่ 1 มีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่าอะไรควรทำและทำอย่างไร
- มิติที่ 2 มีส่วนร่วมในการเสียสละและลงมือปฏิบัติการตามที่ได้ตัดสินใจ
- มิติที่ 3 มีส่วนร่วมในผลประโยชน์จากการดำเนินงาน
- มิติที่ 4 มีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงาน

การมีส่วนร่วมเป็นการทำให้ประชาชนพ้นจากการเป็นสิ่งที่จะต้องพัฒนาเป็นผู้นำของการพัฒนาซึ่งประชาชนจะต้องเข้ามาเกี่ยวข้องทุกขั้นตอนคือ ขั้นตอนการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์การจัดลำดับความสำคัญการวางแผนการปฏิบัติตามแผนและการให้ได้รับความรู้มาเพื่อที่จะใช้เป็นพลังแห่งการพัฒนา มีพัฒนาขีดความสามารถของตนในการจัดการควบคุมการใช้และการกระจายทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคม ทำให้ประชาชนได้พัฒนาการรับรู้และภูมิปัญญาซึ่งแสดงออกในรูปแบบการตัดสินใจในการกำหนดชีวิตของตน โดยภาครัฐจะต้องคืนอำนาจในการกำหนดการพัฒนาให้แก่ประชาชน เพื่อประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มสตรีคนจน หรือด้อยโอกาสในสังคม ได้มีโอกาสในการแสดงความต้องการแสวงหาทางเลือกหรือเสนอข้อเรียกร้องเพื่อปกป้องผลประโยชน์ร่วมของกลุ่ม และเป็นผู้ระดมทรัพยากรต่างๆ เพื่อสนองความจำเป็นพื้นฐานและบรรลุวัตถุประสงค์บางประการทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง (นนท์ภักดิ์ บุรขจรกุล, 2551) รวมถึงเป็นลักษณะที่เป็นกระบวนการของการพัฒนา ตั้งแต่ต้นจนสิ้นสุดกระบวนการ

ได้แก่ การวิจัย (ศึกษาชุมชน) การวางแผน การตัดสินใจ การดำเนินงาน การบริหารจัดการ การติดตามและประเมินผล ตลอดจนการจัดสรรผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น ในกระบวนการพัฒนาแบบมีส่วนร่วม จะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ กำหนดความต้องการของตนเอง ในการตัดสินใจใช้ทรัพยากร (นเรศ สงเคราะห์สุข, 2541) การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการที่รัฐบาลทำการส่งเสริม ชักนำ สนับสนุนและสร้างโอกาสให้ประชาชนในชุมชน ทั้งในรูปส่วนบุคคล กลุ่มคน ชุมชน สมาคม มูลนิธิ และองค์การอาสาสมัครรูปแบบต่างๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่องร่วมกันเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และนโยบายการพัฒนาที่ได้กำหนดไว้ คือ (ไพรัตน์ เตชะนรินทร์, 2531) อ่างถึงใน (นันทภัทร บุรขจรกุล, 2551) ที่มุ่งเน้นในการร่วมกันศึกษาค้นคว้าปัญหาและสาเหตุปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน ตลอดจนความต้องการของชุมชน ร่วมพัฒนาและสร้างรูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขและลดปัญหาของชุมชน หรือสร้างสื่อใหม่ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อชุมชนหรือสนองความต้องการของชุมชน ร่วมวางแผนนโยบายหรือแผนงาน หรือโครงการหรือกิจกรรมเพื่อขจัดปัญหาและแก้ไขปัญหา และสนองต่อความต้องการของชุมชน ร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีขีดจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนร่วม ร่วมจัดหรือปรับปรุงระบบบริหารการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ร่วมลงทุนในกิจกรรมโครงการชุมชนตามขีดความสามารถของตนเอง และของหน่วยงานและร่วมควบคุม ติดตาม ประเมินผล และร่วมบำรุงรักษาโครงการและกิจกรรมที่ได้ทำ ทั้งโดยเอกชนและรัฐบาลให้ใช้ประโยชน์ได้ต่อไป การมีส่วนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงออกทางพฤติกรรมร่วมกับชุมชนและความคิด การพิจารณาตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติ และร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อประชาชน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองและนำมาซึ่งสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น (จางง โปโรจน์, 2533) (ยุวธน์ วุฒิเมธี, 2526) และ (ยุวดี สิทธิพาที, 2527) อ่างใน (อุไรวรรณ และชูศักดิ์ ทองแกมแก้ว, 2552) การมีส่วนร่วมจะทำให้ความสำคัญของผลงาน และการร่วมมือในทางปฏิบัติมากกว่าการเรียนรู้ หรือพัฒนาความรู้และประสบการณ์ (ยุวดี สิทธิพาที, 2527) เป็นการพัฒนาขีดความสามารถของตนเอง ด้วยความคิด การตัดสินใจ (เจริญ ภัสระ , 2540) เกิดความสมานไมตรี (เพิ่มศักดิ์ มกราภิรมย์, 2543) และแลกเปลี่ยนให้เป็นไปในทิศทางที่ต้องการ (พรณิกา โสทธิพันธุ์, 2543) นอกจากนั้น การมีส่วนร่วมยังเป็นการลดช่องว่างของการสื่อสารระหว่างภาครัฐกับประชาชน ทั้งในความจริงจากอิทธิพลทางการเมืองและเศรษฐกิจของรัฐบาลได้แทรกเข้าไปในชีวิตประจำวัน ดังนั้นการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้แก่ อำนาจในการตัดสินใจที่เน้นเรื่องอำนาจ และการควบคุม โดยมีกิจกรรมของประชาชน (อภิชัย พันธเสน, 2539) เป็นการเสริมสร้างให้ประชาชนพึ่งพาตนเอง ช่วยให้มีการรวมกลุ่มกันทำกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหา มีอำนาจการต่อรองมากขึ้นทั้งทางเศรษฐกิจ และการเมือง รวมทั้งช่วยพัฒนาประชาธิปไตย โดยสร้างสังคม การเมือง และเศรษฐกิจของประเทศในที่สุด (สมยศ พุ่มหว่า, 2534) การมีส่วนร่วมของประชาชนในแง่ของกระบวนการพัฒนา ประชาชนจะมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา และจัดลำดับ

ความสำคัญของปัญหา การวิเคราะห์หาสาเหตุและที่มาของปัญหา การเลือกวิธีการ และการวางแผน ในการแก้ไขปัญหา การดำเนินการตามแผนสุดท้าย คือ การประเมินผลเพื่อวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และปัจจัยที่มีส่วนทำให้เกิดความสำเร็จในการพัฒนา (อคิน รพีพัฒน์, 2532)

กล่าวโดยสรุป จากการความหมายของคำว่า “การมีส่วนร่วม” ข้างต้นผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีบทบาทในการดำเนินการในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือหลายเรื่องในทุกขั้นตอนการดำเนินการตั้งแต่การร่วมแสดงความคิดเห็นการเสนอและกำหนด ปัญหาการวางแผนการดำเนินการและประเมินผลการทำงานโดยการเข้าร่วมของประชาชนนั้นเป็นไปด้วยความสมัครใจ ยังเป็นการลดช่องว่างของการสื่อสารระหว่างภาครัฐกับประชาชนเป็นการ เสริมสร้างให้ประชาชนพึ่งพาตนเอง ช่วยให้มีการรวมกลุ่มกันทำกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหา และพัฒนา ชีตความสามารถของตนในการจัดการควบคุมการใช้และการกระจายทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อประโยชน์ ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคม ทำให้ประชาชนได้พัฒนาการรับรู้และภูมิปัญญาซึ่งแสดงออก ในรูปแบบการตัดสินใจในการกำหนดชีวิตของตน โดยภาครัฐจะต้องคืนอำนาจในการกำหนดการ พัฒนาให้แก่ประชาชน เพื่อประชาชน

3.2.2 ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นประกอบไปด้วยลักษณะส่วนบุคคล ต่างๆ เช่น อายุ เพศ สถานภาพทางสังคม อาชีพ การศึกษา ถิ่นที่อยู่อาศัย ระยะเวลาที่พำนักอยู่ใน ท้องถิ่น รายได้ และปัจจัยอื่นๆ เช่น การอาศัยอยู่ในชนบทหรือในเมืองจำนวนสมาชิกในครัวเรือน ลักษณะครอบครัวค่านิยมและทัศนคติเป็นต้น และมีปัจจัยที่สำคัญ 11 ประการที่ส่งผลต่อการเข้ามามี ส่วนร่วมของประชาชนซึ่งปัจจัยเหล่านั้นประกอบไปด้วย ความเชื่อพื้นฐานกล่าว คือ คนโดยทั่วไปมักจะปฏิบัติตามความเชื่อพื้นฐานที่ตนมีอยู่ มาตรฐานคุณค่ากล่าวคือคนโดยทั่วไป มักจะปฏิบัติตามในลักษณะที่สอดคล้องกับมาตรฐานคุณค่าที่ตนตั้งไว้ เป้าหมายกล่าวคือคนโดยทั่วไป มักจะส่งเสริมปกป้องและรักษาเป้าหมายของตนเอง ประสบการณ์ที่ผิดปกติธรรมดาพฤติกรรมของ บุคคลหรือกลุ่มบุคคลบางครั้งมีรากฐานมาจากประสบการณ์ที่ผิดปกติธรรมดา ความคาดหวังบุคคล หรือกลุ่มบุคคลจะประพฤติตามแบบที่ตนคาดหวังว่าจะต้องประพฤติในสถานการณ์นั้นๆทั้งยังชอบ ปฏิบัติต่อผู้อื่นในลักษณะที่ตนคาดหวังจากผู้อื่นด้วย การมองตนเองบุคคลหรือกลุ่มบุคคลมักจะทำสิ่ง ต่างๆที่คิดว่าตนเองควรทำเช่นนั้น การบีบบังคับบุคคลหรือกลุ่มบุคคลมักจะทำสิ่งต่างๆเมื่อเกิด สถานการณ์ที่บีบบังคับ นิสัยและประเพณีบุคคลหรือกลุ่มบุคคลมักจะทำสิ่งต่างๆตามนิสัยที่ตนเอง ชอบ โอกาสบุคคลหรือกลุ่มบุคคลมักจะเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานต่างๆตามโอกาสที่สังคม ให้อำนวยให้ความสามารถบุคคลหรือกลุ่มบุคคลมักจะเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆตามที่ เห็นว่าตนมีความสามารถที่จะทำได้ และการสนับสนุนบุคคลหรือกลุ่มบุคคลมักจะเข้ามามีส่วนร่วมใน การทำกิจกรรมต่างๆ เมื่อเขารู้สึกว่าจะได้รับการสนับสนุนที่ดี (Reeder, 1980 อ้างใน (อุไรวรรณ

และชูศักดิ์ ทองแกมแก้ว, 2552) การมีส่วนร่วมของประชาชนต้องมีปัจจัยด้านความศรัทธา ต่อความเชื่อถือบุคคลสำคัญ และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ความเกรงใจที่มีต่อบุคคลที่เคารพนับถือ มีเกียรติยศ หรือตำแหน่งที่ทำให้ประชาชนเกิดความเกรงใจที่จะมีส่วนร่วม ทั้งๆ ที่ยังมีศรัทธาหรือความเต็มใจอย่างเต็มเปี่ยมที่จะกระทำ อำนาจบังคับที่เกิดจากบุคคลที่มีอำนาจเหนือกว่า ทำให้ประชาชนถูกบีบบังคับให้มีส่วนร่วมในการกระทำต่างๆ โดยการมีส่วนร่วมเกิดจากแนวความคิดสำคัญ 3 ประการ คือ ความสนใจ และความห่วงกังวลร่วมกัน ที่เกิดจากความสนใจห่วงกังวลส่วนบุคคล ซึ่งบังเอิญพ้องกันกลายเป็นความสนใจและห่วงกังวลกันของส่วนร่วม ความเดือดร้อนและความไม่พอใจร่วมกัน ที่มีต่อสถานการณ์ที่เป็นอยู่ผลักดันให้มุ่งไปสู่การรวมกลุ่ม วางแผน และลงมือกระทำร่วมกัน และการตกลงร่วมกันที่จะเปลี่ยนแปลงกลุ่ม หรือชุมชนไปในทิศทางที่พึงปรารถนา การตัดสินใจร่วมกันนี้ จะต้องรุนแรงมากพอที่จะทำให้เกิดความคิดริเริ่มกระทำที่ตอบสนองความเห็นชอบของคนส่วนใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนั้นๆ (นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์, 2527) และสอดคล้องกับ Reeder (1980) อ้างใน (อุไรวรรณ และชูศักดิ์ ทองแกมแก้ว, 2552) ที่กล่าวว่า ปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ บุคคลและกลุ่มบุคคลจะเลือกวิธีการปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับความเชื่อพื้นฐานของตนเอง นอกจากนี้ พฤติกรรมของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลจะประพฤติตามแบบที่ตนคาดหวังว่าต้องประพฤติในสถานการณ์เช่นนั้น อีกทั้งยังชอบปฏิบัติต่อผู้อื่นในลักษณะที่ตนคาดหวังจากผู้อื่น การมองตัวเองบุคคลหรือกลุ่มบุคคล มักจะทำในสิ่งต่างๆ ด้วยความรู้สึกว่าตนถูกบีบบังคับให้ทำ นิสัยและประเพณี บุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะเข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบการปฏิบัติของสังคม โดยเฉพาะทางที่เกี่ยวกับจำนวนและชนิดของโอกาส ซึ่งโครงสร้างของสังคมเอื้ออำนวยให้ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกระทำเช่นนั้นเท่าที่ได้รับรู้มา

กล่าวโดยสรุป จากการแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนที่กล่าวมาแล้วในข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ประกอบไปด้วยปัจจัยส่วนบุคคล เช่น อายุ เพศ การศึกษา สถานภาพ ครอบครัว เป็นต้น ปัจจัยทางด้านสังคม คือ สถานภาพทางสังคม เช่น ตำแหน่งหน้าที่การงาน บทบาทหน้าที่รับผิดชอบในชุมชน เป็นต้น ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ เช่น อาชีพ รายได้ รายจ่าย เป็นต้น และปัจจัยทางด้านจิตวิทยา เช่น ความเชื่อทัศนคติ ความศรัทธา เป็นต้น

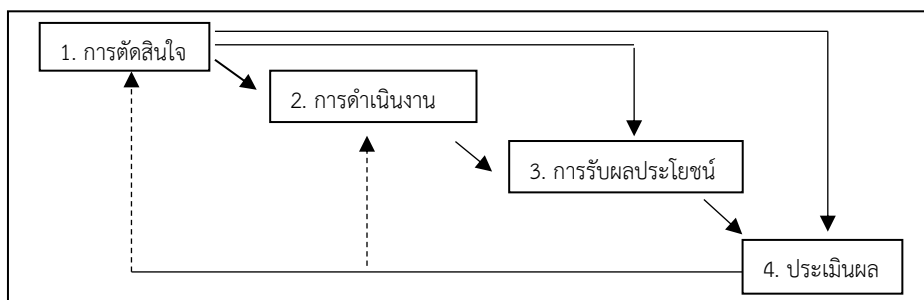
3.2.3 ลักษณะและขั้นตอนของการมีส่วนร่วม

ในการดำเนินกิจการต่างๆ แบบมีส่วนร่วมให้บรรลุตามวัตถุประสงค์นั้น Everett and Shoemaker (1971) กล่าวว่า ต้องมีขั้นตอนและรูปแบบของการมีส่วนร่วม จะต้องมีการตัดสินใจที่จะเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ คือ 1) การมีส่วนร่วมในอำนาจอย่างกว้าง 2) การตัดสินใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง โดยมีการปรึกษากับพวกที่รับผิดชอบผลกระทบกระบวนการที่เกี่ยวกับการ

ตัดสินใจ ซึ่งจะต้องอยู่ภายใต้ความรู้เกี่ยวกับความจำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนแปลง การชักจูงและการประเมินผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการตัดสินใจ การตัดสินใจที่จะยอมรับหรือจะปฏิเสธอันมีผลมาจากการประเมิน การสื่อสารเกี่ยวกับการตัดสินใจ และการกระทำตามการตัดสินใจ (Kasperson & Breitbank, 1969) แนวความคิดว่า การมีส่วนร่วมหรือไม่มีส่วนร่วมนั้น มีมาตราวัด 3 ประการ คือ การกระทำของแต่ละบุคคลไม่ใช่การกระทำโดยกลุ่ม อาจทำให้การวิเคราะห์หรือได้ข้อสรุปที่ไม่ถูกต้อง เพราะการแสดงออกของแต่ละคนในกระบวนการมีส่วนร่วมนั้น จะเห็นได้ถึงค่านิยม ความรับรู้ และพฤติกรรมของแต่ละบุคคล เพิ่มความหนาแน่นของการกระทำ แสดงออกโดยการร่วมกระทำที่บ่อยครั้ง ระยะเวลาของกิจกรรมที่ยาวนานหรือมีการผูกพันและมีแรงจูงใจในการกระทำ และเน้นคุณภาพของการเข้าร่วม ดูจากผลกระทบของการกระทำในเบื้องต้น เช่น ความรับผิดชอบ การตัดสินใจ การเปิดกว้างยอมรับความสามารถ ความคิดเห็นมีการประเมินผล

ลักษณะของการมีส่วนร่วมประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล จะเห็นได้ว่ารูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในขั้นตอนการตัดสินใจมีความสำคัญมาก เนื่องจากมีผลต่อการปฏิบัติการและจากการปฏิบัติการก็มีผลกระทบต่อารรับผลประโยชน์และการประเมินผล ขณะเดียวกันการตัดสินใจมีผลโดยตรงต่อการรับผลประโยชน์และการประเมินผลด้วย (Cohen & Uphoff, 1981) และสามารถแบ่งขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชนออกเป็น 4 ขั้นตอนคือ รายละเอียด ดังแผนภาพที่ 9

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนคือ
 - ริเริ่มตัดสินใจ
 - ดำเนินการตัดสินใจและ
 - ตัดสินใจปฏิบัติการ
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) ประกอบด้วยการสนับสนุนด้านทรัพยากรการบริหารจัดการและการประสานความร่วมมือ
3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefits) ไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ทางด้านวัตถุผลประโยชน์ด้านสังคมหรือผลประโยชน์ส่วนบุคคล
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) ตั้งแต่การหาและคัดเลือกวิธีการประเมินผล ลงมือประเมินผลและสรุปการประเมินผล

แผนภาพที่ 9 รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน แนวคิดของ Cohen and Uphoff (1981)

หมายเหตุ เส้นทึบ หมายถึง การส่งผลโดยตรง เส้นประ หมายถึง ส่งผลโดยอ้อม

จากแผนภาพที่ 9 แสดงเกี่ยวกับขั้นตอนและรูปแบบของการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ได้กล่าวมาแล้วในข้างต้น การมีส่วนร่วมของประชาชนมีขั้นตอน 4 ขั้นตอน คือ การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาเพื่อให้เกิดการตัดสินใจจากชุมชนในการจะเริ่มการพัฒนา โดยให้มีส่วนร่วมในการวางแผนในการดำเนินงาน และเปิดโอกาสให้คนในชุมชนสามารถดำเนินการได้ด้วยตนเอง พร้อมทั้งให้มีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของชุมชน

โดยลักษณะของการมีส่วนร่วม หลักการและแนวทางการพัฒนาให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม (ไพรัตน์ เตชะนรินทร์, 2531) ต้องยึดหลักความต้องการและปัญหาของประชาชน เป็นจุดเริ่มต้นของกิจกรรม กิจกรรมต้องดำเนินในรูปกลุ่ม เพื่อสร้างพลังกลุ่มในการรับผิดชอบร่วมกัน ให้ค่าน้ำขี้ตมความสามารถของประชาชน ปลูกฝังให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ กิจกรรมที่ต้องสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม ทรัพยากร วัฒนธรรมของชุมชน การเริ่มต้น ควรอาศัยผู้นำชุมชนที่ชาวบ้านเคารพนับถือ ขั้นตอนการดำเนินงานต่างๆ ควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มต้น ลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา คือ การที่ประชาชนจะเข้ามามีบทบาทในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไข และร่วมมีผลประโยชน์ซึ่งกระทำได้ 4 ลักษณะ (ปกรณ ปรียากร, 2538) โดยเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการกำหนดว่าอะไรคือความจำเป็นพื้นฐานของชุมชน เป็นผู้ระดมทรัพยากรต่างๆ เพื่อตอบสนองความจำเป็นพื้นฐาน เป็นผู้มีบทบาทในการปรับปรุงวิถีกระจายสินค้าและบริการให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และเป็นผู้ได้รับความพึงพอใจและเกิดแรงจูงใจที่จะสร้างกระบวนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

การมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นแนวทางและจุดหมายปลายทางโดยตัวของมันเอง ในแง่ที่ว่าประชาชนทุกคนต่างมีจิตปรารถนาและเกิดความรู้สึกพึงพอใจอย่างลึลึกในการที่จะเข้ามามีบทบาทในการตัดสินใจและร่วมปฏิบัติงานที่เกื้อหนุนต่อการตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานของตนเอง นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นการเข้ามามีบทบาทในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไขและร่วมมีผลประโยชน์ ซึ่งสามารถกระทำได้ 4 ลักษณะ คือ เป็นผู้มีบทบาทที่จะกำหนดว่าอะไรคือความจำเป็นขั้นพื้นฐานของชุมชน เป็นผู้ระดมทรัพยากรต่างๆ เพื่อสนองตอบต่อความจำเป็นพื้นฐาน

เป็นผู้ที่มีบทบาทในการปรับปรุงวิธีการกระจายสินค้าและบริการ และเป็นผู้ที่ได้รับความพอใจและแรงจูงใจในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (ปกรณ ปรียากร, 2538) อ่างโน (อุไรวรรณ และชูศักดิ์ ทองแกมแก้ว, 2552)

กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนานั้น ประชาชนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการปฏิบัติงาน โดยมีนักพัฒนาหรือนักวิชาการจากภายนอกเป็นผู้ส่งเสริมและสนับสนุนในด้านต่างๆ เช่น ข้อมูลข่าวสาร เทคโนโลยี เป็นต้น (เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง, 2526) การมีส่วนร่วมตามขั้นตอนในการพัฒนา ซึ่งเป็นวัดเชิงคุณภาพออกเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้ (ทศพล กฤตยพิสิฐ, 2538)

ขั้นตอนที่ 1 การมีส่วนร่วมในขั้นการริเริ่มการพัฒนา ซึ่งเป็นขั้นตอนที่มีประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาภายในชุมชน ตลอดจนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดความต้องการของชุมชนและมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการด้วย

ขั้นตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมในขั้นการวางแผนพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย และวัตถุประสงค์ของโครงการ กำหนดวิธีการ และแนวทางการดำเนินงาน ตลอดจนกำหนดทรัพยากรและแหล่งทรัพยากรที่ใช้

ขั้นตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมในขั้นการดำเนินพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างประโยชน์โดยการสนับสนุนทรัพยากร วัสดุอุปกรณ์และแรงงาน หรือเข้าร่วมบริหารงานประสานงานและดำเนินการขอความช่วยเหลือจากภายนอก

ขั้นตอนที่ 4 การมีส่วนร่วมในขั้นรับผลประโยชน์จากการพัฒนาเป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ที่พึงได้รับจากการพัฒนา หรือยอมรับผลประโยชน์อันเกิดจากพัฒนาทั้งด้านวัตถุและจิตใจ

ขั้นตอนที่ 5 การมีส่วนร่วมในขั้นประเมินผลการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนเข้าร่วมประเมินว่า การพัฒนาที่ได้กระทำไปนั้นสำเร็จตามวัตถุประสงค์เพียงใด ซึ่งในการประเมินอาจปรากฏในรูปของการประเมินผลรวม (Summative Evaluation) ซึ่งเป็นการประเมินผลสรุปรวบยอด

จากบทสังเคราะห์บทความงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน เรื่อง การท่องเที่ยวชุมชน : หลายเรื่องร่วมคิด (พิมพ์ระวี โรจน์รุ่งสัจย์, 2555) สามารถแบ่งเป็นกระบวนการมีส่วนร่วม ดังนี้ โดยเริ่มจากขั้นเตรียมพร้อม เป็นการศึกษาข้อมูลที่ผ่านมาในการจัดการท่องเที่ยวศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวในพื้นที่ และวิเคราะห์ปัญหาเพื่อหาแนวทางแก้ไขต่อไป การมีส่วนร่วมของชุมชนอาจเริ่มได้ตั้งแต่ขั้นตอนนี้ นอกจากศึกษาศักยภาพ หากมีการประเมินและจัดลำดับศักยภาพตามข้อเสนอแนะ มาสู่ขั้นปฏิบัติการ เป็นกระบวนการในการดำเนินงานเพื่อตอบโจทย์ของวัตถุประสงค์ของงานวิจัยที่ตั้งไว้ เช่น หารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชน ในขั้นตอนนี้จะเป็นกระบวนการที่สำคัญ คือ การจัดเวทีประชุมทั้งชุมชน และผู้มีส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อวางแผน

หาแนวทางพัฒนาร่วมกัน การจัดการอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากร การเรียนรู้จากภายนอกโดยการศึกษา ดูงานนอกสถานที่ เพื่อนำมาประเมินและสรุปผล เป็นการตรวจสอบผลที่ได้ว่ามีการประสิทธิภาพที่สามารถจะเป็นแนวทางและให้ชุมชนนำไปปฏิบัติสำหรับการบริหารจัดการทางด้านการท่องเที่ยวของตนเองได้หรือไม่ และชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการประเมิน

นอกจากนี้ กระบวนการในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว ในกระบวนการทำงานเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีความสำคัญ การทำงานเพื่อเตรียมความพร้อมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนนั้น องค์กรที่จะเข้าไปทำงานร่วมกับชาวบ้านควรมีพันธะสัญญาในการทำงานร่วมกับชาวบ้าน สร้างจุดมุ่งหมายในการทำงานร่วมกัน โดยมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้ (พจนานุกรม, 2546) 1) ศึกษาความเป็นไปได้ก่อนลงพื้นที่ เป็นการศึกษาคือความเป็นไปได้เพื่อเลือกพื้นที่ทำงานด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน 2) ศึกษาความเป็นไปได้อย่างมีส่วนร่วมกับชุมชน เป็นการดำเนินงานอย่างมีส่วนร่วมกับชุมชนก่อนการตัดสินใจดำเนินการ 3) กำหนดวิสัยทัศน์และวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวโดยจะต้องเป็นการกำหนดทิศทางการทำงานร่วมกันของคนในชุมชน 4) มีการวางแผนเพื่อเตรียมความพร้อมชุมชนในการจัดการท่องเที่ยว 5) มีการบริหารจัดการองค์กร กำหนดแนวทางในการสร้างองค์กรในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน 6) การจัดทำโปรแกรมกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน 7) การสื่อความหมาย มีการพัฒนาบุคลากรของชุมชนให้มีความสามารถในการบอกเรื่องราวของชุมชนอย่างน่าสนใจ 8) ด้านการตลาด เป็นการเรียนรู้และทำความเข้าใจกลไกการตลาด พฤติกรรมนักท่องเที่ยว และองค์ประกอบที่สำคัญในการทำตลาด 9) การจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เป็นการทดสอบความพร้อมของชุมชน โดยการเชิญกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องในงานการท่องเที่ยว ให้เข้ามาท่องเที่ยวในชุมชน และแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เพื่อให้ชุมชนได้ปรับปรุงก่อนเปิดการท่องเที่ยวจริง 10) การติดตามและประเมินผล เป็นการติดตามประเมินผลทั้งในระดับกิจกรรมและภาพรวมในการจัดการท่องเที่ยวของชุมชน

กระบวนการทำงานในข้อที่ 1 และ 2 ถือว่าเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญก่อนการตัดสินใจ ส่วนข้อที่ 9 เป็นการทดสอบความพร้อมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว ซึ่งมีความสำคัญสำหรับการสร้างความมั่นใจให้กับคนในชุมชน และเป็นการประเมินเบื้องต้นว่า ชุมชนมีความพร้อมมากน้อยอย่างไรในการต้อนรับนักท่องเที่ยว ในกระบวนการการทำงานเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการหน่วยงานภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนให้ชุมชนมีศักยภาพเพิ่มขึ้น เช่น องค์กรบริหารส่วนจังหวัด สนับสนุนงบประมาณเพื่อพัฒนาโครงการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เข้ามาช่วยในด้านประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว สํารักงานวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่นสนับสนุนทุนวิจัยเพื่อพัฒนาความรู้ หรือพัฒนาผลิตภัณฑ์ สถาบันการศึกษา นักวิจัย นักวิชาการ เข้ามาช่วยพัฒนาความรู้ด้านการจัดการ การบริการท่องเที่ยว นักพัฒนาชุมชนเข้ามาช่วย

ในด้านการพัฒนาสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยทุกฝ่ายประสานความร่วมมือเพื่อให้ชุมชนเข้มแข็ง และสามารถจัดการตนเองได้อย่างยั่งยืน

กล่าวโดยสรุป มีนักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศ ที่ได้กล่าวถึงลักษณะและขั้นตอนและรูปแบบของการมีส่วนร่วมที่คล้ายคลึงกัน โดยให้ความสำคัญว่าการมีส่วนร่วมจะต้องมีพลังในการตัดสินใจที่จะเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ ยึดหลักความต้องการและปัญหาของประชาชน เป็นจุดเริ่มต้นของกิจกรรม กิจกรรมต้องดำเนินในรูปกลุ่มและต้องสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม ทรัพยากร วัฒนธรรมของชุมชน เพื่อสร้างพลังกลุ่มในการรับผิดชอบร่วมกัน และคำนึงขีดความสามารถของประชาชน ปลูกฝังให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ และจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการปฏิบัติงาน โดยมีนักพัฒนาหรือนักวิชาการจากภายนอกเป็นผู้ส่งเสริมและสนับสนุนในด้านต่างๆ เช่น ข้อมูลข่าวสาร เทคโนโลยี เป็นต้น โดยผู้วิจัยสนใจในลักษณะของการมีส่วนร่วมของ (Cohen & Uphoff, 1981) ที่ให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมตั้งแต่ในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา เพื่อให้เกิดการตัดสินใจจากชุมชนในการจะเริ่มการพัฒนา โดยให้มีส่วนร่วมในการวางแผนในการดำเนินงาน และเปิดโอกาสให้คนในชุมชนสามารถดำเนินการได้ด้วยตนเอง พร้อมทั้งให้มีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของชุมชน เพื่อนำมาสร้างการมีส่วนร่วมในชุมชนไทยพวน ในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน และสนับสนุนให้คนในชุมชนเกิดการตระหนักถึงคุณค่าในวัฒนธรรมท้องถิ่นของตนเอง

3.3 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว

การมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นการรวบรวมเอาความกังวล ความต้องการและค่านิยมต่าง ๆ ของสาธารณชนไว้อยู่ในกระบวนการตัดสินใจของรัฐและเอกชน เป็นการสื่อสารสองทางและเป็นการปฏิสัมพันธ์ที่มีเป้าหมายเพื่อการตัดสินใจที่ดีกว่า และได้รับการสนับสนุนจากสาธารณชน การมีส่วนร่วมของประชาชนใช้ในการตัดสินใจในการบริหารงานโดยหน่วยงานต่างๆ ซึ่งไม่เป็นเพียงการใช้ข้อมูลแก่ประชาชน แต่เป็นการปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์กรที่ทำหน้าที่ตัดสินใจและประชาชนที่ต้องการมีส่วนร่วม โดยจะต้องมีกระบวนการอย่างเป็นระบบของการมีส่วนร่วม และลักษณะที่สำคัญอีกประการหนึ่งของการท่องเที่ยวที่นั่น เป็นเรื่องของอารมณ์ ความรู้สึกของนักท่องเที่ยวซึ่งเป็นปัจจัยที่มีความเปราะบาง การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนนั้น ควรได้มีการศึกษาความคิดเห็น ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวและประชาชนผู้อยู่อาศัยในชุมชน เนื่องจากการใช้ทรัพยากรร่วมกันของคนในชุมชน เช่น การจัดที่พัก ในการออกแบบเพื่อให้เกิดการพัฒนาการจัดรูปแบบสิ่งปลูกสร้างเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว (Nunkoo & Ramkissoon, 2010) อีกทั้งยังเป็นการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนได้ในระดับหนึ่ง

การศึกษารูปแบบการทอ้งเที่ยวชุมชน โดยสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน ด้วยวิธีการดำเนินการอย่างเป็นขั้นเป็นตอน เพื่อสร้างอำนาจของการแบ่งปันผลประโยชน์ ทำให้เกิดการร่วมมือ และการสร้างสรรค์สังคม อย่างไรก็ตาม สำหรับผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมและได้รับผลกระทบในระดับต่างๆ หรือมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจที่กำลังดำเนินการอยู่นั้น (Okazaki, 2008) และมีประเด็นสำคัญสำหรับปฏิบัติเพื่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ของสมาคมนานาชาติเพื่อการมีส่วนร่วมของประชาชน (The International Association for Public Participation) เพื่ออธิบายความหมายการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ ดังนี้ คือ 1) ประชาชนควรมีโอกาสแสดงความคิดเห็นในการตัดสินใจอันเกี่ยวกับการกระทำที่มีผลกระทบต่อชีวิตพวกเขา 2) การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายความว่ารวมถึงคำสัญญาที่จะเปิดโอกาสให้ข้อเสนอแนะของประชาชนมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ 3) กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนควรมีการสื่อสารให้ประชาชนเข้าถึงจุดสนใจต่างๆ ของผู้มีส่วนร่วมและสนองตอบความต้องการในกระบวนการของผู้มีส่วนร่วมทั้งหมด 4) กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนควรแสวงหาวิธีการที่ส่งเสริมให้เกิดการเข้าร่วมของประชาชนที่จะได้รับผลกระทบ 5) กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ควรเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนร่วมเข้าร่วมการพิจารณาว่าพวกเขาจะมีส่วนร่วมได้อย่างไร 6) กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนควรช่วยให้ผู้เข้าร่วมมีข้อมูลที่พวกเขาต้องการเพื่อใช้ในการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง 7) กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ควรมีการสื่อสารกับผู้เข้าร่วมถึงวิธีการแสดงให้เห็นว่าความคิดเห็นของพวกเขาจะมีผลต่อการตัดสินใจได้อย่างไร (Creighton, 2008)

กล่าวโดยสรุป การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทอ้งเที่ยวโดยชุมชนนั้น ในเบื้องต้นควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร โดยมีช่องทางการสื่อสารหลายๆ รูปแบบ เช่น การประกาศเสียงตามสาย การทำจดหมายข่าว การประชุมชาวบ้าน การเปิดเวทีประชาคม หรือวิธีการอื่นๆ ตามความเหมาะสมกับสภาพชุมชน ผู้นำชุมชนควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนจัดการการทอ้งเที่ยว มีการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินโครงการที่ได้จัดทำ การดำเนินการในลักษณะนี้ จะเป็นการสร้างพลังอำนาจของการแบ่งผลประโยชน์ให้กับประชาชนอย่างแท้จริง ดังนั้น ผู้ที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบโดยเฉพาะบุคคลที่เป็นผู้นำชุมชนหรือผู้จัดการจะต้องแสวงหาวิธีการที่เหมาะสม เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนให้เกิดขึ้นมากที่สุด

3.4 วิธีการนำมาใช้เพื่อทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน

3.4.1 ความหมายและคุณลักษณะของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ตามที่นักวิชาการ นักพัฒนาชุมชน และนักวิจัยนำมาใช้ได้อย่างดีผล มีเทคนิควิธีการที่ถูกนำมาใช้เพื่อส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วม ได้แก่ การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) เป็นการวิจัยที่เน้นถึงการวิเคราะห์ปัญหา และหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยมีการวางแผนโครงการ ปฏิบัติตามแผน และมีการ

ติดตามประเมิน ภายใต้การเคลื่อนไหวเพื่อให้เกิดกระบวนการดังกล่าว การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนเป็นสิ่งสำคัญ การทำงานด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวตามรูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มีการนำเทคนิควิธีการ SWOT Analysis มาใช้วิเคราะห์จุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส (Opportunities) และอุปสรรค (Threat) ในการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชน แนวคิดการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมของประชาชน (Participation) เป็นที่ยอมรับและกลายเป็นเงื่อนไขที่จำเป็น ในขณะที่เดียวกันได้มีข้อเรียกร้องให้องค์ความรู้จากการวิจัยเชื่อมโยงไปสู่การปฏิบัติมากขึ้น จึงได้มีการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ที่พยายามมุ่งหาความรู้ภาคปฏิบัติ โดยบทบาทหลักยังเป็นของนักวิจัย การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เป็นการวิจัยที่เป็นการเรียนรู้ เป็นการเก็บข้อมูลร่วมกันระหว่างนักวิจัยและชาวบ้าน เพื่อนำผลการวิจัยมาใช้ในการแก้ไขปัญหาของชุมชน และต้องทำร่วมกันเป็นหมู่คณะในแง่ของการสร้างองค์ความรู้หรือทฤษฎี ซึ่ง Berger (2004) ได้เสนอแนวคิดจากประโยคสั้นๆ ว่า “ความจริงเป็นสิ่งที่ถูกผลิตสร้างขึ้นทางสังคม” ซึ่งหมายถึงว่า ทฤษฎีหรือองค์ความรู้เกี่ยวกับโลกของนักวิทยาศาสตร์ไม่จำเป็นต้องถูกต้อง/ใช้ได้/มีเหตุผลมากเกินไปกว่าเป็นองค์ความรู้ของการรับรู้โลกที่เค้าสร้างขึ้นมาอธิบาย ดังนั้น ทฤษฎีหรือองค์ความรู้จึงเป็นผลผลิตทางสังคมที่สามารถปรับเปลี่ยนพัฒนาผ่านกระบวนการตรวจสอบและสืบค้นใหม่เสมอ และองค์ความรู้หนึ่งๆ จะถูกสร้างขึ้นมาจากอิทธิพลของสถานการณ์ที่เฉพาะ กระบวนการ PAR จึงเหมาะสมที่จะนำมาเป็นกระบวนการสืบค้นหาองค์ความรู้ใหม่ๆ ที่ปรับเปลี่ยนไปตามบริบท และเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่จะอธิบายปรากฏการณ์ทางสังคมโดยผู้คนที่อยู่กับปัญหา/ปรากฏการณ์นั้นเป็นผู้ผลิตสร้างความรู้ขึ้นมาเอง ในแง่ของการพัฒนา (Mikkelsen, 1995) ได้ชี้ให้เห็นว่า การพัฒนาแบบเดิมยังมีปัญหาอยู่มาก จำเป็นต้องปรับวิธีคิดและวิธีการปฏิบัติเป็นการพัฒนาแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้ผลของการพัฒนาใกล้เคียงกับสถานการณ์ที่สุด และจะก่อให้เกิดการพัฒนาแบบยั่งยืน ทำให้การก่อรูปของการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมเกิดมาจาก 2 แนวคิด คือ การเข้ามามีมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่น ในการเลือก ออกแบบ การวางแผน และการสนับสนุนโครงการที่จำมีผลกระทบต่อชุมชน โดยต้องมีความมั่นใจว่าการรับรู้ของท้องถิ่น ทักษะคิด คุณค่า และองค์ความรู้ เป็นสิ่งที่นำมาใช้และเป็นไปได้ และการทำความเข้าใจการต่อเนื่องของผลสะท้อน (Feedback) ในการบูรณาการกิจกรรมการพัฒนาตามวิธีคิดแบบนี้

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม จึงเป็นแนวทางวิจัยที่ต่างจากการวิจัยเชิงวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ หรือทางสังคมศาสตร์ที่ยึดถือปฏิบัติกันมา เพราะเน้นการยอมรับหรือความเห็นพ้องจากฝ่ายชาวบ้าน ในการวิจัยชนิดนี้ สิ่งที่นักวิจัยต้องคำนึงถึง คือ การประเมินความสัมพันธ์ระหว่างผู้วิจัยกับชาวบ้านตลอดเวลา และการทบทวนวัตถุประสงค์ของการวิจัยเป็นครั้งคราว เพื่อสอดคล้องกับความคิดเห็นของชาวบ้าน อันจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง และเกิดการเปลี่ยนแปลงของชุมชน การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เป็นกระบวนการที่ผู้คนจำนวนหนึ่ง

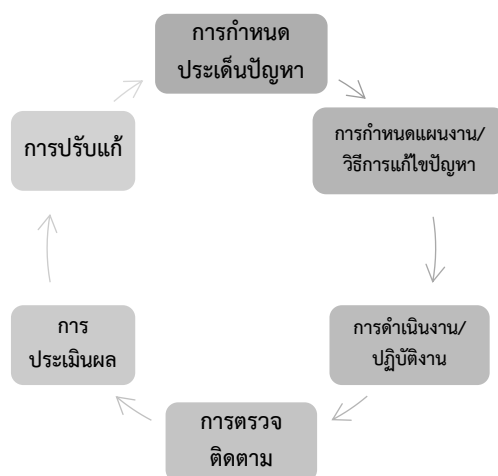
ในองค์กรหรือชุมชน เข้ามาร่วมศึกษาปัญหาโดยกระทำร่วมกันกับนักวิจัย ผ่านกระบวนการวิจัยตั้งแต่ต้นจนกระทั่งเสร็จสิ้นการเสนอผลและการอภิปรายผลการวิจัย เป็นการเริ่มต้นของผู้คนที่อยู่กับปัญหา ค้นหาปัญหาของตนเองที่มีอยู่ร่วมกับนักวิชาการ (Whyte, 1991) จึงเป็นกระบวนการที่ผู้คนในองค์กรหรือชุมชนมิใช่ผู้ถูกระทำ แต่เป็นผู้กระทำการที่มีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นและมีอำนาจร่วมกันในการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับ Sumayao (2542) ได้เสนอองค์ประกอบและลักษณะที่สำคัญของการมีส่วนร่วมในการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ปัญหาของการวิจัยที่เกิดขึ้นในชุมชนเป้าหมาย จำต้องเกิดจากการทำความเข้าใจการวิเคราะห์ปัญหา และการพยายามแก้ไขโดยคนในชุมชนเอง โดยที่นักวิจัยภายนอกชุมชนวิเคราะห์สถานการณ์ สภาพปัญหาตามแนวความคิด และวิธีการของนักวิจัยเป้าหมายสุดท้ายในการวิจัย คือ การเปลี่ยนแปลงของสังคมอย่างถอนรากถอนโคน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น เพราะฉะนั้น ผู้ที่ได้รับผลประโยชน์โดยตรง คือ ประชาชนในเป้าหมายของการวิจัย การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเรียกร้องการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงและเต็มที่ของชุมชนตลอดกระบวนการของการวิจัย ตั้งแต่ต้นจนจบ โดยการทำทำความเข้าใจและนิยามปัญหาของการวิจัย และเลือกวิธีการแก้ไขปัญหา การวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ และดำเนินงานตามกิจกรรมที่จะตามมาจากการวิจัย ในกระบวนการของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ต้องให้กลุ่มคนไร้อำนาจต่อรอง เข้ามามีส่วนร่วมในการวิจัย เช่น คนที่ถูกเอารัดเอาเปรียบ คนยากไร้ เป็นต้นซึ่งจะก่อให้เกิดจิตสำนึกในหมู่ประชาชน เกิดความหวงแหนทรัพยากรต่างๆ ของตนและมุ่งสู่การพึ่งพาตนเอง เป็นกระบวนการที่ทำให้การวิเคราะห์ความเป็นจริงในสังคมได้แม่นยำขึ้น นักวิจัยภายนอกเป็นเพียงส่วนหนึ่งผู้มีส่วนพุ่มเท เป็นผู้อำนวยความสะดวกและเป็นผู้ร่วมเรียนรู้ตลอดกระบวนการวิจัย นอกจากนี้ สุภางค์ จันทวานิช (2553) กล่าวว่า เป็นวิธีการที่ผู้ถูกวิจัยหรือชาวบ้าน เข้ามามีส่วนร่วมวิจัย เป็นวิธีการที่เหมาะสมสำหรับโครงการวิจัยประเภทประยุกต์ให้ชุมชนเป็นนักวิจัยด้วยการมีส่วนร่วมในการช่วยให้ข้อมูลและช่วยวิเคราะห์ข้อมูล ตลอดจนช่วยหาวิธีการแก้ไขปัญหาหรือส่งเสริมกิจกรรมนั้นๆ และเป็นวิธีการเรียนรู้ประสบการณ์โดยอาศัยการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการวิจัย นับตั้งแต่การระบุปัญหาการดำเนินการ การติดตามผลจนถึงการประเมินผล ในวิจัยชนิดนี้ การปฏิบัติการ จึงหมายถึง กิจกรรมที่โครงการวิจัยต้องการจะดำเนินการ ส่วนใหญ่แล้วจะเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการพัฒนาในด้านหนึ่ง ส่วนการมีส่วนร่วม หมายถึงการมีส่วนเกี่ยวข้องของทุกฝ่ายที่ร่วมกับการวิจัย ในการวิเคราะห์สภาพปัญหาหรือสถานการณ์อันใดอันหนึ่ง และร่วมในกระบวนการตัดสินใจและการดำเนินการจนสิ้นสุดการวิจัย โดยใช้กระบวนการความร่วมมือของนักวิจัยกับกลุ่มเป้าหมายในการทำวิจัยร่วมกันตามหลักประชาธิปไตย เพื่อทำการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสิ่งที่ต้องการทำวิจัยร่วมกัน ซึ่งกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยเปลี่ยนแปลงบทบาทจากผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยเป็นผู้ร่วมทำวิจัยกับนักวิจัย การมีส่วนร่วมนี้ต้องมีตลอดกระบวนการวิจัยทุกขั้นตอนของการวิจัย ทำให้กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยเกิดการเรียนรู้การทำวิจัยได้

ด้วยตนเอง ทำให้การวิจัยที่ได้มีความน่าเชื่อถือและยั่งยืนมากขึ้น (ธีรวิทย์ เอกะกุล, 2551) และเป็น การศึกษาหาความรู้เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นหรือพัฒนาส่งเสริมสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ดีขึ้น (รพีพรรณ ทอง ห้อและคณะ, 2551)

นอกจากนี้ Sumayao (2542) ได้กล่าวว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ใน กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนนำไปสู่การให้อำนาจแก่ประชาชน (Empowerment) โดยมี เงื่อนไข ที่ประชาชนต้องอยู่ในฐานะที่ควบคุมโครงการหรือกระบวนการทั้งหมด รวมทั้งการตัดสินใจ และการบริหารโครงการเองด้วย การมีส่วนร่วมต้องเป็นจริงทั้งระดับการเมือง สังคม วัฒนธรรม และ เศรษฐกิจ ต้องไปสู่จิตสำนึกประชาธิปไตย (Democracy) ความสมานฉันท์ (Solidarity) และความ เป็นผู้นำ (Leadership) และเป็นวิธีการให้อำนาจแก่ประชาชน คือ ให้ประชาชนเป็นผู้มีส่วนร่วมใน การค้นหาและอธิบายโลกสังคมของตน และเป็นผู้มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ที่จะสร้างโอกาส และความ เป็นไปได้สำหรับกิจกรรมใหม่ๆให้กับตนเอง นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมที่มีความสอดคล้อง กับ “ระบบ 3 ก” ได้อธิบายระบบ 3 ก คือ “ก” องค์กรชุมชน มีผู้นำชุมชนเป็นหัวเรือใหญ่ในการให้ ชาวบ้านเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน เช่น การประชุม การเสนอโครงการพัฒนาหมู่บ้าน และกิจกรรม สร้างความสัมพันธ์ระหว่างคนในหมู่บ้าน “ก” กำลังคนในชุมชน มีการรวบรวมกลุ่มของชาวบ้านใน รูปแบบของกลุ่มงานฝีมือ กลุ่มอาชีพ และกลุ่มองค์กร เช่น กลุ่มทอผ้า สภาเด็กและเยาวชน และ “ก” กิจกรรมการมีส่วนร่วมของชุมชน ชาวบ้านมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน ตามโครงการที่ถูกบรรจุไว้ ในแผนพัฒนาของท้องถิ่น (วรรณฯ คำปวนบุตร, 2557)

ในกระบวนการบริหารจัดการแบบ Adaptive Management (ชเนตตี มิลินทางกูร, 2556) ได้อธิบายเกี่ยวข้องกับการจัดการเพื่อการมีส่วนร่วมของชุมชน ได้อธิบายว่า การมีส่วนร่วม ของประชาชนต้องมีการจัดการ โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาและ การค้นหาปัญหาของชุมชน เป็นกระบวนการเริ่มต้นที่มีความสำคัญมาก เนื่องจากระดับของการเข้ามา มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาขึ้นอยู่กับคนที่คนในชุมชนมีความตระหนักและเห็นความสำคัญ ของปัญหาในระดับใด รูปแบบของปัญหา และระดับความรุนแรงที่คนในชุมชนเห็นพ้องต้องกันว่าเป็น สิ่งที่ต้องร่วมมือกันในการแก้ไข ซึ่งรูปแบบการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาของชุมชนในเรื่องต่างๆ จะมีผลต่อเนื่องและยั่งยืนของการมีส่วนร่วมของสมาชิกของชุมชนในการแก้ไขปัญหาอย่างมี ระบบต่อไป ด้วยการกำหนดแผนงาน/วิธีการแก้ไขปัญหา เมื่อค้นหาปัญหาที่สำคัญในพื้นที่ได้แล้ว กระบวนการต่อไป คือ การออกแบบ หรือแสวงหารูปแบบการจัดการที่เหมาะสมที่สุดสำหรับชุมชน ซึ่งในแต่ละชุมชนย่อมมีรูปแบบในการรับมือกับปัญหาที่ต่างกัน ดังนั้น ความสำคัญของการกำหนด แผนงานหรือวิธีการแก้ไขปัญหา จึงไม่ใช่เพียงการดำเนินการในรูปแบบหรือพิมพ์เขียว ที่ทุกพื้นที่ สามารถใช้ร่วมกันได้ ดังนั้น ในพื้นที่ต้องมีความเป็นอิสระในการคิดรูปแบบที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต และวิธีการต่างๆ ควรมีความสอดคล้องเหมาะสมกับพื้นที่ หน่วยงานที่มาสนับสนุน หรือภาครัฐซึ่งควร

ที่จะทำหน้าที่เป็นเพียงผู้ให้การสนับสนุนเครื่องมือ อุปกรณ์ หรือองค์ความรู้ และคอยเป็นที่เลี้ยงที่ให้คำแนะนำในบางประเด็นที่ชุมชนมีข้อสงสัยหรือติดขัดในการดำเนินการ เพราะโดยพื้นฐานการดำเนินงานแบบยั่งยืน ต้องตั้งอยู่บนรากฐานการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นสำคัญ และการดำเนินงาน/ปฏิบัติงาน เมื่อชุมชนมีส่วนร่วมการกำหนดปัญหาและจัดเตรียมแผนงานแล้ว องค์ประกอบที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การจัดกิจกรรมของชุมชน ซึ่งประเด็นที่จะต้องให้ความสำคัญ คือ การดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในชุมชนได้รับความร่วมมือจากสมาชิกของชุมชนหรือไม่ รูปแบบใด นอกจากปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการดำเนินงานโดยชุมชน ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยที่เป็นจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส หรืออุปสรรคของการดำเนินงานก็เป็นประเด็นสำคัญที่จะต้องหาคำตอบและวิเคราะห์โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ SWOT Analysis เพื่อหาความชัดเจนว่า ปัจจัยภายในมีด้านใดเป็นจุดแข็งที่ควรส่งเสริม สนับสนุน และมีจุดอ่อนที่ควรแก้ไขอย่างไร รวมถึงการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกที่เป็นโอกาสและอุปสรรคต่อการดำเนินการ และเป็นปัจจัยจะมีส่วนสำคัญยิ่งต่อการสร้างภาคี และเครือข่ายความร่วมมือจากภายนอก เพื่อบูรณาการความร่วมมือให้เกิดความยั่งยืนยิ่งขึ้น มีการตรวจติดตาม ภายหลังจากที่ดำเนินกิจกรรมหรือปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ กระบวนการต่อมาเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากคนในชุมชน เนื่องจากกระบวนการนี้เปรียบเสมือนกระบวนการตรวจสอบการดำเนินงาน ดังนั้น การตรวจติดตามจึงเป็นเครื่องชี้วัดที่สำคัญที่จะบ่งชี้ว่า การดำเนินงานเป็นไปตามแผนที่วางไว้หรือไม่ เพื่อให้การดำเนินงานมีความต่อเนื่อง ชัดเจน เป็นระบบ และตรวจสอบได้ ถ้าคนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจติดตาม จะทำให้ทราบถึงปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้น และสามารถแก้ไขหรือปรับแนวทางการดำเนินงานให้กิจกรรมต่างๆ สามารถดำเนินการต่อไปได้ หลังจากมีการดำเนินงานตามแผน นำมาสู่การประเมิน เป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยผลจากการตรวจติดตามร่วมกันของคนในชุมชน ว่าการดำเนินการดังกล่าวสอดคล้องกับแผนที่วางไว้หรือไม่ ประเด็นใดที่ไม่สอดคล้อง ไม่เหมาะสม หรือควรมีการปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินการให้ได้ผลดียิ่งขึ้น กระบวนการนี้จะเป็นกระบวนการที่อาจจะอาศัยผู้ที่มีความเชี่ยวชาญหรือนักวิชาการมาให้ความรู้ ความเห็นเพิ่มเติม เพื่อนำไปสู่การปรับแก้ไขแผนการดำเนินงาน และเสนอแนวทางการปรับแก้ เมื่อมีการติดตามแลประเมินผลการดำเนินงานแล้ว จะสามารถประเมินปัญหา และปรับแก้ไขตามแนวทางที่เหมาะสมกว่า การปรับแก้ไขควรมีลักษณะยืดหยุ่นไปตามสภาพปัญหาและพื้นที่ ซึ่งวิธีการปรับแก้จะต้องเกิดจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันในชุมชนอย่างเป็นระบบ มีความต่อเนื่องทั้งด้านการปฏิบัติการ และนโยบาย เพื่อให้เกิดแนวทางการพัฒนารูปแบบที่เหมาะสมต่อไป ซึ่งต้องศึกษาให้ครอบคลุมรอบด้านทุกองค์ประกอบการดำเนินงานจึงจะมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผลมากยิ่งขึ้น รายละเอียดดังแผนภาพที่ 6

แผนภาพที่ 10 แสดงกระบวนการบริหารจัดการแบบ Adaptive Management
(ชเนตตี มิลินทางกูร, 2556)

จากแผนภาพที่ 10 การมีส่วนร่วมของประชาชนต้องมีการกำหนดประเด็นปัญหาที่ประชาชนในชุมชนต้องการแก้ไขปัญหา โดยกำหนดแผนงาน/วิธีการแก้ไขปัญหา และดำเนินงานปฏิบัติ และมีการติดตามตรวจสอบการดำเนินการว่าเป็นไปตามแผนงานที่วางไว้หรือไม่ และให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงาน และควรมีการปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินการให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

นอกจากนี้ ลักษณะของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ต้องให้ความสำคัญที่เกี่ยวกับความคิดของประชาชน นักพัฒนาต้องเดินไปในจังหวะเดียวกับชาวบ้าน ในการคิดกับสิ่งที่กำลังเผชิญอยู่ แหล่งของการคิดมาจากทั้งข้างใน คือ ตัวของชาวบ้านเอง และข้างนอก คือ ผู้วิจัยหรือนักพัฒนา ก่อให้เกิดการวิพากษ์ที่ช่วยให้เข้าถึงความเป็นจริงกระบวนการเหล่านั้น เน้นความเท่าเทียมกันในการแสวงหาความรู้ เป็นความร่วมมือในการแสวงหาความจริง และวิธีการเรียนรู้ความรู้ไม่ได้ลอยอยู่อากาศ แต่เป็นความรู้เป็นผลสะท้อนทางวัฒนธรรม ความรู้รับใช้เป้าหมายของมนุษย์ ในเมื่อมนุษย์ไม่ได้้อย่างโดดๆ แต่เป็นหมู่เหล่าที่แตกต่างกันด้วยผลประโยชน์ ความจริงเต็มไปด้วยความลำเอียงและคุณค่า แต่จะมีคุณค่าต่อบางกลุ่มและมีโทษต่อบางกลุ่ม ความรู้จึงส่งผลต่อคนทั้งสองกลุ่มไปพร้อมๆกัน ดังนั้นการทำงานวิจัย นักพัฒนาจึงจำเป็นต้องปลุกกระตมประชาชนให้เข้าร่วม เข้ามารับรู้ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และหาทางออก การวิจัยจึงเป็นการสืบสวนทางสังคมร่วมกัน โดยมีเทคนิคของการวิจัยต้องผสมผสานทั้ง 4 ลักษณะเข้าด้วยกัน โดยการวิจัยร่วม (Collective Research) เป็นการศึกษาวิจัยที่อาศัยการประชุมและพบปะเพื่อให้ข้อมูลร่วม ทั้งยังเป็นการตรวจสอบข้อมูลไปในตัว เป็นการทดสอบความเที่ยงตรงโดยใช้กระบวนการทางสังคม ร่วมการฟื้นฟูประวัติศาสตร์ท้องถิ่น (Critical Recovery of History) เป็นการค้นหากลไก พลั้งที่มีอยู่ในชุมชน ที่ปกป้องผลประโยชน์ของชาวบ้าน การหาข้อมูลอาจจะทำโดยการใช้ประวัติศาสตร์จากคำบอกเล่าของคนสูงอายุ วัตถุสิ่งของโบราณที่มี

อยู่ การสะท้อนแนวคิดทางอุดมการณ์ที่อาศัยการร่วมจำโดยการค้นหาจากผู้นำท้องถิ่น เพื่อให้ได้ ข้อมูลที่สามารถช่วยปรับแก้ยืนยันกับข้อมูลที่มีอยู่ การให้คุณค่า และวัฒนธรรมท้องถิ่น (Valuing and Using Local Culture) เป็นการให้คุณค่าแก่วัฒนธรรมท้องถิ่น ช่วยให้เกิดความรู้สึกร่วม ไม่ว่า จะเป็นวัฒนธรรมทางความเชื่อ ตำนาน เรื่องเล่า การแสดงอื่นๆ ที่สะท้อนอารมณ์และจินตนาการของ มนุษย์ และการผลิตและการเผยแพร่ความรู้ (Production and Diffusion of Knowledge) เป็นส่วน หนึ่งของระบบการประเมิน และการส่งข้อมูลสะท้อนกลับแลกเปลี่ยนของประชาชน การผลิตและการ เผยแพร่ความรู้ต้องเข้าถึงคนในทุกระดับ และประการสุดท้าย วิธีการยึดหยัดหรือการต่อสู้ เมื่อ ชาวบ้านได้รับแรงดลใจจากประวัติศาสตร์ที่เป็นผลมาจากการคิดและการเรียนรู้ นักวิจัยแบบที่เน้น การมีส่วนร่วมของประชาชนจะจัดจ้งหะก้าวให้ไว้สองระดับ คือ ทั้งแนวราบและแนวตั้ง ในแนวราบ ชาวบ้านจะมองเห็นความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ ในปรากฏการณ์ ตระหนักถึงผลกระทบของการ กระทำต่างๆ ทั้งของตนเองและชุมชน และผู้ที่กระทำจากภายนอก จากชุมชนไปสู่ท้องถิ่น จากท้องถิ่น สู่ระดับประเทศ และระดับโลก ในที่สุดนักวิจัยต้องรู้จักผสมผสานระหว่างทฤษฎีกับภาคปฏิบัติ (สิทธิณัฐ ประพุทธนิติสาร, 2546)

กล่าวโดยสรุป การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เป็นการวิจัยที่เน้นถึงการวิเคราะห์ ปัญหา และหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยมีการวางแผนโครงการ ปฏิบัติตามแผน และมีการติดตามประเมิน และเน้นการเรียนรู้และเก็บข้อมูลร่วมกันระหว่างนักวิจัยและชาวบ้าน เพื่อนำ ผลการวิจัยมาใช้ในการแก้ไขปัญหาของชุมชน และต้องทำร่วมกันเป็นหมู่คณะในแง่ของการสร้าง องค์ความรู้หรือทฤษฎี รวมถึงการเข้ามามีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่น ในการเลือก ออกแบบ การ วางแผน และการสนับสนุนโครงการที่อาจจะมีผลกระทบต่อชุมชน โดยต้องมีความมั่นใจว่าการรับรู้ ของท้องถิ่น ทักษะคิด คุณค่า และองค์ความรู้ เป็นสิ่งที่นำมาใช้และเป็นไปได้ และการทำความเข้าใจ การต่อเนื่องของผลสะท้อน (Feedback) ในการบูรณาการกิจกรรมการพัฒนาตามวิธีแบบมีส่วนร่วม ลักษณะของการมีส่วนร่วมของประชาชนต้องมีการจัดการ โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมใน การกำหนดปัญหาและการค้นหาปัญหาของชุมชน ด้วยการกำหนดแผนงาน/วิธีการแก้ไขปัญหา การ ออกแบบ หรือแสวงหารูปแบบการจัดการที่เหมาะสมที่สุดสำหรับชุมชน และการดำเนินงาน/ ปฏิบัติงาน องค์ประกอบที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การจัดกิจกรรมของชุมชน ซึ่งประเด็นที่จะต้อง ให้ความสำคัญ คือ การดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในชุมชนได้รับความร่วมมือจากสมาชิกของชุมชนหรือไม่ รูปแบบใด โดยอาจนับได้ว่าเป็นการวิจัยร่วม (Collective Research) ที่อาศัยการประชุมและพบปะ เพื่อให้อุ้ข้อมูลร่วม ทั้งยังเป็นการตรวจสอบข้อมูลไปในตัว และทดสอบความเที่ยงตรงโดยใช้ กระบวนการทางสังคม ร่วมการฟื้นฟูประวัติศาสตร์ท้องถิ่น (Critical Recovery of History) เป็นการ ค้นหาทั่วโลก พลังที่มีอยู่ในชุมชน ที่ปกป้องผลประโยชน์ของชาวบ้าน รวมทั้งเป็นการให้คุณค่าแก่ วัฒนธรรมท้องถิ่น ช่วยให้เกิดความรู้สึกร่วม และเป็นส่วนหนึ่งของระบบการประเมิน และการส่ง

ข้อมูลสะท้อนกลับแลกเปลี่ยนของประชาชน การผลิตและการเผยแพร่ความรู้ต้องเข้าถึงคนในทุก ระดับ ชุมชนตระหนักถึงผลกระทบของการกระทำต่างๆ ทั้งของตนเองและชุมชน และผู้ที่กระทำจาก ภายนอก จากชุมชนไปสู่ท้องถิ่น จากท้องถิ่นสู่ระดับประเทศ และระดับโลก

3.4.2 หลักการของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

การวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม มีหลักการที่สำคัญ ทรัพย์สิน ท่องห่อและคณะ (2551) ดังนี้

1. หลักความเสมอภาค กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยกับนักวิจัยมีความเท่าเทียมกันของแต่ละฝ่าย นักวิจัยไม่ใช่ผู้นำหรือผู้ชี้นำให้กับกลุ่มเป้าหมาย ขณะเดียวกันกลุ่มเป้าหมายไม่ใช่ผู้ตามหรือ ปฏิบัติตามนักวิจัยทุกประเด็นเสมอไปทั้งสองฝ่ายต่างมีความเท่าเทียมกัน

2. หลักการเรียนรู้ นักวิจัยควรเปิดใจให้รับข้อเสนอและความรู้ความสามารถของ กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย รวมทั้งกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยต้องพร้อมที่จะรับการปรับเปลี่ยนตนเองมี การเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ซึ่งนักวิจัยไม่ใช่ฝ่ายให้เท่านั้นแต่ต้องเป็นฝ่ายรับด้วย

3. หลักอิสระทางความคิด การเปิดโอกาสให้กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยมีอิสระในการ แสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่เป็นสิ่งสำคัญ รวมทั้งสามารถใช้วิจารณญาณในการวิเคราะห์วิจารณ์ ได้

4. หลักการเคารพภูมิความรู้ ความรู้ของกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยที่เป็นพื้นฐาน ความรู้ หรือประสบการณ์ของกลุ่มดังกล่าวที่แตกต่างจากนักวิจัย

5. หลักความเป็นประชาธิปไตย การดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมทุก ขั้นตอนของการวิจัย ต้องใช้แสดงความคิดเห็นและเคารพมติของเสียงส่วนใหญ่ ดังนั้นการประชุม ปรึกษาหารือ พูดคุยระหว่างนักวิจัยกับกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยทั้งแบบทางการและไม่เป็นทางการ จึงเป็นสิ่งที่ต้องปฏิบัติอยู่ตลอดเวลาที่ทำการวิจัย

3.4.3 ลักษณะเด่นของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

จากการพัฒนาการและความเป็นมาของการวิจัยแบบ PAR และปรัชญาพื้นฐานของการ วิจัยแบบนี้จึงเหมาะสมกับการศึกษาการวิจัยในลักษณะให้คนในชุมชนเป็นศูนย์กลางของการ ดำเนินงาน มีลักษณะจากล่างขึ้นบน (Bottom-up Approach) กล่าวคือ ประเด็นการศึกษาควร เริ่มต้นที่ชุมชนแล้วขยายความร่วมมือไปยังบุคคลภายนอก เป็นกระบวนการของการส่งเสริมให้คนใน พื้นที่มีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน อาจเรียกได้ว่าเป็นกระบวนการวิจัยที่เป็นประชาธิปไตย เห็น ความสำคัญของคนในพื้นที่และเชื่อว่าทุกคนเป็นนักวิจัยได้ มีศักยภาพในการเรียนรู้ที่ร่วมกันทำงาน เป็นทีม เรียนรู้จากประสบการณ์ร่วมกัน (สมทรง บุรุษพัฒน์และคณะ, 2556) โดยเริ่มตั้งแต่กำหนด

ประเด็น การค้นหารูปแบบวิธีการในการจัดการกับประเด็นปัญหานั้น การดำเนินการและการประเมินผล กล่าวได้ว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการที่ไม่หยุดนิ่ง และจะเป็นกลไกในการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ พัฒนาไปสู่การมีคุณภาพของชีวิตที่ดีขึ้น อีกทั้งยังจะก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

กล่าวโดยสรุป จากหลักการและลักษณะเด่นของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม นั้น ก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ระหว่างคนในชุมชนและนักวิจัย โดยมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันตลอดเวลา สนับสนุนการมีส่วนร่วมทุกขั้นตอนในการแก้ไขปัญหา และเป็นกลไกที่ไม่หยุดนิ่งตลอดจนเน้นความต้องการของชุมชนเป็นสำคัญ เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

3.4.4 ขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) เป็นการเน้นระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีแนวคิดที่ว่าสมาชิกชุมชนมีศักยภาพในการร่วมกันค้นหาปัญหาและทุนของชุมชน สามารถตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อการแก้ไขปัญหา และพัฒนาชุมชน ในลักษณะพึ่งตนเองได้ และจากการศึกษาการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของสมาชิกชุมชน เพื่อพัฒนาชุมชนน่าอยู่ : กรณีศึกษาจังหวัดราชบุรี พบว่า สมาชิกชุมชนสามารถร่วมกันเรียนรู้ รู้จักชุมชนตนเองมากขึ้น จากการย้อนอดีต การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน การมองอนาคตชุมชน รู้ปัญหาและทุนของชุมชน สามารถร่วมกันวิเคราะห์ปัญหา และแนวทางการแก้ไข ร่วมกันตัดสินใจในทุกขั้นตอน จนเกิดแผนแม่บทชุมชนพึ่งตนเองเพื่อพัฒนาชุมชนน่าอยู่ เกิดการจัดตั้งสภาชุมชน และคณะกรรมการบริหารเป็นเสมือนสัญญาประชาคม (อุไรวรรณ และชูศักดิ์ ทองแกมแก้ว, 2552) และเป็นการวิจัยที่เน้นถึงการวิเคราะห์ปัญหา และหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยมีการวางแผนโครงการ ปฏิบัติตามแผน และมีการติดตามประเมิน ภายใต้การเคลื่อนไหวเพื่อให้เกิดกระบวนการดังกล่าว การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนเป็นสิ่งสำคัญ การทำงานด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวตามรูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มีการนำเทคนิควิธีการ SWOT Analysis มาใช้วิเคราะห์จุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส (Opportunities) และอุปสรรค (Threat) ในการจัดการท่องเที่ยวของชุมชน ใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) วิธีการดังกล่าวจะถูกแทรกอยู่ในขั้นตอนของการดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) การดำเนินการมี 4 ขั้นตอน (Coghlan & Brannick, 2001) อ้างถึงใน (นพรัตน์ ศุทธิถิกล, 2555) โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1. ขั้นที่ 1 การวินิจฉัย (Diagnosis) มีการนำเทคนิค SWOT Analysis มาใช้เพื่อให้คนในชุมชนได้มองสถานการณ์ที่เกิดขึ้น และมองหาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน

2. ขั้นที่ 2 การปฏิบัติการ (Action) การประชุมเชิงปฏิบัติการถูกจัดขึ้น เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชน เป็นการเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน มีการนำเทคนิคมาวิเคราะห์ต้นไม้แห่งปัญหา (Problem Tree) มาใช้ในการประชุม การดำเนินการจะถูกเรียงลำดับเพื่อให้เกิดการแสดงความคิดเห็นร่วมกันอย่างเป็นขั้นเป็นตอนและผลลัพธ์ที่ได้ คือ การแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน จากนั้นจึงนำไปสู่การปฏิบัติ มีการจัดการท่องเที่ยวนำร่องเกิดขึ้น ชาวบ้านร่วมกันต้อนรับนักท่องเที่ยวพักค้างคืนในรูปแบบสัมผัสวัฒนธรรมชนบท (Homestay) จัดกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้แหล่งอาชีพ และภูมิปัญญาชาวบ้าน เรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่น

3. ขั้นที่ 3 การวัดผล (Measurement) เป็นการวัดและประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนตามที่ได้วางไว้ ว่าได้ผลตามวัตถุประสงค์อย่างไร

4. ขั้นที่ 4 ผลสะท้อนที่เกิดขึ้น (Reflection) เป็นภาพสะท้อนที่เกิดขึ้นจากการติดตามกำกับ ตรวจสอบแผนการดำเนินงานและประเมินผลการทำงาน

นอกจากนี้ สมทรง บุรุษพัฒน์และคณะ (2556) PAR ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน โดยเฉพาะร่วมกันคิด ร่วมดำเนินการ ร่วมเรียนรู้และแก้ปัญหา และร่วมกันรับผลประโยชน์ โดยมีขั้นตอนที่สำคัญ 3 ขั้นตอน ได้แก่ ระยะเวลาเตรียมการวิจัย ระยะดำเนินการวิจัย และระยะติดตามและประเมินผลโครงการ ซึ่งในเอกสารทางวิชาการอาจมีการบางขั้นตอนที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าการเน้นความสำคัญในแต่ละส่วนที่แตกต่างกัน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ระยะเวลาเตรียมการวิจัย (Pre-research Phase) เป็นระยะที่สำคัญของกระบวนการ PAR ที่เน้นการทำงานแบบมีส่วนร่วมของคน ดังนั้น ทุกขั้นตอนของการดำเนินงานจะมีคนจากหลายส่วน (Stakeholders) เข้ามาเกี่ยวข้องเสมอ เริ่มต้นด้วยการกำหนดจุดมุ่งหมายร่วม การสร้างความสัมพันธ์ของชุมชน การสำรวจข้อมูลเบื้องต้นของชุมชน และการเตรียมคน

1.1 การกำหนดจุดมุ่งหมายร่วม จะสามารถบ่งออกได้ 2 ลักษณะ ประการแรกเกิดจากความต้องการของคนในชุมชนที่ต้องการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนากิจกรรมบางอย่างของชุมชนร่วมกัน ประการที่สองอาจเกิดจากนักวิจัยภายนอกเห็นศักยภาพของชุมชนที่สามารถพัฒนาต่อยอดให้เป็นประโยชน์แก่ชุมชน ซึ่งทั้งสองประการไม่ว่าความต้องการจะเกิดจากฝ่ายใด หากแต่ความสำคัญจะอยู่ที่การสื่อสารและร่วมกันวิเคราะห์สาเหตุ และพัฒนาแนวทางร่วมกันของนักวิจัยภายนอกและคนในชุมชนเพื่อไปถึงจุดมุ่งหมายร่วมกัน

1.2 การสร้างความสัมพันธ์ของชุมชน เป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนเป็นสิ่งที่จำเป็น และวิธีการที่ดีที่สุด คือ การเข้าไปมีส่วนร่วมกับชุมชน โดยนักวิจัยต้องปฏิบัติตัวให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในชุมชนซึ่งจะเป็นการช่วยให้เข้าใจวิถีคิดปฏิบัติของชาวบ้านต่อปรากฏการณ์หนึ่งปรากฏการณ์ใด และยังเป็น การสร้างความไว้วางใจกันระหว่างนักวิจัยภายนอกและชาวบ้านในชุมชน การแนะนำตนเองให้ทราบถึงวัตถุประสงค์เป้าหมาย รูปแบบการดำเนินงานเพื่อที่จะได้เข้าใจตรงกัน

1.3 การสำรวจข้อมูลเบื้องต้นของชุมชนภายหลังการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน ขั้นตอนต่อไปจะเป็นการศึกษาสภาพ/ข้อมูลพื้นฐานของชุมชนที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ เป็นการดำเนินงานร่วมกันระหว่างนักวิจัยภายนอก ผู้นำ/แกนนำชุมชน ตลอดจนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับประเด็นศึกษาของชุมชนนั้นๆ ซึ่งจะใช้แบบสังเกต การจดบันทึก และถ่ายภาพสถานที่ต่างๆ การศึกษาข้อมูลจากเอกสารต่างๆ รวมทั้งการวิธีการสัมภาษณ์บุคคลต่างๆ ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานมากเพียงพอในการวางแผนการดำเนินงานต่อไป

1.4 การเตรียมคน ในขั้นตอนนี้ถือว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญ โดยมุ่งหมายให้เกิดความพร้อมในการดำเนินการวิจัยซึ่งจะเป็นระยะต่อไป ในขั้นตอนนี้สามารถแบ่งกลุ่มคนที่ต้องเตรียมความพร้อมออกได้ 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มชาวบ้าน กลุ่มนักวิจัยชุมชน และกลุ่มนักวิจัยจากภายนอก

- กลุ่มชาวบ้านในชุมชน เป็นการประชาสัมพันธ์ให้ชาวบ้านได้รับทราบโดยทั่วกันถึงจุดมุ่งหมายของการวิจัย รูปแบบการดำเนินการแบบสังเขป และการขอความร่วมมือที่คาดว่าจะเกิดขึ้นระหว่างการดำเนินงานวิจัย ทั้งนี้ การขออนุญาตและขอความยินยอมจากชาวบ้านโดยภาพรวมไปพร้อมกันด้วย

- กลุ่มนักวิจัยชุมชน หมายถึง กลุ่มผู้นำชุมชน ประธานกลุ่มต่างๆ ชุมชน ชาวบ้าน ผู้สนใจเข้าร่วมการดำเนินการวิจัย และยังครอบคลุมกลุ่มข้าราชการ เจ้าหน้าที่ท้องถิ่น ซึ่งจะทำงานร่วมกันนักวิจัยจากภายนอกอย่างใกล้ชิด กิจกรรมสำคัญ คือ การดำเนินงานวิจัยตลอดโครงการ โดยเฉพาะขั้นตอนการร่วมกันกำหนดจุดมุ่งหมาย การวางแผน การลงมือปฏิบัติการ การติดตามและประเมินผล ตลอดจนการถอดบทเรียนหรือสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการดำเนินกิจกรรมตลอดโครงการ

- กลุ่มนักวิจัยจากภายนอก เตรียมประชุมและกำหนดบทบาทหน้าที่ของนักวิจัยภายนอก เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการร่วมกันทำงานและเสริมภารกิจของแต่ละฝ่ายในการทำงานการวิจัย

2. ระยะของการทำวิจัย (Research Phase) ประกอบด้วยขั้นตอนย่อยที่สำคัญ 3 ขั้นตอน ได้แก่ การศึกษาและวิเคราะห์ชุมชน การจัดทำแผนงานและการบริหารจัดการ และการปฏิบัติตามแผนงาน

2.1 การศึกษาและวิเคราะห์ชุมชน เป็นการออกแบบการวิจัยและการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ปัญหา ค้นหาสาเหตุความต่อเนื่องและเชื่อมโยงของปัญหา เพื่อกำหนดแนวทางในการแก้ไข เน้นกระบวนการเรียนรู้ไปพร้อมๆ กัน ระหว่างนักวิจัยชุมชนและนักวิจัยจากภายนอก แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อเป็นการประเมินปัญหาและความต้องการของชุมชน พร้อมทั้งประเมินความเป็นไปได้ในด้านทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนเพื่อประกอบการจัดทำแผนงานต่อไป

2.2 การจัดทำแผนงานและการบริหารจัดการ ภายหลังจากหาแนวทางการแก้ไขปัญหาที่มีความเป็นไปได้ กิจกรรมต่อมาจะเป็นกระบวนการตัดสินใจร่วมกันในการกำหนดลำดับก่อนหลังของการทำงานซึ่งในแต่ละโครงการจะมีกิจกรรมย่อยหลายกิจกรรม ผลของกิจกรรมในลำดับต้นๆ อาจมีผลต่อการจัดกิจกรรมในลำดับต่อๆ มา จึงจำเป็นต้องพิจารณาถึงผลที่จะเกิดขึ้นของกิจกรรมในแต่ละลำดับ ในขั้นตอนนี้จะกำหนดภาระหน้าที่ของนักวิจัยแต่ละคนว่าใครต้องปฏิบัติอะไรอย่างไร และเมื่อใด

2.3 การปฏิบัติตามแผนงาน เมื่อแผนงานถูกกำหนด การปฏิบัติตามแผนงานโดยมีนักวิจัย (ทั้งภายในและภายนอกชุมชน) เป็นผู้ดำเนินการ ถึงแม้ว่าจะมีการระบุภาระหน้าที่ของแต่ละบุคคล หากแต่ไม่ได้ทำงานแยกส่วนกัน หัวหน้าโครงการวิจัยจะคอยดูแลประสานงานในภาพรวม มีการประชุมพูดคุย ติดตามผลเป็นระยะ มีลักษณะการทำงานแบบแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักวิจัยชุมชนและนักวิจัยจากภายนอก เพื่อเสริมศักยภาพของนักวิจัยชุมชนในการบริหารจัดการต่อไปอย่างยั่งยืน ภายหลังจากถอนตัวออกไปของนักวิจัยภายนอก จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องกระตุ้นให้นักวิจัยชุมชนมีบทบาทในขั้นตอนนี้

3. ระยะติดตามและประเมินผลโครงการ (Monitoring and Evaluation Phase) นักวิจัยภายนอกร่วมกับนักวิจัยชุมชนทำการตรวจสอบผลของการทำกิจกรรมในแต่ละช่วงเวลาที่กำหนดในแผนงาน มีการวิเคราะห์ความสำเร็จหรือล้มเหลวผ่านการถอดบทเรียนในแต่ละกิจกรรมพร้อมทั้งอาจมีการปรับแผนงานโดยใช้ผลการถอดบทเรียนในกิจกรรมที่ผ่านมาเป็นฐานข้อมูลสำคัญ

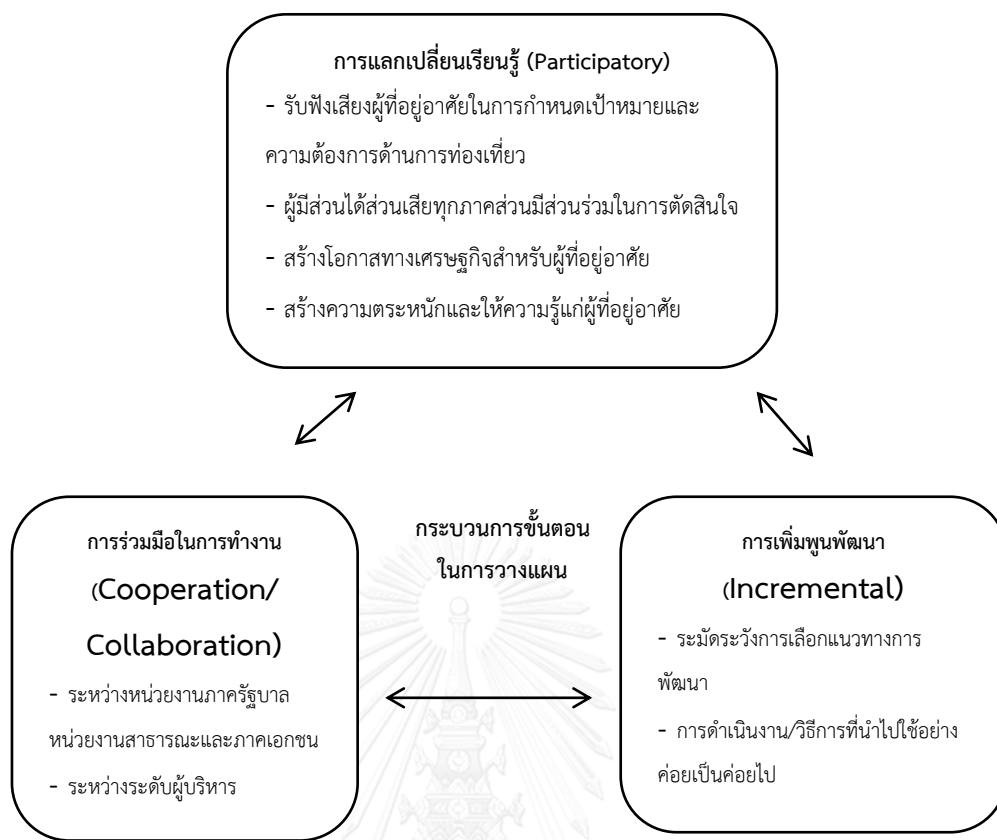
3.1 การถอดบทเรียน จะเป็นเรื่องของการติดตามผลการเรียนรู้ของนักวิจัยและชาวบ้านที่เข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งในการดำเนินกิจกรรมแต่ละครั้งนั้นจะมีการกำหนดวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานไว้ การถอดบทเรียนจะเป็นการสกัดความรู้หรือประสบการณ์ที่ได้รับ วิเคราะห์ความสำเร็จหรือล้มเหลวของกิจกรรมเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการทำกิจกรรมขั้นต่อไป ความสำคัญของการถอดบทเรียนจะอยู่ที่การได้ร่วมเรียนรู้ ร่วมวางแผนหาแนวทางแก้ไข และร่วมรับผลประโยชน์ร่วมกันระหว่างนักวิจัยภายนอกและนักวิจัยชุมชน

3.2 จัดเวทีชาวบ้าน เป็นขั้นตอนการนำเสนอผลการเรียนรู้ระหว่างนักวิจัยภายนอกและนักวิจัยชุมชน รวมถึงผลของการดำเนินกิจกรรม การจัดเวทีชาวบ้านนี้อาจมีการจัดหลายครั้งตาม

ความเหมาะสมเพื่อเป็นสื่อสารความก้าวหน้าในแต่ละขั้นตอนของการดำเนินงานให้ประชาคมในชุมชนได้รับทราบ พร้อมทั้งเป็นการรับฟังความคิดเห็น การจัดเวทีชาวบ้านนี้ยังช่วยกระตุ้นให้ผู้คนในชุมชนเห็นความสำคัญของโครงการและมีส่วนร่วมในการดำเนินงานอีกด้วย

กล่าวโดยสรุป ขั้นตอนการการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม จะเริ่มจากการวินิจฉัย (Diagnosis) มาใช้เพื่อให้คนในชุมชนได้มองสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนซึ่งถือว่าเป็นระยะเตรียมการวิจัยที่ต้องเกิดจากความต้องการของคนในชุมชนที่ต้องการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนากิจกรรมบางอย่างของชุมชนร่วมกัน และเกิดจากนักวิจัยภายนอกเห็นศักยภาพของชุมชนที่สามารถพัฒนาต่อยอดให้เป็นประโยชน์แก่ชุมชน และมาสู่การปฏิบัติการ (Action) เป็นการศึกษาและวิเคราะห์ชุมชน การจัดทำแผนงานและการบริหารจัดการ และการปฏิบัติตามแผนงาน ซึ่งเป็นระยะของการทำวิจัย และขั้นตอนในการวัดผล (Measurement) เป็นการวัดและประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนตามที่ได้วางไว้ ว่าได้ผลตามวัตถุประสงค์อย่างไร นักวิจัยภายนอกร่วมกับนักวิจัยชุมชนทำการตรวจสอบผลของการทำกิจกรรมในแต่ละช่วงเวลาที่กำหนดในแผนงาน ด้วยการถอดบทเรียน เพื่อร่วมกันเรียนรู้ ร่วมวางแผนหาแนวทางแก้ไข และร่วมรับผลประโยชน์ร่วมกันระหว่างนักวิจัยภายนอกและนักวิจัยชุมชน

นอกจากนี้ Timothy and Tosun (2003) ได้เสนอหลักการวางแผนการทำให้เกิดการมีส่วนร่วมและเกิดความร่วมมือในการพัฒนา (PIC Planning Principle) ประกอบด้วยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Participatory) การร่วมมือกันในการทำงาน (Cooperation/Collaboration) การเพิ่มพูนพัฒนา (Incremental) รูปแบบดังกล่าวนี้ เป็นสถานการณ์ที่ไม่ถูกจำกัดในแต่ละขั้นตอนของการวางแผนภายในชุมชน วิธีการที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมและเกิดความร่วมมือจะต้องถูกนำไปประยุกต์ใช้ในทุกขั้นตอนของกระบวนการ ซึ่งในขั้นตอนที่มีการพัฒนาเพื่อให้เกิดความร่วมมือนั้นจะต้องมีวิธีการนำไปใช้อย่างเหมาะสมกับกลุ่มบุคคล ตามกระบวนการขั้นตอน ตามแผนภาพที่ 11 ดังนี้

แผนภาพที่ 11 หลักการวางแผนการทำให้เกิดการมีส่วนร่วมและเกิดความร่วมมือในการพัฒนา (PIC Planning Principle) ดัดแปลงจาก (Timothy & Tosun, 2003)

จากแผนภาพที่ 11 การได้รับความสำเร็จตามวัตถุประสงค์การพัฒนาการท่องเที่ยวนั้น การนำหลักการวางแผนการทำให้เกิดการมีส่วนร่วมและเกิดความร่วมมือในการพัฒนา (PIC Planning Principles) มาประยุกต์ใช้ โดยการนำเทคนิคมาใช้ในการสนับสนุน และทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่เข้มแข็งของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนมากขึ้น และเป็นการเปิดโอกาสให้พวกเขาได้เข้าร่วมในกระบวนการตัดสินใจวางแผนและตรวจสอบแผนการทำงานซึ่งถือว่าเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยผู้วิจัยสนใจในหลักการวางแผนการทำให้เกิดการมีส่วนร่วมและเกิดความร่วมมือในการพัฒนาการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Participatory) โดยรับฟังเสียงของคนในชุมชนไทยพวนเป็นสำคัญในการกำหนดเป้าหมายและความต้องการด้านการท่องเที่ยว รวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้องในทุกภาคส่วนในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจสำหรับชุมชน จากนั้นการร่วมมือกันในการทำงาน (Cooperation/Collaboration) ระหว่างหน่วยงานภาครัฐบาล ที่เป็นหน่วยงานท้องถิ่น หน่วยงานสาธารณะและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง

และระหว่างระดับผู้บริหาร และสนับสนุนการเพิ่มพูนพัฒนา (Incremental) และตรวจสอบ
ระมัดระวังในการเลือกแนวทางการพัฒนาการดำเนินงาน/วิธีการที่นำไปใช้อย่างค่อยเป็นค่อยไปใน
การพัฒนาชุมชนไทยพวน

3.4.5 ประโยชน์ของวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) เป็น
รูปแบบการวิจัยปฏิบัติการทางสังคมศาสตร์ ที่มีการกำหนดให้เกิดการร่วมมือระหว่างสมาชิกภายใน
องค์กรที่จะนำไปสู่กระบวนการเรียนรู้ วิธีการวิจัยเน้นให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน เกิดการมีส่วนร่วมและ
เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในชุมชน (Greenwood, Whyte, & Harkavy, 1993) เป็นกระบวนการพัฒนา
ความรู้เป็นความพยายามในการค้นหาสิ่งที่น่าสนใจตามวัตถุประสงค์ของมนุษย์ ที่อยู่บนพื้นฐานของ
การมีส่วนร่วมในมุมมองที่กว้างขวางสามารถให้เกิดความร่วมมือระหว่างสมาชิก เป็นกระบวนการ
เรียนรู้อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ เน้นความสำคัญให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันนำไปสู่การปฏิบัติร่วมกัน
ทำให้เกิดการคิดอย่างรอบคอบบนพื้นฐานของทฤษฎีและการปฏิบัติซึ่งจะนำไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง
ของแต่ละบุคคลและชุมชน (Reason & Bradbury, 2001)

กล่าวโดยสรุป จะเห็นได้ว่า วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory
Action Research : PAR) เป็นวิธีการที่ทำให้เกิดการร่วมมือระหว่างผู้วิจัยและคนในชุมชน ทำให้เกิด
การพัฒนา การเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีต่อคนในชุมชน โดยใช้หลักการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนใน
การคิดวิเคราะห์ปัญหา ร่วมกันวางแผน วางแนวทางในการพัฒนา ภายใต้แนวทางการส่งเสริมความ
เป็นประชาธิปไตย และมีการตรวจสอบ การประเมินผลการดำเนินงานตามแผน มีการกำหนดทิศทาง
ของชุมชนด้วยตนเอง และมีความร่วมมือของคนในชุมชน สะท้อนความเป็นจริงที่มีความแตกต่าง
หลากหลาย ซับซ้อนและมีพลวัตได้ดีที่สุด โดยไม่มีรูปแบบตายตัวขึ้นอยู่กับสถานการณ์และการ
เปลี่ยนแปลงทางสังคม การวิจัยแบบมีส่วนร่วมเป็นวิธีการที่ทำร่วมกันโดยนักวิจัย นักพัฒนา และผู้
ปฏิบัติ และมีบทบาทและแนวทางในการพัฒนาที่แตกต่างกัน แต่ความแตกต่างหลากหลายที่
ผสมผสานกัน เกิดจากการผสมผสานทฤษฎีและแนวคิดที่แตกต่างกันให้สอดคล้องกับเงื่อนไขที่เป็นไป
ได้ในการปฏิบัติของผู้ปฏิบัติหรือผู้ดำเนินงาน คือ คนในชุมชน ที่มีประสบการณ์ที่มีคุณค่าต่อการ
พัฒนาความรู้และทักษะในการปฏิบัติ เป็นวิธีการที่มีอยู่ที่จะนำมาพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าได้ ซึ่งถือว่าเป็น
สิ่งสำคัญของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมและส่งผลให้เป็นความสำเร็จในการพัฒนา โดย
ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำความสำคัญ หลักการ และขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วน
ร่วมของแนวคิด (Coghlan & Brannick, 2001) ที่มีขั้นตอนที่ครอบคลุม กระชับ และสามารถ
ดำเนินการได้ตามบริบทของชุมชนและศักยภาพของชุมชนไทยพวน และประยุกต์กับแนวคิดการ
วางแผนสร้างการมีส่วนร่วมหลักการวางแผนการทำให้เกิดการมีส่วนร่วมและเกิดความร่วมมือในการ
พัฒนา (PIC Planning Principle) (Timothy & Tosun, 2003) เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนารูปแบบ

การจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน โดยพัฒนาการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Participatory) โดยรับฟังเสียงของคนในชุมชนไทยพวน ปัญหาในการจัดการ ความต้องการการท่องเที่ยวของชุมชน และพัฒนาแนวทางในการจัดการท่องเที่ยวโดยการวางแผนการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชนให้เกิดความยั่งยืน

3.4.6 เทคนิควิธีการสร้างเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เป็นการวิจัยที่เน้นถึงการวิเคราะห์ปัญหา และหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยมีการวางแผนโครงการ ปฏิบัติตามแผน และมีการติดตามประเมิน และเน้นการเรียนรู้และเก็บข้อมูลร่วมกันระหว่างนักวิจัยและชาวบ้าน เพื่อนำผลการวิจัยมาใช้ในการแก้ไขปัญหาของชุมชน และต้องทำร่วมกันเป็นหมู่คณะในแง่ของการสร้างองค์ความรู้หรือทฤษฎี รวมถึงการเข้ามามีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่น ซึ่งมีเทคนิคในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน หลากหลายวิธี โดยเทคนิคที่นำมาใช้ คือ การวิเคราะห์ปัญหาด้วยแผนภูมิต้นไม้ (Problem tree Technique) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) วิธีการเหล่านี้จะอยู่แทรกในวิธีการดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยมีรายละเอียด ดังนี้ (Dershem, 2009)

3.4.6.1 การวิเคราะห์ปัญหาด้วยแผนภูมิต้นไม้ (Problem tree Technique)

เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ปัญหาที่มีประสิทธิภาพ มีการนำมาใช้ในองค์กรเพื่อทำให้เกิดกระบวนการพัฒนาบุคลากร ใช้ในการดำเนินงานชุมชนเพื่อหาคำอธิบายหรือสืบสวนสาเหตุ และผลที่จะเกิดขึ้นจากปัญหาที่พบ ทำให้ชุมชนมองเห็นความสำคัญของปัญหาและสาเหตุที่เกิดขึ้น

Dershem (2009) ได้อธิบายกระบวนการวิเคราะห์ปัญหาด้วยแผนภูมิต้นไม้ เปรียบว่ามีต้นไม้อยู่หนึ่งต้นที่มีราก รากก็คือ สาเหตุของปัญหา ลำต้นอยู่ส่วนกลาง แสดงถึงปัญหาที่เกิดขึ้น และกิ่งก้านที่อยู่ส่วนบนคือ ผลที่เกิดจากปัญหา ซึ่งวิธีการวิเคราะห์ปัญหาด้วยแผนผังต้นไม้ที่มีประสิทธิภาพจะจำแนกและวิเคราะห์ปัญหาได้อย่างมีลำดับขั้นตอน จะทำให้พบแนวทางในการแก้ไขปัญหาและมีวัตถุประสงค์ด้วยการสื่อสารเป็นกลยุทธ์ โดยการอธิบายถึงสาเหตุของปัญหา สามารถช่วยให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้รับทราบได้ว่าใครควรได้รับความสนใจในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการแก้ไขสาเหตุของปัญหา วิธีการวิเคราะห์ปัญหาด้วยแผนผังต้นไม้สามารถนำไปใช้ทำให้เกิดโครงการพัฒนาชุมชน โดยมีวิธีคิดอย่างมีระบบในการพยายามที่ทำให้เกิดการพัฒนาชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิเคราะห์ปัญหาด้วยการจำแนกปัญหาที่สำคัญที่เกิดขึ้นในชุมชนเพื่อวิเคราะห์หาสาเหตุและเรียงลำดับความสำคัญอย่างเป็นขั้นตอนเพื่อให้เกิดแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่มีประสิทธิภาพและความยั่งยืน คำถามหลักที่นำมาใช้ในการอธิบาย จำใช้คำว่า ทำไม (Why) เพื่อกระตุ้นให้เกิดการความคิดและการสื่อสารของผู้ที่เข้าร่วม และเป็นรูปแบบการวางแผนโครงการที่สำคัญ ช่วยในการค้นหาวิธีการแก้ปัญหาด้วยการทำแผนที่จำลองสิ่งมีชีวิต (ต้นไม้) ที่เป็นสาเหตุและผลที่เกิดขึ้น โดยมีประโยชน์ ดังนี้

1. ปัญหาที่เกิดขึ้นจะถูกนำมาวิเคราะห์เพื่อให้สามารถจัดการและทำให้เกิดความชัดเจน สามารถจัดลำดับความสำคัญของปัจจัยที่เป็นสาเหตุ และทำให้มองเห็นความสำคัญตรงตามวัตถุประสงค์
2. ทำให้เกิดความเข้าใจปัญหาและเกิดความเชื่อมโยงระหว่างบุคคล โดยมีการค้นพบแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่ทำให้เกิดผลดีกับทุกภาคส่วน
3. เป็นการจำแนกแยกแยะประเด็นที่เป็นองค์ประกอบที่สามารถช่วยให้ได้ข้อสรุปว่าใครหรือหน่วยงานใดควรจะทำอะไรในกระบวนการอย่างเป็นขั้นตอน
4. ช่วยกำหนดข้อมูลหรือหลักฐานที่ชัดเจน หรือทรัพยากรที่จำเป็นที่สามารถนำมาช่วยแก้ไขปัญหา
5. แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนถึงส่วนที่เกี่ยวข้องกับปัญหาทั้งในอดีตและปัจจุบัน
6. กระบวนการวิเคราะห์ช่วยสร้างความเข้าใจทำให้เกิดการยอมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิก

กระบวนการวิเคราะห์ปัญหาด้วยแผนภูมิต้นไม้

ในการจัดประชุมเพื่อวิเคราะห์ปัญหาด้วยแผนภูมิต้นไม้ มีรายละเอียด ดังนี้

1. ให้มีสมาชิกกลุ่มประมาณ 6-8 คน สมาชิกของกลุ่มไม่ควรมีจำนวนมากเกินไป เพื่อทำให้เกิดการมีส่วนร่วมและโอกาสในการแสดงความคิดเห็น ในกรณีที่มีจำนวนสมาชิกมาก สามารถแบ่งเป็น กลุ่มที่ 1 ทำสาเหตุของปัญหา กลุ่มที่ 2 ทำหารตรวจสอบผลที่เกิดขึ้น สามารถทำได้ตามความเหมาะสม
2. ถ้ามีการทำงานมากกว่า 1 ปัญหา ผู้ดำเนินการควรออกแบบให้แต่ละกลุ่มทำปัญหาที่แตกต่างกัน
3. อุปกรณ์ที่ใช้ คือ กระดาษฟริบชาร์จ ปากกาเมจิกหลากสีเพื่อการเขียนและวาดภาพต้นไม้

ขั้นตอนการวิเคราะห์ปัญหาด้วยแผนภูมิต้นไม้

1. อธิบายให้เห็นส่วนประกอบที่สำคัญของต้นไม้ โดยให้ต้นไม้มีราก ลำต้น กิ่งก้านใบ และผล กำหนดให้ราก คือ สาเหตุของปัญหา ลำต้น คือ ปัญหา กิ่งก้านใบและผล คือ ผลที่จะเกิดขึ้นตามมาด้วยกระบวนการวิเคราะห์
2. ผู้ดำเนินการแจกกระดาษฟริบชาร์จและปากกาเมจิกให้แก่ผู้เข้าร่วมแต่ละกลุ่ม โดยให้สมาชิกแต่ละกลุ่มช่วยกันวาดภาพต้นไม้ 1 ต้น ลงบนกระดาษฟริบชาร์จ โดยให้มีราก ลำต้น กิ่งก้านใบ และผล

3. ให้สมาชิกของแต่ละกลุ่มวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาแล้วเขียนลงบนกระดาษ (สีฟ้า) นำไปติดที่รากของต้นไม้ และให้สมาชิกกลุ่มอภิปรายปัญหาที่เกิดขึ้น และเขียนปัญหาลงบนกระดาษ (สีเหลือง) นำไปติดที่ลำต้นของต้นไม้ ในการอภิปรายปัญหา คำถามที่มักจะใช้ คำถามที่ว่า “เกิดปัญหาอะไรขึ้นในขณะนี้” “และจะมีวิธีการแก้ไขปัญหาอย่างไร” “ผลที่เกิดอย่างรุนแรงที่มาจากปัญหานั้นคืออะไร” “สาเหตุอะไรที่จะแก้ไขได้ยาก /สาเหตุอะไรที่แก้ไขได้ง่าย...ทำไม?” “ใครจะมีส่วนช่วยในการแก้ไขปัญหา ภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชน” คำตอบที่ได้ให้เขียนลงบนกระดาษสีที่แตกต่างกันเพื่อให้เกิดความชัดเจน

4. ให้สมาชิกกลุ่มช่วยวิเคราะห์กิจกรรมที่ใช้ในการแก้ไขปัญหา แล้วเขียนลงบนกระดาษสีเขียว แล้วนำไปติดที่กิ่งก้านของต้นไม้

5. ให้สมาชิกกลุ่มช่วยวิเคราะห์ผลที่จะเกิดขึ้นจากกิจกรรมนั้น แล้วเขียนลงบนกระดาษสีชมพู แล้วนำไปติดที่ผลของต้นไม้

ในการปฏิบัติถ้ามีเวลามากพอ ผู้ดำเนินการควรเขียนคำพูดของสมาชิกที่เข้าร่วมไว้บนต้นไม้ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมทำการสำรวจสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ซึ่งเป็นสาเหตุ ประกอบด้วยทัศนคติ พฤติกรรมและปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาที่เกิดขึ้น

เมื่อได้แผนภาพต้นไม้ที่มีการอธิบายถึงสาเหตุของปัญหา หน่วยงานที่มีส่วนช่วยในการแก้ไขปัญหา ภาครัฐ ภาคเอกชน รวมทั้งประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชน และมีกิจกรรมที่ใช้ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น รวมทั้งทราบผลที่เกิดจากการปฏิบัติกิจกรรมแล้วนั้น ทำให้เห็นแนวทางในการแก้ไขปัญหา โดยลำดับต่อไป ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการวางแผนจัดการแก้ไขปัญหาให้นำประเด็นเหล่านั้นมาเขียนโครงการ โดยมีกำหนดวัตถุประสงค์และกิจกรรม หน่วยงานที่รับผิดชอบและผลที่ได้รับ โดยนำไปจัดทำแผนปฏิบัติการของหน่วยงานต่อไป

3.4.6.2 การสนทนากลุ่ม (Focus Group)

การสนทนากลุ่ม (Focus Group) เป็นการประชุมอย่างไม่เป็นทางการ ซึ่งเป็นความต้องการในความคิดเห็นเกี่ยวกับหัวข้อเรื่องที่มีความสนใจเฉพาะ โดยมีเป้าหมาย คือ การดึงออกมาซึ่งการรับรู้ ทัศนคติ และความคิดเห็นของผู้ที่เข้าร่วมเกี่ยวกับหัวข้อที่สนใจ การสนทนากลุ่มจะไม่ถูกนำไปใช้ในการประเมินผล ประโยชน์ที่ได้รับจากการสนทนากลุ่ม คือ แต่ละคนที่มาร่วมแสดงความคิดเห็นต่อหัวข้อที่สนใจ ซึ่งไม่เพียงแต่การได้รับมุมมองหรือแนวคิดแต่ละคนเท่านั้น แต่ยังสร้างการมีส่วนร่วมและเกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้เข้าร่วม และยังทำให้เกิดความรู้สึกของการร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคม (Caplan, 1990)

Caplan (1990) ได้เสนอแนะแนวทางการดำเนินการสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ผู้ดำเนินการสนทนากลุ่มจำเป็นต้องมีประสบการณ์มาก่อน ควรมีการจัดเตรียมรายละเอียดเกี่ยวกับประเด็นที่ต้องการ กำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน เช่น ทำไมถึงจัดให้มีการสนทนากลุ่ม ใครคือผู้ที่เกี่ยวข้องหรือผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย มีประเด็นอะไรบ้างที่ต้องการวินิจฉัยหรือต้องการคำตอบ

2. สร้างบรรยากาศในการประชุมให้ผู้เข้าร่วมรู้สึกอิสระและเป็นธรรมชาติ ไม่ใช่วิธีการสั่งการ และให้ผู้เข้าร่วมมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน ใช้เวลาในการสนทนากลุ่มประมาณ 1-2 ชั่วโมง

3. การคัดเลือกผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มควรมีคุณสมบัติที่ตรงตามหัวข้อที่จัดขึ้น ตามคุณวุฒิการศึกษา ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์การทำงานตรงตามหัวข้อที่จัดขึ้น ให้มีความหลากหลาย ไม่ควรเลือกบุคคลที่มาจากหน่วยงานเดียวกัน โดยทั่วไปจำนวนสมาชิกประมาณ 6-12 คน ทำการส่งจดหมายเชิญและอธิบายจุดประสงค์ว่าต้องมาทำอะไรในการมาเข้าร่วมการสนทนากลุ่ม

4. ผู้ควบคุมเวทีควรมีการจัดเตรียมรายละเอียดการประชุม จัดเตรียมประเด็นคำถามการจัดโปรแกรมการสนทนากลุ่มจะต้องให้ได้รับคำตอบในเรื่องที่สนใจตรงตามประเด็นที่ต้องการ

5. การจัดเตรียมสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก การบันทึกภาพ บันทึกเสียง การจัดทำป้ายชื่อของผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม อาหารว่างและเครื่องดื่มของผู้เข้าร่วม

6. การวิเคราะห์ข้อมูลสนทนากลุ่ม เมื่อเสร็จสิ้นการสนทนากลุ่มแล้ว ผู้วิจัยหรือผู้ที่เก็บข้อมูลต้องทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากการจดบันทึก และฟังคำพูดจากการบันทึกเทป เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง โดยมีขั้นตอนดังนี้

6.1 การถอดเทป ให้ฟังจากเทปบันทึกเสียง จดบันทึกคำบรรยายที่เป็นคำพูดของผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม จัดการข้อมูลตรงตามประเด็นเนื้อหาตรงตามประเด็นหัวข้อการสนทนากลุ่มที่กำหนดไว้

6.2 ทำการตรวจสอบประเมินว่าแต่ละคนอธิบายหัวข้อการสนทนาว่าอย่างไร มีความเหมือนหรือความแตกต่างกันอย่างไร มีอะไรที่แตกต่าง ซึ่งมีความสำคัญที่ต้องนำไปพิจารณา

6.3 อธิบายแต่ละประเด็น และจัดหาคำพูดเขียนเป็นข้อคิดเห็นที่สนับสนุนหัวข้อการสนทนากลุ่ม

7. การจัดทำรายงานผลการสนทนากลุ่ม จัดพิมพ์ผลการสนทนากลุ่ม ลำดับเหตุการณ์ตามข้อเท็จจริงของข้อมูลที่ได้รับตามประเด็นจากการสนทนา

ประโยชน์ของการสนทนากลุ่ม

1. เป็นวิธีการที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ซึ่งได้อนุญาตให้มีการอภิปรายเชิงลึก การสืบสวนข้อมูลในประเด็นที่สนใจที่สามารถรวบรวมความคิดเห็นของคนมากกว่า 1 คนและมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่มีส่วนร่วมกันในกลุ่ม สามารถจะได้รับผลจากการบรรยายอย่างละเอียดในหัวข้อที่ผู้เข้าร่วมสนใจและมีความเข้าใจ
2. การสนทนากลุ่มทำให้ได้รับข้อมูลที่ดีและมีความคุ้มค่าแก่การลงทุน ใช้เวลาน้อยกว่าการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ (ถ้าเทียบกับการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และการใช้แบบสอบถาม)
3. ถ้าต้องการข้อมูลในเชิงลึก เช่น ต้องการสังเกตพฤติกรรมของผู้เข้าร่วมขณะเข้าร่วมการสนทนากลุ่มสามารถสังเกตถ้าอยู่ในห้องประชุมที่สามารถมองเห็นจากกระจกด้านเดียว

ข้อควรคำนึงของการสนทนากลุ่ม

1. ความสามารถของผู้เข้าร่วมแต่ละคนมีอิทธิพลต่อความคิดของบุคคลอื่น
2. การสนทนากลุ่มมีการจำกัดเวลา ดังนั้นข้อคำถามที่นำมาใช้ต้องถูกออกแบบให้เหมาะสมและได้รับคำตอบตรงตามหัวข้อที่สนใจ
3. ขณะทำการสนทนากลุ่ม ผู้ควบคุมเวทีต้องมีการตอบรับ แสดงความเข้าใจ เพื่อให้เกิดการชัดเจนในคำตอบของผู้เข้าร่วม
4. คุณภาพของข้อมูลที่ได้รับขึ้นอยู่กับทักษะผู้ควบคุมเวทีการสนทนากลุ่ม
5. ควรพิจารณาคัดเลือกผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มอย่างเหมาะสมกับหัวข้อเรื่องที่น่าสนใจ เพื่อให้ได้รับข้อมูลที่มีคุณภาพ

กล่าวโดยสรุป จะเห็นได้ว่ามีเทคนิควิธีการสร้างเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนที่หลากหลายวิธีการ และมีขั้นตอนในการดำเนินการที่แตกต่างกันตามวัตถุประสงค์ในการนำไปใช้ อย่างไรก็ตาม ผู้ที่นำไปใช้ควรศึกษาขั้นตอน ข้อกำหนด และวิธีการในการดำเนินการในแต่ละวิธี คำนึงถึงข้อจำกัด ควรมีการจัดเตรียมรายละเอียดเกี่ยวกับประเด็นที่ต้องการ และควรกำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ถูกต้องชัดเจน จัดการข้อมูลตรงตามประเด็นเนื้อหาตรงตามประเด็นหัวข้อการสนทนากลุ่มที่กำหนดไว้ และตรวจสอบประเมินข้อมูลว่าถูกต้องหรือไม่ สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำเทคนิควิธีการสร้างการมีส่วนร่วมโดยใช้วิเคราะห์ปัญหาด้วยแผนภูมิต้นไม้ (Problem Tree Technique) (Dershem, 2009) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) (Caplan, 1990) มาใช้ในการพิจารณาปัญหาของการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน ตลอดจน วิธีการ กิจกรรม แผนการดำเนินงานในการจัดการท่องเที่ยวทาง

วัฒนธรรมไทยพวน และวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ด้วยกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อสรรหาข้อมูลที่มีความหมายตรงประเด็นกับเรื่องที่ต้องการวิเคราะห์ (ชาย โพธิ์สิตา, 2549) โดยการให้รหัสแบบอุปนัย โดยผู้วิจัยจะไม่ได้กำหนดรหัสล่วงหน้า แต่จะรวบรวมข้อมูลทั้งหมดแล้ววิเคราะห์ข้อมูลด้วยการอ่านข้อมูลจนเข้าใจ จนได้เห็นว่า มีประเด็นสำคัญ (Themes) อะไรบ้างที่ปรากฏขึ้นมาจากข้อมูล มีข้อมูลตรงไหนบ้างที่ตีความหมายสอดคล้องหรือไปกันได้กับประเด็นเหล่านั้น

4. ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

4.1 ความหมายของวัฒนธรรม

คำว่า "วัฒนธรรม" ในภาษาไทย มาจากคำสองคำ คำว่า "วัฒน" จากคำศัพท์ "วฒน" ในภาษาสันสกฤต หมายถึงความเจริญ ส่วนคำว่า "ธรรม" มาจากคำศัพท์ "ธรม" ในภาษาสันสกฤต หมายถึง ความดี เมื่อนำสองคำมารวมกันจึงได้คำว่า "วัฒนธรรม" หมายถึง ความดีอันจะก่อให้เกิดความงอกงามที่เป็นระเบียบเรียบร้อย นอกจากนี้ คำว่า วัฒนธรรม มาจากคำว่า "Culture" ในภาษาอังกฤษ ซึ่งคำนี้มีรากศัพท์มาจาก "Cultura" ในภาษาละติน มีความหมายว่า การเพาะปลูก และบำรุงให้เจริญงอกงาม คำว่า "วัฒนธรรม" ในภาษาไทย เป็นคำที่ได้มาจากการรวมคำ 2 คำ เข้าด้วยกัน คือ คำว่า "วัฒนธรรม" หมายถึง ความเจริญงอกงาม รุ่งเรือง และ คำว่า "ธรรม" หมายถึง การกระทำหรือข้อปฏิบัติ เมื่อรวมกันแล้ว วัฒนธรรมตามความหมายของคำในภาษาไทยจึงหมายถึงข้อปฏิบัติเพื่อให้เกิดความเจริญงอกงาม (บรรเทิง พาพิจิตร, 2532) นอกจากนี้ ยังหมายถึงเป็น "สิ่งที่ทำให้เจริญงอกงามแก่หมู่คณะ, วิถีชีวิตของหมู่คณะ (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525, 2538)

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิต พ.ศ. 2542 ให้ความหมาย "วัฒนธรรม" ว่า สิ่งที่ทำให้ความเจริญงอกงามให้แก่หมู่คณะ เช่น วัฒนธรรมในการแต่งกาย หรือวิถีชีวิตของหมู่คณะ เช่น วัฒนธรรมชาวเขา วัฒนธรรม ลักษณะที่แสดงความเจริญงอกงาม ความเป็นระเบียบ ความกลมเกลียวก้าวหน้าของชาติ และศีลธรรมอันดีงามของประชาชน (พระราชบัญญัติวัฒนธรรม, 2485)

ตามแนวทางในการรักษาส่งเสริมและพัฒนาวัฒนธรรมพ.ศ. 2529 กล่าวว่า วัฒนธรรม คือ วิถีชีวิต เป็นวิถีการดำเนินชีวิตของสังคม เป็นแบบแผนการประพฤติปฏิบัติและการแสดงออกซึ่งความรู้สึกนึกคิดในสถานการณ์ต่างๆที่สมาชิกในสังคมเดียวกัน สามารถแก้ไขและซาบซึ้งร่วมกัน ดังนั้น วัฒนธรรมไทย คือ วิถีชีวิตที่คนไทยได้สั่งสม เลือกรสร ปรับปรุง แก้ไข จนถือว่าเป็นสิ่งดีงามเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและได้ใช้เป็นเครื่องมือ หรือเป็นแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคม

จากข้อมูลที่เสนอเกี่ยวกับแนวคิดทางวัฒนธรรม โดยกลุ่มประชาสัมพันธ์ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม ได้นำความหมาย ประเด็นแนวคิดที่เกี่ยวกับ "

วัฒนธรรม” (กระทรวงวัฒนธรรม, 2556) โดยมีนักวิชาการ บุคคลสำคัญ ได้ให้ความหมายของวัฒนธรรม โดยมีรายละเอียด ดังนี้

พระยาอนุমানราชธน กล่าวว่า วัฒนธรรม คือ สิ่งที่มีมนุษย์เปลี่ยนแปลงปรับปรุงหรือผลิตสร้างขึ้นเพื่อความเจริญงอกงาม ในวิถีแห่งชีวิตของส่วนรวม วัฒนธรรมคือ วิถีทางแห่งชีวิตมนุษย์ ในส่วนรวมที่ถ่ายทอดกันได้ เรียกกันได้ เอาอย่างกันได้ และยังมีความหมายว่าเป็น "หนทางทั้งหมดแห่งการดำเนินชีวิต" ซึ่งรวมถึงกฎกติกาแห่งกิริยามรรยาท การแต่งกาย ศาสนา พิธีกรรม ปทัสถานแห่งพฤติกรรม เช่น กฎหมายและศีลธรรม ระบบของความเชื่อ รวมทั้งศิลปะ เช่น ศิลปะการทำอาหาร การนิยามที่หลากหลายนี้ สะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างของทฤษฎีที่จะทำให้เกิดความเข้าใจ หรือทำให้เกิดเกณฑ์เพื่อใช้ในการประเมินกิจกรรมของมนุษย์ และเป็นส่วนทั้งหมดที่ซับซ้อน ประกอบด้วย ความรู้ ความเชื่อ ศิลปะ ศีลธรรม กฎหมาย ประเพณี และความสามารถอื่นๆที่มนุษย์ได้มาในฐานะเป็นสมาชิกของสังคม เอ็ดเวิร์ด เบอร์เนต ไทเลอร์ (Tylor, 1974) ได้พรรณนาถึงวัฒนธรรมในมุมมองด้านมานุษยวิทยาสังคม ไว้ว่า

"วัฒนธรรม หรือ อารยธรรม หากมองในเชิงชาติพันธุ์วรรณาอย่างกว้าง ๆ ก็คือ ความทับซ้อนกันระหว่างความรู้ ความเชื่อ ศิลปะ ศีลธรรม กฎหมาย ประเพณีและสมรรถนะอื่นที่มนุษย์ต้องการแสวงหาเพื่อการเป็นสมาชิกของสังคม"

วัฒนธรรมเป็นผลรวมของการสั่งสมสร้างสรรค์ภูมิธรรม ภูมิปัญญา ที่ถ่ายทอดสืบต่อกันมาของสังคมนั้นๆ ความดี ความงามและความเจริญในชีวิตมนุษย์ ซึ่งปรากฏในรูปแบบต่างๆ และได้ตกทอดมาถึงเราในปัจจุบัน หรือว่าที่เราได้ปรับปรุงและสร้างสรรค์ขึ้นในสมัยเราเอง (ได้แก่ศิลปกรรม มนุษยศาสตร์ การช่างฝีมือ การกีฬาและนันทนาการ และคหกรรมศาสตร์) วัฒนธรรมยังหมายถึงวิถีชีวิตของคน เกิดจากกระบวนการอันซับซ้อนทางสังคมหรือกลุ่มชน โดยรวมเอามิติทางด้านจิตใจ วัตถุ ภูมิปัญญาและอารมณ์เข้าไว้ด้วยกันจนเป็นรูปแบบเอกลักษณ์ของสังคมนั้น มิใช่เพียงเรื่องของศิลปะและวรรณกรรม หากหมายรวมถึงสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน ระบบค่านิยม ตลอดจนขนบธรรมเนียม จารีตประเพณี และความเชื่อต่างๆ (กระทรวงวัฒนธรรม, 2556) และสามารถแบ่งความหมายของวัฒนธรรม ได้ออกเป็น 4 อย่าง คือ 1) ลักษณะที่แสดงถึงความเจริญงอกงาม ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความกลมเกลียวก้าวหน้าของชาติ และศีลธรรมอันดีของประชาชน 2) เป็นลักษณะที่แสดงถึงความเจริญงอกงาม เป็นความเจริญทางวัตถุ และเป็นความงอกงามทางจิตใจ ที่แสดงถึงความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการแต่งกาย จรรยาบรรณในที่สาธารณะ ในการปฏิบัติงานและการปฏิบัติต่อบ้านเมือง การประพฤติตนอันเป็นทางนำมาซึ่งเกียรติ ของชาติไทยและพุทธศาสนา 3) แสดงถึงความกลมเกลียวก้าวหน้าของชาติ ความสามัคคีของหมู่คณะ ความเจริญก้าวหน้าในทางวรรณกรรมและศิลปกรรม ความนิยมไทย และ 4) เป็นลักษณะที่แสดงถึงศีลธรรมอันดีของประชาชน โดยวัฒนธรรมทำตนให้เป็นคนมีศาสนา มีการปฏิบัติตนในหลักธรรมของ

พุทธศาสนา และการรักษาระเบียบประเพณีทางศาสนา นอกจากนี้ White (1982) ได้ให้ความหมายของวัฒนธรรม หมายถึง การจัดระเบียบของปรากฏการณ์ต่าง ๆ กล่าวคือ เป็นการจัดระเบียบของการกระทำต่างๆ หรือแบบแผนพฤติกรรมต่างๆ การจัดระเบียบของความคิดต่างๆ เช่นความเชื่อ ความรู้ต่างๆ และเป็นการจัดระเบียบของความรู้สึกที่ผูกพันอยู่กับสิ่งต่างๆ เช่น ทศนคติ การจัดระเบียบดังกล่าวขึ้นอยู่กับการใช้ระบบสัญลักษณ์วัฒนธรรมที่มีการแสดงออกโดยใช้ระบบสัญลักษณ์ เพราะสัญลักษณ์สำคัญอันนี้ ทำให้วัฒนธรรมถ่ายทอดจากคนๆ หนึ่งไปยังอีกคนหนึ่งได้ (Herskovits, 1958) สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้นมา (Marks, 2008) กลุ่มคนที่จัดระเบียบแล้ว ที่มีแบบแผนพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เกิดจากการเรียนรู้อันเป็นลักษณะของสังคมที่เฉพาะของสังคมหนึ่ง (Bidney, 1968) เป็นสิ่งที่มนุษย์ได้มาโดยการเรียนรู้ หรือเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการอบรมสั่งสอน รวมทั้งความคิดของปัจเจกชนต่างๆ ภายในสังคมนั้น และความเฉลียวฉลาด ศิลปะความคิดทางสังคมและสถาบันที่สมาชิกของสังคมมักยอมรับร่วมกัน และที่สมาชิกพยายามปฏิบัติตาม (Kroeber, 1963) วัฒนธรรมประกอบไปด้วยแบบแผนพฤติกรรมที่ได้มาโดยการเรียนรู้และที่ถ่ายทอดจากรุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่งโดยใช้ระบบสัญลักษณ์นั้นเป็นผลสำเร็จที่แตกต่างกันไปในกลุ่มชนต่าง ๆ วัฒนธรรมยังรวมถึงเครื่องมือเครื่องใช้ที่มนุษย์สร้างขึ้นมา ส่วนประกอบสำคัญของวัฒนธรรมยังประกอบไปด้วยความคิดตามประเพณี (ที่มีประวัติศาสตร์และมีการเลือกมาจากหลายๆ อย่าง) และค่านิยมที่ติดตามมา ระบบวัฒนธรรมนั้นอาจพิจารณาในแง่หนึ่งว่าเป็นผลผลิตของการกระทำ และในอีกแง่หนึ่งเป็นเงื่อนไขที่จะทำให้เกิดการกระทำต่อไป

กล่าวโดยสรุป “วัฒนธรรม” หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่มนุษย์สร้างขึ้นมา นับตั้งแต่ภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณี ศาสนา กฎหมาย ศิลปะ จริยธรรม ตลอดจนวิทยาการและเทคโนโลยีต่าง ๆ วิธีการดำเนินชีวิต (The Way of Life) ของคนในสังคม นับตั้งแต่วิถีกิน วิถีอยู่ วิถีแต่งกาย วิถีทำงาน วิถีพักผ่อน วิถีแสดงอารมณ์ วิถีสื่อความ วิถีจราจรและขนส่ง วิถีอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะ วิถีแสดงความสุขทางใจ และหลักเกณฑ์การดำเนินชีวิต โดยแนวทางการแสดงถึงวิถีชีวิตนั้นอาจจะมาจากเอกชน หรือคณะบุคคลทำเป็นตัวแบบ แล้วต่อมาคนส่วนใหญ่ก็ปฏิบัติสืบต่อกันมา วัฒนธรรมย่อมเปลี่ยนแปลงไปตามเงื่อนไขและกาลเวลา เมื่อมีการประดิษฐ์หรือค้นพบสิ่งใหม่ วิธีใหม่ที่ใช้แก้ปัญหาและตอบสนองความต้องการของสังคมได้ดีกว่า ซึ่งอาจทำให้สมาชิกของสังคมเกิดความนิยม และในที่สุดอาจเลิกใช้วัฒนธรรมเดิม ดังนั้น การรักษาหรือธำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมเดิม จึงต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาวัฒนธรรมให้เหมาะสมมีประสิทธิภาพตามยุคสมัย

4.2 องค์ประกอบของวัฒนธรรม

วัฒนธรรมเป็นผลจากการที่มนุษย์ได้เข้าควบคุมธรรมชาติและพฤติกรรมของมนุษย์ ทำให้เกิดการจัดระเบียบทางสังคม ระบบความเชื่อ ศิลปกรรม ค่านิยมและวิทยาการต่าง ๆ อาจแยกองค์ประกอบของวัฒนธรรมได้เป็น 4 ประการ

1. องค์คติ (concept) บรรดาความคิด ความเชื่อ ความเข้าใจ ความคิดเห็น ตลอดจนอุดมการณ์ต่าง ๆ
2. องค์พิธีการ (usage) หมายถึง ขนบธรรมเนียมประเพณีที่แสดงออกในรูปพิธีกรรม
3. องค์การ (organization) หมายถึง กลุ่มที่มีการจัดอย่างเป็นระเบียบหรือมีโครงสร้างอย่างเป็นทางการ มีการวางกฎเกณฑ์ระเบียบข้อบังคับและวัตถุประสงค์ไว้อย่างแน่นอน
4. องค์วัตถุ (instrumental and symbolic objects) ได้แก่ วัฒนธรรมทาง วัตถุทั้งหลาย เช่น บ้าน โบสถ์ วิหาร รวมตลอดถึงเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ

ความสำคัญของวัฒนธรรม วัฒนธรรมเป็นเครื่องกำหนดความเจริญหรือความเสื่อมของสังคม และเป็นเครื่องกำหนดชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคม การศึกษาวัฒนธรรมจะทำให้เข้าใจชีวิตความเป็นอยู่ ค่านิยมของสังคม เจตคติความคิดเห็นและความเชื่อถือของบุคคลได้อย่างถูกต้อง ทำให้มีความรู้สึกเป็นพวกเดียวกันและให้ความร่วมมือกันได้ ทำให้เกิดความสงบเรียบร้อยในสังคม เพราะวัฒนธรรมคือกรอบหรือแบบแผนของ การดำรงชีวิต ทำให้มีพฤติกรรมเป็นแบบเดียวกัน ทำให้เข้ากับคนพวกอื่นในสังคมเดียวกันได้ ทำให้มนุษย์มีสถานะที่แตกต่างจากสัตว์

กล่าวโดยสรุป วัฒนธรรมเป็นผลจากการที่มนุษย์ได้เข้าควบคุมธรรมชาติและพฤติกรรมของมนุษย์ ทำให้เกิดการจัดระเบียบทางสังคม ระบบความเชื่อ ศิลปกรรม ค่านิยมและวิทยาการต่าง ๆ โดยสามารถแบ่งออกเป็น 4 องค์ประกอบ คือ องค์คติ เป็นความคิด ความเชื่อ ความเข้าใจ ความคิดเห็น ตลอดจนอุดมการณ์ต่าง ๆ องค์พิธีการ เป็นขนบธรรมเนียมประเพณีที่แสดงออกในรูปพิธีกรรม องค์การ เป็นกลุ่มที่มีการจัดอย่างเป็นระเบียบหรือมีโครงสร้างอย่างเป็นทางการ มีการวางกฎเกณฑ์ระเบียบข้อบังคับและวัตถุประสงค์ไว้อย่างแน่นอน และองค์วัตถุ เป็นวัฒนธรรมทางวัตถุ เช่น บ้าน โบสถ์ วิหาร รวมตลอดถึงเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ

4.3 ประเภทของวัฒนธรรม

วัฒนธรรม แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. วัฒนธรรมทางวัตถุ คือ เครื่องมือ เครื่องใช้ ที่มนุษย์ใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อความสุขทางกาย อันได้แก่ ยานพาหนะ ที่อยู่อาศัย ตลอดจนเครื่องป้องกันตัวให้รอดพ้นจากอันตรายทั้งปวง

2. วัฒนธรรมทางจิตใจ เป็นเรื่องเกี่ยวกับเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของมนุษย์ เพื่อให้เกิดปัญญา และมีจิตใจที่งดงาม อันได้แก่ ศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม คติธรรม ตลอดจนศิลปะ วรรณคดี และระเบียบแบบแผนของขนบธรรมเนียมประเพณี

นักมนุษยวิทยาส่วนใหญ่มักใช้คำ "วัฒนธรรม" ไปในเชิงของวิสัยสามารถของคนทั่วไปในการบ่งชี้ จัดหมวดหมู่และสื่อถึงประสบการณ์ของตนในลักษณะเชิงสัญลักษณ์ โดยนักโบราณคดีจะมุ่งเฉพาะไปที่วัฒนธรรมที่เป็นเรื่องราวเท่านั้น (ซากเรื่องราวที่เกิดจากกิจกรรมของมนุษย์) ขณะเดียวกัน นักมานุษยวิทยาสังคมก็มองไปที่ปฏิสัมพันธ์ของสังคม สถานภาพและสถาบัน ส่วนนักมานุษยวิทยาวัฒนธรรมก็เน้นที่บรรทัดฐานและคุณค่า การแบ่งแยก แสดงให้เห็นถึงเงื่อนไขที่แตกต่างกันที่ขึ้นอยู่กับงานที่ต่างกันของนักมานุษยวิทยา และความจำเป็นที่จะต้องมุ่งเน้นจุดการวิจัยที่ต้องชัดเจน จึงไม่จำเป็นว่าจะเป็นการสะท้อนถึงทฤษฎีของวัฒนธรรมซึ่งย่อมแตกต่างกันไปตามเชิงของเรื่องราว เชิงสังคม และเชิงบรรทัดฐาน (norm) รวมทั้ง ไม่จำเป็นต้องสะท้อนถึงการแข่งขันกันเองในระหว่างทฤษฎีต่างๆ ของวัฒนธรรม นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับ (งามพิศ สัตย์สงวน, 2552) โดยในส่วนของวัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุหรือวัฒนธรรมทางจิตใจนั้น มีนักวิชาการหลายท่านที่นิยามความหมายวัฒนธรรม ได้แบ่งวัฒนธรรมประเภทนี้ออกเป็น 5 ประเภทย่อย ได้แก่

1. สถาบันสังคม อันได้แก่ สถาบันครอบครัว เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง การศึกษา ศาสนา การแพทย์และสาธารณสุข เป็นต้น

2. วัฒนธรรมประเภทที่เกี่ยวกับการควบคุมทางสังคม คือวัฒนธรรมที่ช่วยทำให้เกิดระเบียบในสังคม ซึ่งบางอย่างจะเป็นการควบคุมอย่างเป็นทางการ และบางอย่างไม่เป็นทางการ ซึ่งสามารถแบ่งเป็น 5 ประเภทย่อย คือ

2.1 ศาสนา ซึ่งในหลักศาสนาจะมีข้อห้ามต่าง ๆ เช่น การห้ามลักทรัพย์ ห้ามดื่มของมึนเมา ศาสนาจึงช่วยควบคุมทางสังคมได้

2.2 ความเชื่อทางสังคม คือ ระบบความคิดเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ที่เป็นของคนจำนวนมากในสังคม เช่นในสังคมไทยคนจำนวนมากเชื่อเรื่องนรก สวรรค์ บุญ บาป การทำบุญและโลกหน้า

2.3 ค่านิยม คือ มาตรฐานที่ใช้วัดว่าสิ่งใดมีค่าในสังคมบ้าง เมื่อสิ่งใดมีค่า คนก็อยากมีอยากเป็น อยากได้ ความเชื่อในค่านิยมของสังคมทำให้สังคมเกิดความมีระเบียบขึ้นได้

2.4 ประเพณีต่าง ๆ แต่ละสังคมมีประเพณีต่าง ๆ ที่ถือปฏิบัติสืบทอดกันมาเป็นเวลาอันยาวนาน เมื่อคนทำตามประเพณี จะทำให้เกิดความเป็นระเบียบในสังคมขึ้นได้

2.5 กฎหมาย คือ การควบคุมสังคมโดยตรง และทำให้เกิดความมีระเบียบขึ้นในสังคมได้เป็นอย่างดี

3. ศิลปะ หมายถึง การสร้างสรรค์ผลงานในด้านต่าง ๆ เช่น จิตรกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรม ทัศนกรรม ดนตรี การละคร นาฏศิลป์และวรรณกรรม เป็นต้น

4. ภาษา คือ ระบบสัญลักษณ์ที่ใช้สื่อสารติดต่อกัน ทั้งภาษาพูด ภาษาเขียน รวมทั้งกิริยาท่าทางต่าง ๆ

5. พิธีกรรม

นอกจากนี้ อมรา อองศาพิชญ์ (2547) ได้อธิบายประเภทของวัฒนธรรม โดยแบ่งวัฒนธรรมออกเป็น 2 ลักษณะ คือ วัฒนธรรมในลักษณะขนบธรรมเนียมประเพณีและความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี คือข้อตกลงอย่างไม่เป็นทางการร่วมกันของสมาชิกในสังคม ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ควรปฏิบัติและไม่ควรปฏิบัติ ทั้งในระดับบุคคลและระดับสังคม ซึ่งเป็นสิ่งที่คนรุ่นหลังเรียนรู้และสืบทอดมาจากคนรุ่นก่อน เช่น การถอดรองเท้าก่อนเข้าบ้าน การแสดงความเคารพต่อผู้อาวุโสกว่า ส่วนความเชื่อ หมายถึง ความเชื่อทางศาสนา หรือความเชื่อในสิ่งที่มีอำนาจเหนือมนุษย์ เช่น สิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ ภูตผีปีศาจ เป็นต้น ซึ่งความเชื่อดังกล่าวมีความสำคัญมากต่อวัฒนธรรม เพราะเป็นสิ่งที่กำหนดขนบธรรมเนียมประเพณี และพฤติกรรมของสมาชิกในสังคม และวัฒนธรรมในลักษณะสิ่งประดิษฐ์และสถาปัตยกรรม ทั้งวัฒนธรรมที่ค้นพบสมัยก่อนประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่เป็นวัตถุต่าง ๆ วัฒนธรรมเป็นมรดกทางสังคมมนุษย์ ที่ได้จัดสรรขึ้นเพื่อใช้ในการดำรงอยู่ สามารถจำแนกได้เป็นวัฒนธรรมทางวัตถุ เป็นวัฒนธรรมที่ก่อประโยชน์ในด้านความสะดวกสบายทางกาย อันได้แก่ เครื่องมือ เครื่องใช้ต่าง ๆ ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม เป็นต้น ส่วนวัฒนธรรมทางจิตใจ เป็นเครื่องที่ก่อให้เกิด ความสุขทางใจ อันได้แก่ ความคิด ความเชื่อ ศาสนา ค่านิยม ศีลธรรม เป็นต้น ถึงอย่างไรก็ตาม วัฒนธรรมทั้งสองประเภทนี้ต่างก็หล่อมล้ากันอยู่ แบ่งแยกไม่ขาดจากกัน และในสังคมหนึ่ง ๆ ก็จะมีวัฒนธรรมทั้งสองในลักษณะที่สมดุลกัน นอกจากหมายถึงคุณธรรมต่าง ๆ ที่ทำให้คนอยู่ร่วมกันอย่างผาสุก ถ้อยทีถ้อยอาศัยกันแล้ว ยังรวมถึงระเบียบมารยาทที่จะติดต่อกับสังคมทุกชนิด และเป็นวัฒนธรรม คือ วัฒนธรรมทางวัตถุ เช่น ที่เกี่ยวข้องกับการกินดีอยู่ดี เครื่องนุ่งห่ม บ้านเรือน และอื่น ๆ นอกจากนี้ UNESCO (กระทรวงวัฒนธรรม, 2556) ได้อธิบายประเภทของวัฒนธรรม ในด้านที่เป็นมรดกวัฒนธรรม โดยระบุว่า มรดกวัฒนธรรมที่จับต้องได้ (Tangible Cultural Heritage) คือ เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุต่างๆ และมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (Intangible Cultural Heritage) คือ อันเป็นเรื่องเกี่ยวกับภูมิปัญญา ทรัพย์สินทางปัญญา ระบบคุณค่า ความเชื่อ พฤติกรรม และวิถีชีวิต

กล่าวโดยสรุป ประเภทของวัฒนธรรม ทั้งวัฒนธรรมที่ค้นพบสมัยก่อนประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่เป็นวัตถุต่าง ๆ วัฒนธรรมเป็นมรดกทางสังคมมนุษย์ ที่ได้จัดสรรขึ้นเพื่อใช้ในการดำรงอยู่ แบ่งออกเป็นวัฒนธรรมที่สามารถจับต้องได้ เช่น สิ่งประดิษฐ์และสถาปัตยกรรม สามารถจำแนกได้เป็นวัฒนธรรมทางวัตถุ เป็นวัฒนธรรมที่ก่อประโยชน์ในด้านความสะดวกสบายทางกาย อันได้แก่ เครื่องมือ เครื่องใช้ต่าง ๆ ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม เป็นต้น และวัฒนธรรมที่ไม่สามารถจับต้องได้ ลักษณะขนบธรรมเนียมประเพณีและความเชื่อ วัฒนธรรมทางจิตใจ เป็นเครื่องมือที่ก่อให้เกิด

ความสุขทางใจ เช่น ภาษา ศาสนา ความเชื่อ วิถีชีวิต เป็นต้น รวมถึงภูมิปัญญา ทรัพย์สินทางปัญญา ระบบคุณค่า ความเชื่อ พฤติกรรมและวิถีชีวิต

4.4 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

คำว่า “การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม” กำหนดขึ้นมาอย่างชัดเจนในการประชุมสภาการโบราณสถานระหว่างประเทศ (International Council on Monuments and Sites: ICOMOS) ที่เมืองออกซ์ฟอร์ดใน พ.ศ. 2512 หรือ ค.ศ. 1969 (Moulin, 1995) ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา นักวิชาการได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไว้อย่างหลากหลาย อย่างไรก็ตาม ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมต่างๆ ล้วนมีจุดมุ่งเน้นในทำนองเดียวกัน คือ “เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวได้รับแรงดลใจหรือสิ่งกระตุ้นให้เดินทางไปยังจุดหมายปลายทางเพื่อสังเกต เรียนรู้ มีประสบการณ์ร่วม และตระหนักคุณค่าวัฒนธรรมของชุมชนในจุดหมายปลายทางนั้น ซึ่งครอบคลุมถึงงานสร้างสรรค์ ประเพณีขนบธรรมเนียม และกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนจุดหมายปลายทาง ทั้งนี้ นักท่องเที่ยวและคนในชุมชนต้องเคารพ เรียนรู้ และเข้าใจวัฒนธรรมของกันและกันเพื่อให้เกิดมิตรภาพและสันติภาพระหว่างชุมชนอย่างยั่งยืน”(นุชนารถ รัตนสูงค์ชัย, 2554)

ในยุคปัจจุบัน การแข่งขันในตลาดโลกได้ให้ความสำคัญในการนำเอาวัฒนธรรมมาเป็นส่วนหนึ่งในตัวผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ตนจำหน่ายเพื่อสร้างความแตกต่างจากคู่แข่ง ซึ่งสอดคล้องกับกระแสเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ (Creative Economy) ที่กำลังได้รับความนิยมอย่างต่อเนื่อง การท่องเที่ยวแบบไหนที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมและประเทศต่างๆ ในโลกมีนโยบายอย่างไรกับรูปแบบการท่องเที่ยวดังกล่าว การท่องเที่ยวนับเป็นอุตสาหกรรมหนึ่งที่ได้นำเอาวัฒนธรรมมาเป็นจุดขายเพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวอเมริกันและยุโรป ที่ต่างสนใจที่จะเรียนรู้วัฒนธรรม มรดกทางประวัติศาสตร์ เยี่ยมชมงานสถาปัตยกรรม และสัมผัสวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของคนในประเทศนั้น โดยเฉพาะประเทศในแถบเอเชียและแอฟริกา รวมถึงชื่อของที่ระลึกที่เป็นงานหัตถกรรมผลงานฝีมือที่เกิดจากภูมิปัญญาของคนในประเทศนั้น การท่องเที่ยวในลักษณะดังกล่าวเราเรียกว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อให้เกิดความเข้าใจการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมมากขึ้น (ประภาส ครูเอี่ยม, 2556) การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมยังเป็นเครื่องมือสำหรับการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่ประสบความสำเร็จในการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจโดยการดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนที่มีความสนใจในประวัติศาสตร์ ศิลปะ วิทยาศาสตร์ หรือที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตและ ประเพณีของชุมชนภูมิภาค กลุ่มหรือสถาบันศึกษามุ่งเน้นไปที่ความรับรู้จากสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมรวมทั้งภูมิทัศน์ทัศนศิลป์และศิลปะการแสดง วิถีชีวิต ค่านิยม ประเพณี และกิจกรรมการท่องเที่ยวที่กำลังจะสร้าง "ผลิตภัณฑ์ของตลาดการท่องเที่ยว" เช่นเดียวกับสภาพแวดล้อมในการทำงานและการใช้ชีวิต การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมทางปัญญาเป็นปฏิสัมพันธ์

ระหว่างวัฒนธรรมชาติพันธุ์และประวัติศาสตร์ ส่วนประกอบของสังคมหรือของสถานที่ที่จะนำมาใช้เป็นแหล่งข้อมูลในการดึงดูดนักท่องเที่ยวและพัฒนาการท่องเที่ยว (European Regional Development Fund, 2016)

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) กล่าวว่า แนวคิดของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมก็เหมือนแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยได้รับการตอบสนองเป็นอย่างดีทั้งภาครัฐและเอกชนใน การตระหนักถึงการท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม จึงก่อให้เกิดกระแสเรียกร้องหลัก 3 ประการดังต่อไปนี้

1. กระแสความต้องการของชาวโลกให้เกิดจิตสำนึกการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว เป็นกระแสความต้องการของประชาชนทั่วโลกให้เกิดการสร้างจิตสำนึกในแง่การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมระดับท้องถิ่นจนถึงขอบข่ายกว้างขวางไปทั่วโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอนุรักษ์ระบบนิเวศเพื่อคงความหลากหลายทางชีวภาพไว้

2. กระแสความต้องการของนักท่องเที่ยวให้เกิดการเรียนรู้ในแหล่งท่องเที่ยว เป็นกระแสความต้องการที่มีมากขึ้นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ต้องการได้รับความรู้ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวมากกว่าความสนุกเพลิดเพลินเพียงอย่างเดียว เพื่อสร้างความพึงพอใจให้แก่นักท่องเที่ยวในรูปแบบใหม่

3. กระแสความต้องการของชุมชนท้องถิ่นในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว เป็นกระแสความต้องการของชุมชนท้องถิ่นที่จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อเป็น หลักประกันให้การพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นไปในทิศทางที่ถูกต้อง และชุมชนท้องถิ่นยอมรับใน ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่จะได้รับ เพื่อให้เกิดการกระจายรายได้ที่เหมาะสม

กล่าวโดยสรุป แนวคิดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวได้รับแรงดลใจหรือสิ่งกระตุ้นให้เดินทางไปยังจุดหมายปลายทางเพื่อสังเกต เรียนรู้ มีประสบการณ์ร่วม และตระหนักคุณค่าวัฒนธรรมของชุมชน โดยการดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนที่มีความสนใจในประวัติศาสตร์ ศิลปะ วิทยาศาสตร์ หรือที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตและประเพณีของชุมชน ภูมิภาค กลุ่มหรือสถาบันการศึกษามุ่งเน้นไปที่ความรู้จากสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมรวมทั้งภูมิทัศน์ทัศนศิลป์และศิลปะการแสดง วิถีชีวิต ค่านิยม ประเพณีและกิจกรรมการท่องเที่ยว การตระหนักถึงการท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อให้ชุมชนเกิดการยอมรับ การพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นไปในทิศทางที่ถูกต้อง ในผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่จะได้รับ เพื่อให้เกิดการกระจายรายได้ที่เหมาะสม

4.4.1 ความหมายของการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

ทั้งนี้ ได้มีนักวิชาการหลายท่านที่ให้ความหมายของการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยมีรายละเอียด ดังนี้

ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นการศึกษาหาความรู้ในพื้นที่หรือบริเวณที่มีคุณลักษณะที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม มีการบอกเล่าเรื่องราวในการพัฒนาทางสังคมและมนุษย์ผ่านทางประวัติศาสตร์อันเป็นผลเกี่ยวเนื่องกับวัฒนธรรม องค์ความรู้ และการให้คุณค่าของสังคม โดยสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่าหรือสภาพแวดล้อมอย่างธรรมชาติ ที่สามารถแสดงออกให้เห็นถึงความสวยงามและประโยชน์ที่ได้รับจากธรรมชาติ สามารถสะท้อนให้เห็นถึงสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคนในแต่ละยุคสมัยได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม หรือขนบธรรมเนียมประเพณี (ไกรฤกษ์ ปิ่นแก้ว, 2556) และยังหมายถึง คนเราสนใจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมนั้น มาจากความต้องการที่จะศึกษาเรียนรู้วัฒนธรรมชนชาติและการดำรงชีวิตที่แตกต่างไปจากที่อาศัยอยู่เดิม เนื่องจากคนเรามีสัญชาตญาณของความอยากรู้อยากเห็นในตัวเอง (Pizan & Mansfeld, 1999) นอกจากนี้ การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เป็นการท่องเที่ยวซึ่งให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยวและสถานที่ที่เป็นจุดหมายปลายทางของการเดินทางท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวจะสนใจวิถีชีวิต มรดกวัฒนธรรม ศิลปะ อุตสาหกรรม และกิจกรรมนันทนาการของชุมชนท้องถิ่น นักท่องเที่ยวจะเยี่ยมชมและศึกษาแหล่งประวัติศาสตร์ ศิลปะ มหกรรมและงานแสดงสินค้าหัตถกรรม พิพิธภัณฑสถานทุกประเภท ศิลปะการแสดงและทัศนศิลป์ ตลอดจนแหล่งมรดกต่างๆ (พยอม ธรรมบุตร, 2548) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมว่า ยังหมายถึง การท่องเที่ยวเพื่อชมหรือสัมผัสศิลปวัฒนธรรมแขนงต่างๆ ได้แก่ สถาปัตยกรรม จิตรกรรมประติมากรรม ภาษาและวรรณกรรม หัตถกรรม นาฏศิลป์และดนตรี รวมทั้งงานเทศกาล ประเพณี (ราณี อธิชัยกุล, 2546) นอกจากนี้ เป็นการท่องเที่ยวเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นว่าเป็นการท่องเที่ยวที่ให้ความรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิต และความงดงามศิลปวัฒนธรรมไทยที่มีความวิจิตรอลังการ และแตกต่างจากชาติอื่น เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่กำลังได้รับความนิยมในหมู่นักท่องเที่ยว (รสิกา อังกูร, 2549) และเป็นการท่องเที่ยวเพื่อชมสิ่งที่แสดงความเป็นวัฒนธรรม เช่น ปราสาท พระราชวัง วัด โบราณสถาน โบราณวัตถุ ประเพณี วิธีการดำเนินชีวิตศิลปะทุกแขนง และสิ่งต่างๆ ที่แสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองที่มีการพัฒนาให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมการดำเนินชีวิตของบุคคลในแต่ละยุคสมัย ผู้ท่องเที่ยวจะได้รับทราบประวัติความเป็นมา ความเชื่อ มุมมองความคิด ความศรัทธา ความนิยมของบุคคลในอดีตที่ถ่ายทอดมาถึงคนรุ่นปัจจุบันผ่านสิ่งเหล่านี้ (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2552) เป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของประเทศหรือภูมิภาคนั้นโดยเฉพาะกับรูปแบบการดำเนินชีวิตของคนในพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ที่ประวัติของศิลปะสถาปัตยกรรมท้องถิ่น ศาสนา และองค์ประกอบอื่นๆ ที่ช่วยให้รับรู้วิถีชีวิตในแบบท้องถิ่นได้ และเป็นวัฒนธรรมการท่องเที่ยวรวมถึงการท่องเที่ยวในพื้นที่ในเมือง

แห่งประวัติศาสตร์โดยเฉพาะหรือเมืองใหญ่ ตลอดจน สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ทางด้านวัฒนธรรมของท้องถิ่น (Richards, 1996)

กล่าวโดยสรุป การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม หมายถึง การท่องเที่ยวเพื่อชมสิ่ง que แสดงความเป็นวัฒนธรรม เช่น ปราสาท พระราชวัง วัด โบราณสถาน โบราณวัตถุ ประเพณี วิธีการดำเนินชีวิต ศิลปะทุกแขนง และสิ่งต่างๆ ที่แสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองที่มีการพัฒนาให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมการดำเนินชีวิตของบุคคลในแต่ละยุคสมัย และสามารถแสดงออกให้เห็นถึงความสวยงามและประโยชน์ที่ได้รับจากธรรมชาติ สามารถสะท้อนให้เห็นถึงสภาพชีวิต ความเป็นอยู่ของคนในแต่ละยุคสมัยได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม หรือขนบธรรมเนียมประเพณีเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นว่าเป็นการท่องเที่ยวที่ให้ความรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิต นักท่องเที่ยวจะได้รับทราบประวัติความเป็นมา ความเชื่อ มุมมองความคิด ความศรัทธา ความนิยมของบุคคลในอดีตที่ถ่ายทอดมาถึงคนรุ่นปัจจุบันผ่านสิ่งเหล่านี้

4.4.2 หลักการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

1. เป็นการท่องเที่ยวที่มีการศึกษารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความสำคัญ คุณค่า ประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของทรัพยากรวัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยววันนั้น เพื่อเป็นข้อมูลให้นักท่องเที่ยวในการเพิ่มคุณค่าของประสบการณ์ในการเข้าชมในขณะเดียวกันก็จะก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่น
2. เป็นการท่องเที่ยวที่มีการปลูกฝังสร้างจิตสำนึกของคนในชุมชนท้องถิ่นให้เกิด ความรัก ห่วงแหน รักษา และดึงชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรของตนด้วย และได้รับประโยชน์ตอบแทนจากการท่องเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การจ้างงาน การบริการนำเที่ยว การให้บริการขนส่ง การให้บริการที่พัก การขายสินค้าที่ระลึก เป็นต้น
3. เป็นการท่องเที่ยวที่มีการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดความเข้าใจในวัฒนธรรม และได้รับความเพลิดเพลินพร้อมทั้งสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยว ทางวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม
4. เป็นการท่องเที่ยวที่มีการเคารพวัฒนธรรมของเพื่อนบ้านหรือของชุมชนอื่นรวมทั้งเคารพในวัฒนธรรม ศักดิ์ศรี และผู้คนของตนเองด้วย

กล่าวโดยสรุป การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยมีหลักในการศึกษารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความสำคัญ คุณค่า ประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของทรัพยากรวัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยววันนั้น เพื่อเป็นข้อมูลให้นักท่องเที่ยวในการเพิ่มคุณค่าของประสบการณ์ในการเข้าชม พร้อมกับปลูกฝังสร้างจิตสำนึกของคนในชุมชนท้องถิ่นให้เกิด ความรัก ห่วงแหน รักษา และดึงชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรของตนและเป็นการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดความ

เข้าใจในวัฒนธรรมและได้รับความเพลิดเพลินพร้อมทั้งสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม และเคารพวัฒนธรรมของเพื่อนบ้านหรือของชุมชนอื่นด้วย

4.4.3 ลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สำคัญมีอยู่ 9 ประการ คือ

1. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ให้ความสำคัญกับประวัติศาสตร์ โบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรมและประเพณี โดยยึดหลักที่ว่าต้องอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไว้ให้ดีที่สุดเพื่อสามารถสืบต่อถึงอนุชนรุ่นหลัง

2. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่มีการจัดการอย่างยั่งยืนทั้งเชิงเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยยึดหลักที่ว่าด้วยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือกระทบน้อยที่สุด

3. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ให้คงไว้ซึ่งวิถีชีวิตของท้องถิ่นในแง่สังคมและวัฒนธรรม โดยยึดหลักที่ว่าต้องให้เป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวที่ต้องการศึกษาความแตกต่างทางด้านสังคมและวัฒนธรรมอันหลากหลาย

4. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ให้ความรู้แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทั้งนักท่องเที่ยว ผู้ดูแลแหล่งท่องเที่ยว ผู้ประกอบธุรกิจท่องเที่ยวและประชาชน ในท้องถิ่น โดยยึดหลักที่ว่าต้องให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้รับความรู้และประสบการณ์จากการท่องเที่ยวพร้อมทั้งมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

5. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมและได้รับผลประโยชน์โดยยึดหลักที่ว่าต้องให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวและได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว อันจะเป็นการกระจายรายได้สู่ชุมชนท้องถิ่น

6. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่มีการตลาดของบริการท่องเที่ยวครบตามเกณฑ์แห่งการอนุรักษ์อย่างแท้จริง โดยยึดหลักที่ว่าต้องให้ธุรกิจท่องเที่ยวเน้นในเรื่องอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

7. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ให้นักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจเพิ่มคุณค่าของประสบการณ์ที่ได้รับทำให้ต้องการกลับมาท่องเที่ยวซ้ำอีก โดยยึดหลักที่ว่าต้องมีกิจกรรมท่องเที่ยวตรงตามความคาดหวังของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

8. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่คำนึงถึงขีดความสามารถรองรับของพื้นที่และความสะอาดของพื้นที่ โดยยึดหลักที่ว่าต้องไม่เกินขีดความสามารถรองรับของพื้นที่ในทุกๆด้าน และต้องดูแลรักษาความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยวอยู่เสมอ

9. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่คำนึงถึงความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว โดยยึดหลักที่ว่าต้องป้องกันรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวอย่างเข้มงวดเพื่อให้นักท่องเที่ยวอบอุ่นใจ

กล่าวโดยสรุป ลักษณะของการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ให้ความสำคัญกับประวัติศาสตร์ โบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรมและประเพณี โดยยึดหลักที่ว่าต้องอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไว้ให้ดีที่สุด ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือกระทบน้อยที่สุด ต้องให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้รับความรู้และประสบการณ์จากการท่องเที่ยว พร้อมทั้งมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม และทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวและได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว อันจะเป็นการกระจายรายได้สู่ชุมชนท้องถิ่น และจัดการตลาดของการบริการท่องเที่ยวครบตามเกณฑ์แห่งการอนุรักษ์อย่างแท้จริง มีกิจกรรมท่องเที่ยวตรงตามความคาดหวังของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และต้องไม่เกินขีดความสามารถรองรับของพื้นที่ในทุกๆด้าน ตลอดจนดูแลรักษาความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยว ป้องกันรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวอย่างเข้มงวดเพื่อให้นักท่องเที่ยวอบอุ่นใจ

4.4.4 ประเภทของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นการเดินทางท่องเที่ยวชมโบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่นต่างๆ เพื่อได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน อีกทั้งศึกษาความเชื่อ พิธีกรรมต่างๆ และมีความเข้าใจวัฒนธรรมใหม่ๆ เพิ่มขึ้น ในขณะที่เดียวกันก็มีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรม โดยให้ชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยวด้วย เราอาจแบ่งการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมออกเป็นประเภทย่อยได้ 5 ประเภท คือ

1. การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณคดีและประวัติศาสตร์ เพื่อชื่นชมและเพลิดเพลินในสถานที่ท่องเที่ยว โดยได้รับความรู้ความเข้าใจต่อประวัติศาสตร์และโบราณคดีในท้องถิ่นบนพื้นฐานของความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าของสภาพแวดล้อม โดยที่ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว

2. การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและประเพณี หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อชม งานศิลปวัฒนธรรมประเพณีต่างๆ ที่ชาวบ้านในท้องถิ่นนั้นๆ จัดขึ้นเพื่อให้ได้รับความเพลิดเพลิน ตื่นตาตื่นใจในสุนทรียศิลป์และศึกษาความเชื่อการยอมรับนับถือ การเคารพพิธีกรรมต่างๆ อีกทั้งได้รับความเข้าใจต่อสภาพสังคมและวัฒนธรรม มีประสบการณ์ใหม่ๆ เพิ่มขึ้นบนพื้นฐานของความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าของสภาพแวดล้อม

3. การท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิตชนบท หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวในหมู่บ้านชนบทที่มีลักษณะวิถีชีวิต และผลงานสร้างสรรค์ที่มีเอกลักษณ์พิเศษโดดเด่น เพื่อให้ได้รับความเพลิดเพลิน ได้รับความรู้ดูผลงานสร้างสรรค์ และภูมิปัญญาพื้นฐาน อีกทั้งมีความเข้าใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นบนพื้นฐานของความรับผิดชอบ และมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าของ สภาพแวดล้อม โดยชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว

4. การท่องเที่ยวเชิงกีฬา หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังสถานที่ออกกำลังกาย หรือเล่นกีฬาหรือแข่งขันการกีฬา โดยมีกิจกรรมการท่องเที่ยวในรูปแบบของการจัดรายการกีฬา ตามเส้นทางที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมกีฬาได้สนุกสนานเพลิดเพลิน กับการออกกำลังกายหรือเล่นกีฬาหรือแข่งขันการกีฬา ในขณะเดียวกันก็ได้ไปท่องเที่ยวยังแหล่ง ท่องเที่ยวตามเส้นทางรายการกีฬา ท าให้ได้รับความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ใหม่ๆ เพิ่มขึ้นบนพื้นฐานของความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าทางสภาพแวดล้อม โดยชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว

5. การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพทางวัฒนธรรม หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม โดยมีกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพหรือฟื้นฟูสุขภาพทางวัฒนธรรม เช่น การนวดตัว การนวดฝ่าเท้า การอบสมุนไพร กระจกประคบสมุนไพร การฝึกกายบริหาร การฝึก สมาธิ เป็นต้น เพื่อเสริมสร้างสุขภาพและคุณภาพชีวิตของนักท่องเที่ยวบนพื้นฐานของความ รับผิดชอบอย่างมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าของสิ่งแวดล้อม โดยชุมชน ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว

กล่าวโดยสรุป การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นการเดินทางท่องเที่ยวชมโบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่นต่างๆ เพื่อได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน อีกทั้งศึกษาความเชื่อ พิธีกรรม ต่างๆ และมีความเข้าใจวัฒนธรรมใหม่ๆ เพิ่มขึ้น ในการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ การเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณคดีและประวัติศาสตร์ การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อชมงานศิลปวัฒนธรรมประเพณีต่างๆ ที่ชาวบ้านในท้องถิ่นนั้นๆ จัดขึ้นเพื่อให้ได้รับความเพลิดเพลิน ทั้งได้รับความเข้าใจต่อสภาพสังคมและวัฒนธรรม มีประสบการณ์ใหม่ๆ ได้รับความรู้และได้ชมผลงานสร้างสรรค์ และภูมิปัญญาพื้นฐาน อีกทั้งมีความเข้าใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นอยู่บนพื้นฐานของความ รับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าของสภาพแวดล้อม โดยชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว

4.4.5 องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

นอกจากนี้ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นการท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้ผู้อื่นและย้อนกลับมา มองตัวเองอย่างเข้าใจในสรรพสิ่งของโลกที่ไม่สามารถแยกตัวออกจากกันได้ ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกัน

และกัน ฉะนั้นองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สำคัญจึงควรมี 6 ด้าน ดังต่อไปนี้ (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548)

1. องค์ประกอบด้านแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ทางวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น อันประกอบด้วยสิ่งดึงดูดใจ 10 ประการคือ

1. ประวัติศาสตร์และร่องรอยทางประวัติศาสตร์
2. โบราณคดีและพิพิธภัณฑ
3. งานสถาปัตยกรรมเก่าแก่ดั้งเดิม
4. ศิลปะ ทัศนกรรม ประติมากรรม ภาพวาด รูปปั้นและแกะสลัก
5. ศาสนารวมถึงพิธีกรรมต่างๆทางศาสนา
6. ดนตรี การแสดงละคร ภาพยนตร์
7. ภาษาและวรรณกรรม
8. วิถีชีวิต เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย อาหาร
9. ประเพณี วัฒนธรรมพื้นบ้าน เทศกาลต่างๆ
10. ลักษณะงานและเทคโนโลยี ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่นำมาใช้เฉพาะท้องถิ่น

2. องค์ประกอบด้านกระบวนการศึกษาสิ่งแวดล้อม เป็นการท่องเที่ยวที่มีกระบวนการศึกษาสิ่งแวดล้อมโดยมีการศึกษาเรียนรู้สภาพแวดล้อมและระบบนิเวศในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เพื่อปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมให้แก่ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

3. องค์ประกอบด้านธุรกิจท่องเที่ยว เป็นการท่องเที่ยวที่มีการให้บริการทางการท่องเที่ยว โดยผู้ประกอบการท่องเที่ยวเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวและได้ผลตอบแทนในกำไรสู่ธุรกิจท่องเที่ยวซึ่งผู้ประกอบการท่องเที่ยวจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษา อีกทั้งช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

4. องค์ประกอบด้านการตลาดท่องเที่ยว เป็นการท่องเที่ยวที่มีการคำนึงถึงการตลาดท่องเที่ยวคุณภาพ โดยแสวงหานักท่องเที่ยวคุณภาพให้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เพื่อให้ นักท่องเที่ยวคุณภาพได้รับรู้และได้ประสบการณ์จากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างพึงพอใจ อีกทั้งช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

5. องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น เป็นการตลาดท่องเที่ยวที่มีการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยให้ชุมชนท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมนั้นมีส่วนร่วมในการพัฒนาหรือการจัดการการท่องเที่ยวอย่างเต็มรูปแบบและได้รับผลประโยชน์ตอบแทนเพื่อกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น และยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนท้องถิ่น

6. องค์ประกอบด้านการสร้างจิตสำนึกแก่ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เป็นการท่องเที่ยวที่ต้องคำนึงถึงการปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องทางการท่องเที่ยวแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยมีการให้ความรู้และสื่อความหมายในการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ทุกฝ่ายเกิดความรักความหวงแหนทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

กล่าวโดยสรุป องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมให้มีความสำคัญกับแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น โดยผู้ประกอบการท่องเที่ยวอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวและได้ผลตอบแทนในกำไรสู่ธุรกิจท่องเที่ยวและจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษา อีกทั้งช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม และคำนึงถึงการตลาดการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ โดยแสวงหานักท่องเที่ยวคุณภาพให้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวคุณภาพได้รับรู้และได้ประสบการณ์จากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างพึงพอใจ อีกทั้งช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยให้ชุมชนท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมนั้นมีส่วนร่วมในการพัฒนาหรือการจัดการการท่องเที่ยวอย่างเต็มรูปแบบและได้รับผลประโยชน์ตอบแทนเพื่อกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น และยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนท้องถิ่น

4.4.6 การบริหารจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

การบริหารจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม หมายถึงการกระทำอย่างมีเป้าหมายที่สอดคล้องกับทฤษฎีและแนวคิดที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงสภาพแวดล้อม มีการกำหนดแนวทาง การวางมาตรการและการดำเนินแผนปฏิบัติที่ดี ต้องคำนึงถึงกรอบความคิดที่ได้กำหนดไว้ เพื่อการจัดการท่องเที่ยวอย่างมีทิศทางและประสบความสำเร็จ ส่วนการจัดการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ (System Approach) และบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายนั้น ต้องพิจารณาระบบย่อย (Sub System) หรือองค์ประกอบหลักของการจัดการการท่องเที่ยว บทบาทหน้าที่ และความสัมพันธ์ (Relationship) ของแต่ละองค์ประกอบ รวมถึงการพิจารณาสภาพแวดล้อมของระบบการท่องเที่ยวด้วย ซึ่งการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน ประกอบด้วยขั้นตอนต่อไปนี้ (ณัฐินี ทองดี และคณะ, 2552)

ขั้นตอนที่ 1 มีการวางแผนที่ดี ก่อนที่จะเริ่มจัดทำกรท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จะต้องมีการวางแผนการท่องเที่ยวก่อนว่าจะดำเนินการในรูปแบบใดที่จะทำให้นักท่องเที่ยวและชุมชนท้องถิ่นได้รับความรู้การจัดการ

ขั้นตอนที่ 2 มีการศึกษาข้อมูลหรือสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไว้ล่วงหน้า เช่น การศึกษาประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของชุมชน วัฒนธรรม ความเชื่อ ภาษา อาหารและความเป็นอยู่

ของชุมชนที่เป็นเป้าหมายในการเดินทางไปเยือน ซึ่งจะทำให้ทราบและเข้าใจถึงการดำรงวัฒนธรรม ประเพณีและวิถีชีวิตของชุมชนในรูปแบบต่างๆ ตลอดจนทราบถึงประโยชน์และความสำคัญของ วัฒนธรรมประเพณีต่างๆ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้ถ่ายทอดภูมิปัญญาต่างๆ สู่ผู้มาเยือนใน ฐานะผู้เป็นเจ้าของพื้นที่

ขั้นตอนที่ 3 ให้การศึกษากับคนในชุมชนให้เกิดความรัก ความหวงแหน ภาคภูมิใจใน วัฒนธรรมและประเพณีของตน ให้เกิดการเรียนรู้และเข้าใจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมว่าสถานการณ์ และปัจจัยต่างๆ ที่จะเข้าเป็นอย่างไรถึงจะได้ประโยชน์และเกิดการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมซึ่งกันและ กันระหว่างเจ้าของวัฒนธรรมกับนักท่องเที่ยว เพื่อไม่ให้เกิดการทำลายและสูญเสียวัฒนธรรม ตลอดจนประเพณีท้องถิ่นไปกับการมาเยือนและท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

ขั้นตอนที่ 4 การเรียนให้เคารพวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น เพราะแต่ละท้องถิ่นก็มี วัฒนธรรมและประเพณีที่หลากหลายแตกต่างกัน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องมีการเรียนรู้ที่จะเคารพ วัฒนธรรมชุมชนในท้องถิ่นอื่น และไม่กระทำที่เป็นการละเมิดพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์หรือพิธีกรรมของชุมชน

ขั้นตอนที่ 5 กำหนดที่เป็นกลุ่มเป้าหมายหรือผู้ที่สนใจในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับวัฒนธรรมและประเพณีที่สัมพันธ์กับชีวิตความเป็นอยู่ พร้อมกับ สร้างความประทับใจในการเดินทางเข้ามายังแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ขั้นตอนที่ 6 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว โดยการให้ชุมชนเข้ามามี ส่วนร่วมในกระบวนการจัดกิจกรรมและสอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในชุมชนจริงเพื่อให้เกิดความ ยั่งยืน

ขั้นตอนที่ 7 มีการกระจายรายได้อย่างทั่วถึง ผลประโยชน์ที่ได้รับจากการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรมประเพณี มีการจัดสรรประโยชน์อย่างยุติธรรมแก่เจ้าของวัฒนธรรมและประเพณี เพื่อเป็น รายได้เสริมและปราศจากการถูกเอาเปรียบจากผู้ประกอบการท่องเที่ยวที่เข้ามาร่วมสนับสนุนหรือเข้า มาแสวงหาผลกำไรในทางมิชอบ

กล่าวโดยสรุป ในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมนั้น ควรมีการวางแผนที่ดี รอบคอบ และศึกษาข้อมูลหรือสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไว้ล่วงหน้า และให้ความรู้ สร้าง จิตสำนึกแก่คนในชุมชนเพื่อเกิดความหวงแหนและภาคภูมิใจในวัฒนธรรมของตน และสร้างการ เรียนรู้เคารพวัฒนธรรมท้องถิ่นที่แตกต่างกัน กำหนดกลุ่มเป้าหมายที่สนใจในการท่องเที่ยวทาง วัฒนธรรม อีกทั้งให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวให้สอดคล้อง กับวิถีชีวิตชุมชนและมีการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม

โดยการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจแนวคิดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยมีหลักในการศึกษารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความสำคัญ คุณค่า ประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของทรัพยากรวัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยววนั้น เพื่อเป็นข้อมูลให้แก่นักท่องเที่ยวในการเพิ่มคุณค่าของประสบการณ์ในการเข้าชม พร้อมกับปลูกฝังสร้างจิตสำนึกของคนในชุมชนท้องถิ่นให้เกิด ความรัก ห่วงแหน รักษา และตั้งชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมไทยพวนของชุมชน โดยให้ความสำคัญในการให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวและได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว อันจะเป็นการกระจายรายได้สู่ชุมชนท้องถิ่น และเป็นการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดความเข้าใจในวัฒนธรรมและได้รับความเพลิดเพลิน พร้อมทั้งสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมเพื่อนำไปเป็นหลักในการพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน

5. บริบทพื้นที่การวิจัย

5.1 ความสัมพันธ์ระหว่างบริบทธรรมชาติ และบริบทสร้างสรรค์ของพื้นที่การวิจัย

จากการลงพื้นที่เพื่อสำรวจสภาพพื้นที่ในการวิจัย ตลอดจน ศึกษาปัญหาในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชนไทยพวน ที่พบว่า พื้นที่ที่ชาวไทยพวนอพยพมาตั้งถิ่นฐานในอำเภอบางปลาม้า ในพื้นที่แรกคือ บ้านแก้งห้อง สอดคล้องกับรายงานการวิจัย อรศิริ ปาณนธ์ และคณะ (2555) ที่ได้อธิบายเกี่ยวกับบริบทด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพและทรัพยากรของอำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นพื้นที่รายล้อมริมแม่น้ำสุพรรณบุรี (แม่น้ำท่าจีน) พื้นที่ตั้งถิ่นฐานเริ่มแรกของชาวไทยพวนบางปลาม้า คือ พื้นที่บริเวณบ้านแก้งห้อง ซึ่งมีวัดบ้านหมี่และวัดลานคาตั้งกระหนาบชุมชนอยู่ทั้งสองฝั่งแม่น้ำ เนื่องจากบ้านแก้งห้องที่อยู่ริมฝั่งแม่น้ำมีการปรับเปลี่ยนไปเป็นย่านค้าขาย ซึ่งมีตลาดแก้งห้อง โรงสี และโรงเลื่อยเป็นกิจกรรมหลักที่เริ่มต้นมาจากชาวจีนที่มาตั้งถิ่นฐานร่วมกับชาวไทยพวนและคนไทย โดยมีพื้นที่ทำนาอยู่รายรอบหมู่บ้าน เมื่อประชากรเพิ่มขึ้น มีการขยายพื้นที่มายังหมู่บ้านอื่นๆ โดยเฉพาะบ้านมะขามล้ม บ้านวัดโบสถ์ บ้านลานคา บ้านรางบัว และบ้านโคกโก ซึ่งทุกแห่งมีบริบทพื้นที่ด้านธรรมชาติและระบบนิเวศในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน คือ เป็นที่ราบลุ่มที่น้ำท่วมถึงทุกปี ซึ่งทำให้ชาวพวนในพื้นที่ที่เคยอาศัยอยู่ในพื้นที่สูงและเนินลาดต้องปรับตัวเช่นเดียวกับคนไทยและกลุ่มชาติอื่นๆ ที่อยู่พื้นที่ใกล้เคียง และจากความคล้ายคลึงกันในด้านพื้นที่ดังกล่าว ทำให้วิถีชีวิตจำเป็นต้องปรับให้สอดคล้องกับพื้นที่ด้วย

ภาพที่ 1 บรรยากาศริมแม่น้ำท่าจีน

5.2 ประวัติความเป็นมาของไทยพวน

พวน ชาวพวน หรือไทยพวน เป็นกลุ่มชนที่มีอยู่กระจัดกระจายหลายจังหวัดในประเทศไทย ถิ่นฐานดั้งเดิมของชาวพวนอยู่ที่เมืองพวน ซึ่งอยู่ทางด้านเหนือของเมืองเชียงขวาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เมืองพวนในปัจจุบันตั้งอยู่ที่เขตเชียงของ ทางตะวันออกของหลวงพระบาง ทิศเหนือของเวียงจันทน์ติดกับประเทศเวียดนาม ชนกลุ่มนี้ถ้าอยู่ในลาว เรียกว่า “ลาวพวน” เมื่ออยู่ในประเทศไทยเรียกว่า “ไทยพวน” ชาวพวนได้อพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทยหลายครั้งด้วยกัน คือ สมัยกรุงธนบุรีตอนปลาย สมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก สมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวในครั้งที่ไทยยกทัพไปปราบฮ่อ ซึ่งชาวพวนที่อพยพมาแต่ละครั้งจะกระจ่ายไปอยู่ตามจังหวัดต่าง ๆ เช่น สุพรรณบุรี สระบุรี นครนายก ปราจีนบุรี ลพบุรี ราชบุรี สุโขทัย ฉะเชิงเทรา เป็นต้น (เอกสารประกอบการงานสร้างสรรค์ “ร้อยใจไทยพวน” ครั้งที่ 30, 2556)

สมัยกรุงธนบุรี เมื่อประเทศลาวได้รวมอาณาจักรเดียวกันกับประเทศไทย จนถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์แผ่นดินรัชกาลที่ 3 พลเมืองทางฝั่งซ้ายแม่น้ำโขง รวมทั้ง “พวน” ได้ถูกกวาดต้อนมาอยู่ทางฝั่งขวา แม่น้ำโขงหลายท้องถิ่นเดียวกันและกระจัดกระจายอยู่ตามภาคต่าง ๆ ของไทย

การอพยพมาอยู่ในประเทศไทยแบ่งเป็น 5 ครั้งใหญ่ ๆ ด้วยกัน

ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2321 สมัยพระเจ้าตากสินมหาราช กรุงธนบุรี

ครั้งที่ 2 พ.ศ. 2335 สมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก รัชกาลที่ 1

ครั้งที่ 3 พ.ศ. 2352 สมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ 2

ครั้งที่ 4 พ.ศ. 2370 สมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3

ครั้งที่ 5 พ.ศ. 2378 สมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3

ชาวพวนที่อพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทยในระยะแรก ตั้งแต่รัชกาลพระเจ้ากรุงธนบุรี รัชกาลที่ 3 พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว จะโปรดฯ ให้อยู่บริเวณภาคกลาง เช่น สระบุรี ลพบุรี สุพรรณบุรี ปราจีนบุรี ส่วนทางภาคเหนือจะอยู่ที่ กำแพงเพชร เพชรบูรณ์ อุตรดิตถ์ สุโขทัย พิจิตร และอยู่ที่ทางภาคอีสาน เลย หนองคาย อุตรธานี หนองบัวลำภู เป็นต้น เมืองพวน คือ หนึ่งในจำนวนหลาย ๆ เมืองในประเทศลาว ที่อยู่ในราชอาณาจักรไทย เมื่อฝรั่งเศสเปิดศึกอินโดจีน ทำให้ไทยต้องเสียดินแดนฝั่งซ้ายแม่น้ำโขง คือประเทศลาวทั้งหมด ชาวลาวพวนกลุ่มหนึ่งไม่สามารถต่อการบังคับบัญชาของฝรั่งเศสได้ จึงดิ้นรนย้ายมาอยู่ในประเทศไทย ในสมัยรัชกาลที่ ๕ และก่อนหน้านั้น ก็มีชาวลาวพวนมาอยู่ก่อนแล้ว พระมหากษัตริย์ไทยได้ทรงกำหนดพื้นที่ให้ชาวลาพวนตั้งถิ่นฐาน ตามพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ คือ แพร่ สุโขทัย อุตรดิตถ์ พิจิตร ลพบุรี นครนายก สุพรรณบุรี สิงห์บุรี ปราจีนบุรี หนองคาย สระบุรี ฉะเชิงเทรา อุตรธานี เชียงราย ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวมี ไทยพวนอยู่อย่างหนาแน่น และอาศัยอยู่อย่างประปรายที่จังหวัดราชบุรี นครปฐม อ่างทอง จันทบุรี สมุทรปราการและกรุงเทพฯ ซึ่งมีหลักฐานปรากฏในพงศาวดารว่า ในสมัยบ้านเมืองไม่เรียบร้อย ชาวไทยพวนถูกกวาดต้อนไปไว้ในพื้นที่ดังกล่าวด้วย จากบัดนั้นจนถึงบัดนี้ ชาวไทยพวนก็ได้อาศัยอยู่ในผืนแผ่นดินไทยอย่างสงบสุข มีวิถีชีวิตและแบบแผนในการดำรงชีพ ผสมผสานกับชาวไทยอย่างสนิทสนมกลมกลืน อาจจะมีทั้งโดยใกล้ชิดเหมือนญาติพี่น้องหรือโดยการสืบเผ่าพันธุ์ด้วยการแต่งงาน (เอกสารประกอบงานสังสรรค์ “ร้อยใจไทยพวน” ครั้งที่ 30, 2556)

5.3 ไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี

ชาวพวนในอำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณนั้นอพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทยสมัยใดยากที่จะกำหนดให้แน่ชัดได้ แต่ชาวไทยพวนบ้านหมีที่สูงอายุบอกเล่าต่อกันมาถึงเหตุที่อพยพมา เพราะหนีพวกฮ่อ และพวกแกว และจากหลักฐานด้านวัตถุประกอบคำบอกเล่าดังกล่าว ทำให้ทราบว่าชาวไทยพวนอพยพเข้ามาในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า มากที่สุด และรองลงไปคือ สมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ไทยพวนสุพรรณบุรีรุ่นที่ 1 มีต้นกำเนิดมาจากลำน้ำเปียง แขวงเชียงขวาง การเข้ามาเมืองสุพรรณมีที่มา 3 ทาง คือ มาจากเวียงจันทน์ คือกลุ่มคนพวนเดิม ที่ถูกกวาดต้อน จากรอบๆกรุงเวียงจันทน์ หลังจากที่ถูกทัพไทย โดยเจ้าพระยาจักรี ติกรุงเวียงจันทน์ แดกสมัยพระเจ้าตากสินมหาราชกรุงธนบุรี ปี พ.ศ. 2321 พวนกลุ่มนี้เข้ามาถึงเมืองสุพรรณปี พ.ศ. 2322 อีกทางถูกกวาดต้อนจากเมืองเชียงขวาง หลังจากที่ถูกทัพใหญ่ของไทยตีกรุงเวียงจันทน์แตก เมื่อปี พ.ศ. 2321 ไทยพวนสุพรรณบุรีรุ่นที่ 1 เข้ามาจากทั้ง เมืองเวียงจันทน์ และเมืองเชียงขวาง ไทยพวนสุพรรณบุรี รุ่นที่ 2 เป็นชาวเมืองเชียงขวางโดยนายวันดี หรือขุนกำแหง เป็นหัวหน้า มาอยู่เมืองสุพรรณบุรี เมื่อ พ.ศ. 2371 สมัยรัชกาลที่ 3 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ไทยพวนรุ่นที่ 2 เลือกอยู่เมืองสุพรรณบุรี ด้วยเหตุที่มีไทยพวนจากลำน้ำเปียง เข้ามาตั้งหลักปักฐานมั่นคงอยู่

ก่อน 49 ปี และเมืองสุพรรณบุรีมีความอุดมสมบูรณ์ เหมาะแก่การทำมาหากิน ไทยพวนสุพรรณบุรีรุ่นที่ 3 ถูกกวาดต้อนมาโดย เจ้าพระยาบดินทร์เดชา แม่ทัพใหญ่ของไทย ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 เมื่อปี พ.ศ. 2372 ไทยพวนสุพรรณบุรีรุ่นที่ 4 รุ่น 5 อาจจะมีบ้าง โดยอพยพกันมาเองด้วยความสมัครใจ

เหตุที่คนพวนอพยพเข้ามาอยู่เมืองไทย ได้เองด้วยความสมัครใจ เนื่องจาก หลังจากที่กองทัพไทย โดยเจ้าพระยาจักรีแม่ทัพใหญ่ ตีกรุงเวียงจันทน์แตก เมื่อปี พ.ศ. 2321 ประเทศลาว ซึ่งประกอบด้วยอาณาจักรล้านช้างทั้ง 3 อาณาจักร คือ ล้านช้างหลวงพระบาง ล้านช้างเวียงจันทน์และล้านช้างจำปาศักดิ์ ก็ตกเป็นเมืองขึ้นของไทย เมืองเชียงขวางหรือเมืองพวน จึงตกอยู่ในปกครองของไทยด้วย การอพยพของคนพวนเข้าสู่เมืองไทย จึงเป็นไปได้โดยง่ายเหมือนหนึ่งการโยกย้ายที่อยู่ ของคนในราชอาณาจักรไทยนั่นเอง อีกทั้งความอุดมสมบูรณ์ ของพื้นดินอันกว้างใหญ่รกร้างว่างเปล่าของเมืองไทย ยังเป็นแรงบันดาลใจให้ คนไทยพวนตัดสินใจทิ้งถิ่นกำเนิด นับตั้งแต่ บรรพบุรุษไทยพวนสุพรรณบุรีรุ่นที่ 1 เข้ามาเมื่อปี พ.ศ. 2322 ไทยพวนสุพรรณบุรีรุ่นที่ 2 จากเชียงขวาง เข้ามาเมื่อปี พ.ศ. 2371 และ ไทยพวนสุพรรณบุรีรุ่นที่ 3 จากเวียงจันทน์ เข้ามาเมื่อปี พ.ศ. 2372 รวมทั้งไทยพวนรุ่นที่ 4 หรือ 5 ที่อพยพมาภายหลัง เข้ามาตั้งหลักปักฐาน สร้างบ้านเรือน ทำมาหากิน และแพร่ลูกหลานเหลน จนรวมกันเป็น”ไทยพวนจังหวัดสุพรรณบุรี” ในปัจจุบัน (เอกสารประกอบงานสร้างสรรค์ “ร้อยใจไทยพวน” ครั้งที่ 30, 2556)

5.4 วิถีชีวิตของชาวพวน

วิถีชีวิตของชาวพวนมีนิสัย รักความสงบ ใจคอเยือกเย็น มีความโอบอ้อมอารี ยึดมั่นในศาสนา รักอิสระ มีความขยันขันแข็งในการประกอบอาชีพ เมื่อว่างจากการทำไร่ทำนาก็จะทำงานหัตถกรรม คือ ผู้ชายจะสานกระบุง ตะกร้า เครื่องมือหาปลา ส่วนผู้หญิงจะทอผ้า ซึ่งรู้จักกันแพร่หลายในปัจจุบันคือ ผ้ามัดหมี่ลพบุรี ปัจจุบันชาวพวนยังคงสภาพความเป็นสังคมเกษตรกรรม ยังมีความผูกพันกัน แน่นแฟ้นในหมู่ชาวพวน และมีความสัมพันธ์อันดีกับชาวไทยกลุ่มอื่น ทั้งยังคงพยายามรักษาประเพณี วัฒนธรรมของเผ่าพันธุ์อย่างดีแต่เพราะความเจริญก้าวหน้าทางวัตถุ และสภาพสังคม เศรษฐกิจ ที่เปลี่ยนไป ทำให้วิถีชีวิตของชาวพวนเปลี่ยนไปจากเดิมบ้าง เช่น ภาษาพูด คนหนุ่มสาวจะนิยมพูดภาษาไทยกลาง แม้จะอยู่ในหมู่เดียวกัน หรือประเพณีพื้นบ้านบางอย่างก็มีการปรับปรุงให้สอดคล้องกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจ เช่น แต่เดิมประเพณีใส่กระจาด ประเพณีเทศน์มหาชาติ จะจัดทำทุกปี และมีการทำอาหารเลี้ยงดู และใส่กระจาดกันทุกบ้าน ปัจจุบันจะไปใส่กระจาดกันที่วัดหากปีใดเศรษฐกิจไม่ดี ก็งดใส่กระจาด เป็นต้น และนิยมทำบุญด้วยเงินมากกว่าสิ่งของตามความนิยมของสังคมปัจจุบัน

ภาพที่ 2 วิถีชีวิตของชาวไทยพวน (ชมรมศิลปอีสาน, 2558)

5.5 ภาษาของไทยพวน

จากการสืบค้นเอกสาร ข้อมูลทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับไทยพวน พบว่า มีข้อมูลที่หลากหลาย ประกอบด้วย ภาษาของไทยพวน วัฒนธรรม ประเพณีที่สำคัญและยังคงสืบสานจนถึงปัจจุบันภาษามีบทบาทที่สำคัญและมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของมนุษย์ทั้งในด้านจิตวิทยา สังคมวิทยา และมานุษยวิทยา วัฒนธรรมตลอดจนความเจริญในด้านต่าง ๆ ของชนแต่ละกลุ่มที่สืบทอดมาจนถึงปัจจุบันได้ ก็ด้วยอาศัยภาษาเป็นเครื่องมือถ่ายทอดและอนุรักษ์ไว้ ภาษาของชนทุกชาติรวมทั้งภาษาถิ่นไทยก็ย่อมมีบทบาทสำคัญเช่นนี้เหมือนกันทั้งสิ้น ภาษาไทยพวน (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2558) ชาวพวนจะมีภาษาเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน แต่ปัจจุบันภาษาเขียนจะไม่มีคนเขียนได้ ยังคงเหลือเพียงภาษาพูด ซึ่งมีสำเนียงคล้ายเสียงภาษาถิ่นเหนือ อักษร "ร" ในภาษาไทยกลาง จะเป็น "ฮ" ในภาษาพวน เช่น รัก - ฮัก หัวใจ - หัวเจอ ใคร - เผอ ไปไหน - ไปกะเลอ ภาษาถิ่นไทยเป็นภาษาที่มีผู้พูดกระจายอยู่ทั่วไป ลาว พม่า เวียดนาม มาเลเซีย อินเดีย และบริเวณตะวันตกเฉียงใต้ ของสาธารณรัฐประชาชนจีนโดยกระจายออกเป็นภาษาถิ่นกลุ่มย่อย ๆ เรียกชื่อต่างกันไป ภาษาพวกนี้ก็นับว่าเป็นภาษาไทยถิ่น ภาษาหนึ่งก็มีลักษณะเฉพาะแตกต่างภาษาถิ่นกลุ่มอื่น ๆ และจากการศึกษาของมารวิน บราวน์ ซึ่งเขาได้ศึกษาเปรียบเทียบภาษาไทยถิ่นจำนวน 60 ภาษาเพื่อจะได้ทราบถึงลักษณะของภาษาไทยเดิม

สามารถสรุปได้ว่า ภาษาพวนเป็นภาษาหนึ่งในเจ็ดกลุ่มใหญ่และได้สืบทอดมาจากยูนาน - เชียงแสน ในราว 1000 ปีมาแล้ว ในปัจจุบันนี้จากแผนที่ประเทศไทย จากแผนที่ภาษาในประเทศไทยปรากฏว่ามีผู้พูดภาษาพวนในประเทศไทยตามท้องถิ่นต่าง ๆ ดังนี้ คือ ลพบุรี สิงห์บุรี สระบุรี อุทัยธานี สุพรรณบุรี กำแพงเพชร เพชรบูรณ์ สุโขทัย พิจิตร แพร่ นครนายก ปราจีนบุรี ฉะเชิงเทรา เลยหนองคาย และอุดรธานี

5.6 อาหารของชาวไทยพวน

คนไทยพวนยังมีความเป็นเอกลักษณ์ด้านอาหารของชาวไทยพวนที่มีประจำทุกครัวเรือนคือ ปลาาร้า เมื่อมีงานบุญมักนิยมทำขนมจีน และข้าวหลาม ส่วนอาหารอื่น ๆ จะเป็นอาหารง่าย ๆ ที่ประกอบจากพืชผัก ปลา ที่มีในท้องถิ่น เช่น ปลาต้ม ปลาต้มผัก เป็นต้น

ภาพที่ 3 อาหารของชาวไทยพวน (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2558)

5.7 การแต่งกายของชาวไทยพวน

ไทยพวน อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่ไม่มีรูปแบบของเครื่องแต่งกายชัดเจน จึงออกแบบมาจากชุดไทพวนเชิงขวางดั้งเดิม คือสวมเสื้อป่า นุ่งซิ่นมัดหมี่เลือกใช้สีม่วงเพื่อสร้างเอกลักษณ์แก่ตนเอง ไม่ให้ซ้ำกับเสื้อป่าของจังหวัดอื่นๆ

ภาพที่ 4 เครื่องแต่งกายของชาวไทยพวนในจังหวัดสุพรรณบุรี
(ชมรมศิลปอีสาน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2558)

5.8 ประเพณี วัฒนธรรมไทยของไทยพวน

จากเอกสารประกอบงานสังสรรค์ประจำปีของชาวไทยพวนที่ได้เสนอข้อมูลเกี่ยวกับประเพณี วัฒนธรรมที่ชาวไทยพวนดำรงความเป็นเอกลักษณ์จนถึงปัจจุบัน (เอกสารประกอบงานสังสรรค์ “ร้อยใจไทยพวน” ครั้งที่ 30, 2556) นอกจากนี้ ในด้านความเชื่อนั้น ชาวพวนมีความเชื่อเรื่องผี จะมีศาลประจำหมู่บ้านเรียกว่า ศาลตาปู่ หรือศาลเจ้าปู่บ้าน รวมทั้งการละเล่นในเทศกาลก็จะมีการเล่นประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวพวนคือ ประเพณีไล่กระเจาด ประเพณีกำฟ้า ซึ่งเป็นประเพณีที่แสดงถึงการสักการะฟ้า เพื่อให้ผีฟ้า หรือเทวดาพอใจ เพื่อไม่ให้เกิดภัยพิบัติ

ประเพณีที่สำคัญของไทยพวน ชาวพวนนอกจากจะนับถือและยึดมั่นในศาสนาพุทธแล้ว ชาวพวนยังมีขนบธรรมเนียมและประเพณีเป็นเอกลักษณ์ของตนมาแต่โบราณ ชาวพวนนั้นเคร่งครัด

ต่อชนบธรรมเนียมและประเพณีของตนมากซึ่งได้ถือปฏิบัติมาตามแบบอย่าง บรรพบุรุษในรอบปี หนึ่งประเพณีของชาวพวนยังยึดถือและปฏิบัติกันมี ดังนี้ คือ

1. เดือนอ้ายบุญข้าวจี เดือนยี่บุญข้าวหลาม
2. เดือนสามบุญกำฟ้า เดือนห้าบุญสงกรานต์
3. เดือนหกบุญหมู่บ้าน เดือนแปดบุญเข้าพรรษา
4. เดือนเก้าบุญห่อข้าว เดือนสิบเอ็ดบุญตักบาตรเทโว
5. เดือนสิบสองใส่กระจาดเทศกัมหาชาติ สนุกแลฯ

นอกจากนี้ยังมีประเพณีที่ยึดถือปฏิบัติอีกหลายอย่างเช่น การแห่บั้งไฟ การเซิ้งนางแมว การลากกระดาน(กองข้าว) การสู้ขวัญข้าว ประเพณีกำเกียง ฯลฯ ในปัจจุบันประเพณีต่าง ๆ ของชาวพวนส่วนมากยังคงยึดถือปฏิบัติกันอยู่ บางประเพณีก็ได้เลิกไปแล้ว บางประเพณีก็ได้ทำแบบไม่ต่อเนื่องกันกระทำเป็นบางครั้งบางคราวบางประเพณีก็มีปฏิบัติกันในเพียงบางจังหวัดเท่านั้น

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมของไทยพวน พบว่า มีประเพณีที่หลากหลาย โดยมีประเพณีที่โดดเด่นของชุมชนไทยพวนส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับการเกษตรกรรม ความเชื่อ ศาสนา เป็นต้น มีรายละเอียด ดังนี้

5.8.1 ประเพณีกำฟ้า

เป็นการทำบุญประพาสข้าวเปลือก โดยชาวบ้านจะนำเอาข้าวเปลือกที่ตัวเองเก็บเกี่ยวได้ ไปรวมกันที่วัด พระสงฆ์จะทำพิธีสู้ขวัญข้าว จากนั้นก็นำข้าวเปลือกที่รวมกองกันไว้ ขายให้กับผู้ที่สนใจจะซื้อ แล้วนำเงินจากการขายข้าวเปลือกนั้นถวายวัด เป็นประเพณีของชาวไทยพวน ในจังหวัดต่าง ที่มีชาวพวนอาศัยอยู่ได้ยึดถือปฏิบัติต่อกันมาตั้งแต่ครั้งโบราณ “กำ” ในภาษาไทยพวน หมายถึง การนับถือและสักการบูชา ดังนั้น กำฟ้า จึงหมายถึง ประเพณีนับถือ สักการบูชา ฟ้า เนื่องจากชาวพวนเป็นกลุ่มชนที่ประกอบอาชีพทางการเกษตร โดยเฉพาะการทำนา ในสมัยดั้งเดิมการทำนาต้องอาศัยน้ำฝนจากธรรมชาติ ชาวนา ในสมัยนั้นจึงมีการเกรงกลัวฟ้ามาก ไม่กล้าที่จะทำอะไรให้ฟ้าพิโรธ ถ้าฟ้าพิโรธย่อมหมายถึง ความแห้งแล้ง อดยาก หรือฟ้าอาจผ่าคนตาย ประชาชนกลัวจะได้รับความทุกข์ยากอันเป็นภัยจากฟ้า จึงมีการเซ่นสรวง สักการบูชาผีฟ้า ทั้งนี้ เพื่อเป็นการเอาใจ มิให้ฟ้าพิโรธ หรืออีกนัยหนึ่ง ชาวบ้านที่ประกอบอาชีพทางด้านเกษตรกรรมนั้น รู้สึกสำนึกในบุญคุณของผีฟ้าที่ได้ให้น้ำฝน อันหมายถึงความชุ่มชื้น ความอุดมสมบูรณ์ มีชีวิตของคน สัตว์ และพืชพรรณต่างๆ จึงได้เกิดประเพณีกำฟ้าขึ้น เพื่อเป็นการประจบบีฟ้าไม่ให้พิโรธ และเป็นการแสดงความขอบคุณต่อเทพยดาแห่งท้องฟ้าหรือผีฟ้า ดังกล่าวมาแล้ว

โดยชาวไทยพวนทุกคนจะหยุดทำงานทุกชนิด คือ หยุดทำไร่ ทำนา ทอหูก ปั่นฝ้าย ตีเหล็ก แม้แต่อุปกรณ์เครื่องมือทำมาหากินก็ต้องเก็บเข้าที่ให้หมด คงเหลือแต่อุปกรณ์ในการหุงหาอาหารในแต่ละมื้อเท่านั้น ในวันกำฟ้า ชาวไทยพวนจะมีกิจกรรมร่วมกัน คือการทำบุญตักบาตรใน

ตอนเช้า การละเล่น ในตอนกลางคืนและการพบปะสังสรรค์ระหว่างเครือญาติด้วยกัน ในวันกำฟ้า จะเริ่มตั้งแต่รุ่งเช้าไปถึงค่ำ ผู้เฒ่าจะพูดกับสัตว์เลี้ยง เช่น วัว ควาย ว่า “สูเอย กำฟ้าเน้อ อยู่สุข ขออย่าแซ (อย่าส่งเสียงดัง อย่าทะเลาะกัน) อยู่ดีมีแฮงเต้อ...เอ้อ (พูดเอง เออเอง)”

ประเพณีกำฟ้า ยังคงปฏิบัติกันอยู่ในหมู่บ้านพวนทุกจังหวัดทั่วประเทศ แต่ละท้องถิ่น จะกำหนด วัน เวลา คาคเคลื่อนกันไปบ้างในห้วงเวลาของเดือนอ้าย ขึ้น 14 ค่ำ เดือนยี่ ขึ้น 13 ค่ำ และเดือน 3 ขึ้น 3 ค่ำ ทั้งนี้เป็นการตกลงของชาวพวนในแต่ละท้องถิ่น เดิมทีเดียวในหมู่บ้านพวน โดยทั่วไปจะถือเอาวันที่มีผู้ได้ยินเสียงฟ้าร้องครั้งแรกในเดือน 3 ให้เป็นวันเริ่มกำฟ้า แต่การยึดถือตามแนวนี้มักเกิดปัญหาในเรื่องข้อโต้แย้งกันอยู่เสมอว่า คนนั้นได้ยินคนนั้นไม่ได้ยิน เป็นที่รำคาญใจ การที่ได้ยินเสียงฟ้าร้องครั้งแรกในเดือน 3 นี้ ถูกลักว่า ฟ้าเปิดประตูน้ำ โดยมากชาวบ้าน (หัวหน้าหมู่บ้าน) จะถือเอาการฟังเสียงฟ้าของคนหูตึงในหมู่บ้านเป็นเกณฑ์ ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นเสียงฟ้าร้องที่ตั้งจริงๆ จนผู้คนสามารถได้ยินกันอย่างทั่วถึง กิจกรรมที่ชาวพวนถือปฏิบัติกันในระหว่างกำฟ้ามี 3 ประการ คือ ประการที่ 1 งดเว้นจากการงานที่ปฏิบัติอยู่เป็นประจำทั้งหมด ประการที่ 2 ทำบุญใส่บาตร ประการที่ 3 ประกอบพิธี ตั้งบายศรีบูชาฟ้าและประกาศขอพรจากเทพยดาที่รักษาท้องฟ้า หรือผีฟ้า

ตามประเพณีนั้น “วันสุกดิบ” อันเป็นวันเตรียมงานตรงกับวันขึ้น 2 ค่ำ เดือน 3 บรรดาแม่บ้านช่วยกันทำกับข้าวปุ้น (ขนมจีน) ข้าวหลาม ข้าวจี เพื่อนำไปเช่นผีฟ้า การเผาข้าวหลามทิพย์ จะทำบริเวณลานวัด เวลาประมาณบ่ายสามโมงเย็น พระสงฆ์ทำพิธีเจริญพุทธมนต์เย็น ในประรำพิธีที่จัดเตรียมไว้ ผู้อาวุโสในหมู่บ้านที่มีความรู้ด้านการประกอบพิธี จะทำหน้าที่พราหมณ์สวดเบิกบายศรีบูชาเทพยดา ผีฟ้าแล้วอ่านประกาศอัญเชิญเทพดาให้มารับเครื่องเช่นสังเวย มารับรู้พิธีกรรม บางท้องถิ่นมีการรำขอพรจากฟ้าเสร็จพิธีแล้วต่างก็แยกย้ายกันกลับบ้าน ตกกลางคืนก่อนเข้านอน คนแก่คนเฒ่าจะเอาไม้ไปเคาะที่เตาไฟแล้วกล่าวคำพูดอันเป็นมงคลในทำนองที่ให้ผีฟ้า ผีบ้าน ผีเรือน ช่วยมาปกป้องรักษาคนในครอบครัวให้มีความอยู่ดีมีสุข ให้ข้าวปลาอาหารอย่างอุดมสมบูรณ์

เช้าขึ้นเป็นวันกำฟ้า ทุกคนในบ้านรีบตื่นแต่เช้าตรู่ แม่บ้านเตรียมอาหารคาวหวานใส่สำหรับไปถวายพระที่วัด ใส่บาตรพระด้วยข้าวหลาม ข้าวจี เมื่อพระสงฆ์ฉันภัตตาหารเสร็จแล้ว ชาวบ้านจะสังสรรค์ด้วยการรับประทานอาหารร่วมกัน ตกเวลาบ่ายไปจนเย็นและกลางคืนมีการละเล่น รื่นเริง เช่น ตะหมาเปี้ย เสียงคลอง เข้่งนางดั่ง เข้่งนางกวก เข้่งนางสะ ฯลฯ สำหรับการเข้่งต่างๆ เป็นการเล่นที่เกี่ยวกับการทรงเจ้าเข้าผี ประกอบการร้องรำอย่างสนุกสนาน

ในวันกำฟ้า ทุกคนจะหยุดงานหนึ่งวัน ตั้งแต่พระอาทิตย์ขึ้นจนพระอาทิตย์ตกดิน” เหล็กบ่แฮ็ดต้องฮ้องบ่แฮ็ดตี” (แฮ็ด = ให้, ต้อง = จับ) คงเป็นการป้องกันมิให้ผู้คนถูกฟ้าผ่าในวันที่มีฟ้า

คะนองนั่นเองในวันนี้ไม่มีการใช้งานสัตว์เลี้ยง ห้ามส่งเสียงอึกทึกครึกโครม ผู้ใดฝ่าฝืนเชื่อกันว่าจะถูกฟ้าลงโทษ

หลังจากวันกำฟ้า (ขึ้น 3 ค่ำ เดือน 3) ไป 7 วัน จะมีการกำฟ้าอีกครั้งวัน และต่อจากครั้งวันไปอีก 5 วัน จึงถือว่า “กำฟ้าแล้ว” (แล้ว = เสร็จ) ในวันนี้ ชาวบ้านจะจัดอาหารคาวหวานไปถวายพระอีกครั้งหลังจากนั้นนำคุ้นพินที่ติดไฟ 1 คุ้น ไปทำพิธีที่ลำน้ำ เรียกว่า “การเสียแล้ง” โดยการทิ้งคุ้นพินที่ติดไฟนั้นให้ไหลไปตามกระแสน้ำ เป็นการบูชาและระลึกถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่างๆ อีกทั้งยังเป็นการบอกกล่าวแก่เทพยดาผีฟ้าว่าหมดเขตกำฟ้าแล้ว

ภาพที่ 5 ประเพณีกำฟ้า อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

(กฤตธนรัชต์ แสงสุวรรณสินธุ์, 2560)

5.8.2 ประเพณีบุญบั้งไฟ

จัดขึ้นในหมู่ไทยพวน ไทยเวียง ตรงกับวันขึ้น 15 ค่ำ เดือนพฤษภาคม เพื่อเป็นการบูชาเทวดาให้ฝนตกตามฤดูกาล มีการจัดเตรียมบั้งไฟแห่แห่นไปวัดและยิงบั้งไฟที่วัด ปัจจุบันยังคงหาดูได้ในตำบลต่างๆ ในอำเภออุทุมพร และอำเภอบางปลาม้า

นอกจากนี้ จากการศึกษาข้อมูลด้านพื้นที่ ประวัติศาสตร์ ประเพณี และวัฒนธรรมของชาวไทยพวนทุกจังหวัดของชาวไทยพวนในประเทศไทย พบว่า ชาวไทยพวนมีการอพยพมาอาศัยในพื้นที่หลายจังหวัดทั่วประเทศไทย จำนวน 34 จังหวัด ผู้วิจัยจึงรวบรวมข้อมูลและสังเคราะห์ข้อมูลพื้นที่ชุมชนไทยพวนด้านวัฒนธรรม ประเพณี ในชุมชนไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี โดยได้แบ่งลักษณะจำแนกตามแต่ละภาคของประเทศไทย และประเพณีและวัฒนธรรม ในแต่ละพื้นที่ของชาวไทยพวน รายละเอียดตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ชุมชนไทยพวนในจังหวัดสุพรรณบุรี

ชุมชนไทยพวนในแต่ละหมู่บ้าน	จังหวัดสุพรรณบุรี	วัฒนธรรมประเพณี/แหล่งท่องเที่ยว
บ้านดอนหนามแดง , บ้านไผ่เดี่ยว , บ้านรางบัว บ้านลานคา บ้านกม่วง บ้านด่าน บ้านสูตร บ้านเก้าห้อง บ้านมะขามล้ม บ้านอุทุมพร บ้านหมี บ้านเก่า บ้านดอกไม้ บ้านวัดโบสถ์ บ้านท่าตลาด	ตำบลวัดโบสถ์ ตำบลต้นคราม และตำบลโคก คราม อำเภอบางปลา มา จ.สุพรรณบุรี	ประเพณีแห่ช้างบวชนาค, ประเพณีกำฟ้า, การเล่น นางกวัก, จุลกฐิน (นิยม จัดผนวกกับการกวนข้าว ทิพย์ และทอดผ้าป่า) ประเพณีกำเกียง ประเพณีลิงช่วง ประเพณี สารทพวน ประเพณีบุญ บั้งไฟ วิถีชีวิต ประกอบอาชีพ เกษตรกรรม หัตถกรรม ด้านหัตถกรรมการทอผ้า ที่ สำคัญคือการทอผ้าตีนจก - ตลาดเก้าห้อง - อุทยานมัจฉาวัดป่าพฤกษ์ - วัดโพธิ์ศรี

จากตารางที่ 2 จากหนังสือที่ระลึกในงานพระราชทานเพลิงศพ เรื่อง “พวน” ได้กล่าวว่า จำนวนจังหวัดที่ชาวไทยพวนอาศัยอยู่ มีทั้งสิ้น จำนวน 34 จังหวัด (เอกสารประกอบงานสังสรรค์ “ร้อยใจไทยพวน” ครั้งที่ 30, 2556) ซึ่งมีจังหวัดที่ยังไม่พบข้อมูลรายละเอียด จำนวน 6 จังหวัด คือ จังหวัดหนองบัวลำภู จังหวัดบึงกาฬ จังหวัดนครพนม จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดกำแพงเพชร และ จังหวัดเชียงใหม่

5.9 ปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน

หลักการการจัดการแหล่งท่องเที่ยวหรือสินค้าทางการท่องเที่ยว โดยใช้หลักองค์ประกอบที่แหล่งท่องเที่ยวควรจะต้องมีในการพัฒนา (Buhalis, 2000) ผู้วิจัยจึงได้นำหลักการจัดการแหล่งท่องเที่ยวมาเป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม จาก

การศึกษา พบว่า องค์ประกอบที่สำคัญในการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน มีปัจจัยด้านที่เอื้อต่อการจัดการท่องเที่ยว 6 ด้าน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ด้านสิ่งดึงดูดใจ Attraction นักท่องเที่ยวสามารถเพลิดเพลินไปกับความอุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติ และวิถีชีวิตของชาวไทยพวนในจังหวัดสุพรรณบุรี โดยแต่ละจุดมีความสำคัญแตกต่างกัน ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวต้องคำนึงด้านศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของพื้นที่เป็นหลักสำคัญ ในชุมชนไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรีมีสถานที่ท่องเที่ยวหลากหลายมากมายทั้งทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต และแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้าง จากการศึกษาและสำรวจพื้นที่ในชุมชนไทยพวน เมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2558 พบว่า สถานที่ท่องเที่ยวหรือแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นวัดวาอารามที่มีความเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นทางศิลปวัฒนธรรมของชาวไทยพวน ตลาดเก่าห้อง และศูนย์การเรียนรู้ทางด้านวัฒนธรรมไทยพวนอีกหนึ่งศูนย์ ดังนี้

1.1 วัดลานคา

ภาพที่ 6 พระพุทธรูปบาทไม้ตะเคียน วัดลานคา และพระพุทธรูปเจ้าเก่าห้อง วัดลานคา

1.2 วัดดอกบัว

ภาพที่ 7 โบสถ์ศิลาแลง วัดดอกบัว และเจดีย์ภายในวัดดอกบัว

1.3 วัดบ้านสูตร

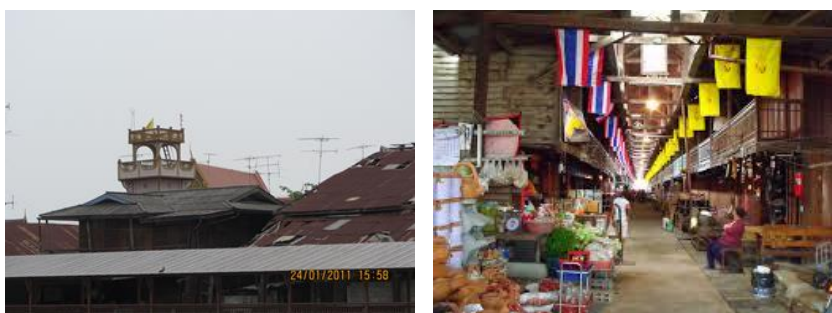
ภาพที่ 8 อุโบสถวัดบ้านสูตร

1.4 ศาลปู่เจ้า-ย่าเมือง

ภาพที่ 9 ศาลปู่เจ้า-ย่าเมือง

1.5 ตลาดเก่าห้อง เป็นตลาดริมน้ำไทย-จีนแบบดั้งเดิม สามารถสัมผัสบรรยากาศได้ที่นี้ ไม่ว่าจะเป็นสภาพบ้านเรือนไม้เก่าหรือชีวิตแบบเรียบง่าย การค้าขายสินค้าท้องถิ่น โรงงานขนมเปี๊ยะ ขนมกระหรีปี่ป ขนมห้วยฟู ขนมหันอับ ข้าวเกรียบว่าวแบบชาวบ้าน โรงพิมพ์ ร้านขายของเก่าโบราณ และยังมี หอดูใจ ในตลาดเก่าห้อง เป็นหอที่ก่ออิฐถือปูนกว้าง 3 x 3 เมตร สูงราว 4 ตึก 4 ชั้น สร้างเมื่อ พ.ศ. 2477 เพื่อใช้เป็นที่เผ้ายามระวังโจรที่คอยจะจ้องเข้ามาปล้นตลาด ชั้นบนเป็นดาดฟ้า แต่ละชั้นฝาผนังเจาะรูโตขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 3 นิ้ว เมื่อขึ้นไปบนยอดสุดจะมองเห็นทัศนียภาพทั้งทางบกและทางน้ำของตลาดเก่าห้อง ได้ทั้งหมด

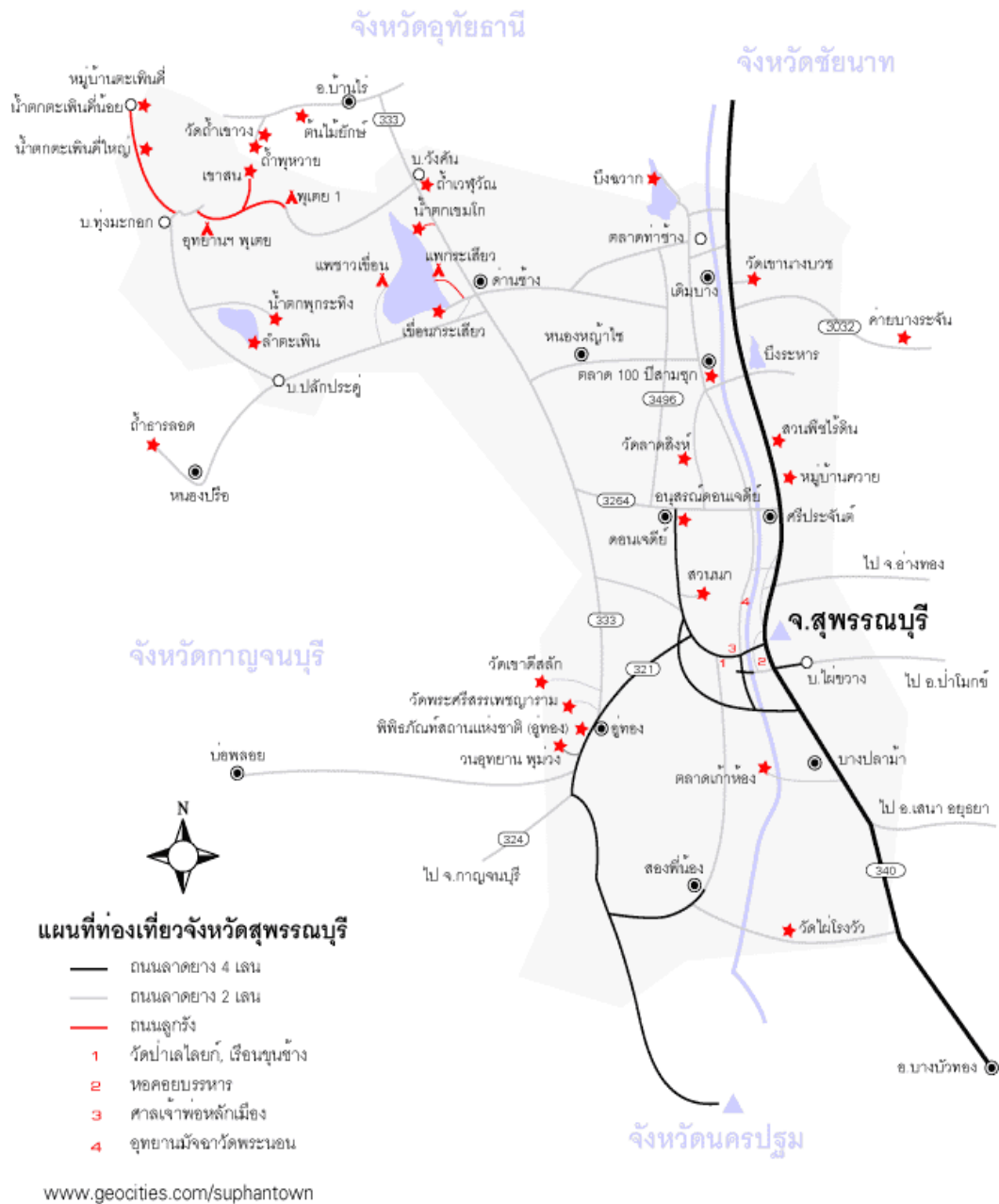
ภาพที่ 10 บริเวณตลาดเก่าห้อง

1.6 บ้านนายพาว ประภาณิธิสกุล เป็นปราชญ์ชาวบ้านที่เชี่ยวชาญทางด้านประติมากรรมทางวัฒนธรรมไทยพวน

ภาพที่ 11 อุปกรณ์เครื่องใช้ของคนไทยพวน

ในส่วนของสถานที่ท่องเที่ยวที่สามารถเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของชุมชนไทยพวนไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่นในจังหวัดสุพรรณบุรีที่นักท่องเที่ยวสามารถเที่ยวชมได้ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ภาพที่ 12 แผนที่ : เส้นทางท่องเที่ยวจังหวัดสุพรรณบุรี

จากภาพที่ 11 แสดงแผนที่แสดงเส้นทางการท่องเที่ยวจังหวัดสุพรรณบุรีข้างต้นนั้น นักท่องเที่ยวสามารถเพลิดเพลินไปกับความอุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติ และวิถีชีวิตของชาวสุพรรณบุรี และมีสถานที่ท่องเที่ยวใกล้เคียงกับชุมชนไทยพวน อำเภอบางปลาม้า เช่น วัดสวนหงส์ วัดน้อย วัดมะนาว เป็นต้น

2. ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) จังหวัดสุพรรณบุรีอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 340 ประมาณ 107 กิโลเมตร เป็นถนนคอนกรีต 6 เลน แยกเส้นทางไป-กลับ ถนนเส้นนี้เป็นถนนเชื่อมต่อระหว่างภาคเหนือและภาคใต้ โดยไม่ต้องผ่านกรุงเทพฯ การคมนาคมโดยทางรถยนต์ทั้งภายในจังหวัดและระหว่างจังหวัด มีความสะดวกรวดเร็วมาก เนื่องจากได้ปรับปรุงถนนในเขตจังหวัดอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันกล่าวได้ว่าระบบโครงข่ายเส้นทางคมนาคมขนส่งในจังหวัด มีความสมบูรณ์มาก นอกจากนี้ ปัจจุบันมีรถไฟธรรมดา เริ่มออกจากสถานีวัดป่าเลไลยก์ อำเภอมืองสุพรรณบุรี สู่ปลายทางสถานีรถไฟ หัวลำโพง ยังมีรถโดยสารประจำทาง ทั้งประเภทปรับอากาศ ไม่ปรับอากาศ และรถตู้วิ่งให้บริการตลอดเวลา โดยระยะทางจากอำเภอมืองสุพรรณบุรีถึงอำเภอบางปลาม้า 10 กิโลเมตร ซึ่งมีระยะทางที่ใกล้ที่สุดจากตัวอำเภอมืองสุพรรณบุรี

3. ด้านกิจกรรม Activity มีกิจกรรมที่หลากหลาย แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เช่น ชุมชนไทยพวนในอำเภอบางปลาม้า บ้านเก่าห้อง วัดบ้านสูตร วัดดอกบัว และวัดลานคา ที่มีความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปวัฒนธรรมของชาวไทยพวน การเดินชมวัดวาอารามในชุมชนไทยพวน เช่น วัดลานคา วัดดอกบัว วัดบ้านหมี่ เป็นต้น และที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น ศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมไทยพวน หรือบ้านลุงพาว ปราชญ์ท้องถิ่นที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านวัฒนธรรมไทยพวน โดยเฉพาะการปั้น เป็นต้น ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถพัฒนาเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวให้แก่นักท่องเที่ยวได้

4. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน (Amenity) เช่น

- ด้านการไฟฟ้า การบริการด้านกระแสไฟฟ้าในจังหวัดสุพรรณบุรีครอบคลุมเกือบครบทุกหมู่บ้าน โดยบริการที่อยู่อาศัย สถานธุรกิจ และอุตสาหกรรม สถานที่ราชการ สาธารณะ และอื่นๆ

- ด้านการประปา จังหวัดสุพรรณบุรี มีสำนักงานประปา 5 แห่งคือ สำนักงานประปาจังหวัดสุพรรณบุรี

5. ด้านการจัดการบริการอื่นๆ จากท้องถิ่น (Available Package) พิจารณาจากที่มีเจ้าหน้าที่จากส่วนกลาง ภาครัฐ ภาคเอกชน อำนวยความสะดวกจัดหาให้แก่นักท่องเที่ยว เช่น งานมหกรรม งานกาชาดประจำปี งานมหกรรมอาหารอร่อยและของดีเมืองสุพรรณบุรี พู่ทานตะวันสุพรรณบุรี เป็นต้น ทั้งภาครัฐ และภาคเอกชนร่วมกันอำนวยความสะดวก ตลอดจน ที่พัก ร้านอาหาร บริษัททัวร์ ให้แก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังจังหวัดสุพรรณบุรี และภาครัฐสนับสนุน ส่งเสริม และให้โอกาสคนในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวในชุมชนท้องถิ่นโดยชุมชน และมีการประสานงาน ดำเนินงานร่วมกันระหว่าง ภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน

6. ด้านกิจกรรมการบริการพิเศษ (Ancillary service) การบริการที่ให้แก่นักท่องเที่ยว เช่น ธนาคาร ระบบการติดต่อสื่อสาร ไปรษณีย์ ตัวแทนจำหน่ายท่องเที่ยว โรงพยาบาล สถานีอนามัย สถานีน้ำมัน เป็นต้น ที่ทางหน่วยงานท้องถิ่นและหน่วยงานภาครัฐ ได้จัดสิ่งอำนวยความสะดวก

5.10 การวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนของชุมชนความเป็นไปได้ที่เป็นปัจจัยหนุนเสริมการท่องเที่ยว

จากเอกสาร แผนยุทธศาสตร์ของจังหวัดสุพรรณบุรี (สำนักงานจังหวัดสุพรรณบุรี, 2557) ได้วิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนของจังหวัดสุพรรณบุรี ผู้วิจัยได้ศึกษาประเด็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยว โดยมีรายละเอียด ดังนี้

จุดแข็ง (Strengthes)

ด้านท่องเที่ยวมีแหล่งท่องเที่ยวหลากหลาย กระจายในอยู่ในทุกอำเภอสามารถเที่ยวได้ตลอดทั้งปี ทั้งทางธรรมชาติ วิถีชีวิต เชิงประวัติศาสตร์ พุทธศาสนา และแหล่งปลูกสร้างเพื่อการท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก มีเทศกาลและกิจกรรมที่บอกล่าเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ หรือวัฒนธรรมที่หลากหลายแต่ดั้งเดิมของจังหวัด ส่งเสริมการท่องเที่ยว ครบทุกเดือนตลอดทั้งปี และเป็นเมืองของศิลปินพื้นบ้าน ทั้งในส่วนของบทกวี หรือบทเพลงของศิลปินลูกทุ่งระดับชาติ และมีศูนย์การเรียนรู้ทางด้านการเกษตร สนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงเรียนรู้ทางการเกษตร และการศึกษาดูงาน เช่น ศูนย์เนื้อเยื่อฯ ศูนย์เพาะเลี้ยงพันธุ์ปลา

จุดอ่อน (Weaknesses)

ด้านท่องเที่ยว ขาดการรวมกลุ่มผู้ประกอบการการท่องเที่ยวที่มีความเข้มแข็งในการแข่งขันกับพื้นที่อื่นๆ และยังมีขาดบริษัท นำเที่ยวที่มีคุณภาพเพียงพอ ขาดการรวมกลุ่มสร้างความเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวในจังหวัด โครงสร้างพื้นฐานที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวยังคงกระจุกตัวอยู่เฉพาะบางพื้นที่ เช่น ป้ายบอกทาง ขาดการสนับสนุนการยกระดับผลิตภัณฑ์ชุมชนรูปแบบใหม่ที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดที่เปลี่ยนแปลงไป

โอกาส (Opportunities)

ด้านท่องเที่ยว จากกระแสท่องเที่ยวที่นิยมธรรมชาติ และ พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะในกรุงเทพฯ ที่ชื่นชอบการท่องเที่ยววิถีชีวิตชุมชน มากขึ้นทำให้สุพรรณบุรีเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่อยู่ใกล้ กรุงเทพฯ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในสังคมออนไลน์ถือว่าเป็นกลไกในการประชาสัมพันธ์ และขยายตลาดด้านการท่องเที่ยวได้อีกมาก เช่น ตลาดสามชุกร้อยปี เป็นหนึ่งในตัวอย่างสำคัญ กระแสการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และวิถีชีวิตชุมชนกำลังเติบโตขึ้นอย่างมาก ทั้งยังมีนโยบายของรัฐที่สนับสนุนส่งเสริม การเป็นศูนย์กลางที่พำนักระยะสั้นในกรณีฉุกเฉินสำหรับการหลบภัยธรรมชาติ

อุปสรรค (Threats)

ด้านท่องเที่ยว - ทรัพยากรธรรมชาติ จากผลกระทบจากปัญหาอุทกภัย แม้ว่าพื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดสุพรรณบุรีจะน้ำไม่ท่วมแต่เส้นทางมาจังหวัดได้รับความเสียหาย ทำให้นักท่องเที่ยวจากทางจังหวัดอื่นเดินทางมาไม่ได้ ความไม่แน่นอนทางการเมือง มีการประท้วง ทำให้จำนวน

นักท่องเที่ยวลดลง การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยธรรมชาติมีแนวโน้มที่ความรุนแรงขึ้น ส่งผลต่อการท่องเที่ยวและการเพาะปลูก

กล่าวโดยสรุป จากข้อมูลการวิเคราะห์สถานการณ์ภายในและภายนอกตามแนวทางการวิเคราะห์ SWOT Analysis ข้างต้น โดยผู้วิจัยจะนำข้อมูลจากแผนพัฒนาจังหวัดสุพรรณบุรี นำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการเก็บข้อมูลการวิจัยนำสู่การกำหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เชื่อมโยงไปสู่การกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ ประเด็นกลยุทธ์ และแนวทางการดำเนินงานโครงการในขั้นต่อไป

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.1 งานวิจัยในประเทศ

6.1.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยว

โถมศิริ ทิมสุทินและคณะ (2548) ได้ศึกษารูปแบบการจัดการและพัฒนาเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน พื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ระยะที่ 1 ในการวิจัยเรื่องนี้ ได้เสนอรูปแบบการบริหารจัดการ และกลไกการจัดการเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน พื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ให้ชุมชนมีการทำงานร่วมกัน และเป็นในทิศทางเดียวกัน คือ เป็นการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยทีมผู้วิจัยได้ร่วมกันหารือและสรุปแนวทางการจัดการเครือข่ายท่องเที่ยวให้อยู่ในรูปของการลงทุนร่วมกัน ซึ่งการบริหารจัดการจะจัดอยู่ในรูปแบบขององค์กรหรือสมาคม นอกจากนี้ ยังสร้างรูปแบบการท่องเที่ยวในรูปแบบโปรแกรมการท่องเที่ยว ข้อมูลชุมชนท่องเที่ยวเพื่อนำเสนอต่อนักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการ ซึ่งเป็นลักษณะของเส้นทางท่องเที่ยวและโปรแกรมการท่องเที่ยว 3 เส้นทาง โดยเป็นเชื่อมโยงชุมชนในเครือข่าย เพื่อให้เกิดการกระจายนักท่องเที่ยว เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวระหว่างกัน และกำหนดกลไก รูปแบบการบริหารจัดการ ในการรองรับนักท่องเที่ยวตามเส้นทางท่องเที่ยวที่กำหนด โดยโปรแกรมการท่องเที่ยว แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ ลักษณะที่เป็น Package คือ เส้นทางท่องเที่ยวอย่างน้อย 2 หมู่บ้าน ในเวลา 1 คืน 2 วัน ลักษณะที่ 2 เป็นลักษณะเดี่ยวๆ ตามแต่ละชุมชน ไม่เชื่อมโยงกับบ้านอื่นๆ ในลักษณะนี้ นักท่องเที่ยวสามารถติดต่อโดยตรงกับชุมชนได้

วันทนา เนาว์วัน และลำยอง ปลั่งกลาง (2551) ได้ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการท่องเที่ยวชุมชน ตำบลบางกระสั้น อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้สร้างรูปแบบการท่องเที่ยวชุมชนบางกระสั้น โดยได้จัดทำบนพื้นฐานของศักยภาพทรัพยากรของชุมชนเป็นสำคัญ แต่ทำได้ค่อนข้างจำกัดไม่หลากหลายรูปแบบ เนื่องจากชุมชนขาดความรู้ทางทฤษฎี และแนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและขาดประสบการณ์ด้านการจัดการท่องเที่ยว โดยสามารถกำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวได้ 2 รูปแบบคือ การท่องเที่ยวแบบ 1 วัน และ แบบ 2 วัน 1 คืน โดยจัดให้มีการพักในชุมชนแบบโฮมสเตย์ที่เริ่มต้นจัดบ้านพักไว้ 3 หลัง มีคณะกรรมการจัดการท่องเที่ยวเป็นผู้รับผิดชอบร่วมกับผู้เกี่ยวข้อง

ในชุมชน และมีบุคคลทั้งภายใน และภายนอกชุมชนเป็นที่ปรึกษา ซึ่งเป็นความร่วมมือของชุมชนโดย มุ่งเน้นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมวิถีชีวิต

สิริวัฒนา ไจมา และคณะ (2555) ได้ศึกษารูปแบบการจัดการศูนย์เรียนรู้เพื่อการท่องเที่ยว เชิงศิลปวัฒนธรรมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านปงสนุก อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง มีวัตถุประสงค์ เพื่อค้นหารูปแบบการจัดการศูนย์เรียนรู้ที่มีความสอดคล้องกับองค์ความรู้และบริบทของชุมชน สำหรับใช้ เป็นฐานการท่องเที่ยวที่ใช้วัดปงสนุกเป็นแหล่งเรียนรู้ให้เกิดการเรียนรู้เชิงศิลปวัฒนธรรมที่แท้จริงโดย กระบวนการศึกษาอาศัยกรอบการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นพื้นฐาน ภายใต้การจัดการองค์ความรู้ ภายในชุมชน การถ่ายทอดความรู้ การบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ และการพัฒนาบุคลากร โดยการ รวบรวมองค์ความรู้ วิเคราะห์และจัดทำเป็นชุดความรู้ รวมทั้งรายละเอียดในรูปเอกสารข้อมูลเป็น เครื่องมือการถ่ายทอดความรู้ โดยอาศัยวิทยากรเป็นผู้ถ่ายทอดรายละเอียด ที่สามารถกำหนดรูปแบบ การถ่ายทอดความรู้แต่ละชุดความรู้ ที่เหมาะสมกับความสามารถและองค์ความรู้ของชุมชนได้ 4 ลักษณะ คือ 1) ถ่ายทอดผ่านบุคลากรเป็นผู้ให้ข้อมูล 2) ถ่ายทอดผ่านสื่อต่างๆ 3) ถ่ายทอดผ่านการจัดแสดง 4) ถ่ายทอดผ่านการจัดกิจกรรมต่างๆ โดยมีรูปแบบการถ่ายทอดในแต่ละองค์ความรู้ สำหรับการบริหาร จัดการศูนย์การเรียนรู้ ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นศูนย์กลางการติดต่อประสานงานการถ่ายทอดและเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ อนุรักษ์และฟื้นฟูองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมของชุมชนให้เป็นศูนย์รวมข้อมูลองค์ ความรู้ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าเป็น ที่รู้จัก โดยบริหารจัดการ ในรูปคณะทำงานจากสมาชิกชุมชนที่หลากหลายกลุ่ม และมีโครงสร้างการ บริหารงานที่ประกอบด้วยผู้จัดการศูนย์การเรียนรู้ ฝ่ายการเงิน/ธุรการ ฝ่ายประสานงานและ ประชาสัมพันธ์ และฝ่ายพัสดุพร้อมกำหนดให้มีการประชุมสรุปผลการดำเนินงานทุกเดือนหรือเพิ่ม เป็นวาระหนึ่งในการประชุมชุมชนทุกครั้ง เพื่อติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์ฯ

ยูหนา หลงสมันและคณะ (2555) ได้ศึกษารูปแบบและพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของ เครือข่ายการท่องเที่ยวชุมชน จังหวัดสตูล ผลการวิจัย ได้สร้างรูปแบบโปรแกรมการท่องเที่ยวและ บริการนำเที่ยวการบริการที่พัก กลุ่มจัดการท่องเที่ยวโดยองค์ชุมชนบ้านบ่อเจ็ดลูก ได้มีการดำเนินการ ให้บริการที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว โดยทางกลุ่มมีการสร้างที่พักในลักษณะที่พักรวม (รีสอร์ท) ของ ชุมชน บริหารจัดการโดยกลุ่ม สมาชิกถือหุ้น ชุมชนบ้านภูผาเพชร ได้ดำเนินการจัดรูปแบบการ ท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยใช้กระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น ตลอดจนสร้าง รูปแบบโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เขาพระยาบังสา รูปแบบการจัดการท่องเที่ยว บริการนำ เที่ยว ตามแหล่งท่องเที่ยวต่างๆในชุมชน บริเวณเขาพญาบังสา เรียนรู้วิถีชีวิตภูมิปัญญา วัฒนธรรม ชุมชน และเรียนรู้การจัดการกลุ่มต่างๆ

ปวีณา ทองบุญยังและคณะ (2556) ได้ศึกษารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ชุมชนบ้านบาก ตำบลบ้านบาก อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร เพื่อหารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและประวัติศาสตร์ชุมชนบ้านบาก ตำบลบ้านบาก อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร พบว่า พื้นที่บ้านบาก ยังมีทรัพยากรที่สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวได้เดินทางมาเที่ยวยังสถานที่ท่องเที่ยวในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี ซึ่งมีคุณลักษณะที่สำคัญของทรัพยากรของการท่องเที่ยวบ้านบาก คือ มีความดึงดูดใจ มีความสามารถในการเข้าถึง ความน่าประทับใจ รวมถึงมีองค์ประกอบของการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานต่างๆ ในการกำหนดรูปแบบการท่องเที่ยว และใช้มิติด้านวัฒนธรรมควบคู่ไปกับธรรมชาติ ด้านการจัดการ เป็นการจัดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน เป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบ ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชนบ้านบาก เน้นให้เห็นคุณค่าในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ด้านกิจกรรมและกระบวนการ เป็นการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวนอกจากได้รับประทับใจในธรรมชาติที่สมบูรณ์ ยังสามารถสร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกต่อการท่องเที่ยว ชุมชนท้องถิ่น และผู้ที่เกี่ยวข้อง และด้านการมีส่วนร่วม ชุมชนในท้องถิ่น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการวางแผนและปฏิบัติตามแผน ตลอดจนได้ติดตามตรวจสอบและหาแนวทางในการกระจายรายได้แก่ชุมชน โดยมีการสร้างรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ชุมชนบ้านบาก รูปแบบของการเดินทางมาท่องเที่ยวแบบไป-กลับ โดยใช้วิธีการเดินเท้าและนั่งรถอีแต่น นอกจากนี้ กิจกรรมทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ โดยมุ่งเน้นว่ารูปแบบการท่องเที่ยวนี้เป็นการท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายหรือทำให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม โดยเน้นให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัส หรือมีประสบการณ์กับสภาพแวดล้อมธรรมชาติโดยตรง

รัชณี เพ็ชรช่าง (2556) ได้ศึกษารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวแก่ทราวยงาม เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชนบ้านทราวยงาม ตำบลน้ำหมัน อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัย เพื่อศึกษาสภาพของบ้านทราวยงามที่เกี่ยวข้องในการจัดการท่องเที่ยวแก่ทราวยงาม และศึกษารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวแก่ทราวยงาม เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชนบ้านทราวยงาม ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรท้องถิ่นและชุมชน โดยการสร้างอนาคตร่วมกัน โดยทำการวิเคราะห์ SWOT ในการศึกษาสภาพของชุมชน จากนั้นนำรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวที่เหมาะสมไปดำเนินการจัดการท่องเที่ยวนำร่อง เพื่อหาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ผลการวิจัยพบว่า บ้านทราวยงามมีความโดดเด่นด้านวิถีชีวิตชุมชนที่เรียบง่าย รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวของหมู่บ้านทราวยงามต้องการให้อยู่ในรูปแบบการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ (Home Stay Tour) เพื่อศึกษาวิถีชีวิตวัฒนธรรมที่มีอยู่แล้วให้เกิดเป็นรูปธรรม และการจัดการท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมให้ชัดเจนมากขึ้น รวมทั้งภาครัฐควรมีบทบาทในการสนับสนุนความสะดวกขั้นพื้นฐาน และสาธารณูปโภคของชุมชนเพื่อเชื่อมโยงเครือข่าย

การท่องเที่ยวของจังหวัดสุโขทัยชนรากลุ่ม เพื่อเตรียมพร้อมสู่การเกิดด้านภูมิต้องอย่างถาวรเข้ากับการท่องเที่ยวสู่ระดับประเทศ

จักรกฤษณ์ พิญาพงษ์และคณะ (2557) ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาเครือข่ายภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน ตำบลทุ่งยั้ง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ เป็นการศึกษาบริบทเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน เพื่อพัฒนาเครือข่ายภูมิปัญญาท้องถิ่นและติดตามและประเมินผลการขับเคลื่อนเครือข่ายภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยใช้การจัดกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ผลการศึกษาพบว่า ชุมชนทั้งยังมีจุดเด่นด้านวัฒนธรรมโดยเฉพาะภูมิปัญญาท้องถิ่นที่หลากหลาย ผลลัพธ์ที่สำคัญของกระบวนการพัฒนาเครือข่ายภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้แก่ มีการก่อตั้งศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน โดยมีคณะกรรมการของศูนย์ ฯ เป็นกลไกขับเคลื่อน เกิดการบูรณาการระหว่างองค์กรในชุมชนโดยใช้ฐานภูมิปัญญา ผลกระทบ ได้แก่ เกิดการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นทั้งภายในและภายนอกชุมชน เกิดนโยบายส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น และมีการขยายเครือข่ายภูมิปัญญาข้ามพื้นที่ ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาเครือข่ายภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้แก่ การมีจิตสำนึกร่วมกัน ความสัมพันธ์แบบเครือญาติ การติดต่อสื่อสารอย่างสม่ำเสมอ ศักยภาพของผู้นำ การสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการสนับสนุนของนักวิจัยและภาคีที่เกี่ยวข้อง

จากการทบทวนเอกสารสะท้อนให้เห็นว่า ในรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยว ส่วนใหญ่เป็นการพัฒนารูปแบบ หรือการสร้างรูปแบบการท่องเที่ยวโดยชุมชน การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เพื่อการหารูปแบบในลักษณะการจัดการศูนย์การเรียนรู้ที่มีความสอดคล้องกับองค์ความรู้และบริบทของชุมชน สำหรับใช้เป็นฐานในการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้ให้เกิดการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมที่แท้จริง โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นพื้นฐานภายใต้การจัดการองค์ความรู้ภายในชุมชน ตลอดจนมีการตรวจสอบ และหาแนวทางในการกระจายรายได้แก่ชุมชน

6.1.2 งานวิจัยที่สนับสนุนแนวความคิดการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน

กริช สอิ่งทอง (2545) ได้ศึกษาศักยภาพและแนวทางในการพัฒนาชุมชนไต่หย่า หมู่บ้านน้ำบ่อขาวให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ใน 3 ประเด็นหลักคือ สิ่งดึงดูดใจ การเข้าถึง และสิ่งอำนวยความสะดวกของชุมชน พบว่า ชุมชนไต่หย่า หมู่บ้านน้ำบ่อขาว มีทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่โดดเด่น คือ การทำนา การทอเสื่อกก และวิถีชีวิตไต่หย่า ซึ่งมีส่วนในการเพิ่มศักยภาพในการท่องเที่ยวของวัฒนธรรมของชุมชน ด้านการเข้าถึงหมู่บ้านพบว่า นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางเข้าถึงหมู่บ้านได้โดยสะดวก ในชุมชนมีสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน เช่น ไฟฟ้า น้ำดื่ม น้ำใช้ แต่ยังคงขาดห้องสุขา โทรศัพท์สาธารณะ ที่พักแรม ร้านจำหน่ายของที่

ระลึก ร้านจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม และศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากคนในชุมชนและรัฐ

รพีพงศ์ อินตะสืบ (2550) ที่ศึกษาเกี่ยวกับศักยภาพของชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวชนบท: กรณีศึกษาชุมชนบ้านสามขาตำบลหัวเสืออำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการเก็บและรวบรวมข้อมูลจากตำราและเอกสารต่างๆ การสัมภาษณ์กลุ่มแกนนำชุมชนและประชาชนในพื้นที่รวมถึงเจ้าหน้าที่ภาครัฐกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านสามขาการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมและใช้วิธีการวิเคราะห์แบบ SWOT Analysis เป็นพื้นฐานในการประเมินผลการศึกษา พบว่า ชุมชนบ้านสามขามีปัญหาจากการขาดความรู้ด้านการจัดการการท่องเที่ยวและความพร้อมด้านบุคลากร ทั้งนี้ ถ้าหากชุมชนบ้านสามขาสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวและสามารถสร้างกิจกรรม ด้านการท่องเที่ยวชนบทที่มีความเหมาะสมกับชุมชนได้ก็จะทำให้ชุมชนบ้านสามขาสามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวชนบทได้ โดยมีการแก้ไขปัญหา คือ ชุมชนมีแนวคิดในการหารูปแบบด้านการท่องเที่ยวอื่น ๆ ที่เหมาะสมกับบริบทของชุมชนเพื่อเป็นกิจกรรมในการรองรับผู้มาเยือนที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น การศึกษาศักยภาพในการพัฒนาชุมชนได้จากการเป็นชุมชนที่เข้มแข็งและมีสถานที่ท่องเที่ยวหลายแห่งที่สามารถนำมาปรับใช้ในกิจกรรมการท่องเที่ยวชนบทได้

รพีพรรณ ทองท่อและคณะ (2551) ได้ศึกษาการศึกษาการสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในกลุ่มจังหวัดภาคกลาง เป็นการวิจัยด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยการสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวกับทุกภาคส่วน และฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวด้านการสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และส่งเสริมให้ชุมชนในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตระหนักและเห็นความสำคัญเกี่ยวกับการจัดทำแผนปฏิบัติการสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน และเสนอแนวทางการสร้างเครือข่ายความร่วมมือโดยชุมชน ซึ่งการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนของกลุ่มจังหวัดภาคกลางประกอบด้วยกิจกรรมต่างๆหลายรูปแบบ ได้แก่ การให้บริการบ้านพักโฮมสเตย์ การผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น และการให้บริการบริการการท่องเที่ยวในรูปแบบต่างๆ เช่น การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เป็นต้น โดยมีจุดเด่นการท่องเที่ยว ได้แก่ สภาพแวดล้อมที่ยังคงความเป็นธรรมชาติ เอกลักษณ์ของชุมชน สินค้าโอท็อปที่มีชื่อเสียง ความโดดเด่นในด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและวิถีชีวิตริมน้ำ ส่วนจุดด้อยของการจัดการท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเรื่องการบริหารจัดการและการให้บริการ ซึ่งพบว่าการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนของกลุ่มจังหวัดภาคกลางยังมีลักษณะของการทำงานที่แยกส่วน ขาดการประสานเชื่อมโยงเครือข่าย ทั้งในระดับชุมชนระดับจังหวัดและระดับกลุ่มจังหวัด อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากการจัดเวทีเพื่อให้เกิดการสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน ด้วยการใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม กลุ่มสมาชิกที่จัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน เกิดความตระหนักและเห็นความสำคัญของการจัดการท่องเที่ยว

โดยชุมชน การสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนและมีการผลักดันให้เกิดเวทีเครือข่ายท่องเที่ยว โดยชุมชนร่วมกันภายในกลุ่มจังหวัดภาคกลาง เพื่อรับฟังและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ต่างๆ ด้วยถอดบทเรียนจากเครือข่ายรวมทั้งการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

คุณณีย์ ชาวนา (2552) ได้ศึกษาโครงการรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน ชุมชนบ้านผาแตก หมู่ 10 ตำบลสบเปิง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นการวิจัยควบคู่กับการพัฒนา โดยผ่านกระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินการโดยใช้เทคนิควิธีการต่างๆ เช่น การประเมินแบบมีส่วนร่วม การจัดเวทีเสวนา การประชุมกลุ่มย่อย การประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นต้น รวมถึงการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างไม่เป็นทางการ การทดลองปฏิบัติจริงเพื่อนำมาสู่การแก้ไข ปรับปรุง พัฒนาวิธีการบริหารจัดการ และหารูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับชุมชน จากการสรุปผลพบว่า จากสถานการณ์และแนวโน้มการท่องเที่ยวปัจจุบัน ชุมชนมีศักยภาพและโอกาสค่อนข้างสูงในการดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมวิถีชีวิตและวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นของชนเผ่าปกากะเยอ ในรูปแบบการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมและทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น เป็นศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สามารถแข่งขันในตลาดโลก และจากกระบวนการวิจัย ทำให้ชุมชนเกิดความเชื่อมั่นและความภาคภูมิใจในตนเอง ได้องค์ความรู้และชุดความรู้ท้องถิ่นของชนเผ่าปกากะเยอในชุมชนบ้านผาแตก ได้รูปแบบการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยชุมชนบ้านผาแตกมีส่วนร่วม อันประกอบด้วย ศูนย์ข้อมูล กิจกรรมการท่องเที่ยว โปรแกรมการท่องเที่ยว ปฏิทินการท่องเที่ยว กฎระเบียบข้อบังคับของชุมชน โครงสร้างคณะกรรมการบริหารด้านการท่องเที่ยว และการบริหารจัดการด้านรายได้ และชุมชนเกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อการดำเนินงานของหน่วยงานที่ส่งเสริมการพัฒนาชุมชนในการสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวร่วมกับชาวบ้าน

วิลาวัลย์ ภมรสวรรณ (2553) ที่ได้ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชนกรณีศึกษา ชุมชนริมน้ำตึงเดิมในพื้นที่เทศบาลตำบลอัมพวาและบริเวณใกล้เคียง จังหวัดสมุทรสงคราม ที่วิเคราะห์ศักยภาพของทรัพยากรทางการท่องเที่ยวและการบริหารจัดการการท่องเที่ยว และวิเคราะห์เงื่อนไขที่เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งพบว่า ชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียงมีแหล่งทรัพยากรท่องเที่ยวที่สำคัญจำนวนมากและหลากหลายและมีศักยภาพจัดอยู่ในระดับปานกลางถึงสูง ความสามารถในการรองรับทางกายภาพ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวอยู่ในเกณฑ์สามารถรองรับได้ ด้านความสามารถในการรองรับด้านสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ และมีกิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมชุมชนมากที่สุด คือ การล่องเรือยนต์เที่ยวชมสถานที่ต่างๆตามลำน้ำ เงื่อนไขสำคัญที่ต้องพิจารณา คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างแท้จริงของคนในชุมชน และการมีความรู้ความเข้าใจของคนในชุมชนเป็นสำคัญ ตลอดจนการตระหนักในบทบาทหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ปอ วชิรวงศ์วรกุล และคณะ (2554) ได้ศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาศักยภาพชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน บ้านร่องกล้า ตำบลเนินเพิ่ม อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก เป็นการศึกษาศักยภาพชุมชนเบื้องต้นเพื่อประเมินและวางแผนการพัฒนาและการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนและยังเป็นการเตรียมความพร้อมชุมชนผ่านเครื่องมืองานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมระหว่างคนในชุมชนที่มีทั้งคนไทยภาคกลาง และชนเผ่าม้งที่อาศัยอยู่ร่วมกัน จากผลที่เกิดขึ้น พบว่า ชุมชนสามารถรวมกลุ่มกันเพื่อศึกษาเรื่องราว วิถีวัฒนธรรม มีการสืบค้นข้อมูล บันทึก เรียนรู้ และถ่ายทอดอย่างเป็นระบบ เป็นการให้โอกาสคนเล็กๆ ในชุมชนเล็กๆ ที่จะค้นหาตนเองสามารถรวมกลุ่มกันผ่านกระบวนการวิจัย กำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวชุมชน อันเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างการมีส่วนร่วม การรวมกลุ่ม การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม การจัดการต่างๆ การรับรองนักท่องเที่ยว การสื่อความหมาย การบริการต่างๆ และการบริหารจัดการการเงิน เป็นต้น โดยใช้การท่องเที่ยวเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นเป็นเครื่องมือในการสื่อสารและสร้างการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และผลักดันให้เกิดรูปแบบ (Model) การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนพื้นที่นครไทย ด้านผลกระทบในระดับจังหวัด ชุมชนร่องกล้าได้รับการสนับสนุนและผลักดันจากสำนักงานจังหวัดให้พัฒนาเป็นชุมชนต้นแบบด้านการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนของจังหวัดพิษณุโลก ในการสร้างศูนย์การเรียนรู้และเป็นต้นแบบหนึ่งเดียวในจังหวัดพิษณุโลก

อิราวัฒน์ ชมระกา (2554) ได้ศึกษาแนวทางการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ ที่เกี่ยวกับศักยภาพการท่องเที่ยว ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวในเขตตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ เป็นการวิจัยแบบผสมระหว่างเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ เข้าด้วยกัน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม พบว่า ศักยภาพการตลาดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตตำบลฝายหลวง พบว่าทรัพยากรการท่องเที่ยวทางด้านวัตถุ ศิลปวัฒนธรรมจัดว่ามีคุณค่าและมีศักยภาพ แต่ยังขาดการเชื่อมโยงคุณค่าเหล่านี้กับกิจกรรมส่วนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง แนวทางการส่งเสริมการตลาดที่นำมาใช้คือ การรวมกลุ่มแบบภาคีมีการร่วมมือกับองค์กรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง การเข้าถึงลูกค้าเป็นรายบุคคลโดยตรง และการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งจะต้องอาศัยการจัดการโดยท้องถิ่น และการจัดการเชิงธุรกิจอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

กรองทิพย์ ชัยชาญ (2555) ได้ศึกษากลยุทธ์ในการจัดการการตลาดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบนอารยธรรมลุ่มน้ำจังหวัดนครราชสีมาโดยกระบวนการมีส่วนร่วม เพื่อประเมินศักยภาพด้านการจัดการการตลาดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยผ่านการรับรู้ของนักท่องเที่ยวในแหล่งอารยธรรมลุ่มน้ำจังหวัดนครราชสีมา และเพื่อสร้างกลไกในการจัดการการตลาดของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมของชุมชน ผลการวิจัย พบว่า กลไกในการจัดการการตลาดของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมของชุมชนของแหล่งอารยธรรมลุ่มน้ำในจังหวัดนครราชสีมา มีกลไกในการ

จัดการการตลาดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วม จำนวน 8 ปัจจัย คือ ความพร้อมของสถานที่ บุคลากรในพื้นที่ นโยบายของภาครัฐ การมีส่วนร่วมของภาคในพื้นที่ การสร้างองค์ความรู้ งบประมาณ สถานที่ตั้งของกลุ่ม และความเชื่อ/ค่านิยมทางสังคม

จิรวัดน์ พิระสันต์และคณะ (2556) ได้ศึกษาการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมโดยชุมชนในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก โดยวัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ การรวบรวมองค์ความรู้และฐานข้อมูลวัฒนธรรมของชุมชนในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก เพื่อพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมโดยชุมชน และเพื่อเสนอยุทธศาสตร์และข้อเสนอเชิงนโยบายการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมโดยชุมชนในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก พบว่า เทศบาลนครพิษณุโลกมีศิลปกรรม สถาปัตยกรรมที่งดงาม และมีความโดดเด่นทางด้านวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของอาณาจักรสุโขทัย โดยสถานที่ท่องเที่ยวเหล่านี้ ล้วนตั้งอยู่ บนเส้นทางเชื่อมโยงกับเทศกาลการท่องเที่ยวของ 4 จังหวัด ประกอบด้วยจังหวัดพิษณุโลก กำแพงเพชร เพชรบูรณ์ และสุโขทัยเป็นที่ยอมรับในระดับจังหวัด และระดับชาติ ซึ่งหากมีการเชื่อมโยงเครือข่ายชุมชนแบบมีส่วนร่วมของภาคีที่เกี่ยวข้องระหว่างภาครัฐที่เป็นผู้กำหนดนโยบายและงบประมาณ ภาคเอกชนที่มีการจัดตั้งกลุ่ม และเป็นกลุ่มคนหลากหลายอาชีพที่มีจิตสาธารณะและผู้คนในชุมชนซึ่งเป็นเจ้าขององค์ความรู้และเป็นเจ้าของพื้นที่ร่วมกันในองค์ความรู้ทางด้านวัฒนธรรม ร่วมกันในการพัฒนาชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะสามารถให้นักท่องเที่ยวได้มีทางเลือกมากขึ้น และยังจะเป็นการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับองค์ความรู้ที่นำไปสู่การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเทศบาลนครพิษณุโลกที่ยั่งยืน รวมทั้งก่อให้เกิดรายได้เข้ามาสู่จังหวัดพิษณุโลกได้มากยิ่งขึ้นด้วย จากรายงานวิจัยเรื่องนี้ สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยชุมชน โดยการสร้างแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยจัดทำแผนและโครงการพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยชุมชน อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี รวมทั้งการสำรวจและคัดเลือกองค์ประกอบทางด้านวัฒนธรรมในการพัฒนาการท่องเที่ยว โครงข่ายกิจกรรมการท่องเที่ยว การพัฒนาข้อมูลสื่อสิ่งพิมพ์ การโฆษณาและการสื่อสาร การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และการตั้งศูนย์การท่องเที่ยว รวมทั้งประเมินความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการดำเนินงานของโครงการโดยใช้แบบประเมินผลหลังการดำเนินโครงการและกิจกรรมย่อยต่างๆ และจัดประชุมเพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยสู่สาธารณะ

ศิริพร เลิศยิ่งยศ (2556) ได้ศึกษาการจัดทำแผนชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตด้วยการมีส่วนร่วมของคนในหมู่บ้านโคกแฝก ตำบลขามทะเลสอ อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา โดยเปิดโอกาสให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของคนในชุมชน โดยตระหนักถึงวิถีชีวิตและศักยภาพที่มีอยู่ในชุมชนเพื่อนำมาวางแผนของคนในชุมชนบน

พื้นฐานของทุนชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาวิถีชีวิตและศักยภาพของคนในชุมชน 2) เพื่อจัดทำแผนชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตด้วยการมีส่วนร่วมของคนในหมู่บ้าน โดยมีกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มผู้นำและกรรมการหมู่บ้าน กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพเกษตรกร กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพรับจ้าง/ลูกจ้างและกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพค้าขาย โดยมุ่งเน้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมจัดทำแผนชุมชนทุกขั้นตอน และนำมาสร้างข้อสรุปโดยใช้การบรรยายเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) พบว่า ส่วนใหญ่คนในชุมชนอยู่ร่วมกันแบบเครือญาติ ลักษณะครอบครัวขยาย มีการถ่ายทอดวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ความเชื่อต่างๆ มาสู่ลูกหลาน โดยมีศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยว ทางด้านศักยภาพของชุมชน พบว่า ชุมชนมีศักยภาพหลายด้านที่สามารถนำมาใช้ประกอบในการจัดทำแผนชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในหมู่บ้าน โดยใช้กระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) จัดทำแผนชุมชน โดยเน้นการมีส่วนร่วมทุกขั้นตอนตั้งแต่ การศึกษาบริบทของชุมชน จัดเวทีประชาคมชี้แจงสร้างความเข้าใจกับประชาชนในการจัดทำแผนชุมชน การสนทนากลุ่มเพื่อการวิเคราะห์ศักยภาพชุมชน จัดเวทีวิเคราะห์สภาพปัญหาและหาแนวทางแก้ไข โดยร่วมกันกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรมพัฒนาชุมชนตามวิถีชีวิตของแต่ละกลุ่มอาชีพ และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเลือกโครงการและวัดผลสำเร็จโครงการ โดยแผนที่ได้มีความแตกต่างจากแผนงานที่หน่วยงานภาครัฐจัดทำขึ้น และยึดหลักของวิถีชีวิตและศักยภาพที่มีอยู่ในชุมชนเป็นหลัก ได้แก่ เงินทุน ทรัพยากร ภูมิปัญญา วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม โคนเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนเข้ามาร่วมกันคิด การแสดงความเห็น การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อแนวทาง/กิจกรรมการพัฒนาและแก้ไขปัญหาชุมชนด้วยตนเอง มีการตัดสินใจร่วมกับประชาชนอย่างจริงจัง รวมถึงสร้างการเรียนรู้ร่วมกันและความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน

วรรณ คำปวนบุตร (2557) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวบนฐานเชิงนิเวศวัฒนธรรมในเขตพื้นที่ตำบลพระธาตุ อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว และศักยภาพของชุมชนในการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนและชุมชน 8 หมู่บ้าน ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ตำบลพระธาตุ อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mix Method) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยการใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) โดยใช้เครื่องมือ ได้แก่ การสัมภาษณ์เจาะลึก การสนทนากลุ่มย่อย การจัดเวทีประชุม การทดลองฝึกปฏิบัติการท่องเที่ยวและการสำรวจเพื่อประเมินความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนตำบลพระธาตุ ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านบริบทชุมชนและนิเวศวัฒนธรรมของชุมชน มีการสืบทอดวัฒนธรรมด้านการเลือกพื้นที่ตั้งชุมชนและแหล่งน้ำ รวมถึงภูมิปัญญา ประเพณีและพิธีกรรมที่เกิดจากความสัมพันธ์กันระหว่างธรรมชาติกับความเชื่อ 2) ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว 3) ศักยภาพ

ของชุมชนในด้านการมีส่วนร่วม พบว่า ผู้นำชุมชนและชุมชนทั้ง 8 หมู่บ้าน มีศักยภาพในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในระดับมากถึงมากที่สุด ในด้านที่พักแรมและอาหาร และด้านการให้บริการของบุคลากรในชุมชน

จิรวัดน์ พิระสันต์และคณะ (2558) ได้ศึกษาการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมโดยชุมชน ตามเส้นทางถนนหลวงแผ่นดินหมายเลข 12 (พิชญ์โลก-หล่มสัก) เพื่อรวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวชุมชน พัฒนาเส้นทางทางการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมโดยชุมชนและเพื่อเสนอยุทธศาสตร์และข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมโดยชุมชน โดยวิธีการวิจัยแบบผสมผสาน โดยการสังเกตการมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์เจาะลึก จำนวน 1,250 คน และการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมแบบเครือข่ายสาธารณะ (Public Social Network Interaction Technique: PSNIT) ซึ่งประกอบด้วย การวิเคราะห์ระบบฐานข้อมูลท้องถิ่น (Community Data Based Analysis) การพัฒนาแบบสาธารณะขึ้น พัฒนาการทางความรู้ของคนในชุมชน เครือข่ายความสัมพันธ์และพลวัตของวัฒนธรรมของชุมชนอันเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน ในขั้นตอนสำคัญของการวางแผนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเริ่มจากการวิเคราะห์แหล่งท่องเที่ยวที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนา การปรับปรุง และความน่าสนใจของแหล่งท่องเที่ยวนั้นว่าเพียงพอที่จะดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้เดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวนั้นหรือไม่ คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นอย่างไร ซึ่งรวมถึงภาพรวมด้านความสวยงาม ลักษณะเด่น อัตลักษณ์ สถาปัตยกรรม และวิถีชีวิต เป็นต้น สำหรับยุทธศาสตร์และข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมโดยชุมชน ประเด็นสำคัญ คือ ต้องสามารถจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกเบื้องต้น เช่น ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา การจัดการขยะ ระบบสื่อสารคมนาคม ลานจอดรถ ที่พักแรม ร้านอาหารและร้านขายของที่ระลึก ให้พอเพียงกับจำนวนนักท่องเที่ยว รวมถึงควบคุมจำนวนนักท่องเที่ยวในพื้นที่ดังกล่าว ตลอดจนปัญหาและผลกระทบที่จะตามมาจากการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่

กล่าวโดยสรุป จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นการพัฒนาศักยภาพและความสามารถของชุมชนนั้น ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากคนในชุมชน โดยใช้การสร้างเครือข่ายโดยชุมชนผ่านกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อรับฟังข้อคิดเห็นและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ การทดลองปฏิบัติ นำมาสู่การปรับปรุงแก้ไข มีการตัดสินใจร่วมกับประชาชนอย่างจริงจัง รวมถึงสร้างการเรียนรู้และความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน

6.1.3 งานวิจัยเกี่ยวกับไทยพวน

สุชาพันธ์ ตาลรักษา (2553) ได้ศึกษาการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยพวนขององค์การบริหารส่วนตำบล บ้านมะขามล้ม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ในการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมประเพณีไทยพวน ได้ให้ความสำคัญและวิธีการดำเนินการส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่นในการจัดกิจกรรม

ต่างๆ นอกจากนี้ ยังมีการเข้าร่วมในการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ทั้งฝ่ายเจ้าหน้าที่และผู้บริหาร เมื่อมีกิจกรรมทางวัฒนธรรมท้องถิ่น ชาวไทยพวนในบ้านมะขามล้มให้ความร่วมมือดี ส่วนความร่วมมือของคนในชุมชนที่มีใช้คนไทยพวน ก็ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี แต่ยังพบปัญหาอุปสรรคที่สำคัญของการส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลมะขามล้ม คือ ด้านงบประมาณ และการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านประเพณีวัฒนธรรมไทยพวน

กุลชลี พวงเพชรและคณะ (2555) ได้ศึกษาการจัดการและการมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กรณีศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี เพื่อศึกษาบริบทของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยพวน ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการองค์ความรู้ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยพวน และศึกษาแนวทางในการจัดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี และใช้การวิจัยแบบผสมผสาน โดยเน้นการวิจัยแบบมีส่วนร่วม และใช้เทคนิคในการเก็บข้อมูลหลายวิธี คือ การค้นคว้าเอกสาร การสัมภาษณ์เบื้องต้นและการสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม การใช้แบบสอบถาม ซึ่งพบว่า กลุ่มชาติพันธุ์ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ยังคงมีการสืบสานศิลปวัฒนธรรม ประเพณีที่สำคัญบางอย่างอย่างต่อเนื่อง หน่วยงานภาครัฐมีการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไทยพวนโดยมอบหมายผ่านสำนักวัฒนธรรมจังหวัดลพบุรีและองค์การบริหารส่วนตำบล มีการสนับสนุนงบประมาณสำหรับการจัดกิจกรรมเชิงวัฒนธรรมไทยพวนแต่ยังไม่เพียงพอ ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ยังมีการวางแผนร่วมกันระหว่างหน่วยงานระดับอำเภอและองค์การบริหารส่วนตำบล โดยเน้นการจัดการกิจกรรมวัฒนธรรมไทยพวนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ด้านความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก คือ ด้านวางแผน การจัดองค์กร การใช้ภาวะผู้นำ การควบคุม และการจัดการท่องเที่ยว ซึ่งมีแนวทางในการจัดการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานอย่างจริงจังโดยให้ภาครัฐมีการสนับสนุนอย่างงบประมาณเพียงพอ จัดหางบประมาณมาสนับสนุนโครงการเกี่ยวกับประเพณีวัฒนธรรมไทยพวนให้เพียงพอและส่งเสริมให้จัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี และกำหนดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลายและเป็นระบบ และควรส่งเสริมให้แต่ละตำบลมีกิจกรรมที่เป็นความถนัด และเหมาะสมกับพื้นที่ของชุมชน แสดงให้เห็นถึงความเอกลักษณ์ของความเป็นไทยพวนอย่างเด่นชัด กำหนดเส้นทางการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบซึ่งกำหนดไว้ 2 รูปแบบ คือ เส้นทางการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวที่ไม่ค้างคืน และเส้นทางการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวที่ค้างคืน

มนัสนันท์ กองแก้ว (2556) ได้ศึกษาการดำเนินนโยบายอนุรักษ์ประเพณี วัฒนธรรม ชาวไทยพวน กรณีศึกษา เทศบาลตำบลบางน้ำเชี่ยว อำเภอรพรมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี เป็นการดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิจัยเอกสาร เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างจากกลุ่มตัวอย่าง โดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนิน

นโยบายอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรม โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัย 1) เพื่อศึกษาถึงวิธีการการดำเนินนโยบายอนุรักษ์และสืบสานประเพณีวัฒนธรรมชาวไทยพวน ตำบลบางน้ำเชี่ยว อำเภอรพมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี 2) เพื่อศึกษาถึงความพร้อมในการดำเนินนโยบายอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมไทยพวนของเทศบาล ตำบลบางน้ำเชี่ยว อำเภอรพมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี 3) เพื่อศึกษาถึงอุปสรรคและแนวทางการแก้ไขเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการของการดำเนินนโยบายอนุรักษ์และสืบสานประเพณีวัฒนธรรมชาวไทยพวน ผลการวิจัยพบว่า เทศบาลบางน้ำเชี่ยว และประชาชน มีความร่วมมือกันในการดำเนินนโยบายอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมชาวไทยพวนร่วมกัน โดยทางเทศบาลให้การสนับสนุนด้านทรัพยากร ปัญหาและอุปสรรค คือ ด้านงบประมาณ และเทศบาลเน้นทางการจัดงานประเพณี ทำให้การสนับสนุนในส่วนอื่นๆขาดหายไป ทำให้ไม่เกิดการสร้างกิจกรรมใหม่ๆ มากกระตุ้นการสืบสานและอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีชาวไทยพวน แนวทางการแก้ไข ควรมีการวางแผนการจัดการเชิงวัฒนธรรมอย่างเป็นรูปธรรม มีการวางแผนที่ชัดเจน และมีการทำประชาคมชาวไทยพวนเพื่อรับฟังความต้องการของชุมชนเพิ่มมากขึ้น

รัชชนก สวนสีดา (2556) ได้ศึกษากระบวนการสื่อสารเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ที่ใช้วิธีวิทยาการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมและความสำคัญเกี่ยวกับการศึกษากระบวนการสื่อสารเพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรีในปัจจุบัน กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมการวิจัย คือ ผู้อาวุโส ประชาชนชาวบ้าน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และบุคคลที่เป็นองค์กรเครือข่ายทางวัฒนธรรม จำนวน 20 คน ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสามเส้า และการวิเคราะห์เนื้อหา การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลพบว่า 1) การสื่อสารเพื่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนไทยพวนเป็นรูปแบบการสื่อสารแบบเครือข่าย ลักษณะเผชิญหน้า โดยมีผู้นำองค์กรสภาวัฒนธรรมตำบลทำหน้าที่เป็นผู้ส่งสารหลักในชุมชน และระหว่างสมาชิกภายในชุมชนกับภายนอก ในรูปของวจนภาษาด้วยภาษาพูด และอวัจนภาษาที่สะท้อนภูมิปัญญาของชาวไทยพวน ทั้งนี้ปัญหาในการถ่ายทอดภูมิปัญญาไทยพวนในชุมชนนั้นต้องถดถอยหรือเสื่อมสลายหายไปเกิดขึ้นจากตัวผู้ส่งสาร ผู้รับสาร เนื้อหาสาระ และสื่อที่ใช้เป็นช่องทางการเผยแพร่ซึ่งเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญในกระบวนการสื่อสาร รวมทั้งปัจจัยแวดล้อมทางกายภาพ ภาวะเศรษฐกิจ ระบบการศึกษา และการแต่งงานข้ามชาติพันธุ์ เป็นต้น 2) แนวทางการเชื่อมโยงการสื่อสารผ่านเครือข่ายทั้งภายในชุมชนและระหว่างชุมชนเกิดขึ้นจากการจุดประกายความคิดให้ทุกฝ่ายตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตน ประสานงานความร่วมมือจากภาคีที่เกี่ยวข้อง การขยายแนวร่วม และเปิดพื้นที่ทางวัฒนธรรมกับชุมชน และระดับจังหวัดในการรักษาความต่อเนื่องสำหรับการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นของชาวไทยพวนให้เข้มแข็งต่อไป

สุภาภรณ์ ประสงค์ทัน (2556) ได้ศึกษาทุนทางสังคมกับแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์: กรณีศึกษาชาวไทยพวน อ.ปากพลี จ.นครนายก เพื่อศึกษาทุนทางสังคมใน

การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ และเพื่อนำเสนอกลยุทธ์ส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ผ่านกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ การสำรวจภาคสนาม การสนทนากลุ่ม การสังเกต ผลการวิจัย พบว่า ชาวไทยพวน อ.ปากพลี เป็นกลุ่มที่มีเอกลักษณ์ทางชาติพันธุ์และมีทุนทางสังคมที่น่าสนใจ อีกทั้งมีระบบการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยวิเคราะห้องค์ประกอบทุนทางสังคมแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มตามการแบ่งประเภททุนทางสังคมของสำนักพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิต โดยมีทุนมนุษย์ ชาวไทยพวน อ.ปากพลี มีความเป็นมิตรช่วยเหลืออุปถัมภ์กันระหว่างคนในชุมชน อีกทั้งมีปราชญ์ชาวบ้าน ครูภูมิปัญญาซึ่งเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ มีทักษะที่หลากหลาย และได้มีการรวบรวมรายชื่อครูภูมิปัญญาทางด้านต่างๆของชาวไทยพวน จำนวน 22 ท่าน ด้านทุนสถาบัน มีการรวมตัวของกลุ่มคนเป็นองค์กรที่มีศรัทธา ความเชื่อมั่น และจิตสำนึกร่วมกัน มีการรวมกลุ่มและสถาบันทางสังคมเป็นเครือข่ายที่มีพลังในการขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนความเป็นกลุ่มก้อน ทำให้มีศักยภาพและพลังช่วยเหลือซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ มีคณะกรรมการหมู่บ้านเพื่อการประสานงานกับคณะกรรมการส่วนกลาง มีการกำหนดกฎกติกาในการจัดการท่องเที่ยวร่วมกัน เช่น ข้อตกลงเกี่ยวกับเรื่องการจัดการที่พักโฮมสเตย์ นอกจากนี้ชาวบ้านยังร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว จัดรูปแบบการท่องเที่ยว จัดโครงสร้างหน้าที่ของผู้ดำเนินงานหลัก ผู้ดำเนินงานรองในชุมชน เช่น กลุ่มแม่บ้านท่องเที่ยว กลุ่มทอผ้า กลุ่มเยาวชนท่องเที่ยว เป็นต้น และนำหลักแนวคิด “บวร” มาปรับใช้ คือ บ้าน คือชุมชนที่อาศัยอยู่ร่วมกัน เกิดความเชื่อและมีวัฒนธรรมร่วมกัน ที่เห็นคุณค่าของวัฒนธรรมไทยพวน จึงมีการรวมตัวกันเพื่อร่วมอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีที่ดีงามของชาวไทยพวน โดยใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการพัฒนาและอนุรักษ์ ด้านวัด เป็นจุดศูนย์กลางให้แก่ชุมชนที่มีความเชื่อเดียวกัน โดยมีวัดเป็นศูนย์กลางในการจัดสถานที่ประชุมประจำเดือนของคณะกรรมการหมู่บ้านเพื่อปรึกษาหารือ เสนอข้อคิดเห็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้มุมมองทางด้านการท่องเที่ยว กระบวนการจัดการและแนวทางในการพัฒนาชุมชนด้านราชการเข้ามาสนับสนุน ช่วยเหลือเป็นที่ปรึกษา ให้คำแนะนำแก่ชุมชนในการบริหารจัดการท่องเที่ยว ส่งเสริมการสร้างรายได้และเกิดกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม และสนับสนุนในการพัฒนาพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านไทยพวน โดยเน้นย้ำนโยบายระดับจังหวัดในการมุ่งสู่การเป็นจังหวัดอัจฉริยะและการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

กล่าวโดยสรุป จากการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มชาติพันธุ์ไทยพวน ให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์และส่งเสริมวัฒนธรรมไทยพวน และวิธีการดำเนินการส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยเน้นการจัดกิจกรรมวัฒนธรรมไทยพวนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว เพื่อให้ได้แนวทางการเชื่อมโยงการสื่อสารผ่านเครือข่ายทั้งภายในชุมชนและระหว่างชุมชน โดยนำทุนทางสังคมในชุมชนหรือแนวคิด “บวร” มาปรับใช้ และแนวทาง

การส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการพัฒนาและอนุรักษ์

6.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

การทบทวนวรรณกรรม รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน มีรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องที่หลากหลาย ในทฤษฎีแนวคิด ข้อมูลในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม โดยผู้วิจัยได้วิเคราะห์รายงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในครั้งนี้ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

Moulin (1995) ได้ศึกษาแนวคิดของการท่องเที่ยววัฒนธรรมชุมชน ที่กล่าวว่าแสดงให้เห็นว่าการพัฒนาของการท่องเที่ยววัฒนธรรม มีโอกาสที่จะเรียนรู้เพิ่มเติม ในด้านที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมในแต่ละบุคคล นอกจากนี้ยัง แสดงให้เห็นถึงที่เฉพาะเจาะจงและการตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน วัฒนธรรม ให้เพิ่มมุมมองในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนมากขึ้น ที่มันเป็นจำเป็นในการวิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของสังคมและสถานที่ของตน การทำความเข้าใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นมีความจำเป็นสำหรับการวางแผนและการพัฒนาของการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ซึ่งผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวจะต้องมีการปรับตัวในระดับที่มีคุณภาพสูงซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญในวัฒนธรรมท้องถิ่น การวิจัยเรื่องนี้จะมุ่งเน้นวิธีการส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืนในการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม โดยมี 4 หลักการที่จำเป็นในการสร้างคุณภาพการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม คือ สิ่งดึงดูดใจ สภาพแวดล้อมที่จะช่วยให้นักท่องเที่ยวเลือกตัดสินใจมาท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกที่จะอำนวยความสะดวกนักท่องเที่ยวระหว่างที่มาท่องเที่ยวในชุมชน กิจกรรม เทศกาลที่แสดงถึงวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของชุมชน และสร้างสรรค์ตามฤดูกาล หรือเทศกาลประจำปี และบุคลากรที่ได้รับการฝึกอบรมที่จะสามารถจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมให้มีคุณภาพในการบริการและมีประสิทธิภาพในการจัดการบริหาร โดยบุคลากรหรือผู้ที่เกี่ยวข้องในภาคส่วนการพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมชุมชนจะต้องให้ความสำคัญด้วยแนวคิดที่หลากหลาย ความรู้ มิติ และการเข้าถึง แนวทางการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมต้องคิดแบบองค์รวมหรือการเข้าถึงในทุกมิติ โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมเป็นหลักสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ทุกองค์ประกอบมีอิทธิพลในระบบและมีผลกระทบซึ่งกันและกัน ซึ่งนำไปสู่การวางแผนการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ

Bachleitner and Zins ((1999) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในชุมชนท้องถิ่น ในมุมมองของคนในชุมชน การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่มีพัฒนาอย่างรวดเร็วและกระจายอย่างต่อเนื่องในพื้นที่ชุมชนที่มีความหลากหลาย โดยไม่ใช่แค่เพียงแต่ฐานสำหรับการท่องเที่ยวเมืองในยุโรปที่เฟื่องฟู แต่ยิ่งกว่านั้นได้มีบทบาทหน้าที่มากขึ้นและเป็นเครื่องมือสำหรับการส่งเสริมการ

ท่องเที่ยวในพื้นที่ชนบท วัตถุประสงค์หลักของประเภทของนโยบายนี้ คือ การรักษาหรือปรับปรุงคุณภาพชีวิตของคนในท้องถิ่น พื้นที่หลังของทฤษฎีการพัฒนานี้ในรายงานวิจัยนี้ การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมสามารถแสดงซึ่งหนึ่งในมิติการวิจัยทางสังคมศาสตร์ การพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นระเบียบที่เป็นลักษณะของวงจร โดยขั้นตอนแรก ประกอบด้วยการนันทนาการและการท่องเที่ยวที่ฟื้นฟูทางกายภาพ ร่างกายและการท่องเที่ยวเชิงผจญภัย และปรับเปลี่ยนมาสู่การท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา วัฒนธรรม ในประเภทการท่องเที่ยวนี้ได้พัฒนามากขึ้นจนถึงปัจจุบัน การคาดการณ์ในการประเมินกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่มีความโดดเด่นและสร้างความแตกต่างในระดับเศรษฐกิจ การปรับภาพลักษณ์ และมุมมองของการพัฒนา ด้วยเหตุนี้ มิติทางการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายสามารถเปลี่ยนแปลงการท่องเที่ยว ประเภทสังคมที่นำไปสู่สังคมระดับโลก และในระดับภูมิภาค แนวโน้มที่เป็นไปได้ในการผลักดันวัฒนธรรมที่โดดเด่นและยังคงไว้ในวัฒนธรรมดั้งเดิม

Herranz & Swenson (2000) ได้กล่าวว่าการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่มีการปลูกใน ความสำคัญในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมาเป็นหลักเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจ แต่ยังเป็น ลักษณะที่สำคัญสำหรับการปรับปรุงและแสดงให้เห็นถึงคุณภาพของชีวิตในเมือง ในขณะที่แพร่หลาย ในยุโรปและส่วนอื่น ๆ ของโลก การท่องเที่ยวดังกล่าวยังมีการเติบโตอยู่ในขอบเขตและในประเทศ สหรัฐอเมริกาซึ่งมีประสบการณ์การเผยแพร่ของศิลปะอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการกำหนด และเขตวัฒนธรรมย่านบันเทิงและย่านประวัติศาสตร์ แม้จะมีความพยายามดังกล่าวได้มีการวิจัยยังมี จำนวนน้อยในการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมชุมชนในการเปรียบเทียบในขอบเขตของท่องเที่ยวทาง วัฒนธรรมในเขตเมืองมีการพัฒนาในเขตเมืองและทั่วสหรัฐอเมริกา การวิจัยนี้เสนอช่องว่าง คือ อธิบายว่า บริบทของการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่โดดเด่นในเมืองยังไม่ค่อยให้ความสำคัญแก่ ประชาชนในท้องถิ่นและการท่องเที่ยวชุมชน ในการทำเช่นนี้จะระบุประเด็นในรายงานที่เกี่ยวข้องกับ ความซับซ้อนในการทำความเข้าใจของการชี้ประเด็นในการวิเคราะห์การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมใน เขตเมืองที่มีขนาดใหญ่

Borut (2006) ได้ศึกษาแนวทางใหม่ในการพัฒนาองค์กรเพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนในพื้นที่ ชนบท มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผลงานออกมารูปแบบขององค์กรที่มีนวัตกรรมในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ ชนบท ซึ่งพบว่าการจัดการเครือข่าย หมายถึงการเป็นแนวทางที่ใหม่สำหรับการจัดการสถานที่ รูปแบบระบบจัดการก็ระบบย่อยที่แตกต่างกันและทั้งสองระบบและนอกระบบในแหล่งพื้นที่ชนบท

Hamzah (2008) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความร่วมมือทางการท่องเที่ยวเพื่อยกระดับการท่องเที่ยว ชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์ในการใช้วิธีการร่วมมือการท่องเที่ยวสร้างความยั่งยืนทางเศรษฐกิจ เช่นเดียวกับที่นำมาผลประโยชน์ทางสังคมวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมให้แก่สมาชิก ซึ่งมีการออกแบบ วิธีการ โดยมีกรณีศึกษาเป็นโฮมสเตย์ Puteh เมื่อ คินาบาตันกัน (Kinabatangan) แม่น้ำซาบาห์

ประเทศมาเลเซีย การสัมภาษณ์ในเชิงลึกได้ดำเนินการกับผู้จัดการสหกรณ์และสมาชิกสหกรณ์ที่ได้รับ การขึ้นทะเบียนผ่านการเลือกแบบเจาะจงพบว่า ความร่วมมือของชุมชนมีประสิทธิภาพต่อการบริหารจัดการ เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และความกังวลด้านสิ่งแวดล้อมของคนในท้องถิ่น การรับรู้ของ สังคมของผู้ประกอบการและ การระดมความคิดเห็น ช่วยให้ชุมชนมีส่วนร่วมมากขึ้น ในการตัดสินใจ ทำให้กระบวนการเพิ่มขึ้นของการกระจายรายได้การท่องเที่ยวเข้มแข็ง และความรู้สึกเป็นเจ้าของ ,สร้างความเข้มแข็งของสังคมร่วมกัน

Okazaki (2008) ได้ศึกษาเกี่ยวกับชุมชนตามรูปแบบการท่องเที่ยว: ความคิดและการใช้งาน การมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนการท่องเที่ยวได้รับการสนับสนุนเป็นวิธีการดำเนินการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน อย่างไรก็ตาม ยังมีการศึกษาไม่กี่แห่งที่รายละเอียดที่เป็นรูปธรรมและวิธีปฏิบัติ ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมหรือวัด รายงานฉบับนี้แสดงความคิดเห็นทฤษฎีหลักที่ใช้ในการหารือ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนรวมทั้งขั้นตอนของพลเมืองมีส่วนร่วม กระจายอำนาจกระบวนการ ความร่วมมือและทุนทางสังคมการสร้างทฤษฎีเหล่านี้เป็นพื้นฐานสำหรับการกำหนดการท่องเที่ยว ชุมชน (CBT) และแสดงให้เห็นว่ารูปแบบนี้สามารถใช้ในการประเมินการมีส่วนร่วมระดับการศึกษาใน เว็บไซต์ รูปแบบที่ถูกนำไปใช้ในกรณีศึกษาในปาเลวัน, ชุมชนฟิลิปปินส์ที่พื้นเมืองก่อนหน้านี้ชุมชน ริเริ่มตามโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โครงการส่งผลให้จำนวนของปัญหารวมทั้งความขัดแย้งกับผู้ มีส่วนได้เสียที่ไม่ใช่คนพื้นเมือง รูปแบบที่ระบุสถานการณ์ในปัจจุบันของโครงการและให้ข้อเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุง

Guzmá, Sánchez, and Pavón (2011) ได้ศึกษาการท่องเที่ยวโดยชุมชนในประเทศกำลัง พัฒนา ในการวิจัยเรื่องนี้ ทำการศึกษาที่ในเอลซัลวาดอร์เกี่ยวกับความคิดเห็นว่าประชาชนเพื่อที่จะ พัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวขึ้นอยู่กับ การต้อนรับของเจ้าภาพ โดยใช้ทรัพยากรในระบบนิเวศที่โดดเด่น ของพื้นที่และให้ความสำคัญของบทบาทของชุมชน วิธีการจะขึ้นอยู่กับการศึกษาเชิงประจักษ์จริงใน พื้นที่ชนบทตั้งแต่เดือนกันยายนถึงเดือนพฤศจิกายน ปี 2008 ผลที่โดดเด่นที่สุด คือ การรับรู้ของ ชุมชนในท้องถิ่นว่าการพัฒนาที่ท่องเที่ยวที่สามารถสร้างงานและสร้างความมั่งคั่ง แม้ว่าเป็นสิ่งที่ จำเป็นในการฝึกอบรมทางด้านเทคนิค จากสถาบันการศึกษาของภาครัฐและเอกชนเพื่อให้บรรลุ วัตถุประสงค์เหล่านี้ โดยผลการวิจัย พบว่า ชุมชนที่อาศัยอยู่ที่ถนนสายดอกไม้เชื่อว่าในพื้นที่ส่วนใหญ่ การดำเนินการท่องเที่ยวจะได้รับประโยชน์ บริษัท ภาคเอกชน และคนในชุมชนได้รับผลกระทบ ทางบวกสู่ชุมชนท้องถิ่น และในส่วนของสร้างเส้นทางการท่องเที่ยว คนในชุมชนมีความเชื่อมั่นว่า การ ท่องเที่ยวโดยการสร้างเส้นทางท่องเที่ยวจะสร้างความมั่งคั่งและสร้างการจ้างงานแก่คนในชุมชน ภายใต้อาการวิเคราะห์ความรู้ของผู้อยู่อาศัยในชุมชนในด้านการฝึกอบรมและความสามารถที่เกี่ยวข้อง กับกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศกำลังพัฒนา การท่องเที่ยวโดยชุมชนสร้างขึ้น

ในวิธีที่แตกต่างกันที่จะมองหาทางเลือกในการท่องเที่ยวแบบดั้งเดิมและจะก่อให้เกิดการสร้างสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นลักษณะเฉพาะเจาะจงนำไปสู่การสร้างความมั่งคั่งให้กับชุมชนท้องถิ่นและการสร้างงานที่เป็นกิจกรรมที่สนับสนุนส่งเสริมและไม่ส่งผลกระทบต่อกิจกรรมแบบดั้งเดิมบนพื้นฐานของการเกษตร การประมงและการทำฟาร์มปศุสัตว์ และจากผลการวิจัยหลักของรายงานวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าประเภทของการท่องเที่ยวนี้จะมีการประเมินโดยชุมชนท้องถิ่นในทางบวกมาก เพราะเป็นสิ่งที่ชุมชนสามารถรับรู้ และเป็นวิธีในการสร้างผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ และในขณะเดียวกันมีการสร้างงานใหม่ ในประเด็นนี้เป็นสิ่งสำคัญที่จะเน้นบทบาทของผู้หญิง (และคนหนุ่มสาว) ในฐานะคนที่สำคัญในการวางแผนและการพัฒนาของกิจกรรมการท่องเที่ยวและในการบริหารจัดการของการท่องเที่ยวในอนาคต นอกจากนี้การพัฒนาการท่องเที่ยวรวมถึงการสร้างทรัพยากร (เช่นบริการด้านสุขภาพ, การศึกษาและโครงสร้างพื้นฐาน) สำหรับชุมชนของตัวเองด้วย ข้อสรุปที่สำคัญจากการสำรวจครั้งนี้: ชุมชนท้องถิ่นตระหนักถึงในปัจจุบันชุมชนยังไม่ได้มีการฝึกอบรมอย่างเพียงพอ, การศึกษาและมีความสมบัติที่จะสร้างผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวที่มีคุณภาพดี ในส่วนนี้องค์กรพัฒนาเอกชนและสถาบันอื่นๆ เช่น มหาวิทยาลัยทั้งในประเทศและต่างประเทศสามารถดำเนินการมีบทบาทนำในการฝึกอบรมของประชาชนในท้องถิ่นได้

Hwang, William P. S., and Ko (2012) ได้วิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมของคนในชุมชนและการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน ได้เสนอว่าการดำเนินการชุมชนตามเป็นผลกระทบเชิงบวกของการพัฒนาท่องเที่ยว คือ การตรวจสอบและเชื่อมต่อกับกำลังการผลิตของชุมชนในการป้องกันตัวเองจากภัยคุกคามภายนอกโดยการพัฒนาคุณภาพการท่องเที่ยว โดยพื้นที่ในการวิจัยเป็นห้าชุมชนในเกาะเซจู ในประเทศเกาหลีใต้ โดยวิธีวิจัยใช้การสัมภาษณ์กับสมาชิกในชุมชนและการวิเคราะห์ข้อมูล การพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นภาพที่ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักพัฒนาจากภายนอกและประชาชนในท้องถิ่นว่าในท้ายที่สุดการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับการเจริญเติบโตของการท่องเที่ยว การเก็บข้อมูลวิจัยโดยเก็บข้อมูลจาก 5 ชุมชนในเกาะเซจู และกรอบแนวคิดสำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืนสร้างมาจากความเข้าใจในความสัมพันธ์ระหว่างผลกระทบจากการท่องเที่ยวและเอกลักษณ์ของชุมชน ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าการดำเนินการของชุมชนมีผลกระทบทางสังคม และมีบทบาทสำคัญสำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ประสบความสำเร็จในระยะยาว ความขัดแย้งระหว่างนักพัฒนาท่องเที่ยวจากภายนอกและคนในชุมชนสามารถลดความขัดแย้งได้ด้วยการผ่านกระบวนการวางแผนที่ช่วยให้ชุมชนในการสร้างคุณค่าต่อส่วนร่วมในชุมชนมากกว่าสิ่งที่จะต้องกลัวเป็นอันตรายต่อชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว, การดำเนินการตามของชุมชนและความต่อต้านในช่วงเริ่มต้นที่จะพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นสิ่งสำคัญสำหรับชุมชนที่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับอนาคตและแนวทางในการพัฒนาท่องเที่ยว ในการพัฒนาการท่องเที่ยวส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมและสร้างความเชื่อมั่นในการพัฒนาการท่องเที่ยว

Padin (2012) ได้ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการวางแผนการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน: องค์ประกอบและสัมพันธภาพ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อการอธิบายแนวคิดของการวางแผนการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่สร้างรูปแบบทฤษฎีฐานรากและความสัมพันธ์ ส่วนประกอบที่สร้างขึ้นที่ให้ความยั่งยืนของสถานที่ท่องเที่ยว โดยพบว่า เป้าหมายของการวางแผนการท่องเที่ยวที่ครบวงจร คือ การบรรลุเป้าหมายการเติบโตทางเศรษฐกิจและของสังคมที่มีประสิทธิภาพ สร้างความมั่นใจโดยการแก้ไขความต้องการขั้นพื้นฐานของประชาชนและพื้นฐานของระบบสิ่งแวดล้อมที่มีเสถียรภาพและต่อเนื่อง

Salazar (2012) ได้ศึกษาการท่องเที่ยวชุมชนเชิงวัฒนธรรม: ปัญหาภัยคุกคามและโอกาสโดยใช้ตัวอย่างจากงานภาคสนามทางมานุษยวิทยา ในระยะยาวใน ประเทศเทนซาเนีย ที่ได้วิเคราะห์วิธีการที่ดีที่ยอมรับโดยทั่วไป ด้านการท่องเที่ยวชุมชนตามความเป็นจริง ในพื้นที่ที่ให้ความสำคัญกับวิธีการที่สมาชิกในชุมชน ตอบสนองต่อการปฏิบัติ และกลยุทธ์ทางออกที่มีประสิทธิภาพ สำหรับการควบคุมคุณภาพ , การฝึกอบรมมัคคุเทศก์นำเที่ยวและการดูแลมัคคุเทศก์นำเที่ยวในระยะยาว การศึกษาครั้งนี้ จะขึ้นอยู่กับ โปรแกรมการสนับสนุนโดยหน่วยงานการพัฒนาเนเธอร์แลนด์ ตาม Stichting Nederlandse Vrijwilligers (SNV) 1995-2001 และประสบการณ์การจัดโปรแกรม จากผลการวิจัย แสดงให้เห็นว่าเรื่องของอำนาจ และความต้านทานที่ซับซ้อนหลายสิ่งแสดงให้เห็นความขัดแย้งในการท่องเที่ยวชุมชนตาม ภาคกลางและ ตัวกลางที่มีบทบาทของการเป็นมืออาชีพ ในการอำนวยความสะดวกในที่มีประสบการณ์ทางด้านเผยแพร่ทางวัฒนธรรม ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่มีคฤเทศก์ทัวร์ ซึ่งจะมี เพียงชาวบ้านที่มีเวลามากคนในชุมชนมีหน่วยงานที่สำคัญในการสร้างภาพลักษณ์ของผู้คนและสถานที่ที่เข้าเยี่ยมชมการสร้างภาพลักษณ์ในสถานที่ท่องเที่ยวและทางอ้อม ที่มีอิทธิพลต่อคนในชุมชนเหล่านั้นการวิจัยนี้ได้แสดงความคิดสำหรับการเอาชนะปัญหาที่เกิดขึ้น

Sajad & Kaboudi (2012) วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ การสำรวจและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่อคุณภาพของท้องถิ่นชีวิตของสมาชิกในชุมชนและขอบเขตของการมีส่วนร่วมในโปรแกรมการปรับปรุงคุณภาพการท่องเที่ยวหาดรามซา (Ramsar Beach) ในอิหร่านได้ถูกเลือกให้เป็นเป็นกรณีศึกษา ผลการวิเคราะห์พบว่าการท่องเที่ยวที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพของท้องถิ่นชีวิตของสมาชิกในชุมชน นอกจากนี้ยังมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพของชุมชนชีวิตของสมาชิกและระดับของการมีส่วนร่วม ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยเลือกจากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยส่งแบบสอบถามที่ไปยังบ้านทุกหลังที่สุ่มเลือกสถานที่พิกัดแผนที่ในพื้นที่ การสำรวจได้ดำเนินการโดยผู้วิจัยได้ขอความอนุเคราะห์จากคนในท้องถิ่นขอส่วนร่วมในการตอบแบบสอบถาม ในกรณีที่ไม่มีใครเปิดประตูหรือปฏิเสธที่จะมีส่วนร่วมในการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยจะเลือกไปบ้านถัดไป จากผลการวิจัย พบว่าปัจจัยแรกเป็นผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมการท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลในชุมชน รายการที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยนี้มีส่วนร่วมในผลกระทบเชิงลบของการท่องเที่ยวที่มีต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ทำลายทุ่งเกษตรและจำนวนคนที่เพิ่มขึ้น ปัจจัยที่สอง

เกี่ยวข้องกับผลกระทบทางสังคมและการท่องเที่ยววัฒนธรรม เช่น การทำลายความสงบในชีวิตของชุมชน และการสร้างความเสียหายของวัฒนธรรมที่ดั้งเดิม การเพิ่มขึ้นอาชญากรรม ที่เป็นสิ่งส่งผลกระทบต่อเชิงลบและการปรับปรุงภาพลักษณ์ของเมือง เพราะการท่องเที่ยว เป็นสิ่งสำคัญที่รวมอยู่ในปัจจัยนี้ ปัจจัยที่สามมี 5 รายการและนำมาเป็นผลกระทบทางเศรษฐกิจการท่องเที่ยวของชุมชน จากผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่าการเพิ่มการค้าปลีก ตลอดจนโอกาสการจ้างงาน มีความสัมพันธ์สูงด้วยปัจจัยเหล่านี้ และผู้วิจัยในเรื่องนี้ชี้ให้เห็นว่าผู้คนได้ตระหนักถึงผลกระทบของปัจจัยนี้ในชีวิตของชุมชนอย่างชัดเจน และปัจจัยสุดท้าย เป็นปัจจัยเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพชีวิตเนื่องจากการท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพและการปรับปรุงคุณภาพการให้บริการประชาชนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต ในรายงานวิจัยนี้ แสดงให้เห็นถึงผลกระทบของปัจจัยทางเศรษฐกิจและผลกระทบของปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมที่จะคาดคิดว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่มีประสิทธิภาพในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาโปรแกรมการท่องเที่ยว และผลกระทบจากการท่องเที่ยวที่มีต่อสังคมและการสนับสนุนความร่วมมือของชุมชน ซึ่งเป็นส่วนที่สำคัญที่เสริมจุดแข็งและจุดอ่อนของการปรับปรุงการวางแผนการท่องเที่ยว ชุมชนจะได้ตามเป้าหมายนี้เป็นสิ่งจำเป็นในการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพระหว่างการวางแผนและการส่งผลกระทบต่อชุมชนและการสนับสนุนจากสังคม

Lucchetti and Font (2013) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการวิพากษ์ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งได้ประเมินชุมชนตามความคิดริเริ่มการท่องเที่ยวในประเทศเปรู และจุดมุ่งหมายเพื่อตรวจสอบว่าเป็นปัจจัยจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนและชุมชน โดยการวิเคราะห์ผลกระทบต่อวิธีการของการดำเนินการและศักยภาพในเชิงพาณิชย์ของโครงการ และการวิเคราะห์เชิงลึกโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะเข้าใจปัจจัยความสำเร็จที่สำคัญสำหรับความคิดริเริ่มนี้: การเชื่อมโยงกับภาคเอกชนกับการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว, การสร้างผลิตภัณฑ์ที่น่าสนใจและการแข่งขันการทำกำไรของชุมชนที่ต้องการจะมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว ตลอดจนการดำเนินการตรวจสอบและการประเมินผลกระทบ การโดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณที่จะให้ข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง เช่น จำนวนผู้เข้าชมและรายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยว และวิธีการเชิงคุณภาพในการเก็บรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยมีวัตถุประสงค์ของการพิจารณาในเชิงเหตุผลที่อยู่เบื้องหลังข้อเท็จจริงที่การท่องเที่ยวสร้างความตระหนักแก่คนในชุมชนและมีส่วนร่วมในการสร้างพลังชุมชนโดยใช้การท่องเที่ยว ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาในการสร้างพลังชุมชน ในการวิจัยเรื่องนี้ได้สร้างสภาพแวดล้อมสำหรับการมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตยและกระจายการมีส่วนร่วมของคท้องถิ่นในการตัดสินใจอย่างเป็นธรรม ในด้านมรดกทางวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมที่ได้รับการยกย่องในฐานะที่เป็นที่ยอมรับสำหรับการเปลี่ยนแปลงผลกระทบเชิงบวกที่ได้รับในรูปแบบอื่น ๆ ด้านการวางแผนและการมีส่วนร่วมอย่างเป็นธรรมชาติไม่ได้ถูกบังคับ เป็นสิ่งเริ่มต้นในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน แนวโน้มในอนาคตในการสร้างรายได้ที่ได้ประโยชน์เต็มที่ปราศจากการแทรกแซง

สู่ชุมชนโดยแท้จริง ข้อจำกัดในการวิจัยนี้ แสดงให้เห็นว่าการขาดการวางแผนที่มีการขาดการตรวจสอบและการประเมินผลทำให้ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาและประสิทธิภาพที่สำคัญในการระบุปัญหาที่จำเป็นต้องได้รับการแก้ไขเพื่อให้บรรลุผลตามที่ต้องการและระบุปฏิบัติที่ดีที่สุด รายงานวิจัยนี้ได้มีการพัฒนาจากตัวชี้วัดที่สามารถพัฒนาและมีการทดสอบเพิ่มเติมจะต้องพิจารณาว่าปัญหาอื่น ๆ ที่จำเป็นรวมทั้งการพัฒนาให้มีความครอบคลุมมากขึ้น

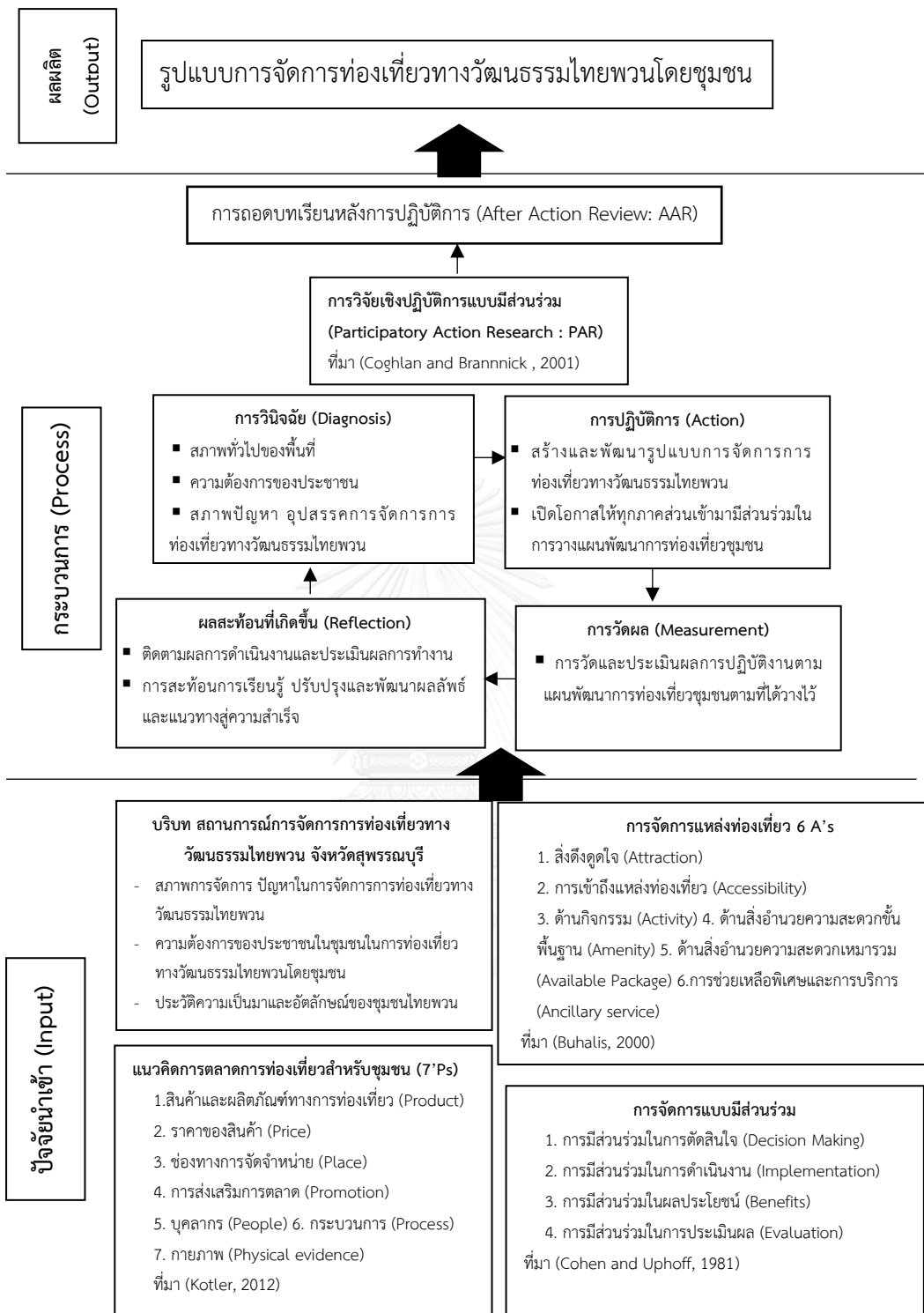
Teare (2013) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในชนบทของศรีลังกาในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายถึงวิธีการชุมชนชนบทในประเทศศรีลังกาที่จะตอบสนองต่อความท้าทายของการว่างงานสูงและรายได้ของครัวเรือนต่ำในสังคม ความขัดแย้ง และการสำรวจ เป็นไปได้สำหรับการมีส่วนร่วมของชุมชนในชนบทในการพัฒนาท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ซึ่งพบว่า กรอบแนวทางสำหรับการพัฒนาที่กำกับคนในชุมชนชนบท ชุมชนชนบทที่มีประเพณีของการดำรงชีวิตการเกษตรอันยาวนานจะล้มเหลวที่จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวและวิธีการขับเคลื่อนชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่ได้ผลประโยชน์ทั้งชุมชนและยังคงรักษาวิถีชีวิตแบบดั้งเดิม

Prabhakarana, Vikneswaran, and Ramachandranb (2014) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการท่องเที่ยวชุมชน : นำไปสู่กรอบแนวความคิด ทำการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับระเบียบวิธีลักษณะของทฤษฎีการมีส่วนร่วมของชุมชนและการวัดและการเชื่อมโยงไปยังชนบทสภาพแวดล้อมการท่องเที่ยว วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างขั้นตอนระเบียบวิธีการในการวัดชุมชนมีส่วนร่วมจากบริบทของการท่องเที่ยวในชนบท ดังนั้น การเสนอกรอบแนวคิดที่ครอบคลุมเนื้อเรื่องหลายแง่มุมและความก้าวหน้าธรรมชาติสำหรับการมีส่วนร่วมของชุมชนในสภาพแวดล้อมที่เป็นการท่องเที่ยวในชนบท มีการศึกษาการมีส่วนร่วมกับชุมชนได้รับการประเมินในแง่ของทฤษฎีและกรอบความคิดในแง่ของการท่องเที่ยวในชนบท (Tosun, 2006) และ (Abelson, 2006)

กล่าวโดยสรุป การวิจัยในต่างประเทศมุ่งเน้นการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชน และการมีส่วนร่วมจากบริบทของการท่องเที่ยวในชุมชน ซึ่งปัจจัยแห่งความสำเร็จในการท่องเที่ยวโดยชุมชน จะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนและชุมชน และการท่องเที่ยวสร้างความตระหนักแก่คนในชุมชนในการสร้างพลังชุมชนโดยใช้การท่องเที่ยว นอกจากนี้ ผลกระทบของปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมและวัฒนธรรมที่จะคาดว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่มีประสิทธิภาพในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาโปรแกรมการท่องเที่ยว และก่อให้เกิดผลกระทบจากการท่องเที่ยวที่มีต่อสังคม ซึ่งเป็นส่วนที่สำคัญที่เสริมจุดแข็งและจุดอ่อนของการปรับปรุงการวางแผนการท่องเที่ยว การดำเนินการของชุมชนมีผลกระทบทางสังคม และมีบทบาทสำคัญสำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ประสบความสำเร็จในระยะยาว

จากการทบทวนวรรณกรรม แนวคิด ทฤษฎี รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้สรุปกระบวนการวิจัยตามทฤษฎี แนวคิด ที่ศึกษาประกอบการนำแนวคิดทฤษฎีเชิงระบบทฤษฎีส่วนประสมทางการตลาด (Kotler, 2012) แนวคิดการจัดการแหล่งท่องเที่ยว (Buhalis, 2000) การจัดการแบบมีส่วนร่วม (Cohen and Uphoff, 1981) และการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัย ตลอดจนการนำแนวคิดการทบทวนหลังการปฏิบัติงานมาเป็นตัวทบทวนการดำเนินงานของชุมชนเพื่อให้เกิดรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน รายละเอียด ดังแผนภาพที่ 12

แผนภาพที่ 12 กระบวนการวิจัย

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลเพื่อแสดงรายละเอียด โดยยกองค์ประกอบที่ เกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนและการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เพื่อนำมาสู่กรอบแนวคิด การวิจัย โดยผู้วิจัยสรุปข้อมูลองค์ประกอบเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนและการ ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมดังรายละเอียดตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์องค์ประกอบที่เกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนและการท่องเที่ยว ทางวัฒนธรรม

ที่มา องค์ประกอบ	กรมการ ท่องเที่ยว (2557) โดยชุมชน (2556)	สถาบัน การ ท่องเที่ยว โดยชุมชน (2556)	Asian (Hamzah and Khalifah, 2009)	Asian Center for Tourism Planing and Poverty Reduction, 2005	(HwanSuk and Sirakaya (2011))	Buhalis (2000)	Goeldner and Ritchie, (2006)
ทรัพยากรธรรมชาติ และวัฒนธรรม	✓			✓	✓		
องค์กรชุมชน	✓						
การจัดการ/การ บริหารจัดการ	✓	✓					
การเรียนรู้	✓						
พัฒนาคุณภาพชีวิต และเศรษฐกิจ		✓		✓	✓		
ท้องถิ่น							
ส่งเสริมวัฒนธรรม		✓		✓	✓		
ดูแลรักษา สิ่งแวดล้อม		✓					
บริการและความ ปลอดภัย		✓					✓
ความมีเอกลักษณ์			✓				

ที่มา	กรมการ ท่องเที่ยว (2557)	สถาบัน การ ท่องเที่ยว โดยชุมชน (2556)	(Hamzah and Khalifah, 2009)	Asian Center for Tourism Planing and Poverty Reduction, 2005	(HwanSuk and Sirakaya (2011))	Buhalis (2000)	Goeldner and Ritchie, (2006)
องค์ประกอบ							
กิจกรรมท่องเที่ยว			✓			✓	✓
การเข้าถึงแหล่ง ท่องเที่ยว			✓			✓	✓
สิ่งอำนวยความสะดวก สะดวกขั้นพื้นฐาน			✓	✓		✓	
ศูนย์ประสานงาน การท่องเที่ยว			✓			✓	✓
สิ่งอำนวยความสะดวก สะดวกด้านที่พัก			✓			✓	✓
กายภาพของแหล่ง ท่องเที่ยว			✓				
คุณภาพการบริการ			✓				
การตลาดและการ ประชาสัมพันธ์			✓				✓
สังคม					✓		
การเมือง					✓		
เทคโนโลยี					✓		
กิจกรรมท่องเที่ยว พิเศษ							✓
การบริการด้าน อาหาร							✓

จากตารางที่ 3 ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน และการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม จำนวน 7 ที่มา พบว่า องค์ประกอบการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้ความสำคัญกับทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม องค์กรชุมชน การจัดการ การเรียนรู้ (กรมการท่องเที่ยว, 2557) การบริการความปลอดภัย (สถาบันการท่องเที่ยวชุมชน, 2556; Buhalis, 2000) กิจกรรมท่องเที่ยว การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน ศูนย์ประสานงานการท่องเที่ยว ที่พัก (Hamzah & Khalifah, 2009; Buhalis, 2000; Goeldner & Ritchie, 2006) ภายภาพของแหล่งท่องเที่ยว (Hamzah & Khalifah, 2009) การตลาดและการประชาสัมพันธ์ (Hamzah & Khalifah, 2009; Goeldner & Ritchie, 2006) การพัฒนาคุณภาพชีวิต และเศรษฐกิจท้องถิ่น การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมให้ความสำคัญกับการส่งเสริมวัฒนธรรม (สถาบันการท่องเที่ยวชุมชน, 2556; Asian Center for Tourism Planning and Poverty Reduction, 2005; HwanSuk & Ercan, 2011) โดยคำนึงถึงปัจจัยภายนอก คือ สังคม การเมือง และเทคโนโลยี (HwanSuk & Ercan, 2011) เพื่อใช้มาเป็นส่วนประกอบในองค์ประกอบในการพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

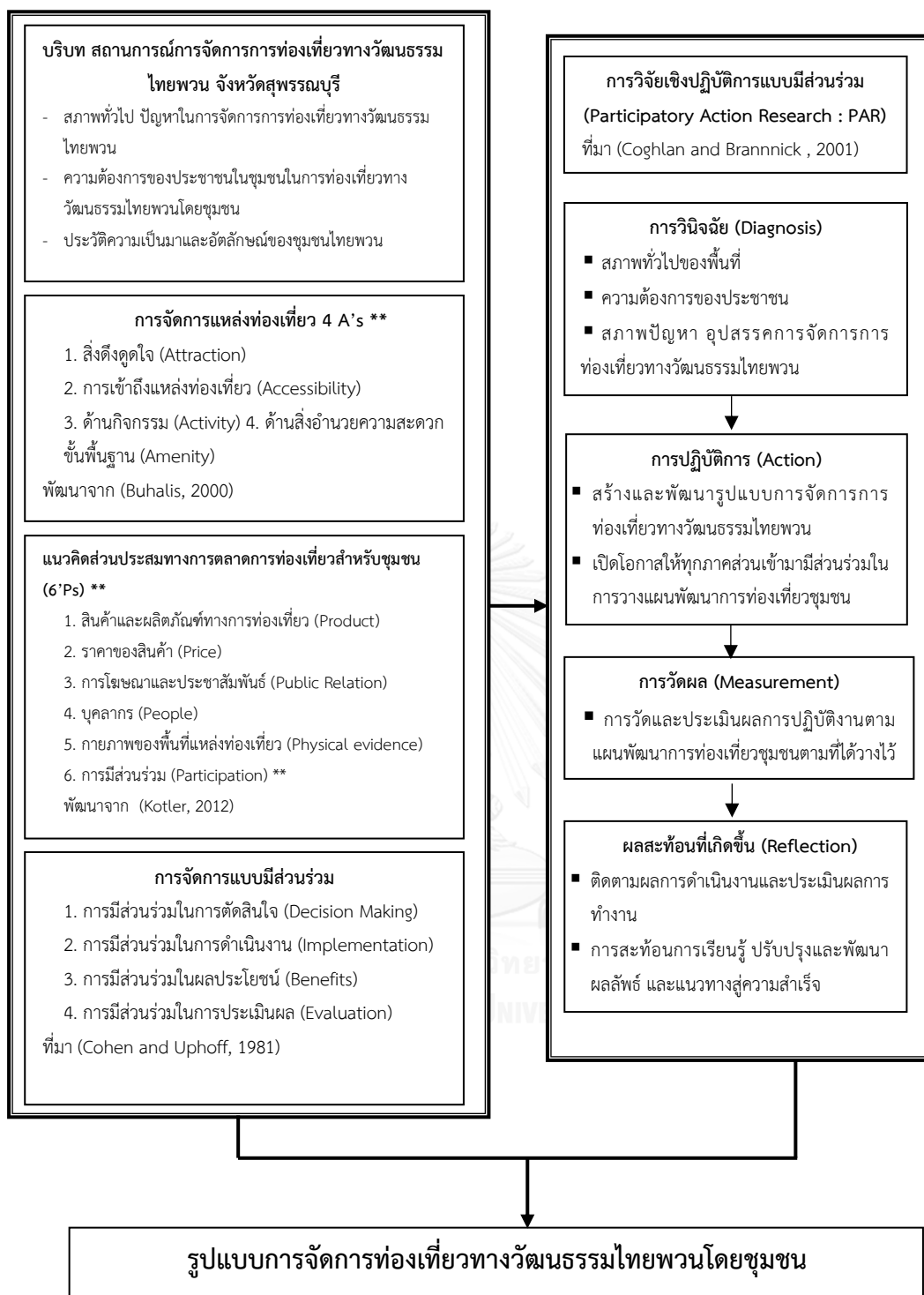
จากการศึกษาทฤษฎี แนวคิด รายงานการวิจัยในประเทศและต่างประเทศ การทบทวนวรรณกรรม และเอกสารที่เกี่ยวข้อง ตามแผนภาพที่ 12 นั้น อย่างไรก็ตาม ในงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม การมีส่วนร่วม แม้ว่าจะมีการดำเนินการวิจัยที่ต่างพื้นที่กัน แต่มีประเด็นร่วมกันอย่างชัดเจน คือ การค้นหาเพื่อนำเสนอแนวทางในการพัฒนา หรือการหารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน หรือการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เพื่อความสำเร็จอย่างยั่งยืน และมีวัตถุประสงค์ที่เหมือนกันหรือแตกต่างกันของงานวิจัย เช่น เพื่อศึกษาสภาพชุมชนและสถานการณ์การท่องเที่ยวของชุมชน เพื่อศึกษาศักยภาพของชุมชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว เพื่อหาแนวทางการพัฒนา และเพื่อหารูปแบบการบริหารจัดการและกิจกรรมทางด้านการท่องเที่ยวหรือเส้นทางที่เหมาะสม เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีจุดประสงค์เดียวกันของทุกงานวิจัย คือ การทำ “อย่างไร” เพื่อเกิดความสำเร็จในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน หรือการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยชุมชน โดยมีเงื่อนไขสำคัญที่ต้องพิจารณา คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างแท้จริงของคนในชุมชน การมีความรู้ ความเข้าใจของคนในชุมชน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ใช้แนวคิดระเบียบวิธีวิจัยการปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) โดยเน้นการมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน ตั้งแต่การศึกษาบริบทชุมชน ชี้แจงสร้างความเข้าใจกับประชาชน การสนทนากลุ่มเพื่อการวิเคราะห์ศักยภาพชุมชน วิเคราะห์ปัญหาอุปสรรค เพื่อหาวิธีการ แนวทาง และกิจกรรมที่จะสามารถนำมาพัฒนาให้เป็นรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน

โดยชุมชน และใช้แนวคิดการจัดการแบบมีส่วนร่วม โดยร่วมกันกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม พัฒนาชุมชนตามวิถีชีวิตของแต่ละกลุ่มอาชีพ และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม และใช้แนวคิดจากทฤษฎีของ วิลเลอร์ (Willer, 1986) ในการดำเนินการการพัฒนาแบบโดยทั่วไป คือ การสร้าง (Construct) รูปแบบ และการหาความตรง (Validity) ของรูปแบบ เพื่อนำมาเป็นหลักการแนวทางในการดำเนินการวิจัย โดยวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลจากการจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ การสังเกต การสัมภาษณ์ การประชุมสนทนากลุ่ม และทำการประเมินหาคุณภาพด้วยการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมนาร่อง โดยคนในชุมชนไทยพวน และผู้ที่เกี่ยวข้องทางการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี ร่วมกันกำหนดนโยบาย แนวทาง วางแผน การปฏิบัติ ในรูปแบบของการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน โดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบการจัดการการแหล่งท่องเที่ยวจากรายงานการวิจัย เรื่อง Marketing the competitive destination of the future โดยใช้หลักแนวคิดการจัดการแหล่งท่องเที่ยวของ (Buhalis, 2000) ที่ให้ความสำคัญกับการจัดการด้านการตลาดของแหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก การตลาดของแหล่งท่องเที่ยวที่ประสบความสำเร็จในนโยบายการท่องเที่ยว ที่ควรมีการประสานงานร่วมกันในทุกภาคส่วน เพื่อการวางแผนกลยุทธ์ในการพัฒนา อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาเอกสารแผนยุทธศาสตร์จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ยังขาดการรวมกลุ่มของผู้ประกอบการท่องเที่ยวที่มีความเข้มแข็งในการแข่งขันกับพื้นที่อื่นๆ และเกิดความซับซ้อนในการบริหารจัดการของหน่วยงานท้องถิ่น จึงทำให้ความเป็นไปได้ในการประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐส่วนกลางจึงเป็นไปได้ยาก เนื่องจาก พื้นที่ชุมชนไทยพวนเป็นชุมชนขนาดเล็กและจัดการให้สอดคล้องกับบริบทชุมชนและวิถีชีวิต ทรัพยากรวัฒนธรรมไทยพวนที่มีอยู่ในชุมชน และศักยภาพความสามารถคนในชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน สร้างความเข้มแข็งด้วยการพึ่งพาตนเอง ลดความซับซ้อนขององค์ประกอบในการจัดการและให้เกิดการมีส่วนร่วมและความเป็นไปได้จริง ผู้วิจัยจึงได้ตัดทอนองค์ประกอบ สิ่งอำนวยความสะดวกแบบเหมารวม (Available Package) และองค์ประกอบการช่วยเหลือพิเศษและการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว (Ancillary Service) เช่น ธนาคาร ระบบการติดต่อสื่อสาร ไปรษณีย์ เป็นต้น ซึ่งจะพิจารณารวมอยู่ในองค์ประกอบอื่นๆ สรุปได้ว่า ผู้วิจัยจึงได้ประยุกต์จากแนวคิดการจัดการแหล่งท่องเที่ยวให้เป็น 4A's คือ สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) กิจกรรมการท่องเที่ยว (Activity) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessability) และสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน (Amenity) มาเป็นองค์ประกอบในการพิจารณาการพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน

จากหลักแนวคิดส่วนประสมทางการตลาดของสินค้าบริการ (the expanding marketing mix for services) 7P's (Kotler, 2012) และจากการทบทวนเอกสารแผนยุทธศาสตร์ของจังหวัดสุพรรณบุรี และเอกสารข้อมูลประวัติศาสตร์ความเป็นมา และวิถีชีวิตของคนไทยพวน อย่างไรก็ตาม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจน และไม่เกิดความซับซ้อนกันขององค์ประกอบในการดำเนินการวิจัยต่อไป

และให้เหมาะสมกับบริบทของชุมชนและทรัพยากรวัฒนธรรมของชุมชนไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้วิจัยจึงได้ตัดทอนองค์ประกอบ ช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) และขั้นตอนการให้บริการ (Process) ออกไป เนื่องจากผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) มาเป็นกระบวนการในดำเนินงานเพื่อให้เหมาะสมในการพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนเป็นหลัก และให้ความสำคัญกับชุมชนให้เป็นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน และสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนไทยพวน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้เพิ่มองค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม (Participation) เป็นอีกหนึ่งองค์ประกอบเพื่อให้การพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนครอบคลุมมากที่สุด สรุปได้ว่า ผู้วิจัยจึงใช้แนวคิดส่วนประสมทางการตลาดบริการ คือ สินค้า (Product) ราคา (Price) การโฆษณาและการประชาสัมพันธ์ (Public Relation) บุคลากรที่ให้บริการ (People) และภาพลักษณ์ต่างๆ ทางกายภาพของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว (Physical evidence) และด้านการมีส่วนร่วม (Participation) เป็น 6P's มาสังเคราะห์เป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัยในการพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อสร้างเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยและให้ครอบคลุมทุกองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องในการจัดการการท่องเที่ยวและในแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนไทยพวนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน มีกรอบแนวคิดตามแผนภาพที่ 13 ดังนี้

หมายเหตุ : ** คือแนวคิดที่มีการพัฒนาจากแนวคิดทฤษฎีดั้งเดิม

แผนภาพที่ 13 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน โดยกำหนดพื้นที่ชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มีวัฒนธรรมร่วมอยู่ด้วย ได้แก่ ชุมชนไทยพวน อำเภอบางปลาม้า และอำเภอโคกคราม จังหวัดสุพรรณบุรี โดยมีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาสภาพการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน 2) ศึกษาปัญหาการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน และ 3) ศึกษาความต้องการของชุมชนในการพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน และ 4) เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน โดยใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมตามแนวคิดของ (Coghlan & Brannick, 2001) วิธีดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน ดังนี้

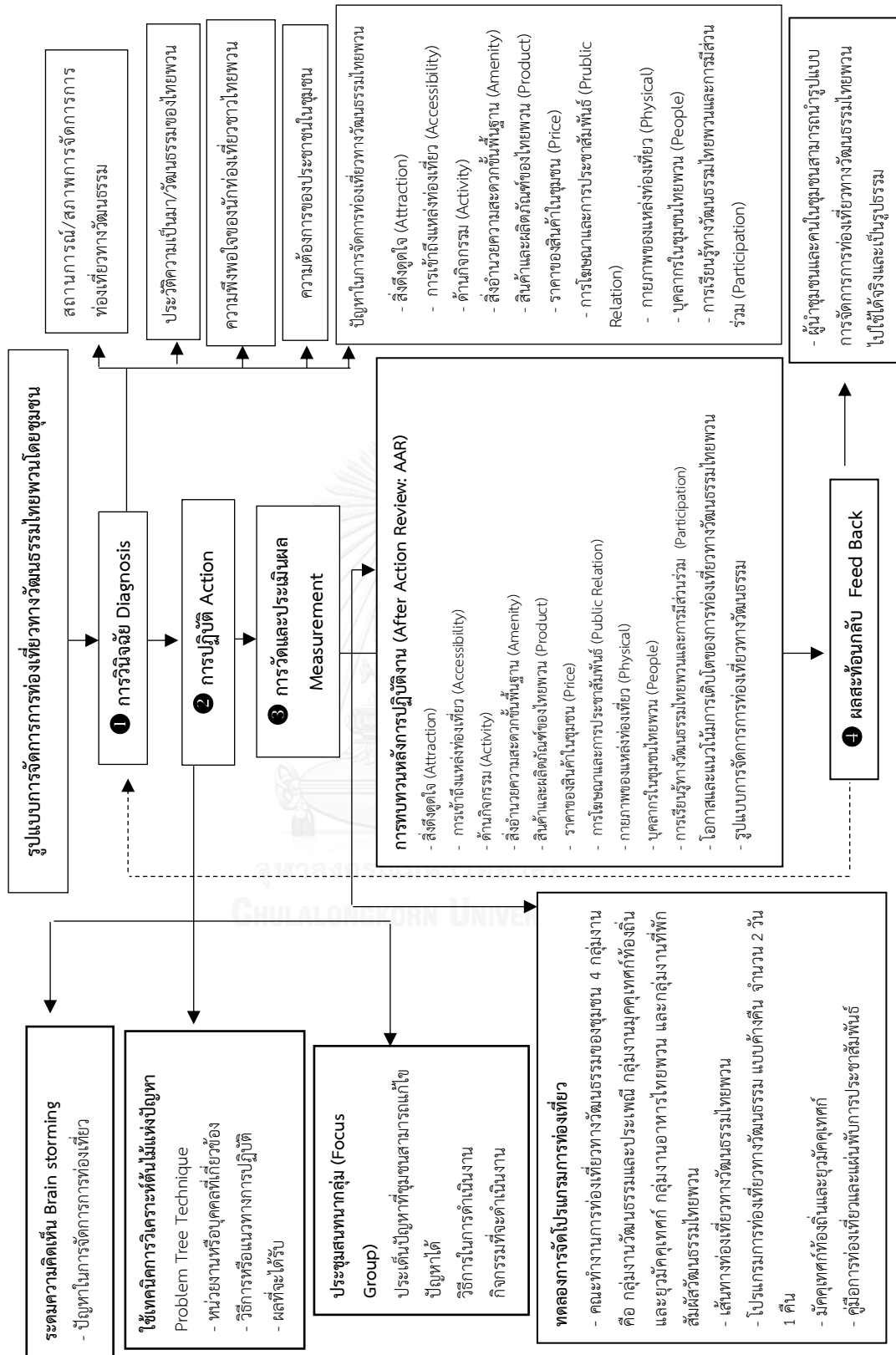
ขั้นตอนที่ 1 ขั้นการวินิจฉัย (Diagnosis) ข้อมูลเบื้องต้นที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นการปฏิบัติการ (Action) โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนไทยพวน

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นตอนการวัดผล (Measurement) ของรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นการศึกษาผลสะท้อนที่เกิดขึ้น (Reflection) ของรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน

เพื่อให้เข้าใจในรายละเอียดการทำงานตามขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยได้สร้างแผนภาพขั้นตอนการวิจัย รายละเอียดตามแผนภาพที่ 9

แผนภาพที่ 14 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

จากแผนภาพที่ 14 ได้แสดงขั้นตอนการดำเนินการวิจัยเพื่อให้ได้มาของรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน พิจารณาจากบริบทของชุมชนเป็นฐาน การสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนให้ดำเนินการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนด้วยตนเอง โดยการทดลองใช้รูปแบบ ๆ และวัดผล ของรูปแบบ ๆ ด้วยการถอดบทเรียนการปฏิบัติการ (After action Review : AAR) ตลอดจนชุมชนไทยพวนมีส่วนร่วมในการศึกษาผลสะท้อนที่เกิดขึ้น โดยมีรายละเอียด ดังนี้

เกณฑ์ในการเลือกพื้นที่การวิจัย

ทั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้นำหลักการวิเคราะห์การจัดการแหล่งท่องเที่ยวของบูฮาลิส (Dimitrios Buhalis, 2000) เอกสารที่เกี่ยวข้องกับไทยพวน และจากข้อมูลเอกสารแผนพัฒนาจังหวัดสุพรรณบุรี พ.ศ. 2557-2560 นำมาวิเคราะห์และใช้เป็นเกณฑ์ในการเลือกพื้นที่การวิจัย พบว่า ชุมชนไทยพวน อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี มีศักยภาพของพื้นที่ที่จะสามารถทำการวิจัยในการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน ทั้งในด้านประวัติศาสตร์ ความเป็นมา วัฒนธรรมประเพณี เป็นต้น

- ด้านเกณฑ์ด้านจำนวนประชากรไทยพวนของทุกจังหวัดในประเทศไทย พบว่า จำนวนประชากรของชุมชนไทยพวนในประเทศไทย ในจังหวัดปราจีนบุรี มีจำนวนประชากรไทยพวนมากที่สุด รองลงมา คือ ในจังหวัดสุโขทัย อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากจำนวนประชากรทั้งสองจังหวัด และศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ทั้งสองจังหวัดนี้ได้มีการดำเนินงานในรูปแบบที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวที่ค่อนข้างชัดเจนและต่อเนื่อง แต่ในจังหวัดสุพรรณบุรีมีจำนวนประชากรที่เป็นคนไทยพวนค่อนข้างมาก จากแผนยุทธศาสตร์จังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีแผนการดำเนินงานที่สนับสนุนการท่องเที่ยวทั้งด้านนโยบาย ให้เป็นจังหวัดเพื่อการท่องเที่ยว แต่ในแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน และการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมยังไม่เพียงพอ ตลอดจนยังไม่มีรูปแบบการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชนที่เป็นรูปธรรมชัดเจน

- ด้านเกณฑ์การจัดการแหล่งท่องเที่ยว ทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านสิ่งดึงดูดใจ (Attraction) มีความหลากหลายของพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) สามารถเดินทางได้สะดวกทั้งทางขนส่งมวลชนและการเดินทางส่วนตัว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน (Amenity) มีการอำนวยความสะดวก การบริการในด้านต่างๆ มีเพียงพอและสามารถนำมาพัฒนาศักยภาพในการท่องเที่ยวของชุมชนไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านกิจกรรม (Activity) มีการดำเนินการเกี่ยวกับการสร้างกิจกรรมทางการท่องเที่ยว (Available Package) ทั้งทางธรรมชาติ และที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น การจัดกิจกรรมงานกาชาดประจำปี อุทยานมังกรสวรรค์ กิจกรรมการเรียนรู้ด้านการเกษตรที่สถาบันพัฒนาการเรียนรู้เกษตรอินทรีย์สุพรรณบุรี ตลาดเก้าห้อง หมู่บ้านอนุรักษ์

ควายไทย เป็นต้น การช่วยเหลือพิเศษและการบริการ (Ancillary service) หน่วยงานท้องถิ่นและหน่วยงานภาครัฐมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อรองรับการท่องเที่ยว

จากเกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่การวิจัยข้างต้น และการดำเนินการวิจัยโดยใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมตามแนวคิดของ (Coghlan & Brannick, 2001) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นการวินิจฉัย (Diagnosis) ของข้อมูลเบื้องต้นที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัย เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยในข้อที่ 1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปและปัญหาการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน จังหวัดสุพรรณบุรี ข้อที่ 2. เพื่อศึกษาความต้องการในการทำรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชนของประชาชนในชุมชนไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี และข้อที่ 3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจและความต้องการในการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในชุมชนไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ศึกษาสภาพทั่วไป ปัญหา อุปสรรคในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน โดยศึกษาจากเอกสารวิชาการ รายงานวิจัย การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ศึกษารายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องบทความวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน ศึกษาบริบทชุมชน สถานการณ์การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี

2. การศึกษาสภาพพื้นที่วิจัยจากการสำรวจ โดยการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participation Observation) (Merriam, 1998) ใช้เครื่องมือในการตรวจสอบสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว และแบบสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยว (Resource audit) ของ (Godfrey & Clarke 2000) โดยผู้วิจัยประยุกต์ใช้กับชุดแบบการสำรวจสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว และแบบสำรวจทรัพยากรท่องเที่ยว (Resource audit) พิจารณาจากชุมชนไทยพวนเป็นฐาน โดยมีสถานที่ที่เป็นวัดที่มีวัฒนธรรมของไทยพวนและแหล่งการเรียนรู้สำรวจในพื้นที่ชุมชนไทยพวน จำนวน 5 แห่ง คือ วัดดอกบัว วัดลานคา วัดบ้านสูตร วัดมะนาว และศูนย์การเรียนรู้ไทยพวนของปราชญ์ท้องถิ่น ที่อยู่ในตำบลต้นคราม และตำบลโคกคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้วิจัยคัดเลือกพื้นที่มาจากสถานที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนไทยพวน รายละเอียด ดังนี้

2.1 แบบสำรวจสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบและประเมินสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ดังนี้

2.1.1 ป้ายบอกทางเขาดิ่ง

2.1.2 ศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยว

2.1.3 หองสุขา

- 2.1.4 รานอาหารและเครื่องดื่ม
- 2.1.5 รานขายของที่ระลึก
- 2.1.6 การให้ข้อมูลและการสื่อความหมายเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว
- 2.1.7 การกำหนดเส้นทางท่องเที่ยวในบริเวณนั้นและมีลูกศร/ป้ายสื่อความหมายชี้ทาง
- 2.1.8 มัคคุเทศก์ท้องถิ่นอธิบาย
- 2.1.9 มีป้ายข้อมูลเกี่ยวกับโบราณสถาน
- 2.1.10 ผังแสดงภาพรวมของจุดนักท่องเที่ยว
- 2.1.11 ที่พักนักท่องเที่ยว
- 2.1.12 การเล่าเรื่องราวและให้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว
- 2.1.13 สิ่งอำนวยความสะดวกเหมาะสมแก่นักท่องเที่ยว
- 2.1.14 การปรับปรุงบริการข้อมูลให้ทันสมัยอยู่เสมอ
- 2.1.15 การดูแลความสะอาดแหล่งท่องเที่ยว
- 2.1.16 นักท่องเที่ยวสามารถเดินชมสิ่งต่าง ๆ ได้มากเท่าที่ต้องการ
- 2.1.17 แหล่งท่องเที่ยวมีภาพลักษณ์ที่เป็นที่รู้จักกันดี
- 2.1.18 ปริมาณนักท่องเที่ยว

การสำรวจทรัพยากรวัฒนธรรมท่องเที่ยว (Resource audit) โดยใช้แบบสำรวจในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. มรดกด้านวัฒนธรรม
2. มรดกด้านศาสนา
3. มรดกด้านชาติพันธุ์

3. ศึกษาความพึงพอใจและความต้องการในการจัดการของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มาเดินทางมาท่องเที่ยวในชุมชนไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี โดยใช้แบบสอบถามความต้องการพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทย และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทย เพื่อนำข้อมูลพฤติกรรมความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยไปใช้ในการวางแผนพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน โดยการใช้แบบสอบถามสำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 400 ชุด

4. ศึกษาความต้องการในการทำรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน ของประชาชนในชุมชนไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี ในตำบลต้นครามและตำบลโคกคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี โดยใช้แบบสอบถามประชาชนในชุมชนไทยพวน จำนวน 150 ชุด

5. สัมภาษณ์ผู้นำชุมชน ประชาชนท้องถิ่น และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในระหว่างเดือน กุมภาพันธ์ – เดือน พฤษภาคม 2559 จำนวน 10 ท่าน โดยการใช้แบบสัมภาษณ์ ที่ได้มาจากศึกษาแนวคิด ทฤษฎี การท่องเที่ยวโดยชุมชน (พจนานุกรม, 2546) การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548; ชันญะ วงษ์วิภาค, 2545) ทฤษฎีและแนวคิดการมีส่วนร่วม (Coghlan & Brannick, 2001; Greenwood, Whyte, & Harkavy, 1993) การวางแผนในการทำให้เกิด การมีส่วนร่วม (Timothy & Tosun, 2003) มีประเด็นคำถาม ดังนี้

5.1 สถานการณ์การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนในปัจจุบัน

5.2 ขอให้ท่านพิจารณาวัฒนธรรมไทยพวนที่สามารถนำเสนอเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน

5.3 ในปัจจุบันท่านคิดว่ามีปัญหาอุปสรรคในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนหรือไม่ อย่างไร และท่านมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาอุปสรรค อย่างไร

5.3.1 ด้านการมีส่วนร่วม

5.3.2 ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว

5.4 ท่านคิดว่าหน่วยงานภาครัฐหรือหน่วยงานท้องถิ่น หน่วยงานภาคเอกชน มีส่วนเกี่ยวข้องในการส่งเสริมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนอย่างไร

5.4.1 หน่วยงานภาครัฐ

5.4.2 หน่วยงานท้องถิ่น

5.5 ในฐานะผู้นำชุมชน ท่านคิดว่าการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนของท่านเป็นอย่างไร โดยมีประเด็นการพิจารณา คือ ด้านสิ่งดึงดูดใจ (Attraction), ด้านกิจกรรม (Activity), การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility), ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน (Amenity), สินค้าและผลิตภัณฑ์ (Product), ด้านราคา (Price), การโฆษณาและประชาสัมพันธ์ (Public Relation), ด้านกายภาพ (Physical evidence), ด้านบุคลากร (People) ด้านการเรียนรู้/การมีส่วนร่วม (Participation) เป็นแนวทางในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (พัฒนาจาก Buhalis, 2000; Kotler, 2012)

6. จัดการประชุมเบื้องต้นร่วมกับคนในชุมชนไทยพวน (Preliminary Meeting) ประชาชนในชุมชนไทยพวน อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี โดยเป็นการเข้าร่วมการประชุมคณะกรรมการกองทุนผู้สูงอายุ จำนวนคนเข้าร่วม 18 คน ผู้วิจัยได้ศึกษา ทฤษฎีการท่องเที่ยวโดยชุมชน (พจนานุกรม, 2546) การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548; ชันญะ วงษ์วิภาค, 2545) วิธีการทำให้เกิดการมีส่วนร่วม (Mikkelsen, 1995) ทฤษฎีและแนวคิดการมีส่วนร่วม (Coghlan & Brannick, 2001; Greenwood, Whyte, & Harkavy, 1993) และการวางแผนในการทำให้เกิดการมีส่วนร่วม (Timothy & Tosun, 2003) โดยมีประเด็นคำถาม ดังนี้

- 6.1 ท่านคิดว่าสถานการณ์การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนในปัจจุบันเป็นอย่างไร
- 6.2 ประชาชนในชุมชนมีความต้องการให้เกิดการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนหรือไม่ อย่างไร และท่านจะมีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการดังกล่าวได้อย่างไร
- 6.3 ชุมชนไทยพวน อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี มีกิจกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอะไรบ้างที่ท่านเห็นว่านักท่องเที่ยวสามารถเข้าร่วมได้
- 6.4 ท่านเห็นว่าแนวทางการพัฒนากิจกรรมทางการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนจังหวัดสุพรรณบุรี ควรเป็นอย่างไร
- 6.5 ท่านมีความเห็นว่าเทศกาล ประเพณีวัฒนธรรมไทยพวนอะไรที่นักท่องเที่ยวชาวไทยสามารถเยี่ยมชมหรือมีส่วนร่วมได้ และจะพัฒนาอย่างไร
- 6.6 ปัญหาและอุปสรรคที่ท่านเห็นว่าส่งผลต่อการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนในชุมชน และจะมีแนวทางการแก้ไขปัญหาอุปสรรค ได้อย่างไร

นอกจากนี้ เพื่อให้สามารถเข้าถึงของกลุ่มตัวอย่างและสร้างความเข้าใจระหว่างผู้วิจัยและประชาชนในชุมชนไทยพวน ผู้วิจัยจึงได้เข้าร่วมการประชุมคณะกรรมการหมู่บ้าน บ้านลานคา ซึ่งเป็นหมู่บ้านเชื้อสายไทยพวน เพื่อเป็นการแนะนำตัวและชี้แจงรายละเอียดของการดำเนินการวิจัย เพื่อให้ประชาชนในชุมชนเข้าใจและสามารถให้ข้อมูลได้อย่างถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัย ในวันพฤหัสบดีที่ 5 พฤษภาคม พ.ศ. 2559 เวลา 10.30 – 12.00 น. ณ สำนักงานกองทุนหมู่บ้าน บ้านลานคา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

ประชากร

ประชากร คือ บุคลากรจากหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น นักท่องเที่ยวชาวไทย ผู้ประกอบการในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ประชาชนในชุมชน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ

1. นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวชุมชนทางวัฒนธรรมไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 400 คน ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญหรือตามสะดวก (องอาจ นัยพัฒน์, 2549) โดยเลือกจากนักท่องเที่ยวที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ทั้งเพศชาย และเพศหญิงในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน เพื่อสามารถให้ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และนำไปใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

การได้มาซึ่งจำนวนของกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยใช้วิธีการคำนวณจากสูตรการหาจำนวนขนาดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2544)

$$n = \frac{P(1-P)Z^2}{e^2}$$

แทนค่าในสูตร

$$n = \frac{.05(1-.05)(1.96)^2}{(.05)^2}$$

$$n = 384.16$$

เมื่อ n แทน จำนวนขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

P แทน สัดส่วนของประชากรที่จะสุ่ม

Z แทน ระดับความมั่นใจที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ ที่ระดับความมั่นใจร้อยละ 95 (กำหนดไว้ที่ระดับ .05) ค่า Z มีค่าเท่ากับ 1.96

e แทน สัดส่วนของความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นได้

ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อน ไว้ที่ 0.05 ค่า $P = .05$ ค่า $Z = 1.96$ ค่า $e = .05$ (สัดส่วนของความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นได้ร้อยละ 5)

จากการคำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่จะต้องเก็บข้อมูล 384.16 ตัวอย่าง เพื่อสะดวกในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดในการเก็บข้อมูลตัวอย่างเป็นทั้งสิ้น 400 ตัวอย่าง

2. กลุ่มตัวอย่างประชาชนในชุมชนไทยพวน ตำบลต้นคราม และตำบลโคกคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) (Patton, 2002) ที่เป็นบุคคลที่มีเชื้อสายไทยพวน ตามสภาพจริงของครัวเรือนโดยไม่แบ่งเพศ จากหมู่บ้านที่มีชาวไทยพวนอาศัยอยู่ จำนวน 5 หมู่บ้าน ได้แก่ 1) บ้านดอกบัว 2) บ้านหมี 3) บ้านลานคา 4) บ้านด่าน และ 5) บ้านสูตร ที่ได้มาจากการศึกษาเอกสารแผนพัฒนาจังหวัดสุพรรณบุรี และการลงพื้นที่เพื่อสำรวจสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า ประชากรในหมู่บ้านที่เป็นชุมชนไทยพวน มีจำนวน 248 คน เมื่อนำมาคำนวณจากตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ที่ใช้ในการประมาณค่าสัดส่วนของประชากร และกำหนดให้สัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร เท่ากับ 0.5 ยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อน ไว้ที่ 0.05 และระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 เมื่อเทียบขนาดประชากร ผู้วิจัยได้กำหนดจำนวนขนาดประชากร ตามตารางที่ 4 เพื่อสะดวกในการเก็บข้อมูล จะได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 150 คน โดยผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญหรือตามสะดวก ในแต่ละหมู่บ้าน (Accidental Sampling) (Patton, 2002) (หากพบว่า กลุ่มตัวอย่างไม่สามารถอ่านออกเขียนได้ ผู้วิจัยจะอธิบายข้อคำถามและบันทึกข้อมูลด้วยตนเอง)

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัย

1. การสัมภาษณ์ (Interview) เป็นผู้นำชุมชน คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน จิตอาสา ตัวแทนประชาชน พระสงฆ์ ครู ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างกรณีสืบเนื่องแบบลูกโซ่หรือ เครือข่าย (Snowball Sampling) (องอาจ นัยพัฒน์, 2549) จำนวน 10 คน ซึ่งมีบางกลุ่มตัวอย่างซ้ำ จากการสนทนากลุ่ม รายละเอียดตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนของบุคคลที่ให้การสัมภาษณ์

บุคคลที่ให้การสัมภาษณ์	จำนวนคน
พระสงฆ์ของวัดลานคา	1
ประธานชมรมไทยพวนแห่งประเทศไทย	1
ประธานชมรมไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี	1
ผู้ใหญ่บ้าน บ้านลานคา	1
ประธานศาลบรรพชน	1
ครูในโรงเรียนบ้านหมี	1
ประธานสภาวัฒนธรรม	1
ตัวแทนจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	2
จิตอาสาที่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว	1
รวม	10

2. การประชุมเบื้องต้น (Preliminary Meeting) ผู้วิจัยได้เข้าร่วมการประชุมกองทุน ผู้สูงอายุ จำนวน 18 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างตรงตามประเด็นวิจัย (Intensity Sampling) (Patton, 2002) ที่เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและสามารถให้ข้อมูลในประเด็นตามวัตถุประสงค์การวิจัย ได้ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน และเพื่อเป็นการแนะนำตัวและชี้แจง วัตถุประสงค์ในการทำวิจัยให้ประชาชนในชุมชนไทยพวนรับทราบและร่วมกันแสดงความคิดเห็นด้านการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน

เครื่องมือในการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน ผู้วิจัยนำเครื่องมือหลายชนิดมาใช้ในการดำเนินการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 เพื่อทำการศึกษาข้อมูลทั้ง ข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ชัดเจน และครอบคลุมวัตถุประสงค์ การวิจัย ดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่

1. แบบสอบถาม (Questionnaire) สำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทย โดยมีลักษณะแบบสอบถาม ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของนักท่องเที่ยว

ตอนที่ 2 รูปแบบและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของชุมชน

ตอนที่ 3 ความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน

ตอนที่ 4 ความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามในการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน
ความคิดเห็นของความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามต่อโปรแกรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน มีลักษณะของคำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อโปรแกรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

เกณฑ์การประเมินค่าคะแนนที่ได้จากการวัดข้อมูลประเภทอันตรภาคชั้น ผู้วิจัยใช้สูตรการคำนวณหาความกว้างของชั้น (กัลยา วาณิชย์บัญชา, 2544)

$$\text{การกำหนดความกว้างของชั้นคะแนน} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้นคะแนน}}$$

$$\text{ความกว้างของชั้นคะแนน} = \frac{5 - 1}{5} = 0.80$$

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	4.21 – 5.00	ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	3.41 – 4.20	ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจมาก
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	2.61 – 3.40	ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	1.81 – 2.60	ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจน้อย
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	1.00 – 1.80	ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจน้อยที่สุด

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน

2. แบบสอบถาม (Questionnaire) สำหรับประชาชนไทยพวน ตำบลบางปลาหม่า จังหวัดสุพรรณบุรี

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของประชาชนในพื้นที่ชุมชนไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน โดยชุมชน

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของท่านในการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน โดยชุมชน

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน มีหลายลักษณะผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือ ดังต่อไปนี้

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือการวิจัยเชิงปริมาณ

การสร้างเครื่องมือในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ

1. แบบสอบถามนักท่องเที่ยวชาวไทย (Tourist Questionnaire) ที่เดินทางมาท่องเที่ยวในชุมชนไทยพวน ตำบลบางปลาหม่า จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 400 คน ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามด้านความต้องการและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน ประกอบด้วยโดยการศึกษาทฤษฎีและแนวคิด การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2552; นเรศ สงเคราะห์สุข, 2541; พจนา สวนศรี, 2546; รสิกา อังกูร, 2549)

2. แบบสอบถามคนในชุมชนไทยพวน ตำบลต้นคราม และตำบลโคกคราม อำเภอบางปลาหม่า จังหวัดสุพรรณบุรี ศึกษาจากรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทฤษฎีและแนวคิดการท่องเที่ยวโดยชุมชน (พจนา สวนศรี, 2546) การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548; ชันัญ วงษ์วิภาค, 2545; งามพิศ สัตย์สงวน, 2552) ในประเด็นสภาพการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน การพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน

การหาคุณภาพของเครื่องมือในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ

แบบสอบถามสำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทย และแบบสอบถามสำหรับประชาชนในชุมชนไทยพวน

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้อง และรับฟังข้อเสนอแนะ จากนั้นได้นำไปปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย และผู้วิจัยทำบันทึกข้อความถึงคณบดีคณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อขอให้ออกหนังสือขอความอนุเคราะห์แต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องตรงตามเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2. ผู้วิจัยตรวจสอบหาคุณภาพของเครื่องมือด้านเนื้อหา โดยนำแบบสอบถามนักท่องเที่ยวยชาวไทย แบบสอบถามประชาชนในชุมชนไทยพวน ไปหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ด้วยวิธีการของวิธีการโรวินีลลีและแฮมเบิลตัน (Rovinelli and Hambleton) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา แล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item - Objective Congruence: IOC) โดยผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ของค่าดัชนีไว้ที่ 0.5 โดยมีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

เมื่อแน่ใจว่ารายการกับวัตถุประสงค์ในแต่ละข้อสอดคล้องกัน ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ไว้ที่ช่อง + 1

เมื่อไม่แน่ใจว่ารายการกับวัตถุประสงค์ในแต่ละข้อสอดคล้องกันหรือไม่ ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ไว้ที่ช่อง 0

เมื่อแน่ใจว่ารายการกับวัตถุประสงค์ในแต่ละข้อไม่สอดคล้องกัน ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ไว้ที่ช่อง - 1

นำคะแนนที่ได้จากการให้คะแนนของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน มาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องในแต่ละข้อคำถาม ถ้าพบว่าข้อใดมีค่า IOC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ถือว่าข้อคำถามนั้นมีความเหมาะสม แต่ถ้ามีค่าต่ำกว่า 0.5 ต้องนำคำถามนั้นไปปรับปรุงแก้ไข โดยผู้วิจัยตรวจสอบหาคุณภาพของเครื่องมือด้านเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ซึ่งได้ค่าความตรงเชิงเนื้อหาที่ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.81 โดยคำนวณค่าตามสูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

$$\sum R = \text{ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ}$$

โดย IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้อง

R หมายถึง ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N หมายถึง จำนวนของผู้ตรวจสอบหรือผู้เชี่ยวชาญ

3. นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มประชากรจำนวน 30 คน โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นชาวไทยที่อยู่ในชุมชนไทยพวน

จังหวัดนครนายก และนำมาวิเคราะห์เพื่อหาความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์ของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) (ศรีสะอาด, 2538) โดยผู้วิจัยได้นำเครื่องมือที่ปรับปรุงเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้ ได้ค่าความเที่ยงที่ 0.907 ซึ่งผู้วิจัยกำหนดค่าสัมประสิทธิ์ที่ 0.7 ซึ่งเป็นค่าที่ยอมรับได้เหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

4. นำเครื่องมือที่ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ผู้วิจัยจะนำโครงร่างและเครื่องมือการวิจัย ส่งไปยังคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 1 พิจารณารับรองต่อไป

เครื่องมือในการวิจัยเชิงคุณภาพ

เครื่องมือที่ใช้ศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่

1. แบบสังเกตสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว (Observation Form) และการตรวจสอบทรัพยากรทางวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนไทยพวน ตำบลต้นครามและตำบลโคกคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

2. แบบสัมภาษณ์ (Interview Form) ผู้นำชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน

3. การประชุมเบื้องต้น (Preliminary Meeting) ประชาชนไทยพวนใน ตำบลต้นคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือการวิจัยเชิงคุณภาพ

1. แบบสังเกตสิ่งอำนวยความสะดวก ใช้เครื่องมือในการสำรวจสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว และแบบสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยว (Resource audit) ของกอตเฟรย์ เคอร์รี่ และคลาร์ก แจ็คกี้ (Kerry & Clarke, 2000) โดยผู้วิจัยประยุกต์ใช้กับชุดแบบการตรวจสอบสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว และแบบตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยว (Resource audit) พิจารณาจากชุมชนไทยพวนเป็นฐาน เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมและนำมาปรับปรุงแก้ไข

2. แบบสัมภาษณ์ (Interview Form) สร้างประเด็นคำถามในแบบสัมภาษณ์จากการสังเกตลงสำรวจพื้นที่ชุมชน และจากศึกษาแนวคิด ทฤษฎีการท่องเที่ยวโดยชุมชน (พจนา สวนศรี, 2546) การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548; ชนัญ วังวีภาค, 2545) ทฤษฎีและแนวคิดการมีส่วนร่วม (Coghlan & Brannick, 2001; Greenwood, Whyte, & Harkavy, 1993) การวางแผนในการทำให้เกิดการมีส่วนร่วม (Timothy & Tosun, 2003) เพื่อกำหนดขอบเขตเนื้อหาของเครื่องมือและความชัดเจนตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย จากนั้นนำมาข้อมูลที่ได้มาสร้างแบบสัมภาษณ์ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมและนำมาปรับปรุงแก้ไข

3. การประชุมเบื้องต้น (Preliminary Meeting) เป็นการประชุมเบื้องต้นร่วมกับคนในชุมชนไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้วิจัยได้ศึกษา ทฤษฎีการท่องเที่ยวโดยชุมชน (พจนานุกรม, 2546) การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548; ชันญะ วงษ์วิภาค, 2545) วิธีการทำให้เกิดการมีส่วนร่วม (Mikkelsen, 1995) ทฤษฎีและแนวคิดการมีส่วนร่วม (Coghlan & Brannick, 2001; Greenwood, Whyte, & Harkavy, 1993) และการวางแผนในการทำให้เกิดการมีส่วนร่วม (Timothy & Tosun, 2003) เพื่อกำหนดขอบเขตเนื้อหาของเครื่องมือและความชัดเจนตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย จากนั้นนำมาข้อมูลที่ได้มาสร้างประเด็นคำถามในการประชุมเบื้องต้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมและนำมาปรับปรุงแก้ไข

4. นำแบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ และประเด็นคำถามในการประชุมเบื้องต้น ที่ผ่านการพิจารณาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เรียบร้อยแล้วไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลหลัก

การเก็บข้อมูลในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ

1. การเก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยวชาวไทย ผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามความต้องการ และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 400 ชุด จำนวนข้อแบบสอบถาม 44 ข้อ ใช้ระยะเวลาในการตอบแบบสอบถามประมาณ 20 นาที โดยเก็บแบบสอบถามนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนไทยพวน ตามแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนแต่ละแห่งในพื้นที่ของชุมชนไทยพวน ซึ่งสมัครใจตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือน มกราคม – มิถุนายน 2559 สัปดาห์ละประมาณ 30 คน โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญตามสะดวก (Patton, 2002) ในช่วงวันเสาร์ – อาทิตย์ และวันหยุดพิเศษ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองในทุกกรณี เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมลักษณะของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2. การเก็บข้อมูลจากคนในชุมชนไทยพวน ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นและความพึงพอใจของประชาชนในชุมชนไทยพวน ตำบลบางปลาหมอ จังหวัดสุพรรณบุรี ได้แก่ 1) บ้านดอกบัว 2) บ้านหมี 3) บ้านลานคา 4) บ้านด่าน และ 5) บ้านสูตร โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Patton, 2002.; งามอาจ นัยพัฒน์, 2549) จำนวน 150 ชุด จำนวนข้อแบบสอบถาม 38 ข้อ ใช้ระยะเวลาในการตอบแบบสอบถามประมาณ 20 นาที โดยผู้ตอบแบบสอบถามต้องเป็นบุคคลที่มีเชื้อสายไทยพวน ตามสภาพจริงของครัวเรือนโดยไม่แบ่งเพศ (หากพบว่า กลุ่มตัวอย่างไม่สามารถอ่านออกเขียนได้ ผู้วิจัยจะอธิบายข้อคำถามและบันทึกข้อมูลด้วยตนเอง) ระหว่างเดือน มกราคม – มิถุนายน 2559 ในช่วงเย็นของวันทำการ และตลอดวันของวันหยุด

การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ

1. การสังเกต ผู้วิจัยลงพื้นที่ในชุมชนไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อสังเกตสภาพพื้นที่ สิ่งอำนวยความสะดวก แบบสำรวจทรัพยากรวัฒนธรรม ในช่วงเดือน มีนาคม- พฤษภาคม 2558 เพื่อสังเกตการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในพื้นที่ชุมชนไทยพวน ในการดำรงชีวิตของคนในชุมชนไทยพวน การมาเยือนของนักท่องเที่ยวชาวไทย

2. การสัมภาษณ์ ในระหว่างเดือน กุมภาพันธ์ – พฤษภาคม 2559 ในช่วงเย็นของวันทำการ และตลอดวันของวันหยุดในวันเสาร์และวันอาทิตย์ ผู้วิจัยทำการนัดหมายผู้นำชุมชน และประชาชนในชุมชนเพื่อขอรับการสัมภาษณ์ และใช้ระยะเวลาการสัมภาษณ์ประมาณคนละ 30 นาที- 1 ชั่วโมง ณ ชุมชนไทยพวน อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี โดยผู้วิจัยจะทำการบันทึกเสียงและบันทึกภาพในระหว่างเก็บรวบรวมข้อมูล

3. การประชุมเบื้องต้น (Preliminary Meeting) เป็นการประชุมเบื้องต้นร่วมกับคนในชุมชนไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี โดยจัดการประชุมจำนวน 1 ครั้ง ใช้ระยะเวลา 3 ชั่วโมง ในวันพฤหัสบดีที่ 3 มีนาคม พ.ศ. 2559 เวลา 10.30 – 12.00 น. ณ สำนักงานเทศบาลตำบลต้นคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวนคนเข้าร่วม 18 คน เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย แจ้งกำหนดการ และแผนการดำเนินการที่จะเกิดขึ้น โดยประสานงานกับ พันเอก อภิรัตน์ นาคสิงค์ ประธานสภาวัฒนธรรม โดยผู้วิจัยจะทำการบันทึกเสียงและบันทึกภาพในระหว่างเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ดำเนินการดังนี้

1. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามความพึงพอใจและความต้องการของนักท่องเที่ยวไทยจำนวน 400 คน ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้อง จัดแยกแบบสอบถามที่ได้ เรียงลำดับแบบสอบถาม ทำการแปลงข้อมูลเข้ารหัส ประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิเคราะห์เชิงสถิติ หาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เปรียบเทียบความคิดเห็นเป็นรายข้อ และสรุปในรูปแบบตารางและเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวไทย ในส่วนของข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิดนำเสนอในรูปแบบความเรียง

2. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามประชาชนในชุมชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 150 คน ที่ได้ทำการตรวจสอบความถูกต้องแล้ว มาจัดเรียงลำดับ ทำการแปลงข้อมูลเข้ารหัส ประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิเคราะห์เชิงสถิติ หาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เปรียบเทียบความคิดเห็นเป็นรายข้อ และสรุปในรูปแบบตาราง ข้อมูลที่เกี่ยวกับสภาพ

การจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน กิจกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของเอกลักษณ์ด้านวิถีชีวิต ภูมิปัญญา องค์ความรู้ในท้องถิ่นชุมชนไทยพวน ปัญหาในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ผู้วิจัยนำมาสรุปประเด็น จัดลำดับความสำคัญ และนำเสนอในรูปความเรียง

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ดำเนินการดังนี้

1. ข้อมูลที่ได้จากแบบสังเกต เกี่ยวกับสภาพพื้นที่โดยทั่วไป สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว โดยผู้วิจัยได้สำรวจพื้นที่พร้อมทั้งสังเกตในพื้นที่ชุมชนไทยพวน อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ในช่วงเดือน มีนาคม 2558 นำเสนอภาพรวมในรูปแบบตารางเพื่อแสดงความแตกต่างของสิ่งอำนวยความสะดวกและทรัพยากรทางวัฒนธรรมในแต่ละแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนไทยพวน และสรุปเป็นความเรียงแยกประเด็นตามแบบสังเกต

2. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างข้อสรุป โดยการใส่รหัสแบบอุปนัย ผู้วิจัยจะไม่มีการกำหนดรหัสไว้ล่วงหน้า แต่พิจารณาข้อมูลอย่างละเอียดเพื่อหาประเด็นสำคัญ (themes) หรือโน้ตส์ (concepts) ที่เข้าข่ายกับเรื่องที่กำลังทำการวิเคราะห์ (ชาย โพธิสิตา, 2549) แล้วแยกตามชนิดของข้อมูล และนำมาเปรียบเทียบกัน ด้วยการถอดเทปบันทึกและสรุปเนื้อหาแยกตามประเด็นที่ทำการสัมภาษณ์ และตีความจากข้อมูลที่ได้ปรากฏของผู้ถูกสัมภาษณ์ และสรุปเป็นภาพรวม นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปความเรียง

3. ข้อมูลที่ได้จากการประชุมเบื้องต้นร่วมกับคนในชุมชนไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้วิจัยนำข้อมูลมาสรุปแยกตามประเด็นข้อคำถามของปัญหา และวิเคราะห์การแสดงความคิดเห็นของคนในชุมชน สรุปจำนวนผู้เข้าร่วมการประชุม และสรุปเป็นภาพรวม นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปความเรียง

4. ในการตรวจสอบข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยจะทำการตรวจสอบข้อมูลเชื่อมโยงแบบสามเส้า (Triangulation) โดยการตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation) เพื่อตรวจสอบข้อมูลที่ได้มาจากวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลต่างกันนั้น มีความเหมือนกันหรือไม่ ซึ่งถ้าพบว่าทุกวิธีการการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ผลของข้อค้นพบมาเหมือนกัน แสดงว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้นั้นมีความถูกต้อง (Denzin & Lincoln, 1994) (ชาย โพธิสิตา, 2549) (สุภาวค์ จันทวานิช, 2553) โดยเป็นการยืนยันและการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล

ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติการ (Action) โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนไทยพวน

ผู้วิจัยได้มีการดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัย ตามวัตถุประสงค์การวิจัยในข้อที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปและปัญหาการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน จังหวัดสุพรรณบุรี และข้อที่ 4 เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน จังหวัดสุพรรณบุรี โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ

1.1 การระดมสมอง (Brainstorming) เพื่อให้ประชาชนในชุมชนวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคของชุมชน ในการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน และร่วมตัดสินใจในการวางแผนดำเนินงาน เพื่อเพิ่มพูนความรู้ด้านการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน ในการพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชนเป็นฐาน

1.2 วิเคราะห์ปัญหาของชุมชนโดยใช้เทคนิควิเคราะห์ปัญหาด้วยแผนภูมิต้นไม้ (Problem Tree Technique) (Dershem, 2015) วิเคราะห์และการวางแผนแนวทางการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน ร่วมกันกำหนดเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาในประเด็นต่างๆ โดยศึกษาวิธีการทำให้เกิดการมีส่วนร่วม (Mikkelsen, 1995) ทฤษฎีและแนวคิดการมีส่วนร่วม (Coghlan & Brannick, 2001; Greenwood, Whyte, & Harkavy, 1993) การวางแผนในการทำให้เกิดการมีส่วนร่วม (Timothy & Tosun, 2003) มีประเด็นในการพิจารณา ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ทำการวิเคราะห์ปัญหาในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน (ราก/กระดาศสีฟ้า)

ประเด็นที่ 2 สมาชิกร่วมกันค้นหาบุคลากร/หน่วยงานที่สามารถช่วยในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น (ลำต้น/กระดาศสีเหลือง)

ประเด็นที่ 3 สมาชิกกลุ่มร่วมกันค้นหาแนวทาง/วิธีการ/กิจกรรมที่จะสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น (ใบ/กระดาศสีเขียว)

ประเด็นที่ 4 สมาชิกกลุ่มคิดวิเคราะห์ถึงผลที่จะเกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมดังกล่าว (ผล/กระดาศสีชมพู)

2. จัดการสนทนากลุ่ม (Focus Group) (Caplan, 1990) ผู้วิจัยเชิญผู้นำชุมชน คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน บ้านลานคา และตัวแทนจากชุมชนไทยพวน ผู้วิจัยได้จัดทำรายงานสรุปผลการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อคืนข้อมูลกลับไปให้ชุมชน ให้ที่ประชุมสนทนากลุ่มพิจารณาปัญหาของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวมีปัญหาอย่างไร และสามารถจัดการแก้ไขปัญหาได้เอง โดยบนพื้นฐานของทรัพยากรที่ชุมชนไทยพวนมีอยู่ และร่วมกันพิจารณาหาวิธีการในการแก้ไขปัญหาของชุมชนเพื่อพิจารณา เพื่อนำมาพัฒนาให้เป็นรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน มีรายละเอียด ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ปัญหาใดที่ชุมชนสามารถแก้ไขปัญหาได้จริง

ประเด็นที่ 2 วิธีการแก้ไขหรือแนวทางในการแก้ไขปัญหา

ประเด็นที่ 3 กิจกรรมที่สามารถจัดขึ้นเพื่อแก้ปัญหานั้น

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัย

1. การประชุมเชิงปฏิบัติการ จำนวน 30 คน โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างตรงตามประเด็นวิจัย (Intensity Sampling) (Patton, 2002) ตามรายละเอียดตามตารางที่ 5

ตารางที่ 5 จำนวนของผู้ที่เข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการ

บุคคลที่เข้าร่วม	จำนวน
พระสงฆ์ของวัดลานคา	1
ประธานสภาวัฒนธรรม	1
ประธานชมรมไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี	1
ผู้ใหญ่บ้าน บ้านลานคา	1
ประธานศาลบรรพชน	1
ครู	3
ตัวแทนจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	2
ตัวแทนประชาชนในชุมชนไทยพวน	20
รวม	30

โดยต้องเป็นผู้ที่ส่วนได้ส่วนเสียของชุมชนไทยพวนที่มีการดำเนินการท่องเที่ยว หรือ ประชาชนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน ที่อาศัยอยู่ในชุมชนไทยพวน อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี อย่างน้อย 10 ปี การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) (Patton, 2002) โดยผู้วิจัยจะคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างประชาชนในชุมชนไทยพวน ที่ได้ตอบแบบสอบถามสำหรับประชาชนไปแล้ว สามารถเป็นผู้ให้ข้อมูลหลักในการสัมภาษณ์และประชุมเบื้องต้นได้ เนื่องจากบางท่านเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน

2. การสนทนากลุ่ม (Focus Group) คือ ผู้นำชุมชนที่เป็นประธานชมรมไทยพวนของ จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้ใหญ่บ้านบ้านลานคา คณะกรรมการหมู่บ้าน บ้านลานคา จิตอาสาที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน และตัวแทนประชาชนในชุมชนไทยพวน จำนวน 8 - 12 คน (Caplan, 1990) ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างตรงตามประเด็นวิจัย (Intensity Sampling) (Patton, 2002) ที่เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและสามารถให้ข้อมูลในประเด็นตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน

เครื่องมือในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัย

1. การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เพื่อการมีส่วนร่วมของชุมชน ใช้เทคนิคการระดมสมอง (Brainstorming) เพื่อให้ประชาชนในชุมชนวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคของชุมชน ในการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน และเทคนิควิเคราะห์ปัญหาด้วยแผนภูมิต้นไม้ (Problem Tree Technique) (Dershem, 2015) มาเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์และการวางแผนแนวทางการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน ร่วมกันกำหนดเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาในประเด็นต่างๆ ตามที่ผู้วิจัยตั้งไว้ โดยศึกษาวิธีการทำให้เกิดการมีส่วนร่วม (Mikkelsen, 1995) ทฤษฎีและแนวคิดการมีส่วนร่วม (Coghlan & Brannick, 2001; Greenwood, Whyte, & Harkavy, 1993) การวางแผนในการทำให้เกิดการมีส่วนร่วม (Timothy & Tosun, 2003) เพื่อให้ได้มาของประเด็นการการประชุมเชิงปฏิบัติการและพิจารณาจากทรัพยากรของชุมชนไทยพวนเป็นฐาน และสรุปประเด็นคำถามและเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมและนำมาปรับปรุงแก้ไข

2. การสนทนากลุ่ม (Focus group) (Caplan, 1990) เพื่อพิจารณา ประเด็นที่ 1 ปัญหาที่ชุมชนสามารถดำเนินการแก้ไขได้จริง ประเด็นที่ 2 วิธีการแก้ไข และประเด็นที่ 3 กิจกรรม ซึ่งประเด็นการพิจารณาได้มาจากการนำผลการประชุมเชิงปฏิบัติการ ที่ระดมความคิดเห็น (Brainstorming) และการวิเคราะห์ต้นไม้แห่งปัญหา (Problem Tree Technique) (Dershem, 2015) เพื่อนำมากำหนดขอบเขตเนื้อหาของเครื่องมือและความชัดเจนตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย รวมทั้งนำผลข้อมูลที่ได้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการ นำมาสรุปข้อมูลและมาสร้างประเด็นคำถามในการสนทนากลุ่ม เพื่อเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมและนำมาปรับปรุงแก้ไข

การเก็บข้อมูลในการวิจัย

1. ประชุมเชิงปฏิบัติการ มีผู้นำชุมชนชน ประชาญ์ท้องถิ่น ประธานชมรมไทยพวน สมาชิกชมรมไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี คณะกรรมการหมู่บ้าน และตัวแทนประชาชนในชุมชนไทยพวน จำนวน 32 คน จำนวน 1 ครั้ง ใช้ระยะเวลา 1 วัน เวลา 09.00 – 16.00 น. ณ ศาลาการเปรียญ วัดลานคา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

2. การสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยจัดการสนทนากลุ่ม จำนวน 1 ครั้ง ใช้ระยะเวลา 1 -2 ชั่วโมง เวลา 09.00 – 10.30 น. ณ สำนักงานกองทุนหมู่บ้าน และมีผู้ช่วยผู้วิจัย จำนวน 1 คน โดยเป็นนิสิตระดับดุขศึกษบัณฑิต สาขาการจัดการการนันทนาการและการท่องเที่ยว จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และได้ผ่านการอบรมการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) โดยผู้วิจัย

จะทำการบันทึกเสียงและบันทึกภาพในระหว่างเก็บรวบรวมข้อมูลและจะเก็บรักษาไฟล์เสียงที่บันทึกไว้ระหว่างการประชุมกลุ่มเป็นความลับ และเมื่อเสร็จสิ้นการวิจัย ทำลายไฟล์เสียงทันที

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลที่ได้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ต้นไม้แห่งปัญหา (Problem Tree Technique) (Dershem, 2015) บันทึกแยกตามประเด็นการพิจารณา และสรุปเป็นภาพรวม นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปความเรียง

2. การสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยถอดเทป และวิเคราะห์และสรุปเนื้อหาแยกตามประเด็นที่ทำการสนทนากลุ่ม และสรุปเป็นภาพรวม นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปความเรียง

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นตอนการวัดผล (Measurement) ของรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน

ผู้วิจัยได้มีการดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัย ตามวัตถุประสงค์การวิจัยในข้อที่ 4 เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน จังหวัดสุพรรณบุรี โดยมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนการวัดผล (Measurement) ของรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชนนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อทดลองใช้รูปแบบ ฯ และศึกษาคุณภาพของรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน โดยผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยในการประเมินรูปแบบ โดยมีเทคนิคและใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีกระบวนการ คือ การประชุมกลุ่มระหว่างคนไทยพวน และนักท่องเที่ยว หลังจากเสร็จสิ้นการทดลองรูปแบบฯ จากแนวความคิดการทบทวนหลังปฏิบัติงาน (After Action Review: AAR) (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2550) เป็นขั้นตอนหนึ่งในวงจรการทำงาน เป็นการทบทวนวิธีการทำงานทั้งด้านความสำเร็จ และปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงาน เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการทดลองใช้รูปแบบการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน โดยชุมชนไทยพวนจะเป็นเจ้าบ้าน (Host) และนักท่องเที่ยวเป็นแขก (Guest) ที่มาเยี่ยมเยือนบ้านของตน โดยมีรายละเอียดของขั้นตอนการวัดผล (Measurement) ของรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน โดยมีรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. ขั้นตอนทดลองใช้ รูปแบบฯ โดยนำรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชนที่ได้มาจากพิจารณาร่วมกับประชาชนในชุมชนจากขั้นตอนที่ 1 และ 2 ออกมาเป็นรูปแบบของการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม นำมาทดลองใช้รูปแบบ ฯ ซึ่งเป็นรูปแบบของการท่องเที่ยวในชุมชนแบบค้างคืน จำนวน 2 วัน 1 คืน จำนวน 1 ครั้ง ณ ชุมชนไทยพวน อำเภอบางปลา ม้า จังหวัดสุพรรณบุรีซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยทั้งเพศชาย และเพศหญิง ที่มีอายุ 18

ปีขึ้นไป และไม่เคยมาท่องเที่ยวในชุมชนไทยพวนมาก่อน จำนวน 30 คน ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) (Patton, 2002; อองอาจ นัยพัฒน์, 2548)

2. ขั้นการวัดผล โดยใช้วิธีการวิจัย คือ การประชุมกลุ่มหลังจากเสร็จสิ้นการทดลองใช้รูปแบบฯ (After action Review : AAR) ระหว่างคนไทยพวนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การสนทนากลุ่มและนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ได้ทดลองใช้รูปแบบ ฯ โดยผู้วิจัยจัดการประชุมกลุ่ม จำนวน 1 ครั้ง ใช้ระยะเวลา 1- 2 ชั่วโมง เวลา 14.00 – 16.00 น. ณ ศาลาการเปรียญ วัดลานคา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้วิจัยสอบถามความคิดเห็นและร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับกิจกรรมการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน โดยศึกษาจากแนวคิดทฤษฎี วิธีการทำให้เกิดการมีส่วนร่วม (Mikkelsen, 1995) ทฤษฎีและแนวคิดการมีส่วนร่วม (Coghlan & Brannick, 2001; Greenwood, Whyte, & Harkavy, 1993) การวางแผนในการทำให้เกิดการมีส่วนร่วม (Timothy & Tosun, 2003) การจัดการแหล่งท่องเที่ยว (Buhalis, 2000) และผลจากขั้นตอนการวิจัยที่ 1 และ ขั้นตอนการวิจัยที่ 2 มาวิเคราะห์และสร้างเป็นประเด็นคำถาม ดังนี้

2.1 จากการเข้าร่วมการทดสอบรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน โดยชุมชน ท่านเห็นว่ามีส่วนใดที่ควรเพิ่มเติมให้ดียิ่งขึ้น นอกเหนือจากกิจกรรมที่ท่านเข้าร่วม

2.2 จากวัฒนธรรมอื่นๆ ที่ท่านเคยสัมผัส มีสิ่งใดที่แตกต่างจากวัฒนธรรมไทยพวนอะไรบ้าง และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนได้

2.3 ท่านต้องการกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนของชุมชน (Activity) เพิ่มเติมอะไรบ้าง

2.4 ด้านสิ่งดึงดูดใจในการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนในชุมชน (Attraction)

2.5 ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility)

2.6 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน (Amenity)

2.7 ด้านสินค้าและผลิตภัณฑ์ของไทยพวน (Product)

2.8 ด้านราคาของสินค้าในชุมชน (Price)

2.9 ด้านการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน (Public Relation)

2.10 ด้านกายภาพของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน (Physical)

2.11 ด้านบุคลากรในชุมชนไทยพวน (People)

2.12 ด้านการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมไทยพวนและการมีส่วนร่วม (Participation)

2.13 ในความคิดเห็นของท่าน ควรมีการทำที่พักสัมผัสวัฒนธรรมไทยพวน (Homestay) ในชุมชนไทยพวนหรือไม่ และถ้ามี ควรทำอย่างไร

2.14 โอกาสและแนวโน้มการเติบโตของการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน

2.15 ในความคิดเห็นของท่าน รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน เป็นอย่างไร

2.16 จากที่ท่านเข้าร่วมการทดสอบรูปแบบฯ ประโยชน์ที่ชุมชนไทยพวนจะได้รับจากการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัย

1. การทดลองใช้รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยทั้งเพศชาย และเพศหญิง ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป และไม่เคยมาท่องเที่ยวในชุมชนไทยพวนมาก่อน จำนวน 30 คน ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) (Patton, 2002; อดองอาจ นัยวัฒน์, 2549) ระยะเวลา 2 วัน 1 คืน จำนวน 1 ครั้ง ณ ชุมชนไทยพวน อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

2. การวัดผล การประชุมกลุ่มหลังจากเสร็จสิ้นการทดลองใช้รูปแบบฯ (After action Review: AAR) ระหว่างตัวแทนคนไทยพวนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์ การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการสนทนากลุ่ม จำนวน 20 คน และนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ได้เข้าร่วมการทดลองใช้รูปแบบฯ จำนวน 30 คน

เครื่องมือในการวิจัย

1. การทดลองใช้รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน ผู้วิจัยได้นำผลข้อมูลที่ได้จากการวิจัยขั้นตอนที่ 1 และขั้นตอนที่ 2 มากำหนดข้อมูลของกำหนดการและโปรแกรมการท่องเที่ยว กิจกรรม เส้นทางท่องเที่ยว และรายละเอียดต่างๆ ของการทดลองรูปแบบฯ เพื่อมาตรวจสอบหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา จากผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้นำชุมชน และผู้นำตามธรรมชาติที่มีความเชี่ยวชาญในประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชุมชนไทยพวน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสมของเนื้อหา ทำการปรับภาษาตามคำแนะนำ เพื่อเป็นภาษาที่เข้าใจง่ายและชัดเจนตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และเกิดความสมบูรณ์ของเครื่องมือก่อนนำไปใช้จริง

2. การวัดผล การประชุมกลุ่มหลังจากเสร็จสิ้นการทดลองใช้รูปแบบฯ ผู้วิจัยได้นำประเด็นสรุปของข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 ขั้นตอนที่ 2 เพื่อมาสร้างแนวประเด็นคำถามเพื่อวัดผลของรูปแบบฯ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา ความเหมาะสมของเนื้อหา และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมและนำมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อเป็นภาษาที่เข้าใจง่ายและชัดเจนตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยก่อนนำเครื่องมือไปใช้จริง

การเก็บข้อมูลในการวิจัย

การทดลองใช้ และการวัดผลรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยโดยชุมชน โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ระหว่างวันที่ 17-18 กันยายน 2559 จำนวน 2 วัน 1 คืน และมีผู้ช่วยผู้วิจัย จำนวน 2 คน โดยเป็นนิสิตระดับดุขุฎีบัณฑิต สาขาการจัดการการนันทนาการและการท่องเที่ยว จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และได้ผ่านการอบรมการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) โดยผู้วิจัยจะทำการบันทึกเสียงและบันทึกภาพในระหว่างเก็บรวบรวมข้อมูลและจะเก็บรักษาไฟล์เสียงที่บันทึกไว้ระหว่างการประชุมกลุ่มเป็นความลับ และเมื่อเสร็จสิ้นการวิจัย ทำลายไฟล์เสียงทันที

การวิเคราะห์ข้อมูล

การทดลองใช้ และการวัดผลรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยโดยชุมชน ผู้วิจัยนำข้อมูลมาสรุปแยกตามประเด็นข้อคำถาม และวิเคราะห์การแสดงความคิดเห็นของคนในชุมชน และสรุปเป็นภาพรวม นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปความเรียง

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นการศึกษาผลสะท้อนที่เกิดขึ้น (Reflection) ของรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน

ผู้วิจัยได้มีการดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัย ตามวัตถุประสงค์การวิจัยในข้อที่ 4 เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน จังหวัดสุพรรณบุรี โดยมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 4 การศึกษาผลสะท้อนที่เกิดขึ้น (Reflection) ของรูปแบบฯ เป็นขั้นตอนการนำเสนอส่งคืนข้อมูลสู่ชุมชนไทยพวน และให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน มาร่วมกันพิจารณารูปแบบ ฯ เพื่อเป็นการยืนยันความถูกต้องของรูปแบบ ฯ และอภิปรายให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน โดยชุมชน ด้วยการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ได้มาจากการใช้แนวคิดของการทดสอบหรือประเมินรูปแบบโดยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิ จะเน้นการวิเคราะห์และวิจารณ์อย่างลึกซึ้งเฉพาะในประเด็นที่ถูกพิจารณาซึ่งไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจผสมผสานกับปัจจัยต่างๆในการพิจารณาเข้าด้วยกันตามวิจารณญาณของผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับข้อมูลคุณภาพประสิทธิภาพและความเหมาะสมของสิ่งที่จะทำการประเมิน (Eisner, 1976)

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัย

การสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อยืนยันรูปแบบ ฯ โดยผู้วิจัยเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักจากบุคคลที่เป็นผู้นำชุมชน ได้แก่ ประธานชมรมไทยพวนของจังหวัดสุพรรณบุรี ตัวแทนคณะกรรมการหมู่บ้าน บ้านลานคา ประธานชมรมไทยพวน บ้านบางตลาด จิตอาสาที่เกี่ยวข้องกับ

การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน นักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิ ปราชญ์ท้องถิ่น ตัวแทนจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดสุพรรณบุรี และตัวแทนประชาชนในชุมชนไทยพวน จำนวน 8 - 12 คน (Caplan, 1990) ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างตรงตามประเด็นวิจัย (Intensity Sampling) (Patton, 2002) ตามตารางที่ 6

ตารางที่ 6 จำนวนของผู้ที่เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม เพื่อยืนยันรูปแบบ ฯ

บุคคลที่เข้าร่วม	จำนวน
ประธานชมรมไทยพวนของจังหวัดสุพรรณบุรี	1
ประธานชมรมไทยพวน บ้านบางตลาด	1
นักวิชาการ	2
ผู้ทรงคุณวุฒิ	2
ปราชญ์ท้องถิ่น	1
ตัวแทนจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	1
สำนักงานจังหวัดสุพรรณบุรี	
ตัวแทนจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	1
จิตอาสาที่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว	1
รวม	10

เครื่องมือในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัย

การสนทนากลุ่ม (Focus group) เพื่อยืนยันรูปแบบ ฯ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบประเมินด้วยการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ได้มาจากการใช้แนวคิดของการทดสอบหรือประเมินรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ โดยประเด็นในแบบประเมินได้มาจากองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนที่ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสมของเนื้อหา ทำการปรับภาษาตามคำแนะนำ เพื่อเป็นภาษาที่เข้าใจง่ายและชัดเจนตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และเกิดความสมบูรณ์ของเครื่องมือก่อนนำไปใช้จริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การสนทนากลุ่ม (Focus group) เพื่อยืนยันรูปแบบ ฯ ผู้วิจัยจัดการสนทนากลุ่ม ด้วยการประเมินรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 1 ครั้ง ใช้ระยะเวลา 1 -2 ชั่วโมง เวลา 10.00 – 12.00 น. ณ ห้องประชุมศาลาธรรม วัดลานคา และมีผู้ช่วยผู้วิจัย จำนวน 2 คน โดยเป็นนิสิตระดับคุษฎีบัณฑิต

สาขาการจัดการการนันทนาการและการท่องเที่ยว จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และได้ผ่านการอบรม การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) โดยผู้วิจัยจะทำการ บันทึกเสียงและบันทึกภาพในระหว่างเก็บรวบรวมข้อมูลและจะเก็บรักษาไฟล์เสียงที่บันทึกไว้ระหว่างการ ประชุมกลุ่มเป็นความลับ และเมื่อเสร็จสิ้นการวิจัย ทำลายไฟล์เสียงทันที

การวิเคราะห์ข้อมูล

การสนทนากลุ่ม เพื่อยืนยันรูปแบบ ฯ ผู้วิจัยถอดเทป และวิเคราะห์และสรุปเนื้อหาแยก ตามประเด็นตามแบบประเมินผลรูปแบบ ฯ ที่ใช้การสนทนากลุ่ม และสรุปเป็นภาพรวม นำเสนอผล การวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบของตารางและความเรียง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) ผู้วิจัยได้นำวิธีการที่หลากหลายเป็นเครื่องมือในการศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อเป็นการพัฒนาคนในชุมชนไทยพวนเห็นความสำคัญ และร่วมมือในการพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยว โดยเน้นการมีส่วนร่วมระหว่างผู้วิจัยกับคนในชุมชน และเพื่อให้เกิดการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน ในพื้นที่อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นการวินิจฉัย (Diagnosis) ของข้อมูลเบื้องต้นที่เกี่ยวข้อง

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ดังนี้

1. แบบสอบถามนักท่องเที่ยวชาวไทย (Tourist Questionnaire) ที่เดินทางมาท่องเที่ยวในชุมชนไทยพวน ตำบลบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามด้านความต้องการและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน ข้อมูลพื้นฐานของนักท่องเที่ยว รูปแบบและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของชุมชน ความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน โดยชุมชน และความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามในการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน โดยเป็นกลุ่มตัวอย่างของนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 400 คน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปในการวางแผนการพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนต่อไป

2. ผลจากแบบสอบถามคนในชุมชนไทยพวน อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจากหมู่บ้านที่มีชาวไทยพวนอาศัยอยู่ ได้แก่ 1) บ้านดอกบัว 2) บ้านหมี 3) บ้านลานคา 4) บ้านด่าน และ 5) บ้านสูตร จำนวน 150 คน เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นการพัฒนา และข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่เป็นประโยชน์ ต่อการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณแบบสอบถามนักท่องเที่ยวชาวไทย (Tourist Questionnaire) ดังนี้

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวชาวไทยจำแนกตามเพศ อายุ การประกอบอาชีพ และรายได้เฉลี่ย

ข้อมูลทั่วไป	จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทย (N = 400)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
1) ชาย	153	38.25
2) หญิง	247	61.75
รวม	400	100.00
อายุ		
1) อายุต่ำกว่า 20 ปี	32	8.00
2) อายุ 20-30 ปี	256	64.00
3) อายุ 31-40 ปี	41	10.25
4) อายุ 41-50 ปี	33	8.25
5) อายุ 51-60 ปี	28	7.00
6) อายุ 60 ปีขึ้นไป	10	2.5
รวม	400	100.00
การประกอบอาชีพในปัจจุบัน		
1) นักเรียน/นักศึกษา	249	62.25
2) แม่บ้าน/เกษียณอายุ	23	5.75
3) รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	20	5.00
4) พนักงานบริษัทเอกชน	48	12.00
5) ประกอบธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	33	8.25
6) รับจ้าง	8	2.00
7) เกษตรกร	18	4.50
8) อื่น ๆ	1	0.25
รวม	400	100.00

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวชาวไทยจำแนกตามเพศ อายุ การประกอบอาชีพ และรายได้เฉลี่ย (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทย (N = 400)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รายได้เฉลี่ย (ต่อเดือน)		
1) รายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท	244	61.00
2) รายได้ 15,001-20,000 บาท	50	12.50
3) รายได้ 20,001-25,000 บาท	41	10.25
4) รายได้ 25,001 – 30,000 บาท	37	9.25
5) รายได้มากกว่า 30,000 บาทขึ้นไป	28	7.00
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 7 พบว่า จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 61.75 มีอายุระหว่าง 20-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 64.00 ประกอบอาชีพเป็นนักเรียน/นักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 62.25 และมีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่า 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 61.00

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวชาวไทยจำแนกตามจำนวนครั้งที่เดินทางท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน

จำนวนครั้งที่เดินทางท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน	จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทย (N = 400)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1) ครั้งแรก	144	36.00
2) ครั้งที่สอง	73	18.25
3) มากกว่า 2 ครั้ง	169	42.25
4) อื่นๆ	14	3.50
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 8 พบว่า จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่ เดินทางมาท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนมากกว่า 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 42.25 และเดินทางมาครั้งแรก คิดเป็นร้อยละ 36.00

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของพฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวไทยจำแนกตาม ผู้ร่วมเดินทาง และ วัตถุประสงค์ในการเดินทาง

พฤติกรรมนักท่องเที่ยว	จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทย (N = 400)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ผู้ร่วมเดินทาง		
1) มาส่วนตัว	54	13.50
2) มากับครอบครัว/ญาติ	150	37.50
3) มากับเพื่อน	91	22.75
4) มากับบริษัทนำเที่ยว	9	2.25
5) มากับสถานศึกษา/องค์กร	96	24.00
รวม	400	100.00
วัตถุประสงค์ในการเดินทาง		
1) ท่องเที่ยว	263	65.75
2) ศึกษาหาความรู้ด้านวัฒนธรรมไทยพวน	191	47.75
3) ซื้อผลิตภัณฑ์ของชุมชนไทยพวน/ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น	60	15.00
4) ชมวิถีชีวิตของชาวไทยพวน/พักค้างคืนร่วมกับชาวบ้าน	52	13.00
5) อื่น ๆ	2	0.5
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 9 พบว่า จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่จะเดินทางมากับครอบครัว/ญาติ คิดเป็นร้อยละ 37.50 เพื่อเดินทางมาท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 65.75 และเพื่อศึกษาความรู้ด้านวัฒนธรรมไทยพวน คิดเป็นร้อยละ 47.75

ตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละของพฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวไทยจำแนกตามช่วงเวลาในการเดินทาง พาหนะที่ใช้ในการเดินทาง และค่าใช้จ่าย

พฤติกรรมนักท่องเที่ยว	จำนวนนักท่องเที่ยว (N = 400)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ช่วงเวลาในการเดินทาง		
1) วันธรรมดา	104	26.00
2) วันหยุดสุดสัปดาห์	208	52.00
3) วันหยุดตามเทศกาล	73	18.25
4) วันหยุดพักผ่อน	11	2.75
5) อื่น ๆ	4	1.00
รวม	400	100.00
พาหนะที่ใช้ในการเดินทาง		
1) รถยนต์ส่วนตัว	251	62.75
2) รถโดยสารประจำทาง	18	4.50
3) รถนำเที่ยว	31	7.75
4) รถเช่าเหมา/รถรับจ้าง	86	21.50
5) รถมอเตอร์ไซด์	7	1.75
6) อื่นๆ	7	1.75
รวม	400	100.00
ค่าใช้จ่าย		
1) ค่าใช้จ่าย 500 -1,000 บาท	227	56.75
2) ค่าใช้จ่าย 1,001-1,500 บาท	109	27.25
3) ค่าใช้จ่าย 1,501-2,000 บาท	37	9.25
4) ค่าใช้จ่ายมากกว่า 2,000 บาทขึ้นไป	27	6.75
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 10 พบว่า จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่ จะเดินทางในวันหยุดสุดสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 52.00 โดยเดินทางด้วยรถยนต์ส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 62.75 และมีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวอยู่ระหว่าง 500 -1,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 56.75

ตารางที่ 11 จำนวนและร้อยละของการรับรู้ข้อมูลการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยจำแนกตามการรับรู้ข้อมูลการท่องเที่ยวจากแหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูล	จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทย (N = 400)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การรับรู้ข้อมูลการท่องเที่ยวจากแหล่งข้อมูล		
1) การบอกเล่าจากเพื่อน/ญาติ	222	55.50
2) วิทยุ/โทรทัศน์	61	15.25
3) เอกสารเผยแพร่/แผ่นพับ/หนังสือพิมพ์/คู่มือ	161	40.25
4) คู่มือ	29	7.25
5) นิทรรศการ	37	9.25
6) เว็บไซต์/สื่ออิเล็กทรอนิกส์/อินเทอร์เน็ต	110	27.50
7) บริษัทนำเที่ยว	19	4.75
8) วีซีดี ภาพยนตร์สั้น	9	2.25
9) ประกาศผ่านเสียงตามในชุมชน	36	9.00
10) โฆษณาในรายการโทรทัศน์ท้องถิ่น/รายการ	27	6.75
11) ข้อความและรูปภาพผ่านเฟสบุ๊ก	71	17.25
12) อื่น ๆ	28	7.00

หมายเหตุ : สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 11 พบว่า จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่ รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนจากการบอกเล่าจากเพื่อน/ญาติ คิดเป็นร้อยละ 55.50 และจากเว็บไซต์/สื่ออิเล็กทรอนิกส์/อินเทอร์เน็ต คิดเป็นร้อยละ 27.5

ตารางที่ 12 จำนวนและร้อยละของกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวชาวไทยเข้าร่วมในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน

กิจกรรม	จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทย (N = 400)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1) ศึกษาประเพณีวัฒนธรรมไทยพวน	215	53.75
2) ชมเทศกาลประเพณีกำฟ้าและประเพณีดั้งเดิมของไทยพวน	74	18.5
3) ศึกษาการประกอบอาชีพของคนไทยพวน	118	29.50
4) ทดลองทำหัตถกรรมของไทยพวน	35	8.75
5) ศึกษา/การสาธิตการทำอาหารไทยไทยพวน	54	13.5
6) ชมประเพณี การละเล่นของไทยพวน	83	20.75
7) พักค้างคืนกับชาวบ้าน (Home Stay) ในชุมชนไทยพวน	22	5.50
8) นมัสการสิ่งศักดิ์สิทธิ์ โบราณสถานของไทยพวน	229	57.25
9) ศึกษา/การสาธิตการทอผ้าของไทยพวน	13	3.25
10) ศูนย์เรียนรู้ชุมชนไทยพวน	102	25.5
11) ชมเส้นทางวัฒนธรรมไทยพวน	82	20.5
12) นั่งเรือชมธรรมชาติและวิถีชีวิตของคนไทยพวน	32	8.00
13) ซี่จักรยานศึกษาเส้นทางวัฒนธรรมไทยพวน	16	4.00
14) นวดแผนโบราณ	26	6.5
15) ชมพื้นที่การเกษตร	36	9.00
16) ศึกษาและทดลองทำการเกษตร	19	4.75

หมายเหตุ : สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 12 พบว่า จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่ จะนมัสการสิ่งศักดิ์สิทธิ์ โบราณสถานของไทยพวน คิดเป็นร้อยละ 57.25 และศึกษาประเพณีวัฒนธรรมไทยพวน คิดเป็นร้อยละ 53.75

ข้อมูลความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 13 จำนวนและร้อยละความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่จะกลับมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนของชุมชนจังหวัดสุพรรณบุรี

ความต้องการการกลับมาท่องเที่ยว	จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทย (N = 400)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1) กลับมาท่องเที่ยวอีก	320	80.00
2) ไม่แน่ใจ	80	20.00
3) ไม่กลับมาท่องเที่ยวอีก	-	-
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 13 พบว่า จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่ต้องการจะกลับมาท่องเที่ยวอีก คิดเป็นร้อยละ 80.00 และไม่แน่ใจ คิดเป็นร้อยละ 20.00

ตารางที่ 14 จำนวนและร้อยละความต้องการต่อการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนของนักท่องเที่ยวชาวไทยจำแนกตามด้านสินค้าและผลิตภัณฑ์

ความต้องการด้านสินค้าและ ผลิตภัณฑ์ของไทยพวน	จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทย (N = 400)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1) ผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกายของไทยพวน	107	26.75
2) อาหารท้องถิ่นของไทยพวน	217	54.25
3) หัตถกรรม เครื่องจักรสานของไทยพวน	156	39.00
4) ของที่ระลึกจากการแสดงประเพณี	158	39.50
5) อาหารสด	89	22.25
6) ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรของไทยพวน	73	18.25
7) อาหารคาว-หวาน สำเร็จรูป	113	28.25
8) สินค้าประเภทอื่นๆ	16	4.00

หมายเหตุ : สามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 14 พบว่า จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่ต้องการสินค้าและผลิตภัณฑ์ที่เป็นอาหารท้องถิ่นของไทยพวน คิดเป็นร้อยละ 54.25 สินค้าที่เป็นของที่ระลึกจากการแสดงประเพณี การละเล่นของไทยพวน คิดเป็นร้อยละ 39.50

ตารางที่ 15 จำนวนและร้อยละความต้องการต่อการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนของนักท่องเที่ยวชาวไทยจำแนกตามด้านกิจกรรม

ความต้องการด้านกิจกรรม	จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทย (N = 400)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1) ศึกษาประเพณีวัฒนธรรมไทยพวน	260	65.00
2) ชมเทศกาลประเพณีกำฟ้าและประเพณีดั้งเดิมของไทยพวน	176	44.00
3) ศึกษาการประกอบอาชีพของคนไทยพวน	103	25.75
4) ทดลองทำหัตถกรรมของไทยพวน	78	19.5
5) ศึกษา/การสาธิตการทำอาหารไทยไทยพวน	97	24.25
6) ชมประเพณี การละเล่นของไทยพวน	137	34.25
7) พักค้างคืนกับชาวบ้าน (Home Stay)	121	30.25
8) นมัสการสิ่งศักดิ์สิทธิ์ โบราณสถาน	203	50.75
9) ศึกษา/การสาธิตการทอผ้าของไทยพวน	84	21.00
10) ศูนย์เรียนรู้ชุมชนไทยพวน	110	27.5
11) ชมเส้นทางวัฒนธรรมไทยพวน	125	31.25
12) นั่งเรือชมธรรมชาติและวิถีชีวิต	178	44.50
13) ขี่จักรยานศึกษาเส้นทางวัฒนธรรม	125	31.25
14) นวดแผนโบราณ	108	27.00
15) ชมพื้นที่การเกษตร	58	14.5
16) ศึกษาและทดลองทำการเกษตร	57	14.25
17) อื่นๆ	12	3.00

หมายเหตุ : สามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 15 พบว่า จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่ต้องการศึกษาประเพณีวัฒนธรรมไทยพวน คิดเป็นร้อยละ 65.00 และนมัสการสิ่งศักดิ์สิทธิ์ โบราณสถานของไทยพวน คิดเป็นร้อยละ 50.75

ตารางที่ 16 จำนวนและร้อยละความต้องการต่อการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนของนักท่องเที่ยวชาวไทยจำแนกตามด้านสิ่งดึงดูดใจในการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในชุมชนไทยพวน

ความต้องการด้านสิ่งดึงดูดใจ	จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทย (N = 400)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1) ความสวยงามของสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในชุมชนไทยพวน	209	52.25
2) ความเป็นเอกลักษณ์ ความโดดเด่นทางศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น	273	68.25
3) ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชุมชนไทยพวนวิถีชีวิตชุมชน	204	51.00
4) ภูมิปัญญา และองค์ความรู้ของไทยพวน	189	47.25
5) สถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สมบูรณ์ เช่น มีเส้นทางศึกษาธรรมชาติ เป็นต้น	120	30.00
6) ความโดดเด่นด้านหัตถกรรม เครื่องจักสาน หรือสินค้าของที่ระลึก	102	25.50
7) ความโดดเด่นด้านการทอผ้าหรือสินค้าเกี่ยวกับผ้าของคนไทยพวน	59	14.75
8) ความโดดเด่นด้านอาหารท้องถิ่นไทยพวน	96	24.00
9) สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว	100	25.00
10) กิจกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน เช่น การปักโฮมสเตย์ เส้นทางศึกษาวัฒนธรรมไทย	59	14.75
11) อื่นๆ	9	2.25

หมายเหตุ : สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 16 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่ ต้องการความเป็นเอกลักษณ์ ความโดดเด่นทางศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 68.25 และความสวยงามของสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในชุมชนไทยพวน คิดเป็นร้อยละ 52.25

ตารางที่ 17 จำนวนและร้อยละความต้องการต่อการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนของนักท่องเที่ยวชาวไทยจำแนกตามด้านค่าใช้จ่าย

ความต้องการด้านค่าใช้จ่าย	จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทย (N = 400)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1) ค่าใช้จ่าย 500-1,000 บาท	229	57.25
2) ค่าใช้จ่าย 1,001-1,500 บาท	106	26.50
3) ค่าใช้จ่าย 1,501-2,000 บาท	41	10.25
4) ค่าใช้จ่ายมากกว่า 2,000 บาท ขึ้นไป	23	5.75
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 17 พบว่าจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่ ต้องการเสียค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวอยู่ระหว่าง 500-1,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 57.25

ตารางที่ 18 จำนวนและร้อยละความต้องการต่อการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนของนักท่องเที่ยวชาวไทยจำแนกตามด้านกายภาพ

ความต้องการด้านกายภาพ	จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทย (N = 400)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1) โครงสร้างพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยว เช่น ประปา ไฟฟ้า ถนน เป็นต้น	200	50.00
2) สิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานแก่นักท่องเที่ยว เช่น รถประจำทาง ร้านอาหาร ห้องสุขา ที่จอดรถ เป็นต้น	219	54.75
3) สิ่งอำนวยความสะดวกเพิ่มเติมพิเศษแก่นักท่องเที่ยว เช่น จุดบริการอินเทอร์เน็ต โทรศัพท์สาธารณะ เป็นต้น	186	46.50
4) เจ้าหน้าที่ดูแลความปลอดภัย มีระบบเตือนภัย และระบบรักษาความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	130	32.50
5) ศูนย์บริการข้อมูลท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนแก่นักท่องเที่ยว ยุวมัคคุเทศก์หรือมัคคุเทศก์ท้องถิ่น	130	32.50
6) อื่นๆ	3	0.75

หมายเหตุ : สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 18 พบว่าจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่ ต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานแก่นักท่องเที่ยว เช่น รถประจำทาง ร้านอาหาร ห้องสุขา ที่จอดรถ เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 54.75 และโครงสร้างพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยว เช่น ประปา ไฟฟ้า ถนน เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 50.00

ตารางที่ 19 จำนวนและร้อยละความต้องการต่อการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนของนักท่องเที่ยวชาวไทยจำแนกตามด้านการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน

ความต้องการด้านโฆษณาและการประชาสัมพันธ์	จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทย (N = 400)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1) การบอกเล่าจากเพื่อน/ญาติ	160	40.00
2) วิทยุ/โทรทัศน์	183	45.75
3) เอกสารเผยแพร่/แผ่นพับ/หนังสือพิมพ์/วารสาร/ ป้ายประกาศ	202	50.50
4) คู่มือ	96	24.00
5) นิทรรศการ	143	35.75
6) เว็บไซต์/สื่ออิเล็กทรอนิกส์/อินเทอร์เน็ต	185	46.25
7) บริษัทนำเที่ยว	76	19.00
8) วีซีดี ภาพยนตร์สั้น	67	16.75
9) ประกาศผ่านเสียงตามในชุมชน	116	29.00
10) โฆษณาในรายการโทรทัศน์ท้องถิ่น/รายการวิทยุ	68	17.00
ท้องถิ่น		
11) ข้อความและรูปภาพผ่านเฟสบุ๊ก	150	37.50

หมายเหตุ : สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 19 พบว่า จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่ ต้องการให้มีเอกสารเผยแพร่/แผ่นพับ/หนังสือพิมพ์/วารสาร/ป้ายประกาศ คิดเป็นร้อยละ 50.50 การประชาสัมพันธ์ผ่านเว็บไซต์/สื่ออิเล็กทรอนิกส์/อินเทอร์เน็ต คิดเป็นร้อยละ 46.25 และ ทางวิทยุ/โทรทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 45.75

ตารางที่ 20 จำนวนและร้อยละความต้องการต่อการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน
ของนักท่องเที่ยวชาวไทยจำแนกตามด้านบุคลากรในชุมชนไทยพวน

ความต้องการด้านบุคลากร	จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทย (N = 400)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1) คนในชุมชนไทยพวนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและบริการโดยชุมชน	217	54.25
2) คนในชุมชนไทยพวน มีอัธยาศัยไมตรีที่ดีและมีความเต็มใจ ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว	230	57.50
3) จำนวนบุคลากรในการให้บริการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนมีความเพียงพอแก่นักท่องเที่ยว	163	40.75
4) คนในชุมชนไทยพวนมีการให้บริการโปรแกรมการท่องเที่ยวในชุมชนแก่นักท่องเที่ยว	127	31.75
5) อื่นๆ	28	7.00

หมายเหตุ : สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 20 พบว่า จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่ ต้องการคนในชุมชนไทยพวน ที่มีอัธยาศัยไมตรีที่ดีและมีความเต็มใจ ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 57.50 และมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและบริการโดยชุมชน คิดเป็นร้อยละ 54.25

ตารางที่ 21 จำนวนและร้อยละความต้องการต่อการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนของนักท่องเที่ยวชาวไทยจำแนกตามด้านการศึกษาและพัฒนาความรู้ในชุมชนไทยพวน

ความต้องการด้านการศึกษาและ พัฒนาความรู้	จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทย (N = 400)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1) มัคคุเทศก์ทั่วไป	116	29.00
2) มัคคุเทศก์ท้องถิ่น	247	61.75
3) พุดคุยกับปราชญ์ท้องถิ่น	161	40.25
4) ศึกษาวัฒนธรรมไทยพวน	147	36.75
5) เรียนรู้การประกอบอาชีพ/วิถีชีวิตของชุมชนไทยพวน	147	36.75
6) เอกสารข้อมูลความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยพวน	112	28.00
7) มีส่วนร่วม/เข้าร่วมกิจกรรม เช่น เทศกาล ประเพณี วัฒนธรรมไทยพวน พักโฮมสเตย์ร่วมกับชาวบ้านเป็นต้น	115	28.75
8) อื่นๆ	2	0.50

หมายเหตุ : สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 21 พบว่า จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่ ต้องการมัคคุเทศก์ท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 61.75 และพุดคุยกับปราชญ์ท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 40.25

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน

ตารางที่ 22 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน จำแนกตามด้านสิ่งดึงดูดใจในการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในชุมชนไทยพวน

ด้านสิ่งดึงดูดใจในการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ในชุมชนไทยพวน	ระดับความพึงพอใจของ นักท่องเที่ยวชาวไทย	
	\bar{X}	SD
1. สถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่น	3.99	.710
2. ชุมชนไทยพวนมีประวัติศาสตร์ที่น่าศึกษาหาความรู้	3.99	.763
3. วิถีชีวิตชุมชน ความเป็นมาของชุมชนไทยพวน ภูมิปัญญา และองค์ความรู้ของไทยพวนที่น่าสนใจ	3.86	.846
4. สินค้าหัตถกรรม เครื่องจักรสาน ผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกายของชาวไทยพวนมีความเป็นเอกลักษณ์โดดเด่น	3.55	.860
ภาพรวม	3.84	.673

จากตารางที่ 22 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่ มีความพึงพอใจในสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่น และชุมชนไทยพวนมีประวัติศาสตร์ที่น่าศึกษาหาความรู้มีความพึงพอใจระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.99 และวิถีชีวิตชุมชน ความเป็นมาของชุมชนไทยพวน ภูมิปัญญา และองค์ความรู้ของไทยพวนที่น่าสนใจ มีความพึงพอใจระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.86 และในภาพรวม มีความพึงพอใจระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.84

ตารางที่ 23 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน จำแนกตามด้านกายภาพของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน

ด้านกายภาพของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน	ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทย	
	\bar{X}	SD
1. ชุมชนไทยพวนมีโครงสร้างพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยว เช่น ประปา ไฟฟ้า ถนน เป็นต้น	3.82	.814
2. สิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานแก่นักท่องเที่ยว เช่น รถประจำทาง ร้านอาหาร ห้องสุขา เป็นต้น	3.60	.847
3. สิ่งอำนวยความสะดวกเพิ่มเติมพิเศษแก่นักท่องเที่ยว เช่น จุดบริการอินเทอร์เน็ต โทรศัพท์สาธารณะ ตู้บริการกดเงินอัตโนมัติ (ATM) การบริการไปรษณีย์ ร้านค้าสะดวกซื้อ สถานพยาบาล/โรงพยาบาลใกล้เคียงชุมชนไทยพวน เป็นต้น	3.47	.887
4. เจ้าหน้าที่ดูแลความปลอดภัย มีระบบเตือนภัย และระบบรักษาความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	3.57	.876
ภาพรวม	3.61	.732

จากตารางที่ 23 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่ มีความพึงพอใจในชุมชนไทยพวนมีโครงสร้างพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยว เช่น ประปา ไฟฟ้า ถนน เป็นต้น มีความพึงพอใจระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.82 และในภาพรวม มีความพึงพอใจระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.61

ตารางที่ 24 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน จำแนกตามด้านการตลาดและการสื่อสารแก่นักท่องเที่ยว

ด้านการตลาดและการสื่อสารแก่นักท่องเที่ยว	ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทย	
	\bar{X}	SD
1. การประชาสัมพันธ์ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนอย่างทั่วถึงผ่านทุกสื่อ เช่น แผ่นพับ สื่อออนไลน์ ทางโทรทัศน์ เป็นต้น	3.43	.853
2. การส่งเสริมผลิตภัณฑ์ สินค้าของที่ระลึกไทยพวนให้นักท่องเที่ยว	3.41	.839
3. การสื่อสารที่ศูนย์บริการให้ข้อมูลท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนแก่นักท่องเที่ยว	3.51	.829
ภาพรวม	3.45	.738

จากตารางที่ 24 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่ มีความพึงพอใจในการสื่อสารที่ศูนย์บริการให้ข้อมูลท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนแก่นักท่องเที่ยว มีความพึงพอใจระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.51 และในภาพรวม มีความพึงพอใจระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.45

ตารางที่ 25 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน จำแนกตามด้านบุคลากรในแหล่งท่องเที่ยว

ด้านบุคลากรในแหล่งท่องเที่ยว	ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทย	
	\bar{X}	SD
1. คนในชุมชนไทยพวนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและการบริการโดยชุมชน	3.82	.844
2. คนในชุมชนไทยพวน มีอัธยาศัยไมตรีที่ดีและมีความเต็มใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยว	4.01	.833
3. จำนวนบุคลากรในการให้บริการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนมีความเพียงพอแก่นักท่องเที่ยว	3.65	.851
4. การให้ข้อมูลของยุวมัคคุเทศก์หรือมัคคุเทศก์ท้องถิ่นแก่นักท่องเที่ยว	3.77	.858
ภาพรวม	3.81	.710

จากตารางที่ 25 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่ มีความพึงพอใจคนในชุมชนไทยพวน มีอัตราค่าเฉลี่ยที่ดีและมีความเต็มใจ ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว มีความพึงพอใจระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.01 และในภาพรวม มีความพึงพอใจระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.81

ตารางที่ 26 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน จำแนกตามด้านการเรียนรู้/การมีส่วนร่วม

ด้านการเรียนรู้/การมีส่วนร่วม	ระดับความพึงพอใจของ นักท่องเที่ยวชาวไทย	
	\bar{X}	SD
1. การเรียนรู้ด้านประวัติศาสตร์ ประเพณีวัฒนธรรม เทศกาล	3.73	.915
2. การเรียนรู้ด้านวิถีชีวิต ภูมิปัญญา องค์กรความรู้ ของคนในชุมชน	3.72	.897
3. การเรียนรู้การประกอบอาชีพของคนในชุมชน	3.65	.882
4. นักท่องเที่ยวมีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับคนในชุมชน	3.71	.858
ภาพรวม	3.70	.798

จากตารางที่ 26 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่ มีความพึงพอใจการเรียนรู้ในประวัติศาสตร์ ประเพณีวัฒนธรรม เทศกาล มีความพึงพอใจระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.73 และในภาพรวม มีความพึงพอใจระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.70

ตารางที่ 27 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน จำแนกตามด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว

ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว	ระดับความพึงพอใจของ นักท่องเที่ยวชาวไทย	
	\bar{X}	SD
1. ความน่าสนใจ ความหลากหลาย แปลกใหม่ ของ กิจกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่เป็นกิจกรรม ด้านประเพณี เทศกาล การละเล่น เช่น ประเพณีกำฟ้า การเต้นบาชะโรบ เป็นต้น	3.75	.876
2. การรวมกิจกรรมหลายรูปแบบไว้ด้วยกัน (Package) ให้แก่ักท่องเที่ยว	3.62	.970
3. กิจกรรมการท่องเที่ยวไทยพวนเปิดโอกาสการ แลกเปลี่ยนความรู้กับประชาชนชาวบ้านอย่างเหมาะสม	3.65	.882
4. มีการจัดเส้นทางศึกษาแหล่งวัฒนธรรมไทยพวนและป้าย สื่อความหมายชัดเจน	3.58	.874
รวม	3.65	.783

จากตารางที่ 27 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่ มีความพึงพอใจในความน่าสนใจ ความหลากหลาย แปลกใหม่ ของกิจกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่เป็นกิจกรรม ด้านประเพณี เทศกาล การละเล่น เช่น ประเพณีกำฟ้า การเต้นบาชะโรบ เป็นต้น มีความพึงพอใจระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.75 และภาพรวม มีความพึงพอใจระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.65

โดยสรุป ใน 3 อันดับแรกที่นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจมากที่สุด คือ สิ่งดึงดูดใจในการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในชุมชนไทยพวน ภาพรวมมีความพึงพอใจระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.84 บุคลากรในแหล่งท่องเที่ยว ภาพรวมมีความพึงพอใจระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.81 และการเรียนรู้/การมีส่วนร่วม ภาพรวมมีความพึงพอใจระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.70 และในภาพรวม ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน มีความพึงพอใจระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.68

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณของแบบสอบถามประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนไทยพวน

ตารางที่ 28 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพการสมรส

ข้อมูลทั่วไป	จำนวนประชาชน (N = 150)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
1) ชาย	55	36.67
2) หญิง	95	63.33
รวม	150	100.00
อายุ		
1) อายุต่ำกว่า 20 ปี	7	4.67
2) อายุ 20-30 ปี	23	15.33
3) อายุ 31-40 ปี	8	6.00
4) อายุ 41-50 ปี	17	11.33
5) อายุ 51-60 ปี	39	26.00
6) อายุ 60 ปีขึ้นไป	53	35.33
รวม	150	100.00
สถานภาพการสมรส		
1) โสด	55	36.67
2) สมรส	76	50.67
3) แยกกันอยู่/หย่าร้าง	3	2.00
4) หม้าย	15	10.00
รวม	150	100.00

จากตารางที่ 28 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 63.33 มีอายุ 60 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 35.33 และมีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 50.67

ตารางที่ 29 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตามการประกอบอาชีพในปัจจุบัน และรายได้เฉลี่ย

ข้อมูลทั่วไป	จำนวนประชาชน (N = 150)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การประกอบอาชีพในปัจจุบัน		
1) นักเรียน/นักศึกษา	26	17.33
2) แม่บ้าน/เกษียณอายุ	28	18.67
3) รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	26	17.33
4) พนักงานบริษัทเอกชน	5	3.33
5) ประกอบธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	16	10.67
6) รับจ้าง	16	10.67
7) เกษตรกร	24	16.00
8) อื่นๆ	10	6.67
รวม	150	100.00
รายได้เฉลี่ย (ต่อเดือน)		
1) รายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท	73	48.67
2) รายได้ 15,001-20,000 บาท	17	11.33
3) รายได้ 20,001-25,000 บาท	30	20.00
4) รายได้ 25,001 – 30,000 บาท	6	4.00
5) รายได้มากกว่า 30,000 บาทขึ้นไป	23	15.33
รวม	150	100.00

จากตารางที่ 29 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพแม่บ้าน/เกษียณอายุ คิดเป็นร้อยละ 18.67 และมีรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 48.67

ตารางที่ 30 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา

ข้อมูลทั่วไป	จำนวนประชาชน	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
1) ประถมศึกษา	33	22.00
2) มัธยมศึกษา	24	16.00
3) ประกาศนียบัตร/อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	18	12.00
4) ปริญญาตรี	63	42.00
5) ปริญญาโท	11	7.33
6) อื่น ๆ	1	0.67
รวม	150	100.00

จากตารางที่ 30 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 42.00 มีการศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 22.00

ตารางที่ 31 จำนวนและร้อยละของประชาชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี

การเกี่ยวข้องการจัดการในด้านการท่องเที่ยว	จำนวนประชาชน	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1) เกี่ยวข้องโดยตรงเพราะเป็นงานในหน้าที่ความรับผิดชอบ	20	13.33
2) มีธุรกิจการท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนไทยพวน	2	1.33
3) เกี่ยวข้องในส่วนที่ให้บริการแก่สาธารณะ	27	18.00
4) อื่น ๆ	98	65.33
รวม	150	100.00

จากตารางที่ 31 พบว่า จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวในลักษณะอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 65.33 ซึ่งเป็นประชาชนทั่วไปที่อาศัยอยู่ในชุมชนไทยพวน

ตารางที่ 32 จำนวนและร้อยละของประชาชน จำแนกตามกิจกรรมที่เห็นว่าสามารถนำมาเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนของชุมชน

กิจกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน	จำนวนประชาชน	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1) ศึกษาประเพณีวัฒนธรรมไทยพวน	113	75.33
2) ชมเทศกาลประเพณีกำฟ้าและประเพณีดั้งเดิมของไทย	114	76.00
3) ศึกษาการประกอบอาชีพของคนไทยพวน	63	42.00
4) ทดลองทำหัตถกรรมของไทยพวน	47	31.33
5) ศึกษา/การสาธิตการทำอาหารไทยไทยพวน	54	36.00
6) ชมประเพณี การละเล่นของไทยพวน	72	48.00
7) พักค้างคืนกับชาวบ้าน (Home Stay) ในชุมชนไทยพวน	42	28.00
8) นมัสการสิ่งศักดิ์สิทธิ์ โบราณสถานของไทยพวน	95	63.33
9) ศึกษา/การสาธิตการทอผ้าของไทยพวน	25	16.67
10) ศูนย์เรียนรู้ชุมชนไทยพวน	67	44.67
11) ชมเส้นทางวัฒนธรรมไทยพวน	56	37.33
12) นั่งเรือชมธรรมชาติและวิถีชีวิตของคนไทยพวน	47	31.33
13) ซี่จักรยานศึกษาเส้นทางวัฒนธรรมไทยพวน	60	40
14) นวดแผนโบราณ	35	23.33
15) ชมพื้นที่การเกษตร	49	32.67
16) ศึกษาและทดลองทำการเกษตร	28	18.67

หมายเหตุ : สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 32 พบว่า จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เห็นว่าการชมเทศกาลประเพณีกำฟ้าและประเพณีดั้งเดิมของไทย คิดเป็นร้อยละ 76.00 และการศึกษาประเพณีวัฒนธรรมไทยพวน คิดเป็นร้อยละ 75.33 ที่สามารถนำมาเป็นกิจกรรมได้

ความคิดเห็นของประชาชนในชุมชนไทยพวนต่อสภาพการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน

ตารางที่ 33 จำนวนและร้อยละความคิดเห็นของประชาชนต่อสภาพการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน จำแนกตามด้านสิ่งดึงดูดใจในการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในชุมชนไทยพวน

ด้านสิ่งดึงดูดใจ	จำนวนประชาชน (N = 150)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1) ความสวยงามของสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในชุมชน	85	56.67
2) ความเป็นเอกลักษณ์ ความโดดเด่นทางศิลปวัฒนธรรม	113	75.33
3) ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชุมชนไทยพวน วิถีชีวิตชุมชน	98	65.33
4) ภูมิปัญญา และองค์ความรู้ของไทยพวน	93	62.00
5) สถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สมบูรณ์	53	35.33
6) ความโดดเด่นด้านหัตถกรรม เครื่องจักสาน หรือสินค้าของที่	47	31.33
7) ความโดดเด่นด้านหัตถกรรม เครื่องจักสาน	45	30.00
8) ความโดดเด่นด้านการทอผ้า	15	10.00
9) ความโดดเด่นด้านอาหารท้องถิ่นไทยพวน	31	20.67
10) ศูนย์การเรียนรู้ทางวัฒนธรรมไทยพวน	36	24.00
11) อื่นๆ	2	1.33

หมายเหตุ : สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 33 พบว่า จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เห็นว่าความเป็นเอกลักษณ์ ความโดดเด่นทางศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นของไทยพวนสามารถดึงดูดใจแก่นักท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 75.33 และประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชุมชนไทยพวน วิถีชีวิตชุมชน คิดเป็นร้อยละ 65.33

ตารางที่ 34 จำนวนและร้อยละความคิดเห็นของประชาชนต่อสภาพการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน จำแนกตามด้านการมีส่วนร่วมพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน

ด้านการมีส่วนร่วม	จำนวนประชาชน (N = 150)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1) การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน เช่น การนำเที่ยว การให้บริการต่างๆ เป็นต้น	70	46.67
2) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน เช่น ความสะอาดของสถานที่ท่องเที่ยว เป็นต้น	75	50.00
3) การดำเนินการจัดกิจกรรมของชุมชน	72	48.00
4) การให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน	41	27.33
5) การให้บริการอื่นๆ แก่นักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม เช่น จัดโปรแกรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนแก่นักท่องเที่ยว เป็นต้น	30	20.00
6) การให้บริการที่พัก (Home Stay) ในชุมชนไทยพวน	12	8.00
7) การศึกษาและพัฒนาความรู้ทางวัฒนธรรมไทยพวน เช่น มีคฤหาสน์ท้องถิ่น ปราชญ์ท้องถิ่น เป็นต้น	48	32.00
11) อื่นๆ	13	8.67

หมายเหตุ : สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 34 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีส่วนร่วมในการพัฒนาการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน เช่น ความสะอาดของสถานที่ท่องเที่ยว เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 50.00 และการดำเนินการจัดกิจกรรมของชุมชน คิดเป็นร้อยละ 48.00

ตารางที่ 35 จำนวนและร้อยละความคิดเห็นของประชาชนต่อสภาพการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน จำแนกตามด้านสินค้าและผลิตภัณฑ์ของไทยพวน

ด้านสินค้าและผลิตภัณฑ์	จำนวนประชาชน (N = 150)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1) ผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกายของไทยพวน	54	36.00
2) อาหารท้องถิ่นของไทยพวน	75	50.00
3) หัตถกรรม เครื่องจักรสานของไทยพวน	81	54.00
4) ของที่ระลึกจากการแสดงประเพณี การละเล่นของไทยพวน	66	44.00
5) อาหารสด	27	18.00
6) ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรของไทยพวน	55	36.67
7) อาหารคาว-หวาน สำเร็จรูป	43	28.67
8) สินค้าประเภทอื่นๆ	3	2.00

หมายเหตุ : สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 35 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีส่วนร่วมในการหัตถกรรมเครื่องจักรสานของไทยพวน คิดเป็นร้อยละ 54.00 และอาหารท้องถิ่นของไทยพวน คิดเป็นร้อยละ 50.00

ตารางที่ 36 จำนวนและร้อยละความคิดเห็นของประชาชนต่อสภาพการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน จำแนกตามด้านกายภาพของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน

ด้านกายภาพ	จำนวนประชาชน (N = 150)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1) โครงสร้างพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยว เช่น ประปา ไฟฟ้า ถนน เป็นต้น	108	72.00
2) สิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานแก่นักท่องเที่ยว เช่น รถประจำทาง ร้านอาหาร ห้องสุขา เป็นต้น	108	72.00
3) สิ่งอำนวยความสะดวกเพิ่มเติมพิเศษแก่นักท่องเที่ยว เช่น จุดบริการอินเทอร์เน็ต โทรศัพท์สาธารณะ ตู้บริการกดเงินอัตโนมัติ (ATM) การบริการไปรษณีย์ ร้านค้าสะดวกซื้อ	57	38.00
4) เจ้าหน้าที่ดูแลความปลอดภัย มีระบบเตือนภัย และระบบรักษาความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	57	38.00
5) ศูนย์บริการข้อมูลท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนแก่นักท่องเที่ยว ยุวมัคคุเทศก์หรือมััคคุเทศก์ท้องถิ่น	83	55.33
6) อื่นๆ	1	0.67

หมายเหตุ : สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 36 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เห็นว่าการจัดการโครงสร้างพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยว เช่น ประปา ไฟฟ้า ถนน เป็นต้น และสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานแก่นักท่องเที่ยว เช่น รถประจำทาง ร้านอาหาร ห้องสุขา เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 72.00 และการจัดการศูนย์บริการข้อมูลท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนแก่นักท่องเที่ยว ยุวมัคคุเทศก์หรือมััคคุเทศก์ท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 55.33

ตารางที่ 37 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นประชาชนในชุมชนไทยพวนต่อสภาพการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน จำแนกตามด้านการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน

ด้านโฆษณาและการประชาสัมพันธ์	จำนวนประชาชน (N = 150)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1) วิทยุ/โทรทัศน์	58	38.67
2) เอกสารเผยแพร่/แผ่นพับ/หนังสือพิมพ์/วารสาร/ป้ายประกาศ	110	73.33
3) คู่มือ	36	24.00
4) นิทรรศการ	29	19.33
5) เว็บไซต์/สื่ออิเล็กทรอนิกส์/อินเทอร์เน็ต	73	48.67
6) วีซีดี ภาพยนตร์สั้น	20	13.33
7) ประกาศผ่านเสียงตามในชุมชน	76	50.67
8) โฆษณาในรายการโทรทัศน์ท้องถิ่น/รายการวิทยุท้องถิ่น	41	27.33
9) ข้อความและรูปภาพผ่านเฟสบุ๊ก	60	40.00
10) อื่น ๆ	3	2.00

หมายเหตุ : สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 37 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เห็นว่าการจัดการเอกสารเผยแพร่/แผ่นพับ/หนังสือพิมพ์/วารสาร/ป้ายประกาศ คิดเป็นร้อยละ 73.33 และประกาศผ่านเสียงตามในชุมชน คิดเป็นร้อยละ 50.67 และเว็บไซต์/สื่ออิเล็กทรอนิกส์/อินเทอร์เน็ต คิดเป็นร้อยละ 48.67

ตารางที่ 38 จำนวนและร้อยละความคิดเห็นของประชาชนในชุมชนไทยพวนต่อสภาพการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน จำแนกตามด้านบุคลากรในชุมชนไทยพวน

ด้านบุคลากร	จำนวนประชาชน (N = 150)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1) บุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและบริการโดยชุมชน	112	74.67
2) บุคลากรให้อัธยาศัยไมตรีที่ดีและมีความเต็มใจ ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว	127	84.67
3) จำนวนบุคลากรในการให้บริการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนมีความเพียงพอแก่นักท่องเที่ยว	62	41.33
4) บุคลากรมีบริการโปรแกรมการท่องเที่ยวในชุมชนแก่นักท่องเที่ยว	54	36.00

หมายเหตุ : สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 38 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เห็นว่าการจัดการบุคลากรให้อัธยาศัยไมตรีที่ดีและมีความเต็มใจ ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 84.67 และบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและบริการโดยชุมชน คิดเป็นร้อยละ 74.67 และจำนวนบุคลากรในการให้บริการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนมีความเพียงพอแก่นักท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 41.33

ตารางที่ 39 จำนวนและร้อยละความคิดเห็นของประชาชนในชุมชนไทยพวนต่อสภาพการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน จำแนกตามด้านการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน

การจัดการด้านการท่องเที่ยว	จำนวนประชาชน (N = 150)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1) นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางท่องเที่ยวภายในชุมชนด้วยตัวเอง	111	74.00
2) นักท่องเที่ยวมีการพักค้างคืนร่วมกับคนในชุมชน (Home Stay)	61	40.67
3) ชุมชนเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวเข้ามามีส่วนร่วมกับเทศกาล ประเพณีของวัฒนธรรมไทยพวน	107	71.33
4) การท่องเที่ยวไทยพวนมีรูปแบบคณะกรรมการการบริหารจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนของชุมชนอย่างชัดเจน เป็นรูปธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้	60	40.00
5) เปิดโอกาสให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน	99	66.00
6) ชุมชนได้รับการกระจายรายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยวไทยพวนที่เป็นธรรมและทั่วถึง	64	42.67

หมายเหตุ : สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 39 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เห็นว่านักท่องเที่ยวสามารถเดินทางท่องเที่ยวภายในชุมชนด้วยตัวเอง คิดเป็นร้อยละ 74.00 ชุมชนเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวเข้ามามีส่วนร่วมร่วมกับเทศกาล ประเพณีของวัฒนธรรมไทยพวน คิดเป็นร้อยละ 71.33 และเปิดโอกาสให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน คิดเป็นร้อยละ 66.00

ข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนในชุมชนไทยพวนในการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน

ตารางที่ 40 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของประชาชนในการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน จำแนกตามด้านสิ่งดึงดูดใจในการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในชุมชนไทยพวน

ด้านสิ่งดึงดูดใจในการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในชุมชนไทยพวน	ระดับความคิดเห็นของประชาชนในชุมชนไทยพวน	
	\bar{X}	SD
1. พัฒนาพื้นที่ชุมชนไทยพวนให้คงความเป็นเอกลักษณ์ของประเพณีวัฒนธรรมไทยพวน	4.51	.653
2. พัฒนาชุมชนไทยพวนให้มีแหล่งท่องเที่ยวด้านประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของชุมชนไทยพวน	4.41	.715
3. พัฒนาชุมชนไทยพวนให้มีเอกลักษณ์ของวิถีชีวิตชุมชน	4.37	.689
4. พัฒนาสินค้าหัตถกรรม เครื่องจักสาน ผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกายของชาวไทยพวนมีความเป็นเอกลักษณ์ โดดเด่น	4.28	.725
ภาพรวม	4.39	.572

จากตารางที่ 40 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่ มีเห็นว่าพัฒนาพื้นที่ชุมชนไทยพวนให้คงความเป็นเอกลักษณ์ของประเพณีวัฒนธรรมไทยพวน มีความต้องการในระดับมากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.51 และในภาพรวม เห็นด้วยระดับมากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.39

ตารางที่ 41 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของประชาชนในการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน จำแนกตามด้านการมีส่วนร่วมขององค์กรชุมชน

ด้านการมีส่วนร่วมขององค์กรชุมชน	ระดับความคิดเห็น ของประชาชนในชุมชนไทยพวน	
	\bar{X}	SD
1. ผู้นำชุมชน หน่วยงานท้องถิ่น ภาครัฐ ภาคเอกชนของท่านเปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นด้วยความเต็มใจ	4.30	.766
2. ผู้นำชุมชน หน่วยงานท้องถิ่น ภาครัฐ ภาคเอกชนของท่านมีวิธีการในการระดมความคิดจากคนในชุมชนเพื่อให้ได้ความคิดเห็นและข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย	4.29	.747
3. ผู้นำชุมชน หน่วยงานท้องถิ่น ภาครัฐ ภาคเอกชนของท่านมักจะสนับสนุนให้ประชาชนในชุมชนให้เสนอแนวคิดใหม่ในการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน	4.28	.724
4. ผู้นำชุมชน หน่วยงานท้องถิ่น ภาครัฐ ภาคเอกชน มีการอบรม การจัดการความรู้ด้านการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนให้แก่ท่านอย่างสม่ำเสมอ	4.23	.798
ภาพรวม	4.27	.658

จากตารางที่ 41 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่ มีความเห็นว่าผู้นำชุมชน หน่วยงานท้องถิ่น ภาครัฐ ภาคเอกชนของชุมชนเปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นด้วยความเต็มใจ เห็นด้วยในระดับมากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.30 และในภาพรวมเห็นด้วยในระดับมากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.27

ตารางที่ 42 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของประชาชนในการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน จำแนกตามด้านการท่องเที่ยววัฒนธรรมไทยพวน

ด้านการท่องเที่ยววัฒนธรรมไทยพวน	ระดับความคิดเห็น ของประชาชนในชุมชนไทยพวน	
	\bar{X}	SD
1. พัฒนาการจัดการสิ่งดึงดูดใจในการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน เช่น เทศกาล ประเพณี ทัศนียภาพ	4.39	.810
2. พัฒนาการจัดการการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนแก่นักท่องเที่ยว	4.26	.855
3. พัฒนาการจัดการด้านกายภาพของแหล่งท่องเที่ยว เช่น ความสะอาดของสถานที่ท่องเที่ยว ห้องสุขา ร้านอาหาร ของชุมชน เป็นต้น	4.47	.702
4. พัฒนาการจัดการการให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน เช่น ศูนย์บริการข้อมูลทางวัฒนธรรมไทยพวน ศูนย์การแสดงวัฒนธรรมไทยพวน เป็นต้น	4.15	.822
5. ท่านมีการจัดการการให้บริการอื่นๆ แก่นักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม เช่น จัดโปรแกรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนแก่นักท่องเที่ยว เป็นต้น	4.07	.924
ภาพรวม	4.26	.682

จากตารางที่ 42 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่ มีความเห็นว่าพัฒนาการจัดการด้านกายภาพของแหล่งท่องเที่ยว เช่น ความสะอาดของสถานที่ท่องเที่ยว ห้องสุขา ร้านอาหาร ของชุมชน เป็นต้น โดยเห็นด้วยในระดับมากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.47 และในภาพรวมเห็นด้วยระดับมากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.26

ตารางที่ 43 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของประชาชนในการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน จำแนกตามด้านการเรียนรู้

ด้านการเรียนรู้	ระดับความคิดเห็น ของประชาชนในชุมชนไทยพวน	
	\bar{X}	SD
1. พัฒนาท่านให้มีการศึกษา หาความรู้ ทำความเข้าใจ ด้านการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างเหมาะสม และต่อเนื่อง	4.17	.823
2. พัฒนาให้มีศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมกับชุมชนไทยพวนในพื้นที่อื่นๆ	4.13	.917
3. พัฒนาท่านให้สามารถถ่ายทอดความรู้กับสมาชิกกลุ่มการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและครอบครัวเพื่อให้เข้าใจวัฒนธรรมที่แตกต่างของผู้มาเยือน	4.23	.761
4. พัฒนาเยาวชน คนในชุมชนให้ได้รับการส่งเสริมให้มีความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่ององค์ความรู้ไทยพวน ภูมิปัญญา ประเพณี การละเล่น ศิลปวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับไทยพวนอย่างต่อเนื่อง	4.26	.815
รวม	4.19	.727

จากตารางที่ 43 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่ มีความเห็นว่าพัฒนาเยาวชน คนในชุมชนให้ได้รับการส่งเสริมให้มีความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่ององค์ความรู้ไทยพวน ภูมิปัญญา ประเพณี การละเล่น ศิลปวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับไทยพวนอย่างต่อเนื่อง เห็นด้วยในระดับมากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.26 และในภาพรวม เห็นด้วยระดับมากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.19

โดยสรุป ใน 3 อันดับแรกความคิดเห็นของประชาชนในการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชนเห็นด้วยระดับมากที่สุด คือ สิ่งดึงดูดใจในการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในชุมชนไทยพวน ภาพรวม เห็นด้วยระดับมากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.39 พัฒนาการจัดการด้านการมีส่วนร่วมองค์กรชุมชน ภาพรวมเห็นด้วยระดับมากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.27 และพัฒนาด้านการจัดการการท่องเที่ยววัฒนธรรมไทยพวน ภาพรวมเห็นด้วยระดับมากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.26 และในภาพรวมของความคิดเห็นของประชาชนในการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน เห็นด้วยระดับมากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.28

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ในขั้นตอนการวิจัยที่ 1 การวินิจฉัยข้อมูลที่เกี่ยวข้อง รายละเอียด ดังนี้

1. ผลจากการสำรวจโดยใช้แบบสำรวจสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participation Observation) ที่เกี่ยวข้องกับไทยพวนในพื้นที่ อำเภอบางปลาหม้อ จังหวัดสุพรรณบุรี

ผู้วิจัยสำรวจในพื้นที่ชุมชนไทยพวน จำนวน 5 แห่ง โดยมีสถานที่ที่เป็นศาสนสถาน คือ วัดดอกบัว วัดลานคา วัดบ้านสูตร วัดมะนาว และแหล่งการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยพวน คือ ศูนย์การเรียนรู้ไทยพวนของปราชญ์ท้องถิ่น โดยการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participation Observation) (Merriam, 1998; Spradley, 1980) ผู้วิจัยได้มีการแนะนำตัวและชี้แจงวัตถุประสงค์ในการทำวิจัยต่อที่ประชุมคณะกรรมการหมู่บ้าน บ้านลานคา และขอความอนุเคราะห์จากที่ปรึกษาชมรมไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรีในการนำชมสถานที่และสภาพแวดล้อมต่างๆ ในชุมชน โดยใช้เครื่องมือในการสำรวจสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว และแบบสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยว (Resource audit) ของกอตเฟรย์ เคอร์รี่ และคลาร์ค แจ็คกี้ (Godfrey & Clarke, 2000) โดยผู้วิจัยประยุกต์ใช้กับชุดแบบการตรวจสอบสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว และแบบตรวจสอบทรัพยากรการท่องเที่ยว (Resource audit) ผู้วิจัยได้การคัดเลือกพื้นที่มาจากสถานที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนไทยพวนพิจารณาจากชุมชนไทยพวนเป็นฐาน รายละเอียด ดังนี้

ผู้วิจัยลงสำรวจพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน อำเภอบางปลาหม้อ จังหวัดสุพรรณบุรี ในวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2558, วันที่ 4-6 สิงหาคม พ.ศ. 2558 และวันที่ 13 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2559 เพื่อสังเกตสถานการณ์การท่องเที่ยว และสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว ในช่วงวันเวลาที่แตกต่างกัน รายละเอียดตามตารางที่ 44

ตารางที่ 44 สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนไทยพวน

รายการสังเกต	วัดดอกบัว	วัด ลานคา	วัด บ้านสูตร	วัดมะนาว	ศูนย์การ เรียนรู้บ้าน ไทยพวน (ลุงพาว)
ทรัพยากรวัฒนธรรม					
มรดกวัฒนธรรม	มี	มี	มี	มี	มี
มรดกด้านศาสนา	มี	มี	มี	มี	มี
ศิลปชาติพันธุ์	ไม่มี	มี	ไม่มี	ไม่มี	มี
สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการ					
ป้ายบอกทางเข้าถึง	มีน้อย	มี	มี	มี	ไม่มี
ศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยว	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
ห้องสุขา	มี	มี	มี	มี	มีน้อย
ร้านอาหารและเครื่องดื่ม	มีน้อย	มีน้อย	มีน้อย	มีน้อย	ไม่มี
รานขายของที่ระลึก	ไม่มี	มีน้อย	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
การให้ข้อมูลและการสื่อความหมาย เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว	มีน้อย	มี	มี	มีน้อย	มีน้อย
การกำหนดเส้นทางท่องเที่ยวในบริเวณนั้น และมีลูกศร/ป้ายสื่อความหมายชี้ทาง	มี	มี	มี	มี	มี
มีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นอธิบาย	ไม่มี	มี	ไม่มี	ไม่มี	มี
การมีป้ายข้อมูลเกี่ยวกับโบราณสถานนั้น	มีน้อย	มี	มี	มี	มี
การมีผังแสดงภาพรวมของจุดนักท่องเที่ยว	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
สภาพลานจอดรถ	มี	มี	มี	มี	มี
ที่พักนักท่องเที่ยว	มี	มี	มี	มี	มี
การเล่าเรื่องราวและให้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่ง ท่องเที่ยว	มีน้อย	มีน้อย	มีน้อย	มีน้อย	มีน้อย

ตารางที่ 44 สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนไทยพวน (ต่อ)

รายการสังเกต	วัดดอกบัว	วัด ลานคา	วัด บ้านสูตร	วัดมะนาว	ศูนย์การเรียนรู้ บ้านไทยพวน (ลุงพาว)
สิ่งอำนวยความสะดวกเหมาะสมแก่นักท่องเที่ยว	มีน้อย	มี	มี	มี	มี
การปรับปรุงบริการข้อมูลให้ทันสมัยอยู่เสมอ	มีน้อย	มีน้อย	มีน้อย	มีน้อย	มีน้อย
การดูแลความสะอาดแหล่งท่องเที่ยว	มี	มี	มี	มี	มี
นักท่องเที่ยวสามารถเดินชมสิ่งต่าง ๆ ได้ มากเท่าที่ต้องการ	มี	มี	มี	มี	มี
แหล่งท่องเที่ยวมีภาพลักษณ์ที่เป็นที่รู้จัก	มี	มี	มี	มี	มี
ปริมาณนักท่องเที่ยว	มีน้อย	มีน้อย	มีน้อย	มีน้อย	มีน้อย

จากตารางที่ 44 ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ในตำบลต้นคราม และตำบลโคกคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี โดยการสังเกตสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่ชุมชนและทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน พบว่า แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยส่วนใหญ่จะเป็นวัดที่มีสถาปัตยกรรมของไทยพวน ตลอดเส้นทางที่เป็นชุมชนของคนไทยพวนจะมีวัดจำนวนมาก แต่จะมีวัดที่เกี่ยวข้องกับไทยพวนจำนวนไม่มาก คือ วัดดอกบัว วัดลานคา วัดบ้านสูตร วัดมะนาว และศูนย์การเรียนรู้ของปราชญ์ชาวบ้าน โดยผู้วิจัยสังเกตทรัพยากรด้านวัฒนธรรมไทยพวนเพิ่มเติม พบว่า ทุกวัดที่เป็นของไทยพวนมีมรดกวัฒนธรรมทางด้านสถาปัตยกรรม แต่ศูนย์ข้อมูลวัฒนธรรมยังไม่มีในรูปแบบของศูนย์การเรียนรู้ จะเป็นลักษณะแหล่งการเรียนรู้เป็นบ้านของปราชญ์ท้องถิ่น

มรดกด้านศาสนา จากการสังเกตแหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรมไทยพวน ในชุมชนไทยพวนมีมรดกด้านศาสนา คือ วัด ศาลบรรพชนหรือศาลปู่เจ้าย่าเมือง พระพุทธรูป จิตรกรรมฝาผนัง รอยพระพุทธรูปไม้ตะเคียน

ภาพที่ 13 รอยพระพุทธรบาทไม้ตะเคียน และพระเจ้าพิชิตมาร วัดลานคา

ภาพที่ 14 ชุนกำแหง ผู้นำชาวพวน และศาลปู่เจ้าย่าเมือง ศาลบรรพชนไทยพวน

ศิลปชาติพันธุ์ ชุมชนไทยพวนยังคงความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านขนบธรรมเนียมประเพณี วิถีชีวิต คือ ทุกวันแรม 9 ค่ำ เดือน 3 มีการจัดประเพณีกำฟ้าของชาวไทยพวนในอำเภอบางปลาม้า ในจังหวัดสุพรรณบุรี มีการจัดประเพณีนี้ทุกปี ตลอดจนการคงไว้ซึ่งประเพณีที่ดั้งเดิม คือ การเผาข้าวหลาม โดยชาวบ้านจะเผาข้าวหลามในวันขึ้น 3 ค่ำ เดือน 3 และวันรุ่งขึ้นชาวไทยพวนจะมาทำบุญด้วยข้าวหลามที่วัด

ภาพที่ 15 การเตรียมงานบุญเผาข้าวหลามและงานประเพณีกำฟ้า
วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2559 ณ วัดลานคา จังหวัดสุพรรณบุรี

ภาพที่ 16 การเผาข้าวหลาม วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2559 ณ วันลานคา จังหวัดสุพรรณบุรี

จากการสังเกตสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว ในภาพรวมด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ ตลอดจนป้ายบอกทางการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวยังมีจำนวนน้อย แต่ยังสามารถเดินทางได้สะดวก หลายเส้นทาง เนื่องจากวัดของชุมชนไทยพวนมีที่ตั้งที่ใกล้เคียงกันสามารถเดินทางได้สะดวก

ศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยว ในสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน ยังไม่พบศูนย์ข้อมูลทางวัฒนธรรมให้บริการแก่นักท่องเที่ยว แต่มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยวของเทศบาลตำบลโคกคราม นอกจากนี้ ยังพบบ้านของปราชญ์ชาวบ้าน คุณลุงพาว ปภานิธิสกุล เป็นชาวไทยพวนที่พัฒนาบ้านของตนเองเป็นศูนย์การเรียนรู้ในด้านประเพณีบุญบั้งไฟ หัตถกรรม เครื่องจักสาน หนังสือโบราณอักษรลาวพวน

ภาพที่ 17 ลุงพาว ปภานิธิสกุล ปราชญ์ชาวบ้าน และวิธีทำบั้งไฟไทยพวน

ภาพที่ 18 อักษรไทยพวนและเครื่องมือประกอบอาชีพของคนไทยพวน

ห้องสุขา มีการให้บริการในทุนแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน โดยเฉพาะในบริเวณวัดลานคา พบว่า มีการสร้างห้องน้ำไว้บริการแก่ผู้มาเยี่ยมชมในวัด และแบ่งสัดส่วนสำหรับห้องน้ำสำหรับผู้พิการ ผู้สูงอายุ และสตรีมีครรภ์ ส่วนในแหล่งท่องเที่ยวบางสถานที่ยังมีจำนวนน้อย

ร้านอาหารและเครื่องดื่ม พบว่า ยังไม่มีการให้บริการเป็นลักษณะของร้านอาหารในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว แต่จะมีร้านอาหารไทยพวน ร้านริมคลองเฮ้าส์ 1 ร้าน ที่อยู่ในเส้นทางใกล้เคียงกับแหล่งท่องเที่ยว นอกจากนี้ในบริเวณวัดลานคาจะมีบริการอาหารโดยไม่มีค่าใช้จ่ายในวันเสาร์-อาทิตย์ ซึ่งเป็นลักษณะของการทำบุญถวายวัด

ร้านขายของที่ระลึก ยังไม่พบการให้บริการ มีเพียงแต่ร้านเช่าวัตถุมงคลภายในบางวัดเท่านั้น ในด้านการให้ข้อมูลและการสื่อความหมายเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว อยู่ในรูปแบบของป้ายอธิบายเรื่องราวรายละเอียดของสถานที่ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ส่วนการกำหนดเส้นทางท่องเที่ยวในบริเวณนั้นและมีลูกศร/ป้ายสื่อความหมายชี้ทาง ยังไม่พบการกำหนดเส้นทางการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน มีเพียงป้ายบอกทาง

ป้ายข้อมูลเกี่ยวกับโบราณสถาน พบว่า ในวัดลานคามีป้ายแสดงอธิบายข้อมูลของสถานที่อย่างชัดเจน

ภาพที่ 19 ป้ายข้อมูลของวัดลานคา

ผังแสดงภาพรวมของจุดนักท่องเที่ยว ยังไม่พบ ส่วนสภาพลานจอดรถ ในทุกแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน มีพื้นที่จอดรถเพียงพอในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว

การให้บริการมัคคุเทศก์ พบว่า วัดลานคาจะมีมัคคุเทศก์ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในวันเสาร์-อาทิตย์ โดยเป็นเด็กนักเรียนที่สมัครใจเป็นมัคคุเทศก์อธิบายเรื่องราว ประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณวัตถุของวัดลานคา ส่วนของบ้านไทยพวน บ้านลุงพาว ปภานิธิสกุล ปราชัญชิวบ้าน จะเป็นคนอธิบายข้อมูลด้วยตนเอง

ที่พักแก่นักท่องเที่ยว พบว่า มีที่พักให้บริการแก่นักเที่ยว ในพื้นที่ใกล้เคียงของชุมชนไทยพวน คือ บ้านแพรมณีพลอย ซึ่งอยู่ห่างจากวัดลานคาและวัดดอกบัว 1 กิโลเมตร แต่ยังมีจำนวนห้องพักให้บริการน้อย เนื่องจากส่วนใหญ่ นักท่องเที่ยวจะเดินทางแบบเข้าไป-เย็นกลับ

ภาพที่ 20 บ้านแพรมณีพลอย ที่พักแก่นักท่องเที่ยว

การเล่าเรื่องราวและการให้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว พบว่า มีป้ายแสดงข้อมูลรายละเอียดของสถานที่ ส่วนการเล่าเรื่องราวจะเป็นลักษณะของการพูดคุยแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมกันระหว่างคนในชุมชนกับนักท่องเที่ยว

ภาพที่ 21 สินค้าและของที่ระลึกของชุมชนบ้านลานคา

สิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว พบว่า ยังมีจำนวนน้อย เช่น ร้านอาหารภายในสถานที่ท่องเที่ยว ร้านอาหารของที่ระลึก มีเพียงลักษณะของการตั้งเต็นท์ขายสินค้าชุมชนของชาวบ้านในวันเสาร์-อาทิตย์เท่านั้น ในบริเวณวัดลานคา ซึ่งของที่มาจำหน่ายจะเป็นสินค้าที่ชาวบ้านทำเอง เช่น ผ้าทอ ขนมหวาน เป็นต้น ทั้งนี้ นักท่องเที่ยวสามารถเดินข้ามสะพานไปซื้อของที่ระลึกที่ตลาดเก่าห้องใต้

การปรับปรุงบริการข้อมูลให้ทันสมัย พบว่า ยังไม่พบการปรับปรุงบริการข้อมูลให้ทันสมัยแก่นักท่องเที่ยว ในด้านการดูแลความสะดวกแหล่งท่องเที่ยว พบว่า มีชาวบ้านในชุมชนไทยพวนที่มาทำงานให้แก่วัด ดูแลความสะดวก ความเรียบร้อย นอกจากนี้ ด้านนักท่องเที่ยวสามารถเดินชมสิ่งต่างๆ โดยนักท่องเที่ยวสามารถเดินทางไปยังวัดของชุมชนไทยพวนที่ตั้งอยู่ใกล้เคียงกันได้ ด้านแหล่งท่องเที่ยวมีภาพลักษณ์ที่เป็นที่รู้จักของคนในชุมชนและคนในอำเภออื่น ๆ ในจังหวัดสุพรรณบุรี แต่นักท่องเที่ยวในจังหวัดอื่น ๆ ยังไม่รู้จักมากเท่าที่ควร

ปริมาณนักท่องเที่ยว พบว่า ในช่วงวันธรรมดา นักท่องเที่ยวจากจังหวัดอื่น ๆ ยังไม่มี ส่วนวันหยุดสุดสัปดาห์ พบว่า มีจำนวนนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวจำนวนน้อย รวมถึงนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจากอำเภออื่น ๆ และจากจังหวัดใกล้เคียง ยังมีจำนวนน้อย

สรุปผลข้อมูลจากการสำรวจทรัพยากรวัฒนธรรมและสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่ชุมชน จะเห็นว่า ทรัพยากรวัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยส่วนใหญ่จะเป็นวัดที่มีสถาปัตยกรรมของไทยพวนและมีวัดที่เกี่ยวข้องกับไทยพวนจำนวนไม่มาก คือ วัดดอกบัว วัดลานคา วัดบ้านสูตร วัดมะนาว ด้านมรดกศาสนา ในชุมชนไทยพวน คือ วัด ศาลบรรพชนหรือศาลปู่เจ้าย่าเมือง พระพุทธรูป รอยพระพุทธบาทไม้ตะเคียน เป็นต้น แต่ศูนย์ข้อมูลวัฒนธรรมยังไม่มีในชุมชน จะเป็นในรูปแบบลักษณะของศูนย์การเรียนรู้ ของบ้านของปราชญ์ท้องถิ่น ด้านศิลปชาติพันธุ์ ชุมชนไทยพวนยังคงความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านขนบธรรมเนียมประเพณี วิถีชีวิต คือ ทุกวันแรม 9 ค่ำ เดือน 3 มีการจัดประเพณีกำฟ้าของชาวไทยพวนในอำเภอบางปลาม้า ในจังหวัดสุพรรณบุรี มีการจัดประเพณีนี้ทุกปี ตลอดจนการคงไว้ซึ่งประเพณีที่ดั้งเดิม คือ การเผาข้าวหลาม โดยชาวบ้านจะเผาข้าวหลามในวันขึ้น 3 ค่ำ เดือน 3 และวันรุ่งขึ้นชาวไทยพวนจะมาทำบุญด้วยข้าวหลามที่วัด ในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่ชุมชน พบว่า ในภาพรวมด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ ตลอดจนป้ายบอกทางการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวยังมีจำนวนน้อย แต่ยังสามารถเดินทางได้สะดวก สิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ พบว่า มีการสร้างห้องน้ำบริการแก่ผู้มาเยี่ยมชมในวัด และแบ่งสัดส่วนสำหรับห้องน้ำสำหรับผู้พิการ ผู้สูงอายุ และสตรีมีครรภ์ โดยเฉพาะในบริเวณวัดลานคา สำหรับในแหล่งท่องเที่ยวบางสถานที่ยังมีจำนวนน้อย ร้านอาหารและเครื่องดื่ม ยังไม่มีการให้บริการเป็นลักษณะของร้านอาหารในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน แต่บริเวณวัดลานคาจะมีบริการอาหารโดยไม่มีค่าใช้จ่ายในวันเสาร์-อาทิตย์ ซึ่งเป็นลักษณะของการทำบุญถวายวัด ส่วนการให้ข้อมูลและการสื่อความหมาย

เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในรูปแบบของป้ายอธิบายเรื่องราวรายละเอียดของสถานที่ โบราณสถาน โบราณวัตถุ และมีลูกศร/ป้ายสื่อความหมายชี้ทาง แต่ยังไม่พบการกำหนดเส้นทางการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน ที่พักในชุมชนจะเป็นลักษณะของรีสอร์ทของเอกชนมีจำนวนห้องพักให้บริการน้อย เนื่องจากส่วนใหญ่ นักท่องเที่ยวจะเดินทางแบบเข้าไป-เย็นกลับ แต่ภายในชุมชนไทยพวนที่เป็นลักษณะของโฮมสเตย์นั้นยังไม่มีการค้าเนินการ

2. ผลจากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน ผู้เชี่ยวชาญ และประชาชน

ผลจากแบบสัมภาษณ์ (Interview Form) ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน ระหว่างเดือน กุมภาพันธ์ - เดือน พฤษภาคม 2559 จำนวน 10 ท่าน คือ พระสงฆ์ของวัดลานคา ประธานชมรมไทยพวนแห่งประเทศไทย ประธานชมรมไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้ใหญ่บ้าน บ้านลานคา ประธานศาลบรรพชน ครูในโรงเรียนบ้านหมี ประธานสภาวัฒนธรรม ตัวแทนจาก คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และจิตอาสาที่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลพื้นฐานของผู้นำชุมชน ข้อที่ 1 และข้อที่ 2 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้นำชุมชน ข้อที่ 3 เป็นข้อมูลระยะเวลาการอยู่อาศัยในพื้นที่ชุมชนไทยพวน ข้อที่ 4 เป็นข้อมูลของผู้นำชุมชนในบทบาทและส่วนที่เกี่ยวข้องในการจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนไทยพวน และ ข้อที่ 5 เป็นข้อมูลกิจกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนที่ผู้นำชุมชนเห็นว่าสามารถนำมาเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนได้

ข้อที่ 1 และข้อที่ 2 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้นำชุมชน

ตารางที่ 45 จำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้นำชุมชนไทยพวน จำแนกตามเพศและอายุ

ข้อมูลทั่วไปของผู้นำชุมชน		จำนวน (คน)	ร้อยละ
		(N = 10)	
เพศ			
	ชาย	7	70.00
	หญิง	3	30.00
	รวม	10	100.00
อายุ			
	อายุ 51 -60 ปี	6	60.00
	อายุ 60 ปีขึ้นไป	4	40.00
	รวม	10	100.00

จากตารางที่ 46 จำนวนผู้ให้สัมภาษณ์โดยส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 70.00 มีอายุระหว่าง 51-60 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00

ข้อที่ 3 ข้อมูลระยะเวลาการอยู่อาศัยในพื้นที่ชุมชนไทยพวน

จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน พบว่า ผู้นำชุมชนส่วนใหญ่จะอยู่อาศัยชุมชนไทยพวนตั้งแต่เกิด และมีความผูกพันในพื้นที่อยู่อาศัย นอกจากนี้ ผู้นำชุมชนบางท่านอยู่อาศัยในชุมชนไทยพวนมากกว่า 20 ปี

ข้อที่ 4 ข้อมูลของผู้นำชุมชนในบทบาทและส่วนที่เกี่ยวข้องในการจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนไทยพวน

พบว่า จำนวนผู้ให้สัมภาษณ์จะเป็นผู้นำชุมชนเกี่ยวข้องในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยตรงซึ่งเป็นงานในหน้าที่ความรับผิดชอบ และส่วนที่ให้บริการแก่สาธารณะ คือ พระสงฆ์ของวัดลานคาที่มีส่วนร่วมในการช่วยพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวภายในวัดและให้พื้นที่แก่จิตอาสาในการจัดจำหน่ายสินค้าของชุมชน ประธานชมรมไทยพวนแห่งประเทศไทย นายกเทศมนตรี ตำบลต้นคราม ประธานสภาวัฒนธรรม ประธานชมรมไทยพวนจังหวัดสุพรรณบุรี ฝ่ายประชาสัมพันธ์ของชมรมไทยพวนจังหวัดสุพรรณบุรี ฝ่ายประชาสัมพันธ์ของวัดลานคา ครูประจำโรงเรียนบ้านหมี

ข้อที่ 5 ข้อมูลกิจกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน ที่ผู้นำชุมชนเห็นว่าสามารถนำมาเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนได้ รายละเอียดตามตารางที่ 46

ตารางที่ 46 กิจกรรมการท่องเที่ยววัฒนธรรมไทยพวน

กิจกรรมการท่องเที่ยว	จำนวน (คน)	ร้อยละ (N = 10)
กิจกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม		
ศึกษาประเพณีวัฒนธรรมไทยพวน	3	30.00
ชมเทศกาลประเพณีกำฟ้าและประเพณีดั้งเดิมของไทยพวน	3	20.00
ชมประเพณี การละเล่นของไทยพวน	1	10.00
ศึกษาการประกอบอาชีพของคนไทยพวน	1	10.00
พักค้างคืนกับชาวบ้าน (โฮมสเตย์) ในชุมชนไทยพวน	2	20.00
นมัสการสิ่งศักดิ์สิทธิ์ โบราณสถานของไทยพวน	10	100.00
ศูนย์เรียนรู้ชุมชนไทยพวน	4	40.00
ชมเส้นทางวัฒนธรรมไทยพวน	6	60.00
นั่งเรือชมธรรมชาติและวิถีชีวิตของคนไทยพวน	5	50.00
ซีจรรย์านศึกษาเส้นทางวัฒนธรรมไทยพวน	2	20.00
ขนาดแผนโบราณ	1	10.00
ชมพื้นที่การเกษตร	1	10.00

หมายเหตุ สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 46 จำนวนผู้ให้สัมภาษณ์โดยส่วนใหญ่ เห็นว่า กิจกรรมนมัสการสิ่งศักดิ์สิทธิ์ โบราณสถานของไทยพวน จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 และกิจกรรมชมเส้นทางวัฒนธรรมไทยพวน จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00

ตอนที่ 2 การแสดงความคิดเห็นของผู้นำชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน ประกอบด้วยประเด็นดังต่อไปนี้

1. สถานการณ์การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนในปัจจุบัน
2. ขอให้ท่านพิจารณาวัฒนธรรมไทยพวนที่สามารถนำเสนอเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน
3. ในปัจจุบันท่านคิดว่ามีปัญหา อุปสรรค ในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนหรือไม่ อย่างไร และท่านมีแนวทางในการแก้ไขปัญหา อุปสรรค อย่างไร
4. ท่านคิดว่าหน่วยงานภาครัฐหรือหน่วยงานท้องถิ่น หน่วยงานภาคเอกชน มีส่วนเกี่ยวข้องในการส่งเสริมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนอย่างไร

5. ในฐานะผู้นำชุมชน ท่านคิดว่าการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนของท่านเป็นอย่างไร

1. สถานการณ์การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนในปัจจุบัน

จากการสัมภาษณ์ที่เป็นผู้นำชุมชน พบว่า ชุมชนไทยพวนในจังหวัดสุพรรณบุรี มีทั้งหมด 26 หมู่บ้าน และมี 16 หมู่บ้านที่ขึ้นตรงกับชมรมไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี ในการการบริหารจัดการของชมรมไทยพวน ประธานชมรมฯ มีการประชาสัมพันธ์ ในแต่ละหมู่บ้านเพื่อให้ส่งตัวแทนมาประชุมร่วมกัน การอพยพของชาวไทยพวน มีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับศักยภาพของแต่ละชุมชนไทยพวน มี 3 ระดับ คือ คนระดับชั้นสูง ได้แก่ ไทยพวนจังหวัดสุโขทัย จังหวัดลพบุรี และจังหวัดอุตรดิตถ์ คนระดับนักรบ ได้แก่ ไทยพวนในจังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดนครนายก และจังหวัดสุพรรณบุรี

ในปัจจุบันชุมชนไทยพวนเป็นชุมชนกึ่งเมือง คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนจะเป็นผู้สูงอายุหรือคนที่ยังรับราชการอยู่ ส่วนคนวัยหนุ่มสาวเดินทางไปทำงานที่กรุงเทพฯ จึงยังไม่มีการจัดการการท่องเที่ยวที่เป็นรูปธรรมชัดเจน ในส่วนของชุมชนไทยพวนในพื้นที่จังหวัดใกล้เคียงยังมีการพบปะเจอกัน ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนไทยพวนจะเป็นคนที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ส่วนถ้าคนที่จะยังคงอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยพวนดั้งเดิมจะเป็นผู้สูงอายุ 80 ปีขึ้นไป ซึ่งส่วนใหญ่คนรุ่นหนุ่มสาวจะย้ายถิ่นฐานไปอยู่ที่อื่นมากกว่า จึงทำให้สถานการณ์การท่องเที่ยวของไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี ยังขาดกำลังคนที่จะพัฒนาให้เป็นการท่องเที่ยว ในช่วงวันธรรมดาจะไม่มีคนเข้ามาท่องเที่ยว ส่วนวันหยุดเสาร์และวันอาทิตย์ยังมีคนเข้ามาท่องเที่ยวจำนวนน้อย เนื่องจากเศรษฐกิจไม่ค่อยดี

การท่องเที่ยวในชุมชนไทยพวน นักท่องเที่ยวจะเดินทางมาท่องเที่ยวตลาดเก้าห้องแล้วข้ามฝากมาที่วัดลานคา ในช่วงวันหยุด วันเสาร์และวันอาทิตย์จะมีนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวพอสมควร นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่มาที่วัดลานคาจะพอใจสถานที่ของวัดที่ร่มรื่น สะอาด อธิษฐานขอจิตอาสาที่ให้บริการต้อนรับ ให้ข้อมูลการท่องเที่ยวเพิ่มเติม ส่วนการศึกษาชุมชนยังมีน้อย ในชุมชนไทยพวนบ้านโพธิ์ศรีจะเป็นลักษณะการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์วัฒนธรรมมากกว่าฝั่งชุมชนไทยพวนบ้านลานคา บ้านโพธิ์ศรีมีการดำเนินงานในรูปแบบการท่องเที่ยวชุมชน ที่มีการให้บริการการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยว ปัญหาคือ ระหว่างบ้านโพธิ์ศรี และบ้านลานคาที่เป็นชุมชนไทยพวน คือ การขาดความเชื่อมโยงของ 2 หมู่บ้าน ยังไม่ชัดเจน เนื่องจากบ้านโพธิ์ศรี และบ้านลานคา อยู่กันคนละตำบล การปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลแยกส่วนกัน ทั้งการบริหารจัดการ ด้านงบประมาณ ซึ่งไม่สามารถข้ามส่วนบริหารจัดการได้ จึงไม่สามารถดำเนินงานร่วมกันในด้านของงบประมาณและการบริหารจัดการ อีกทั้งงบประมาณยังไม่เพียงพอในส่วนที่จะพัฒนาการท่องเที่ยว เนื่องจากขาดคนที่จะมาช่วยพัฒนาการท่องเที่ยว

2. พิจารณาวัฒนธรรมไทยพวนที่สามารถนำเสนอเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน

จากจำนวนผู้ให้สัมภาษณ์ พบว่า ประเพณีวัฒนธรรมของไทยพวน ภายในวัดลานคาซึ่งเป็นวัดในชุมชนไทยพวน เป็นจุดศูนย์รวมผู้คนในการทำกิจกรรมต่างๆ และมีสิ่งดึงดูดใจแก่นักท่องเที่ยว คือ รอยพระพุทธรูปไม้ตะเคียน นักท่องเที่ยวสามารถไหว้พระทำบุญ ถ้าการท่องเที่ยวมีมากขึ้น ผู้นำชุมชนเสนอให้ควรรสร้างห้องสมุด หรือ สร้างที่เก็บวัตถุุมงคล วัตถุโบราณ โดยทำเป็นศูนย์ศึกษา/เรียนรู้ไทยพวน

การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนสามารถจัดเป็นโปรแกรมการท่องเที่ยว 2 วัน 1 คืน คือ มีการต้อนรับจากผู้นำชุมชน ล่องเรือชมทัศนียภาพของวัดต่างๆ จำนวน 9 วัด นวดแผนโบราณ ตอนเย็นจัดกิจกรรมรำวงบาชะโรบ และนอนโฮมสเตย์ของชาวบ้าน ในวัดลานคามีการจัดการท่องเที่ยวโดยนำนักเรียนมาเป็นยุวมัคคุเทศก์ อธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับวัดลานคา

จากจำนวนผู้ให้สัมภาษณ์ผู้นำชุมชน ประเพณีวัฒนธรรมของไทยพวนที่สามารถนำมาพิจารณาเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนได้ พบว่า ประเพณีกำฟ้าประเพณีวัฒนธรรมที่โดดเด่นของชุมชนไทยพวน มีพื้นที่ชุมชนไทยพวนที่มีความโดดเด่นในการจัดการการดำเนินงานประเพณีกำฟ้าอย่างต่อเนื่อง เช่น ที่บ้านผือ จังหวัดอุดรธานี บ้านทุ่งไธ้ง จังหวัดแพร่ บ้านทราย จังหวัดลพบุรี สำหรับในอำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี จะเป็นลักษณะการทำบุญข้าวหลาม คือ การทำข้าวหลามและนำไปถวายวัดในวันประเพณีกำฟ้า แต่ไม่เคร่งครัดเท่ากับชุมชนไทยพวนในจังหวัดอื่น ๆ ประเพณีวัฒนธรรมของไทยพวนที่ยังสืบต่อกันมา คือ งานพระสูตร เป็นการจัดงานของวัดพระสูตร “งานฝังลูกนิมิต” โดยในแต่ละหมู่บ้านจะมีการมาช่วยงานบุญร่วมกัน ก่อให้เกิดความสามัคคีของคนในแต่ละหมู่บ้าน ประเพณีทำบุญข้าวหลาม ในจังหวัดสุโขทัย และจังหวัดสุพรรณบุรี ยังมีการดำเนินการอยู่ สำหรับประเพณีวัฒนธรรมในบางพื้นที่ไม่มีการดำเนินงานแล้ว เช่น ประเพณีบุญบั้งไฟในชุมชนไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี

แนวทางการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน ที่ผู้นำชุมชนเสนอ คือ การจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม 2 วัน 1 คืน จัดกิจกรรมเส้นทางจักรยาน ชมทัศนียภาพ ชมวัด โดยควรจัดตั้งชมรมจักรยานขึ้นมาก่อน ได้คิดริเริ่มการจัดโครงการ 7 สิ่งมหัศจรรย์ โดยเริ่มจากหมู่ 1 ซึ่งเป็นลาวเวียงทั้งหมด มีวัดอุทองที่มีหลวงพ่อดำ มีพระเจดีย์สีดำ ซึ่งยังขาดการบูรณะ วัดขวาง มีโรงเรียนพระปริยัติธรรม วัดน้อย มีหลวงพ่อเนียม วัดลานคา เป็นวัดไทยพวน มีหลวงพ่อธรรม พระพุทธเจ้าเก้าห้อง วัดดอกบัว เป็นวัดเดียวในจังหวัดสุพรรณบุรีที่มีโบสถ์ทำมาจากศิลาแลง วัดมณีวรรณ สุดเขตเทศบาลตำบลนคราม มีเรือยาวมณีเมขลา ซึ่งนำเอาส่วนเนื้อไม้ของเรือเก่านำมาขึ้นรูปใหม่สร้างเป็นเรือ และศาลาการเปรียญโบราณ ซึ่งเห็นว่าโครงการ 7 สิ่งมหัศจรรย์สามารถทำเป็น

กิจกรรมการท่องเที่ยว นอกจากนี้ การอนุรักษ์ร่ำวงบาชาโรป สามารถนำมาเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวได้ ซึ่งมีในวัน จันทร์ วันพุธ และวันศุกร์ เวลา 19.00 น. ซึ่งคิดว่าจะประสานงานร่วมกับชาวไทยทรงดำมาร่วมอนุรักษ์ร่ำวง เป็นการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมร่วมกัน ตลอดจนการพัฒนาตลาดเก้าห้องให้เป็นลักษณะของตลาดน้ำ มีการสัญจรทางเรือ อนุรักษ์วิถีชีวิตดั้งเดิมของประชาชน สร้างรายได้ให้แก่ชุมชนและวัด

ด้านภาษาพูด การแต่งกายของคนไทยพวน เสนอให้ที่จะสามารถนำมาสร้างเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เพื่ออนุรักษ์วัฒนธรรมของไทยพวน วิถีชีวิตของคนไทยพวนในเทศบาลตำบลต้นคราม ยังไม่โดดเด่น ในส่วนของประเพณีวัฒนธรรม ด้านศาสนา จะเป็นกิจกรรมการทำบุญไหว้พระ สักการะรอยพระพุทธรูปบาทไม้ตะเคียน เป็นต้น ด้านประเพณีกำฟ้า ที่จะสามารถให้เด่นชัดของบ้านลานคาซึ่งเป็นหมู่ที่ 3 มีจำนวนคนยังน้อย จำนวนหลังคาเรือนน้อยที่จะสามารถนำมาเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวได้ แต่จะมีการร่วมกันในการจัดงานประเพณีกำฟ้า โดยสลับกันจัดประเพณี ส่วนของที่จะจัดสร้างพิพิธภัณฑสถานไทยพวนของชุมชนไทยพวน ยังไม่เป็นรูปธรรมที่เด่นชัด

3. ในปัจจุบันท่านคิดว่ามีปัญหา อุปสรรค ในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนหรือไม่ อย่างไร และท่านมีแนวทางในการแก้ไขปัญหา อุปสรรค อย่างไร

3.1 ด้านการมีส่วนร่วม

การจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชนจำเป็นต้องอาศัยคนที่ผู้นำในการจัดการการท่องเที่ยว แต่ในปัจจุบันยังขาดผู้นำที่จะมาดำเนินการด้านการท่องเที่ยวอย่างจริงจัง การมีส่วนร่วมคนในชุมชนเข้าร่วมบ้าง ในคนในชุมชนไทยพวนที่ให้การมีส่วนร่วมจะมาอย่างสม่ำเสมอ ยังมีจำนวนน้อย โดยต้องขอความร่วมมือ ยังขาดความต่อเนื่องในการมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวยังไม่มี การความร่วมมือของประชาชนในชุมชนไทยพวนที่จะพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน อีกทั้งประชาชนบางส่วนยังขาดความรู้ด้านการท่องเที่ยว ส่งผลให้ชุมชนไทยพวนยังไม่พร้อมที่จะทำการท่องเที่ยว

แนวทางการแก้ไข พบว่า ผู้นำชุมชน เพิ่มการชี้แจงให้ประชาชนรับทราบถึงงบประมาณด้านต่างๆ ตลอดจนแนวทางในการพัฒนาเสนอให้พัฒนาเป็นวัดการท่องเที่ยว มีตลาดเล็กๆ ที่จำหน่ายสินค้าของคนในชุมชน เพื่อสร้างรายได้แก่ประชาชน แต่ยังคงขาดความมือของประชาชนที่จะจัดการ การสร้างกิจกรรมต่างๆ เพื่อสร้างความร่วมมือ ความสามัคคีในชุมชนไทยพวน โดยจัดการทำบุญกฐินร่วมกันเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของประชาชนในชุมชน นอกจากนี้ วัดจะเป็นผู้นำเสนอในรูปแบบของร้านค้าของชุมชนในบริเวณวัดลานคา เพื่อเพิ่มการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนที่นำสินค้า ผลิตภัณฑ์ต่างๆ

3.2 ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว

ด้านการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ในการดำเนินงานการท่องเที่ยวของแต่ละชมรมในจังหวัดต่าง ๆ ที่มีการจัดการการท่องเที่ยวอย่างเป็นรูปธรรม ได้แก่ บ้านฝ้อ จังหวัดอุดรธานี บ้านทุ่งไธ้ง จังหวัดแพร่ ชมรมไทยพวนในจังหวัดนครนายก จังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี และในจังหวัดเพชรบุรี แต่ไม่มีการดำเนินงานด้านโฮมสเตย์ และไม่ค่อยได้ดำเนินการจัดประเพณีของไทยพวน เนื่องจากมีคนไทยพวนอยู่จำนวนน้อย ซึ่งประธานชมรมไทยพวนแห่งประเทศไทย ได้เสนอแนวทางการแก้ไข โดยการขอความร่วมมือ การณรงค์การแต่งกายของคนไทยพวนรุ่นใหม่ เป็นต้น

ผู้ที่เป็นประธานชมรมไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี เสนอแนวทางในการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยว การจัดการประกวดสาวงามไทยพวน โดยมีการส่งตัวแทนผู้หญิงไทยพวนของแต่ละจังหวัดเข้าประกวด โดยเวียนกันจัดเป็นเจ้าภาพ แต่ยังมีปัญหาบางประการที่เกี่ยวกับการไม่รับการท่องเที่ยวในรูปแบบการท่องเที่ยวชุมชนของชุมชนตลาดเก่าห้อง เช่นเดียวกับตลาดสามชุก 100 ปี ได้เนื่องจากบริเวณตลาดเก่าห้องมีชุมชนอาศัยอยู่มาช้านานแต่เป็นลักษณะการเช่า และผู้ที่รับผิดชอบดูแลไม่รับการท่องเที่ยว การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวบางอย่างยังไม่ได้จัดอย่างเป็นรูปธรรม จึงทำให้ไม่ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร

การกิจกรรมที่เกี่ยวกับศาสนา หรือกิจกรรมประจำปี เช่น เทศกาลสงกรานต์ ประเพณีกำฟ้า เป็นต้น ในด้านการให้ความรู้ ความเข้าใจด้านการพัฒนาชุมชน ด้านการท่องเที่ยวยังถือว่าเป็นปัญหา อุปสรรคในการจัดการการท่องเที่ยว

สำหรับคนที่มีบ้านอยู่ริมน้ำอยากให้อาจจัดเป็นโฮมสเตย์ จัดร้านค้าที่ขายสินค้าของชุมชนให้มากขึ้น ส่วนของวัดในชุมชนไทยพวน เป็นเส้นทางท่องเที่ยวทางน้ำ เสนอให้จัดเป็นรูปแบบการไหว้พระตลอดเส้นทาง มีรถขนาดเล็กหรือรถกอล์ฟรับส่งเวียนเส้นทางภายในชุมชนไทยพวนเพื่อให้คนมาท่องเที่ยวเรียนรู้วิถีชีวิตได้ร่วมกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดสุพรรณบุรี การทำบุญ และตลาดน้ำที่ร่วมกับบ้านเก่าห้อง พายเรือขายสินค้าของชุมชน

4. ทานคิดว่าหน่วยงานภาครัฐหรือหน่วยงานท้องถิ่น หน่วยงานภาคเอกชน มีส่วนเกี่ยวข้องในการส่งเสริมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนอย่างไร

4.1 หน่วยงานภาครัฐ เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กรมการท่องเที่ยว กระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา เป็นต้น

จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน พบว่า หน่วยงานภาครัฐที่ผู้นำชุมชนเล็งเห็นว่าควรเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนในชุมชน พบว่า พาณิชย์จังหวัด ในส่วนของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยของจังหวัดสุพรรณบุรีที่เข้ามาส่งเสริมการท่องเที่ยวฝั่งตลาดเก่าห้อง แต่ในชุมชนไทยพวนยังไม่ค่อยเข้ามาในชุมชนไทยพวน ซึ่งในปัจจุบันในชุมชนไทยพวนมีการจัด

สถานที่ขายสินค้าชุมชนหรือตลาดเล็กๆ โดยผู้นำชุมชนอยู่ระหว่างการประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐ

4.2 หน่วยงานท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด วัฒนธรรมจังหวัด เป็นต้น

หน่วยงานท้องถิ่นมีส่วนส่งเสริมโดยทางเทศบาลมาจัดกิจกรรมการร่วบาชะโรบ ทุกวันจันทร์ วันพุธ และวันศุกร์ในช่วงตอนเย็น นอกจากนี้ ส่วนใหญ่กิจกรรมที่ทำในวัด ทางองค์การบริหารส่วนตำบลเข้ามาช่วยอยู่บ้าง โดยเสนอให้หน่วยงานท้องถิ่นส่งเสริมให้ประชาสัมพันธ์วัดให้เพิ่มมากขึ้น

มีการจัดทอดผ้าป่าร่วมกันรวมทุกไทยพวนทั้งประเทศไปยังชุมชนไทยพวนที่อื่นๆ โดยจะหมุนเวียนกันทุกปี เพื่อสร้างและส่งเสริมด้านวัฒนธรรมไทยพวน ในการดำเนินงานของชมรมไทยพวน มีการมอบทุนการศึกษาแก่เด็กเรียนดี ได้รับความร่วมมือจากองค์การบริหารส่วนเทศบาลตำบลบางปลาหมอที่ส่งเสริมมาสร้างร้านค้าหรือการจัดกิจกรรมของวัดหรือชุมชน และได้ริเริ่มจัดโครงการปั่นจักรยานร่วมกับชมรมจักรยานจังหวัดสุพรรณบุรี และภายในชุมชนจะมีการพาคนในชุมชนไปศึกษาดูงาน เช่น ที่บางกระเจ้า เป็นต้น

4.3 หน่วยงานภาคเอกชน เช่น บริษัทนำเที่ยว ตลาด เป็นต้น

จากจำนวนผู้ให้สัมภาษณ์ผู้นำชุมชน พบว่า ในปัจจุบันมีหน่วยงานของภาคเอกชนเข้ามาส่งเสริมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนยังน้อย ที่ผ่านมามีหน่วยงานที่เป็นสถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 และสถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 7 ได้มาร่วมกับเทศบาลตำบลบางปลาหมอ และเทศบาลตำบลต้นคราม มาถ่ายทำนำเสนอสถานที่ท่องเที่ยวในชุมชน

5. ในฐานะผู้นำชุมชน ท่านคิดว่าการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนของท่านเป็นอย่างไร

5.1 ด้านสิ่งดึงดูดใจ (Attraction)

ภาษาไทยพวน มีการจัดโครงการจัดพิมพ์พจนานุกรมภาษาไทยพวน การแต่งกาย การแต่งกายของไทยพวนมีการผสมผสานวัฒนธรรมการแต่งกายของไทยด้วย ในการดำเนินงานประเพณีกำฟ้าในจังหวัดสระบุรี การแต่งกายในประเพณีกำฟ้า ได้รับความช่วยเหลือจากไทยพวนจังหวัดเพชรบุรี ก่อให้เกิดความสามัคคีร่วมกันระหว่างไทยพวนในแต่ละจังหวัด ทั้งนี้ มีไทยพวนจากจังหวัดปราจีนบุรี และจังหวัดนครสวรรค์มาศึกษาดูงาน เพื่อเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

วิถีชีวิตของคนบ้านเก่าห้อง หัตถกรรม เป็นต้นประเพณีวัฒนธรรมของไทยพวนสามารถดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวได้

วัดน้อย ที่มีพระเกจิอาจารย์ชื่อดัง คือ หลวงพ่อเนียมพระเจ้าแก้วห้อง รอยพระพุทธรบาทไม้ตะเคียนของวัดลานคา เป็นสิ่งดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยว นอกจากนี้ วัดลานคา วัดบ้านสูตร และการจัดแพ สร้างท่าแพเป็นที่จอดเรือ เพื่อจัดเส้นทางท่องเที่ยวทางน้ำ จุดสร้างดึงดูดใจแก่นักท่องเที่ยวมีหลักกิโลเมตรขนาดใหญ่ที่อยู่ด้านหน้าวัดลานคา สะพานแขวนที่อยู่ระหว่างวัดลานคาและตลาดแก้วห้อง

5.2 ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว (Activity)

จัดเส้นทางท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม 2 วัน 1 คืน ให้นักท่องเที่ยวเข้าร่วมประเพณีของไทยพวน เช่น ทำบุญข้าวจี ประเพณีกำฟ้า และเพิ่มการจัดเส้นทางท่องเที่ยวทางน้ำ เป็นลักษณะของท่าแพ ให้นักท่องเที่ยวชมสถานที่ต่างๆ วิถีชีวิต ตอนนี้มีมีการจัดรวมกับการท่องเที่ยวของจังหวัดสุพรรณบุรีร่วมกันจัดภายในปี 2559

5.3 การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility)

การเดินทางเข้ามาในชุมชนไทยพวน ยังไม่มีรถประจำทางภายในชุมชน ส่วนใหญ่มียานพาหนะของคนไทยพวน ในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ยังไม่มีการให้บริการ โดยนักท่องเที่ยวชาวไทยจะเดินทางมาด้วยรถยนต์ส่วนตัว

5.4 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน (Amenity)

สิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานในชุมชนไทยพวน ถือว่ามีความสมบูรณ์ เช่น ร้านอาหาร สถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ แต่ยังคงขาดที่พักให้นักท่องเที่ยว และร้านขายของที่ระลึกในชุมชน ซึ่งในชุมชนจะมีเต็นท์ขายของชุมชนในบริเวณวัดลานคาเท่านั้น

5.5 ด้านสินค้าและผลิตภัณฑ์ (Product)

การพัฒนางานเผาข้าวหลามที่เป็นข้าวหลามที่ทำมาจากไม้สีสุกประกอบการจัดประเพณีกำฟ้าของชุมชนไทยพวน

การเพิ่มสินค้าชุมชนให้เพิ่มมากขึ้นโดยจัดตั้งเป็นศูนย์สินค้าชุมชน ในปัจจุบันมีเต็นท์จำหน่ายสินค้าของชุมชนภายในวัดลานคา มีการจัดจำหน่ายสินค้าที่เป็นผลผลิตของชุมชน คือ ด้านหัตถกรรมที่โดดเด่นของไทยพวน คือ ผ้าทอเช็ดเท้า เครื่องจักสาน สุ่มไก่ เครื่องจักรสาน ไม้กวาด อาหารพื้นบ้านไทยพวน ขนมไทย ขนมหวานโบราณ การทอผ้า เช่น ผ้าลายตีนจก ม่อฮ่อม เป็นต้น

5.6 ด้านราคา/ค่าใช้จ่าย (Price)

ส่วนใหญ่ถ้านักท่องเที่ยวมาทำกิจกรรมไหว้พระ ทำบุญ แล้วแต่จิตศรัทธา การจัดการราคาสินค้าของที่ระลึกควรให้มีราคาไม่แพงจนเกินไป ตลอดจนค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวควรมีความเหมาะสม

5.7 ด้านกายภาพ (Physical)

การพัฒนาการสร้างห้องน้ำให้เพิ่มมากขึ้น ลานจอดรถเพิ่มเติม เพิ่มกระชังเลี้ยงปลาหน้าวัดเพื่อเพิ่มกิจกรรมการท่องเที่ยวให้มากขึ้น

การติดป้ายสื่อความหมาย ควรเพิ่มป้ายให้มากขึ้น เช่น ป้ายยินดีต้อนรับสู่ชุมชนไทยพวน โดยไม่ต้องรอจากหน่วยงานแขวงทาง แนวทางที่จะจัดสร้างพิพิธภัณฑ์ไทยพวนของจังหวัดสุพรรณบุรี พิพิธภัณฑ์เรือ ศาลบรรพชน ปรับปรุงให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว ตลอดจนการปรับปรุงศาลาการเปรียญ ห้องน้ำภายในวัดให้เพิ่มมากขึ้น ลานจอดรถ ซึ่งต้องประสานงานด้านงบประมาณของเทศบาลตำบลนคราม

5.8 ด้านการโฆษณา/การประชาสัมพันธ์ (Public Relation)

ควรติดป้ายประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น การเพิ่มประชาสัมพันธ์เสียงตามสาย เพิ่มเสียงตามสายภายในชุมชน เป็นโครงการเสียงและสาย เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนในชุมชน ทางสังคมออนไลน์พัฒนาเว็บไซต์ของวัดลานคาให้มีข้อมูลกิจกรรมเพิ่มมากขึ้น และเป็นปัจจุบัน การจัดพิมพ์เอกสารเผยแพร่ แผ่นพับ ให้มีการจัดพิมพ์เพิ่ม ป้ายบอกทางให้เพิ่มมากขึ้นและชัดเจน

5.9 ด้านบุคลากร (People)

มีการพัฒนาและให้ความรู้แก่นักเรียนโรงเรียนบ้านหมี่เป็นมัคคุเทศก์น้อยเพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว ในปัจจุบันมีมัคคุเทศก์ จำนวน 9 คน สลับหมุนเวียนกันทุกวันเสาร์-อาทิตย์ มาช่วยอธิบายรายละเอียดต่างๆ ภายในวัด

ควรสนับสนุนด้านผู้นำชุมชนให้เน้นการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น มีการศึกษาดูงาน เสนอการอบรมส่งเสริมความรู้ การจัดทำวารสารต้นคราม มีการรายงานการดำเนินงานประจำปี ส่งเสริมให้บุคลากรในหน่วยงานเทศบาลไปอบรมเพิ่มมากขึ้น

5.10 ด้านการมีส่วนร่วม (Participation)

การมีส่วนร่วมของคนภายในชุมชนดี มีจิตใจดี โดยมีวัดลานคาเป็นจุดศูนย์กลาง จุติธรรมสามัคคี เพราะทุกคนเกี่ยวข้องกัน และพัฒนาและส่งเสริมให้คนในชุมชนมีใจเป็นกลาง ร่วมมือร่วมใจจิตอาสา ให้ชุมชนมีจิตสาธารณะเพิ่มมากขึ้นส่วนงานการศึกษา การพัฒนาชุมชน ลงพื้นที่เพื่อสร้างโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา

สรุปภาพรวมจากการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้นำชุมชนส่วนใหญ่จะอยู่อาศัยในชุมชนไทยพวนตั้งแต่เกิด และมีความผูกพันในพื้นที่อยู่อาศัย โดยเกี่ยวข้องในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยตรงซึ่งเป็นงานในหน้าที่ความรับผิดชอบ และสถานการณ์การท่องเที่ยวใน

ปัจจุบันยังไม่มีการจัดการการท่องเที่ยวที่เป็นรูปธรรมชัดเจน เนื่องจาก ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนไทยพวนจะเป็นคนที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ส่วนคนที่ที่ยังคงอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยพวนดั้งเดิมจะเป็นผู้สูงอายุ 80 ปีขึ้นไป ซึ่งส่วนใหญ่คนรุ่นหนุ่มสาวจะย้ายถิ่นฐานไปอยู่ที่อื่นมากกว่า จึงทำให้สถานการณ์การท่องเที่ยวของไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี ยังขาดกำลังคนที่จะพัฒนาให้เป็นการท่องเที่ยว ในการบริหารจัดการ ยังขาดด้านงบประมาณ จึงไม่สามารถดำเนินงานร่วมกันในด้านของงบประมาณและการบริหารจัดการ อีกทั้งงบประมาณยังไม่เพียงพอในส่วนที่จะพัฒนาการท่องเที่ยว เนื่องจากขาดคนที่จะมาช่วยพัฒนาการท่องเที่ยว และวัฒนธรรมไทยพวนที่ผู้ถูกสัมภาษณ์เห็นว่าสามารถนำเป็นกิจกรรมในการท่องเที่ยวได้ ให้คำตอบว่า ประเพณีกำฟ้าประเพณีวัฒนธรรมที่โดดเด่นของชุมชนไทยพวน ประเพณีวัฒนธรรมของไทยพวนที่ยังสืบทอดกันมา คือ งานพระสูตร เป็นการจัดงานของวัดพระสูตร “งานฝังลูกนิมิต” โดยในแต่ละหมู่บ้านจะมีการมาช่วยงานบุญร่วมกัน ก่อให้เกิดความสามัคคีของคนในแต่ละหมู่บ้าน และประเพณีทำบุญข้าวหลามยังมีการดำเนินการอยู่ ด้านปัญหาอุปสรรคในการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทย คือ การมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน แต่ในปัจจุบันยังขาดผู้นำที่จะมาดำเนินการด้านการท่องเที่ยวอย่างจริงจัง อีกทั้งประชาชนบางส่วนยังขาดความรู้ด้านการท่องเที่ยวและด้านการพัฒนาชุมชน ส่งผลให้ชุมชนไทยพวนยังไม่พร้อมที่จะทำการท่องเที่ยว ตลอดจนยังไม่มี การดำเนินงานด้านโฮมสเตย์ เนื่องจากมีคนไทยพวนอยู่จำนวนน้อย จึงทำให้ไม่ค่อยได้ดำเนินการจัดประเพณีของไทยพวน และเสนอให้พาณิชย์จังหวัด และหน่วยงานท้องถิ่นในเทศบาลเข้ามาสนับสนุนในการจัดการท่องเที่ยวในชุมชน ซึ่งการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน ที่เป็นสิ่งดึงดูดใจ ภาษาไทยพวน มีการจัดโครงการจัดพิมพ์พจนานุกรมภาษาไทยพวน และการแต่งกาย มีการผสมผสานวัฒนธรรมการแต่งกายของไทยด้วย อีกทั้งประเพณีกำฟ้า และวิถีชีวิตของคนไทยพวน โดยให้มีการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนที่เป็นการจัดเส้นทางท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม 2 วัน 1 คืน ให้นักท่องเที่ยวเข้าร่วมประเพณีของไทยพวน เช่น ทำบุญข้าวจี ประเพณีกำฟ้า และเพิ่มการจัดเส้นทางท่องเที่ยวทางน้ำเป็นลักษณะของท่าแพ ให้นักท่องเที่ยวชมสถานที่ต่างๆ วิถีชีวิต ให้มีการจัดการราคาสินค้าของที่ระลึกควรให้มีราคาไม่แพงจนเกินไป ตลอดจนค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวควรมีความเหมาะสม และการพัฒนาการสร้างห้องน้ำให้เพิ่มมากขึ้น ลานจอดรถเพิ่มเติม ด้านการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์ ควรเพิ่มการติดป้ายสื่อความหมายให้มากขึ้น เช่น ป้ายยินดีต้อนรับสู่ชุมชนไทยพวน โดยไม่ต้องรอจากหน่วยงานแขวงกาทาง การเพิ่มประชาสัมพันธ์เสียงตามสายภายในชุมชน เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนในชุมชน และจัดพิมพ์เอกสารเผยแพร่ แผ่นพับ ให้มีการจัดพิมพ์เพิ่ม ให้การสนับสนุนด้านผู้นำชุมชนให้เน้นการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น มีการศึกษาดูงาน เสนอการอบรมส่งเสริมความรู้ ส่งเสริมให้บุคลากรในหน่วยงานเทศบาลไปอบรมเพิ่มมากขึ้น พัฒนาและส่งเสริมให้คน

ในชุมชนมีความร่วมมือร่วมใจ จิตอาสา และมีจิตสาธารณะเพิ่มมากขึ้น และให้หน่วยงานพัฒนาชุมชน ลงพื้นที่เพื่อสร้างโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา

3. ผลจากการประชุมเบื้องต้น (Preliminary Meeting)

การประชุมเบื้องต้นร่วมกับคนในชุมชนไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี ร่วมกับประธานสภา วัฒนธรรม จัดขึ้นในวันพฤหัสบดีที่ 3 มีนาคม 2559 เวลา 10.30 -12.00 น. ณ สำนักงานเทศบาล ตำบลต้นคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้วิจัยจัดการประชุมเบื้องต้นเพื่อชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย และแผนการดำเนินการที่จะเกิดขึ้น เพื่อสร้างความร่วมมือและการประสานงานกับคณะผู้บริหารชุมชน รวมทั้งรับฟังข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ แนวทางการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนของคนในชุมชนเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ท่านคิดว่าสถานการณ์การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนในปัจจุบันเป็นอย่างไร และมีนักท่องเที่ยวชาวไทยเข้ามาท่องเที่ยวมากน้อยเพียงใด

ที่ประชุมให้ข้อมูลว่า การจัดการการท่องเที่ยวที่เป็นรูปธรรมอาจจะทำได้ยาก เนื่องจากชุมชนในพื้นที่เป็นชุมชนกึ่งเมือง ส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ คนที่กำลังจะทำการท่องเที่ยวยังไม่เพียงพอ การท่องเที่ยวเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยพวนเป็นแหล่งวัฒนธรรม มองชุมชนในเขตพื้นที่ ปัจจุบันยังขาดการส่งเสริมที่ต่อเนื่อง ยังไม่มีแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นรูปธรรม มีเพียงชาวบ้านที่เป็นลูกหลานที่ยังคงจัดกิจกรรมสืบทอดประเพณี เช่น ประเพณีกำฟ้า มีการบุญและเผาข้าวหลาม ซึ่งในบางหมู่บ้านผู้นำชุมชนไม่ค่อยให้ความสำคัญด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ส่วนนักท่องเที่ยวยังไม่มาท่องเที่ยวในชุมชนมาก แต่ทางการท่องเที่ยวของจังหวัดสุพรรณบุรีได้จัดทำแผนพัฒนาประชาสัมพันธ์ ปฏิทิน ไหว้พระ 9 วัด โดยถ้ามีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นก็จะส่งเสริมทำเอกสารเพื่อเผยแพร่

การพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน ทางภาครัฐประชาสัมพันธ์ในบางพื้นที่ของอำเภอบางปลาม้าเท่านั้น เช่น การสร้างสุขาในวัดลานคา นอกจากนี้ ชุมชนได้รับการสนับสนุนด้านการบริการวิชาการที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวจากหน่วยงานการศึกษา และมีนักท่องเที่ยวเข้ามาศึกษาวิถีชีวิตซึ่งกันและกัน แต่จะเป็นคณะเล็กๆ และมีชุมชนไทยพวนในจังหวัดอื่นๆ ที่รู้ถึงวัฒนธรรมไทยพวน เช่น สักการะศาลปู่เจ้า - ย่าเมือง ที่มีประจำหมู่บ้านนั้นๆ เข้ามาท่องเที่ยวและแลกเปลี่ยนความรู้ร่วมกัน

2. คนในชุมชนมีความต้องการให้เกิดการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนหรือไม่ อย่างไรและท่านจะมีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการดังกล่าวได้อย่างไร

ที่ประชุมให้ข้อเสนอว่า ประชาชนในชุมชนไทยพวนบางส่วนมีความต้องการให้จัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวไทยพวน แต่ด้วยสถานที่บางแห่งยังไม่พร้อมให้บริการเป็นสถานที่ท่องเที่ยวอย่างเป็นทางการ ในช่วงวันที่คนไทยพวนจัดกิจกรรมประเพณี ซึ่งส่วนใหญ่ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ผู้นำชุมชนจัดขึ้น ควรส่งเสริมให้เป็นการท่องเที่ยว และทุกฝ่ายควรมีส่วนร่วมในการพัฒนามิใช่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยหรือหน่วยงานทางการท่องเที่ยวเพียงฝ่ายเดียว และเสนอให้มีบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาเสนอด้านการท่องเที่ยว รวมทั้งเพิ่มการจัดการเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของไทยพวน ประวัติต่าง ๆ และความสำคัญของชุมชนไทยพวนและวัฒนธรรมไทยพวน

3. ชุมชนไทยพวน ตำบลบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรีมีกิจกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอะไรบ้างที่ท่านเห็นว่านักท่องเที่ยวสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้

ที่ประชุมให้ข้อมูลว่า ในช่วงการทำบุญให้บรรพบุรุษ หรือตามเทศกาลประเพณีของไทยพวนคือ ประเพณีกำฟ้า การรำวงบาชะโรบเพื่อสุขภาพ ประเพณีสงกรานต์ หรือคืนสู่เหย้า ที่จัดขึ้นในวันที่ 14 เมษายน ของทุกปี ในวัดน้อย มีการให้บริการด้านอาหารและนำสมุนไพรแก่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเยี่ยมชมภายในวัดด้วย เช่น น้ำอัญชัน น้ำกระเจี๊ยบ ผัดไท นอกจากนี้ ตลาดเก่าห้อง หอดูโจรสสามารถเป็นแหล่งท่องเที่ยวหรือกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวสามารถท่องเที่ยวได้ ในพื้นที่ชุมชนไทยพวน ควรประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาเยี่ยมชมและส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว ส่งเสริมให้มีการเข้าร่วมกิจกรรมไทยพวนระหว่างตำบลกับตำบล หมู่บ้านกับหมู่บ้าน ทั้งนี้ เอกอัครราชทูตและข้าราชการจากสาธารณรัฐประชาชนลาว มาเยี่ยมชมเยือนในพื้นที่ชุมชนไทยพวน เพื่อสร้างความสัมพันธ์ มีการแนะนำรายละเอียดเกี่ยวกับวัดลานคาโดยยุวมัคคุเทศก์หรือมัคคุเทศก์น้อย ในทุกวันเสาร์และวันอาทิตย์

ภาพที่ 22 ภาพการประชุมเบื้องต้นร่วมกับที่ประชุมคณะกรรมการผู้สูงอายุ

4. ท่านเห็นว่าแนวทางการพัฒนากิจกรรมทางการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี ควรจะเป็นอย่างไร

ที่ประชุมให้ข้อมูลว่า ควรประชาสัมพันธ์และสนับสนุนด้านงบประมาณเพื่อเพิ่มแหล่งท่องเที่ยวและให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมและสามารถอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยพวนไปด้วย ให้ความสำคัญ สืบสานประเพณีของไทยพวน และควรกระจายไปตามชุมชนไทยพวนในอำเภอต่างๆ และสร้างกิจกรรมและพัฒนาควรต่อเนื่องและยั่งยืน

5. ท่านมีความเห็นว่าเทศกาล ประเพณี วัฒนธรรมไทยพวนอะไร ที่นักท่องเที่ยวสามารถเยี่ยมชมหรือมีส่วนร่วมได้ และจะพัฒนาได้อย่างไร

นักท่องเที่ยวสามารถท่องเที่ยวโดยเข้าร่วมเทศกาลประเพณีกำฟ้า การเผาข้าวหลามในเดือน 3 ขึ้น 3 ค่ำ การทำบุญข้าวจี และส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ในการท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาพื้นที่ให้เป็นการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

ในตำบลต้นคราม ประชาชนส่วนใหญ่เป็นคนไทย มีหมู่ 3 บ้านลานคา ที่เป็นคนไทยพวน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีส่วนร่วมประเพณี วัฒนธรรมไทยพวนน้อย จึงยังขาดการพัฒนาที่เป็นรูปธรรม

6. ปัญหาและอุปสรรคที่ท่านเห็นว่ามีผลต่อการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนในชุมชน และจะมีแนวทางการแก้ไขปัญหา อุปสรรค ได้อย่างไร

การรวมตัวกันของชุมชนยังไม่มีมากเท่าที่ควร การให้ความร่วมมือทางชุมชนยังน้อยตลอดจนกิจกรรมต่างๆ ยังมีไม่มาก ส่วนราชการให้ความสำคัญน้อย เพราะถือว่าไทยพวนเป็นชุมชนเล็กๆ แต่ละอำเภอมีไทยพวนจำนวนน้อย โดยชุมชนไทยพวนมีความพร้อมที่ให้นักท่องเที่ยวเข้ามาศึกษาวถีชีวิต โดยเสนอแนวทางให้ประชาสัมพันธ์เพิ่มขึ้น ให้คนในชุมชนไทยพวนและคนในชุมชนที่ไม่ใช่ไทยพวนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน การท่องเที่ยวแหล่งประเทศไทยร่วมกับเทศบาล ผู้นำชุมชนประชาชนในชุมชนร่วมกันพัฒนาการท่องเที่ยว และจัดสรรงบประมาณให้เหมาะสม สร้างโอกาสในการฝึกอบรมและผู้แนะนำที่ดี

7. ข้อเสนอแนะ

ที่ประชุมเสนอว่า การทำให้ประชาชนรวมกลุ่มกิจกรรม โดยหาผู้นำชุมชนที่เข้มแข็งและริเริ่มกิจกรรม ร่วมกันระหว่างเทศบาล มีผู้นำที่เข้มแข็ง มีงบประมาณเพียงพอ หน่วยงานการท่องเที่ยวและชุมชน หน่วยงานส่งเสริมสนับสนุนประเพณีวัฒนธรรมไทยพวนเพื่อการอนุรักษ์ให้ยั่งยืน

สรุปภาพรวมจากการประชุมเบื้องต้น พบว่า การจัดการการท่องเที่ยวที่เป็นรูปธรรมอาจจะทำได้ยาก เนื่องจากชุมชนในพื้นที่เป็นชุมชนกึ่งเมือง ส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ คนที่มีกำลังจะทำการท่องเที่ยวยังไม่เพียงพอ และการสร้างการท่องเที่ยวเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยพวนเป็นแหล่งวัฒนธรรม

และสร้างให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นรูปธรรม ปัจจุบันยังขาดการส่งเสริมที่ต่อเนื่อง การพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน ทางภาครัฐประชาสัมพันธ์ในบางพื้นที่ของอำเภอบางปลาม้าเท่านั้น ซึ่งประชาชนในชุมชนไทยพวนบางส่วนมีความต้องการให้จัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวไทยพวน แต่ด้วยสถานที่บางแห่งยังไม่พร้อมให้บริการเป็นสถานที่ท่องเที่ยวอย่างเป็นทางการ และประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ผู้นำชุมชนจัดขึ้น นอกจากนี้ ควรส่งเสริมกิจกรรมให้เป็นการท่องเที่ยว และทุกฝ่ายควรมีส่วนร่วมในการพัฒนามิใช่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยหรือหน่วยงานทางการท่องเที่ยวเพียงฝ่ายเดียว และเสนอให้มีบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาเสนอด้านการท่องเที่ยว รวมทั้งเพิ่มการจัดการเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของไทยพวน ประวัติต่าง ๆ และความสำคัญของชุมชนไทยพวนและวัฒนธรรมไทยพวน โดยเสนอให้เทศกาลประเพณีของไทยพวน คือ ประเพณีกำฟ้า การรำวงบาชะโรบเพื่อสุขภาพ ประเพณีสงกรานต์ หรือคืนสู้อภัย ที่จัดขึ้นในวันที่ 14 เมษายน ของทุกปี นำมาเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน อีกทั้ง ควรประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาเยี่ยมชมและส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว ส่งเสริมให้มีการเข้าร่วมกิจกรรมไทยพวนระหว่างตำบลกับตำบล หมู่บ้านกับหมู่บ้าน และควรสนับสนุนด้านงบประมาณเพื่อเพิ่มแหล่งท่องเที่ยว และให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมและสามารถอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยพวนไปด้วย ให้มีความสำคัญและสืบสานประเพณีของไทยพวนอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ในด้านปัญหาและอุปสรรคในการจัดการท่องเที่ยว การรวมตัวกันของชุมชนยังไม่มีมากเท่าที่ควร ซึ่งทำให้การให้ความร่วมมือทางชุมชนยังน้อย ตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ ยังมีไม่มาก ส่วนราชการให้ความสำคัญน้อย โดยเสนอแนวทางให้ประชาสัมพันธ์เพิ่มขึ้น ให้คนในชุมชนไทยพวนและคนในชุมชนที่ไม่ใช่ไทยพวนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยร่วมกับเทศบาล ผู้นำชุมชน ประชาชนในชุมชนร่วมกันพัฒนาการท่องเที่ยว และจัดสรรงบประมาณให้เหมาะสม สร้างโอกาสในการฝึกอบรมและผู้แนะนำที่ดี โดยหาผู้นำชุมชนที่เข้มแข็งและริเริ่มกิจกรรม ร่วมกันระหว่างเทศบาล มีผู้นำที่เข้มแข็ง มีงบประมาณเพียงพอ หน่วยงานการท่องเที่ยวและชุมชน หน่วยงานส่งเสริมสนับสนุนประเพณีวัฒนธรรมไทยพวนเพื่อการอนุรักษ์ให้ยั่งยืน

นอกจากนี้ เพื่อให้สามารถเข้าถึงของกลุ่มตัวอย่างและสร้างความเข้าใจระหว่างผู้วิจัยและประชาชนในชุมชนไทยพวน การเข้าร่วมการประชุมคณะกรรมการหมู่บ้าน บ้านลานคา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งเป็นหมู่บ้านเชื้อสายไทยพวน การร่วมการประชุม ฯ ดังกล่าว เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีร่วมกับผู้นำชุมชน คณะกรรมการหมู่บ้าน และผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขั้นตอนการทำวิจัย การดำเนินการวิจัย ตลอดจนเพื่อกำหนดรายละเอียดในการดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการในขั้นตอนการวิจัยต่อไป เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ 5 พฤษภาคม พ.ศ. 2559 เวลา 10.30 – 12.00 น. ณ สำนักงานกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งข้อมูลที่คณะกรรมการหมู่บ้านร่วมกัน

กำหนด โดยกำหนดวันที่ประชุมเชิงปฏิบัติการ ในวันเสาร์ที่ 28 พฤษภาคม พ.ศ. 2559 เวลา 9.00 – 16.00 น. ณ ศาลาการเปรียญ วัดลานคา จังหวัดสุพรรณบุรี

ภาพที่ 23 เข้าร่วมการประชุมคณะกรรมการหมู่บ้าน บ้านลานคา ในวันที่ 5 พฤษภาคม 2559
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ขั้นตอนการวิจัยที่ 2 การปฏิบัติการ (Action) โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนไทยพวน

1. ผลจากการจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop)

จากการเก็บข้อมูลเบื้องต้นที่เกี่ยวข้องในขั้นตอนการวิจัยที่ 1 ผู้วิจัยจึงได้นำข้อมูลมา กำหนดประเด็นในการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อดำเนินการจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ ในวันที่ 28 พฤษภาคม 2559 ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อกำหนดปัญหาในการจัดการ จัดทำแนวทางการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน เพื่อเพิ่มพูนความรู้ด้านการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน ในการพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนอย่างเหมาะสมกับพื้นที่ชุมชน โดยจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ มี ผู้นำชุมชน ปรากฏท้องถิ่น ประธานชมรมไทยพวน สมาชิกชมรมไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี คณะกรรมการหมู่บ้าน และตัวแทนประชาชนในชุมชนไทยพวน จำนวน 32 คน จำนวน 1 ครั้ง ใช้ ระยะเวลา 1 วัน ในวันเสาร์ที่ 28 พฤษภาคม พ.ศ. 2559 เวลา 09.00 – 16.00 น. ศาลาการเปรียญ วัดลานคา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 การระดมสมอง (Brain Storming) เพื่อให้ประชาชนในชุมชนวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรคของชุมชน ในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน และร่วมตัดสินใจในการวางแผน ดำเนินงาน ในการพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชนเป็นฐาน และสรุปปัญหาที่มีความสำคัญในการที่จะต้องรับการแก้ไข ในช่วงเช้าเปิดการประชุมเชิงปฏิบัติการโดยประธานชมรม ไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี ในช่วงแรก มีการแบ่งกลุ่มย่อย จำนวน 3 กลุ่ม เพื่อวิเคราะห์ปัญหาของ

ชุมชนโดยใช้วิธีระดมความคิดร่วมกัน ให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาของชุมชนไทยพวน อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

ผลการวิเคราะห์ปัญหาของชุมชนไทยพวน ด้วยวิธีการ ระดมความคิดเห็น (Brainstorming)

ผู้วิจัยได้มีส่วนร่วมในแต่ละกลุ่มและช่วยเปิดประเด็นด้านการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชน ผู้วิจัยได้สังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม โดยผู้นำชุมชน ตัวแทนประชาชนในชุมชนไทยพวน ได้ร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาและประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเพิ่มเติมเพื่อเป็นการกระตุ้นให้คนในชุมชนไทยพวนมีส่วนร่วมในรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน โดยมีรายละเอียดตามประเด็น ดังนี้

วัตถุประสงค์เชิงนั้นหนา การคมนาคมภายในพื้นที่ชุมชนยังไม่สมบูรณ์ เช่น ที่พัก สถานที่ท่องเที่ยว ร้านขายของที่ระลึก เป็นต้น ภายในชุมชนไทยพวน ยังไม่มีรถประจำทางที่ให้บริการนักท่องเที่ยว จะมีรถตู้ประจำทางที่เข้าในจังหวัดสุพรรณบุรีเท่านั้น ในส่วนความร่วมมือแบบบูรณาการ ด้านการดำเนินการยังไม่ชัดเจน คือ ด้านงบประมาณ ขาดงบประมาณสนับสนุนทางการท่องเที่ยวจากหน่วยงานท้องถิ่น/หน่วยงานภาครัฐ ยังต้องพึ่งพาจากภาครัฐท้องถิ่น

ด้านสถานที่ที่อยู่ระหว่างการพัฒนาซึ่งเป็นสิ่งดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว ยังไม่มีการเปิดโบราณสถานและโบราณวัตถุให้นักท่องเที่ยวเข้าชม เช่น พิพิธภัณฑสถานพื้นบ้าน พิพิธภัณฑสถานไทยพวน เป็นต้น ด้านบุคลากรที่ยังขาดความเชื่อมั่นในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ประชาชนขาดความรู้ ความเข้าใจ ด้านการท่องเที่ยว ถึงแม้ว่าชุมชนไทยพวนเคยได้รับความรู้ ความเข้าใจ ด้านการท่องเที่ยว แต่ขาดความร่วมมือของประชาชนในชุมชน ประชาชนในพื้นที่ยังไม่เห็นถึงความสำคัญหรือความเป็นไปได้ว่าสามารถเป็นแหล่งท่องเที่ยว จึงทำให้ยังไม่มีความคิด กล้าทำ ไม่มีการระดมความคิดเห็น ซึ่งอาจทำให้สิ่งที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นสูญหายไป

การประชาสัมพันธ์ยังไม่ทั่วถึง ขาดการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ยังขาดความชัดเจนที่จัดการ จากการสืบค้นข้อมูลและสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน ผู้วิจัย พบว่า ชุมชนไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรีมีการเผยแพร่ข้อมูลต่างๆ ผ่านทางสังคมออนไลน์ คือ เฟสบุ๊ค ในแฟนเพจชมรมไทยพวนจังหวัดสุพรรณบุรี และแฟนเพจชมรมไทยพวนแห่งประเทศไทย แต่ในลักษณะที่เป็นสิ่งพิมพ์ ป้ายสื่อความหมาย เช่น คู่มือการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน แผ่นพับ สื่อวีดิทัศน์ เป็นต้น ยังอยู่ในแผนงานที่จะดำเนินการต่อไป

การบริการที่พัก คือ ที่พักสัมผัสวัฒนธรรมไทยพวน หรือ โฮมสเตย์ ชุมชนไทยพวน ยังไม่ได้ให้ความสนใจด้านการบริการที่พัก เนื่องจากยังไม่มีคนที่จะเป็นผู้นำในด้านการให้บริการที่สัมผัสแก่นักท่องเที่ยว ตลอดจนคุณลักษณะนิสัย คนไทยพวนเป็นคนเก็บตัว ชอบความสงบ เพราะ

ความรักสงบ จึงต้องอพยพมาจากเมืองเชียงขวางของประเทศลาว แต่มีวัฒนธรรมประเพณี อัตลักษณ์ เฉพาะตัวเอง แต่ไม่ค่อยแสดงออก และการที่ให้คนไทยพวนมาทำกิจกรรมต่างๆ ที่ต้อนรับผู้อื่น อาจจะเป็นเรื่องใหญ่ ซึ่งส่วนใหญ่คนไทยพวนจะดำเนินชีวิตตามเศรษฐกิจพอเพียง ในด้านผู้นำชุมชน ในการท่องเที่ยว ยังไม่มีผู้นำและคณะทำงานด้านการท่องเที่ยวแบบองค์รวม ผู้นำชุมชน และตัวแทน คนในชุมชนไทยพวน มีความคิดเห็นว่า ในชุมชนไทยพวนยังไม่มีผู้นำและคณะทำงานด้านการ ท่องเที่ยวอย่างชัดเจน และด้วยคนในชุมชนส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ซึ่งมองตัวเองว่าไม่สามารถที่จะ จัดการการท่องเที่ยวได้ จึงทำให้ขาดความเชื่อมั่นในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และการ ให้ความสำคัญต่อการท่องเที่ยวที่จะสามารถสร้างรายได้ คุณภาพชีวิต ตลอดจนการอนุรักษ์วัฒนธรรม ไทยพวนให้คงอยู่ ตลอดจนการสืบทอดทางวัฒนธรรมให้กับชนรุ่นหลังยังไม่ต่อเนื่อง เนื่องจากความ เป็นอยู่เปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย ดังนั้น จึงทำให้ไม่สามารถรักษาความเป็นอยู่ทางวัฒนธรรมดั้งเดิมได้

สรุปภาพรวมจากการระดมสมองเพื่อวิเคราะห์ปัญหา พบว่า คนในชุมชนที่ยังขาดความ เชื่อมั่นในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และขาดความรู้ ความเข้าใจ ด้านการท่องเที่ยวและ ขาดความร่วมมือของประชาชนในชุมชน รวมทั้งยังไม่เห็นถึงความสำคัญหรือความเป็นไปได้ว่า สามารถเป็นแหล่งท่องเที่ยว จึงทำให้ยังไม่มีความคิด กล้าทำ ไม่มีการระดมความคิดเห็น และยังไม่ มีผู้นำและคณะทำงานด้านการท่องเที่ยวอย่างชัดเจน และด้วยคนในชุมชนส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ซึ่งมองตัวเองว่าไม่สามารถที่จะจัดการการท่องเที่ยวได้ ปัญหาการคมนาคมภายในพื้นที่ชุมชนยังไม่ สมบูรณ์ เช่น ที่พัก สถานที่ท่องเที่ยว ร้านขายของที่ระลึก เป็นต้น ภายในชุมชนไทยพวน ยังไม่มีรถ ประจำทางที่ให้บริการนักท่องเที่ยว จะมีรถตู้ประจำทางที่เข้าไปในจังหวัดสุพรรณบุรีเท่านั้น สำหรับที่พัก สัมผัสวัฒนธรรมไทยพวน หรือ โฮมสเตย์ ชุมชนไทยพวนยังไม่ได้ให้ความสนใจด้านการบริการที่พัก ด้านสถานที่ที่อยู่ระหว่างการพัฒนาซึ่งเป็นสิ่งดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว ยังไม่มีการเปิดโบราณสถาน และโบราณวัตถุเพื่อให้นักท่องเที่ยวเข้าชม เช่น พิพิธภัณฑสถานบ้าน พิพิธภัณฑสถานไทยพวน เป็นต้น และ ขาดงบประมาณสนับสนุนทางการท่องเที่ยวจากหน่วยงานท้องถิ่น/หน่วยงานภาครัฐ ยังต้องพึ่งพาจาก ภาครัฐท้องถิ่น การประชาสัมพันธ์ยังไม่ทั่วถึง ขาดการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวที่ชัดเจนในการ จัดการ ในลักษณะที่เป็นสิ่งพิมพ์ ป้ายสื่อความหมาย เช่น คู่มือการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน แผ่นพับ สื่อวีดิทัศน์ เป็นต้น อยู่ในแผนงานที่จะดำเนินการต่อไป

1.2 วิเคราะห์ปัญหาของชุมชนโดยใช้เทคนิควิเคราะห์ต้นไม้แห่งปัญหา (Problem Tree Technique) (Dershem, 2015) วิเคราะห์และการวางแผนแนวทางการพัฒนาการจัดการ การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน ร่วมกันกำหนดเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาในประเด็น ต่างๆ ตามที่ผู้วิจัยตั้งไว้ ในการร่วมกันหาเหตุผลเพื่อชี้ปัญหาการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ไทยพวนโดยชุมชน วิธีการ แนวทางในการแก้ไขปัญหา เพื่อพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวทาง

วัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน โดยเป็นผู้นำชุมชน ตัวแทนประชาชนในชุมชน มีประเด็นในการพิจารณา ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ทำการวิเคราะห์ปัญหาในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน (ราก/กระดาศีฟ้า)

ปัญหาด้านการขาดงบประมาณที่จะดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเป็นปัญหาสำคัญในการริเริ่มการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน ในส่วนการดำเนินงานการท่องเที่ยวที่ยังไม่ชัดเจน ด้านบุคลากรยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ และบุคลากรที่ดำเนินการจัดการการท่องเที่ยวภายในชุมชนยังมีไม่เพียงพอ

สถานที่ที่จัดเป็นสถานที่ท่องเที่ยว ในบางสถานที่ภายในชุมชนไทยพวนยังไม่มีการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว ตลอดจนสภาพสิ่งแวดล้อมในชุมชนยังไม่พร้อมด้านการท่องเที่ยวอย่างสมบูรณ์ และยังขาดสิ่งดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวภายในชุมชนไทยพวนได้

ความร่วมมือร่วมใจจากคนในชุมชนไทยพวน เป็นประเด็นปัญหาที่แต่ละกลุ่มเห็นว่าเป็นสิ่งที่ต้องได้รับการแก้ไขและพัฒนาให้คนในชุมชนเห็นถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวและสร้างความเชื่อมั่นในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนในชุมชนไทยพวนได้อย่างแท้จริง

การประชาสัมพันธ์ชุมชนไทยพวนให้เป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยว ชุมชนอื่นๆ และบุคคลทั่วไปในแต่ละกลุ่มได้ชี้ประเด็นการประชาสัมพันธ์ชุมชนไทยพวนยังน้อยอยู่ โดยในปัจจุบันมีการประชาสัมพันธ์ผ่านสังคมออนไลน์ เช่น เฟสบุ๊คชมรมไทยพวนแห่งประเทศไทย และเฟสบุ๊คชมรมไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นที่เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่างๆ เกี่ยวกับกิจกรรมของชมรมไทยพวน แต่ในลักษณะของแหล่งท่องเที่ยวหรือกิจกรรมที่เป็นการท่องเที่ยวภายในชุมชนไทยพวนยังน้อยอยู่ ตลอดจนการจัดทำป้ายสื่อความหมาย สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อเผยแพร่ข้อมูลของชุมชนไทยพวนยังอยู่ระหว่างการพัฒนา

ขาดการสืบทอดวัฒนธรรมให้กับอนุชนรุ่นหลัง ในบางกลุ่มได้เสนอปัญหาการถ่ายทอดวัฒนธรรม ประวัติความเป็นมา ประเพณี ภาษา การแต่งกาย ของไทยพวนให้แก่คนรุ่นหลังยังน้อย เนื่องจากคนในชุมชนที่ยังคงอาศัยในชุมชนไทยพวนจะมีแต่ผู้สูงอายุ และคนในวัยทำงานก็ย้ายภูมิลำเนาไปในพื้นที่อื่นๆ ซึ่งเหลือเพียงผู้สูงอายุและเยาวชนที่เป็นลูกๆ หลาน เท่านั้น ซึ่งจะขาดความเชื่อมโยงที่จะถ่ายทอดวัฒนธรรมประเพณีของไทยพวนให้แก่คนรุ่นหลัง แต่อย่างไรก็ตามจะมีบางกิจกรรมประเพณีที่เป็นการรวบรวมคนในชุมชนให้มาพบเจอกัน เช่น ประเพณีกำฟ้า ประเพณีทางศาสนา และประเพณีขึ้นปีใหม่ที่ชุมชนไทยพวนทุกจังหวัดจะมารวมตัวกัน

ประเด็นที่ 2 สมาชิกร่วมกันค้นหาบุคลากร/หน่วยงานที่สามารถช่วยในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น (ลำดับ/กระดาษสีเหลือง)

จากที่ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อการพัฒนาแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน มีมติเห็นว่า บุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่สามารถมาเป็นสิ่งที่จะช่วยในการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนได้ คือ หน่วยงานระดับองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ผู้นำชุมชนที่เป็นผู้นำชุมชนโดยตำแหน่ง และประชาชนในชุมชนไทยพวน

หน่วยงานทางศาสนา เช่น วัด หรือ พระ ก็สามารถพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนได้ ในระดับหน่วยงานวัฒนธรรมของอำเภอ หรือระดับตำบล ตลอดจน สำนักงานวัฒนธรรมในระดับอำเภอและระดับจังหวัด หน่วยงานที่เป็นการท่องเที่ยวของจังหวัด และพาณิชย์จังหวัด สุพรรณบุรี สามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนได้

ประเด็นที่ 3 สมาชิกกลุ่มร่วมกันค้นหาแนวทาง/วิธีการ/กิจกรรมที่จะสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น (ใบ/กระดาษสีเขียว)

ผู้วิจัยได้ชี้แจงให้ที่ประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมกันเสนอแนวทาง วิธีการ หรือกิจกรรมที่จะสามารถแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน โดยในที่ประชุมแต่ละกลุ่มมีแนวทางที่หลากหลาย และสามารถทำได้จริง โดยเสนอว่า ชุมชนไทยพวนสามารถเขียนโครงการเสนอ จัดสถานที่พักในหมู่บ้าน ผู้นำชุมชนชี้แจงให้เกิดความพร้อมเพรียง ความสามัคคีในหมู่บ้าน เชิญชวนทุกบ้านให้มาประชุมรับรู้นโยบายของหมู่บ้านและขอความร่วมมือในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน โดยให้ผู้นำชุมชนประกาศเสียงตามสายล่วงหน้า อย่างน้อย 2 วัน พร้อมย้ำเตือนอีกครั้ง

การขอความร่วมมือจากแนวคิด “บวร” คือ บ้าน วัด โรงเรียน ช่วยกันประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จักเพิ่มมากขึ้น เสนอให้มีกิจกรรมนันทนาการให้เกิดความร่วมมืออย่างสนุกสนาน ได้ทั้งกำลังกายและสุขภาพของจิตใจ การระดมภูมิทัศน์ การศึกษาดูงาน การประชุม สัมมนาเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนให้แก่คนในชุมชน การสืบค้นของดีในชุมชนให้จัดเป็นหมวดหมู่ สืบค้นข้อมูลต่างๆเกี่ยวกับไทยพวนเพื่อจัดทำเป็นเอกสาร วิทยุทัศน์ ด้านการท่องเที่ยว และปรับปรุงภูมิทัศน์และอาคารบ้านเรือนให้เป็นแบบของชุมชนไทยพวน

การจัดตั้งคณะกรรมการจัดการการท่องเที่ยวให้เป็นรูปธรรม ทั้งระดับชุมชน และระดับตำบล รวมถึงการหาอาสาสมัครในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนภายในชุมชน ตลอดจนการระดมทุนร่วมกันจากคนในชุมชนไทยพวน

การฟื้นฟูวัฒนธรรมดั้งเดิมของไทยพวนให้เป็นรูปธรรม เช่น การเล่นนางกวัก แม่สี ฝีสุ่ม ลิงลม นางแมวขอฝน เป็นต้น ซึ่งเป็นแนวทางในการอนุรักษ์ สืบสาน วัฒนธรรมประเพณีที่ดั้งเดิมและนำมาเป็นสินค้าทางการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนให้เป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยว

ประเด็นที่ 4 สมาชิกกลุ่มคิดวิเคราะห์ถึงผลที่จะเกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมดังกล่าว (ผล/ กระดาษสีชมพู)

ที่ประชุมเชิงปฏิบัติการได้วิเคราะห์ถึงผลที่จะเกิดขึ้นตามมาจากการปฏิบัติตามแนวทาง วิธีการ ที่ประชุมชี้แจงว่า คาดว่าจะได้รายได้เข้าชุมชนผู้สูงวัยมีรายได้ คนในชุมชนไทยพวนจะมี สุขภาพร่างกายและจิตใจที่มีความสุข ประชาชนในชุมชนร่วมกันทำอาหาร สร้างความสามัคคีใน ชุมชน และสามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวชมในชุมชนไทยพวน ซึ่งจากเดิมมาทำบุญ เพียง อย่างเดียว แต่ในอนาคตมีนักท่องเที่ยวที่จะมาศึกษาวัฒนธรรมไทยพวนเพิ่มมากขึ้น

การประชาสัมพันธ์ให้หมู่บ้านไทยพวนอื่นๆ รับรู้หมู่บ้านไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี และ ได้รับการสนับสนุนจากคนในชุมชนไทยพวน หน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนให้การสนับสนุนด้าน งบประมาณในการฟื้นฟูวัฒนธรรมไทยพวน และคนอนุชนรุ่นหลังสืบสานต่อในการจัดการ การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน รักษาวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชนไทยพวน เช่น ภาษาพูด การแต่งกาย อาหาร เป็นต้น ทำให้ชุมชนมีความสุขอย่างยั่งยืน เกิดความรัก ความสามัคคีในชุมชน ประชาชนในชุมชนกล้าคิด กล้าทำมากขึ้น คนในชุมชนเกิดความเข้าใจการท่องเที่ยว ประชาชนใน ชุมชนมีส่วนร่วมเพิ่มมากขึ้น ประชาชนในชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เกิดงานขึ้นในชุมชน มีรายได้เข้า ชุมชน/ชาวบ้านเกิดรายได้ ชุมชนเข้มแข็ง และเกิดกลุ่มคณะทำงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการ ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน

สรุปภาพรวมจากการใช้เทคนิควิเคราะห์ปัญหาด้วยแผนภูมิต้นไม้ (Problem Tree Technique) จากที่ประชุมเชิงปฏิบัติการ พบว่า ปัญหาที่ประชุมเห็นว่าเป็นปัญหาที่ต้องรับการแก้ไข อย่างจริงจัง สมาชิกแต่ละกลุ่มร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยสรุปได้ดังนี้

1. การสร้างความเชื่อมั่น ความรู้ ความเข้าใจที่จะสามารถทำการท่องเที่ยวในชุมชนได้ เป็น สิ่งสำคัญที่ประชาชนในชุมชนไทยพวนเห็นว่าต้องสร้างความเชื่อมั่น ความรู้ ความเข้าใจด้านการ ท่องเที่ยว และการชี้ประเด็นให้ถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวให้เป็นเครื่องมือในการอนุรักษ์ วัฒนธรรมไทยพวน สร้างรายได้ สร้างชื่อเสียง ตลอดจนจนให้คนในชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

2. งบประมาณ ขาดงบประมาณสนับสนุนทางการท่องเที่ยวจากหน่วยงานท้องถิ่น/หน่วยงาน ภาครัฐ ยังต้องพึ่งพาจากภาครัฐท้องถิ่น

3. บุคลากร ยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยวในการเป็นผู้นำในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวอย่างน้อย

4. การบริหารจัดการ ที่เป็นกระบวนการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ยังไม่ชัดเจน สภาพสิ่งแวดล้อมในชุมชนยังไม่พร้อมด้านการท่องเที่ยวอย่างสมบูรณ์ ขาดสิ่งดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวภายในชุมชนไทยพวนได้ ตลอดจน การประชาสัมพันธ์ชุมชนไทยพวนให้เป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยว ชุมชนอื่นๆ และบุคคลทั่วไป แต่ในลักษณะของแหล่งท่องเที่ยวหรือกิจกรรมที่เป็นการท่องเที่ยวภายในชุมชนไทยพวนยังน้อยอยู่ ตลอดจนการจัดทำป้ายสื่อความหมาย สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อเผยแพร่ข้อมูลของชุมชนไทยพวนยังอยู่ระหว่างการพัฒนา และขาดการสืบทอดวัฒนธรรมให้กับอนุชนรุ่นหลัง ซึ่งจะขาดความเชื่อมโยงที่ถ่ายทอดวัฒนธรรมประเพณีของไทยพวนให้แก่คนรุ่นหลัง

โดยบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่สามารถมาเป็นสิ่งที่จะช่วยในการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนได้ คือ หน่วยงานระดับองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ผู้นำชุมชนที่เป็นผู้นำชุมชนโดยตำแหน่ง และประชาชนในชุมชนไทยพวน หน่วยงานทางศาสนา เช่น วัด หรือ พระ โดยใช้แนวคิด “บวร” คือ บ้าน วัด โรงเรียน ช่วยกันประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จักเพิ่มมากขึ้น สร้างความรู้ ความเข้าใจในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนให้แก่คนในชุมชน จัดตั้งคณะกรรมการจัดการการท่องเที่ยวให้เป็นรูปธรรม ทั้งระดับชุมชน และระดับตำบล รวมถึงการหาอาสาสมัครในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนภายในชุมชน ตลอดจนการระดมทุนร่วมกันจากคนในชุมชนไทยพวน การฟื้นฟูวัฒนธรรมดั้งเดิมของไทยพวนให้เป็นรูปธรรม ซึ่งเป็นแนวทางในการอนุรักษ์ สืบสาน วัฒนธรรมประเพณีที่ดั้งเดิมและนำมาเป็นสินค้าทางการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนให้เป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยว ทำให้คนในชุมชนไทยพวนจะมีสุขภาพร่างกายและจิตใจที่มีความสุข ประชาชนในชุมชนร่วมกันทำอาหาร สร้างความสามัคคีในชุมชน และสามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวชมในชุมชนไทยพวน ในอนาคตมีนักท่องเที่ยวที่จะมาศึกษาวัฒนธรรมไทยพวนเพิ่มมากขึ้น หน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนให้การสนับสนุนด้านงบประมาณในการฟื้นฟูวัฒนธรรมไทยพวน และคนอนุชนรุ่นหลังสืบสานต่อการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน รักษาวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชนไทยพวน คนในชุมชนเกิดความเข้าใจการท่องเที่ยว มีส่วนร่วมเพิ่มมากขึ้น ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เกิดงานขึ้นในชุมชน มีรายได้เข้าสู่ชุมชน/ชาวบ้านเกิดรายได้ ชุมชนเข้มแข็ง และเกิดกลุ่มคณะทำงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน

ผู้วิจัยนำข้อมูลต่างๆ ที่ได้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการ ที่ผู้นำชุมชน ตัวแทนคนในชุมชน ร่วมกันแสดงความคิดเห็นและอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับปัญหา วิธีการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผลที่ได้จากการแก้ไขปัญหา มาสรุปเป็นรายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการและคืนข้อมูลกลับสู่ชุมชนเพื่อจัดการประชุมสนทนากลุ่มในครั้งต่อไป

2. ผลจากการจัดการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผู้วิจัยเชิญผู้นำชุมชนและตัวแทนคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ตัวแทนจากชุมชนไทยพวน จำนวน 8 - 12 คน จำนวน 1 ครั้ง ใช้ระยะเวลา 1 -2 ชั่วโมง ในวันเสาร์ที่ 18 มิถุนายน 2559 ณ สำนักงานกองทุนหมู่บ้าน เวลา 09.00 – 11.00 น. โดยผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลรายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการ เมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม 2559 ให้ที่ประชุมสนทนากลุ่มรับทราบ ตรวจสอบข้อมูล พร้อมทั้งพิจารณาและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน โดยเปิดโอกาสให้ทุกคนร่วมอภิปรายและแสดงความคิดเห็น ผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นคำถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม โดยให้ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มอภิปรายร่วมกัน จากรายงานสรุปการประชุมเชิงปฏิบัติการที่ผู้วิจัยคืนข้อมูลกลับไปให้ชุมชนและพิจารณาปัญหาของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวที่มีปัญหาอย่างไร และที่ประชุมสนทนากลุ่มร่วมกันลงความเห็นว่าจะเห็นประเด็นปัญหาใดที่ชุมชนสามารถแก้ไขปัญหาได้จริง และสามารถจัดการได้เอง โดยบนพื้นฐานของทรัพยากรที่ชุมชนมีอยู่ในชุมชนไทยพวน และร่วมกันคิดหาวิธีการในการแก้ไขปัญหาของชุมชน โดยที่ประชุมสนทนากลุ่มร่วมกันแสดงความคิดเห็นด้านปัญหาที่คิดว่าสามารถแก้ไขได้ สามารถสรุปภาพรวมจากที่ประชุมสนทนากลุ่ม ตามตารางที่ 47 ดังนี้

ตารางที่ 47 แนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน จำแนกตามประเด็นปัญหา วิธีการแก้ไข และกิจกรรม

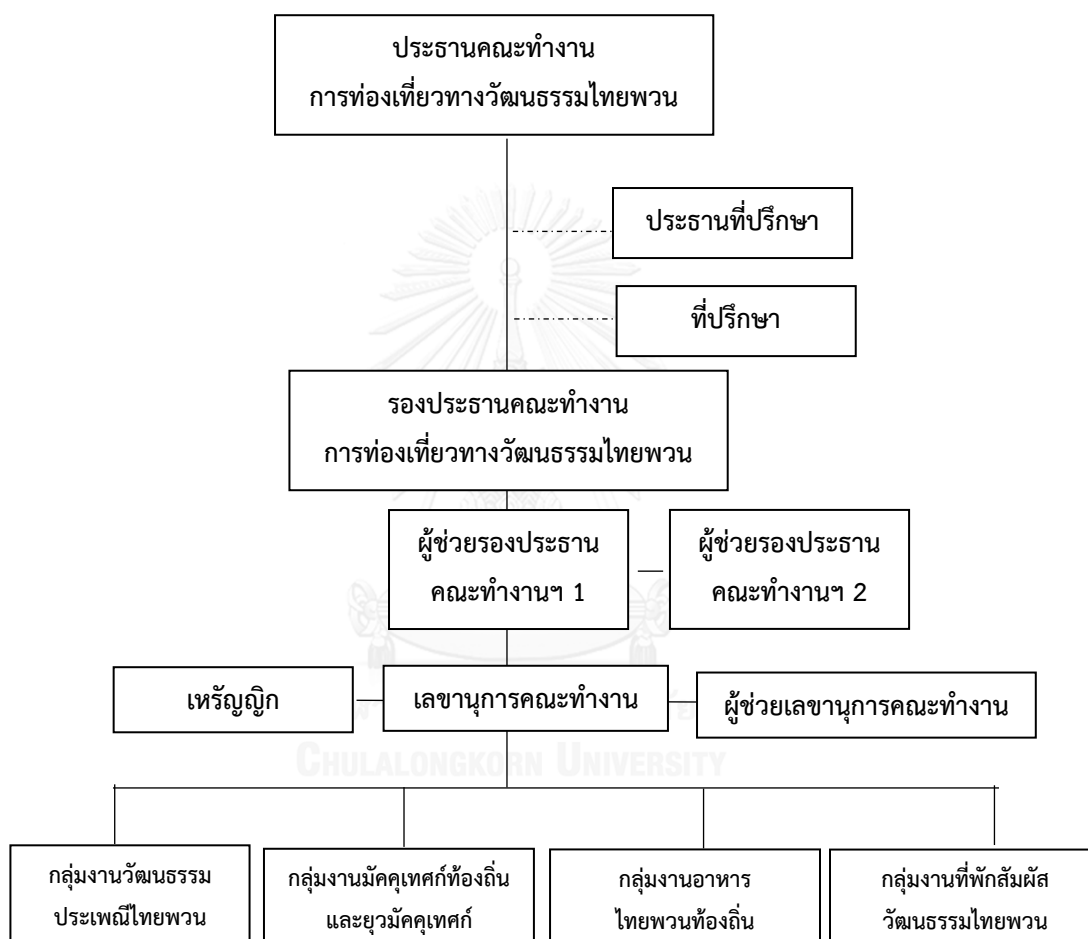
ประเด็นปัญหา	วิธีการแก้ไข	กิจกรรม
1. ด้านความรู้ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยวของประชาชนในชุมชนไทยพวน	สร้าง/ถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยว	เปิดเวทีชาวบ้าน ชี้แจงข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวแก่คนในชุมชน โดยละเอียด และประกาศให้เป็นหมู่บ้านการท่องเที่ยวไทยพวน
	จัดหาคนที่สนใจการท่องเที่ยวเพื่อสร้างความ	ประชาสัมพันธ์ให้รับทราบในชุมชนไทยพวนแก่ผู้ที่สนใจที่

ประเด็นปัญหา	วิธีการแก้ไข	กิจกรรม
2. ผู้นำในการจัดการการ ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	ร่วมมือ ในรูปแบบกลุ่มงาน ย่อย จัดหาผู้นำในด้านต่างๆ ที่ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวทาง วัฒนธรรม โดยระดมความคิด ของผู้นำชุมชน คนในชุมชน ซึ่ง เป็นผู้นำตามธรรมชาติหรือ ผู้นำในด้านงานนั้นๆที่เป็นคน ในชุมชน	จะเข้าร่วมการจัดการการ ท่องเที่ยวภายในชุมชน จัดตั้งคณะทำงาน/ คณะกรรมการการท่องเที่ยว รูปแบบกลุ่มงาน โดยมี 4 กลุ่ม งาน คือ - กลุ่มงานวัฒนธรรมประเพณี - กลุ่มงานมัคคุเทศก์ท้องถิ่น และยุวมัคคุเทศก์ - กลุ่มงานอาหารไทยพวน ท้องถิ่น - กลุ่มงานที่พักสัมผัส วัฒนธรรมไทยพวน
3. การประชาสัมพันธ์/การ สร้างอัตลักษณ์ของชุมชนไทย พวน	เผยแพร่สถานที่ท่องเที่ยวใน ชุมชนไทยพวน ให้ข้อมูล ข่าวสารต่างๆ แก่นักท่องเที่ยว ที่เข้ามาในชุมชนไทยพวน	- เส้นทางท่องเที่ยวทาง วัฒนธรรมไทยพวน - โปรแกรมการท่องเที่ยวทาง วัฒนธรรมไทยพวน - ป้ายประชาสัมพันธ์ - เผยแพร่ผ่านสื่อออนไลน์ - ฟื้นฟู/ปรับปรุงสถานที่ต่างๆ ที่เกิดความทรุดโทรมให้พร้อม กับการเปิดหมู่บ้านท่องเที่ยว ไทยพวน

จากตารางที่ 47 พบว่า ปัญหาความรู้ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยวของประชาชนในชุมชนไทยพวนที่ยังน้อย มีวิธีการคือ สร้าง/ถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยว ประชุมชี้แจงเพื่อจัดหาบุคลากรที่มีความรู้ด้านการท่องเที่ยวมาถ่ายทอดให้แก่ประชาชนในชุมชน และ จัดหาประชาชนในชุมชนที่สนใจด้านการท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาในรูปแบบของคณะทำงานท่องเที่ยวในชุมชน ด้านผู้นำ

ในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม โดยจัดหาผู้นำในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม โดยระดมความคิดของผู้นำชุมชน ประชาชนในชุมชน ซึ่งเป็นผู้นำตามธรรมชาติหรือผู้นำในด้านงานอื่นๆ และด้านการประชาสัมพันธ์/การสร้างอัตลักษณ์ของชุมชนไทยพวน การให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องแก่นักท่องเที่ยว

นอกจากนี้ ที่ประชุมสนทนากลุ่ม ได้เสนอวางโครงสร้างคณะกรรมการ/คณะทำงานการท่องเที่ยวของชุมชนไทยพวน โดยมีรายละเอียด ดังแผนภาพที่ 15 ดังนี้

แผนภาพที่ 15 โครงสร้างคณะทำงานการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน

จากแผนภาพที่ 15 โครงสร้างคณะทำงานการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน ที่ประชุมสนทนากลุ่มร่วมกันเสนอร่างโปรแกรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน ในรูปแบบ เต็มวันและแบบค้างคืน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

แบบเต็มวัน ไหว้ศาลปู่เจ้า-ย่าเมือง ไหว้พระตามวัดต่างๆ ที่มีสถาปัตยกรรมไทยพวน ล่องเรือชมวิถีชีวิตริมน้ำ ชิมอาหารไทยพวน รำวงย้อนยุคบาเซโรป (ฉบับร่าง)

- เวลา 8.00 น. นักท่องเที่ยวดำเนินทางถึงชุมชนไทยพวน อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี
- เวลา 8.00 - 8.30 น. ไหว้ศาลปู่เจ้า-ย่าเมือง พร้อมรับฟังข้อมูลประวัติความเป็นมาของชุมชนไทยพวน
- เวลา 8.30-12.00 น. ล่องเรือชมวิถีชีวิตริมน้ำของชุมชนไทยพวนและรับฟังบรรยายข้อมูลประวัติความเป็นมาของชุมชนไทยพวน พร้อมไหว้พระที่วัดบ้านสุตรวัดบ้านหมี่
- เวลา 12.00-13.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน ณ วัดลานคา
- เวลา 13.00-14.00 น. ไหว้พระสักการะรอยพระพุทธรูปไม้ตะเคียน หลวงพ่อบารมี พระพุทธเจ้าพิชิตมาร พระแก้วมรกต
- เวลา 14.00-15.30 น. ชมและเข้าร่วมการสาธิตอาหารไทยพวนท้องถิ่น ประเพณีเผาข้าวหลาม ประเพณีกำฟ้า และรับประทานอาหารว่าง
- เวลา 15.30-16.15 น. เข้าร่วมการรำวงย้อนยุค “รำบาเซโรป” ของคนไทยพวน เพื่อเป็นการออกกำลังกายร่วมกันระหว่างนักท่องเที่ยว และคนในชุมชนไทยพวน
- เวลา 16.15-17.30 น. นักท่องเที่ยวและผู้นำชุมชน คณะทำงานการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน คณะกรรมการหมู่บ้าน ตัวแทนประชาชน ร่วมกันแสดงความคิดเห็นด้านการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชน และอภิปรายร่วมกัน
- เวลา 17.30 น. ไหว้ศาลปู่เจ้า-ย่าเมือง ศาลบรรพชนคนไทยพวน และเดินทางกลับ

แบบค้างคืน

วันที่ 1 ไหว้ศาลปู่เจ้า-ย่าเมือง ไหว้พระตามวัดต่างๆ ที่มีสถาปัตยกรรมไทยพวน ล่องเรือชมวิถีชีวิตริมน้ำ ชิมอาหารไทยพวน รำวงย้อนยุคบาเซโรป

- เวลา 8.00 น. นักท่องเที่ยวดำเนินทางถึงชุมชนไทยพวน อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี
- เวลา 8.00 - 8.30 น. ไหว้ศาลปู่เจ้า-ย่าเมือง พร้อมรับฟังข้อมูลประวัติความเป็นมาของชุมชนไทยพวน
- เวลา 8.30-12.00 น. ล่องเรือชมวิถีชีวิตริมน้ำของชุมชนไทยพวนและรับฟังบรรยายข้อมูลประวัติความเป็นมาของชุมชนไทยพวน พร้อมไหว้พระที่วัดบ้านสุตรวัดบ้านหมี่
- เวลา 12.00-13.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน ณ วัดลานคา

เวลา 13.00-14.00 น. ไหว้พระสักการะรอยพระพุทธรูปบาทไม้ตะเคียน หลวงพ่อบารมี พระพุทธเจ้า
พิชิตมาร พระแก้วมรกต

เวลา 14.00-16.00 น. ชมและเข้าร่วมการสาธิตอาหารไทยพวนท้องถิ่น ประเพณีเผาข้าวหลาม
ประเพณีกำฟ้า และรับประทานอาหารว่าง

เวลา 16.00 น. เข้าที่พักสัมผัสวัฒนธรรมไทยพวน (Home Stay) และพักผ่อนตามอัธยาศัย

เวลา 17.00-18.00 น. เข้าร่วมการร่ววงย้อนยุค “รำบาเซโรป” ของคนไทยพวน เพื่อเป็นการ
ออกกำลังกายร่วมกันระหว่างนักท่องเที่ยว และคนในชุมชนไทยพวน

เวลา 18.00 – 19.00 น. รับประทานอาหารเย็นร่วมกัน

วันที่ 2

เวลา 6.00 – 6.30 น. ทำบุญใส่บาตรร่วมกัน (หากตรงกับวันพระ เชิญนักท่องเที่ยวมาร่วมทำบุญ
ที่วัดร่วมกับคนในชุมชน)

เวลา 6.30 - 7.00 น. ปั่นจักรยานสูดอากาศยามเช้า

เวลา 7.30 – 8.30 น. รับประทานอาหารเช้าแบบท้องถิ่น

เวลา 9.00 – 10.30 น. ชมบ้านศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมไทยพวน บ้านลุงพาว นิธิประภากุล
ปราชญ์ชาวบ้าน

เวลา 10.30 – 12.00 น. นักท่องเที่ยวและผู้นำชุมชน คณะทำงานการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทย
พวน คณะกรรมการหมู่บ้าน ตัวแทนประชาชน ร่วมกันแสดงความคิดเห็น
ด้านการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชน และอภิปรายร่วมกัน

เวลา 12.00 – 13.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน

เวลา 13.00 น. ไหว้ศาลปู่เจ้า-ย่าเมือง ศาลบรรพชนคนไทยพวน และเดินทางกลับ

กล่าวโดยสรุป จากการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยคณะกรรมการหมู่บ้านลาน
คา ผู้นำชุมชน ตัวแทนคนในชุมชน ที่ร่วมกันแสดงความคิดเห็นและอภิปรายร่วมกันพิจารณาเกี่ยวกับ
ปัญหาของชุมชนไทยพวน วิธีการแก้ไข และกิจกรรมที่จะดำเนินการ อยู่บนพื้นฐานของทรัพยากรที่
ชุมชนมีอยู่ในชุมชนไทยพวน โดยมีกลุ่มทำงาน 4 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มงานวัฒนธรรมประเพณี 2) กลุ่ม
งานมัคคุเทศก์ท้องถิ่นและยุวมัคคุเทศก์ 3) กลุ่มงานอาหารไทยพวนท้องถิ่น และ
4) กลุ่มงานที่พักสัมผัสวัฒนธรรมไทยพวน และพัฒนาให้อยู่ในรูปแบบโปรแกรมการท่องเที่ยว จาก
กิจกรรมต่างๆ สามารถแยกออกเป็นฐานกิจกรรม คือ ฐานที่ 1 ฐานศึกษาวัฒนธรรมประเพณีไทยพวน
ฐานที่ 2 ฐานการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยพวน ฐานที่ 3 ฐานการทำข้าวหลามและอาหารไทยพวน ฐานที่
4 ฐานศึกษาวิถีชีวิตชุมชนไทยพวน และร่างกำหนดการการท่องเที่ยวทาง
วัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน แบบค้างคืน จำนวน 2 วัน 1 คืน ที่ประชุมขอพิจารณาในวาระต่อไป ใน

การประชุมคณะกรรมการหมู่บ้านในเดือนกรกฎาคม 2559 ในส่วนของกลุ่มงานที่พัทสัมผัสนวัฒนธรรมไทยพวน ชุมชนไทยพวนยังไม่พร้อมในการจัดการ เนื่องจากต้องมึงบประมาณในการจัดการและยังไม่มีตัวแทนของคนในชุมชนที่จะพร้อมในการเปิดบ้านตนเองให้เป็นที่พัทสัมผัสนวัฒนธรรมไทยพวน ผู้วิจัยจึงเสนอในที่ประชุมสนทนากลุ่มให้พิจารณาอีกครั้งเพื่อนำไปสู่การทดสอบรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยชุมชนในขั้นตอนการวิจัยที่ 3 ต่อไป

จากขั้นตอนการวิจัยที่ 2 การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการสนทนากลุ่ม เพื่อให้รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน ให้ชุมชนเป็นผู้ดำเนินการเองและเพื่อชุมชน โดยคำนึงถึงทรัพยากรทางวัฒนธรรมของชุมชน ชีตความสามารถและศักยภาพของชุมชนไทยพวน ผู้วิจัยจึงเข้าร่วมการประชุมคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน บ้านลานคา อำเภอบางปลาม้า ในวันเสาร์ที่ 6 สิงหาคม พ.ศ. 2559 เวลา 9.30 – 11.00 น. จังหวัดสุพรรณบุรี และในวันจันทร์ที่ 5 กันยายน พ.ศ. 2559 เวลา 09.30 – 12.00 น. ณ สำนักงานกองทุนหมู่บ้าน ผู้วิจัยได้นำเสนอกำหนดการฉบับร่าง รายละเอียดต่างๆ ในการทดสอบรูปแบบ ฯ ให้ที่ประชุมคณะกรรมการหมู่บ้าน คณะทำงานด้านการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน เพื่อปรึกษาหารือแนวทางการจัดการทดสอบรูปแบบ ฯ ปรับปรุงกำหนดการ ชี้แจงรายละเอียดการดำเนินงาน ตลอดจนการมอบหมายความรับผิดชอบร่วมกันแก่ผู้นำชุมชน ผู้ที่เกี่ยวข้อง จิตอาสาในจัดเตรียมสถานที่ บุคลากรในการต้อนรับ ที่พัทแก่ผู้เข้าร่วมการทดสอบรูปแบบ ฯ ชี้แจงรายละเอียดในการทดสอบรูปแบบฯ ที่ได้จากการดำเนินการวิจัยขั้นตอนที่ 1 และขั้นตอนที่ 2 เพื่อเตรียมความพร้อมกับการทดสอบรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน ในที่ประชุมคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านกำหนดวันที่ทดสอบรูปแบบฯ ในระหว่างวันเสาร์ที่ 17 – 18 กันยายน พ.ศ. 2559 โดยมีรายละเอียดของกำหนดการ ดังนี้

วันที่ 1 วันเสาร์ที่ 17 กันยายน 2559 ไหว้ศาลปู่เจ้า-ย่าเมือง ไหว้พระตามวัดต่างๆ ตามสถาปัตยกรรมไทยพวน ล่องเรือชมวิถีชีวิตริมน้ำ ชิมอาหารท้องถิ่น รำวงย้อนยุคบาสโลบ

เวลา 7.00 น. พบกันที่ข้างเคยูโฮม (KU Home) ประตู 3 ม.เกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน

เวลา 9.00-9.30 น. นักท่องเที่ยวเดินทางถึงจังหวัดสุพรรณบุรี และเดินทางถึงรีสอร์ทบ้านสวนแผ่นดินแม่

เวลา 9.30-10.30 น. นักท่องเที่ยวลงเรือเพื่อชมวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น รินน้ำท่าจีน และรับฟังบรรยายข้อมูลประวัติ ความเป็นมาของชุมชนของจังหวัดสุพรรณบุรี

เวลา 10.30-11.30 น. ขึ้นเรือที่วัด เพื่อไหว้พระที่ **(1) วัดบ้านสูตร**

เวลา 11.30-13.00 น. รับประทานอาหารกลางวันริมแม่น้ำท่าจีน บริเวณริมวัดลานคา (อาหารกล่อง/บุฟเฟต์) เดินข้ามสะพานแขวน เยี่ยมชม **ตลาดเก่าห้อง** และซื้อสินค้าผลิตภัณฑ์ของชุมชนบ้านเก่าห้อง

- เวลา 13.00 -14.00 น. ไหว้พระ ณ (2) วัดบ้านหมี่ และศึกษาหาความรู้ ณ (3) ศูนย์การเรียนรู้ บ้านลุงพาว ปกานินิสกุล ประชาชนชาวบ้าน และผ่าน (4) วัดบ้านดำน (5) วัดกกม่วง
- เวลา 14.00-15.00 น. (6) ไหว้พระชมเรือโบราณ ณ วัด มณีวรรณ (7) วัดดอกบัว เยี่ยมชมโบสถ์ที่ทำจากศิลาแลงที่ใหญ่ที่สุดในจังหวัดสุพรรณบุรี (8) ชมวิธีการทำเผาข้าวหลาม ของชาวบ้าน (พร้อมรับประทานอาหารว่าง)
- เวลา 15.00-16.00 น. ไหว้ (9) ศาลปู่เจ้า-ย่าเมือง พร้อมรับฟังข้อมูลประวัติความเป็นมา ไหว้พระสักการะรอยพระพุทธรูปบาทไม้ตะเคียน หลวงพ่อบารมี พระพุทธเจ้าพิชิตมาร (10) ณ วัดลานคา โดยผู้นำชุมชน/จิตอาสา และ ยุวมัคคุเทศก์ วัดลานคา
- เวลา 16.00-17.00 น. รับประทานอาหารเย็น
- เวลา 17.00 -18.30 น. เข้าร่วมการ (11) ไร่รวงย้อนยุค “บาสโลบ” ของคนไทยพวน เพื่อเป็นการสืบทอดวัฒนธรรมไทยพวนร่วมกันระหว่างนักท่องเที่ยวและคนในชุมชนไทยพวน
- เวลา 18.30-19.00 น. เดินทางกลับที่พัก บ้านสวนแผ่นดินแม่
- เวลา 19.00 น. พักผ่อนตามอัธยาศัย

วันที่ 2 วันอาทิตย์ที่ 18 กันยายน 2559 ทำอาหารไทยพวน อภิปรายด้านการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนร่วมกัน

- เวลา 7.00 - 8.00 น. ทำธุระส่วนตัว รับประทานอาหารเช้า
- เวลา 8.00 น. เตรียมสัมภาระขึ้นรถบัส พร้อมออกเดินทางไปวัดลานคา
- เวลา 9.00 - 11.00 น. นักท่องเที่ยวร่วมกิจกรรม (12) ทำอาหารไทยพวนร่วมกับชาวบ้านไทยพวน พร้อมทำบุญถวายเพลพระ ถวายสังฆทานร่วมกัน (จัดเตรียมของไว้ให้) ณ วัดลานคา
- เวลา 11.00 - 12.00 น. นักท่องเที่ยวและผู้นำชุมชน คณะทำงานการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน คณะกรรมการหมู่บ้าน ตัวแทนประชาชน ร่วมกันแสดงความคิดเห็นด้านการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชน และอภิปรายร่วมกัน
- เวลา 12.00 - 13.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน และถ่ายรูปหมู่ร่วมกัน
- เวลา 13.00 น. ไหว้ศาลปู่เจ้า-ย่าเมือง ศาลบรรพชนคนไทยพวน
- เวลา 13.00 - 14.00 น. เยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์ลูกหลานมังกร (ตามอัธยาศัย)
- เวลา 14.00 - 15.00 น. แวะซื้อของฝาก ณ ร้านเอกชัย
- เวลา 15.00 - 16.30 น. เดินทางกลับกรุงเทพฯ

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นตอนการวัดผล (Measurement) ของรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน

ผู้วิจัยเชิญบุคคลที่นำมาเป็นกลุ่มตัวอย่างในการทดสอบรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน จำนวน 25 คน ผู้นำชุมชนและคณะกรรมการหมู่บ้าน และตัวแทนจากชุมชนไทยพวน เพื่อเข้าร่วมในการทดสอบรูปแบบ ๆ จำนวน 1 ครั้ง ใช้ระยะเวลา 2 วัน 1 คืน ระหว่างวันเสาร์ที่ 17 – วันอาทิตย์ที่ 18 กันยายน พ.ศ. 2559 ณ บ้านลานคา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี และมีการประเมินรูปแบบ ๆ จากแนวคิดการทบทวนหลังปฏิบัติงาน (After action Review : AAR) เป็นการประชุมกลุ่มหลังจากเสร็จสิ้นการทดลองใช้รูปแบบๆ ระหว่างคนไทยพวน และนักท่องเที่ยว

การนำเสนอข้อมูลการประชุมกลุ่มเพื่อเป็นการประเมินรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน ในวันอาทิตย์ที่ 18 กันยายน พ.ศ. 2559 ที่ประชุมกลุ่มแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน โดยเปิดโอกาสให้ทุกคนร่วมอภิปรายและแสดงความคิดเห็นร่วมกัน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. จากการเข้าร่วมการทดสอบรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน โดยชุมชน ท่านเห็นว่ามีสิ่งใดที่ควรเพิ่มเติมให้ดียิ่งขึ้น นอกเหนือจากกิจกรรมที่ท่านเข้าร่วม

จากการทดสอบรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน ที่ประชุมได้ร่วมแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่เสนอให้ชุมชนไทยพวนพัฒนา พบว่า การประชาสัมพันธ์มีความหลากหลายรูปแบบ การจัดการหารายได้เข้าสู่ชุมชนเพิ่มขึ้น

นักท่องเที่ยวที่เข้าร่วมการทดสอบรูปแบบ ๆ เสนอให้พัฒนาการจัดการเพื่อรักษาเอกลักษณ์ของชุมชนเพื่อความยั่งยืน ถ่ายทอดให้ชนรุ่นหลังรับรู้ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชุมชน และสืบทอดต่อเนื่องไป โดยการเพิ่มกิจกรรมกลุ่มหรือกิจกรรมร่วมกับชุมชน เช่น การทอผ้า การทำจักสาน แต่สิ่งที่ได้สัมผัสก็ถือว่ามีกิจกรรมร่วมแล้ว เช่น การทำอาหารท้องถิ่นร่วมกับชาวบ้าน และให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมทุกกิจกรรม และได้ลงปฏิบัติจริง เช่น การทำข้าวหลาม เป็นต้น นอกจากนี้ การเพิ่มกิจกรรมเครื่องดนตรีของคนไทยพวนให้นักท่องเที่ยวรู้จัก เพิ่มการขายของทางน้ำหรือริมน้ำโดยเป็นลักษณะของตลาดน้ำ และเพิ่มมุมกิจกรรมการถ่ายรูป เพื่อเพิ่มความหลากหลายของกิจกรรมให้แก่นักท่องเที่ยว

2. จากวัฒนธรรมอื่นๆ ที่ท่านเคยสัมผัส มีสิ่งใดที่แตกต่างจากวัฒนธรรมไทยพวนอะไรบ้าง และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนได้

นักท่องเที่ยวชาวไทยเข้าร่วมการทดสอบรูปแบบ ๆ เสนอให้ชุมชนไทยพวนสามารถเพิ่มกิจกรรมเพื่อสุขภาพ สำหรับผู้สูงอายุ การนวดสปา อาหารเพื่อสุขภาพ หรืออาหารท้องถิ่น หรือ

กิจกรรมสำหรับเด็กในชุมชนไทยพวน เช่น การพัฒนามัคคุเทศก์น้อยให้มีเพิ่มมากขึ้น เพื่อการพัฒนาบุคลากรในการจัดการท่องเที่ยวในชุมชนไทยพวน และสามารถเป็นการถ่ายทอดความรู้ประวัติศาสตร์ความเป็นมา ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชนไทยพวนสู่อนุชนรุ่นหลัง

จากที่นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เคยสัมผัสมาในกิจกรรมของชุมชนลาวโซ่ง จะมีกิจกรรมเลี้ยงผีบ้าน ผีเรือน ผีบรรพบุรุษ ซึ่งเคยได้ร่วมกิจกรรมของกลุ่มลาวโซ่งทำให้เราได้ทราบพิธีกรรมของกลุ่มชนมากขึ้น ถ้าทางชุมชนไทยพวนมีกิจกรรมที่สื่อถึงความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนไทยพวนจะเป็นการสร้างโอกาสให้นักท่องเที่ยวหรือผู้ที่มาเยือนในชุมชนได้สัมผัสถึงวัฒนธรรมของไทยพวนมากยิ่งขึ้น ตลอดจนการใช้ภาษาไทยพวน การแต่งกายแบบไทยพวน ควรให้เป็นเอกลักษณ์ประจำถิ่นและใช้ในชีวิตจริงเพื่อสะท้อนถึงความเป็นเอกลักษณ์ คุณค่าของวัฒนธรรมให้คงอยู่และถ่ายทอดสู่คนรุ่นหลังและนักท่องเที่ยวต่อไป

การจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนมีมัคคุเทศก์น้อยหรือยุวมัคคุเทศก์มาแนะนำและอธิบายข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับวัดลานคา สร้างความประทับใจให้นักท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้าร่วมการทดสอบรูปแบบฯ เสนอให้จัดเป็นการให้บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) เป็นศูนย์กลางการเผยแพร่วัฒนธรรมไทยพวนของชุมชน และเป็นศูนย์รวมข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนให้ครอบคลุมการบริการ

3. ทานต้องการกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนของชุมชน (Activity) เพิ่มเติมอะไรบ้าง

นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้าร่วมการทดสอบรูปแบบ ฯ เสนอให้มีพื้นที่ที่รวมแหล่งสาธิตการทอผ้าหัตถกรรม เพื่อนักท่องเที่ยวสามารถศึกษาดูงาน พัฒนาสินค้าผลิตภัณฑ์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างชุมชนไทยพวนและนักท่องเที่ยว และเพิ่มซื้อสินค้าที่นักท่องเที่ยวต้องการนำกลับบ้านได้ และในการท่องเที่ยวทางน้ำล่องเรือไหว้พระ 9 วัด สามารถแวะเข้านมัสการได้ทุกวัด เพื่อให้ นักท่องเที่ยวได้สัมผัสวัฒนธรรมของไทยพวนและชมวิถีชีวิตของชุมชนริมน้ำ และพัฒนาให้มีที่พักแบบสัมผัสวัฒนธรรมไทยพวน โดยการพักค้างคืนกับชาวบ้าน (Home Stay) ในชุมชนไทยพวนจะทำให้ นักท่องเที่ยวเข้าใจชีวิตความเป็นอยู่มากขึ้น เกิดการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมร่วมกัน และสร้างความคุ้นเคยระหว่างคนในชุมชนไทยพวนและนักท่องเที่ยว และเสนอให้เพิ่มศึกษา/การสาธิตการทอผ้าของไทยพวน ซึ่งนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ได้เข้าร่วมการทดสอบรูปแบบ ฯ เสนอให้ชุมชนไทยพวน นำเสนอชื่อลายผ้าของชาวไทยพวนที่ใส่มาต้อนรับซึ่งเป็นลายที่เป็นเอกลักษณ์ เพราะชาวลาวส่วนใหญ่จะมีลายผ้าเป็นเอกลักษณ์ของตัวเอง เพื่อให้ นักท่องเที่ยวและผู้ที่จะเข้ามาเยือนต่อไปได้รับทราบข้อมูล และเป็นการเผยแพร่วัฒนธรรมไทยพวนต่อไป

ตารางที่ 48 กิจกรรมที่ผู้เข้าร่วมการทดสอบรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน โดยชุมชนต้องการให้จัดเป็นกิจกรรมในชุมชนไทยพวน

กิจกรรม	จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทย (N = 25)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1) ศึกษาประเพณีวัฒนธรรมไทยพวน	6	24.00
2) ชมเทศกาลประเพณีกำฟ้าและประเพณีดั้งเดิมของไทยพวน	9	36.00
3) ศึกษาการประกอบอาชีพของคนไทยพวน	6	24.00
4) ทดลองทำหัตถกรรมของไทยพวน	6	24.00
5) ศึกษา/การสาธิตการทำอาหารไทยไทยพวน	5	20.00
6) ชมประเพณี การละเล่นของไทยพวน	9	36.00
7) พักค้างคืนกับชาวบ้าน (Home Stay) ในชุมชนไทยพวน	6	24.00
8) นมัสการสิ่งศักดิ์สิทธิ์ โบราณสถานของไทยพวน	4	16.00
9) ศึกษา/การสาธิตการทำผ้าของไทยพวน	7	28.00
10) ศูนย์เรียนรู้ชุมชนไทยพวน	5	20.00
11) ชมเส้นทางวัฒนธรรมไทยพวน	4	16.00
12) นั่งเรือชมธรรมชาติและวิถีชีวิตของคนไทยพวน	5	20.00
13) ซี่จักรยานศึกษาเส้นทางวัฒนธรรมไทยพวน	7	28.00

จากตารางที่ 48 จากที่ประชุมการทบทวนผลหลังการปฏิบัติงาน พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้าร่วมการทดสอบรูปแบบ ฯ มีเห็นว่า การชมเทศกาลประเพณีกำฟ้าและประเพณีดั้งเดิมของไทยพวน และชมประเพณี การละเล่นของไทยพวน จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 36.00

4. ด้านสิ่งดึงดูดใจในการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนในชุมชน (Attraction)

จากการจัดการประชุมหลังจากการทดสอบรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน (After action Review : AAR) พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้าร่วมการทดสอบรูปแบบ ๆ มีความประทับใจด้านความเป็นธรรมชาติของป่าไม้ สายน้ำ นกกระจาบทำรัง สภาพแวดล้อมธรรมชาติ และเป็นพื้นที่ส่วนหนึ่งของจังหวัดสุพรรณบุรี ภูมิวิถีชีวิตของชุมชนริมแม่น้ำท่าจีนมีสถานที่เก๋ๆ จำนวนมาก แต่ยังไม่ได้รับการบูรณะให้สามารถเข้าไปชมได้ ในการเดินทางทางน้ำ อาจปรับภูมิทัศน์บ้างตามสมควร และควรจำกัดจำนวนเรือ/หรือขนาดเรือให้เหมาะสม เพื่อลดการเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อม

ด้านวัฒนาอารามต่างๆ ประเพณีซึ่งกลุ่มชนมีประเพณี พิธีกรรมเป็นของตนเอง เช่น การรำวงบาสโลบ ศูนย์การเรียนรู้ทางวัฒนธรรมไทยพวน การแต่งกาย เป็นเอกลักษณ์ ความเข้มแข็งของคนในชุมชน ผู้นำและคนในชุมชน อีกทั้งการได้มาสัมผัสสัมผัสสองฝั่งแม่น้ำ ภูมิวิถีชีวิต การประกอบอาชีพ บ้านริมน้ำ เป็นสิ่งที่น่าประทับใจ

ด้านวิถีชีวิตที่ยังเรียบง่าย ความสามัคคีกันในชุมชน มีจิตอาสา การร่วมมือร่วมใจ ตลอดจนมีวัฒนธรรมการรำวงบาสโลบที่มีเอกลักษณ์โดดเด่น และเครื่องแต่งกายของคนในชุมชน

5. ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility)

ด้านการเข้าถึงของแหล่งท่องเที่ยวมีเหมาะสมแล้ว การคมนาคมที่สะดวก ทั้งทางบกและทางน้ำ แต่ต้องดูแลและปรับปรุงให้อยู่ในสภาพที่ดีตลอดไป แต่ในบางแหล่งท่องเที่ยวยังเข้าถึงได้ยาก ในบางวัดที่น่าสนใจแต่ไม่มีโอกาสได้เข้าไปเยี่ยมชม ควรใช้รถขนาดเล็กในการเดินทางเพื่อสะดวกต่อการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวบางแห่ง และการสืบค้นข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวกับไทยพวนสามารถสืบค้นด้านอินเทอร์เน็ต และมีการใช้การประชาสัมพันธ์แบบปากต่อปาก

6. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน (Amenity)

ความพร้อมด้านสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า นักท่องเที่ยวที่เข้าร่วมการทดสอบรูปแบบ ๆ มีความพอใจในการเตรียมพร้อมด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ครบครันถือว่าครบในระดับขั้นพื้นฐาน เสนอให้เพิ่มเติมในด้านที่พักและห้องน้ำให้อยู่ในได้ชายคาเดียวกัน การคมนาคมตลอดการทดสอบรูปแบบ ๆ มีความสะดวกสบายทั้งทางเรือ ทางบก อาหารการกิน การเดินทางอาจจะมีการติดขัดบ้าง และที่พักก็เหมาะสม แต่เสนอให้มีทางลาดสำหรับนักท่องเที่ยวที่เป็นผู้สูงอายุและผู้ที่นั่งรถวีลแชร์ ตามแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นวัดต่างๆ มีความสะอาด ทั้งบริเวณโดยรอบและห้องน้ำ จำนวนห้องน้ำมีมาก วิวข้างแม่น้ำมีความน่าสนใจ สวยงาม ล่องเรือรับประทานอาหารยามเย็นได้ แต่บางจุดยังขาดตกบกพร่องมาก เช่น ระบบไฟฟ้าในห้องน้ำ กระจาดชำระ หรือสบู่ล้างมือ เป็นต้น

7. ด้านสินค้าและผลิตภัณฑ์ของไทยพวน (Product)

สินค้าของชุมชนพบว่ายังมีน้อย ยังไม่เด่นชัด ส่วนใหญ่เป็นสินค้าจากกลุ่มแม่บ้าน ควรมีการรวมกลุ่มกันในการจัดจำหน่าย และควรมีทุกวัดหรือทุกจุดในการท่องเที่ยวและไม่ควรนำขนมอาหารหรือของที่มิใช่ผลิตภัณฑ์ของชุมชนไทยพวนมารวมจำหน่ายด้วย เพราะจะทำให้ของที่จำหน่ายกลายเป็นของที่ซื้อมาขายต่อ ตลอดจนถึงยังต้องมีการสนับสนุนด้านรูปแบบของผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ การนำเสนอและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และพัฒนาสินค้าและผลิตภัณฑ์ต่างๆ ของชุมชนไทยพวนมาจัดเป็นแหล่งหรือสร้างเป็นสถานที่ศูนย์รวมจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของชุมชน

8. ด้านราคาของสินค้าในชุมชน (Price)

ราคาเหมาะสม คุณภาพดี แต่เสนอให้มีบรรจุภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ หรือรูปแบบของบรรจุภัณฑ์ที่บ่งบอกของสถานที่ท่องเที่ยวชุมชนไทยพวนได้ มีสินค้าน่าสนใจ ขอเสนอให้นำรูปแบบเป็นเอกลักษณ์ เช่น ขนมไข่ปลารูปตัวซีซึ่งเป็นขนมโบราณมีราคาถูกมาก และมีรสชาติอร่อย มีเอกลักษณ์ซึ่งนักท่องเที่ยวชาวไทยบางคน que เข้าร่วมการทดสอบรูปแบบ ๆ ยังไม่เคยรับประทานมาก่อน

9. ด้านการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน (Public Relation)

การโฆษณาและการประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักในการท่องเที่ยวยังไม่เป็นที่กว้างขวางและเป็นที่รู้จักของชาวไทยและชาวต่างชาติ ควรมีการประชาสัมพันธ์มากขึ้น และเผยแพร่ข้อมูลต่างๆ ในเว็บไซต์ท่องเที่ยวต่างๆ เนื่องจากเป็นแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ผู้คนยังไม่ค่อยรู้จัก ควรมีประชาสัมพันธ์มากกว่านี้ ทั้งสื่อโทรทัศน์ สิ่งพิมพ์ เพราะเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ เสนอให้มีแผ่นพับแจก มีผู้สื่อความหมาย และมีช่องทางการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลายทาง โดยเฉพาะทางสื่อสังคมออนไลน์ เช่น เฟสบุ๊ค (Facebook) อินสตาแกรม (Instagram) เป็นต้น ด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยว พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้าร่วมการทดสอบรูปแบบ ๆ ยังไม่ทราบเวลาเปิด-ปิด แนะนำให้แจ้งเวลาให้ชัดเจน หรือถ่ายรูปไว้ หรือนำเสนอสิ่งที่ดึงดูดใจแก่นักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ควรมีการจัดอบรมมัคคุเทศก์ให้กับสมาชิกในชุมชนเพื่อให้เป็นบุคลากรในการท่องเที่ยว ให้ข้อมูลที่น่าสนใจ ความรู้ประวัติความเป็นมาของไทยพวน

10. ด้านกายภาพของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน (Physical)

การเปลี่ยนแปลงจากการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นธุรกิจการท่องเที่ยวมากขึ้น แต่ยังคงไว้ซึ่งความเป็นเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมไทยพวน

ด้านความสมบูรณ์ของสภาพแวดล้อม แต่ควรเพิ่มความชัดเจนของเอกลักษณ์ของชุมชนให้เพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะ ภาษาพูด ภาษาเขียน ควรนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน

ด้านพื้นที่ในชุมชนไทยพวน พบว่า มีศักยภาพที่เพียงพอในการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน โดยชุมชนยังเหนียวแน่น มีการกระจายโยชน์อย่างทั่วถึง ทุกคนในชุมชนสำนึกรักบ้านเกิด โดยภาพรวมถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ดี แต่ในส่วนของตลาดเก้าห้องที่ส่วนใหญ่จะปิดร้านเกือบหมด เสนอให้คนในชุมชนเปิดบ้านให้มากกว่านี้ จะทำให้สถานที่ต่างๆ สมบูรณ์มากขึ้น

11. ด้านบุคลากรในชุมชนไทยพวน (People)

จากการประชุมหลังจากการทดสอบรูปแบบ ฯ พบว่า นักท่องเที่ยวประทับใจคนในชุมชนไทยพวนมีความสามัคคี ช่วยเหลือให้ความร่วมมือกันดีเยี่ยม มีส่วนร่วม มีจิตอาสาทำประโยชน์เพื่อชุมชนโดยแท้จริง มีจำนวนบุคลากรในการให้บริการการท่องเที่ยวที่เพียงพอและเหมาะสม บุคลากรของคนในชุมชนมีความพร้อมที่จะสามารถทำการท่องเที่ยวได้ มีการต้อนรับนักท่องเที่ยวน่ารัก ยิ้มแย้มแจ่มใส การพูดจา และที่สำคัญคือเป็นกันเองกับนักท่องเที่ยว แต่ควรต้องสร้างคนรุ่นใหม่เข้ามาทดแทนให้มากขึ้นเพื่อต่อยอดต่อไปในอนาคต

12. ด้านการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมไทยพวนและการมีส่วนร่วม (Participation)

นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้าร่วมการทดสอบรูปแบบ ฯ ได้เรียนรู้และมีส่วนร่วมในการประกอบอาหารไทยพวน เช่น แกงป่นปลาไร่ เป็นต้น การทำบุญเลี้ยงพระโดยให้ยุวมัคคุเทศก์มีส่วนร่วมในการนำสวดถวายสังฆทาน สร้างการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างนักท่องเที่ยวและคนในชุมชนไทยพวน และพัฒนากิจกรรมโดยเพิ่มความหลากหลายของกิจกรรมให้มากขึ้น เช่น การทอผ้า การจักสาน เป็นต้น เพื่อสร้างการรับรู้ด้านวัฒนธรรมไทยพวนแก่นักท่องเที่ยวให้ครอบคลุมในทุกด้าน

คนในชุมชนไทยพวนให้ความร่วมมือดี ทุกคนทำด้วยใจ ในการช่วยกันจัดกิจกรรมและผลงานที่ออกมาถือว่ามีความสมบูรณ์ ด้านการถ่ายทอดความรู้ ข้อมูลต่างๆ ยังไม่มีการถ่ายทอดให้ทราบถึงวัฒนธรรมไทยพวนเท่าที่ควร แต่ได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน ทำให้ได้มีความใกล้ชิดและรับรู้ถึงลักษณะนิสัยของคนไทยพวน

13. ในความคิดเห็นของท่าน ควรมีการทำที่พักสัมผัสวัฒนธรรมไทยพวน (Homestay) ในชุมชนไทยพวนหรือไม่ และถ้ามี ควรทำอย่างไร

จากที่ประชุมหลังจากการทดสอบรูปแบบ ฯ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยเสนอให้ควรมีการทำโฮมสเตย์ แต่ไม่ควรเป็นแบบที่สร้างขึ้นใหม่ ควรให้การสนับสนุนชาวบ้านแต่ละหลังให้มีศักยภาพในการต้อนรับนักท่องเที่ยวเข้าร่วมพักด้วย โดยให้คนในชุมชนเป็นผู้นำเที่ยวและบริการพื้นเมือง มีบริการจักรยานให้ขี่ชมเมือง ซึ่งหากสามารถเป็นห้องพักที่มีห้องน้ำในตัวจะสะดวกสบายมากขึ้น เพื่อศึกษาวัฒนธรรมที่แท้จริงอย่างใกล้ชิด โดยจัดตั้งเป็นศูนย์ชุมชนประจำหมู่บ้าน ในรูปแบบของคณะกรรมการ มีการประชุมร่วมกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ใช้สถานที่ภายในชุมชนให้เป็นที่พักสัมผัสสัมผัสวัฒนธรรมไทยพวน เพราะทำให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสวิถีชีวิตของคนในชุมชนได้อย่างแท้จริง

ทั้งวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ อาหารการกิน เพื่อเวลารับประทานอาหารร่วมกันจะได้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทัศนคติ ระหว่างนักท่องเที่ยวและคนในชุมชนไทยพวน

14. โอกาสและแนวโน้มการเติบโตของการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน

ที่ประชุมหลังจากการทดสอบรูปแบบ ฯ มีความคิดเห็นว่า ชุมชนไทยพวน บ้านลานคา ในอำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี มีโอกาสเติบโต ถ้าหน่วยงานภาครัฐให้การสนับสนุนอย่างจริงจังและชุมชนไทยพวนร่วมใจในการพัฒนา และเผยแพร่ให้เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป ตลอดจนการวางแผนการท่องเที่ยวในจุดท่องเที่ยวที่สำคัญ พัฒนาผลิตภัณฑ์ให้เป็นระบบมากยิ่งขึ้น และมีความเป็นไปได้ โดยเสนอขอทุนงบประมาณในการพัฒนาการท่องเที่ยว ตั้งคณะกรรมการเพื่อเสนอโครงการวิจัยพัฒนาชุมชน สามารถดำเนินการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน ทุกภาคส่วนของคนที่มีความรู้ และภาครัฐ และภาคเอกชน และเร่งหาปราชญ์ชาวบ้านให้เพิ่มมากขึ้นให้มีความหลากหลาย และเกิดความต่อเนื่องจากคนรุ่นหนึ่งสู่อีกรุ่นหนึ่ง

และจากที่ชุมชนมีความเข้มแข็ง มีความสามัคคี เป็นปัจจัยที่สำคัญในการร่วมกันพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน โดยพยายามหาจุดเด่น สิ่งที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนไทยพวน จังหวัด สุพรรณบุรี จะมาสามารถนำมาพัฒนาเป็นการท่องเที่ยวได้ รักษาความเป็นเอกลักษณ์ของไทยพวน รวมถึงต้องเพิ่มการสื่อสารประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น หลากหลายช่องทาง เพื่อให้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชน

15. ในความคิดเห็นของท่าน รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน เป็นอย่างไร

ในที่ประชุมหลังจากการทดสอบรูปแบบ ฯ มีความคิดเห็นให้จัดเป็นระบบให้ครบวงจร จัดกิจกรรมให้ต่อเนื่อง มีกิจกรรมที่ให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมร่วมกับคนในชุมชน และจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับประเพณีหรือวัฒนธรรมดั้งเดิมของแต่ละชุมชนหมุนเวียนกันไปตลอดปี การจัดกิจกรรมที่เสนอการชมวิถีชีวิตของคนในชุมชนทั้งริมสองฝั่งแม่น้ำ มีการทำกิจกรรมร่วมกันทั้งการทำอาหารไทยพวน กิจกรรมการรำวงย้อนยุคบาสโลบ แต่ควรเพิ่มการมีที่พักกับชุมชนร่วมด้วย รวมไปถึงการพัฒนาคนรุ่นหลังให้เป็นบุคลากรการท่องเที่ยว และเพื่อคงความเป็นเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมไทยพวนเพื่อเกิดความต่อเนื่องในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน นอกจากนี้มี การบริหารจัดการที่ดี ในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ทำให้นักท่องเที่ยวประทับใจกับชุมชนไทยพวน และทำให้เกิดการบอกต่อและก่อให้เกิดการมาท่องเที่ยวซ้ำ ส่งผลให้ชื่อเสียงของชุมชนไทยพวนเป็นที่รู้จักมากขึ้น เพิ่มกิจกรรมเส้นทางท่องเที่ยวโดยจักรยาน เนื่องจากปัจจุบันกระแสการปั่นจักรยานเป็นที่นิยม นอกจากจะได้สัมผัสกับวัฒนธรรมไทยพวน ยังส่งเสริมการออกกำลังกาย เพื่อสุขภาพร่างกายเพื่อความสนุกสนาน

16. จากที่ท่านเข้าร่วมการทดสอบรูปแบบฯ ประโยชน์ที่ชุมชนไทยพวนจะได้รับจากการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน

จากที่ประชุมหลังการทดสอบรูปแบบ ฯ เสนอให้ควรฟื้นฟูวัฒนธรรมไทยพวนให้เกิดความยั่งยืน ชุมชนได้รับรายได้จากการท่องเที่ยว เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นร่วมกันเพื่อได้เผยแพร่ชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนต่อนักท่องเที่ยว ได้เครือข่าย องค์กรภาครัฐ เช่น หน่วยงานมหาวิทยาลัย โดยเพิ่มประชุณชาวบ้านโดยการค้นหาหรือประชาสัมพันธ์ให้มาร่วมกัน และสร้างความผูกพัน สามัคคีของคนในชุมชนให้แน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้น ชุมชนได้มีการพัฒนาทางกายภาพ เสริมสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน เช่น การนำสินค้าพื้นเมือง อาหารพื้นเมืองมาจำหน่ายให้นักท่องเที่ยว ชุมชนมีการพัฒนาอย่างเต็มรูปแบบ สร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สร้างความเข้าใจอันดีกับชุมชนอื่นและสร้างความมั่นคงของชาติ และนักท่องเที่ยวมีความประทับใจ และจะมีการบอกต่อ ซึ่งจะทำให้คนอื่นๆ ต้องการมาเที่ยวเพิ่มมากขึ้น และตกแต่งสถานที่ต่างๆที่ควรแนะนำให้นักท่องเที่ยว เช่น วัดต่างๆ สถานที่ที่มีประวัติศาสตร์ยาวนานหรือที่จะดำรงรักษา ควรจำลองวัฒนธรรม ประเพณี ต่างๆ ของคนไทยพวน อาจจะเป็นบุคคล กิจกรรมต่างๆ และนักท่องเที่ยวสามารถลองสวมใส่ชุดไทยพวนที่ทำมาจากผ้าพื้นเมือง โดยอาจจะให้เป็นรูปแบบให้เช่า ซึ่งสามารถเพิ่มรายได้ให้แก่ชุมชน ถ้ามีการอัปโหลดรูปลงสื่อสังคมออนไลน์ (Facebook) ก็จะมีประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในชุมชนไทยพวนได้อีกช่องทาง

17. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ชุมชนไทยพวนจะสามารถพัฒนาได้ ชุมชน และทุกภาคส่วนต้องร่วมมือกันในการจัดกิจกรรม ด้านการจัดห้องพัก หากมีผู้สูงอายุ ควรเป็นห้องพักแยกต่างหาก ควรมีกิจกรรมที่มีการบรรยายถึงประวัติไทยพวน ขนบธรรมเนียมประเพณีอย่างเป็นรูปธรรม การหาแหล่งเรียนรู้หรือวิทยากรมาทำสินค้าแปรรูปในท้องถิ่นเพื่อการจำหน่าย เพื่อเพิ่มรายได้แก่ชุมชน

ด้านการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน เสนอให้ในชุมชนควรมีแผ่นพับ ป้ายบอกทาง แผนที่ เอกสารแสดงรายละเอียดข้อมูลการท่องเที่ยวในชุมชนไทยพวนเพื่อให้นักเดินทางท่องเที่ยวเกิดความน่าสนใจเพิ่มมากขึ้น

สรุปภาพรวมจากการทดสอบรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนและประชุมเพื่อทบทวนหลังการปฏิบัติงาน พบว่า เสนอให้มีพัฒนาการจัดการเพื่อรักษาเอกลักษณ์ของชุมชนเพื่อความยั่งยืน โดยการถ่ายทอดให้ชนรุ่นหลังรับรู้ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชุมชน และสืบทอดอย่างต่อเนื่อง โดยการเพิ่มกิจกรรมกลุ่มหรือกิจกรรมร่วมกับชุมชน และจัดเป็นการให้บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) ให้เป็นศูนย์กลางการเผยแพร่วัฒนธรรมไทยพวนของชุมชน และเป็นศูนย์รวมข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนให้ครอบคลุมการบริการ การพัฒนาภูมิภาคให้มีความเพิ่มขึ้น เพื่อการพัฒนาบุคลากรในการจัดการท่องเที่ยว

ในชุมชนไทยพวน และสามารถเป็นการถ่ายทอดความรู้ ประวัติศาสตร์ความเป็นมา และการจัดอบรม มัคคุเทศก์ให้กับสมาชิกในชุมชนเพื่อให้เป็นบุคลากรในการท่องเที่ยว ให้ข้อมูลที่น่าสนใจ ความรู้ ประวัติความเป็นมาของไทยพวน ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชนไทยพวนสู่อนุชนรุ่นหลัง และควรมีการประชาสัมพันธ์มากขึ้น และเผยแพร่ข้อมูลต่างๆ ในเว็บไซต์ท่องเที่ยวต่างๆ ทั้งสื่อโทรทัศน์ สิ่งพิมพ์ มีสื่อสื่อความหมาย และมีช่องทางการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลายทาง โดยเฉพาะทางสื่อสังคมออนไลน์ ชุมชนไทยพวนมีศักยภาพที่เพียงพอในการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน โดยชุมชนยังเหนียวแน่น มีการกระจายโยชน์อย่างทั่วถึง ทุกคนในชุมชนสำนึกรักบ้านเกิด โดยภาพรวมถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ดี ช่วยเหลือให้ความร่วมมือกันดีเยี่ยม มีส่วนร่วม มีจิตอาสาทำประโยชน์เพื่อชุมชนโดยแท้จริง มีจำนวนบุคลากรในการให้บริการการท่องเที่ยวที่เพียงพอและเหมาะสม คนในชุมชนมีความพร้อมที่จะสามารถทำการท่องเที่ยวได้ ได้เรียนรู้และมีส่วนร่วมในการสร้างการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างนักท่องเที่ยวและคนในชุมชนไทยพวน และพัฒนากิจกรรมให้มีความหลากหลาย และควรมีการทำโฮมสเตย์และให้การสนับสนุนชาวบ้านแต่ละหลังให้มีศักยภาพในการต้อนรับนักท่องเที่ยวเข้าร่วมพักด้วย เพื่อให้นักท่องเที่ยวเข้าใจชีวิตความเป็นอยู่มากขึ้น เกิดการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมร่วมกัน และสร้างความคุ้นเคยระหว่างคนในชุมชนไทยพวนและนักท่องเที่ยว และศึกษาวัฒนธรรมที่แท้จริงอย่างใกล้ชิด โดยจัดตั้งให้เป็นศูนย์ชุมชนประจำหมู่บ้าน ในรูปแบบของคณะกรรมการ มีการประชุมร่วมกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ถ้าหน่วยงานภาครัฐให้การสนับสนุนอย่างจริงจังและชุมชนไทยพวนร่วมใจในการพัฒนา และเผยแพร่ให้เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป ตลอดจนการวางแผนการท่องเที่ยวในจุดท่องเที่ยวที่สำคัญ โดยเสนอขอทุนงบประมาณในการพัฒนาการท่องเที่ยว ตั้งคณะกรรมการเพื่อเสนอโครงการวิจัยพัฒนาชุมชน สามารถดำเนินการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน ทุกภาคส่วนของคนที่มีความรู้ และภาครัฐ และภาคเอกชน และเร่งหาประชาชนชาวบ้านให้เพิ่มมากขึ้นให้มีความหลากหลาย เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องจากคนรุ่นหนึ่งสู่อีกคนหนึ่ง โดยนำสิ่งที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนไทยพวน จังหวัด สุพรรณบุรี มาสามารถนำมาพัฒนาเป็นการท่องเที่ยวได้ รักษาความเป็นเอกลักษณ์ของไทยพวน เพื่อให้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชน จัดเป็นระบบให้ครบวงจร จัดกิจกรรมให้ต่อเนื่อง มีกิจกรรมที่ให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมกับคนในชุมชน และสอดคล้องกับประเพณีหรือวัฒนธรรมดั้งเดิมของแต่ละชุมชนหมุนเวียนกันไปตลอดปี รวมไปถึงการพัฒนาคนรุ่นหลังให้เป็นบุคลากรการท่องเที่ยว และเพื่อคงความเป็นเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมไทยพวนเพื่อเกิดความต่อเนื่องในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน ตลอดจนการใช้ภาษาไทยพวน การแต่งกายแบบไทยพวน ควรให้เป็นเอกลักษณ์ประจำถิ่นและใช้ในชีวิตจริงเพื่อสะท้อนถึงความเป็นเอกลักษณ์ คุณค่าของวัฒนธรรมให้คงอยู่และถ่ายทอดสู่คนรุ่นหลังและนักท่องเที่ยวต่อไป

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นการศึกษาผลสะท้อนที่เกิดขึ้น (Reflection) ของรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน

เป็นขั้นตอนการนำเสนอส่งคืนข้อมูลสู่ชุมชนไทยพวน และให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน มาร่วมกันพิจารณารูปแบบ ฯ เพื่อเป็นการยืนยันความถูกต้องของรูปแบบ ฯ และอภิปรายให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน โดยผู้วิจัยได้นำเสนอผลข้อมูลในการเก็บข้อมูลการวิจัยในแต่ละขั้นตอน ให้ที่ประชุมสนทนากลุ่มรับทราบ ตรวจสอบข้อมูล พร้อมทั้งพิจารณาและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบ ฯ โดยเปิดโอกาสให้ทุกคนร่วมอภิปรายและแสดงความคิดเห็น ในการ และเสนอแนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ในความคิดเห็นของท่าน รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน จะเป็นอย่างไร

ที่ประชุมสนทนากลุ่ม ได้ร่วมกันอภิปรายรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน เสนอโปรแกรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนเป็น 2-3 โปรแกรม ให้มีรูปแบบกิจกรรม ชมศิลปะ หัตถกรรมพื้นบ้าน ชมการแสดงพื้นบ้าน สัมผัสวิถีชีวิตดั้งเดิม เรียนรู้วิถีชีวิตชุมชน เที่ยวชมวัด ปราสาท แหล่งโบราณคดี แหล่งจำหน่ายผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน ในชุมชนไทยพวนมีพรมเช็ดเท้าที่ทำมาจากเศษถุงเท้า เพราะโรงงานทำถุงเท้าอยู่ใกล้หมู่บ้าน และเอาเศษผ้ามาทำพรมเช็ดเท้า และมีการจัดจำหน่าย มีการขึ้นทะเบียนเป็นสินค้าโอท็อปของชุมชน และควรมีการส่งเสริมให้มีกิจกรรมมีการสาธิตแก่นักท่องเที่ยว และพัฒนาการให้บริการร้านอาหารของชุมชน ชุมชนควรมีการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน

ด้านการแต่งกายของชุมชน โดยใช้ผ้าทอที่เป็นลายเอกลักษณ์ของคนไทยพวน โดยปราณีทอถิ่นได้ชี้แจงว่า การทอผ้าของไทยพวนได้เลือนหายไป เนื่องจากคนที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญไม่มีบุคคลมาสานต่อ ที่ประชุม เสนอให้ อาจจะนำมาฟื้นฟูและสาธิตการทอผ้าให้กับคนรุ่นหลัง เพื่อเป็นการอนุรักษ์สืบสานวัฒนธรรมการทอผ้าให้คงอยู่

การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวโดยจัดทำรูปแบบเส้นทางปั่นจักรยานในชุมชน และเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง

ด้านที่พักสัมผัสวัฒนธรรมไทยพวนในชุมชน (Homestay) ใช้ในการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาความร่วมมือของชุมชน โดยใช้วัดเป็นศูนย์กลาง เป็นจุดรวมของชุมชน ยังมีกลุ่มนักท่องเที่ยวที่จริงจัง อาจมีการพักค้างคืนที่วัด มีกิจกรรม มีดนตรี มีศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิต ซึ่งชุมชนสามารถทำได้ ถ้าเกิดความร่วมมือร่วมใจของคนในชุมชน ในบ้านคนไทยพวนที่มีฐานะพอมีพอกิน รักความสะอาด

เป็นชีวิตจิตใจ มีบางบ้านในชุมชนได้ลองจัดบ้านเตรียมพร้อมการเปิดเป็นโฮมสเตย์ เช่น มีแอร์ไว้ในห้องเป็น Homestay มีการนำเอาช่างแอร์มาปรับทำเพื่อทำเป็น Homestay เป็นการจัดการการท่องเที่ยวจะสามารถเกิดขึ้นได้จริงในชุมชนไทยพวนและโดยชุมชนไทยพวน

ด้านประเพณีวัฒนธรรม เนื่องจากไทยพวนจังหวัดสุพรรณบุรีมีชุมชนไทยพวนมากที่สุดในประเทศไทย คือจากทั้งหมด 127 หมู่บ้าน 14 ตำบล มีชุมชนไทยพวน 7 ตำบล 22 หมู่บ้าน 21 วัด จึงมีวัฒนธรรมประเพณีที่ยังคงอยู่ สามารถนำมาเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวได้ ในทุกหมู่บ้านในจังหวัดสุพรรณบุรีมีการรวมตัวกันเป็นชมรมไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี วัฒนธรรมประเพณีของไทยพวนมีประเพณีเดียวที่กลุ่มชาติพันธุ์อื่นไม่มี คือ ประเพณีกำฟ้า ในเดือน 3 ขึ้น 3 ค่ำ โดยมีประวัติความเป็นมาโดยคนไทยพวนมีวิธีของคุณฟ้าดิน โดยการนำเอาไม้ไผ่มาตัดเป็นบ้องๆ แล้วเอาข้าวเหนียวกรอกใส่เข้าไปในกระบอก ก็คือ ข้าวหลาม แล้วเอาแต่ละกระบอกมาต่อๆ กันให้สูง ๆ เพื่อเป็นการสักการะฟ้าดิน ซึ่งเป็นกิจกรรมส่วนหนึ่งของประเพณีกำฟ้า

ด้านการมีส่วนร่วม จากการเก็บข้อมูลผู้นำชุมชน ได้ชี้แจงว่า คนไทยพวนเป็นคนเก็บตัว ชอบความสงบ เพราะความรักสงบ จึงต้องอพยพมาจากเมืองเชียงขวางของประเทศลาว แต่มีวัฒนธรรมประเพณี อัตลักษณ์เฉพาะตัวเอง แต่ไม่ค่อยแสดงออก และการที่คนไทยพวนมาทำกิจกรรมต่างๆ อาจจะเป็นเรื่องใหญ่ ส่วนใหญ่จะดำเนินรอยตามเศรษฐกิจพอเพียง มีการประชุมเมื่อ 30 ปีก่อน ว่ามีการเรียกตนเองว่าไทยพวน อย่าเรียกว่าลาวพวน เพราะเราอยู่ในประเทศไทย ทูตลาวมาชื่นชมคนไทยพวนว่าเรียกว่าไทยพวน มีเฉพาะลาวพวนเท่านั้นที่เรียกว่า ไทยพวน

โดยที่ประชุมเสนอให้เปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดการรูปแบบการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม มีกลุ่มบุคคล/คณะทำงานที่รับผิดชอบ เนื่องจากคนในชุมชนมีความผูกพันและมีความสัมพันธ์ในท้องถิ่น โดยให้คนในชุมชนเล็งเห็นความสำคัญของท้องถิ่นของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยพวน มีการกำหนดนโยบายการดำเนินงาน/โครงการที่จะทำไว้ในแผนพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน วางแผนจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ โดยใช้หลักการจัดการ โดยคนในชุมชนเห็นความสำคัญเห็นคุณค่า นอกจากนี้ การที่จำนวนพลเมืองไทยพวนในประเทศไทยมีจำนวน 15,000 - 20,000 คน โดยไทยพวนมีทั้งหมด 25 จังหวัด และทุกจังหวัดมีชมรมไทยพวน มีการรวมกันสังสรรค์ปีละ 1-2 ครั้ง ซึ่งเป็นแนวทางการปฏิบัติให้เกิดความสามัคคี เปิดโอกาสสร้างการมีส่วนร่วมของคนไทยพวนในประเทศไทย

ด้านการจัดการด้านปราชญ์ชุมชน มีการถ่ายทอดการเรียนรู้สู่เด็กและเยาวชนหรือนักท่องเที่ยวผู้มาเยือน มีการประเมินผลการดำเนินงาน นำผลที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไข รับฟังข้อคิดเห็นเสนอแนะจากคนในชุมชนและจากนักท่องเที่ยว

ด้านการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวหรือผู้ที่สนใจจะเรียนรู้ Information Center ศูนย์การเรียนรู้การท่องเที่ยวไทยพวน มีสิ่งต่าง เช่น คู่มือ แผ่นพับ วีซีดี ฯลฯ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน เช่น ชุมชนไทยพวนในจังหวัดต่างๆ ให้มีการสร้างเครือข่ายระหว่างกัน ชุมชนไทยพวนมีชมรมไทยพวนแห่งประเทศไทย ชมรมคนรักสุพรรณ เป็นเพจวิชาการของสุพรรณบุรี โดยผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลข้อมูลข่าวสารต่างๆ ซึ่งเป็นแหล่งความรู้ให้กับนักศึกษา ผู้ที่สนใจไทยพวน และบุคคลทั่วไป และได้มองถึงอนาคตของการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวให้ยั่งยืน และประเพณีวัฒนธรรมของไทยพวนจะคงอยู่คู่สังคมไทยต่อไป

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน

ที่ประชุมสนทนากลุ่ม โดยผู้เชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรมไทยพวน ผู้ทรงคุณวุฒิการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ได้ร่วมกันเสนอแนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน โดยเสนอประเด็นแนวทางต่อการพัฒนารูปแบบ ๆ ดังนี้

การนำข้อเสนอแนะมาช่วยพัฒนายุทธศาสตร์/กลยุทธ์สู่แนวทางปฏิบัติการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม การมีผู้นำชุมชนที่เข้มแข็ง สร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน การให้ความสำคัญของชุมชนต่อเรื่องการท่องเที่ยว ความเข้มแข็งของชุมชนเป็นสิ่งสำคัญในการทำให้เกิดการขับเคลื่อนนโยบายในการพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน ชุมชนมีศักยภาพในการพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมให้มีความต่อเนื่องและมั่นคงยั่งยืน และก่อให้เกิดประโยชน์ทางวัฒนธรรม ประเพณี มุ่งเน้นการอนุรักษ์ ประเพณีวัฒนธรรมของชุมชน การอนุรักษ์ การแต่งกาย ภาษาพูดของชุมชนให้คงความเป็นเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมไทยพวน โดยสร้างที่พักสัมผัสวัฒนธรรมไทยพวนในชุมชน เพื่อเป็นการสร้างการมีรายได้ในชุมชน และให้เป็นที่รู้จักต่อสังคมภายนอกอย่างกว้างขวาง หลังจากนั้นเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยว ควรมีการประชุมกลุ่ม Focus Group ชุมชน เพื่อพัฒนาให้เกิดแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน ตลอดจนการสร้างการรับรู้ตระหนักถึงคุณค่าของวัฒนธรรม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการสร้างคุณค่าทางการท่องเที่ยวทั้งคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว

การสนับสนุนจากภาครัฐ องค์กรบริหารส่วนตำบล และส่วนจังหวัดจะต้องให้การสนับสนุน และหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน การปลูกฝังวัฒนธรรมแก่เยาวชนรุ่นใหม่ซึ่งพวกเขาจะสานต่อให้เกิดความยั่งยืน การเสียสละของชุมชน การสร้างขวัญและกำลังใจให้การเชิดชูเกียรติแก่คนทำงาน ในเรื่องส่งเสริมการท่องเที่ยวตามนโยบาย คือ การส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีไทย วิถีชีวิตของชุมชนต่างๆ สินค้าใหม่ทางการท่องเที่ยวสุพรรณบุรี คือ "เส้นทางท่องเที่ยววิถีไทย วิถีข้าว" เป็นแหล่งเรียนรู้เรื่องข้าว ซึ่งเล็งเห็นว่าในชุมชนไทยพวนสามารถนำเสนอวิถีชีวิตของไทยพวนเป็นเส้นทางท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน

ในชุมชน ในจังหวัดสุพรรณบุรี มีความโดดเด่นเป็นเมืองที่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยว เป็นประวัติศาสตร์ และเพ็ชรธาปข้อมูลเส้นทางท่องเที่ยวตามรอยวัฒนธรรมไทยพวน และมาร้อยเรียงเรื่องราว และสิ่งสำคัญ คือ การต่อยอดและคิดว่าแนวทางการส่งเสริมเป็นไปได้ค่อนข้างสูง พัฒนาเป็นกิจกรรมได้ โดยรูปแบบการท่องเที่ยว อาจจะมีสัมผัสวิถีชีวิต เรียนรู้วิถีชีวิตชุมชนไทยพวน

การให้ความสำคัญกับการประชาสัมพันธ์ เอกสารการประชาสัมพันธ์ทางการท่องเที่ยว ให้มีข้อมูลที่ทันสมัย มีความเป็นปัจจุบัน การสนับสนุนและส่งเสริมการร่วมงานส่งเสริมการขายรายการการท่องเที่ยวของจังหวัดหรือของประเทศ

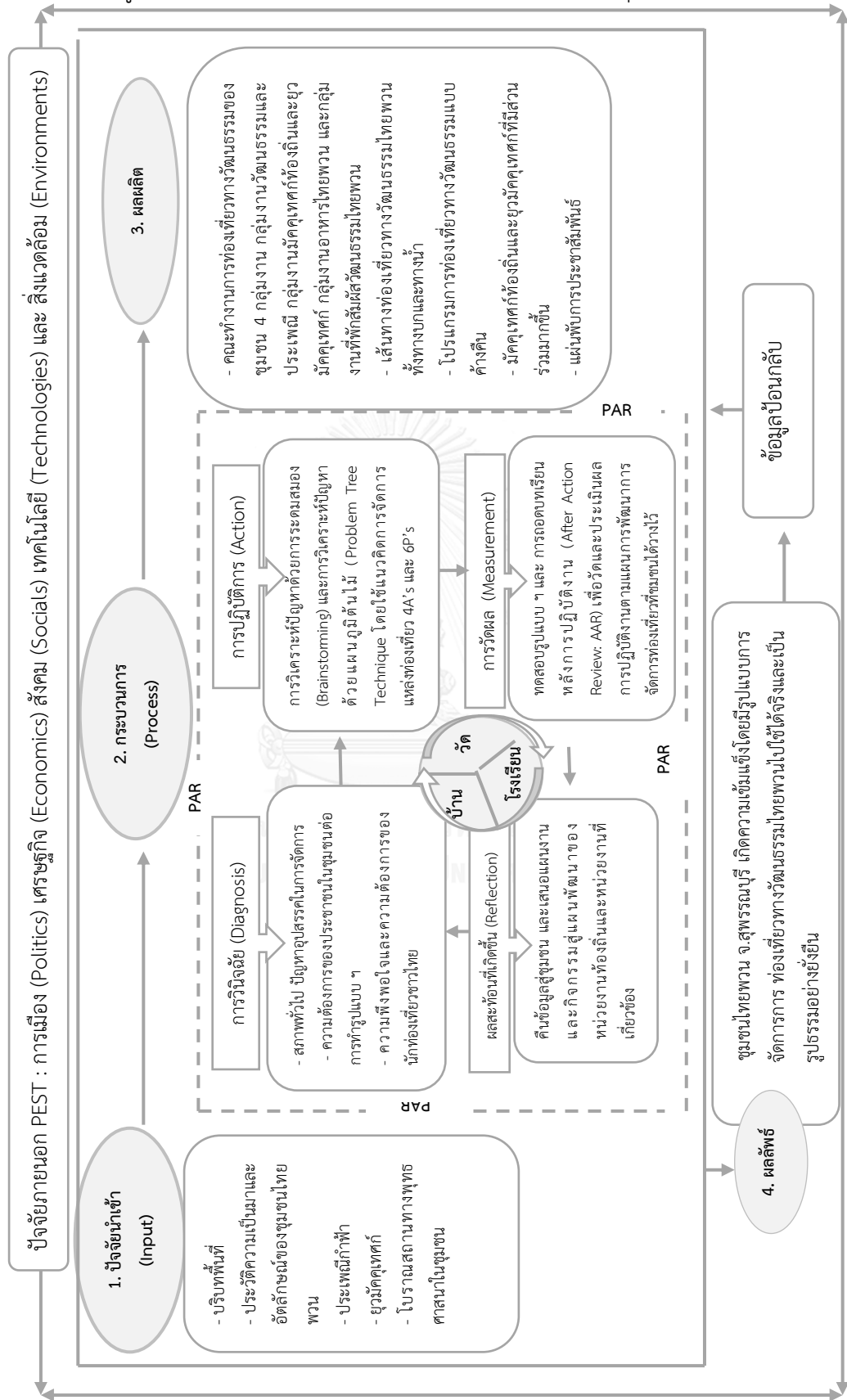
สรุปภาพรวมจากการประชุมสนทนากลุ่มเพื่อยืนยันรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน ควรพัฒนารูปแบบ ๆ ให้มีโปรแกรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนเป็น 2-3 โปรแกรม ให้มีรูปแบบกิจกรรม ชมศิลปะ หัตถกรรมพื้นบ้าน ชมการแสดงพื้นบ้าน สัมผัสวิถีชีวิตดั้งเดิม เรียนรู้วิถีชีวิตชุมชน เที่ยวชมวัด ปราสาท แหล่งโบราณคดี แหล่งจำหน่ายผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน พัฒนาให้เกิดที่พักสัมผัสวัฒนธรรมไทยพวนในชุมชน (Homestay) โดยใช้การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาความร่วมมือของชุมชน โดยใช้วัดเป็นศูนย์กลาง เป็นจุดรวมของชุมชน เปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดการรูปแบบการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม มีกลุ่มบุคคล/คณะทำงานที่รับผิดชอบ เนื่องจากคนในชุมชนมีความผูกพันและมีความสัมพันธ์ในท้องถิ่น โดยให้คนในชุมชนเล็งเห็นความสำคัญของท้องถิ่นของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยพวน มีการกำหนดนโยบายการดำเนินงาน/โครงการที่จะทำไว้ในแผนพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน วางแผนจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ โดยใช้หลักการจัดการ โดยคนในชุมชนเห็นความสำคัญเห็นคุณค่า ด้านการจัดการด้านประชาสัมพันธ์ชุมชน มีการถ่ายทอดการเรียนรู้สู่เด็กและเยาวชนหรือนักท่องเที่ยวผู้มาเยือน มีการประเมินผลการทำงาน นำผลที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไข รับฟังข้อคิดเห็นเสนอแนะจากคนในชุมชนและจากนักท่องเที่ยว พัฒนาการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวหรือผู้ที่สนใจจะเรียนรู้ในรูปแบบ ศูนย์การเรียนรู้การท่องเที่ยววัฒนธรรมไทยพวน Information Center มีสิ่งต่าง เช่น คู่มือ แผ่นพับ วิซีดี ฯลฯ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน เช่น ชุมชนไทยพวนในจังหวัดต่างๆ ให้มีการสร้างเครือข่ายระหว่างกัน การนำข้อเสนอแนะในการทดสอบรูปแบบ ๆ ตลอดจนการสร้างการรับรู้ตระหนักถึงคุณค่าของวัฒนธรรม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการสร้างคุณค่าทางการท่องเที่ยวทั้งคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว ในเรื่องการส่งเสริมการท่องเที่ยว ตามนโยบาย คือ การส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีไทย วิถีชีวิตของชุมชนต่างๆ ในชุมชนไทยพวนสามารถนำเสนอวิถีชีวิตของไทยพวนเป็นเส้นทางท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนในชุมชน ในจังหวัดสุพรรณบุรี มีความโดดเด่นเป็นเมืองที่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยว เป็นประวัติศาสตร์ มาเป็นส่วนช่วยพัฒนายุทธศาสตร์/กลยุทธ์สู่แนวทางปฏิบัติการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม รวมถึงการมีผู้นำชุมชนที่เข้มแข็ง สร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน การให้ความสำคัญของชุมชนต่อเรื่องการท่องเที่ยว ความเข้มแข็งของชุมชนเป็นสิ่งสำคัญในการทำให้เกิดการ

ขับเคลื่อนนโยบายในการพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน ซึ่งชุมชนมีศักยภาพในการพัฒนารูปแบบ ๆ ให้มีความต่อเนื่องและมั่นคงยั่งยืน

จากที่ประชุมสนทนากลุ่ม เพื่อยืนยันรับรองรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน โดยให้ผู้วิจัยปรับรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน (Model) ให้กระชับ ชัดเจนมากขึ้น การส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนร่วมกันวางแผน นโยบาย แผนงาน แนวทางการปฏิบัติ โดยได้รับการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน ผู้วิจัยจึงได้พัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน โดยมีรายละเอียด ตามแผนภาพที่ 16 ดังนี้

แผนภาพที่ 16 รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน

จากแผนภาพที่ 16 รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน Thai-Puen CTM Model ผู้วิจัยได้นำผลข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1 การวินิจฉัย เพื่อนำมาสู่ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการปฏิบัติการ มาสู่ขั้นตอนที่ 3 นำมาทดสอบรูปแบบ ฯ และขั้นตอนที่ 4 นำผลจากกระบวนการมายืนยันรูปแบบ ฯ เพื่อให้ได้รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนที่เหมาะสมและสามารถนำไปใช้ได้จริงบนฐานทรัพยากรทางวัฒนธรรมของชุมชนไทยพวน มีรายละเอียด ดังนี้

1. ปัจจัยนำเข้า (INPUT) มีประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

1.1 ประวัติความเป็นมาและอัตลักษณ์ของชุมชนไทยพวน

พวน ชาวพวน หรือไทยพวน เป็นกลุ่มชนที่มีอยู่กระจัดกระจายหลายจังหวัดในประเทศไทย ถิ่นฐานดั้งเดิมของชาวพวนอยู่ที่เมืองพวน ซึ่งอยู่ทางด้านเหนือของเมืองเชียงขวาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว บริเวณพื้นที่ด้านธรรมชาติและระบบนิเวศในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน คือ เป็นที่ราบลุ่มที่น้ำท่วมถึงทุกปี ซึ่งทำให้ชาวพวนในพื้นที่ที่เคยอาศัยอยู่ในพื้นที่สูงและเนินลาดต้องปรับตัวเช่นเดียวกับคนไทยและกลุ่มชาติอื่นๆ ที่อยู่พื้นที่ใกล้เคียง และจากความคล้ายคลึงกันในด้านพื้นที่ดังกล่าว ทำให้วิถีชีวิตจำเป็นต้องปรับให้สอดคล้องกับพื้นที่ด้วย และไทยพวนมีวิถีชีวิตของชาวพวนมีนิสัย รักความสงบ ใจคอเยือกเย็น มีความโอบอ้อมอารี ยึดมั่นในศาสนา รักอิสระ มีความขยันขันแข็งในการประกอบอาชีพ ทั้งยังคงพยายามรักษาประเพณี วัฒนธรรมของเผ่าพันธุ์อย่างดีแต่เพราะความเจริญก้าวหน้าทางวัตถุ และสภาพสังคม เศรษฐกิจ ที่เปลี่ยนไป ทำให้วิถีชีวิตของชาวพวนเปลี่ยนไปจากเดิมบ้าง เช่น ภาษาพูด คนหนุ่มสาวจะนิยมพูดภาษาไทยกลาง แม้จะอยู่ในหมู่บ้านเดียวกัน หรือประเพณีพื้นบ้านบางอย่างก็มีการปรับปรุงให้สอดคล้องกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจ ชุมชนไทยพวน อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่ไม่มีรูปแบบของเครื่องแต่งกายชัดเจน จึงออกแบบมาจากชุดไทพวนเชียงขวางดั้งเดิม คือสวมเสื้อขาว ทุ่งขึ้นมัดหมี่เลือกใช้สีม่วงเพื่อสร้างเอกลักษณ์แก่ตนเอง

1.2 ประเพณีกำฟ้า

ประเพณีกำฟ้า เป็นประเพณีของชาวไทยพวนในจังหวัดต่าง ที่มีชาวพวนอาศัยอยู่ได้ ยึดถือปฏิบัติต่อกันมาตั้งแต่ครั้งโบราณ “กำ” ในภาษาไทยพวน หมายถึง การนับถือและสักการบูชา ดังนั้น กำฟ้า จึงหมายถึง ประเพณีนับถือ สักการบูชาฟ้า เนื่องจากชาวพวนเป็นกลุ่มชนที่ประกอบอาชีพทางการเกษตร โดยเฉพาะการทำนา ในสมัยดั้งเดิมการทำนาต้องอาศัยน้ำฝนจากธรรมชาติ จึงได้เกิดประเพณีกำฟ้าขึ้น เพื่อเป็นการเคารพฟ้าไม่ให้พิโรธ และเป็นการแสดงความขอบคุณต่อเทพยดาแห่งท้องฟ้าหรือผีฟ้า และยังคงปฏิบัติกันอยู่ในหมู่บ้านพวนทุกจังหวัดทั่วประเทศ แต่ละ

ท้องที่จะกำหนด วัน เวลา คาคเคลื่อนกันไปบ้างในห้วงเวลาของเดือนอ้าย ขึ้น 14 ค่ำ เดือนยี่ ขึ้น 13 ค่ำ และเดือน 3 ขึ้น 3 ค่ำ

1.3 ยุวมัคคุเทศก์

ชุมชนไทยพวน ของหมู่บ้าน บ้านหมี่ มีการส่งเสริมและสนับสนุนการสร้าง ยุวมัคคุเทศก์หรือมัคคุเทศก์น้อย โดยสร้างความรู้ด้านประวัติศาสตร์ และการนำเสนอข้อมูลใน โบราณสถานภายในวัดลานคา ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นในที่จะพัฒนาการท่องเที่ยวให้เกิดในชุมชน

1.4 โบราณสถานทางพุทธศาสนาในชุมชน

ในชุมชนไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรีมีสถานที่ท่องเที่ยวหลากหลายมากมายทั้งทาง ธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต และแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น สถานที่ ท่องเที่ยวหรือแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นวัดวาอารามที่มีความเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นทาง ศิลปวัฒนธรรมของชาวไทยพวน เช่น วัดดอกบัว ที่มีพระอุโบสถที่สร้างขึ้นจากศิลาแลงที่ใหญ่ที่สุดใน จังหวัด และรอยพระพุทธรูปไม้ตะเคียน ในวัดลานคา เป็นต้น

2. กระบวนการ (PROCESS) มีประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวินิจฉัยบริบทของพื้นที่ ศึกษาสถานการณ์/สภาพการจัดการ การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ปัญหาในการจัดการท่องเที่ยว รวมถึงความต้องการประชาชนในชุมชนต่อ การทำรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน และนำผลความพึงพอใจและความ ต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน มาเป็นข้อมูลในการ พิจารณาเพื่อนำไปสู่ขั้นตอนการปฏิบัติการให้เกิดขึ้นในชุมชน ที่ผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบในการ จัดการแหล่งท่องเที่ยว (Buhalis, 2000) และส่วนประสมทางการตลาดการท่องเที่ยว

ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติ นำข้อมูลที่ได้จากการวินิจฉัยมาจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อ เกิดการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชน ตัวแทนประชาชนในชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้องร่วมกันระดมความคิด เห็นต่อปัญหาในการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยใช้กระบวนการระดมความคิด ร่วมกัน (Brainstorming) เพื่อวิเคราะห์ปัญหาของชุมชน และสรุปปัญหาที่ชุมชนเห็นว่าสามารถ จัดการได้และต้องรับการแก้ไข โดยอยู่บนฐานทรัพยากรวัฒนธรรมของชุมชน และวิเคราะห์ปัญหา ของชุมชนโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ปัญหาด้วยแผนภูมิต้นไม้ (Problem Tree Techniques) ใน การร่วมกันหาเหตุผลเพื่อชี้ปัญหาการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน พิจารณา ถึงหน่วยงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องในการที่จะสนับสนุนในการจัดการท่องเที่ยว วิธีการหรือแนว ทางการปฏิบัติ และผลที่ชุมชนจะได้รับจากการแก้ไขปัญหาที่ จากกระบวนการปฏิบัติการแบบมี ส่วนร่วม ผู้นำชุมชนและประชาชนในชุมชน มีความตั้งใจให้เกิดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน โดยชุมชน เพื่อเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยพวน รวมถึงการถ่ายทอดความรู้ด้านวัฒนธรรมไปสู่คน รุ่นหลัง มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยว โดยมีองค์ประกอบในการจัดการ

ท่องเที่ยว คือ สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) ด้านกิจกรรม (Activity) สิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน (Amenity) สินค้าและผลิตภัณฑ์ของไทยพวน (Product) ราคาของสินค้าในชุมชน (Price) การโฆษณาและการประชาสัมพันธ์ (Public Relation) กายภาพของแหล่งท่องเที่ยว (Physical) บุคลากรในชุมชนไทยพวน (People) การเรียนรู้ทางวัฒนธรรมไทยพวน และการมีส่วนร่วม (Participation) และให้ประชาชนในชุมชน ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่จะทำการท่องเที่ยวให้เกิดขึ้นในชุมชน และนำข้อมูลคืนสู่ชุมชนในการประชุมสนทนากลุ่ม Focus Group เพื่อร่วมกันระบุปัญหาที่ชุมชนสามารถแก้ไขได้จริง พิจารณาวិธีการในการดำเนินงาน และกิจกรรมที่จะดำเนินงาน และให้ผู้นำชุมชน ตัวแทนประชาชนในชุมชน จิตอาสา และผู้ที่เกี่ยวข้อง เข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของชุมชน

ขั้นตอนที่ 3 การวัดและประเมินผล โดยนำรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชนมาทดลองใช้ เพื่อวัดและประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนการจัดการการท่องเที่ยวที่ชุมชนได้วางไว้ และทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (After Action Review: AAR) เป็นการสร้างการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชน ประชาชนในชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้องที่จะวัดและประเมินผลในการปฏิบัติงานเพื่อนำไปพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนต่อไป

ขั้นตอนที่ 4 ผลสะท้อนกลับ การติดตามผลการจัดการการท่องเที่ยวและคืนข้อมูลสู่ชุมชน ร่วมกันพิจารณาและเสนอแผนงานปฏิบัติงานและกิจกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมสู่แผนพัฒนาของหน่วยงานท้องถิ่นเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในชุมชน และผู้นำชุมชนและคนในชุมชนสามารถนำรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนไปใช้ได้จริงอย่างเป็นรูปธรรม โดยไม่เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชุมชน คงความเป็นเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมไทยพวน และประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

โดยนำแนวคิดการจัดการแบบ บวร คือ บ้าน วัด โรงเรียน มาเป็นหลักสามประสาน จากทุนทางสังคมทั้งสามลักษณะ คือ ทุนมนุษย์ ทุนทางสถาบัน และทุนทางจิตวิญญาณ เป็นองค์ประกอบสำคัญของการดำรงชีวิตของคนในชุมชนให้สามารถเผชิญกับกระบวนการพัฒนาสมัยใหม่ที่หลังไหลเข้าสู่ชุมชนตลอดเวลาในลักษณะของการปรับเปลี่ยนตัวเอง ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างฉับพลันด้วยการใช้ทุนความรู้ที่สมานสามัคคี ซึ่งเกิดจากการร่วมคิด ร่วมทำ โดยคำนึงถึงคุณค่าความเป็นมนุษย์ความเป็นอัตลักษณ์ของวัฒนธรรมไทย ความเป็นธรรมในสังคมและการบำเพ็ญประโยชน์ให้เกิดขึ้นต่อส่วนรวม

3. ผลผลิต (OUTPUT) มีประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

สิ่งที่ได้รับจากกระบวนการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนไทยพวนในการพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน ได้ผลผลิต ดังนี้

3.1 คณะทำงานการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของชุมชน

ผลผลิตที่เกิดขึ้นจากการหารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน มีการสร้างโครงสร้างกลุ่มคณะทำงานด้านการท่องเที่ยวของชุมชน คือ กลุ่มงานวัฒนธรรมและประเพณี กลุ่มงานมัคคุเทศก์ท้องถิ่นและยุวมัคคุเทศก์ กลุ่มงานอาหารไทยพวน และกลุ่มงานที่พักสัมผัสวัฒนธรรมไทยพวน เพื่อเป็นกลุ่มงานผู้นำในการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน และพัฒนาให้อยู่ในรูปแบบโปรแกรมการท่องเที่ยว จากกิจกรรมต่างๆ สามารถแยกออกเป็นฐานกิจกรรม คือ ฐานที่ 1 ฐานศึกษาวัฒนธรรมประเพณีไทยพวน ฐานที่ 2 ฐานการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยพวน ฐานที่ 3 ฐานการทำข้าวหลามและอาหารไทยพวน ฐานที่ 4 ฐานศึกษาวิถีชีวิตชุมชนไทยพวน เพื่อสอดคล้องกับทรัพยากรวัฒนธรรมของชุมชน

3.2 เส้นทางท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนทั้งทางบกและทางน้ำ

ผู้นำชุมชน ตัวแทนประชาชนการจากความร่วมมือกันในการวางแผนการท่องเที่ยว โดยสร้างจัดเส้นทางท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนทั้งทางบก และทางน้ำ ตามสภาพที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยว โดยใช้แม่น้ำท่าจีนเป็นตัวแบ่งเส้นทาง และสามารถเดินทางท่องเที่ยวได้ครอบคลุมทุกพื้นที่

3.3 โปรแกรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมแบบค้างคืน

จากที่ประชุมสนทนากลุ่ม ผู้นำชุมชนและประชาชนในชุมชนร่วมกันพิจารณาและมีส่วนร่วม โดยเกิดผลผลิตที่เป็นโปรแกรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนแบบค้างคืน โดยสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับศักยภาพของชุมชน ทรัพยากรวัฒนธรรมในพื้นที่ ปัญหาในการจัดการและความต้องการของคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว และสร้างโอกาสให้ประชาชนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม หาผู้นำที่เป็นผู้เชี่ยวชาญ ผู้รู้ในท้องถิ่น ตลอดจนเกิดการประสานงานระหว่างแต่ละหมู่บ้านไทยพวนในตำบลต้นครามและตำบลโคกคราม

3.4 มัคคุเทศก์ท้องถิ่นและยุวมัคคุเทศก์ที่มีส่วนร่วมมากขึ้น

ในการสร้างมัคคุเทศก์ท้องถิ่นและยุวมัคคุเทศก์ในชุมชน โดยมีส่วนร่วมมากขึ้นจะต้องคำนึงถึงความต้องการและศักยภาพของคนในชุมชน และการถ่ายทอดวัฒนธรรมไทยพวนสู่เยาวชนในชุมชน โดยพัฒนายุวมัคคุเทศก์ให้มีความรู้ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยว ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของท้องถิ่น และการสร้างโอกาสให้เกิดการเรียนรู้ เพื่อเป็นต่อยอดจากยุวมัคคุเทศก์ที่มีอยู่ ให้พัฒนาอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการสร้างมัคคุเทศก์ท้องถิ่นที่เป็นรูปแบบของจิตอาสาในชุมชนให้มีความรู้ความเข้าใจด้านประวัติศาสตร์ความเป็นมาที่ถูกต้องและพร้อมให้บริการ

3.5 เอกสารสื่อสิ่งพิมพ์ในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว

ผลผลิตจากการพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน โดยนำปัญหาในการจัดการที่เป็นการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวที่ยังไม่เป็นที่รู้จัก มาพิจารณาและการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ในรูปแบบของแผ่นพับการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของชุมชนไทยพวน ตลอดจนพัฒนาข้อมูลด้านสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ รวมถึงกิจกรรมที่เกิดขึ้นในชุมชนมานำเสนอในสื่อสังคมออนไลน์ เช่น เฟสบุ๊ค และเว็บไซต์ของชมรมไทยพวนของจังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จัก

4. ผลลัพธ์ (OUTCOME) มีประเด็นสำคัญ ดังนี้

ชุมชนไทยพวน จ.สุพรรณบุรี เกิดความเข้มแข็งโดยมีรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนไปใช้ได้จริงและเป็นรูปธรรมอย่างยั่งยืน และสามารถนำมาเป็นแนวทางการจัดการท่องเที่ยวในชุมชน มีกฎ-กติกาในการจัดการสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และการท่องเที่ยว มีองค์กรหรือกลไกในการทำงานเพื่อจัดการการท่องเที่ยว และสามารถเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับการพัฒนาชุมชนโดยรวมได้ มีการกระจายผลประโยชน์ที่เป็นธรรม ซึ่งถือว่าการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนให้เกิดการเรียนรู้ ลักษณะของกิจกรรมการท่องเที่ยวสามารถสร้างการเรียนรู้และความเข้าใจในวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่แตกต่าง มีระบบจัดการให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ระหว่างชาวบ้านกับผู้มาเยือน สร้างจิตสำนึกเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมทั้งในส่วนของชาวบ้านและผู้มาเยือน (พิมพ์ระวี โรจน์รุ่งสัจย์, 2553) และนำสถาบันหลักในสังคม คือ บ้าน วัด โรงเรียน มาเป็นตัวประสานงานร่วมกันให้เกิดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนอย่างแท้จริง

5. ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback)

ผู้นำชุมชน และประชาชนในชุมชนไทยพวน เป็นผู้ได้รับผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบที่เกิดจากการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนในชุมชน คนในชุมชนต้องคำนึงถึงผลที่จะได้รับที่เกิดขึ้นเพื่อนำมาสู่การพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนอย่างต่อเนื่อง และปรับปรุงแก้ไขในสิ่งที่เห็นว่าส่งผลกระทบต่อชุมชน และพัฒนากระบวนการในการจัดการท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับชุมชนมากที่สุด

6. ปัจจัยภายนอก (PEST)

ชุมชนควรคำนึงถึงปัจจัยภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อทั้งทางบวกและทางลบต่อการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน คือ การเมือง (Politics) ที่อาจจะเป็นงบประมาณจากภาครัฐ นโยบายของท้องถิ่นที่อาจจะมีการเปลี่ยนแปลง สังคม (Socials) สภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป การย้ายถิ่นฐานของประชาชน โดยเฉพาะคนวัยหนุ่มสาวที่ไม่ได้อยู่ในชุมชนจึงทำให้ประชาชนในชุมชนที่มี

แต่ผู้สูงอายุอาศัยอยู่อาจจะไม่เอื้ออำนวยต่อการจัดการการท่องเที่ยว รวมถึงภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทำให้เกิดผลกระทบต่อการท่องเที่ยว เศรษฐกิจ (Economics) สภาพเศรษฐกิจที่ผันผวนตามกระแสเศรษฐกิจโลก ส่งผลให้นักท่องเที่ยวยังไม่พร้อมที่จะเดินทางท่องเที่ยว และเทคโนโลยี (Technologies) เทคโนโลยีสำหรับการท่องเที่ยวที่ทันสมัยมากขึ้นเพื่อสนองต่อความต้องการของคนในปัจจุบันและนำมาใช้ในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมให้เป็นที่รู้จัก กระแสการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่เป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งให้ความสำคัญกับคุณค่าในการท่องเที่ยว เป็นโอกาสของชุมชนไทยพวนที่จะมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมร่วมกันระหว่างประชาชนในชุมชนกับนักท่องเที่ยว เกิดการอนุรักษ์และเผยแพร่วัฒนธรรมไทยพวน และให้ประชาชนในชุมชนสามารถพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นฐาน เพื่อให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนอย่างยั่งยืน

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน โดยให้ชุมชนมีบทบาทในการจัดการการท่องเที่ยว โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัย คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพการจัดการและปัญหาในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน จังหวัดสุพรรณบุรี 2) เพื่อศึกษาความต้องการในการทำรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชนของประชาชนในชุมชนไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจและความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในชุมชนไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี และ 4) เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน โดยชุมชน มีการนำเสนอ สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลจากการศึกษาสภาพทั่วไปและปัญหาในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน จังหวัดสุพรรณบุรี
2. ผลจากการศึกษาความต้องการในการทำรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชนของประชาชนในชุมชนไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี
3. ผลจากการศึกษาความพึงพอใจและความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในชุมชนไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี
4. ผลจากการพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน

1. ผลจากการศึกษาสภาพทั่วไปและปัญหาในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน จังหวัดสุพรรณบุรี

1.1 สรุปผลข้อมูลสภาพทั่วไปจากการสำรวจทรัพยากรวัฒนธรรมและสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่ชุมชน จะเห็นว่า ทรัพยากรวัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยส่วนใหญ่จะเป็นวัดที่มีสถาปัตยกรรมของไทยพวนและมีวัดที่เกี่ยวข้องกับไทยพวนจำนวนไม่มาก คือ วัดดอกบัว วัดลานคา วัดบ้านสูตร วัดมะนาว ด้านมรดกศาสนา ในชุมชนไทยพวน คือ วัด ศาลบรรพชนหรือศาลปู่เจ้าย่าเมือง พระพุทธรูป รอยพระพุทธรูปไม้ตะเคียน เป็นต้น แต่ศูนย์ข้อมูลวัฒนธรรมยังไม่มีในชุมชน จะเป็นในรูปแบบลักษณะของศูนย์การเรียนรู้ ของบ้านของปราชญ์ท้องถิ่น ด้านศิลป

ชาติพันธุ์ ชุมชนไทยพวนยังคงความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านขนบธรรมเนียมประเพณี วิถีชีวิต คือ ทุกวันแรม 9 ค่ำ เดือน 3 มีการจัดประเพณีกำฟ้าของชาวไทยพวนในอำเภอบางปลาม้า ในจังหวัดสุพรรณบุรี มีการจัดประเพณีนี้ทุกปี ตลอดจนการคงไว้ซึ่งประเพณีที่ดั้งเดิม คือ การเผาข้าวหลาม โดยชาวบ้านจะเผาข้าวหลามในวันขึ้น 3 ค่ำ เดือน 3 และวันรุ่งขึ้นชาวไทยพวนจะมาทำบุญด้วยข้าวหลามที่วัด ในภาพรวมด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ ตลอดจนป้ายบอกทางการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวยังมีจำนวนน้อย แต่ยังสามารถเดินทางได้สะดวก สิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ มีการสร้างห้องน้ำไว้บริการแก่ผู้มาเยี่ยมชมในวัด และแบ่งสัดส่วนสำหรับห้องน้ำสำหรับผู้พิการ ผู้สูงอายุ และสตรีมีครรภ์ โดยเฉพาะในบริเวณวัดลานคา สำหรับในแหล่งท่องเที่ยวบางสถานที่ยังมีจำนวนน้อย ร้านอาหารและเครื่องดื่ม ยังไม่มีการให้บริการเป็นลักษณะของร้านอาหารในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน แต่บริเวณวัดลานคาจะมีบริการอาหารโดยไม่มีค่าใช้จ่ายในวันเสาร์-อาทิตย์ ซึ่งเป็นลักษณะของการทำบุญถวายวัด ส่วนการให้ข้อมูลและการสื่อความหมายเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในรูปแบบของป้ายอธิบายเรื่องราวรายละเอียดของสถานที่ โบราณสถาน โบราณวัตถุ และมีลูกศร/ป้ายสื่อความหมายชี้ทาง แต่ยังไม่พบการกำหนดเส้นทางท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน ที่พักในชุมชนจะเป็นลักษณะของรีสอร์ทของเอกชนมีจำนวนห้องพักให้บริการน้อย เนื่องจากส่วนใหญ่ นักท่องเที่ยวจะเดินทางแบบเข้าไป-เย็นกลับ แต่ภายในชุมชนไทยพวนที่เป็นลักษณะของโฮมสเตย์นั้นยังไม่มีมีการดำเนินการ

1.2 สรุปผลปัญหาในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน

1.2.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน แต่ในปัจจุบันยังขาดผู้นำที่จะมาดำเนินการด้านการท่องเที่ยวอย่างจริงจัง อีกทั้งประชาชนบางส่วนยังขาดความรู้ด้านการท่องเที่ยวและด้านการพัฒนาชุมชน ส่งผลให้ชุมชนไทยพวนยังไม่พร้อมที่จะทำการท่องเที่ยว ตลอดจนยังไม่มีงานด้านโฮมสเตย์ เนื่องจากมีคนไทยพวนอยู่จำนวนน้อย จึงทำให้ไม่ค่อยได้ดำเนินการจัดประเพณีของไทยพวน การมีส่วนร่วมประชาชนในชุมชนยังไม่ต่อเนื่องซึ่งมีสาเหตุจากการที่ประชาชนบางส่วนยังขาดความรู้ ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยว ส่งผลให้ชุมชนไทยพวนยังไม่พร้อมที่จะทำการท่องเที่ยว

1.2.2 ยังไม่มีการจัดการท่องเที่ยวอย่างเป็นรูปธรรม และยังไม่ริเริ่มการดำเนินงานจัดโฮมสเตย์ และไม่ค่อยได้ดำเนินการจัดประเพณีของไทยพวน ส่วนราชการให้ความสำคัญน้อย เนื่องจากมีคนไทยพวนอยู่จำนวนน้อย ปัจจุบันยังขาดการส่งเสริมที่ต่อเนื่อง การพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน ทางภาครัฐประชาสัมพันธ์ในบางพื้นที่ของอำเภอบางปลาม้าเท่านั้น ซึ่งประชาชนในชุมชนไทยพวนบางส่วนมีความต้องการให้จัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวไทยพวน แต่ด้วยสถานที่บางแห่งยังไม่พร้อมให้บริการเป็นสถานที่ท่องเที่ยวอย่างเป็นทางการ และประชาชนในชุมชนมีส่วน

ร่วมในกิจกรรมที่ผู้นำชุมชนจัดขึ้น ในส่วนความร่วมมือแบบบูรณาการ ด้านการดำเนินการยังไม่ชัดเจน คือ ด้านงบประมาณ ขาดงบประมาณสนับสนุนทางการท่องเที่ยวจากหน่วยงานท้องถิ่น/หน่วยงานภาครัฐ ยังต้องพึ่งพาจากภาครัฐท้องถิ่น

1.2.3 วัตถุประสงค์เชิงนันทนาการ การคมนาคมภายในพื้นที่ชุมชนยังไม่สมบูรณ์ เช่น ที่พัก สถานที่ท่องเที่ยว ร้านขายของที่ระลึก เป็นต้น ภายในชุมชนไทยพวน ยังไม่มีรถประจำทางที่ให้บริการ นักท่องเที่ยว จะมีรถตู้ประจำทางที่เข้าในจังหวัดสุพรรณบุรีเท่านั้น ด้านสถานที่ที่จะพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวยังอยู่ระหว่างการพัฒนา สิ่งดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว ยังไม่มีการเปิดโบราณสถาน และโบราณวัตถุเพื่อให้นักท่องเที่ยวเข้าชม เช่น พิพิธภัณฑสถานบ้าน พิพิธภัณฑสถานไทยพวน เป็นต้น ด้านบุคลากร ไม่มีผู้นำและคณะทำงานด้านการท่องเที่ยวแบบองค์รวม

1.2.4 ประชาชนในชุมชนยังขาดความเชื่อมั่นในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ซึ่งมาจากขาดความรู้ ความเข้าใจ ด้านการท่องเที่ยว ถึงแม้ว่าชุมชนไทยพวน เคยได้รับความรู้ ความเข้าใจ ด้านการท่องเที่ยวมาผ่านจากหน่วยงานการศึกษา แต่ยังคงขาดความร่วมมือของประชาชนในชุมชน และยังไม่เห็นถึงความสำคัญหรือความเป็นไปได้ว่าสามารถเป็นแหล่งท่องเที่ยว จึงทำให้ยังไม่มีความคิด กล้าทำการท่องเที่ยวที่จะสามารถสร้างรายได้ คุณภาพชีวิต ตลอดจนการขาดการสืบทอดทางวัฒนธรรมให้กับชนรุ่นหลัง เนื่องจากความเป็นอยู่เปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย ดังนั้น จึงทำให้ไม่สามารถรักษาความเป็นอยู่ทางวัฒนธรรมดั้งเดิมได้

2. ผลจากการศึกษาความต้องการในการทำรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชนของประชาชนในชุมชนไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี

ความคิดเห็นของประชาชนในชุมชนไทยพวนเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน ด้านสิ่งดึงดูดใจในการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในชุมชนไทยพวน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ต้องการชุมชนไทยพวนให้คงความเป็นเอกลักษณ์ของประเพณีวัฒนธรรมไทยพวน มีความต้องการในระดับมากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.51 ในภาพรวม คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.39 ด้านองค์กรชุมชน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ต้องการให้ผู้นำชุมชน หน่วยงานท้องถิ่น ภาครัฐ ภาคเอกชนของชุมชนเปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นด้วยความเต็มใจ เห็นด้วยในระดับมากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.30 ในภาพรวม คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.27 ด้านการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยว พบว่า จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เห็นว่า การจัดการด้านกายภาพของแหล่งท่องเที่ยว เช่น ความสะอาดของสถานที่ท่องเที่ยว ห้องสุขา ร้านอาหารของชุมชน เป็นต้น โดยเห็นด้วยในระดับมากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.47 ในภาพรวม คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.26 และในภาพรวมของความคิดเห็นของประชาชนในการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน เห็นด้วยระดับมากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.28

3. ผลจากศึกษาความพึงพอใจและความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในชุมชนไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี

3.1 ความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่ต้องการจะกลับมาท่องเที่ยวอีก คิดเป็นร้อยละ 80.00 ต้องการศึกษาประเพณีวัฒนธรรมไทยพวน คิดเป็นร้อยละ 65.00 ต้องการความเป็นเอกลักษณ์ ความโดดเด่นทางศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 68.25 ต้องการเสียค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวอยู่ระหว่าง 500-1,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 57.25 และต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานแก่นักท่องเที่ยว เช่น รถประจำทาง ร้านอาหาร ห้องสุขา ที่จอดรถ เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 54.75 ต้องการให้มีเอกสารเผยแพร่/แผ่นพับ/หนังสือพิมพ์/วารสาร/ป้ายประกาศ คิดเป็นร้อยละ 50.50 ต้องการคนในชุมชนไทยพวน ที่มีอัธยาศัยไมตรีที่ดีและมีความเต็มใจ ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 57.50 และต้องการมีคู่แข่งท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 61.75

3.2 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่ มีความพึงพอใจในสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่น และชุมชนไทยพวนมีประวัติศาสตร์ที่น่าศึกษาหาความรู้มีความพึงพอใจระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.99 ในชุมชนไทยพวนมีโครงสร้างพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยว เช่น ประปา ไฟฟ้า ถนน เป็นต้น มีความพึงพอใจระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.82 การสื่อสารที่ศูนย์บริการให้ข้อมูลท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนแก่นักท่องเที่ยว มีความพึงพอใจระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.51 คนในชุมชนไทยพวน มีอัธยาศัยไมตรีที่ดีและมีความเต็มใจ ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว มีความพึงพอใจระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.01 การเรียนรู้ในประวัติศาสตร์ ประเพณีวัฒนธรรม เทศกาล มีความพึงพอใจระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.73 และความน่าสนใจ ความหลากหลาย แปลกใหม่ ของกิจกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่เป็นกิจกรรม ด้านประเพณี เทศกาล การละเล่น เช่น ประเพณีกำฟ้า การรำวง บาชะโรบ เป็นต้น มีความพึงพอใจระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.75 โดยสรุป ใน 3 อันดับแรกที่นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจมากที่สุด คือ สิ่งดึงดูดใจในการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในชุมชนไทยพวน ภาพรวมมีความพึงพอใจระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.84 บุคลากรในแหล่งท่องเที่ยว ภาพรวมมีความพึงพอใจระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.81 และการเรียนรู้/การมีส่วนร่วม ภาพรวมมีความพึงพอใจระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.70 และในภาพรวมความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน มีความพึงพอใจระดับมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.68

4. ผลจากการพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน

4.1 รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชนที่ได้ มีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) ผลผลิต (Output) ผลลัพธ์ (Outcome)

ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) และปัจจัยภายนอก (PEST) โดยการใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participation Action Research) เป็นเครื่องมือในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ปัจจัยนำเข้า (INPUT) มีประเด็นที่สำคัญ ต่อไปนี้ ประวัติความเป็นมาและอัตลักษณ์ของชุมชนไทยพวน ประเพณีกำฟ้า ยุวมัคคุเทศก์ และโบราณสถานทางพุทธศาสนาในชุมชน

2. กระบวนการ (PROCESS) มีประเด็นที่สำคัญ ขั้นตอนที่ 1 การวินิจฉัยบริบทของพื้นที่ ศึกษาสถานการณ์/สภาพการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ปัญหาในการจัดการท่องเที่ยว ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติ นำข้อมูลที่ได้จากการวินิจฉัยมาจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อเกิดการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชน โดยใช้กระบวนการระดมความคิดร่วมกัน (Brainstorming) เพื่อวิเคราะห์ปัญหาของชุมชน และวิเคราะห์ปัญหาของชุมชนโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ปัญหาด้วยแผนภูมิต้นไม้ (Problem Tree Techniques) ขั้นตอนที่ 3 การวัดและประเมินผล โดยนำรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชนมาทดลองใช้ เพื่อวัดและประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวที่ชุมชนได้วางไว้ และทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (After Action Review: AAR) เป็นการสร้างการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชน ประชาชนในชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง และขั้นตอนที่ 4 ผลสะท้อนกลับ การติดตามผลการจัดการการท่องเที่ยวและคืนข้อมูลสู่ชุมชน เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวให้เกิดอย่างต่อเนื่องในชุมชน

3. ผลผลิต (OUTPUT) มีประเด็นที่สำคัญ สิ่งที่ได้รับจากกระบวนการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนไทยพวนในการพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน ได้ผลผลิต ดังนี้

3.1 คณะทำงานการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของชุมชน คือ กลุ่มงานวัฒนธรรมและประเพณี กลุ่มงานมัคคุเทศก์ท้องถิ่นและยุวมัคคุเทศก์ กลุ่มงานอาหารไทยพวน และกลุ่มงานที่พักสัมผัสวัฒนธรรมไทยพวน เพื่อเป็นกลุ่มงานผู้นำในการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน และพัฒนาให้อยู่ในรูปแบบโปรแกรมการท่องเที่ยว จากกิจกรรมต่างๆ สามารถแยกออกเป็นฐานกิจกรรม คือ ฐานที่ 1 ฐานศึกษาวัฒนธรรมประเพณีไทยพวน ฐานที่ 2 ฐานการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยพวน ฐานที่ 3 ฐานการทำข้าวหลามและอาหารไทยพวน ฐานที่ 4 ฐานศึกษาวิถีชีวิตชุมชนไทยพวน เพื่อสอดคล้องกับทรัพยากรวัฒนธรรมของชุมชน

3.2 เส้นทางท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนทั้งทางบกและทางน้ำ

3.3 โปรแกรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมแบบค้างคืน โดยสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับศักยภาพของชุมชน ทรัพยากรวัฒนธรรมในพื้นที่ ปัญหาในการจัดการและความต้องการของคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว

3.4 มัคคุเทศก์ท้องถิ่นและยุวมัคคุเทศก์ที่มีส่วนร่วมมากขึ้น โดยคำนึงถึงความต้องการและศักยภาพของคนในชุมชน และการถ่ายทอดวัฒนธรรมไทยพวนสู่เยาวชนในชุมชน โดยพัฒนายุวมัคคุเทศก์ให้มีความรู้ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยว ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของท้องถิ่น และการสร้างโอกาสให้เกิดการเรียนรู้ เพื่อเป็นต่อยอดจากยุวมัคคุเทศก์ที่มีอยู่ ให้พัฒนาอย่างต่อเนื่อง

3.5 เอกสารสื่อสิ่งพิมพ์ในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ผลิตภัณฑ์สิ่งพิมพ์ในรูปแบบของแผ่นพับการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของชุมชนไทยพวน รวมถึงกิจกรรมที่เกิดขึ้นในชุมชนมาเสนอในสื่อสังคมออนไลน์ เช่น เฟสบุ๊ค และเว็บไซต์ของชมรมไทยพวนของจังหวัดสุพรรณบุรีและเว็บไซต์ของวัดลานคา เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จัก

4. ผลลัพธ์ (OUTCOME) มีประเด็นสำคัญ ดังนี้

ชุมชนไทยพวน จ.สุพรรณบุรี เกิดความเข้มแข็งโดยมีรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนไปใช้ได้จริงและเป็นรูปธรรมอย่างยั่งยืน

5. ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback)

ผู้นำชุมชน และประชาชนในชุมชนไทยพวน เป็นผู้ได้รับผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบที่เกิดจากการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนในชุมชน คนในชุมชนต้องคำนึงถึงผลที่จะได้รับที่เกิดขึ้น เพื่อนำมาสู่การพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนอย่างต่อเนื่อง

6. ปัจจัยภายนอก (PEST)

ชุมชนควรคำนึงถึงปัจจัยภายนอกที่ส่งผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบต่อการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน คือ การเมือง (Politics) สังคม (Socials) เศรษฐกิจ (Economics) เทคโนโลยี (Technologies)

4.2 จากการทดสอบรูปแบบฯ ผู้เข้าร่วมการทดสอบรูปแบบ ฯ เสนอให้มีพัฒนาการจัดการเพื่อรักษาเอกลักษณ์ของชุมชนเพื่อความยั่งยืน โดยการถ่ายทอดให้ชนรุ่นหลังรับรู้ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชุมชน และสืบทอดอย่างต่อเนื่อง โดยการเพิ่มกิจกรรมกลุ่มหรือกิจกรรมร่วมกับชุมชน และจัดเป็นการให้บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) ให้เป็นศูนย์กลางการเผยแพร่วัฒนธรรมไทยพวนของชุมชน และเป็นศูนย์รวมข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนให้ครอบคลุมการบริการ ส่วนในการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ให้มีเพิ่มมากขึ้น เพื่อการพัฒนาบุคลากรในการจัดการท่องเที่ยวในชุมชนไทยพวน และสามารถเป็นการถ่ายทอดความรู้ ประวัติศาสตร์ความเป็นมา และการจัดอบรมมัคคุเทศก์ให้กับสมาชิกในชุมชนเพื่อให้เป็นบุคลากรในการท่องเที่ยว ให้ข้อมูลที่น่าสนใจ ความรู้ประวัติความเป็นมาของไทยพวน ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชนไทยพวนสู่ชนรุ่นหลัง

ชุมชนไทยพวนมีศักยภาพที่เพียงพอในการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน โดยชุมชนยังเหนียวแน่น มีการกระจายประโยชน์อย่างทั่วถึง มีส่วนร่วม มีจิตอาสาทำ

ประโยชน์เพื่อชุมชนโดยแท้จริง และควรมีการทำโฮมสเตย์และให้การสนับสนุนชาวบ้านแต่ละหลังให้มีศักยภาพในการต้อนรับนักท่องเที่ยวเข้าร่วมพักด้วย เพื่อให้นักท่องเที่ยวเข้าใจชีวิตความเป็นอยู่มากขึ้น เกิดการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมร่วมกัน และสร้างความคุ้นเคยระหว่างคนในชุมชนไทยพวนและนักท่องเที่ยวและศึกษาวัฒนธรรมที่แท้จริงอย่างใกล้ชิด และเร่งหาปราชญ์ชาวบ้านให้เพิ่มมากขึ้นให้มีความหลากหลาย เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องจากคนรุ่นหนึ่งสู่อีกคนหนึ่ง และเพื่อคงความเป็นเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมไทยพวนเพื่อเกิดความต่อเนื่องในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน ตลอดจนการใช้ภาษาไทยพวน การแต่งกายแบบไทยพวน ควรให้เป็นเอกลักษณ์ประจำถิ่นและใช้ในชีวิตจริงเพื่อสะท้อนถึงความเป็นเอกลักษณ์ คุณค่าของวัฒนธรรมให้คงอยู่และถ่ายทอดสู่คนรุ่นหลังและนักท่องเที่ยวต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน สามารถนำไปใช้ในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน จนเกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน และการพัฒนาท่องเที่ยวให้เกิดขึ้นในชุมชน มีประเด็นอภิปราย ดังนี้

1. การทรัพยากรการท่องเที่ยวซึ่งถือว่าเป็นสมบัติทางวัฒนธรรม (Cultural Property) หรืออาจเรียกว่า ทรัพย์สินทางวัฒนธรรม (Cultural Asset) หรือมรดกทางวัฒนธรรม (Cultural Heritage) ในชุมชนไทยพวนส่วนมากมีทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่เป็นวัดที่มีสถาปัตยกรรมของไทย แต่จะเป็นของไทยพวนยังมีจำนวนน้อย ซึ่งอาจเป็นเพราะว่า ชุมชนไทยพวนเป็นชุมชนขนาดเล็ก ซึ่งทำให้การสร้างวัดหรือสิ่งต่างๆ ที่เป็นทรัพยากรวัฒนธรรมมีจำนวนน้อย แต่อย่างไรก็ตาม การปรับเปลี่ยนบ้านของปราชญ์ท้องถิ่น ได้สร้างสถานที่และแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนไทยพวนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งทำให้เกิดการเรียนรู้ระหว่างปราชญ์ชาวบ้านและผู้มาเยี่ยมชม ได้เกิดการพัฒนาและแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมร่วมกัน ตลอดจนมรดกด้านศาสนา ศาลบรรพชน พระพุทธรูป จิตรกรรมฝาผนัง รอยพระพุทธรูปไม้ตะเคียน เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ล้วนแล้วเป็นทรัพยากรทางวัฒนธรรมไทยพวนทั้งสิ้น โดยต้องอาศัยการพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพในการจัดการ เนื่องจากบุคลากรของชุมชน คือ ผู้นำชุมชน คนในชุมชนซึ่งเป็นเจ้าของทรัพยากรวัฒนธรรมมีส่วนสำคัญในการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมที่เหมาะสม ไม่กระทบต่อวัฒนธรรม ประเพณีของชุมชนและยังคงความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับแนวคิดการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวที่ได้เปรียบเทียบการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมในปัจจุบันที่ถือเป็นมรดกวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวในการพิจารณา ระหว่างการอนุรักษ์และธุรกิจของการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวให้เป็นไปตามแนวทางของการพัฒนาอย่างยั่งยืน เน้นการพัฒนาให้ชุมชนมีส่วนร่วม เป็นการท่องเที่ยวโดยชุมชน เปิดโอกาสให้การท่องเที่ยวเข้าไปร่วมทำกิจกรรมกับภาคอนุรักษ์และพยายามพัฒนาผลผลิตผลการท่องเที่ยวเพื่อ

สนองต่อความต้องการของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (ชนัญ วงษ์วิภาค, 2547) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่ได้นำองค์ประกอบทางด้านวัฒนธรรมในการพัฒนาการท่องเที่ยว ได้แก่ สภาพการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้แก่ ระบบฐานข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต และพัฒนาสร้างจุดหมายตา ที่เชื่อมโยงชุมชนเทศบาลนครพิษณุโลก (จิรวัดน์ พิระสันต์ และคณะ, 2556) ซึ่งคุณลักษณะที่สำคัญของทรัพยากรของการท่องเที่ยว (ปวีณา ทองบุญยังและคณะ, 2556) คือ มีความดึงดูดใจ มีความสามารถในการเข้าถึงความน่าประทับใจ รวมถึงมีองค์ประกอบของการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานต่างๆ และมีกลไกการทำงานให้สามารถทำงานได้ มีประสิทธิภาพมากขึ้น มีการตรวจสอบมากขึ้น การจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมต้องเป็นการดูแลอย่างเป็นระบบ ทุกฝ่ายจำเป็นต้องร่วมมือกันเพื่อคงไว้ซึ่งคุณค่าทางวัฒนธรรม เป็นมรดกวัฒนธรรมไว้จรรโลงใจถึงคนในปัจจุบันและลูกหลาน ทั้งเจ้าของทรัพยากรวัฒนธรรม และเป็นมรดกวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยวปลายทางจึงจำเป็นต้องเข้าใจพื้นฐานของการจัดการมรดกวัฒนธรรมก่อน จุดมุ่งหมายหลักของการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม คือ การอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมหลักๆ ทั้งวัฒนธรรมที่เป็นวัตถุจับต้อง สัมผัสได้และไม่ใช่วัตถุซึ่งสัมผัสได้ด้วยความรู้สึกนึกคิด (ลินธุ์ สโรบล และคณะ, 2546) มรดกวัฒนธรรมที่นำมาใช้เป็นทรัพยากรเพื่อการจัดการการท่องเที่ยว ใช้ทั้งการตีความ และการนำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับมรดกวัฒนธรรมในการส่งเสริมให้ธุรกิจการท่องเที่ยวก้าวไปข้างหน้า และเป็นการถวิลหาอดีต คือ แรงกระตุ้นอย่างหนึ่งที่มีอำนาจมาก สำหรับการใช้ประโยชน์ของเรื่องราวในอดีต เชื่อว่า มรดกวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงอดีตเข้ากับปัจจุบันและทำให้เกิดประวัติศาสตร์ที่มีชีวิตอีกครั้ง (Fowler 1992) นอกจากนี้ สอดคล้องผลการวิจัยของ (วิลาวัลย์ ภมรสุวรรณ, 2553) ชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียงมีแหล่งทรัพยากรท่องเที่ยวที่สำคัญจำนวนมากและหลากหลาย ความสามารถในการรองรับทางกายภาพ แต่ด้านความสามารถในการรองรับด้านสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติยังมีกิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมแวดล้อมชุมชนมากที่สุด คือ การล่องเรือยนต์เที่ยวชมสถานที่ต่างๆตามลำน้ำ รวมถึงวิถีชีวิต ซึ่งมีส่วนในการเพิ่มศักยภาพในการท่องเที่ยวของวัฒนธรรมของชุมชน ส่วนสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากคนในชุมชนและรัฐ (กริช สอิ่งทอง, 2545)

2. ปัญหาอุปสรรคในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน การมีส่วนร่วมถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งในการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยชุมชน ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยคนที่ผู้นำในการจัดการการท่องเที่ยว แต่ปัญหาของชุมชนไทยพวนยังขาดผู้นำที่จะมาดำเนินการด้านการท่องเที่ยวอย่างจริงจังรวมถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนยังไม่ต่อเนื่อง ส่งผลให้การมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวยังมีน้อย ซึ่งมีสาเหตุจากการที่ประชาชนบางส่วนยังขาดความรู้ ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยว และไม่พร้อมที่จะทำการท่องเที่ยว ตลอดจนปัญหาที่เกี่ยวกับการไม่รับการท่องเที่ยวในรูปแบบการท่องเที่ยวชุมชนของชุมชนตลาดเก่าห้อง ซึ่งเป็นพื้นที่ที่อยู่ฝั่งตรงข้ามกับชุมชนไทยพวน โดยการพัฒนาการท่องเที่ยวให้เกิดขึ้นนั้นจำเป็นต้องพัฒนาทั้งสองฝั่งของริมแม่น้ำ

ทำจีน แต่เนื่องจากบริเวณตลาดเก่าห้องมีชุมชนอาศัยอยู่มายาวนานแต่เป็นลักษณะการเช่า และผู้ที่รับผิดชอบดูแลไม่พร้อมรับการท่องเที่ยว จึงส่งผลให้การจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวบางอย่างยังไม่ได้จัดอย่างเป็นรูปธรรม และไม่ได้ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร และการย้ายถิ่นฐานของวัยทำงานที่ย้ายที่อยู่เพื่อประกอบอาชีพอื่นๆ จึงทำให้เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้คนในชุมชนไทยพวนจะมีความคิดว่าตนเองไม่สามารถจะจัดการการท่องเที่ยวให้เกิดขึ้นในชุมชนไทยพวนของตนได้ จึงอาจจะส่งผลทำให้การถ่ายทอดวัฒนธรรมไทยพวนจะขาดการเชื่อมโยงจากคนรุ่นหนึ่งสู่อีกคนหนึ่ง อาจทำให้สิ่งที่เป็ ภูมิปัญญาท้องถิ่นสูญหายไป สอดคล้องกับความหมายของการมีส่วนร่วมของ เออร์วิน (Erwin, 1976) การมีส่วนร่วมเป็นการที่บุคคลเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องร่วมคิดร่วมตัดสินใจร่วมแก้ปัญหาด้วยตนเองในการดำเนินงานเน้นการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องอย่างแข็งขันในการใช้ความคิดสร้างสรรค์ร่วมกับการใช้ วิชาการอย่างชำนาญและเหมาะสมเพื่อแก้ไขปัญหานั้นสนับสนุนและติดตามผลการทำงานขององค์กร และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง การมีส่วนร่วมชุมชนในท้องถิ่น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการ วางแผนและปฏิบัติตามแผน (ปวีณา ทองบุญยังและคณะ, 2556) เนื่องจากการที่จะพัฒนาการ ท่องเที่ยวไปให้ได้อย่างยั่งยืน ต้องมีกระบวนการที่มีชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม โดยเฉพาะการวางแผนเพื่อ ดำเนินการการท่องเที่ยวของชุมชนของตน ควรได้รับความร่วมมือจากผู้มีส่วนร่วมจากผู้มีส่วน เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในทุกระดับ ซึ่งเห็นได้ชัดในรูปแบบขององค์กรตั้งแต่ระดับโลก จนถึงระดับท้องถิ่น ซึ่งให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนการท่องเที่ยวชุมชนหรือการ ท่องเที่ยวโดยชุมชนควรมีแนวทางในการจัดการดำเนินงานโดยหลักของการการท่องเที่ยวโดยชุมชน จะต้องทำงานโดยการมีส่วนร่วม (พิมพ์ระวี โรจน์รุ่งสัจย์, 2553) ทำให้ประชาชนพ้นจากการเป็นสิ่งที่ ต้องพัฒนามาเป็นผู้นำของการพัฒนาซึ่งประชาชนจะต้องเข้ามาเกี่ยวข้องทุกชั้นตอนคือ ขั้นตอนการ กำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์การจัดลำดับความสำคัญการวางแผนการปฏิบัติตามแผนและการ ให้ความรู้มาเพื่อที่จะใช้เป็นพลังแห่งการพัฒนา มีการพัฒนาขีดความสามารถของตนในการจัดการ ควบคุมการใช้และการกระจายทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคม ทำให้ประชาชนได้พัฒนาการรับรู้และภูมิปัญญาซึ่งแสดงออกในรูปแบบการตัดสินใจในการกำหนด ชีวิตของตน โดยภาครัฐจะต้องคืนอำนาจในการกำหนดการพัฒนาให้แก่ประชาชน เพื่อประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มสตรี คนจน หรือด้อยโอกาสในสังคม ได้มีโอกาสในการแสดงความต้องการแสวงหา ทางเลือกหรือเสนอข้อเรียกร้องเพื่อปกป้องผลประโยชน์ร่วมของกลุ่ม และเป็นผู้ระดมทรัพยากรต่างๆ เพื่อสนองความจำเป็นพื้นฐานและบรรลุวัตถุประสงค์บางประการทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง (นันทภัทร บุรขจรกุล, 2551) ซึ่งสอดคล้องกับ Tourism concern Action For Ethical Tourism (2014) ที่ให้ความสำคัญแก่ประโยชน์ชุมชนมากกว่าประโยชน์ส่วนบุคคล มุ่งเน้นการรักษา ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อเกิดความยั่งยืน โดยคนในท้องถิ่นชุมชนจะต้องมีส่วนร่วมในการจัดการ ดำเนินการเพื่อไปสู่ความสำเร็จเคารพศิลปวัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่น โอกาสบุคคล

หรือกลุ่มบุคคลมักจะเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานต่างๆตามโอกาสที่สังคมเอื้ออำนวยให้ความสามารถบุคคลหรือกลุ่มบุคคลมักจะเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆตามที่เห็นว่าตนมีความสามารถที่จะทำได้ และการสนับสนุนบุคคลหรือกลุ่มบุคคลมักจะเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆ เมื่อเขารู้สึกว่าจะได้รับการสนับสนุนที่ดี (Reeder, 1974) การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น เป็นการตลาดท่องเที่ยวที่มีการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยให้ชุมชนท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมนั้นมีส่วนร่วมในการพัฒนาหรือการจัดการการท่องเที่ยวอย่างเต็มรูปแบบและได้รับผลประโยชน์ตอบแทนเพื่อกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น และยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนท้องถิ่น (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548) การสร้างจิตสำนึกและเห็นความสำคัญการท่องเที่ยวในชุมชนไทยพวนเป็นสิ่งที่สำคัญ การเห็นคุณค่าในตนเอง ความเชื่อมั่นในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชนเป็นสิ่งสำคัญมากที่สุด (วิเชียร วิทญอุตม, 2554) และการมีความรู้ความเข้าใจของคนในชุมชนเป็นสิ่งสำคัญ ตลอดจนการตระหนักในบทบาทหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (วิลาวัลย์ ภมรสวรรณ, 2553) เป็นการให้โอกาสคนเล็กๆ ในชุมชนเล็กๆที่จะค้นหาตนเอง สามารถรวมกลุ่มกันผ่านกระบวนการวิจัย กำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวชุมชน อันเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างการมีส่วนร่วม การรวมกลุ่ม การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม การจัดการต่างๆ (ป้อ วชิรวงศ์วรกุล และคณะ, 2554) ให้ประชาชนได้แสดงออกทางพฤติกรรมร่วมกับชุมชนและความคิด การพิจารณาตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติ และร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่างๆ ที่มีผลกระทบมาถึงประชาชน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองและนำมาซึ่งสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น (จำนง ไพโรจน์, 2533) (ยุวัฒน์ วุฒิเมธี, 2526) และ (ยุวดี สิทธิพาที, 2527) อ่างไ (อุไรวรรณ และชูศักดิ์ ทองแกมแก้ว, 2552) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ (สุชาพันธ์ ตาลรักษา, 2553) ที่การส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมประเพณีไทยพวน ได้ให้ความสำคัญและวิธีการดำเนินการส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่นในการจัดกิจกรรมต่างๆ และเปิดโอกาสให้ชุมชนมีการเข้าร่วมในการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ทั้งฝ่ายเจ้าหน้าที่และผู้บริหาร เมื่อมีกิจกรรมทางวัฒนธรรมท้องถิ่น ชาวไทยพวนให้ความร่วมมือดี ส่วนความร่วมมือของคนในชุมชนที่มีใช้คนไทยพวน ก็ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี แต่ยังพบปัญหาอุปสรรคที่สำคัญของการส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลมะขามล้ม คือ ด้านงบประมาณ และการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านประเพณีวัฒนธรรมไทยพวน และสอดคล้องกับผลงานวิจัย (รพีพงศ์ อินตะสีบ, 2550) ศักยภาพของชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวชนบท : กรณีศึกษาชุมชนบ้านสามขาตำบลหัวเสืออำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง ที่พบว่า ชุมชนบ้านสามขามีปัญหาจากการขาดความรู้ด้านการจัดการการท่องเที่ยวและความพร้อมด้านบุคลากร ทั้งนี้ ถ้าหากชุมชนบ้านสามขาสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวและสามารถสร้างกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวชนบทที่มีความเหมาะสมกับชุมชนได้ก็จะทำให้ชุมชนบ้านสามขาสามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวชนบทได้

3. การใช้หลักการจัดการเชิงระบบมาพัฒนาจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน การจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี จากการวิจัยที่ยังไม่มีการจัดการท่องเที่ยวอย่างเป็นรูปธรรม และยังไม่ได้ริเริ่มการดำเนินงานจัดโฮมสเตย์ และดำเนินการจัดประเพณีของไทยพวนยังไม่ต่อเนื่อง เนื่องจากมีคนไทยพวนอยู่จำนวนน้อย การให้ความสำคัญในการให้บริการที่พักแบบสัมผัสวัฒนธรรมเป็นเครื่องมือหนึ่งในการที่จะเผยแพร่วัฒนธรรมไทยพวนไปสู่บุคคลอื่น นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่บางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ตลอดจนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่อาจจะเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนไทยพวนในอนาคต และที่พักในชุมชนถือว่าเป็นองค์ประกอบในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน จึงได้นำแนวคิดของกระบวนการของการจัดการของกริฟฟิน (Griffin, 1999) (Wiener, 1948 อ้างใน สมคิด บางโม, 2558) ที่กล่าวว่ากระบวนการจัดการที่มีปัจจัยนำเข้า (Input) คือ ทรัพยากรมนุษย์ เงินทุน วัตถุดิบ และข้อมูลสารสนเทศ ในกระบวนการจัดการ (Method) เริ่มจากการที่ชุมชนต้องมีการวางแผนและตัดสินใจในการจัดการ ไปสู่การจัดการองค์กร การนำ และการควบคุม เป็นกระบวนการผลิตซึ่งเปลี่ยนจากวัตถุดิบ เป็นสินค้าและบริการ ไปสู่ผลลัพธ์ขององค์กร (Output) อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Wiener, 1948) ได้เสนอให้พิจารณาข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) จากภายในขององค์กร และสิ่งแวดล้อมภายนอกองค์กร ได้แก่ ผู้บริโภค สภาพเศรษฐกิจ การเมือง กฎหมาย สังคม ประเพณี และค่านิยม ฯ (Bertalanfy, 1969) นำระบบเปิดที่มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ที่ช่วยให้แต่ละส่วนที่เกี่ยวข้องกับองค์กรสามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ และเป็นกลุ่มองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กัน และมีความเกี่ยวข้องกันในลักษณะที่ทำให้เกิดความпенอันหนึ่งอันเดียวกัน เพื่อกระทำกิจกรรมให้ใดผลสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กร (ธร สุนทรายุทธ, 2554) การพิจารณาการปฏิบัติงานขององค์กรมีผลสัมฤทธิ์เพียงใดพิจารณาได้จากผลผลิตและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริงตามเป้าหมายที่กำหนด กระบวนการจัดการเชิงระบบเป็นกระบวนการจัดการมีลำดับขั้นตอนต่อเนื่องกันเป็นระบบ และเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระเบียบ ต่างมีปฏิสัมพันธ์กับระบบอื่น ๆ ตั้งแต่ขั้นตอนป้อนเข้า (Input) ผ่านกระบวนการบริหารจัดการ (Process) จนถึงขั้นสุดท้าย คือ ผลสำเร็จออกมา (Output) (สมคิด บางโม, 2553) และสอดคล้องกับหลักการจัดการของ Dale (1973) ที่ทำให้กลุ่มบุคคลในองค์กรเข้ามาทำงานร่วมกันเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกันขององค์กร ด้วยการวางแผน การจัดการ องค์กรการสรรบุคลากร การนำหรือการสั่งการ และการควบคุมองค์กร หรือความพยายามที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน และต้องเป็นกระบวนการในการทำงานที่ส่งผลให้องค์กรประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้โดยผ่านกระบวนการวางแผน การจัดองค์กร การสื่อสาร และการควบคุมคนงาน การเงิน สภาพแวดล้อม และข้อมูลสารสนเทศขององค์กร เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน (Bovee, 1993) (Lindsay, 1995) และเป็นกระบวนการในการบริหารและการประสานทรัพยากรขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลและมีความพยายามที่จะบรรลุถึง

วัตถุประสงค์ขององค์กร (Lewis, 2004) การทำความเข้าใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นมีความจำเป็นสำหรับการวางแผนและการพัฒนาของการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ซึ่งผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวจะต้องมีการปรับตัวในระดับที่มีคุณภาพสูงซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญในวัฒนธรรมท้องถิ่น (Moulin, 1995)(Molin, 1995) และทำให้คนในชุมชนมีความเชื่อมั่นว่า การท่องเที่ยวโดยการสร้างเส้นทางท่องเที่ยวจะสร้างความมั่งคั่งและสร้างการจ้างงานแก่คนในชุมชน ภายใต้การวิเคราะห์ความรู้ของผู้อยู่อาศัยในชุมชนในด้านการฝึกอบรมและความสามารถที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการท่องเที่ยว (Guzmá, Sánchez, and Pavón, 2011)

4. ความต้องการของประชาชนในชุมชนไทยพวนในการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน มีความต้องการให้คงความเป็นเอกลักษณ์ของประเพณีวัฒนธรรมไทยพวน และต้องการให้ผู้นำชุมชน หน่วยงานท้องถิ่น ภาครัฐ ภาคเอกชนของชุมชนเปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นด้วยความเต็มใจ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชนนั้น ในเบื้องต้นควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร โดยมีช่องทางการสื่อสารหลายๆ รูปแบบ เช่น การประกาศเสียงตามสาย การทำจดหมายข่าว การประชุมชาวบ้าน การเปิดเวทีประชาคม หรือวิธีการอื่นๆ ตามความเหมาะสมกับสภาพชุมชน ผู้นำชุมชนควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนจัดการการท่องเที่ยว มีการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินโครงการที่ได้จัดทำดำเนินการในลักษณะนี้ จะเป็นการสร้างพลังอำนาจของการแบ่งผลประโยชน์ให้กับประชาชนอย่างแท้จริง ดังนั้น ผู้ที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบโดยเฉพาะบุคคลที่เป็นผู้นำชุมชนหรือผู้จัดการจะต้องแสวงหาวิธีการที่เหมาะสม เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนให้เกิดขึ้นมากที่สุด โดยยึดหลักความต้องการของชุมชนเป็นสำคัญ นอกจากบุคคลที่เป็นผู้นำชุมชนตามตำแหน่งแล้วในชุมชนไทยพวนมีผู้นำชุมชนตามธรรมชาติ คือบุคคลที่มีความรู้ด้านใดด้านหนึ่งเฉพาะทาง ที่สามารถเป็นผู้นำในด้านนั้น และเป็นที่ยอมรับจากคนในชุมชนไทยพวน เช่น ผู้นำด้านอาหารไทยพวน ผู้นำด้านการเผาข้าวหลามเพื่อนำมาใช้ในประเพณีกำฟ้า ผู้นำด้านประวัติความเป็นมาของคนไทยพวน เป็นต้น ซึ่งถือว่าบุคคลไม่ว่าจะเป็นบุคคลที่เป็นผู้นำชุมชนตามตำแหน่งหรือบุคคลที่เป็นผู้นำตามธรรมชาติ นับว่าเป็นบุคคลที่สำคัญในการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชนได้ทั้งสิ้น ซึ่งต้องเริ่มจากการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ริเริ่มตัดสินใจ ดำเนินการตัดสินใจและตัดสินใจปฏิบัติการ (Coghlan & Brannick, 2001) โดยคนในชุมชนไทยพวนร่วมกันพิจารณาและตัดสินใจในการพัฒนาหมู่บ้านให้เป็นหมู่บ้านการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนและเป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เนื่องจากการริเริ่มการท่องเที่ยวชุมชนนั้น ควรที่จำเริญจากความสมัครใจของชุมชนเป็นหลักก่อนเป็นสิ่งแรก และชุมชนเกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชนเพื่อการมีส่วนร่วมอย่างถูกต้องทิศทาง และผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวควร

กระจายสู่ชุมชนอย่างเป็นธรรม และได้รับความยินยอมของชุมชนท้องถิ่น เช่น คนในชุมชนหรือคนในท้องถิ่นต้องมีส่วนร่วมในการวางแผนและการจัดการดำเนินงานในการท่องเที่ยวโดยชุมชน (พิมพ์ระวีโรจน์รุ่งสัจย์, 2555) มีการกระจายรายได้ที่เป็นธรรมแก่คนในชุมชน และมีการทำประชาคมชาวไทยพวนเพื่อรับฟังความต้องการของชุมชนเพิ่มมากขึ้น (มนัสนันท์ กองแก้ว, 2556) และการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างแท้จริงของคนในชุมชน การมีความรู้ความเข้าใจของคนในชุมชน และการตระหนักในบทบาทหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (วิลาวัลย์ ภมรสวรรณ, 2553) โดยเปิดโอกาสให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของคนในชุมชน (ศิริพร เลิศยิ่งยศ, 2556) โดยตระหนักถึงวิถีชีวิตและศักยภาพที่มีอยู่ในชุมชนเพื่อนำมาวางแผนของคนในชุมชนบนพื้นฐานของทุนชุมชน ความร่วมมือของชุมชนมีประสิทธิภาพต่อการบริหารจัดการ เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และความกังวลด้านสิ่งแวดล้อมของคนในท้องถิ่น การรับรู้ของสังคมของผู้ประกอบการและการระดมความคิดเห็น ช่วยให้ชุมชนมีส่วนร่วมมากขึ้น (Hamzah, 2008) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนการท่องเที่ยวได้รับการสนับสนุนเป็นวิธีการดำเนินการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Okazaki, 2008) โดยลักษณะของการมีส่วนร่วม หลักการและแนวทางการพัฒนาให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม (ไพรัตน์ เตชะนรินทร์, 2531) ต้องยึดหลักความต้องการและปัญหาของประชาชน เป็นจุดเริ่มต้นของกิจกรรม กิจกรรมต้องดำเนินในรูปแบบกลุ่ม เพื่อสร้างพลังกลุ่มในการรับผิดชอบร่วมกัน ให้ค่านึงขีดความสามารถของประชาชน ปลูกฝังให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ กิจกรรมที่ต้องสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม ทรัพยากร วัฒนธรรมของชุมชน

5. ความต้องการและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่ต้องการความเป็นเอกลักษณ์ ความโดดเด่นทางศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 68.25 และต้องการคนในชุมชนไทยพวน ที่มีอัธยาศัยไมตรีที่ดีและมีความเต็มใจ ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 57.50 และต้องการมัคคุเทศก์ท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 61.75 ของความต้องการและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับหลักแนวคิดของพฤติกรรมนักท่องเที่ยวโดยเป็นพฤติกรรมการแลกเปลี่ยนต่างๆ ที่เกิดขึ้นอยู่เสมอของนักท่องเที่ยว และดำเนินไปภายใต้ผลสะท้อนที่เกิดจากภาวะแวดล้อม ความรู้สึกนึกคิดและความรู้ความเข้าใจของนักท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองความต้องการและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว และแสวงหา จัดซื้อ ใช้ประโยชน์ และประเมินสินค้าหรือการบริการการท่องเที่ยว ดังนั้น การศึกษาพฤติกรรมของท่องเที่ยวจะทำให้ทราบรูปแบบการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวว่าต้องอะไร และนักท่องเที่ยวจะสามารถประเมินการบริการอย่างไร (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2557) ซึ่งคนในชุมชนท้องถิ่น นับว่าเป็นกลุ่มบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการวางแผน พัฒนาส่งเสริมการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ที่ตั้งอยู่ในชุมชน และเป็นกลุ่มคนที่มีความจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว เนื่องจากคนในชุมชนท้องถิ่นถือว่าเป็นเจ้าของสถานที่ที่แท้จริง

ซึ่งความรู้ด้านพฤติกรรมนักท่องเที่ยวนั้นจะสามารถช่วยให้คนในชุมชนสามารถวางแผนพัฒนา และให้การสนับสนุนการท่องเที่ยวในชุมชนตนเองให้มีความสอดคล้องกับความต้องการนักท่องเที่ยวได้อย่างมากที่สุด ตลอดจนให้เกิดประโยชน์กับชุมชนอย่างสูงสุดและยังช่วยป้องกันหรือลดผลกระทบทางการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นกับชุมชนด้วย (รวีวรรณ โปยรุ่งโรจน์, 2558) และสอดคล้องกับทฤษฎีลำดับความต้องการ (The Hierarchy of Needs Theory) (Maslow, 1954) โดยมองว่าความต้องการของมนุษย์เป็นแรงจูงใจที่ทำให้แสดงพฤติกรรมบางอย่างและจะมีความต้องการที่หลากหลาย แท้จริง ซึ่งทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการนี้ จะช่วยในการพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชนได้ เนื่องจากจะทำให้เกิดการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่ต้องการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น ได้พบเจอกับบุคคลในชุมชน สภาพแวดล้อมที่แปลกใหม่ วัฒนธรรมประเพณีที่ไม่เคยพบมาก่อน จะสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว ในด้านของชุมชนก็จะสามารถพัฒนาศักยภาพของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนได้ด้วยชุมชนเองเกิดความต้องการที่จะได้รับการยกย่องหรือนับถือจากผู้อื่นและต้องการความสำเร็จและเข้าใจตัวเองอย่างแท้จริง นอกจากนี้นักท่องเที่ยวจะถูกจูงใจให้เดินทางท่องเที่ยวจากความคาดหวังที่สร้างขึ้นหรือจินตนาการขึ้นมาว่าจะได้รับผลลัพธ์ และประโยชน์ (Outcome) ที่ได้จากการท่องเที่ยว (Witt and Wright, 1992)

6. การใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน เป็นเครื่องมือในการพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยประชาชนในชุมชนไทยพวนให้ความร่วมมือในการร่วมพัฒนา และเริ่มจากการสร้างความเข้าใจและความสำคัญของการท่องเที่ยวแก่ชุมชน เป็นเครื่องมือในการอนุรักษ์วัฒนธรรม โดยมีการประสานงานร่วมกันระหว่างชุมชน วัด และโรงเรียน และสามารถร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาในการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน วิธีการ แนวทาง กิจกรรมในการท่องเที่ยว และสะท้อนผลที่จะเกิดจากการท่องเที่ยว โดยนำหลักแนวคิด จากแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 พระองค์มีแนวพระราชดำริ “บวร” คือ บ้าน วัด ราชการ ทำอย่างไรให้มีการประสานงานระหว่าง “บ้าน” คือ ชาวบ้าน วัด คือ พระสงฆ์ และหน่วยราชการรวมทั้งโรงเรียน ต้องดำเนินงานประสานกันอย่างกลมกลืนกัน และเอื้อประโยชน์ให้กับทุกฝ่าย โดยมีพระเป็นศูนย์กลางในการประสานระหว่าง ข้าราชการกับประชาชน (สุเมธ ตันติเวชกุล, 2549) และนำเอารูปแบบและแนวคิดการพัฒนาแบบ “บวร” มุ่งพยายามที่จะนำเอาองค์กร และ/หรือ สถาบันหลักในชุมชนท้องถิ่นมาเป็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนานักกำลังจัดตั้งเป็นองค์กร เพื่อนำมารองรับและดำเนินการต่างๆ ตามนโยบายของทางราชการ เพื่อเป็นกลไกในการพัฒนา และสร้างชุมชนให้เข้มแข็งทำหน้าที่เป็นแกนกลางในการเชื่อมสัมพันธ์ พัฒนา ตัดสินใจแก้ปัญหาตนเอง กำหนดแผนแม่บทชุมชนด้วยการ ร่วมกันคิด สร้าง และ บริหารจัดการชุมชนของคนในท้องถิ่นที่ร่วมกัน เป็นเจ้าของอันจะนำไปสู่การพัฒนาชุมชนให้ยั่งยืน (ราเชนทร์ นพณัฐวงศกรและคณะ, 2559) และต้องเกิดจากการ

ทำความเข้าใจการวิเคราะห์ปัญหา และการพยายามแก้ไขโดยคนในชุมชนเอง โดยที่นักวิจัยภายนอก ชุมชนวิเคราะห์สถานการณ์ สภาพปัญหาตามแนวความคิด และวิธีการของนักวิจัยเป้าหมายสุดท้ายในการวิจัย คือ การเปลี่ยนแปลงของสังคมอย่างถอนรากถอนโคน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น (Sumaya, 2542) ดังนั้น การจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชนจำเป็นต้องอาศัยคนที่ผู้นำในการจัดการการท่องเที่ยว “บวร” ช่วยกันประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จักเพิ่มมากขึ้น ร่วมกันวางแผนการดำเนินงานท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน โดยปกติทุกวันจันทร์ วันพุธ และวันศุกร์ จะมีการจัดกิจกรรมการรำวงบาสโลป เป็นการรำวงที่เป็นแบบจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนลาว นอกจากจะเป็นอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยพวนแล้ว ยังสามารถเป็นออกกำลังกายและสร้างความสามัคคีให้แก่ประชาชนในชุมชนไทยพวน ให้ความสำคัญกับการสร้างความรู้ ความเข้าใจในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนให้แก่คนในชุมชน และการจัดการท่องเที่ยวในชุมชนให้อยู่ในรูปแบบของคณะกรรมการจัดการการท่องเที่ยวให้เป็นรูปธรรม ทั้งระดับชุมชน และระดับตำบล รวมถึงการหาอาสาสมัครในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนภายในชุมชน ตลอดจนการระดมทุนร่วมกันจากคนในชุมชนไทยพวน การฟื้นฟูวัฒนธรรมดั้งเดิมของไทยพวนให้เป็นรูปธรรม ซึ่งเป็นแนวทางในการอนุรักษ์ สืบสาน วัฒนธรรม ประเพณีที่ดั้งเดิมและนำมาเป็นสินค้าทางการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนให้เป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยว สอดคล้องกับผลการวิจัยของ (รัชชนก สวนสีดา, 2556) ที่ศึกษาการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน และเครื่องมือการถ่ายทอดความรู้ โดยอาศัยวิทยากรเป็นผู้ถ่ายทอดรายละเอียดที่สามารถกำหนดรูปแบบการถ่ายทอดความรู้แต่ละชุดความรู้ ที่เหมาะสมกับความสามารถและองค์ความรู้ของชุมชนได้ 4 ลักษณะ คือ 1) ถ่ายทอดผ่านบุคลากรเป็นผู้ให้ข้อมูล 2) ถ่ายทอดผ่านสื่อต่างๆ 3) ถ่ายทอดผ่านการจัดแสดง 4) ถ่ายทอดผ่านการจัดกิจกรรมต่างๆ โดยมีรูปแบบการถ่ายทอดในแต่ละองค์ความรู้ โดยใช้กระบวนการศึกษาอาศัยกรอบการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นพื้นฐาน ภายใต้การจัดการองค์ความรู้ภายในชุมชน การถ่ายทอดความรู้ การบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ และการพัฒนาบุคลากร โดยการรวบรวมองค์ความรู้ วิเคราะห์และจัดทำเป็นชุดความรู้ รวมทั้งรายละเอียดในรูปแบบเอกสารข้อมูลเป็นเครื่องมือการถ่ายทอดความรู้ โดยอาศัยวิทยากรเป็นผู้ถ่ายทอดรายละเอียด ที่สามารถกำหนดรูปแบบการถ่ายทอดความรู้แต่ละชุดความรู้ ที่เหมาะสมกับความสามารถและองค์ความรู้ของชุมชนได้ (สิริวัฒนา ไจมา และคณะ, 2555)

7. ผลผลิตจากการพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชนพบว่า ได้รับความร่วมมือจากชุมชนไทยพวนอย่างดี จากการทดลองใช้รูปแบบการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนร่วมกันระหว่างประชาชนในชุมชนไทยพวนและนักท่องเที่ยวชาวไทยในการทดสอบรูปแบบ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสวัฒนธรรมของไทยพวนและชมวิถีชีวิตของชุมชนริมน้ำการทำอาหารไทยพวน และให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในการทำบุญร่วมกับประชาชนในชุมชน ทำ

ให้นักท่องเที่ยวเข้าใจชีวิตความเป็นอยู่มากขึ้น เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างประชาชนชุมชนไทยพวนและนักท่องเที่ยว และสร้างความคุ้นเคยระหว่างประชาชนในชุมชนไทยพวนและนักท่องเที่ยว ลักษณะของกิจกรรมการท่องเที่ยวสามารถสร้างการรับรู้และความเข้าใจในวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่แตกต่าง เกิดการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมไทยพวนและการมีส่วนร่วม (Participation) ของนักท่องเที่ยวและคนในชุมชนไทยพวน และเปิดโอกาสให้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ร่วมกันพิจารณาถึงผลที่เกิดจากการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับแนวคิดการทบทวนหลังปฏิบัติงาน (After action Review : AAR) (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2550) เพื่อเป็นการทบทวนวิธีการทำงานทั้งด้านความสำเร็จ และปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงาน แก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ยังสามารถสร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกต่อการท่องเที่ยว ชุมชนท้องถิ่น และผู้ที่เกี่ยวข้อง (ปวีณา ทองบุญยั้งและคณะ, 2556) สร้างการมีส่วนร่วมอย่างถูกต้องทิศทาง และผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวควรกระจายสู่ชุมชนอย่างเป็นธรรม และควรได้รับความร่วมมือจากผู้มีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย (พิมพ์ระวี โรจน์รุ่งสัจย์, 2553) และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในทุกระดับ มีองค์กรชุมชนและมีระบบสังคมที่เข้าใจกัน มีปราชญ์หรือผู้มีความรู้ และทักษะในเรื่องต่าง ๆ หลากหลาย ชุมชนรู้สึกเป็นเจ้าของและเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา (สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน, 2557) ซึ่งเห็นได้ชัดในรูปแบบขององค์กรตั้งแต่ระดับโลก จนถึงระดับท้องถิ่น ซึ่งให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในด้านของการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ประชาชนในชุมชนได้รับผลกระทบทางบวกสู่ชุมชนท้องถิ่น และประชาชนในชุมชนมีความเชื่อมั่นว่าการท่องเที่ยวโดยการสร้างเส้นทางท่องเที่ยวจะสร้างความมั่นคงและสร้างการจ้างงานแก่คนในชุมชน ภายใต้การวิเคราะห์ความรู้ของผู้อยู่อาศัยในชุมชน (Tomás López-Guzmán, Sandra Sánchez-Cañizares, & Pavón, 2011) สอดคล้องกับหลักการวางแผนการทำให้เกิดการมีส่วนร่วมและเกิดความร่วมมือในการพัฒนา (PIC Planning Principle) ที่ให้ความสำคัญกับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Participatory) การร่วมมือกันในการทำงาน (Cooperation/Collaboration) การเพิ่มพูนพัฒนา (Incremental) และทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่เข้มแข็งของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนมากขึ้น และเป็นการเปิดโอกาสให้พวกเขาได้เข้าร่วมในกระบวนการตัดสินใจวางแผนและตรวจสอบแผนการทำงานซึ่งถือว่าเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย และจะต้องถูกนำไปประยุกต์ใช้ในทุกขั้นตอนของกระบวนการ ซึ่งในขั้นตอนที่มีการพัฒนาเพื่อให้เกิดความร่วมมือนั้นจะต้องมีวิธีการนำไปใช้อย่างเหมาะสมกับกลุ่มบุคคล การได้รับความสำเร็จตามวัตถุประสงค์การพัฒนาการท่องเที่ยว (Timothy & Tosun, 2003) ที่จะคาดคิดว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่มีประสิทธิภาพในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนา (Sajad & Kaboudi, 2012)

8. ผลลัพธ์จากการทดสอบรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชนเป็นการสร้างการมีส่วนร่วม การปรับทัศนคติต่อการท่องเที่ยวของชุมชน ก่อให้เกิดการเรียนรู้ในระดับ

ครอบครัว ชุมชน และท้องถิ่น และรับรู้ถึงศักยภาพของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ส่งผลต่อการดำเนินการแก้ไขปัญหาในการจัดการ ตลอดจนเห็นถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวที่เป็นเครื่องมือในการอนุรักษ์วัฒนธรรมที่เริ่มสูญหายและการขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชน รวมถึงการส่งเสริมการอนุรักษ์ด้านทรัพยากรวัฒนธรรมที่มีอยู่ นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างมีคุณค่า และไม่กระทบต่อวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชนไทยพวน และชุมชนเกิดความเข้มแข็งโดยนำรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนนำไปใช้ได้จริงและเป็นรูปธรรมอย่างยั่งยืน และรับผิดชอบร่วมกับผู้เกี่ยวข้องในชุมชน และมีบุคคลทั้งภายใน และภายนอกชุมชนเป็นที่ปรึกษา ซึ่งเป็นความร่วมมือของชุมชนโดยมุ่งเน้นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมวิถีชีวิต การรวมกลุ่มแบบภาคีมีการร่วมมือกับองค์กรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง การเข้าถึงลูกค้าเป็นรายบุคคลโดยตรง และการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งจะต้องอาศัยการจัดการโดยท้องถิ่น และการจัดการเชิงธุรกิจอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง (อิราวัฒน์ ชมระกา, 2554) เกิดการบูรณาการระหว่างองค์กรในชุมชนโดยใช้ฐานภูมิปัญญา ผลกระทบ ได้แก่ เกิดการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นทั้งภายในและภายนอกชุมชน เกิดนโยบายส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น และมีการขยายเครือข่ายภูมิปัญญาข้ามพื้นที่ (ยูหน่า หลงสมัน และคณะ, 2555) โดยใช้กระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นเพื่อให้เป็นรูปแบบการบริหารจัดการ และจัดการท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมให้ชัดเจนมากขึ้น รวมทั้งภาครัฐควรมีบทบาทในการสนับสนุนความสะอาดขั้นพื้นฐานและสาธารณูปโภคของชุมชนเพื่อเชื่อมโยงเครือข่ายการท่องเที่ยวของจังหวัดสู่ชุมชนรากหญ้า (รัชณี เพ็ชรช่าง, 2555) และติดตามและประเมินผลการขับเคลื่อนเครือข่ายภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยใช้การจัดการกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (จักรกฤษณ์ พิญาพงษ์ และคณะ, 2557) โดยได้จัดทำบนพื้นฐานของศักยภาพทรัพยากรของชุมชนเป็นสำคัญ (วันทนา เนาว์วัน และ ล้ายอง ปลั่งกลาง, 2551) ผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรมเกิดขึ้นในชุมชน ดังนี้ 1) ชุมชนไทยพวนในอำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรีมีหลักในการดำเนินการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยนำรูปแบบการจัดการที่ได้มาใช้อย่างต่อเนื่องและเป็นไปได้จริง 2) การสร้างและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและนำทรัพยากรวัฒนธรรมไทยพวนที่มีอยู่ในชุมชนมาเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยว คือ การสร้างพิพิธภัณฑ์เรือโบราณ การบูรณะศาลาการเปรียญของวัดลานคา 3) การนำปัญหาและความต้องการของชุมชนที่เสนอให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนในชุมชน มาบรรจุในแผนการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลต้นคราม 4) เกิดการเปลี่ยนแปลงในผู้นำชุมชน เกิดแรงกระตุ้น และการเปลี่ยนแปลงด้านการเรียนรู้การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน โดยมีการส่งเสริมและสนับสนุนจากผู้นำชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

อย่างไรก็ตาม การดำเนินการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชนนั้น ต้องคำนึงถึงการติดตามผลการจัดการการท่องเที่ยวและคืนข้อมูลสู่ชุมชน ร่วมกันพิจารณาและเสนอแผนงานปฏิบัติงานและกิจกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมสู่แผนพัฒนาของหน่วยงานท้องถิ่นเพื่อให้

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวให้เกิดอย่างต่อเนื่องในชุมชน และผู้นำชุมชน และคนในชุมชนสามารถนำรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนไปใช้ได้จริงอย่างเป็นรูปธรรม โดยไม่เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชุมชน คงความเป็นเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมไทยพวน และประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม นอกจากนี้ กระแสการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่เป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งให้ความสำคัญกับคุณค่าในการท่องเที่ยว เป็นโอกาสของชุมชนไทยพวนที่จะมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมร่วมกันระหว่างประชาชนในชุมชนกับนักท่องเที่ยว เกิดการอนุรักษ์และเผยแพร่วัฒนธรรมไทยพวน และให้ประชาชนในชุมชนสามารถพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นฐาน เพื่อให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน โดยชุมชน ที่ดำเนินการวิจัยตามแนวคิดการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม และใช้พื้นที่การวิจัยในชุมชนไทยพวน อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ผลที่ได้รับจากการวิจัยในครั้งนี้ ทำให้เกิดประโยชน์และคุณค่าในการพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน ดังต่อไปนี้ดังนี้

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการทำวิจัยในครั้งนี้

1. จากผลความพึงพอใจและความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในชุมชนไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้นำชุมชน หน่วยงานระดับท้องถิ่น หน่วยงานภาคเอกชน สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจความพึงพอใจและความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทย นำไปเป็นข้อมูลในการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนในชุมชนได้อย่างเหมาะสมกับความต้องการของนักท่องเที่ยว และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดสุพรรณบุรี สามารถนำข้อมูลที่ชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของจังหวัดสุพรรณบุรี นำไปประชาสัมพันธ์และเผยแพร่แก่สาธารณชน

2. จากผลความต้องการในการทำรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน โดยชุมชนของประชาชนในชุมชนไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้นำชุมชน หน่วยงานระดับท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และประชาชนในชุมชนไทยพวน สามารถนำข้อมูลไปพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในชุมชน เช่น การจัดอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่นและยุวมัคคุเทศก์ ให้เพิ่มมากขึ้น การจัดการประชุมสร้างความรู้ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยวแก่ประชาชน เป็นต้น เพื่อให้ความสำคัญกับประชาชนในชุมชน สร้างความเป็นไปได้ในการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ตลอดจนการสร้างร่วมมือระหว่างประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3. รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนในครั้งนี้ เป็นรูปแบบเริ่มต้นในการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน ในอำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้นำชุมชน หน่วยงานระดับท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ควรนำรูปแบบนี้ไปพัฒนาให้ต่อเนื่องและสอดคล้องกับบริบทชุมชนและความต้องการของประชาชนในชุมชนเป็นสำคัญ

4. ข้อมูลที่เกี่ยวข้องและข้อเสนอแนะที่ได้จากการทดสอบรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนและข้อมูลการศึกษาผลสะท้อนกลับที่เป็นการยืนยันรูปแบบจากผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ ผู้นำชุมชน และผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น การสร้างที่พักสัมผัสวัฒนธรรมไทยพวน (Home Stay) การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในชุมชน เป็นต้น เพื่อนำมาพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนให้เหมาะสมมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

หน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานระดับท้องถิ่น

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ชมรมไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี ควรสร้างการมีส่วนร่วมและเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีบทบาทในการสร้างการท่องเที่ยวด้วยตัวของชุมชนเอง และหน่วยงานท้องถิ่นเป็นตัวประสานงานและสนับสนุนให้เกิดการท่องเที่ยวในด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านงบประมาณในการจัดการ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกหรือสาธารณูปโภคในชุมชน เช่น ห้องน้ำในสถานที่ที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยว ร้านขายของที่ระลึก เป็นต้น เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวในชุมชนโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนได้อย่างเหมาะสมกับบริบทและทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน และจัดทำเป็นแผนการพัฒนาท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนทั้งแผนระยะสั้นและแผนระยะยาว

2. สนับสนุนและส่งเสริมการให้ความรู้ ความเข้าใจในการจัดการการท่องเที่ยว สนับสนุนการถ่ายทอดความรู้สู่คนในชุมชนทุกระดับและการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ประชาชนในชุมชนมีความเข้าใจและพร้อมรับการท่องเที่ยวที่จะเกิดขึ้นในชุมชนไทยพวน

3. ส่งเสริมการผลิตและพัฒนามัคคุเทศก์ท้องถิ่น พัฒนายุวมัคคุเทศก์ให้มีมากขึ้น โดยสร้างความร่วมมือจากหน่วยงานระดับโรงเรียนให้สอดแทรกประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์ไทยพวน วัฒนธรรม ประเพณี การละเล่นวิถีชีวิตของไทยพวน สร้างเยาวชนในโรงเรียนและประชาชนในชุมชนไทยพวนให้เกิดการตระหนักและหวงแหนวัฒนธรรมของท้องถิ่น ตลอดจนประสานงานกับหน่วยงานระดับโรงเรียน ระดับมหาวิทยาลัยเข้ามาจัดอบรมมัคคุเทศก์สำหรับประชาชนและเยาวชนในชุมชนให้เป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่นและยุวมัคคุเทศก์ที่ดีและเพียงพอกับการท่องเที่ยววัฒนธรรมไทยพวนในชุมชน

4. การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมให้มีความพร้อมรับการท่องเที่ยวในชุมชน โดยคงไว้ซึ่งความเป็นเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมไทยพวน คือ พิพิธภัณฑสถานไทยพวน ศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมไทยพวน ที่พักสัมผัสวัฒนธรรมไทยพวนในชุมชน (Home Stay) เป็นต้น

5. การสร้างและพัฒนาผู้นำชุมชนทั้งที่เป็นชุมชนตามตำแหน่งและผู้นำตามธรรมชาตินั้น ควรทำให้เกิดความต่อเนื่องในชุมชน โดยการสนับสนุนประชาชนในชุมชนที่มีความรู้ในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวกับไทยพวน ให้ได้รับการส่งเสริมให้มีการถ่ายทอดสู่เยาวชนในชุมชน เพื่อเป็นการรักษาคุณค่าวัฒนธรรมไทยพวนให้เกิดความยั่งยืน

หน่วยงานภาคเอกชน

1. ควรสนับสนุนด้านงบประมาณในการพัฒนาการท่องเที่ยวให้เกิดขึ้นในชุมชนไทยพวนอย่างเป็นรูปธรรม

2. สร้างความรู้ด้านการท่องเที่ยวและนำแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวมาส่งเสริมการจัดการท่องเที่ยวในชุมชน และประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของชุมชนไทยพวนลงในเว็บไซต์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดสุพรรณบุรี

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. นำระเบียบวิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) มาใช้กับชุมชนไทยพวนในจังหวัดอื่นๆ ที่มีความต้องการในการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมให้เกิดขึ้นในชุมชน

2. ชุมชนในท้องถิ่นนำรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน นำไปพัฒนาในการสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนของประเทศไทยให้เป็นรูปธรรม

3. นำรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชนไปพัฒนาพื้นที่ชุมชนไทยพวนในจังหวัดอื่นๆ ที่มีศักยภาพเพียงพอในการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เพื่อให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน

ข้อจำกัดในการวิจัย

1. ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ใช้ระยะเวลาประมาณ 10 เดือน ซึ่งเป็นระยะเวลาค่อนข้างจำกัด โดยการดำเนินการพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือในทุกภาคส่วน การวิจัยในครั้งนี้เป็นเพียงจุดเริ่มต้นให้กับผู้นำชุมชน ประชาชนในชุมชน ตลอดจนหน่วยงานระดับท้องถิ่น ให้เห็นถึงความสำคัญในการท่องเที่ยว และการสร้างความร่วมมือร่วมกันของประชาชนในชุมชน โดยนำการท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีของไทยพวนให้ยั่งยืน

รายการอ้างอิง

- Abelson, J. (2006). Assessing the Impacts of Public Participation: Concepts, Evidence and Policy Implications Canadian Policy Research.
- Bachleitner, R., & Zins, A. H. ((1999). Cultural Tourism in Rural Communities: The Residents' Perspective. *Journal of Business Research*, 44(3), 199-209.
- Bardo, J. W., & Hartman, J. J. (1982). Urban society: A systematic introduction. *New York: F. E. Peacock.*
- Barnard, C. I. (1948). *Organization and Management: Selected Papers*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Berger, A. (2004). Comics and Culture *In-Depth: The Comics* (Vol. 1, pp. 164–178).
- Bertalanffy, L. V. (1969). *General System Theory: Foundation Development, Applications*. New York: George Barziller, Inc.
- Bidney, D. B. a. M. (1968). *Theoretical Anthropology*.
- Bovee, L. C. e. a. (1993). Management. *New York : McGraw-Hill.*
- Bowditch, J. L., & Buono, A. (1982). *Quality of Work Life Assessment*. Boston: Auburn House.
- Brown, W. B., & Moberg, D. J. (1980). *Organization Theory and Management: Macro Approach*. New York: John Wiley and Sons.
- Buhalis, D. (2000). Marketing the competitive destination of the future. *Tourism Management*.
- Byards, L. W. R. a. L. L. (1997). Human recourse management. *Chicago Irwin*.
- Caplan, S. (1990). Using focus groups methodology for ergonomic design. *Ergonomics*, 33, 527-533.
- Certo, S. C., & Certo, S. T. (2006). *Modern management* (Vol. 6). Upper Saddle River, New Jersey Pearson Education, Inc.
- Coghlan, D., & Brannick, T. (2001). Doing action research in your own organization. *London : Sage*.
- Cohen, & Uphoff, N. T. (1981). Rural Development Participation : Concept and Measure for Project Design Implementation and Evaluation. Ithaca, New York:

- Rural Development Committee, Center for International Studies, Cornell University. .
- Cohen, C. E. (1979). Observational goals and schema activation: A Theoretical framework for behavior perception. *Journal of Experimental Social Psychology*, 15(4), 305-329.
- Coltman, M. (1989). *Tourism Marketing*. . New York: Van Nostrand Reinhold.
- Cooper, C., Fletcher, J., Gilbert, D., Shepherd, R., Wanhill, S., (eds) (1998). *Tourism: Principles and Practices. Addison Wesley Longman, England., 2 nd.*
- Creighton, J. L. (2008). *The Public Participation Handbook: Making better decision through citizen involvement*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Daft, R. L. (1999). *Leadership Theory and Practice. Harcourt Brace Colledge Publishers Cbptright, First Edition(36).*
- Dale, E. (1973). *Management: Theory and Practice. 4(New York Mc Graw-Hill Book).*
- Denzin, N., & Lincoln, Y. (1994). *Introduction: Entering the field of qualitative research* Thousand Oaks, CA: Sage. .
- Dershem, L. (2009). *Problem Tree Analysis-Design, Monitoring & Evaluation*. Retrieved 25 January, 2016, from <http://site.google.com/a/save.org.ge/dme/home/situation:analisys/problem-tree-analysis>.
- Dimitrios Buhalis. (2000). *Marketing the competitive destination of the future. Tourism Management.*
- Eisner, E. (1976). Education Connoisseurship and Criticism: Their Form and Functions in Educational Evaluation. *Journal of Aesthetic Education*.
- Erwin, W. (1976). *Participation Management: Concept Theory and Implementation*. Alanta: Georgia State University.
- European Regional Development Fund. (2016). Nature and characteristics of cultural tourism. from <http://www.montana-vidin-dolj.com/>.
- Everett, R. M., & Shoemaker, F. (1971). *Communication of Innovation: A Cross-cultural Approach*: Free Press.
- Fowler , P. (1992). *World Heritage Cultural Landscapes, 1992-2002: a Review and Prospect*: Shared Legacy, Common Responsibility Associated Workshop.

- Goeldner, C. R., & Ritchie, J. R. B. (2006). Components of a Tourism Destination and Tourism management.
- Goeldner, C. R., Ritchie, J. R. B., & McIntosh, R. W. (2000). *Tourism: Principal, Practices, Philosophies*. Canada:: John Wiley & Sons, Inc.
- Good, C. V. (1973). Dictionary of education. *New York : McGraw-Hill*.
- Greenwood, D. J., Whyte, W. F., & Harkavy, I. (1993). Participatory Action Research as a Process and As a Goal. *Human Relations, 46*, 175.
- Griffin, R. W. (1999). *Management* (Vol. 6). Boston: Houghton Mifflin Company.
- Hamzah, N. A. (2008). Tourism cooperative for scaling up community-based tourism: Emerald Group Publish Limited.
- Hersey, P., Blanchard, K. H., & Johnson, D. E. (1996). Management of Organizational Behavior: Utilizing Human Resource. Upper Saddle River, NJ.: : Prentice-Hill.
- Herskovits, M. J. H. a. F. (1958). *Dahomean Narrative: A Cross-Cultural Analysis*.
- Holloway, C. J., & Plant, N. R. (1992). *Marketing for tourism*. London: Pitman.
- Hutehinson, J. G. (1976). Organization : Theory and Classical Concept. New York Holt. Rinchart and Winston.
- Hwang, D., William P. S., & Ko, D. W. (2012). Community Behavior and Sustainable Rural Tourism Development. . *Journal of Travel Research, 51*(3), 328 -341
- HwanSuk, C. C., & Sirakaya, T. E. (2011). Sustainability Indicators for Managing Community Tourism. In M. Budruk & R. Phillips (Eds.), *Quality-of-Life Community Indicators for Parks, Recreation and Tourism Management* (Vol. 43, pp. 115-140): Springer Netherlands.
- Kasperson, R. E., & Breitbank, M. (1969). Participation Decentralization and Advocacy Planning *Research Paper* (Vol. 25). Washington D.C. : Association of American Geographer. .
- Katz, D., & Kahn, R. L. (1966). The social psychology of organizations (pp. 489). New York: Wiley. .
- Keeves, P. J. (1988). Education Research, Methodology and Measurement : An International handbook. *Oxford : Pergamon Press*.
- Koontz, H. a. C. O. D. (1973). Principle of Management: an Analysis of managerial functions. *New York: Mc Graw-Hall Books Co, 43*.

- Kotler, P. (2012). *Marketing Management*.: Pearson Education.
- Kroeber, A. L. (1963). *Anthropology: Culture Patterns & Processes* New York: Harcourt, Brace & World.
- Leiper, N. (1995). *Tourism Management RMIT Press, Melbourne*
- Lewis, J. P. (2004). *Team-Based Project Management*. . *Beard Books*.
- Lindsay, W. M. a. D., George R. (1995). A Model for Client Satisfaction in the Global Consulting Industry: A TQM Focus, Coference of the Association on Employment Practices and Principle. *New Orleans, LA, October*.
- Longman. (Ed.) (1981) *Contemporary English*. Longman.
- Lucchetti, V. G., & Font, D. X. (2013). Community Based Tourism : Critical Success Factor. The internatin centre for responsible tourism., from www.icrtourism.org.
- Malhotra, R. K. (1998). *Tourism marketing*. English: Book edition.
- Marks, J. (2008). *Race across the physical-cultural divide in American anthropology*. In: *A New History of Anthropology* (H. Kuklick. Ed.). New York: Blackwell.
- Maslow, A. (1954). *Motivation and personality*. New York: Harper and Row.
- Middleton, V. (1994). *Marketing in travel and tourism*. London: Butterworth-Heinemann.
- Mikkelsen, B. (1995). *Method for Development Work and Research: A Guide for Practitioner*. *Sage Publication London*.
- Morrison, A. M., & Mill, R. C. (1998). *The tourism system* Dubuque, IA: Kendall/Hunt.
- Moulin, C. (1995). *On Concepts of community Cultural Tourism*. (Vol. 50): Emerald Group Publish Limited.
- Nadler, D. A. (1980). Role of Models in organizational assessment. In Lawler, E.E. & Seashore, S.E. (Ed.), *Organizational assessment perspective on the measurement of organizational behavior and the quality of work life*. *New York : John Wiley & Son, 72 – 90*.
- Nongnat Thiengkamol. (2005). Strengthening Community through Developing of a Learninh Network Model. *Journal of Population and Social Studies, 14(1)*.
- Nunkoo, R., & Ramkissoon, H. (2010). Modeling community support for a proposed integrated resort project. *Journal of Sustainable Tourism, 18(2), 257-277*.

- O'Brien, J. A. (1993). *Management information systems: a managerial end user perspective*. USA: Irwin.
- Okazaki, E. (2008). A Community-Based Tourism Model : Its Conception and Use. *Journal of Sustainable Tourism. Kobe University Japan, 16*(5).
- Olwig, K. R., & Lowenthal, D. (2006). *The Natural of Cultural Heritage and the Cultural of Natural Heritage*. USA: Routledge Taylor & Francis Group.
- Padin, C. (2012). A sustainable tourism planning model: components and relationships. *European Business Review, 24*(6), 510-518
- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative research & evaluation methods*. Thousand Oaks, CA Sage.
- Perreault, D. W., Darden, D. K., & Dargen, W. R. (1977). A psychographic classification of vacation life styles. *Journal of Leisure Research, 9*, 208-224.
- Pizan, A., & Mansfeld, Y. (1999). *Consumer Behavior in Travel and Tourism*. Oxford: The Haworth Press.
- Prabhakarana, S., Vikneswaran, N., & Ramachandranb, S. (2014). Community participation in rural tourism: Towards a conceptual framework. *Procedia - Social and Behavioral Sciences, 144*, 290 - 295.
- Reason, P., & Bradbury, H. (2001). *Handbook of Action Research : Participative Inquiry and Practice*. London: SAGE.
- Reeder, W. W. (1974). *Some Aspects of the Informal Social Participation of Farm Families in New York State Cornell University*. Ph.D. Dissertation.
- Richards, G. (1996). *Cultural Tourism in Europe*. CABI: Wallingford
- Robbins, S. P. (1986). *Organizational Behavior: Concept, controversies and application*. New Jersey: Practice Hall, 3 rd ed.
- Rosenzweig, J. E., & Kast, F. E. (1985). *Oganization and Management*.: McGraw-Hill.
- Sajad, A. E., & Kaboudi, M. (2012). Community Perception of Tourism Impacts and Their Participation in Tourism Planning: A Case Study of Ramsar, Iran. *Procedia - Social and Behavioral Sciences, 36* 333 - 341
- Salazar, N. B. (2012). Community-based cultural tourism: issues, threats and opportunities. *Journal of Sustainable Tourism, 20*(1), 9-22.

- Schermerhorn, J. R. (1999). Learning By Going? The Management Educator as Expatriate. *Journal of Management Inquiry*, 8(8), 246-256.
- Seaton, A. V., & Bennett, M. M. (1996). The Marketing of tourism products : concepts, issues and cases. London International Thomson Business Press.
- Smith, R. H. (1980). Measurement : Making Organization Perform. *New York : Macmillan*.
- Steiner, G. A. (1969). *Individual Behavior and Group Achievement*. New York: Oxford University Press.
- Stoner. (1978). Management. *Ner Jersey: Prentic – hall*.
- Stoner, & Wankel, C. (1986). *Management: Prentice-Hall International editions*.
- Stufflebeam, D. L., & et al. (1971). Education Evaluation and Decision – Making. *Itasca. Illinois: Peacock Publishing*.
- Sumayao, B. R. (2542). การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม. เอกสารประกอบการบรรยาย. สาขาวิชาการพัฒนาการท่องเที่ยว คณะธุรกิจการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้. เชียงใหม่.
- Swarbrooke, J., & Horner, S. (2004). *Internation Cases in Tourism Management: Routledge*.
- Teare, R. (2013). Engaging the rural communities of Sri Lanka in sustainable tourism. *Worldwide Hospitality and Tourism Themes*, 5(5), 464-476.
- Timothy, D. J., & Tosun, C. (2003). *Appropriate Planing for Tourism in Destination Communities: Participation, incremental growth and collaboration*. U.K: CABI Publishing.
- Tomás López-Guzmán, Sandra Sánchez-Cañizares, & Pavón, V. (2011). COMMUNITY - BASED TOURISM IN DEVELOPING COUNTRIES: A CASE STUDY *TOURISMOS: AN INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY JOURNAL OF TOURISM*, 6(1Spring), 69-84.
- Tosi, H. L., & Carrol, S. J. (1982). *Management (Vol. 2nd ed.)*. New York: John Wiley and Sons.
- Tosun, C. (2006). Expected nature of community participation in tourism development,. *Tourism Management*, 27 (3), 493-504.
- Tourism concern Action For Ethical Tourism. (2014). Community Tourism. from <http://www.tourismconcern.org.uk/community-tourism.html>

- Tylor, E. B. (1974). *Primitive culture: researches into the development of mythology, philosophy, religion, art, and custom.*
- Webster. (Ed.) (1983). New York: Prentice-Hall Press.
- Westlake, M. J. (2005). Increasing competitiveness through simple chan *Addressing marketing and processing constraints that inhibit agrifood export* (pp. 60-76). Rome: FAO.
- White, A. T. (1982). *Why Community Participation ? A Discussion of the Argument*
United Nations: Children's Fund.
- Whyte, W. F. (1991). Participatory action Research. *Sage Publication London.*
- Willer, R. H. (1967). Leader and Leadership Process. *Boston: Irwin / McGraw-Hill.*
- Witt, A. C., & Wright, L. P. (1992). Tourist motivation: Life after Maslow *Choice and Demand in Tourism* (Vol. Inc. Johnson & B. Thomas (Eds.), pp. 33-35). London England: Mansell.
- เจริญ ภัสระ. (2540). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของรัฐ. วารสารสมาคมรัฐ
ประศาสนศาสตร์แห่งประเทศไทย(12 พฤษภาคม 2540), 1-3.
- เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง. (2526). การบริหารพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- เพิ่มศักดิ์ มกราภิรมย์. (2543). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่า: กรอบคิดข้อจำกัดและ
การวิเคราะห์ทางเลือก. วารสารการพัฒนาชุมชน, 6 มิถุนายน(11).
- เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี. (2546). การประเมินโครงการ แนวทาง และแนวทางปฏิบัติ. จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ พิมพ์ครั้งที่ 3.
- เอกสารประกอบงานสังสรรค์ “ร้อยใจไทยพวน” ครั้งที่ 30. (2556). ประวัติศาสตร์และประเพณีของ
ไทยพวน [Press release]
- . แผนยุทธศาสตร์จังหวัดสุพรรณบุรี ปี 2557-2560. (2557). จังหวัดสุพรรณบุรี.
- โครงการท่องเที่ยวเพื่อชีวิตและธรรมชาติ. (2540). การท่องเที่ยวโดยชุมชน. from
<https://cbtyouth.wordpress.com>
- โฉมศิริ ทิมสุทินและคณะ. (2548). รูปแบบการจัดการและพัฒนาเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน
พื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ระยะที่ 1: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สำนักงานภาค.
- ไกรฤกษ์ ปิ่นแก้ว. (2556). ความหมายของการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม. from <http://tourism-dan1.blogspot.com/>
- ไพรัตน์ เตชะนรินทร์. (2531). การมีส่วนร่วมของประชาชน. วารสารพัฒนาชุมชน.

- กรมการท่องเที่ยว. (2557). แนวทางการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ทางประวัติศาสตร์ และทางวัฒนธรรม. from <http://tourism2.tourism.go.th>
- กรองทิพย์ ชัยชาญ. (2555). กลยุทธ์ในการจัดการการตลาดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบนอารยธรรม ลุ่มน้ำจังหวัดนครราชสีมาโดยกระบวนการมีส่วนร่วม รายงานการวิจัย. จังหวัดนครราชสีมา: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2552). คู่มือการประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทาง วัฒนธรรม [Press release]
- กระทรวงวัฒนธรรม. (2556). ความหมาย แนวคิดและประเด็นที่เกี่ยวกับวัฒนธรรม. from <http://www.m-culture.go.th/index.php/th/2013-07-03-04-45-31>
- กรีซ สอึ้งทอง. (2545). ศักยภาพและแนวทางในการพัฒนาชุมชนไต่หย่า หมู่บ้านน้ำบ่อขาวให้เป็น แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม. (ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กฤตธนรัชต์ แสงสุวรรณสินธุ์. (2560). ประเพณีกำฟ้า ของชาวไทยพวน อำเภอบางปลาม้า จังหวัด สุพรรณบุรี. from <http://www.welovesuphan.com/th/-ประเพณีกำฟ้า-ของชาวไทยพวน-บางปลาม้า-สุพรรณบุรี>.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2544). การวิเคราะห์สถิติ : สถิติเพื่อการตัดสินใจ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2528). โครงการศูนย์การแสดงวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวจังหวัด สงขลา. กรุงเทพฯ.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2557a). ปีท่องเที่ยววิถีไทย 2558. อนุสาร อสท.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2557b). ปีท่องเที่ยววิถีไทย 2558 [Press release]
- กุลชลี พวงเพ็ชรและคณะ. (2555). การจัดการและการมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรม กรณีศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี. วารสารร่วมพักษ์ , 30(2), 60-78.
- งามพิศ สัตย์สงวน. (2552). มานุษยวิทยากายภาพ : วิวัฒนาการทางกายภาพและวัฒนธรรม (Vol. 6). สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จักรกฤษณ์ พิณญาพงษ์ และคณะ. (2557). รูปแบบการพัฒนาเครือข่ายภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน ตำบลทุ่งยั้ง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์. วารสารการวิจัยเพื่อพัฒนาชุมชน, 7(1), 69-77.
- จ้านง ไพโรจน์. (2533). การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการสันตินิมิตในพื้นที่ลุ่มแม่น้ำปากพอง จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์เพื่อ การพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (สำเนา).

- จิรวัดน์ พิระสันต์ และคณะ. (2556) การพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วม โดยชุมชนในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) กรุงเทพฯ. *ชนชาติ มิลินทางกูร*. (2556). การสร้างเสริมศักยภาพชุมชนในการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน. *วารสารการวิจัยเพื่อพัฒนาชุมชน*, 6(1), 94-107.
- ชนัญ วงษ์วิภาคและคณะ. (2547). การจัดการทรัพยากรทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. กรุงเทพฯ: คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชนัญ วงษ์วิภาค. (2547). การจัดการทรัพยากรทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา จังหวัดราชบุรี. มหาวิทยาลัยศิลปากร, โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม.
- ชมรมศิลปอีสาน. (2558). การแต่งกายของชาวไทยพวน. Retrieved 18 กันยายน, 2558, from <http://www.isan.clubs.chula.ac.th>
- ชาย โปธิสิตา. (2549). ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพฯ: อัมรินทร์พรินติ้ง.
- ณัฐินี ทองดี และคณะ. (2552). วิสาหกิจชุมชน ภูมิปัญญาชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ โอท็อป OTOP นครราชสีมา.
- ดุชนีย์ ขาวนา. (2552). โครงการรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน ชุมชนบ้านผาแตก หมู่ที่ 10 ตำบลสบเปิง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารการวิจัยเชิงพื้นที่*, 1(5), 71- 79.
- ถวัลย์รัฐ วรเทพพุฒิพงษ์. (2540). การกำหนดและวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ: ทฤษฎีและการประยุกต์ใช้. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เสมาธรรม.
- ทศพล กฤตยพิสิฐ. (2538). การมีส่วนร่วมของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเขตหนองจอกที่มีต่อโครงการ/กิจกรรมการพัฒนาแนวทาง “บวร” และ “บรม” เพื่ออุดมการณ์แผ่นดินทองหนองจอก. *วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาบัณฑิต*, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ธร สุนทรายุทธ. (2554). ปรัชญาการบริหารจัดการ. กรุงเทพฯ: บริษัท เนติกุลการพิมพ์ จำกัด.
- ธีรวุฒิ เอกะกุล. (2551). การวิจัยเชิงปฏิบัติการ. กรุงเทพฯ: บริษัทยงสวัสดิ์อินเตอร์กรุป จำกัด.
- นเรศ สงเคราะห์สุข. (2541). จากแนวคิดสู่การปฏิบัติ. เชียงใหม่: สำนักโครงการพัฒนาที่สูง ไทย - เยอรมัน.
- นงนภัส เทียงกมล. (2551). การวิจัยเชิงบูรณาการแบบองค์รวม. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นพรัตน์ ศุทธิถก. (2555). รูปแบบการจัดการตลาดน้ำเพื่อพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวชุมชน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- นันทภัทร บุรขจรกุล. (2551). การวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนในจังหวัด
จันทบุรี. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. (2527). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภณาการ
พิมพ์.
- นุชนารถ รัตนสูงศักดิ์ชัย. (2554). กลยุทธ์การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม. Paper presented
at the การประชุมวิชาการระดับชาติ “มนุษยศาสตร์ในทศวรรษใหม่: พลวัตแห่งองค์ความรู้
กับพหุลักษณะทาง วัฒนธรรม”, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บรรเทิง พาพิจิตร. (2532). ประเพณี วัฒนธรรมไทย และคติความเชื่อ. กรุงเทพมหานคร:โอเดียนส
โตร.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2557). พฤติกรรมนักท่องเที่ยว. นนทบุรี: เพรินทร์ข้าหลวง พร้อมตั้งแอนด์พับลิช
ซิ่ง.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2557). การพัฒนารูปแบบ. Retrieved 4 มีนาคม, 2557, from
<http://www.watpon.com/boonchom/development.pdf>.
- ปกรณ์ ปรียากร. (2538). ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาในการบริหารการพัฒนา กรุงเทพฯ:
สามเจริญพานิช, 18 - 65.
- ประภาส คุรุเอี่ยม. (2556). การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม. Retrieved 22 สิงหาคม, 2558, from
<http://tourism-dan1.blogspot.com>
- ปวีณา ทองบุญยังและคณะ. (2556). รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์
ชุมชนบ้านบาก ตำบลบ้านบาก อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร: สำนักสำนักงานกองทุน
สนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- ป้อ วชิรวงศ์วรกุล และคณะ. (2554). แนวทางการพัฒนาศักยภาพชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวโดย
ชุมชนบ้านร่องกล้า ตำบลเนินเพิ่ม อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก. . กรุงเทพฯ: สำนักงาน
กองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- พจนา สวนศรี. (2546). คู่มือการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน. โครงการท่องเที่ยวเพื่อชีวิตและ
ธรรมชาติ, กรุงเทพฯ.
- พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. (2538). กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์ พิมพ์ครั้งที่ 5.
- พยอม ธรรมบุตร. (2548). เอกสารประกอบการเรียนการสอนเรื่องหลักการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์. In
สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (Ed.). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนคริน
ทรวิโรฒ.

- พยอม วงศ์สารศรี. (2548). องค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สุภา จำกัด.
- พรรณิกา โสทธิพันธุ์. (2543). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสตรีในการอนุรักษ์และพัฒนาป่าไม้
กรณีตำบลน้ำขาว อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (สำเนา).
- พระราชบัญญัติวัฒนธรรม. (2485).
- พิมพ์ระวี โรจน์รุ่งสัจย์. (2553). การท่องเที่ยวชุมชน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- พิมพ์ระวี โรจน์รุ่งสัจย์. (2555). การท่องเที่ยวชุมชน : หลายเรื่องร่วมคิด. วารสารการวิจัยเพื่อการ
พัฒนาเชิงพื้นที่, 4(3), 88-97.
- พิชญ์ พงศรี. (2551). เทคนิควิธีประเมินโครงการ. บริษัท พรอมเพอร์ตี จำกัด กรุงเทพฯ ฯ พิมพ์ครั้งที่ 5.
- มนัสนันท์ กองแก้ว. (2556). การดำเนินนโยบายอนุรักษ์ประเพณี วัฒนธรรม ชาวไทยพวน
กรณีศึกษา เทศบาลตำบลบางน้ำเชี่ยว อำเภอพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี. (รัฐประศาสนศาสตร
มหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2558). ชุมชนไทยพวน. Retrieved 9 ตุลาคม, 2558, from
[http://www.stou.ac.th/Offices/rdec/nakornnayok/Main/OnlineExhibitions/Thaip
hun/StoryMain.html](http://www.stou.ac.th/Offices/rdec/nakornnayok/Main/OnlineExhibitions/Thaip
hun/StoryMain.html).
- ยุวดี สิทธิพาที. (2527). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน: ศึกษาเฉพาะกรณีกลุ่มผู้ใช้น้ำ
เพื่อการเกษตรกรรม โครงการปฏิรูปที่ดินและสาธารณประโยชน์ดงเทพรัตน์ ต.ดงคอน อ.
สรรคบุรี จ.ชัยนาท. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
สำเนา.
- ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. (2526). หลักการพัฒนาชุมชนและพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ ฯ อนุเคราะห์ไทย.
- ยูหนา หลงสมัน และคณะ. (2555). โครงการศึกษารูปแบบและพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของ
เครือข่ายการท่องเที่ยวชุมชน จังหวัดสตูล: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ฝ่าย
วิจัยเพื่อท้องถิ่น.
- รพีพงศ์ อินตะสืบ. (2550). การศึกษาศักยภาพของชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวชนบท:กรณีศึกษาชุมชน
บ้านสามขาตำบลหัวเสืออำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง.
- รพีพรรณ ทองท่อและคณะ. (2551). การสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนด้วยกระบวนการวิจัย
เชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในกลุ่มจังหวัดภาคกลาง รายงานการวิจัย: มหาวิทยาลัย
รามคำแหง.
- รวีวรรณ โปรรุ่งโรจน์. (2558). พฤติกรรมนักท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

- รลิกา อังกูร. (2549). การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น. วารสารการวิจัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 19(1), 79-88.
- รัชชนก สอนสีดา. (2556). กระบวนการสื่อสารเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี. วารสารวิจัยเพื่อพัฒนาเชิงพื้นที่, 6(1), 111-123.
- รัชณี เพ็ชรช้าง. (2555). รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติลำน้ำน่าน อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์โดยความร่วมมือขององค์กรท้องถิ่นและชุมชน. วารสารการวิจัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่, 4(4), 97-104.
- รัตนะ บัวสนธ์. (2552). การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คำสมัย.
- ราเชนทร์ นพณัฐวงศกรและคณะ. (2559). กระบวนการประชาสัมพันธ์ "บวร" หลักในการพัฒนาชุมชนให้ยั่งยืน. Paper presented at the การประชุมวิชาการระดับชาติสหวิทยาการเอเชีย อากาศ 2559
- ราณี อธิชัยกุล. (2546). การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วรรณมา คำปวนบุตร. (2557). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวบนฐานเชิงนิเวศวัฒนธรรมในเขตพื้นที่ตำบลพระธาตุ อำเภอนาคู จังหวัดมหาสารคาม. วารสารวิจัยเพื่อพัฒนาเชิงพื้นที่, 6(3).
- วันชัย มีชาติ. (2550). การบริหารองค์การ (Vol. พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วันทนา เนาว์วัน และ ล้ายอง ปลั่งกลาง. (2551). การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวชุมชน ตำบลบางกระสั้น อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2553). การวิจัยพัฒนารูปแบบ. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2(4 กรกฎาคม - ธันวาคม).
- วิเชียร วิทยอดม. (2554). การจัดการสมัยใหม่. บริษัท ธรรมการพิมพ์ จำกัด กรุงเทพฯ : พิมพ์ครั้งที่ 1.
- วิลาวัลย์ ภมรสวรรณ. (2553). แนวทางการบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชน กรณีศึกษา ชุมชนริมน้ำดั้งเดิมในพื้นที่เทศบาลตำบลอัมพวาและบริเวณใกล้เคียง จังหวัดสมุทรสงคราม. วารสารวิจัยเพื่อพัฒนาเชิงพื้นที่, 3 (2), พฤศจิกายน - ธันวาคม.
- วีระพล ทองมา. (2547). การท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community Based Tourism: CBT) สำหรับการพัฒนาคูณภาพชีวิตของชุมชนในเขตที่ดินป่าไม้. รายงานผลการวิจัย, มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัด เชียงใหม่.
- ศรีสะอาด, บ. (2538). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ชมรมเด็ก.

- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2550). การวิเคราะห์พหุระดับ : *Multi-level Analysis*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริพร เลิศยิ่งยศ. (2556). โครงการจัดทำแผนชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตด้วยการมีส่วนร่วมของคนในหมู่บ้านโคกแฝก ตำบลขามทะเลสอ อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา. วารสารมหาวิทยาลัยนเรศวร, 21(1), 93-106.
- ศูนย์เพื่อการวางแผนการท่องเที่ยวและการแก้ไขปัญหาความยากจนแห่งเอเชีย คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์. (2549). แนวทางการวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. กรุงเทพฯ: แสงสว่างเวิลด์เฟลส.
- สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน. (2557). การท่องเที่ยวโดยชุมชน. Retrieved 3 มิถุนายน, 2557, from www.cbt-i.or.th.
- สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม. (2548). การตรวจสอบทรัพยากรการท่องเที่ยว.
- สมคิด บางโม. (2551). องค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ: วิทย์พัฒนา.
- สมทรง บุระพัฒน์และคณะ. (2556). การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ไทยโฮ่ง. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สมยศ พุ่มหว่า. (2534). สังคมชนบทกับการพัฒนา. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.
- สมยศ นาวิการ. (2545). การพัฒนาองค์การและการจูงใจ. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.
- สายันต์ ไพรชาญจิตร. (2550). การจัดการทรัพยากรโบราณคดีในงานพัฒนาชุมชน: ศักดิ์โสภณาการพิมพ์.
- สำนักงานจังหวัดสุพรรณบุรี. (2557). แผนยุทธศาสตร์จังหวัดสุพรรณบุรี ปี 2557-2560. . Retrieved 28 มิถุนายน 2557, from <http://www.suphanburi.go.th/suphan>.
- สิทธิณัฐ ประพุทธนิตสาร. (2546). การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม: แนวคิดและแนวปฏิบัติ. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) กรุงเทพฯ.
- สินธุ์ สโรบล และคณะ. (2546). การท่องเที่ยวโดยชุมชน: แนวคิดประสบการณ์พื้นที่ภาคเหนือ. วนิตาเพรส เชียงใหม่
- สิริวัฒนา ไจมา และคณะ. (2555). รูปแบบการจัดการศูนย์เรียนรู้เพื่อการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านปงสนุก อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) การวิจัยท้องถิ่น กรุงเทพฯ.
- สุเมธ ตันดิเวชกุล. (2549). ประสบการณ์สนองพระราชดำริ เรียนรู้หลักการทรงงาน ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. from

www.obec.go.th/sites/obec.go.th/files/document/attachment/17895/183235.pdf

- สุชาพันธ์ ตาลรักษา. (2553). การอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยพวนขององค์การบริหารส่วนตำบลมะขามล้ม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี. (การค้นคว้าอิสระปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุธี ขวัญเงิน. (2559). หลักการจัดการ. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2553). วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพฯ : ด้านสุขภาพการพิมพ์, พิมพ์ครั้งที่ 18.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2549). บทที่ 3 แบบตรวจสอบรายการประเมิน: วิธีวิทยาและเครื่องมือประเมินและการประเมินอภิमान : วิธีวิทยาและการประยุกต์ใช้. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 49-76.
- สุวีร์ณัฐ โสภณศิริ. (2554). การวิเคราะห์พฤติกรรมนักท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: อินทนิล.
- อคิน รพีพัฒน์. (2532). มานุษยวิทยาสังคมกับการพัฒนาชนบท. ขอนแก่นการพิมพ์ จังหวัดขอนแก่น.
- องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน). (2556). การจัดการการท่องเที่ยวสร้างสรรค์เชิงวัฒนธรรม. from www.tis.dasta.or.th/
- องอาจ นัยพัฒน์. (2548). วิธีวิทยาการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: สามลดา.
- อภิชัย พันธเสน. (2539). แนวคิด ทฤษฎี และภาพรวมของการพัฒนา. กรุงเทพฯ : อัมรินทร์พรินติ้ง แอนพับลิชชิ่ง.
- อมรา องศาพิชญ์. (2547). ความหลากหลายทางวัฒนธรรม (กระบวนทัศน์และบทบาทในประชาสังคม) (Vol. 4). สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรศิริ ปาณนธ์ และคณะ. (2555). การศึกษาแบบองค์รวมของการปรับตัวในบริบทใหญ่ที่แตกต่างของกลุ่มชาติพันธุ์ไท-ลาวในพื้นที่ลุ่มน้ำภาคกลางของประเทศไทย: คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อำนาจ ธีระวนิช. (2553). การจัดการยุคใหม่ (Vol. พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ภาควิชาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อิราวัฒน์ ชมระกา. (2554). แนวทางการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในเขตตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์. วารสารวิจัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่, 3(4).
- อุไรวรรณ และชูศักดิ์ ทองแกมแก้ว. (2552). การวิจัยแบบมีส่วนร่วมตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากพืชในท้องถิ่นเพื่อแปรรูปเป็นอาหาร เครื่องสำอาง น้ำยาทำความสะอาด และกิจกรรมนันทนาการ. รายงานการวิจัย.

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ก
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. อาจารย์ ดร.ถนัด ยันต์ทอง
ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวัฒนธรรมไทยพวน
วิทยาลัยเทคนิคอยุธยา
2. อาจารย์ ดร. วาสนา เลิกเปลี่ยน
ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและวัฒนธรรมไทยพวน
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลภาคตะวันออก วิทยาเขตจักรพงษ์สุวรรณารณ
3. อาจารย์ ดร. รัตนา ปานเรียนแสน
ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการท่องเที่ยว
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นพรัตน์ ศุทธิถิถล
ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
5. รองศาสตราจารย์ ดร.รชาดา เครือทิวา
ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการท่องเที่ยว
คณะศิลปศาสตร์ สถาบันกรมพลศึกษา

The Research Ethics Review Committee for Research Involving Human Research
Participants, Health Sciences Group, Chulalongkorn University
Jamjuree 1 Building, 2nd Floor, Phayathai Rd., Patumwan district, Bangkok 10330, Thailand,
Tel/Fax: 0-2218-3202 E-mail: eccu@chula.ac.th

AF 02-12

COA No. 229/2015

Certificate of Approval

Study Title No.186.1/58 : **A DEVELOPMENT OF MANAGEMENT MODEL OF THAI-PUAN COMMUNITY BASED CULTURAL TOURISM**

Principal Investigator : MISS CHOMPUNOOT PANUPAT

Place of Proposed Study/Institution : Faculty of Sports Science,
Chulalongkorn University

The Research Ethics Review Committee for Research Involving Human Research Participants, Health Sciences Group, Chulalongkorn University, Thailand, has approved constituted in accordance with the International Conference on Harmonization – Good Clinical Practice (ICH-GCP) and/or Code of Conduct in Animal Use of NRCT version 2000. Phase 1 of research protocol only.

Signature: ...*Prida Tasanapradit*... Signature: ...*Nuntaree Chaichanawongsaroj*...
(Associate Professor Prida Tasanapradit, M.D.) (Assistant Professor Nuntaree Chaichanawongsaroj, Ph.D.)
Chairman Secretary

Date of Approval : 18 December 2015 Approval Expire date : 17 December 2016

The approval documents including

- 1) Research proposal
- 2) Patient/Participant Information Sheet and Informed Consent Form
- 3) Researcher
- 4) Questionnaire

The approved investigator must comply with the following conditions:

1. The research/project activities must end on the approval expired date of the Research Ethics Review Committee for Research Involving Human Research Participants, Health Sciences Group, Chulalongkorn University (RECCU). In case the research/project is unable to complete within that date, the project extension can be applied one month prior to the RECCU approval expired date.
2. Strictly conduct the research/project activities as written in the proposal.
3. Using only the documents that bearing the RECCU's seal of approval with the subjects/volunteers (including subject information sheet, consent form, invitation letter for project/research participation (if available)).
4. Report to the RECCU for any serious adverse events within 5 working days
5. Report to the RECCU for any change of the research/project activities prior to conduct the activities.
6. Final report (AF 03-12) and abstract is required for a one year (or less) research/project and report within 30 days after the completion of the research/project. For thesis, abstract is required and report within 30 days after the completion of the research/project.
7. Annual progress report is needed for a two-year (or more) research/project and submit the progress report before the expire date of certificate. After the completion of the research/project processes as No. 6.

AF 02-12

The Research Ethics Review Committee for Research Involving Human Research
Participants, Health Sciences Group, Chulalongkorn University

Jamjuree 1 Building, 2nd Floor, Phayathai Rd., Patumwan district, Bangkok 10330, Thailand,
Tel/Fax: 0-2218-3202 E-mail: eccu@chula.ac.th

COA No. 127/2016

Certificate of Approval

Study Title No. 186.1/58 : **A DEVELOPMENT OF MANAGEMENT MODEL OF THAI-
PUAN COMMUNITY BASED CULTURAL TOURISM**

Principal Investigator : MISS CHOMPUNOOT PANUPAT

Place of Proposed Study/Institution : Faculty of Sports Science,
Chulalongkorn University

The Research Ethics Review Committee for Research Involving Human Research
Participants, Health Sciences Group, Chulalongkorn University, Thailand, has approved
constituted in accordance with the International Conference on Harmonization – Good Clinical
Practice (ICH-GCP): Phase 2-4 of research protocol.

Signature: Signature:
(Associate Professor Prida Tasanapradit, M.D.) (Assistant Professor Nuntaree Chaichanawongsaroj, Ph.D.)
Chairman Secretary

Date of Approval : 8 July 2016

Approval Expire date : 7 July 2017

The approval documents including

- 1) Research proposal
- 2) Patient/Participant Information Sheet and Informed Consent Form
- 3) Researcher

Protocol No. 186.1/58
Date of Approval - 8 JUL 2016
Approval Expire Date - 7 JUL 2017

The approved investigator must comply with the following conditions:

1. The research/project activities must end on the approval expired date of the Research Ethics Review Committee for Research Involving Human Research Participants, Health Sciences Group, Chulalongkorn University (RECCU). In case the research/project is unable to complete within that date, the project extension can be applied one month prior to the RECCU approval expired date.
2. Strictly conduct the research/project activities as written in the proposal.
3. Using only the documents that bearing the RECCU's seal of approval with the subjects/volunteers (including subject information sheet, consent form, invitation letter for project/research participation (if available)).
4. Report to the RECCU for any serious adverse events within 5 working days.
5. Report to the RECCU for any change of the research/project activities prior to conduct the activities.
6. Final report (AF 03-12) and abstract is required for a one year (or less) research/project and report within 30 days after the completion of the research/project. For thesis, abstract is required and report within 30 days after the completion of the research/project.
7. Annual progress report is needed for a two-year (or more) research/project and submit the progress report before the expire date of certificate. After the completion of the research/project processes as No. 6.

ภาคผนวก ค

ข้อมูลสำหรับประชากรกลุ่มตัวอย่างหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ข้อมูลสำหรับกลุ่มประชากรตัวอย่างหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย
กลุ่มที่ 1 กลุ่มนักท่องเที่ยวยาวไทย-ขึ้นคอนวิจยที่ 1 โดยแบบสอบถาม

ชื่อโครงการวิจัย การพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน
ชื่อผู้วิจัยหลักนางสาววราชนิษฐ์.....ตำแหน่ง (นิสิต/นักวิจัย/อาจารย์) นิสิต.....
อาจารย์ที่ปรึกษา.....ศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ กาญจนกิจ.....
โทรศัพท์ - โทรศัพท์มือถือ 081-945.6539 อีเมล chomponkoodpr@88@gmail.com

1. ขอเรียนเชิญท่านให้เกียรติเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน ก่อนที่ท่านจะตัดสินใจเข้าร่วมการวิจัยนี้ มีความจำเป็นที่ท่านควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับงานวิจัยนี้ ก่อน โดยใช้เวลาในการอ่านข้อมูลต่อไปนี้อย่างละเอียดรอบคอบ และถ้ามีข้อมูลที่ไม่ชัดเจนหรือถ้าต้องการข้อมูลเพิ่มเติม สอบถามจากผู้วิจัยได้ตลอดเวลา

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ คือ การพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน จังหวัดสุพรรณบุรี

3. การวิจัยของกลุ่มนักท่องเที่ยวยาวไทยอยู่ในขั้นการวิจัยของข้อมูลเบื้องต้นที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาสภาพทั่วไป ปัญหา อุปสรรค การจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน เป็นการสำรวจด้วยแบบสอบถาม 1 ฉบับ คือ แบบสอบถามนักท่องเที่ยวยาวไทย ที่เดินทางมาท่องเที่ยวในชุมชนไทยพวนที่ ตำบลโคกคราม ตำบลบางปลาเฒ่า อำเภอบางปลาเฒ่า จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 400 คน โดยการเลือกตัวอย่างแบบสุ่มบังเอิญ โดยใช้สอบถามนักท่องเที่ยวยาวที่เดินทางท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนแต่ละแห่ง ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองในทุกกรณี และลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลในระหว่างเดือน มกราคม - มิถุนายน 2559 สัปดาห์ละประมาณ 30 คน ในช่วงวัน เสาร์ - อาทิตย์ และวันหยุดพิเศษ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมลักษณะของประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

4. กลุ่มผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย คือ 1) กลุ่มนักท่องเที่ยวยาวไทยที่มาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวชุมชนทางวัฒนธรรมไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 400 คน

5. ผู้วิจัยได้พิจารณาแล้วว่าท่านมีคุณสมบัติตามเกณฑ์คัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง เกณฑ์การคัดเลือก (Inclusion Criteria) คือ ผู้ตอบแบบสอบถามต้องเป็นนักท่องเที่ยวยาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนไทยพวน ตำบลโคกคราม ตำบลบางปลาเฒ่า อำเภอบางปลาเฒ่า จังหวัดสุพรรณบุรี

ผู้วิจัยจึงขอเรียนเชิญท่านให้มีส่วนร่วมในการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวยาว รูปแบบและพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวยาวไทยในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนในชุมชนไทยพวน ความต้องการของนักท่องเที่ยวยาวไทยที่มาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน และความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน โดยเป็นการตอบ 1 ครั้ง โดยมีจำนวนข้อคำถามทั้งสิ้น จำนวน 44 ข้อ ใช้เวลาในการตอบประมาณ 20 นาที

6. ประโยชน์ที่ท่านจะได้รับจากการเข้าร่วมในการวิจัย คือ การได้ทราบความต้องการของนักท่องเที่ยวยาวไทยต่อแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชนและนำไปสู่ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชนที่เหมาะสมได้ การมีส่วนร่วมในงานวิจัยครั้งนี้ไม่มีความเสี่ยงใดๆ ต่อท่าน

7. ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยจะถูกเก็บเป็นความลับ หากมีการเสนอผลการวิจัย ผู้วิจัยจะเสนอเป็นภาพรวม ข้อมูลใดที่สามารถระบุถึงตัวผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยได้จะไม่ปรากฏในรายงาน แบบสอบถามที่ได้กรอกไว้จะถูกทำลายทันที เมื่อเสร็จสิ้นการวิจัย

8. การเข้าร่วมในการวิจัยของท่านเป็นโดยสมัครใจและสามารถปฏิเสธที่จะเข้าร่วมหรือถอนตัวจากการตอบแบบสอบถามได้ทุกขณะ โดยไม่ต้องให้เหตุผล และไม่มีผลกระทบต่อการทำงานของท่าน และไม่สูญเสียประโยชน์ที่ท่านจะพึงได้รับ

9. ท่านจะได้รับของที่ระลึกเป็นปากกาที่มีตราสัญลักษณ์ของมหาวิทยาลัย เพื่อแสดงความขอบคุณ

10. หากท่านไม่ได้รับการปฏิบัติตามข้อมูลดังกล่าว กรุณาแจ้งเรื่องเรียนได้ที่ คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อาคารจันทรุทิศ 211 ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330 โทรศัพท์/โทรสาร 02-218-3202 อีเมล eccu@chula.ac.th

วันที่โครงการวิจัย 186-1/58
วันที่เริ่มรอบ 18 ธ.ค. 2558
วันที่หมดอายุ 17 ธ.ค. 2559

ข้อมูลสำหรับกลุ่มประชากรตัวอย่างหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย
(Patient/Participant Information Sheet)

กลุ่มที่ 2 กลุ่มประชาชนในชุมชนไทยพวน
ขั้นตอนวิจัยที่ 1 โดยแบบสอบถาม

ชื่อโครงการวิจัย การพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน

ชื่อผู้วิจัยหลักนางสาวชนุชท. ภาณุภาส..... ตำแหน่ง (นิสิต/นักวิจัย/อาจารย์) นิสิต.....
อาจารย์ที่ปรึกษา.....ศาสตราจารย. ดร.สมปติ. ภาณุวงกิจ.....
โทรศัพท์ - โทรศัพท์มือถือ 081-945.6539
อีเมล chompnootp28@gmail.com

1. ขอเรียนเชิญท่านให้เกียรติเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน ก่อนที่ท่านจะตัดสินใจเข้าร่วมการวิจัยนี้ มีความจำเป็นที่ท่านควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับงานวิจัยนี้ก่อน โดยใช้เวลาในการอ่านข้อมูลต่อไปนี้อย่างละเอียดรอบคอบ และถ้ามีข้อมูลที่ขัดแย้งหรือถ้าต้องการข้อมูลเพิ่มเติมท่านสามารถสอบถามจากผู้วิจัยได้ตลอดเวลา

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ คือ การพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน จังหวัดสุพรรณบุรี

3. การวิจัยของกลุ่มประชาชนในชุมชนไทยพวนอยู่ในขั้นการวิจัยข้อมูลเบื้องต้นที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาสภาพทั่วไป ปัญหา อุปสรรค การจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน เป็นการตอบด้วยแบบสอบถาม 1 ฉบับ คือแบบสอบถามประชาชนในชุมชนไทยพวน ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนไทยพวน ตำบลโคกคราม ตำบลบางปลาหมอ อำเภอบางปลาหมอ จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 150 คน ในระหว่างเดือน มกราคม - มิถุนายน 2559 ในช่วงเย็นของวันทำการ และตลอดวันของวันหยุด เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยแบ่งเป็น 5 หมู่บ้าน คือ 1) บ้านตอกบัว 2) บ้านหมี่ 3) บ้านลานคา 4) บ้านด่าน และ 5) บ้านสุทร โดยสุ่มกลุ่มตัวอย่างหมู่บ้านละ 30 คน โดยแบ่งเป็น ผู้นำชุมชน จำนวน 5 คน ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว จำนวน 15 คน และประชาชนในหมู่บ้าน จำนวน 10 คน จาก 5 หมู่บ้านดังกล่าว โดยผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนไทยพวนและต้องเป็นบุคคลที่มีเชื้อสายไทยพวน ตามสภาพจริงของครัวเรือนโดยไม่แบ่งเพศ (หากพบว่า กลุ่มตัวอย่างไม่สามารถอ่านออกเขียนได้ ผู้วิจัยจะอธิบายข้อคำถามและบันทึกข้อมูลด้วยตนเอง) ในประเด็นสภาพการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน การพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน

4. กลุ่มผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย คือ กลุ่มประชาชนอาศัยอยู่ในชุมชนไทยพวน ตำบลโคกคราม ตำบลบางปลาหมอ อำเภอบางปลาหมอ จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 150 คน

5. ผู้วิจัยได้พิจารณาแล้วว่าท่านมีคุณสมบัติตามเกณฑ์คัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง มีเกณฑ์การคัดเลือก (Inclusion Criteria) คือ ประชาชนชาวไทยพวนที่อาศัยอยู่ในชุมชนไทยพวนของหมู่บ้าน คือ 1) บ้านตอกบัว 2) บ้านหมี่ 3) บ้านลานคา 4) บ้านด่าน และ 5) บ้านสุทร ซึ่งเป็นหมู่บ้านเชื้อสายไทยพวน อำเภอบางปลาหมอ จังหวัดสุพรรณบุรี

ผู้วิจัยจึงขอเรียนเชิญท่านให้มีส่วนร่วมในการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของประชาชนในพื้นที่ชุมชนไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน ความคิดเห็นของท่านในการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน โดยเป็นการตอบแบบสอบถาม 1 ครั้ง โดยมีจำนวนข้อคำถามทั้งสิ้น 38 ข้อ ใช้ระยะเวลาในการตอบประมาณ 20 นาที

6. ประโยชน์ที่ท่านจะได้รับจากการเข้าร่วมในการวิจัย คือ การได้ทราบปัญหา อุปสรรค สภาพการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน แนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนและนำไปสู่ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชนให้เหมาะสมได้ การมีส่วนร่วมในงานวิจัยครั้งนี้ไม่มีความเสี่ยงใดๆ ต่อท่าน

7. ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยจะถูกเก็บเป็นความลับ หากมีการเสนอผลการวิจัย ผู้วิจัยจะเสนอเป็นภาพรวม ข้อมูลใดที่สามารถระบุตัวผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยได้จะไม่ปรากฏในรายงาน แบบสอบถามที่ได้กรอกไว้จะถูกทำลายทันที เมื่อเสร็จสิ้นการวิจัย

เลขที่โครงการวิจัย 186-4/56
18 ธ.ค. 2558
วันที่รับรอง 17 ธ.ค. 2558

(Handwritten signature)

ข้อมูลสำหรับกลุ่มประชากรตัวอย่างหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย
(Patient/Participant Information Sheet)

กลุ่มที่ 3 กลุ่มผู้นำชุมชน ชุมชน ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการจัดการ

การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน

ขั้นตอนวิจัยที่ 1 โดยการสัมภาษณ์

เลขที่โครงการวิจัย 186-1/58

วันที่รับรอง 18 ธ.ค. 2558

วันหมดอายุ 17 ธ.ค. 2559

ชื่อโครงการวิจัย การพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน
ชื่อผู้วิจัยหลัก นางสาวชมพูนุท ภาณุภาส ตำแหน่ง (นิสิต/นักวิจัย/อาจารย์) นิสิต
อาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ ภาณุจินกิจ
โทรศัพท์ - โทรศัพท์มือถือ 081-995-6539 อีเมล chomnunot.p28@gmail.com

1. ขอเรียนเชิญท่านให้เกียรติเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน ก่อนที่ท่านจะตัดสินใจเข้าร่วมการวิจัยนี้ มีความจำเป็นที่ท่านควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับงานวิจัยนี้ก่อน โดยใช้เวลาในการอ่านข้อมูลต่อไปนี้อย่างละเอียดรอบคอบ และถ้ามีข้อมูลที่ไม่ชัดเจนหรือถ้าต้องการข้อมูลเพิ่มเติม ท่านสามารถสอบถามจากผู้วิจัยได้ตลอดเวลา

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ คือ การพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน จังหวัดสุพรรณบุรี

3. การวิจัยนี้เป็นการสัมภาษณ์ในขั้นการวินิจฉัยของข้อมูลเบื้องต้นที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาสภาพทั่วไป ปัญหา อุปสรรค การจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน เป็นการสัมภาษณ์ด้วยแบบสัมภาษณ์ 1 ฉบับ การสัมภาษณ์ จำนวน 10 คน โดยเป็นผู้นำชุมชน ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คนและตัวแทนประชาชนในชุมชน จำนวน 5 คน ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ซึ่งต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ในแหล่งท่องเที่ยวชุมชนทางวัฒนธรรมไทยพวนที่มีการดำเนินการท่องเที่ยวและมีผลงานเป็นที่ยอมรับระดับประเทศ และเป็นประชาชนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน ที่อาศัยอยู่ในชุมชนไทยพวน อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี อย่างน้อย 10 ปี ซึ่งผู้วิจัยจะดำเนินการสัมภาษณ์ในระหว่างเดือน มกราคม - มิถุนายน 2559 ในช่วงเย็นของวันทำการ และตลอดวันของวันหยุด ผู้วิจัยทำการนัดหมายผู้นำชุมชน ผู้เชี่ยวชาญ และประชาชนในชุมชนเพื่อขอรับการสัมภาษณ์ และใช้เวลาการสัมภาษณ์ประมาณคนละ 20-30 นาที โดยผู้วิจัยจะทำการบันทึกเสียงและบันทึกภาพในระหว่างเก็บรวบรวมข้อมูล

4. กลุ่มผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย คือ ผู้นำชุมชน ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คนและตัวแทนประชาชนในชุมชน จำนวน 5 คน ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชนที่ใช้ในการสัมภาษณ์ จำนวนทั้งสิ้น 10 คน

5. ผู้วิจัยได้พิจารณาแล้วว่าท่านมีคุณสมบัติตามเกณฑ์คัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ที่กำหนดให้เก็บข้อมูลจากบุคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจ เป็นผู้นำชุมชน ผู้เชี่ยวชาญและตัวแทนประชาชนในชุมชน ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนและเคยดำเนินการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

ผู้วิจัยจึงขอเรียนเชิญท่านให้มีส่วนร่วมในการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วยประเด็นดังต่อไปนี้ สถานการณ์การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน จังหวัดสุพรรณบุรีในปัจจุบันเป็นอย่างไร และขอให้ท่านพิจารณาวัฒนธรรมไทยพวนที่สามารถนำมาเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน ในปัจจุบันท่านคิดว่ามีปัญหาในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนหรือไม่อย่างไร และท่านมีแนวทางในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนอย่างไร ท่านคิดว่าเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ หรือหน่วยงานท้องถิ่น หน่วยงานภาคเอกชน มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนได้อย่างไร ในฐานะผู้นำชุมชน ท่านคิดว่ารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนของท่านควรเป็นอย่างไร โดยเป็นการสัมภาษณ์ 1 ครั้ง ใช้เวลาในการสัมภาษณ์ประมาณคนละ 20-30 นาที

6. ประโยชน์ที่ท่านจะได้รับจากการเข้าร่วมในการวิจัย คือ การได้รับข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา อุปสรรค แนวทางการจัดการด้านการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนและจะนำไปสู่การพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนของท่านในอนาคตได้ การมีส่วนร่วมในงานวิจัยครั้งนี้ไม่มีความเสี่ยงใดๆ ต่อท่าน

7. ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยจะถูกเก็บเป็นความลับ หากมีการเสนอผลการวิจัย ผู้วิจัยจะเสนอเป็นภาพรวม ข้อมูลใดที่สามารถระบุถึงตัวผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยได้จะไม่ปรากฏในรายงาน ผู้วิจัยจะเก็บรักษาไฟล์เสียงที่บันทึกไว้ระหว่างการสัมภาษณ์เป็นความลับ และทำลายไฟล์เสียงทันที เมื่อเสร็จสิ้นการวิจัย

8. การเข้าร่วมในการวิจัยของท่านเป็นโดยสมัครใจและสามารถปฏิเสธที่จะเข้าร่วมหรือถอนตัวจากการประชุมได้ทุกขณะ โดยไม่ต้องให้เหตุผล และไม่มีผลกระทบบต่อการทำงานของท่าน และไม่สูญเสียประโยชน์ที่ท่านจะพึงได้รับ

9. ท่านจะได้รับของที่ระลึกเป็นปากกาและกระเป๋าคู่ผ้าที่มีตราสัญลักษณ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อแสดงความขอบคุณ

10. หากท่านไม่ได้รับการปฏิบัติตามข้อมูลดังกล่าว ท่านสามารถร้องเรียนได้ที่ คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อาคารจามจุรี 1 ชั้น 2 ห้อง 211 ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330 โทรศัพท์ 02-218-3202 โทรสาร 0-2218-8147 อีเมล eccu@chula.ac.th

เลขที่โครงการวิจัย 18.6.1 / 58
วันที่รับรอง 18 ธ.ค. 2559
วันหมดอายุ 17 ธ.ค. 2559

หนังสือแสดงความยินยอมเข้าร่วมการวิจัย

กลุ่มที่ 3 กลุ่มผู้นำชุมชน ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน
ขั้นตอนวิจัยที่ 1 โดยการประชุมเบื้องต้น (Preliminary Meeting)

ทำที่

วันที่..... เดือน..... พ.ศ.....

เลขที่ ประชากรตัวอย่างหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย

ข้าพเจ้า ซึ่งได้ลงนามท้ายหนังสือนี้ ขอแสดงความยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย

ชื่อโครงการวิจัย การพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน

ชื่อผู้วิจัยหลัก นางสาวชนุพท ภาณุภาส

อาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ กาญจนกิจ

ที่อยู่ติดต่อ 52/206 อาคารสำราญ เรสซิเดนส์ ซอยพหลโยธิน 45

ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทรศัพท์ - โทรศัพท์มือถือ 081-945 6539

อีเมล chompuncotp98@gmail.com

ข้าพเจ้า ได้รับทราบรายละเอียดเกี่ยวกับที่มา วัตถุประสงค์ และรายละเอียดขั้นตอนต่างๆ ที่จะต้องปฏิบัติหรือได้รับการปฏิบัติ รวมทั้งทราบถึงประโยชน์ ความเสี่ยงอันตราย ซึ่งจะเกิดขึ้นจากการวิจัยเรื่องนี้ โดยได้อ่านรายละเอียดในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัยโดยตลอด และได้รับคำอธิบายจากผู้วิจัย จนเข้าใจเป็นอย่างดีแล้ว

ข้าพเจ้า จึงสมัครใจเข้าร่วมในโครงการวิจัยนี้ ตามที่ระบุไว้ในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย และข้าพเจ้ามีสิทธิถอนตัวออกจากกรวิจัยเมื่อใดก็ได้ตามความประสงค์ โดยไม่ต้องแจ้งเหตุผล ซึ่งการถอนตัวออกจากการวิจัยนั้น จะไม่มีผลกระทบในทางใดๆ แก่ข้าพเจ้าทั้งสิ้น

ข้าพเจ้าได้รับคำรับรองว่า ผู้วิจัยจะปฏิบัติตามข้อข้อมูลที่ระบุไว้ในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัยทุกขั้นตอน โดยเป็นการประชุมเบื้องต้นเกี่ยวกับสถานการณ์การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม คนในชุมชนต้องการให้เกิดการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนหรือไม่ แนวทางการพัฒนากิจกรรมทางการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างไร ในด้านใดของชุมชนไทยพวน ตำบลบางปลาหมอ จังหวัดสุพรรณบุรี มีกิจกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอะไรบ้างที่นักท่องเที่ยวสามารถร่วมกิจกรรมได้ โดยเป็นการประชุมเบื้องต้น 1 ครั้ง ใช้เวลาในการประชุมประมาณ 3 ชั่วโมง

ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของข้าพเจ้าสามารถเปิดเผยได้เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน ส่วนข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวกับข้าพเจ้าผู้วิจัยจะเก็บรักษาเป็นความลับ โดยจะเสนอข้อมูลการวิจัยเป็นภาพรวมเท่านั้น ไม่มีข้อมูลในการรายงานที่จะนำไปสู่การระบุตัวข้าพเจ้า ผู้วิจัยจะเก็บรักษาไฟล์เสียงที่บันทึกไว้ระหว่างการประชุมเบื้องต้นเป็นความลับ และทำลายไฟล์เสียงทันที เมื่อเสร็จสิ้นการวิจัย

หากข้าพเจ้าไม่ได้รับการปฏิบัติตรงตามที่ระบุไว้ในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย ข้าพเจ้าสามารถร้องเรียนได้ที่ คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อาคารจามจุรี 1 ชั้น 2 ห้อง 211 ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330 โทรศัพท์ 02-218-3202 โทรสาร 0-2218-8147 อีเมล eccu@chula.ac.th

ข้าพเจ้าได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญต่อหน้าพยาน ทั้งนี้ข้าพเจ้าได้รับสำเนาเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย และสำเนาหนังสือแสดงความยินยอมไว้แล้ว

ลงชื่อ

(นางสาวชนุพท ภาณุภาส)

ผู้วิจัยหลัก

ลงชื่อ

(.....)

ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย

ลงชื่อ

(.....)

พยาน

เลขที่โครงการวิจัย 186.1/58

วันที่รับรอง 18 ส.ค. 2558

วันหมดอายุ 17 ส.ค. 2559

ข้อมูลสำหรับกลุ่มประชากรตัวอย่างหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย
(Patient/Participant Information Sheet)

กลุ่มที่ 3 กลุ่มผู้นำชุมชน ชุมชน ผู้เชี่ยวชาญและผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยว
ทางวัฒนธรรมไทยพวน

ขั้นตอนวิจัยที่ 1 โดยการประชุมเบื้องต้น (Preliminary Meeting)

ชื่อโครงการวิจัย การพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน

ชื่อผู้วิจัยหลัก นางสาวชมพูชุต. ภาณุภวส. ตำแหน่ง (นิสิต/นักวิจัย/อาจารย์) นิสิต.....
อาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์ ดร.สมนติ ภาณุภวส.....
โทรศัพท์ - โทรศัพท์มือถือ 081-945.6532
อีเมล chompun000998@gmail.com

1. ขอเรียนเชิญท่านให้เกียรติเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน ก่อนที่ท่านจะตัดสินใจเข้าร่วมการวิจัยนี้ มีความจำเป็นที่ท่านควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับงานวิจัยนี้ก่อน โดยใช้เวลาในการอ่านข้อมูลต่อไปนี้ละเอียดรอบคอบ และถ้ามีข้อมูลที่ไม่ชัดเจนหรือถ้าต้องการข้อมูลเพิ่มเติม ท่านสามารถสอบถามจากผู้วิจัยได้ตลอดเวลา

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ คือ การพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน จังหวัดสุพรรณบุรี

3. การวิจัยในขั้นการวิจัยของข้อมูลเบื้องต้นที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาสภาพทั่วไป ปัญหา อุปสรรค การจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน เป็นการจัดการประชุมเบื้องต้นร่วมกับผู้นำชุมชน ประชาชนท้องถิ่น ประธานชมรมไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ชมรมไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 20 คน โดยผู้วิจัยดำเนินการจัดการประชุมเบื้องต้นกับคนในชุมชนไทยพวน ร่วมกับประธานชมรมไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 1 ครั้ง โดยใช้ระยะเวลา 3 ชั่วโมง ณ ที่ทำการชมรมไทยพวนของจังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจกับ ผู้นำชุมชน ประชาชนท้องถิ่น ประธานชมรมไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ชมรมไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย กำหนดการ และแผนการดำเนินการที่จะเกิดขึ้น เพื่อสร้างความร่วมมือกับคณะผู้บริหารชุมชน รวมทั้งรับฟังข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ความคิดเห็นของคนในชุมชนเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน ในระยะแรกของการวิจัย ผู้วิจัยจัดเตรียมการประชุม โดยประสานงานกับ ดร. ธนิต อันธ์ทอง ฝ่ายประชาสัมพันธ์ชมรมไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี จัดเตรียมชุดคำถามที่ใช้ในการประชุมคนในชุมชน ได้แก่ สถานการณ์การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในปัจจุบัน มีนักท่องเที่ยวชาวไทยเข้ามาท่องเที่ยวมากร้อยอย่างไร คนในชุมชนต้องการให้เกิดการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนหรือไม่ ถ้ามีนักท่องเที่ยวชาวไทยเข้ามาจะมาหรือไม่ อยากให้พัฒนากิจกรรมทางการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างไร ชุมชนไทยพวน ตำบลโคกคราม ตำบลบางปลาเฒ่า อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี มีกิจกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอะไรบ้างที่นักท่องเที่ยวสามารถร่วมกิจกรรมได้ มีเทศกาล ประเพณีวัฒนธรรมไทยพวนที่นักท่องเที่ยวสามารถเยี่ยมชมได้ อยากให้พัฒนาอะไร ด้านใด ในชุมชนไทยพวน ตำบลบางปลาเฒ่า จังหวัดสุพรรณบุรี โดยผู้วิจัยจะทำการบันทึกเสียงและบันทึกภาพในระหว่างเก็บรวบรวมข้อมูล

4. กลุ่มผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย ได้แก่ นายก อบต. 1 คน ผู้ใหญ่บ้าน 2 คน สมาชิกสภา อบต. 5 คน ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน เจ้าอาวาสวัดลานคา 1 คน เจ้าอาวาสวัดวิสุตาร 1 คน ประชาชนท้องถิ่น 1 คน ประธานชมรมไทยพวนจังหวัดสุพรรณบุรี 1 คน เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ชมรมไทยพวนจังหวัดสุพรรณบุรี 1 คน ผู้ดูแลตลาดเก่าห้อง 1 คน และตัวแทนประชาชนในชุมชน 5 คน จำนวนทั้งสิ้น 20 คน และทำการขออนุญาตบันทึกภาพและเสียงระหว่างการประชุมเบื้องต้น

5. ผู้วิจัยได้พิจารณาแล้วว่าท่านมีคุณสมบัติตามเกณฑ์คัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ที่กำหนดให้เก็บข้อมูลจากบุคคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจ และรับผิดชอบเกี่ยวกับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนและเคยดำเนินงานการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน

เลขที่โครงการวิจัย 186-1/58
วันที่รับรอง 18 ธ.ค. 2558
วันหมดอายุ 17 ธ.ค. 2559

ผู้วิจัยจึงขอเรียนเชิญท่านให้มีส่วนร่วมในการการประชุมเกี่ยวกับสถานการณ์การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ความต้องการให้เกิดการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนหรือไม่ แนวทางการพัฒนากิจกรรมทางการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างไร ในด้านใด ของชุมชนไทยพวน ตำบลโคกคราม ตำบลบางปลาเฒ่า อำเภอบางปลาร้า จังหวัดสุพรรณบุรี โดยเป็นการประชุมเบื้องต้น 1 ครั้ง ใช้เวลาในการประชุมประมาณ 3 ชั่วโมง

6. ประโยชน์ที่ท่านจะได้รับจากการเข้าร่วมในการวิจัย คือ การได้รับข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา อุปสรรค การจัดการการด้านการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนและที่จะนำไปสู่การพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนของท่านในอนาคตได้ การมีส่วนร่วมในงานวิจัยครั้งนี้ไม่มีความเสี่ยงใดๆ ต่อท่าน

7. ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยจะถูกเก็บเป็นความลับ หากมีการเสนอผลการวิจัย ผู้วิจัยจะเสนอเป็นภาพรวม ข้อมูลใดที่สามารถระบุถึงตัวผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยได้จะไม่ปรากฏในรายงาน ผู้วิจัยจะเก็บรักษาไฟล์เสียงที่บันทึกไว้ระหว่างการประชุมเบื้องต้นเป็นความลับ และทำลายไฟล์เสียงทันที เมื่อเสร็จสิ้นการวิจัย

8. การเข้าร่วมในการวิจัยของท่านเป็นโดยสมัครใจและสามารถปฏิเสธที่จะเข้าร่วมหรือถอนตัวจากการประชุมได้ทุกขณะ โดยไม่ต้องให้เหตุผล ไม่สูญเสียประโยชน์และไม่มีผลกระทบต่อผู้เข้าร่วมประชุม

9. ท่านจะได้รับของที่ระลึกเป็นปากกาและกระเป๋าคู่ที่มีตราสัญลักษณ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อแสดงความขอบคุณ

10. หากท่านไม่ได้รับการปฏิบัติตามข้อมูลดังกล่าว ท่านสามารถร้องเรียนได้ที่ คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อาคารจามจุรี 1 ชั้น 2 ห้อง 211 ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330 โทรศัพท์ 02-218-3202 โทรสาร 0-2218-8147 อีเมลล์ eccu@chula.ac.th

เลขที่โครงการวิจัย 186-1/58
18 ธ.ค. 2558
วันที่รับรอง.....
วันหมดอายุ 17 ธ.ค. 2559

ข้อมูลสำหรับกลุ่มประชากรตัวอย่างหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย
(Patient/Participant Information Sheet)

กลุ่มที่ 4 กลุ่มผู้นำชุมชน ตัวแทนชุมชนไทยพวน ผู้ที่เกี่ยวข้องในการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน
ขั้นตอนวิจัยที่ 2 การปฏิบัติการ (Action) โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนไทยพวน โดยการประชุมสนทนากลุ่ม

ชื่อโครงการวิจัย การพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน

ชื่อผู้วิจัยหลัก นางสาวชนนุช ภาณุภาส ตำแหน่ง (นิสิต/นักวิจัย/อาจารย์) นิสิต

อาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์ ดร.สมนติ ภาณุจนกิจ เลขที่โครงการวิจัย 186-1/58

โทรศัพท์ - โทรศัพท์มือถือ 081-945 6539 วันที่รับรอง - 8 ก.ค. 2559

อีเมล s.channoo009@gmail.com วันหมดอายุ - 7 ก.ค. 2560

1. ขอเรียนเชิญท่านให้เกียรติเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน ก่อนที่ท่านจะตัดสินใจเข้าร่วมการวิจัยนี้ มีความจำเป็นที่ท่านควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับงานวิจัยนี้ก่อน โดยใช้เวลาในการอ่านข้อมูลต่อไปนี้อย่างละเอียดรอบคอบ และถ้ามีข้อมูลที่ไม่ชัดเจนหรือถ้าต้องการข้อมูลเพิ่มเติม ท่านสามารถสอบถามจากผู้วิจัยได้ตลอดเวลา

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ คือ การพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน จังหวัดสุพรรณบุรี

3. การวิจัยขั้นปฏิบัติการ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนไทยพวน ผู้วิจัยจัดการสนทนากลุ่ม โดยเชิญผู้นำชุมชน ตัวแทนประชาชน คือ ผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยชุมชน และผู้นำชุมชนหรือตัวแทนชุมชนในชุมชนไทยพวน จำนวน 8 - 12 คน โดยเปิดโอกาสให้ทุกคนร่วมอภิปรายและแสดงความคิดเห็นตามข้อมูลที่ได้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการ ผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นคำถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม โดยให้ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มอภิปรายร่วมกัน จากรายงานสรุปการประชุมเชิงปฏิบัติการที่ผู้วิจัยคืนข้อมูลกลับไปให้ชุมชนและพิจารณาปัญหาของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวมีปัญหาอย่างไร ซึ่งที่ประชุมสนทนากลุ่มร่วมกันลงความเห็นว่าจะประเด็นปัญหาใดที่ชุมชนสามารถแก้ไขปัญหาได้จริง และสามารถจัดการได้เอง โดยบนพื้นฐานของทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนไทยพวน โดยเป็นการสนทนากลุ่ม 1 ครั้ง ใช้ระยะเวลา 1 -2 ชั่วโมง ณ สำนักงานกองทุนหมู่บ้าน เวลา 09.00 - 10.30 น.

4. กลุ่มผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย คือ ผู้นำชุมชนหรือตัวแทนชุมชนในชุมชนไทยพวน ผู้ที่เกี่ยวข้องในการวางแผนการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี ที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยชุมชน โดยคุณสมบัติของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

4.1 ผู้นำชุมชน คือ ผู้ที่มีหน้าที่ ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของชุมชน การท่องเที่ยวโดยชุมชน การจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และมีประสบการณ์ทางด้านการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องอย่างน้อย 5 ปี

4.2 ตัวแทนประชาชน คือ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนที่อาศัยอยู่ในชุมชนไทยพวน อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี อย่างน้อย 10 ปี

5. ผู้วิจัยได้พิจารณาแล้วว่าท่านมีคุณสมบัติตามเกณฑ์คัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ที่กำหนดให้กับข้อมูลจากบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจ เป็นผู้นำชุมชน ผู้เชี่ยวชาญและผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน ผู้วิจัยจึงขอเรียนเชิญท่านให้มีส่วนร่วมในการสนทนากลุ่ม เพื่อร่วมกันอภิปรายและแสดงความคิดเห็นตามประเด็นการสนทนากลุ่ม โดยเป็นการสนทนากลุ่ม 1 ครั้ง ให้เวลาในการสนทนากลุ่มประมาณ 1 ชั่วโมง

6. ประโยชน์ที่ท่านจะได้รับจากการเข้าร่วมในการวิจัย การทบทวนข้อมูลเกี่ยวกับ กิจกรรมของการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและรูปแบบการจัดการด้านการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนและที่จะนำไปสู่การพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนของท่านในอนาคตได้ การมีส่วนร่วมในงานวิจัยครั้งนี้ไม่มีความเสี่ยงใดๆ ต่อท่าน

7. ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยจะถูกเก็บเป็นความลับ หากมีการเสนอผลการวิจัย ผู้วิจัยจะเสนอเป็นภาพรวม ข้อมูลใดที่สามารถระบุถึงตัวผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยได้จะไม่ปรากฏในรายงาน ผู้วิจัยจะเก็บรักษาไฟล์เสียงที่บันทึกไว้ระหว่างการประชุมสนทนากลุ่มเป็นความลับ และทำลายไฟล์เสียงทันที เมื่อเสร็จสิ้นการวิจัย

8. การเข้าร่วมในการวิจัยของท่านเป็นโดยสมัครใจและสามารถปฏิเสธที่จะเข้าร่วมหรือถอนตัวจากการประชุมได้ทุกขณะ โดยไม่ต้องให้เหตุผล และไม่มีผลกระทบต่อการทำงานของท่าน และไม่สูญเสียประโยชน์ที่ท่านจะพึงได้รับ

9. ท่านจะได้รับของที่ระลึกเป็นปากกาและกระเป๋าน้ำเพื่อแสดงความขอบคุณ

10. หากท่านไม่ได้รับการปฏิบัติตามข้อมูลดังกล่าว ท่านสามารถร้องเรียนได้ที่ คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อาคารจามจุรี 1 ชั้น 2 ห้อง 211 ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330 โทรศัพท์ 02-218-3202 โทรสาร 02-218-3202 อีเมล eccu@chula.ac.th

เลขที่โครงการวิจัย 186-1/58
วันที่รับรอง - 8 ก.ค. 2559
วันหมดอายุ - 7 ก.ค. 2560

หนังสือแสดงความยินยอมเข้าร่วมการวิจัย

กลุ่มที่ 3 กลุ่มผู้นำชุมชน ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน
ขั้นตอนการวิจัยที่ 2 การปฏิบัติการ (Action) โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนไทยพวน โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ

ทำที่ บ้านสามก รางโสภา 9.สูงเม่นบุรี
วันที่ 28 เดือน พฤษภาคม ค.ศ. 2559

เลขที่ ประชากรตัวอย่างหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย

ข้าพเจ้า ซึ่งได้ลงนามท้ายหนังสือนี้ ขอแสดงความยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย

ชื่อโครงการวิจัย การพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน

ชื่อผู้วิจัยหลัก นางสาวชนุฑา ภาณุภาส

อาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ กาญจนกิจ

ที่อยู่ติดต่อ 52/206 อาคารสำราญ เรสซิเดนส์ ซอยพลโยธิน 45

ถนนพลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทรศัพท์ - โทรศัพท์มือถือ 081-945 6539 อีเมล : chompunootp98@gmail.com

ข้าพเจ้า ได้รับทราบรายละเอียดเกี่ยวกับที่มา วัตถุประสงค์ และรายละเอียดขั้นตอนต่างๆ ที่จะต้องปฏิบัติหรือได้รับการปฏิบัติ รวมทั้งทราบถึงประโยชน์ ความเสี่ยง/อันตราย ซึ่งจะเกิดขึ้นจากการวิจัยเรื่องนี้ โดยได้อ่านรายละเอียดในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัยโดยตลอด และได้รับคำอธิบายจากผู้วิจัย จนเข้าใจเป็นอย่างดีแล้ว

ข้าพเจ้า จึงสมัครใจเข้าร่วมในโครงการวิจัยนี้ ตามที่ระบุไว้ในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย และข้าพเจ้ามีสิทธิถอนตัวออกจากการวิจัยเมื่อใดก็ได้ตามความประสงค์ โดยไม่ต้องแจ้งเหตุผล ซึ่งการถอนตัวออกจากการวิจัยนั้น จะไม่มีผลกระทบในทางใดๆ แก่ข้าพเจ้าทั้งสิ้น

ข้าพเจ้าได้รับคำรับรองว่า ผู้วิจัยจะปฏิบัติต่อข้าพเจ้าตามข้อมูลที่ระบุไว้ในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัยทุกขั้นตอน โดยเป็นการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อวิเคราะห์ปัญหาในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง ร่วมแสดงความคิดเห็น ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน และร่วมตัดสินใจในการวางแผนวิธีดำเนินงาน เพื่อเพิ่มพูนความรู้ด้านการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน ในการพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนอย่างเหมาะสมกับพื้นที่ชุมชน โดยจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ จำนวน 1 ครั้ง ใช้ระยะเวลา 1 วัน ณ ศาลาการเปรียญ วัดลานคา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ในเดือน พฤษภาคม 2559 จำนวน 30 คน

ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของข้าพเจ้าสามารถเปิดเผยได้เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน ส่วนข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวกับข้าพเจ้าผู้วิจัยจะเก็บรักษาเป็นความลับ โดยจะเสนอข้อมูลการวิจัยเป็นภาพรวมเท่านั้น ไม่มีข้อมูลในการรายงานที่จะนำไปสู่การระบุตัวข้าพเจ้า ผู้วิจัยจะเก็บรักษาไฟล์เสียงที่บันทึกไว้ระหว่างการประชุมเชิงปฏิบัติการเป็นความลับ และทำลายไฟล์เสียงทันที เมื่อเสร็จสิ้นการวิจัย

หากข้าพเจ้าไม่ได้รับการปฏิบัติตรงตามที่ได้ระบุไว้ในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย ข้าพเจ้าสามารถร้องเรียนได้ที่คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อาคารจามจุรี 1 ชั้น 2 ห้อง 211 ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330 โทรศัพท์ 02-218-3202 โทรสาร 02-218-3202 อีเมล eccu@chula.ac.th

ข้าพเจ้าได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญต่อหน้าพยาน ทั้งนี้ข้าพเจ้าได้รับสำเนาเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย และสำเนาหนังสือแสดงความยินยอมไว้แล้ว

ลงชื่อ ชนุฑา ภาณุภาส

(นางสาวชนุฑา ภาณุภาส)

ผู้วิจัยหลัก

ลงชื่อ

(.....)

ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย

ลงชื่อ

(.....)

พยาน

เลขที่โครงการวิจัย 186-1/58

วันที่รับรอง - 8 ค.ศ. 2559

วันหมดอายุ - 7 ค.ศ. 2560

ข้อมูลสำหรับกลุ่มประชากรตัวอย่างหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย

(Patient/Participant Information Sheet)

กลุ่มที่ 3 กลุ่มผู้นำชุมชน ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน
ขั้นตอนวิจัยที่ 2 การปฏิบัติการ (Action) โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนไทยพวน โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ

ชื่อโครงการวิจัย การพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน

ชื่อผู้วิจัยหลักนางสาวชนุช ภาณุวงศ์..... ตำแหน่ง (นิสิต/นักวิจัย/อาจารย์) นิสิต
อาจารย์ที่ปรึกษา.....ศวศตวราวรรค์ คร.สมปิติ.....ภาณุวงศ์..... เลขที่โครงการวิจัย 186-1/58
โทรศัพท์ - โทรศัพท์มือถือ 081-945.6539 วันที่รับรอง - 8 ก.ค. 2559
อีเมล chompunootp98@gmail.com วันหมดอายุ - 7 ก.ค. 2560

1. ขอเรียนเชิญท่านให้เกียรติเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน ก่อนที่ท่านจะตัดสินใจเข้าร่วมการวิจัยนี้ มีความจำเป็นที่ท่านควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับงานวิจัยนี้ก่อน โดยใช้เวลาในการอ่านข้อมูลต่อไปนี้อย่างละเอียดรอบคอบ และถ้ามีข้อมูลที่ขัดแย้งหรือต้องการข้อมูลเพิ่มเติม ท่านสามารถสอบถามจากผู้วิจัยได้ตลอดเวลา

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ คือ การพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน จังหวัดสุพรรณบุรี

3. การวิจัยในขั้นปฏิบัติการ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนไทยพวน เป็นการจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อจัดทำแนวทางการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง ร่วมแสดงความคิดเห็นให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน และร่วมตัดสินใจในการวางแผนดำเนินงาน เพื่อเพิ่มพูนความรู้ด้านการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน ในการพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนอย่างเหมาะสมกับพื้นที่ชุมชน โดยจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ จำนวน 1 ครั้ง ใ้ระยะเวลา 1 วัน ณ ศาลาการเปรียญ วัดลานคา อำเภอบางปลาร้า จังหวัดสุพรรณบุรี เวลา 09.00 - 16.00 น. โดยมีผู้นำชุมชน ประธานชมรมไทยพวนจังหวัดสุพรรณบุรี คณะกรรมการหมู่บ้าน ตัวแทนประชาชนในชุมชนไทยพวน จำนวน 30 คน ร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาของชุมชน (SWOT Analysis) ในการวิเคราะห์ชุมชน และนำปัญหาชุมชน มาระบุหน่วยงาน/ผู้ที่เกี่ยวข้อง แนวทาง/วิธีการ/กิจกรรม และวิเคราะห์ถึงผลที่จะเกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรม/วิธีการ โดยใช้เทคนิคการจัดทำแผนผังต้นไม้ (Problem Tree) มาใช้เป็นข้อมูลประกอบการพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน

4. กลุ่มผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย ผู้นำชุมชนชน ราษฎรท้องถิ่น ตัวแทนประชาชนในชุมชนไทยพวน ประธานชมรมไทยพวนจังหวัดสุพรรณบุรี คณะกรรมการหมู่บ้าน และตัวแทนประชาชนในชุมชนไทยพวน จำนวน 30 คน โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกดังนี้ ประธานชมรมไทยพวนจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 1 คน ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 3 คน เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ชมรมไทยพวนจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 1 คน เลขานุการชมรมไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 1 คน คณะกรรมการหมู่บ้าน จำนวน 9 คน และตัวแทนประชาชนในชุมชน จำนวน 15 คน และต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ในแหล่งท่องเที่ยวชุมชนทางวัฒนธรรมไทยพวนที่มีการดำเนินการท่องเที่ยวและมีผลงานเป็นที่ยอมรับระดับประเทศ หรือประชาชนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนที่อาศัยอยู่ในชุมชนไทยพวน อำเภอบางปลาร้า จังหวัดสุพรรณบุรี อย่างน้อย 10 ปี

5. ผู้วิจัยได้พิจารณาแล้วว่าท่านมีคุณสมบัติตามเกณฑ์คัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ที่กำหนดให้กับข้อมูลจากบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจ เป็นผู้นำชุมชน ผู้เชี่ยวชาญและผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน ผู้วิจัยจึงขอเรียนเชิญท่านให้มีส่วนร่วมในการการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน โดยเป็นการประชุมเชิงปฏิบัติการ จำนวน 1 ครั้ง ใ้ระยะเวลา 1 วัน

6. ประโยชน์ที่ท่านจะได้รับจากการเข้าร่วมในการวิจัย คือ การได้รับข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา อุปสรรค แผนปฏิบัติการ และแนวทางการจัดการด้านการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนและที่จะนำไปสู่การพัฒนาแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนของท่านในอนาคตได้ การมีส่วนร่วมในงานวิจัยครั้งนี้ไม่มีความเสี่ยงใดๆ ต่อท่าน

7. ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยจะถูกเก็บเป็นความลับ หากมีการเสนอผลการวิจัย ผู้วิจัยจะเสนอเป็นภาพรวมเท่านั้น ข้อมูลใดที่สามารถระบุถึงตัวผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยได้จะไม่ปรากฏในรายงาน ผู้วิจัยจะเก็บรักษาไฟล์เสียงที่บันทึกไว้ระหว่างการประชุมเชิงปฏิบัติการเป็นความลับ และทำลายไฟล์เสียงทันที

8. การเข้าร่วมในการวิจัยของท่านเป็นโดยสมัครใจและสามารถปฏิเสธที่จะเข้าร่วมหรือถอนตัวจากการประชุมได้ทุกขณะ โดยไม่ต้องให้เหตุผล และไม่มีผลกระทบต่อการทำงานของท่าน และไม่สูญเสียประโยชน์ที่ท่านจะพึงได้รับ

9. ท่านจะได้รับของที่ระลึกเป็นปากกาและกระเป๋าคู่ เพื่อแสดงความขอบคุณ

10. หากท่านไม่ได้รับการปฏิบัติตามข้อมูลดังกล่าว ท่านสามารถร้องเรียนได้ที่ คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อาคารจามจุรี 1 ชั้น 2 ห้อง 211 ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330 โทรศัพท์ 02-218-3202 โทรสาร 02-218-3202 อีเมล eccu@chula.ac.th

เลขที่โครงการวิจัย..... 187-1/58
วันที่รับของ..... - 8 ก.ค. 2559
วันหมดอายุ..... - 7 ก.ค. 2560

ข้อมูลสำหรับกลุ่มประชากรตัวอย่างหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย
(Patient/Participant Information Sheet)

กลุ่มที่ 5 กลุ่มนักท่องเที่ยวในการทดลองใช้รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน
ขั้นตอนที่ 3 ขั้นตอนการวัดผล ของรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน โดยการประชุมกลุ่ม

ชื่อโครงการวิจัย การพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน

ชื่อผู้วิจัยหลักนางสาววชนกชนก ภาณุภักดิ์..... ตำแหน่ง (นิสิต/นักวิจัย/อาจารย์) นิสิต.....

อาจารย์ที่ปรึกษา.....ศาสตราจารย์ ดร.สมนิตี ภาณุวงษ์.....

โทรศัพท์ - โทรศัพท์มือถือ 081-945.6539 อีเมล chomponkotp98@gmail.com

1. ขอเรียนเชิญท่านให้เกียรติเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน ก่อนที่ท่านจะตัดสินใจเข้าร่วมการวิจัยนี้ มีความจำเป็นที่ท่านควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับงานวิจัยนี้ ก่อน โดยใช้เวลาในการอ่านข้อมูลต่อไปนี้อย่างละเอียดรอบคอบ และถ้ามีข้อมูลที่ขัดแย้งหรือจำเป็นต้องข้อมูลเพิ่มเติม ท่านสามารถสอบถามจากผู้วิจัยได้ตลอดเวลา

2. มีวัตถุประสงค์เพื่อทดลองใช้รูปแบบ ฯ และศึกษาคุณภาพของรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน

3. การวัดผล ผู้วิจัยใช้วิธีการประเมินรูปแบบ คือ การประชุมกลุ่มระหว่างคนไทยพวน จำนวน 20 คน และ นักท่องเที่ยว จำนวน 30 คน หลังจากเสร็จสิ้นการทดลองรูปแบบฯ จากแนวคิดการทบทวนหลังปฏิบัติงาน เป็นการทบทวนวิธีการทำงานทั้งด้านความสำเร็จ และปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงาน เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการทดลองใช้รูปแบบการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน โดยชุมชนไทยพวนจะเป็นเจ้าบ้าน (Host) และนักท่องเที่ยวเป็นแขก (Guest) ที่มาเยี่ยมเยือนบ้านของตน โดยจัดการประชุมกลุ่ม จำนวน 1 ครั้ง ใช้ระยะเวลา 1 ชั่วโมง เวลา 16.00 - 17.00 น. ณ ศาลาการเปรียญ วัดลานคา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้วิจัยร่วมกันอภิปรายกับที่ประชุมกลุ่มเกี่ยวกับกิจกรรมการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน ปัญหาหรือข้อเสนอแนะในการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อเป็นการประเมินรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยว โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง และมีผู้ช่วยผู้วิจัย จำนวน 2 คน โดยเป็นนิสิตระดับศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาการจัดการนันทนาการและการท่องเที่ยว จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และได้ผ่านการอบรมการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมแล้ว

4. ผู้วิจัยได้พิจารณาแล้วว่าท่านมีคุณสมบัติตามเกณฑ์คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดให้เก็บข้อมูล โดยบุคลากรที่เป็นนักท่องเที่ยวเข้าร่วมต้องเป็นบุคคลที่มีประสบการณ์ในการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน อย่างน้อย 1 ครั้ง และไม่ใช่นักท่องเที่ยวที่อาศัยหรือประกอบอาชีพในท้องถิ่น สำหรับคนไทยพวนที่เข้าร่วมการประชุมกลุ่มต้องเป็นผู้มาชุมชน ตัวแทนประชาชนที่เคยเข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการมาแล้ว

ผู้วิจัยจึงขอเรียนเชิญท่านให้มีส่วนร่วมในการเข้าร่วมการประชุมกลุ่ม เพื่อร่วมกันอภิปรายและปัญหาหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกิจกรรมการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน โดยเป็นการประชุมกลุ่ม จำนวน 1 ครั้ง ใช้ระยะเวลา 1 ชั่วโมง เวลา 16.00 - 17.00 น. ณ ศาลาการเปรียญ วัดลานคา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

5. ประโยชน์ที่ท่านจะได้รับจากการเข้าร่วมในการวิจัย การทบทวนข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อโปรแกรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน กิจกรรมของการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และรูปแบบการจัดการด้านการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนและจะนำไปสู่การพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนของท่านในอนาคตได้ การมีส่วนร่วมในงานวิจัยครั้งนี้ไม่มีความเสี่ยงใดๆ ต่อท่าน

6. ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยจะถูกเก็บเป็นความลับ หากมีการเสนอผลการวิจัย ผู้วิจัยจะเสนอเป็นภาพรวม ข้อมูลใดที่สามารถระบุถึงตัวผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยได้จะไม่ปรากฏในรายงาน โดยผู้วิจัยจะทำการบันทึกเสียงและบันทึกภาพในระหว่างเก็บรวบรวมข้อมูลและจะเก็บรักษาไฟล์เสียงที่บันทึกไว้ระหว่างการประชุมกลุ่มเป็นความลับ และเมื่อเสร็จสิ้นการวิจัย ทำลายไฟล์เสียงทันที

7. การเข้าร่วมในการวิจัยของท่านเป็นโดยสมัครใจและสามารถปฏิเสธที่จะเข้าร่วมหรือถอนตัวจากการประชุมกลุ่มได้ทุกขณะ โดยไม่ต้องให้เหตุผล และไม่มีผลกระทบต่อการทำงานของท่าน และไม่สูญเสียประโยชน์ที่ท่านจะพึงได้รับ

8. ท่านจะได้รับของที่ระลึกที่มีตราสัญลักษณ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อแสดงความขอบคุณ

9. หากท่านไม่ได้รับการปฏิบัติตามข้อมูลดังกล่าว ท่านสามารถร้องเรียนได้ที่ คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อาคารจามจุรี 1 ชั้น 2 ห้อง 211-212 วิทยาลัยการแพทย์โท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330 โทรศัพท์ 02-218-3202 โทรสาร 02-218-3202 อีเมล eccu@chula.ac.th

เลขที่โครงการวิจัย 186-1/58
วันที่รับรอง - 8 ก.ค. 2559
วันหมดอายุ - 7 ก.ค. 2560

ข้อมูลสำหรับกลุ่มประชากรตัวอย่างหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย
(Patient/Participant Information Sheet)
กลุ่มที่ 6 กลุ่มนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม
ขั้นตอนวิจัยที่ 4 โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

ชื่อโครงการวิจัย การพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน
ชื่อผู้วิจัยหลัก นางสาวชนพูนท์ ภาณุภาส ตำแหน่ง (นิสิต/นักวิจัย/อาจารย์) นิสิต
อาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ กาญจนกิจ
โทรศัพท์ - โทรศัพท์มือถือ 081-945 6539
อีเมล chompunootp98@gmail.com

1. ขอเรียนเชิญท่านให้เกียรติเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน ก่อนที่ท่านจะตัดสินใจเข้าร่วมการวิจัยนี้ มีความจำเป็นที่ท่านควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับงานวิจัยนี้ก่อน โดยใช้เวลาในการอ่านข้อมูลต่อไปนี้อย่างละเอียดรอบคอบ และถ้ามีข้อมูลที่ไม่ชัดเจนหรือถ้าต้องการข้อมูลเพิ่มเติม ท่านสามารถสอบถามจากผู้วิจัยได้ตลอดเวลา

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ คือ การพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน จังหวัดสุพรรณบุรี

3. การสนทนากลุ่มในขั้นตอนการวิจัยที่ 4 เป็นขั้นตอนการส่งคืนข้อมูลสู่ชุมชนไทยพวน ผู้วิจัยได้นำผลวิเคราะห์จากขั้นที่ 1-3 มาสรุปผล วิเคราะห์ผล และจัดสนทนากลุ่ม (focus group) เพื่อวิพากษ์รูปแบบการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน โดยทำการวิเคราะห์หลังจากการปฏิบัติการ (After Action Review : AAR) ซึ่งมีประเด็นคำถาม ดังนี้

- 1) สิ่งที่คาดว่าจะได้รับจากการทำงานคืออะไร
- 2) สิ่งที่เกิดขึ้นจริงที่สูงกว่าที่คาดหวังคืออะไร
- 3) สิ่งที่เกิดขึ้นจริงที่ต่ำกว่าที่คาดหวังคืออะไร
- 4) สิ่งที่ได้เรียนรู้และเป็นประโยชน์คืออะไร
- 5) คิดว่าควรปรับปรุงอะไร วิธีการส/แก้ความแตกต่างคืออะไร
- 6) หากต้องทำครั้งต่อไป จะปรับปรุงอะไรให้ดีขึ้น

เลขที่โครงการวิจัย 186.1/58
วันที่รับรอง - 8 ก.ค. 2559
วันหมดอายุ - 7 ก.ค. 2560

4. กลุ่มผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม คือ ผู้ทรงคุณวุฒิทางวิชาการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ผู้นำชุมชน ตัวแทนประชาชนในชุมชนไทยพวน ตัวแทนคณะกรรมการหมู่บ้าน คณะทำงานการท่องเที่ยวของชุมชนไทยพวน และผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยชุมชน จำนวน 8 - 12 คน

5. ผู้วิจัยได้พิจารณาแล้วว่าท่านมีคุณสมบัติตามเกณฑ์คัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ที่กำหนดไว้เก็บข้อมูล ดังนี้

1. ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม จำนวน 2 คน คือ ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม โดยเฉพาะการจัดการการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในสถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม มีประสบการณ์ในการทำงานอย่างน้อย 5 ปี

2. ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการการท่องเที่ยวไทยพวน จำนวน 8 คน ได้แก่ ผู้นำชุมชน ประชาชนชาวบ้าน และคณะทำงานการท่องเที่ยวของชุมชนไทยพวน และประชาชนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน ที่อาศัยอยู่ในชุมชนไทยพวน อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี อย่างน้อย 10 ปี

3. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน จำนวน 2 คน ได้แก่ ผู้ประกอบการท่องเที่ยว อย่างน้อยมีประสบการณ์การทำงานด้านการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม อย่างน้อย 5 ปี

ผู้วิจัยจึงขอเรียนเชิญท่านให้มีส่วนร่วมในการโดยเป็นการเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเพื่อวิพากษ์รูปแบบการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน โดยทำการวิเคราะห์หลังจากการปฏิบัติการ (After Action Review : AAR) แสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนที่มีความเหมาะสม และสามารถ

ประยุกต์ใช้รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน โดยเป็นการสนทนากลุ่ม จำนวน 1 ครั้ง ใช้ระยะเวลา 1-2 ชั่วโมง ณ สำนักงานกองทุนหมู่บ้าน เวลา 09.00 – 11.00 น.

6. ประโยชน์ที่ท่านจะได้รับจากการเข้าร่วมในการวิจัย คือ การได้รับฟังการนำเสนอวิธีการและแนวทางการพัฒนา รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชนและอาจนำไปสู่การสร้างรูปแบบอื่นๆ ที่ท่านกำลังทำอยู่ได้ การมีส่วนร่วมในงานวิจัยครั้งนี้ไม่มีความเสี่ยงใดๆ ต่อท่าน

7. ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยจะถูกเก็บเป็นความลับ หากมีการเสนอผลการวิจัย ผู้วิจัยจะเสนอเป็นภาพรวม ข้อมูลใดที่สามารถระบุถึงตัวผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยได้จะไม่ปรากฏในรายงาน โดยผู้วิจัยจะทำการบันทึกเสียงและบันทึกภาพในระหว่างเก็บรวบรวมข้อมูลและจะเก็บรักษาไฟล์เสียงที่บันทึกไว้ระหว่างการประชุมสนทนากลุ่มเป็นความลับ และทำลายไฟล์เสียงทันที เมื่อเสร็จสิ้นการวิจัย

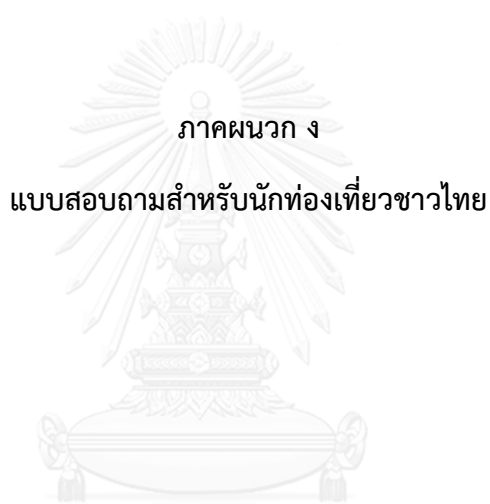
8. การเข้าร่วมในการวิจัยของท่านเป็นโดยสมัครใจและสามารถปฏิเสธที่จะเข้าร่วมหรือถอนตัวจากการเข้าร่วมการสนทนากลุ่มได้ทุกขณะ โดยไม่ต้องให้เหตุผล และไม่มีผลกระทบต่อการทำงานของท่าน และไม่สูญเสียประโยชน์ที่ท่านจะพึงได้รับ

9. ท่านจะได้รับของที่ระลึกเป็นสมุดบันทึกที่มีตราสัญลักษณ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อแสดงความขอบคุณ และค่าพาหนะ 500 บาท และค่าเสียเวลา 1,500 บาท

10. หากท่านไม่ได้รับการปฏิบัติตามข้อมูลดังกล่าว ท่านสามารถร้องเรียนได้ที่ คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อาคารจามจุรี 1 ชั้น 2 ห้อง 213 ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330 โทรศัพท์ 02-218-3202 โทรสาร 02-218-3202 อีเมล eccu@chula.ac.th

เลขที่โครงการวิจัย..... 188.1/58
 วันที่รับรอง..... - 8 ก.ค. 2559
 วันหมดอายุ..... - 7 ก.ค. 2560

ภาคผนวก ง

แบบสอบถามสำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

แบบสอบถามสำหรับนักท่องเที่ยวยุวชาวไทย
ในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี

คำชี้แจง

การสอบถามความคิดเห็นในครั้งนี้ มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวยุวชาวไทยในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนในชุมชน ความต้องการของนักท่องเที่ยวยุวชาวไทยที่มาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน และความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน ความคิดเห็นของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการศึกษารววิจัย ขอให้ท่านตอบแบบสอบถามทุกข้อตามความเป็นจริง ข้อมูลที่ได้รับจะนำเสนอในภาพรวมซึ่งไม่ส่งผลกระทบต่อผู้ตอบแบบสอบถาม ขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงที่กรุณาสละเวลาตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามชุดนี้ มี 4 ตอน จำนวน 44 ข้อ คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของนักท่องเที่ยว

ตอนที่ 2 รูปแบบและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวยุวชาวไทยในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของชุมชน

ตอนที่ 3 ความต้องการของนักท่องเที่ยวยุวชาวไทยต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน

ตอนที่ 4 ความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามในการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน

ความคิดเห็นของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวยุว มีลักษณะของคำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 คือ มีความพึงพอใจมากที่สุด 4 มีความพึงพอใจมาก 3 คือ มีความพึงพอใจปานกลาง 2 คือ มีความพึงพอใจน้อย และ 1 คือ มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

คำชี้แจง

- เขียนเครื่องหมาย ลงใน หรือเติมคำ/ข้อความ ลงในช่องว่างที่ท่านต้องการในคำถามแต่ละข้อเพียงคำตอบเดียว ยกเว้นคำถามที่ระบุว่าตอบได้มากกว่า 1 ข้อ
- เติมคำตอบในช่องว่างที่เว้นไว้หลังคำถามในแต่ละข้อ

การวิจัย เรื่อง "การพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน"
แบบสอบถามชุดนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวไทยในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน จังหวัดสุพรรณบุรี อันจะนำไปสู่แนวทางการปรับปรุงแก้ไข แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของนักท่องเที่ยว

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน หรือเติมคำ/ข้อความ ลงในช่องว่างให้สมบูรณ์

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ 1. อายุต่ำกว่า 20 ปี 2. อายุ 20-30 ปี
 3. อายุ 31-40 ปี 4. อายุ 41-50 ปี
 5. อายุ 51-60 ปี 6. อายุ 60 ปีขึ้นไป

เลขที่โครงการวิจัย 186-1/58
วันที่รับรอง 18 ธ.ค. 2558
วันหมดอายุ 17 ธ.ค. 2559

3. การประกอบอาชีพในปัจจุบัน

1. นักเรียน/นักศึกษา 2. แม่บ้าน/เกษียณอายุ 3. รัฐบาล/พนักงานรัฐวิสาหกิจ
 4. พนักงานบริษัทเอกชน 5. ประกอบธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย 6. รับจ้าง
 7. เกษตรกร 8. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

4. ปัจจุบันท่านมีรายได้เฉลี่ย (ต่อเดือน)

1. รายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท 2. รายได้ 15,001-20,000 บาท
 3. รายได้ 20,001-25,000 บาท 4. รายได้ 25,001 - 30,000 บาท
 5. รายได้มากกว่า 30,000 บาทขึ้นไป

ตอนที่ 2 รูปแบบและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของชุมชน

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน หรือเติมคำ/ข้อความ ลงในช่องว่างให้สมบูรณ์

5. จำนวนครั้งที่ท่านเคยเดินทางท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยชุมชนในสถานที่อื่นๆ

1. ครั้งแรก 2. ครั้งที่สอง 3. มากกว่า 2 ครั้ง 4. อื่นๆ โปรดระบุ.....

6. ลักษณะผู้ร่วมเดินทางท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยชุมชนของท่านส่วนใหญ่

1. มาส่วนตัว 2. มากับครอบครัว/ญาติ
 3. มากับเพื่อน 4. มากับบริษัท/หน่วยงาน
 5. มากับสถานศึกษา/องค์กร 6. อื่นๆ โปรดระบุ.....

7. วัตถุประสงค์ที่ท่านเลือกเดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนชุมชน

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. ท่องเที่ยว
 2. ศึกษาหาความรู้ด้านวัฒนธรรมไทยพวน
 3. ซื้อผลิตภัณฑ์ของชุมชนไทยพวน/ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น
 4. ชมวิถีชีวิตของชาวไทยพวน/ฝึกค้างคืนร่วมกับชาวบ้าน
 5. อื่นๆ โปรดระบุ.....

8. ท่านรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชนจากแหล่งข้อมูลใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. การบอกเล่าจากเพื่อน/ญาติ
 2. วิทยุ/โทรทัศน์
 3. เอกสารเผยแพร่/แผ่นพับ/หนังสือพิมพ์/วารสาร/ป้ายประกาศ
 4. คู่มือ

5. นิตรศการ
 6. เว็บไซต์/สื่ออิเล็กทรอนิกส์/อินเทอร์เน็ต
 7. บริษัทนำเที่ยว
 8. วีซีดี ภาพยนตร์สั้น
 9. ประกาศผ่านเสียงตามใบชุมชน
 10. โฆษณาในรายการโทรทัศน์ท้องถิ่น/รายการวิทยุท้องถิ่น
 11. ข้อความและรูปภาพผ่านเฟสบุ๊ค
 12. อื่นๆ โปรดระบุ.....
9. ในการมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน ส่วนใหญ่ท่านมักมาในช่วงเวลาใด
1. วันธรรมดา
 2. วันหยุดสุดสัปดาห์
 3. วันหยุดตามเทศกาล
 4. วันหยุดทั้งวัน
 5. อื่นๆ โปรดระบุ.....
10. พาหนะที่ใช้ในการเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน
1. รถยนต์ส่วนตัว
 2. รถโดยสารประจำทาง
 3. รถนำเที่ยว
 4. รถเช่าเหมา/รถรับจ้าง
 5. รถมอเตอร์ไซด์
 6. อื่นๆ โปรดระบุ.....
11. กิจกรรมที่ท่านเข้าร่วมในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนของชุมชน (สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
1. ศึกษาประเพณีวัฒนธรรมไทยพวน
 2. ชมเทศกาลประเพณีกำฟ้าและประเพณีตั้งเดิมของไทยพวน
 3. ศึกษาการประกอบอาชีพของคนไทยพวน
 4. ทดลองทำหัตถกรรมของไทยพวน
 5. ศึกษา/การสาธิตการทำอาหารไทยไทยพวน
 6. ชมประเพณี การละเล่นของไทยพวน
 7. พักค้างคืนกับชาวบ้าน (Home Stay) ในชุมชนไทยพวน
 8. นมัสการสิ่งศักดิ์สิทธิ์ โบราณสถานของไทยพวน
 9. ศึกษา/การสาธิตการทอผ้าของไทยพวน
 10. ศูนย์เรียนรู้ชุมชนไทยพวน
 11. ชมเส้นทางวัฒนธรรมไทยพวน
 12. นั่งเรือชมธรรมชาติและวิถีชีวิตของคนไทยพวน
 13. ซักเรียนการศึกษาเส้นทางวัฒนธรรมไทยพวน
 14. นวดแผนโบราณ
 15. ชมพื้นที่การเกษตร
 16. ศึกษาและทดลองทำอาหารเกษตร
 17. อื่นๆ โปรดระบุ.....
12. ค่าใช้จ่ายที่ท่านประมาณการว่าต้องใช้จ่ายในการมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน คิดเป็นจำนวนเงินประมาณเท่าใด
1. ค่าใช้จ่าย 500 -1,000 บาท
 2. ค่าใช้จ่าย 1,001-1,500 บาท
 3. ค่าใช้จ่าย 1,501-2,000 บาท
 4. ค่าใช้จ่าย 2,000 บาทขึ้นไป

เลขที่โครงการวิจัย..... 186-1/58
 วันที่รับรอง..... 18 ธ.ค. 2559
 วันหมดอายุ..... 17 ธ.ค. 2559

ตอนที่ 3 ความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน
คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน หรือเติมคำข้อความ ลงในช่องว่างให้สมบูรณ์

13. ท่านต้องการจะกลับมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนของชุมชนจังหวัดสุพรรณบุรี อีกหรือไม่

1. กลับมาท่องเที่ยวอีก
 2. ไม่แน่ใจ เนื่องจาก.....
 3. ไม่กลับมาท่องเที่ยวอีก เนื่องจาก.....

14. ความต้องการด้านสินค้าและผลิตภัณฑ์ของไทยพวนที่ท่านต้องการซื้อเป็นของที่ระลึก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. ผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกายของไทยพวน
 2. อาหารท้องถิ่นของไทยพวน
 3. หัตถกรรม เครื่องจักรสานของไทยพวน
 4. ของที่ระลึกจากการแสดงประเพณี การละเล่นของไทยพวน
 5. อาหารสด
 6. ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรของไทยพวน
 7. อาหารคาว-หวาน สำเร็จรูป
 8. สินค้าประเภทอื่นๆ โปรดระบุ.....

15. ความต้องการด้านกิจกรรมที่ท่านต้องการในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนของชุมชน (สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. ศึกษาประเพณีวัฒนธรรมไทยพวน
 2. ชมเทศกาลประเพณีกีฬาและประเพณีดั้งเดิมของไทยพวน
 3. ศึกษาการประกอบอาชีพของคนไทยพวน
 4. ทดลองทำหัตถกรรมของไทยพวน
 5. ศึกษา/การสาธิตการทำอาหารไทยไทยพวน
 6. ชมประเพณี การละเล่นของไทยพวน
 7. พักค้างคืนกับชาวบ้าน (Home Stay) ในชุมชนไทยพวน
 8. นมัสการสิ่งศักดิ์สิทธิ์ โบราณสถานของไทยพวน
 9. ศึกษา/การสาธิตการทอผ้าของไทยพวน
 10. ศูนย์เรียนรู้ชุมชนไทยพวน
 11. ชมเส้นทางวัฒนธรรมไทยพวน
 12. นั่งเรือชมธรรมชาติและวิถีชีวิตของคนไทยพวน
 13. ซักยกรยานศึกษาเส้นทางวัฒนธรรมไทยพวน
 14. บวตแผนโบราณ
 15. ชมพื้นที่การเกษตร
 16. ศึกษาและทดลองทำการเกษตร
 17. อื่นๆ โปรดระบุ.....

16. ความต้องการของท่านต่อสิ่งดึงดูดใจในการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในชุมชนไทยพวน (สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. ความสวยงามของสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในชุมชนไทยพวน
 2. ความเป็นเอกลักษณ์ ความโดดเด่นทางศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น
 3. ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชุมชนไทยพวน วิถีชีวิตชุมชน

เลขที่โครงการวิจัย 186.1/58
วันที่รับขอ 18 ส.ค. 2558
วันหมดอายุ 17 ส.ค. 2559

4. ภูมิปัญญา และองค์ความรู้ของไทยพวน
5. สถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สมบูรณ์ เช่น มีเส้นทางศึกษาธรรมชาติ เป็นต้น
6. ความโดดเด่นด้านหัตถกรรม เครื่องจักสาน หรือสินค้าของที่ระลึก
7. ความโดดเด่นด้านการทอผ้าหรือสินค้าเกี่ยวกับผ้าของคนไทยพวน
8. ความโดดเด่นด้านอาหารท้องถิ่นไทยพวน
9. สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว เช่น ห้องน้ำ ที่จอดรถ มีคฤหาสน์ ร้านอาหาร ศูนย์ข้อมูลการท่องเที่ยว บริษัทนำเที่ยว โรงแรมและที่พัก เป็นต้น
10. กิจกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน เช่น การฝึกโฮมสเตย์ร่วมกับชาวบ้านไทยพวน เส้นทางศึกษาวัฒนธรรมไทยพวน เป็นต้น
11. อื่นๆ โปรดระบุ.....

17. ความต้องการด้านการใช้จ่ายในการมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชนคิดเป็นจำนวนเงินประมาณเท่าใด

1. ค่าใช้จ่าย 500 -1,000 บาท 2. ค่าใช้จ่าย 1,001-1,500 บาท
3. ค่าใช้จ่าย 1,501-2,000 บาท 4. ค่าใช้จ่าย 2,000 บาทขึ้นไป

18. ความต้องการด้านกายภาพของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน

1. โครงสร้างพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยว เช่น ประปา ไฟฟ้า ถนน เป็นต้น
2. สิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานแก่นักท่องเที่ยว เช่น รถประจำทาง ร้านอาหาร ห้องสุขา ที่จอดรถ

เป็นต้น

3. สิ่งอำนวยความสะดวกเพิ่มเติมพิเศษแก่นักท่องเที่ยว เช่น จุดบริการอินเทอร์เน็ต โทรศัพท์สาธารณะ ตู้บริการกดเงินอัตโนมัติ (ATM) การบริการไปรษณีย์ ร้านค้าสะดวกซื้อ สถานพยาบาล/โรงพยาบาลใกล้เคียงชุมชนไทยพวน เป็นต้น

4. เจ้าหน้าที่ดูแลความปลอดภัย มีระบบเตือนภัย และระบบรักษาความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

5. ศูนย์บริการข้อมูลท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนแก่นักท่องเที่ยว ยูนิตคฤหาสน์หรือคฤหาสน์ที่รองรับ
6. อื่นๆ โปรดระบุ.....

19. ความมีการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนด้วยสื่อชนิดใด

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. เพื่อน/ญาติ
2. วิทยุ/โทรทัศน์
3. เอกสารเผยแพร่/แผ่นพับ/หนังสือพิมพ์/วารสาร/ป้ายประกาศ
4. คู่มือ
5. นิตยสาร
6. เว็บไซต์/สื่ออิเล็กทรอนิกส์/อินเทอร์เน็ต
7. บริษัทนำเที่ยว
8. วีซีดี ภาพยนตร์สั้น
9. ประกาศผ่านเสียงตามใบชุมชน
10. โฆษณาในรายการโทรทัศน์ท้องถิ่น/รายการวิทยุท้องถิ่น
11. ชื่อความและรูปภาพผ่านเฟซบุ๊ก
12. อื่นๆ โปรดระบุ.....

เลขที่โครงการวิจัย 18-1/58

วันที่รับรอง 18 ธ.ค. 2558

วันหมดอายุ 17 ธ.ค. 2559

20. ความต้องการด้านบุคลากรในชุมชนไทยพวน

1. คนในชุมชนไทยพวนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและบริการโดยชุมชน
 2. คนในชุมชนไทยพวน มีอัตตาศักดิ์ศรีที่ดีและมีความเต็มใจ ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว
 3. จำนวนบุคลากรในการให้บริการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนมีความเพียงพอแก่นักท่องเที่ยว
 4. คนในชุมชนไทยพวนมีการให้บริการโปรแกรมการท่องเที่ยวในชุมชนแก่นักท่องเที่ยว
 5. อื่นๆ โปรดระบุ.....

21. ความต้องการด้านการศึกษาและพัฒนาความรู้ทางวัฒนธรรมไทยพวน (สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. มีคฤหาสน์ทั่วไป 2. มีคฤหาสน์ท้องถิ่น
 3. ชูชคุดกับปราสาทท้องถิ่น 4. ศึกษาวัฒนธรรมไทยพวน
 5. เรียนรู้การประกอบอาชีพ/วิถีชีวิตของชุมชนไทยพวน
 6. เอกสารข้อมูลความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยพวน
 7. มีส่วนร่วม/เข้าร่วมกิจกรรม เช่น เทศกาล ประเพณีวัฒนธรรมไทยพวน พักโฮมสเตย์ร่วมกับชาวบ้าน เป็นต้น
 8. อื่นๆ โปรดระบุ.....

ตอนที่ 4 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน

ที่	รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
1	สิ่งดึงดูดใจในการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในชุมชนไทยพวน					
	1. สถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่น					
	2. ชุมชนไทยพวนประเพณีวัฒนธรรมที่น่าสนใจ					
	3. วิถีชีวิตชุมชน ความเป็นมาของชุมชนไทยพวน ภูมิปัญญา และองค์ความรู้ของไทยพวนที่น่าสนใจ					
	4. สินค้าหัตถกรรม เครื่องจักรสาน ผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกายของชาวไทยพวนมีความเป็นเอกลักษณ์ โดดเด่น					
2	ด้านกายภาพของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน					
	5. ชุมชนไทยพวนมีโครงสร้างพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยว เช่น ประปา ไฟฟ้า ถนน เป็นต้น					
	6. สิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานแก่นักท่องเที่ยว เช่น รถประจำทาง ร้านอาหาร ห้องสุขา เป็นต้น					
	7. สิ่งอำนวยความสะดวกเพิ่มเติมพิเศษแก่นักท่องเที่ยว เช่น จุดบริการอินเทอร์เน็ต โทรศัพท์สาธารณะ ตู้บริการกดเงินอัตโนมัติ (ATM) การบริการไปรษณีย์ ร้านค้าสะดวกซื้อ สถานพยาบาล/โรงพยาบาลใกล้เคียงชุมชนไทยพวน เป็นต้น					
	8. เจ้าหน้าที่ดูแลความปลอดภัย มีระบบเตือนภัย และระบบรักษาความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม					

เลขที่โครงการวิจัย 188.1/58
 วันที่รับรอง 18 ธ.ค. 2558
 วันหมดอายุ 17 ธ.ค. 2559

ที่	รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
3	ด้านภาวตลาดและการสื่อสารแก่นักท่องเที่ยว					
	9. การประชาสัมพันธ์ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนอย่างทั่วถึงผ่านทุกสื่อ เช่น แผ่นพับ สื่อออนไลน์ ทางโทรทัศน์ เป็นต้น					
	10. การส่งเสริมผลิตภัณฑ์ สินค้าของที่ระลึกไทยพวนให้นักท่องเที่ยว					
	11. การสื่อสารที่ศูนย์บริการให้ข้อมูลท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนแก่นักท่องเที่ยว					
4	ด้านบุคลากรในแหล่งท่องเที่ยว					
	12. คนในชุมชนไทยพวนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและการบริการโดยชุมชน					
	13. คนในชุมชนไทยพวน มีอาชีพค้าไม้ตรีที่ดีและมีความเต็มใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยว					
	14. จำนวนบุคลากรในการให้บริการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนมีความเพียงพอแก่นักท่องเที่ยว					
	15. การให้ข้อมูลของภูมิคุ้มกันหรือมีคตุเทศก์ท้องถิ่นแก่นักท่องเที่ยว					
5	ด้านความเรียนรู้/การมีส่วนร่วม					
	16. การเรียนรู้ด้านประวัติศาสตร์ ประเพณีวัฒนธรรม เทศกาล					
	17. การเรียนรู้ด้านวิถีชีวิต ภูมิปัญญา องค์ความรู้ของคนในชุมชน					
	18. การเรียนรู้การประกอบอาชีพของคนในชุมชน					
	19. นักท่องเที่ยวมีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับคนในชุมชน					
6	ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว					
	20. ความน่าสนใจ ความหลากหลาย แปลกใหม่ ของกิจกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่เป็นกิจกรรม ด้านประเพณี เทศกาล การละเล่น เช่น ประเพณีกำฟ้า การเดินบาชยุโรป เป็นต้น					
	21. การรวมกิจกรรมหลายรูปแบบไว้ด้วยกัน (Package) ให้แก่นักท่องเที่ยว					
	22. กิจกรรมการท่องเที่ยวไทยพวนเปิดโอกาสการแลกเปลี่ยนความรู้กับประชาชนชาวบ้านอย่างเหมาะสม					

เลขที่โครงการวิจัย..... 186.1/58
 วันที่รับรอง..... 18 ธ.ค. 2558
 วันหมดอายุ..... 17 ธ.ค. 2559

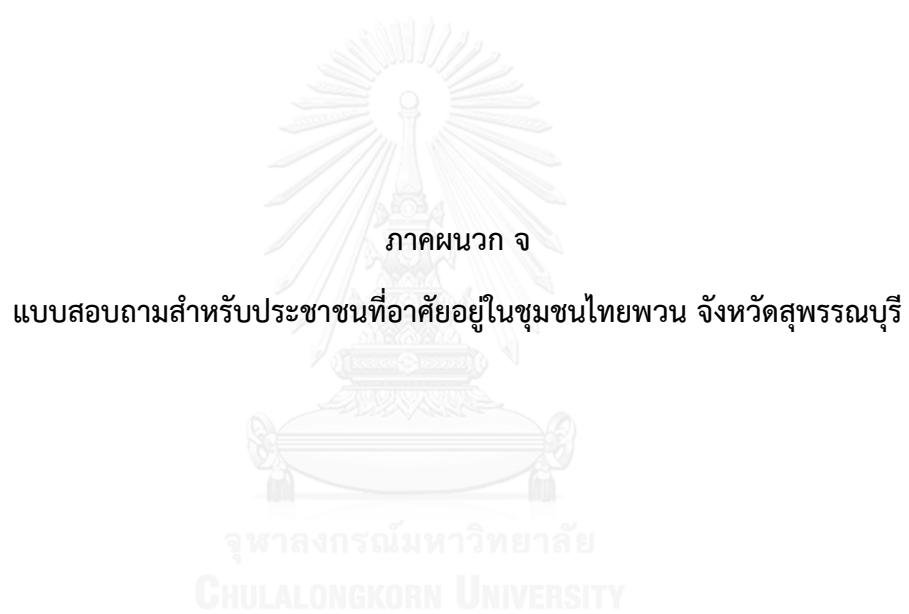
ที่	รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
	23. มีการจัดเส้นทางศึกษาแหล่งวัฒนธรรมไทยพวนและป้ายสื่อความหมายชัดเจน					

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน

เลขที่โครงการวิจัย 187-1/58
วันที่รับรอง 18 ธ.ค. 2558
วันหมดอายุ 17 ธ.ค. 2559

ผู้วิจัยขอขอบคุณท่านที่ให้ข้อมูลที่เป็นอย่าง
ต่อการพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน

แบบสอบถามสำหรับประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลทางด้านการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งผู้วิจัยจะนำข้อมูลไปใช้ประกอบการวิทยานิพนธ์ ระดับศษญิปบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการนันทนาการและการท่องเที่ยว คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดย ข้อมูลที่ได้จะนำไปใช้วางแผนการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยชุมชนในพื้นที่ที่มีวัฒนธรรมไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ผู้วิจัยขอความร่วมมือให้ท่านตอบแบบสอบถามทุกข้อคำถามตามความเป็นจริง เพราะคำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการ และมีผลต่อการพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน จังหวัดสุพรรณบุรี และสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชนของชุมชนไทยพวนในพื้นที่อื่นที่มีการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยชุมชน คำตอบของท่านไม่มีผลในเชิงธุรกิจต่อบุคคลใดเป็นการเฉพาะ และจะถูกเก็บเป็นความลับซึ่งจะไม่ถูกฟันและเกิดผลเสียต่อท่านประการใด

แบบสอบถามชุดนี้ มี 4 ตอน จำนวน 38 ข้อ คือ

- ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของประชาชนในพื้นที่ชุมชนไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี
- ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน
- ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของท่านในการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน
- ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน

คำชี้แจง

1. เขียนเครื่องหมาย ลงใน หรือเติมคำ/ข้อความ ลงในช่องว่างที่ท่านต้องการในคำถามแต่ละข้อเพียงคำตอบเดียว ยกเว้นคำถามที่ระบุว่าจะตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน หรือเติมคำข้อความ ลงในช่องว่างให้สมบูรณ์

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของประชาชนในพื้นที่ชุมชนไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ 1. อายุต่ำกว่า 20 ปี 2. อายุ 20-30 ปี
 3. อายุ 31-40 ปี 4. อายุ 41-50 ปี
 5. อายุ 51-60 ปี 6. อายุ 60 ปีขึ้นไป
3. สถานภาพการสมรส
 1. โสด 2. สมรส 3. แยกกันอยู่/หย่าร้าง
 4. หม้าย
4. การประกอบอาชีพในปัจจุบัน
 1. นักเรียน/นักศึกษา 2. แม่บ้าน/เกษียณอายุ 3. รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ
 4. พนักงานบริษัทเอกชน 5. ประกอบธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย 6. รับจ้าง
 7. เกษตรกร 8. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
5. ปัจจุบันท่านมีรายได้เฉลี่ย (ต่อเดือน)
 1. รายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท 2. รายได้ 15,001-20,000 บาท
 3. รายได้ 20,001-25,000 บาท 4. รายได้ 25,001 - 30,000 บาท
 5. รายได้มากกว่า 30,000 บาทขึ้นไป
6. ระดับการศึกษาสูงสุดของท่านในปัจจุบัน
 1. ประถมศึกษา 2. มัธยมศึกษา 3. ประกาศนียบัตร/อนุปริญญาหรือเทียบเท่า
 4. ปริญญาตรี 5. ปริญญาโท 6. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
7. ท่านอาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรีเป็นระยะเวลา.....ปี
8. ท่านมีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี อย่างไร
 1. ท่านเกี่ยวข้องโดยตรงเพราะเป็นงานในหน้าที่ความรับผิดชอบ
(โปรดระบุตำแหน่ง/หน้าที่.....)
 2. ท่านมีธุรกิจการท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนไทยพวน (โปรดระบุ.....)
 3. ท่านเกี่ยวข้องในส่วนที่ให้บริการแก่สาธารณชน ได้แก่.....
 4. อื่น ๆ โปรดระบุ.....
9. กิจกรรมใดที่ท่านเห็นว่าสามารถนำมาเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนของชุมชน
(สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 1. ศึกษาประเพณีวัฒนธรรมไทยพวน
 2. ชมเทศกาลประเพณีกีฬาและประเพณีดั้งเดิมของไทยพวน
 3. ศึกษาการประกอบอาชีพของคนไทยพวน

เลขที่โครงการวิจัย 186.1 / 58
วันที่รับรอง 18 ส.ค. 2558
วันที่ตรวจ 17 ส.ค. 2558

4. ทดลองทำหัตถกรรมของไทยพวน
5. ศึกษา/การสาธิตการทำอาหารไทยไทยพวน
6. ชมประเพณี การละเล่นของไทยพวน
7. พักค้างคืนกับชาวบ้าน (Home Stay) ในชุมชนไทยพวน
8. นมัสการสิ่งศักดิ์สิทธิ์ โบราณสถานของไทยพวน
9. ศึกษา/การสาธิตการทำผ้าของไทยพวน
10. ศูนย์เรียนรู้ชุมชนไทยพวน
11. ชมเส้นทางวัฒนธรรมไทยพวน
12. นั่งเรือชมธรรมชาติและวิถีชีวิตของคนไทยพวน
13. จัดกิจกรรมศึกษาเส้นทางวัฒนธรรมไทยพวน
14. นวดแผนโบราณ
15. ชมพื้นที่การเกษตร
16. ศึกษาและทดลองทำกระดาษสา
17. อื่นๆ โปรดระบุ.....

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน

10. ท่านคิดว่าในชุมชนไทยพวนมีสิ่งดึงดูดใจในการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในชุมชนไทยพวน ไม่น่าสนใจ (สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. ความสวยงามของสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในชุมชนไทยพวน
2. ความเป็นเอกลักษณ์ ความโดดเด่นทางศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น
3. ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชุมชนไทยพวน วิถีชีวิตชุมชน
4. ภูมิปัญญา และองค์ความรู้ของไทยพวน
5. ความมีชื่อเสียงด้านประเพณี เทศกาล การละเล่น
6. สถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติและสิ่งแวดลอมที่สมบูรณ์ เช่น มีเส้นทางศึกษาธรรมชาติ เป็นต้น
7. ความโดดเด่นด้านหัตถกรรม เครื่องจักสาน
8. ความโดดเด่นด้านการทอผ้า
9. ความโดดเด่นด้านอาหารท้องถิ่นไทยพวน
10. ศูนย์การเรียนรู้ทางวัฒนธรรมไทยพวน
11. อื่นๆ โปรดระบุ.....

11. แหล่งพักผ่อนหย่อนใจของคนในชุมชนไทยพวนคือที่ใด โปรดระบุ.....

12. ผลิตภัณฑ์ที่มีชื่อเสียงของชุมชนไทยพวนคือ.....

เลขที่โครงการวิจัย 186.1 / 58

วันที่รับรอง 18 ธ.ค. 2558

วันที่รับรอง 17 ธ.ค. 2558

วันหมดอายุ.....

13. ท่านมีส่วนร่วมในการพัฒนาการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนในด้านใด

(สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน เช่น การนำเที่ยว การให้บริการต่างๆ เป็นต้น
2. การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน เช่น ความสะอาดของสถานที่ท่องเที่ยว เป็นต้น
3. การดำเนินการจัดกิจกรรมของชุมชน
4. การให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน
5. การให้บริการอื่นๆ แก่นักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม เช่น จัดโปรแกรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนแก่นักท่องเที่ยว เป็นต้น
6. การให้บริการที่พัก (Home Stay) ในชุมชนไทยพวน
7. การศึกษาและพัฒนาความรู้ทางวัฒนธรรมไทยพวน เช่น มีคฤหาสน์ท้องถิ่น ปรากฏท้องถิ่น เป็นต้น
8. อื่นๆ โปรดระบุ.....

14. การจัดการด้านสินค้าและผลิตภัณฑ์ของไทยพวน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. ผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกายของไทยพวน
2. อาหารท้องถิ่นของไทยพวน
3. หัตถกรรม เครื่องใช้สานของไทยพวน
4. ของที่ระลึกจากการแสดงประเพณี การละเล่นของไทยพวน
5. อาหารรส
6. ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรของไทยพวน
7. อาหารคาว-หวาน สำเร็จรูป
8. สินค้าประเภทอื่นๆ โปรดระบุ.....

15. การจัดการด้านกายภาพของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. โครงสร้างพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยว เช่น ประปา ไฟฟ้า ถนน เป็นต้น
2. สิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานแก่นักท่องเที่ยว เช่น รถประจำทาง ร้านอาหาร ห้องสุขา เป็นต้น
3. สิ่งอำนวยความสะดวกเพิ่มเติมพิเศษแก่นักท่องเที่ยว เช่น จุดบริการอินเทอร์เน็ต โทรศัพท์สาธารณะ ผู้บริการกดเงินอัตโนมัติ (ATM) การบริการไปรษณีย์ ร้านค้าสะดวกซื้อ สถานพยาบาล/โรงพยาบาลใกล้ชุมชนไทยพวน เป็นต้น
4. เจ้าหน้าที่ดูแลความปลอดภัย มีระบบเตือนภัย และระบบรักษาความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม
5. ศูนย์บริการข้อมูลท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนแก่นักท่องเที่ยว ยูนิตคฤหาสน์หรือคฤหาสน์ท้องถิ่น
6. อื่นๆ โปรดระบุ.....

16. การจัดการการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนด้วยสื่อชนิดใด

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. วิทยุโทรทัศน์
2. เอกสารเผยแพร่/แผ่นพับ/หนังสือพิมพ์/วารสาร/ป้ายประกาศ

เลขที่โครงการวิจัย 186.1 / 58
วันที่รับรอง 18 ธ.ค. 2558
รับหมดอายุ 17 ธ.ค. 2559

- 3. คู่มือ
- 4. นิตยสาร
- 5. เว็บไซต์/สื่ออิเล็กทรอนิกส์/อินเทอร์เน็ท
- 6. วีซีดี ภาพยนตร์สั้น
- 7. ประกาศผ่านเสียงตามในชุมชน
- 8. โฆษณาในรายการโทรทัศน์ท้องถิ่น/รายการวิทยุท้องถิ่น
- 9. ข้อความและรูปภาพผ่านแฟลชยูเอสบีซี
- 10. อื่นๆ โปรดระบุ.....

17. การจัดการด้านบุคลากรในชุมชนไทยพวน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1. บุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและบริการโดยชุมชน
- 2. บุคลากรให้มีอัธยาศัยไมตรีที่ดีและมีความเต็มใจ ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว
- 3. จำนวนบุคลากรในการให้บริการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนมีความเพียงพอแก่นักท่องเที่ยว
- 4. บุคลากรมีบริการโปรแกรมการท่องเที่ยวในชุมชนแก่นักท่องเที่ยว
- 5. อื่นๆ โปรดระบุ.....

18. ท่านคิดว่าการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนในความคิดเห็นของท่านควรเป็นอย่างไร

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1. นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางท่องเที่ยวภายในชุมชนด้วยตัวเอง
- 2. นักท่องเที่ยวมีการพักค้างคืนร่วมกับคนในชุมชน (Home Stay)
- 3. ชุมชนเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวเข้ามามีส่วนร่วมกับเทศกาล ประเพณีของวัฒนธรรมไทยพวน
- 4. การท่องเที่ยวไทยพวนมีรูปแบบคณะกรรมการการบริหารด้านการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนของชุมชนอย่างชัดเจน เป็นรูปธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้
- 5. เปิดโอกาสให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน
- 6. ชุมชนได้รับการกระจายรายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยวไทยพวนที่เป็นธรรมและทั่วถึง
- 7. อื่นๆ โปรดระบุ.....

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของท่านในการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน

ตัวชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความต้องการดังรายละเอียดต่อไปนี้

ถ้าท่านเห็นด้วยให้ชุมชนของท่านพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนในรายการใดของแต่ละ

ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด ให้เขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็น หมายเลข 5

ถ้าท่านเห็นด้วยให้ชุมชนของท่านพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนในรายการใดของแต่ละ

ด้าน อยู่ในระดับมาก ให้เขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็น หมายเลข 4

ถ้าท่านเห็นด้วยให้ชุมชนของท่านพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนในรายการใดของแต่ละ

ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ให้เขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็น หมายเลข 3

เลขที่โครงการวิจัย 186.1/58
วันที่รับรอง 18 ธ.ค. 2558
วันที่รับรอง 17 ธ.ค. 2558

ถ้าท่านเห็นด้วยให้ชุมชนของท่านพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนในรายการใดของแต่ละด้าน อยู่ในระดับน้อย ให้เขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็น หมายเลข 2

ถ้าท่านเห็นด้วยให้ชุมชนของท่านพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนในรายการใดของแต่ละด้าน อยู่ในระดับน้อยที่สุด ให้เขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็น หมายเลข 1

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1	พัฒนาการจัดการด้านทรัพยากรวัฒนธรรมไทยพวน					
	1. พัฒนาพื้นที่ชุมชนไทยพวนให้คงความเป็นเอกลักษณ์ของประเพณีวัฒนธรรมไทยพวน					
	2. พัฒนาชุมชนไทยพวนให้มีแหล่งท่องเที่ยวด้านประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของชุมชนไทยพวน					
	3. พัฒนาชุมชนไทยพวนให้มีเอกลักษณ์ของวิถีชีวิตชุมชนภูมิปัญญา และองค์ความรู้ของไทยพวน					
	4. พัฒนาลีนค้าหัตถกรรม เครื่องจักสาน ผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกายของชาวไทยพวนมีความเป็นเอกลักษณ์ โดดเด่น					
2	พัฒนาการจัดการด้านการมีส่วนร่วมองค์กรชุมชน					
	5. ผู้นำชุมชน หน่วยงานท้องถิ่น ภาครัฐ ภาคเอกชนของท่านเปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นด้วยความเต็มใจ					
	6. ผู้นำชุมชน หน่วยงานท้องถิ่น ภาครัฐ ภาคเอกชนของท่านมีวิธีการในการระดมความคิดเห็นจากคนในชุมชนเพื่อให้ได้ความคิดเห็นและข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย					
	7. ผู้นำชุมชน หน่วยงานท้องถิ่น ภาครัฐ ภาคเอกชนของท่านมักจะสนับสนุนให้ประชาชนในชุมชนให้เสนอแนวคิดใหม่ในการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน					
	8. ผู้นำชุมชน หน่วยงานท้องถิ่น ภาครัฐ ภาคเอกชน มีการอบรม การจัดการความรู้ด้านการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนให้แก่ท่านอย่างสม่ำเสมอ					

เลขที่โครงการวิจัย 186.1/58
วันที่รับรอง 18 ธ.ค. 2558
วันหมดอายุ 17 ธ.ค. 2559
วันทบทวนอายุ

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
3	พัฒนาด้านการจัดการการท่องเที่ยววัฒนธรรมไทยพวน					
	9. พัฒนาการจัดการสิ่งดึงดูดใจในการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน เช่น เทศกาล ประเพณี หัตถกรรม เป็นต้น					
	10. พัฒนาการจัดการการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนแก่นักท่องเที่ยว					
	11. พัฒนาการจัดการด้านกายภาพของแหล่งท่องเที่ยว เช่น ความสะอาดของสถานที่ท่องเที่ยว ห้องสุขา ร้านอาหารของชุมชน เป็นต้น					
	12. ท้าวมมีการจัดการการให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน เช่น ศูนย์บริการข้อมูลทางวัฒนธรรมไทยพวน ศูนย์การแสดงวัฒนธรรมไทยพวน เป็นต้น					
	13. ท้าวมมีการจัดการการให้บริการอื่นๆ แก่นักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม เช่น จัดโปรแกรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนแก่นักท่องเที่ยว เป็นต้น					
4	พัฒนาการจัดการด้านการเรียนรู้					
	14. พัฒนาทำนให้มีการศึกษา หากความรู้ ทำความเข้าใจ ด้านการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างเหมาะสม และต่อเนื่อง					
	15. พัฒนาให้มีศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมกับชุมชนไทยพวนในพื้นที่อื่นๆ เช่น การศึกษาดูงานของชุมชนไทยพวนที่อื่นๆ					
	16. พัฒนาทำนให้สามารถถ่ายทอดความรู้กับสมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและครอบครัวเพื่อให้เข้าใจวัฒนธรรมที่แตกต่างของภูมิภาคอื่น					
	17. พัฒนาเยาวชน คนในชุมชนให้ได้รับการส่งเสริมให้มีความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่ององค์ความรู้ไทยพวน ภูมิปัญญา ประเพณี การละเล่น ศิลปวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับไทยพวนอย่างต่อเนื่อง					

เลขที่โครงการวิจัย 184.1/58
 18 ส.ค. 2558
 วันที่รับรอง.....
 วันหมดอายุ 17 ส.ค. 2559

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน

18. ท่านต้องการที่จะเข้าร่วมในการวางแผนพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน จังหวัด
สุพรรณบุรี

1. ต้องการเข้าร่วม เพราะ.....
2. ไม่ต้องการเข้าร่วม เพราะ.....

19. โปรดให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับวัน เวลา สถานที่ในการประชุมกลุ่ม (โปรดให้ข้อมูลที่ท่านสะดวกในการเข้าร่วมการประชุมกลุ่ม)

20. โปรดให้ข้อมูลในการติดต่อเพื่อเข้าร่วมการประชุมกลุ่ม

ผู้วิจัยขอขอบคุณท่านที่ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์
ต่อการพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน

เลขที่โครงการวิจัย. 186-1 / 56
วันที่รับขอ. 18 ธ.ค. 2558
วันหมดอายุ. 17 ธ.ค. 2559

ภาคผนวก ฉ

แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้นำชุมชนไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้นำชุมชนในชุมชนไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์นี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลทางด้านการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งผู้วิจัยจะนำข้อมูลไปใช้ประกอบการวิทยานิพนธ์ ระดับศษญ.บัณฑิต สาขาวิชาการจัดการนันทนาการและการท่องเที่ยว คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน ข้อมูลที่ได้จะนำไปใช้วางแผนการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยชุมชนในพื้นที่ที่มีวัฒนธรรมไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ผู้วิจัยขอความร่วมมือให้ท่านตอบแบบสัมภาษณ์ทุกข้อคำถามตามความเป็นจริง เพราะคำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการ และมีผลต่อการพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน จังหวัดสุพรรณบุรี และสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชนของชุมชนไทยพวนในพื้นที่อื่น หรือพื้นที่ชุมชนอื่นๆ ที่มีการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยชุมชน คำตอบของท่านไม่มีผลในเชิงธุรกิจต่อบุคคลใดเป็นการเฉพาะ และจะถูกเก็บเป็นความลับซึ่งจะไม่ถูกเปิดเผยและเกิดผลเสียต่อท่านประการใด

แบบสอบถามชุดนี้ มี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้นำชุมชนในพื้นที่ชุมชนไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี

ตอนที่ 2 คำถามแบบปลายเปิด (Open End) ได้แก่ ความคิดเห็นของท่านในการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน

คำชี้แจง

- เขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน หรือเติมคำ/ข้อความ ลงในช่องว่างที่ท่านต้องการในคำถามแต่ละข้อเพียงคำตอบเดียว ยกเว้นคำถามที่ระบุว่าตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

แบบสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนในชุมชนไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี

วิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน หรือเติมคำ/ข้อความ ลงในช่องว่างให้สมบูรณ์

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้นำชุมชนในพื้นที่ชุมชนไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง ให้ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ 1. อายุต่ำกว่า 20 ปี 2. อายุ 20-30 ปี
 3. อายุ 31-40 ปี 4. อายุ 41-50 ปี
 5. อายุ 51-60 ปี 6. อายุ 60 ปีขึ้นไป
3. ท่านอาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรีเป็นระยะเวลา.....ปี
4. ท่านมีส่วนเกี่ยวข้องกับจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี อย่างไร
 1. ท่านเกี่ยวข้องโดยตรงเพราะเป็นงานในหน้าที่ความรับผิดชอบ
(โปรดระบุตำแหน่ง/หน้าที่.....)
 2. ท่านมีธุรกิจการท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนไทยพวน (โปรดระบุ.....)
 3. ท่านเกี่ยวข้องในส่วนที่ให้บริการแก่สาธารณะ ได้แก่.....
 4. อื่น ๆ โปรดระบุ.....
5. กิจกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนประเภทใดที่ท่านคิดว่าสามารถนำมาเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนของชุมชน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 1. ศึกษาประเพณีวัฒนธรรมไทยพวน
 2. ชมเทศกาลประเพณีกีฬาและประเพณีดั้งเดิมของไทยพวน
 3. ศึกษาการประกอบอาชีพของคนไทยพวน
 4. ทดลองทำหัตถกรรมของไทยพวน
 5. ศึกษา/การสาธิตการทำอาหารไทยไทยพวน
 6. ชมประเพณี การละเล่นของไทยพวน
 7. พักค้างคืนกับชาวบ้าน (Home Stay) ในชุมชนไทยพวน
 8. ชมมรดกสิ่งศักดิ์สิทธิ์ โบราณสถานของไทยพวน
 9. ศึกษา/การสาธิตการทำผ้าของไทยพวน
 10. ศูนย์เรียนรู้ชุมชนไทยพวน
 11. ชมเส้นทางวัฒนธรรมไทยพวน
 12. นั่งเรือชมธรรมชาติและวิถีชีวิตของคนไทยพวน
 13. จัดกิจกรรมศึกษาเส้นทางวัฒนธรรมไทยพวน
 14. นวดแผนโบราณ
 15. ชมพื้นที่การเกษตร
 16. ศึกษาและทดลองทำการเกษตร

17. อื่นๆ โปรดระบุ.....

ตอนที่ 2 โปรดแสดงความคิดเห็นของท่านในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน

1. สถานการณ์การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน จังหวัดสุพรรณบุรีในปัจจุบันเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

2. ขอให้ท่านพิจารณาวัฒนธรรมไทยพวนที่สามารถนำมาเสนอเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน

.....

.....

3. ในปัจจุบันท่านคิดว่ามีปัญหา อุปสรรค ในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนหรือไม่อย่างไร และท่านมีแนวทางในการแก้ไขปัญหา อุปสรรค อย่างไร

ด้านการมีส่วนร่วม

.....

.....

.....

ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว

.....

.....

.....

ด้านอื่นๆ

.....

.....

.....

4. ท่านคิดว่าเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ หรือหน่วยงานท้องถิ่น หน่วยงานภาคเอกชน มีส่วนเกี่ยวข้องในการส่งเสริมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนได้อย่างไร

หน่วยงานภาครัฐ เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เป็นต้น

หน่วยงานท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด วัฒนธรรมจังหวัด โรงเรียน เป็นต้น

หน่วยงานภาคเอกชน เช่น บริษัทนำเที่ยว ตลาด เป็นต้น

5. ในฐานะผู้นำชุมชน ท่านคิดว่าการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนของท่านควรเป็นอย่างไร ด้านสินค้าและผลิตภัณฑ์

ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว

ด้านสิ่งดึงดูดใจ

ด้านราคา/ค่าใช้จ่าย

ด้านกายภาพ

ด้านการโฆษณา/การประชาสัมพันธ์

ด้านบุคลากร

ด้านการมีส่วนร่วม

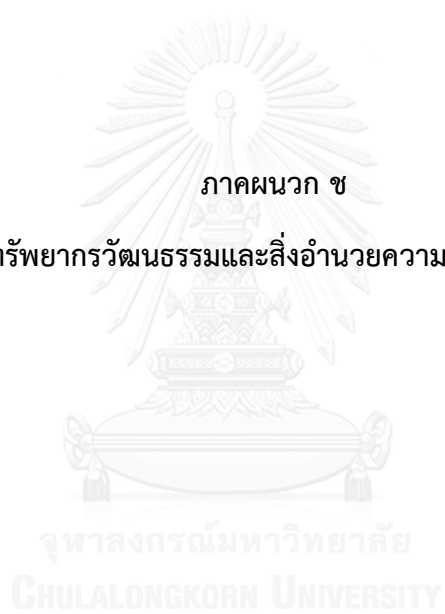
6. โปรดให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับวัน เวลา สถานที่ในการประชุมกลุ่ม (โปรดให้ข้อมูลที่ท่านสะดวกในการเข้าร่วมการประชุมกลุ่ม)

ผู้วิจัยขอขอบคุณท่านที่ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์
ต่อการพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน

ลงชื่อ.....ผู้ทำการสัมภาษณ์
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....เวลา.....ที่สัมภาษณ์

ภาคผนวก ช

แบบสังเกตทรัพยากรวัฒนธรรมและสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่ชุมชน

แบบสังเกตทรัพยากรวัฒนธรรมและสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่ชุมชน

ชื่อแหล่งท่องเที่ยว.....

วัน/เดือน/ปี ทำการสังเกต...../...../..... เวลาที่ทำการสังเกต.....

รายการสังเกต	หลักฐานแสดง		ข้อคิดเห็น/คำอธิบาย เพิ่มเติม
	มี	ไม่มี	
ทรัพยากรวัฒนธรรม			
มรดกวัฒนธรรม			
มรดกด้านศาสนา			
ศิลปชาติพันธุ์			
สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการ			
ป้ายบอกทางเข้าถึง			
ศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยว			
ห้องสุขา			
ร้านอาหารและเครื่องดื่ม			
ร้านขายของที่ระลึก			
การให้ข้อมูลและการสื่อความหมายเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว			
การกำหนดเส้นทางท่องเที่ยวในบริเวณนั้นและมีลูกศร/ป้ายสื่อความหมายชี้ทาง			
มีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นอธิบาย			
การมีป้ายข้อมูลเกี่ยวกับโบราณสถานนั้น			
การมีผังแสดงภาพรวมของจุดนักท่องเที่ยว			
สภาพลานจอดรถ			

ที่พักนักท่องเที่ยว			
รายการสังเกต	หลักฐานแสดง		ข้อคิดเห็น/คำอธิบาย เพิ่มเติม
	มี	ไม่มี	
การเล่าเรื่องราวและ ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว			
สิ่งอำนวยความสะดวกเหมาะสมแก่นักท่องเที่ยว			
การปรับปรุงบริการข้อมูลให้ทันสมัยอยู่เสมอ			
การดูแลความสะอาดแหล่งท่องเที่ยว			
นักท่องเที่ยวสามารถเดินชมสิ่งต่าง ๆ ได้มากเท่าที่ต้องการ			
แหล่งท่องเที่ยวมีภาพลักษณ์ที่เป็นที่รู้จัก			
ปริมาณนักท่องเที่ยว			

ภาพที่ 24 สัมภาษณ์ พระภิกษุ
วัดลานคา เมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2559

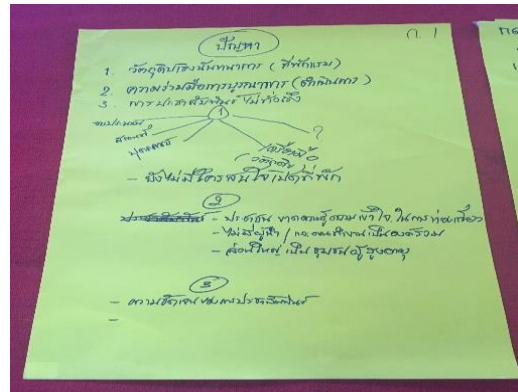

ภาพที่ 25 สัมภาษณ์ประธานชมรมไทยพวนแห่งประเทศไทย
เมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2558

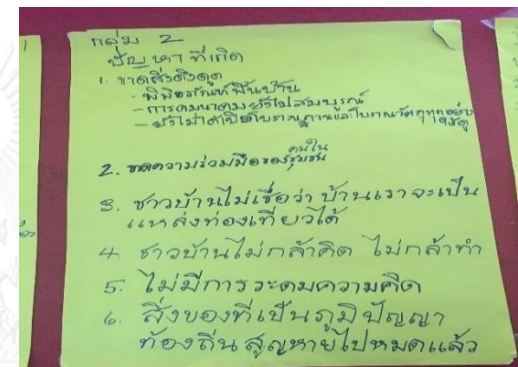

ภาพที่ 26 สัมภาษณ์ประธานชมรมไทยพวน
จังหวัดสุพรรณบุรี
เมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2558

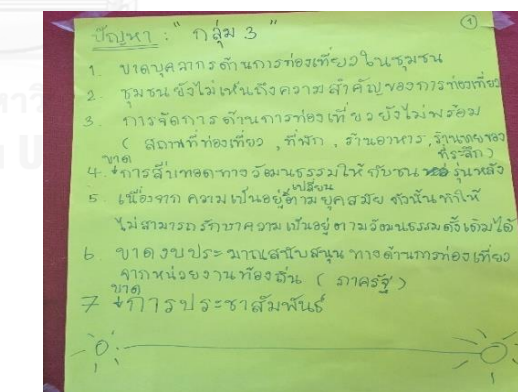

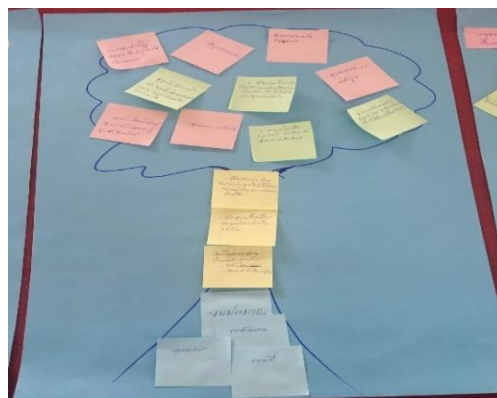
ภาพที่ 27 ผู้แทนประชาชนในพื้นที่ชุมชนร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาของชุมชนไทยพวน กลุ่มที่ 1

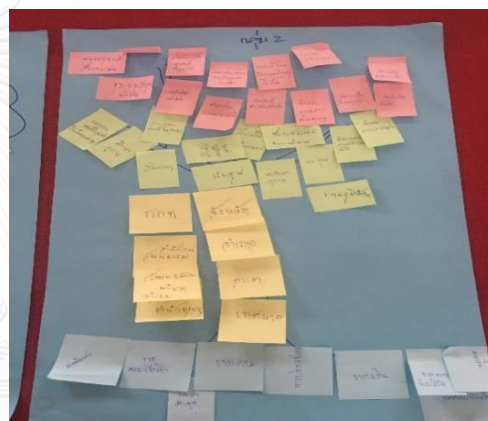
ภาพที่ 28 ผู้แทนประชาชนในพื้นที่ชุมชนร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาของชุมชนไทยพวน กลุ่มที่ 2

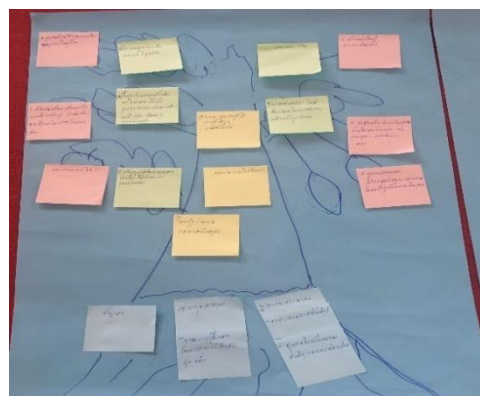
ภาพที่ 29 ผู้แทนประชาชนในพื้นที่ชุมชนร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาของชุมชนไทยพวน กลุ่มที่ 3

ภาพที่ 30 ผู้แทนประชาชนในพื้นที่ชุมชนร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาของชุมชนไทยพวน
โดยใช้เทคนิควิเคราะห์ต้นไม้แห่งปัญหา (Problem Tree) กลุ่มที่ 1

ภาพที่ 31 ผู้แทนประชาชนในพื้นที่ชุมชนร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาของชุมชนไทยพวน
โดยใช้เทคนิควิเคราะห์ต้นไม้แห่งปัญหา (Problem Tree) กลุ่มที่ 2

ภาพที่ 32 ผู้แทนประชาชนในพื้นที่ชุมชนร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาของชุมชนไทยพวน
โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ต้นไม้แห่งปัญหา (Problem Tree) กลุ่มที่ 3

ภาคผนวก ญ
ภาพการประชุมเพื่อเตรียมความพร้อมการทดสอบรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม
ไทยพวนโดยชุมชน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาพที่ 33 ที่ประชุมร่วมกันพิจารณารายละเอียดกำหนดการเพื่อเตรียมพร้อมการทดสอบรูปแบบ ฯ
ในวันเสาร์ที่ 6 สิงหาคม พ.ศ. 2559 ในวันเสาร์ที่ 5 กันยายน พ.ศ. 2559 ณ ห้องประชุมกองทุน

ภาคผนวก ก

ภาพพื้นที่ชุมชนไทยพวนและทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาพที่ 34 โบสถ์ศิลาแลง และเจดีย์ วัดดอกบัว

ภาพที่ 35 โบสถ์ไม้สัก วัดบ้านสูตร

ภาพที่ 36 โบสถ์หลวงพ่อบ๊วย วัดมะนาว

ภาพที่ 37 ห้องน้ำและบริเวณลานจอดรถ วัดลานคา

ภาพที่ 38 ร้านอาหารริมคลองเห่าส์ อาหารไทยพวน

ภาคผนวก ก

แผนปฏิบัติการประชาสัมพันธ์ข้อมูลการท่องเที่ยวในชุมชนไทยพวนและพื้นที่ใกล้เคียง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

อุทยานนगरสวรรค์ที่อุทยานฟอกลูกเมือง และหมู่บ้านนगरสวรรค์

หมู่บ้านสร้างด้วยเงิน และเหล็ก สถานที่รวบรวมเรื่องราวที่ภาคอุตสาหกรรมประวัติศาสตร์ห้องเรียนที่นำเด็กดีมา และ สถานที่ท่องเที่ยวที่ไม่อยากพลาด ศาลเจ้าพ่อหลักเมือง สถานที่เคารพของชาวไทยเชื้อสายจีน เป็นหนึ่งในสถานที่ที่ผู้คนต้องแวะมากราบไหว้ขอพร ที่ซึ่งหลายคนเชื่อว่าหากได้มากราบไหว้แล้วจะนำพาซึ่งโชคลาภ ความสำเร็จ และความสุข และยังเป็นที่สถานที่ที่รวบรวมเรื่องราว รูปแบบ วิถีชีวิตของชนชาวจีนซึ่งมีความสัมพันธ์กับคนไทยเชื้อสายไทยเลือนลั่นกับเมือง เป็นสถานที่ที่สละตนถวายแด่การบูชา

ข้อมูลที่นักท่องเที่ยว

สักและที่สักอยู่ข้างทางคือ แต่ที่น่าทึ่งที่สุดในส่วนหน้าบ้านสวนแผ่นดินแม่ เคยเป็นแม่น้ำที่เรียกว่า 5 เลดีประหลาดครั้งที่สอง ซึ่งเป็นสถานที่ที่ข่มขู่คนจีน คือ 3คนก็จะเขียนของ ยังมีสิ่งของที่เรียกของให้เป็นของที่ระลึกหลายอย่าง เช่น เรือพระที่นั่ง หรือสิ่งของใช้ระหว่งเสด็จประพาสถิ่น

สิ่งที่น่าสนใจของบ้านสวนแผ่นดินแม่

- ชมเรือไม้ขอมที่บริเวณอนุสาวรีย์พ่อเจ้าเมือง
- สิ่งของเครื่องใช้สมัยโบราณของชาวไทยเชื้อสายจีน
- สนุกสนานใช้ชีวิตแบบบ้านๆ ของชาวบ้านสวนแผ่นดินแม่

การเดินทางไปบ้านสวนแผ่นดินแม่ :

ใช้ถนนเส้นตุงกูจก-บางบัวทอง ผ่านสารุ์ทุ่งใหญ่ 6-7 กิโลเมตร เพื่อเข้าไปทางฟาร์มจระเข้ ประมาณ 65 กิโลเมตร ก่อหึ่ง อำเภอบางปลาม้าหลักไธสงนครที่ 1 แล้วขวัดซ้ายจึงมีบ้านสวนแผ่นดินแม่ ตรงไปเจอสามแยกแล้วเลี้ยวซ้ายตรงไปอีก 7 กิโลเมตร ก็จะถึงของบ้านสวนแผ่นดินแม่

สามารถติดต่อสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่

โฮมสเตย์บ้านสวนแผ่นดินแม่

ที่เว็บไซต์ www.baansumpandinmae.com

โทรศัพท์ 035-424018, 080-8718991, 080-0729797

ขอต้อนรับสู่

**หมู่บ้านวัฒนธรรม
ไทยพวน**

ไทยพวน

พวน ชาวพวน หรือไทยพวนเป็นกลุ่มชนที่มีอยู่กระจัดกระจายหลายจังหวัด ในประเทศไทยมีถิ่นฐานดั้งเดิมของชาวพวน อยู่ที่บ้านเชียงพวน ซึ่งอยู่ทางด้านเหนือของ สหราชอาณาจักรประเทศอินเดีย ชาวพวนได้อพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทยหลายครั้งด้วยกันคือสมัยกรุงธนบุรี และสมัยรัชกาลที่ 1 สมัย รัชกาลที่ 3 และสมัยรัชกาลที่ 5 ในครั้งไทยยกทัพไปปราบฮ่อ ซึ่งชาวพวนที่อพยพมาแต่ละครั้ง จะกระจายอยู่ตามจังหวัดต่าง ๆ

"กาฬ" เป็นประเพณีของชาวไทยพวนในจังหวัดต่าง ๆ ที่มีชาวพวนอาศัยอยู่ได้ถือปฏิบัติต่อเนื่องกันตั้งแต่ครั้งโบราณ "กาฬ" ใน ภาษาไทยพวน หมายถึง การฝังและฝังศพคนตาย ดังนั้น กาฬ จึงหมายถึงประเพณีฝังศพ สักการะบูชาทำ เนื่องจากชาวพวนเป็นกลุ่มชนที่ประกอบอาชีพทางการเกษตร โดยเฉพาะการทำนา จึงมี การแข่งขันสักการะบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เพื่อเป็นการเอาใจ มีทั้งทำ พิธี หรือพิธีกรรมต่าง ๆ ประเพณีที่ประกอบอาชีพทางการเกษตรนั้น ผู้ที่อาศัยในชุมชนยุคของสิ่งศักดิ์สิทธิ์นั้น อิงตามเรื่อง ความเชื่อใน ความผูกพันบุญคุณ มีชีวิตของ คน สัตว์ และพืช

วัดน้อยหมอน
วัดในตำนานที่พลาดไม่ได้หากมาเยือนสุพรรณบุรี เพราะเป็นที่ประดิษฐานของหลวงพ่อโตองค์ใหม่ที่ได้รับเกียรติยกย่องว่าเป็นสุดยอดของพระมหาเทพเจ้าอารักษ์ของเมืองสุพรรณ

วัดตอแก้ว
เป็นวัดของชาวไทยพวน มีโบสถ์ที่ก่อด้วยศิลาแลงที่ใหญ่ที่สุดในจังหวัดสุพรรณบุรี

วัดลานตา
เดิมชื่อวัดเจ้าป่า สร้างโดยท้าวลาวพวน ที่อพยพมาจากประเทศลาว เป็นวัดแรกๆ ที่เข้ามาสร้างถิ่นฐานในประเทศไทย สืบไปภายหลังศรีอยุธยา ก่อน พ.ศ. 2310 หรือสมัยกรุงธนบุรี พ.ศ. 2322 หรือช่วงกรุงธนบุรี ในรัชกาลที่ 1 พ.ศ. 2355 นอกจากนี้บริเวณภายในวัดลานตา สามารถสักการะรอยพระพุทธรูป จำลองไม้ตะเคียนอายุกว่า 1,000 ปี พร้อมเดินขึ้นสะพานแขวนข้ามแม่น้ำสุพรรณบุรี และเยี่ยมชมตลาดเก่าห้อง ซึ่งมีอายุกว่าร้อยปี ชมอาหารพื้นบ้าน เลือกซื้อของที่ระลึก

วัดมณีวรรณ
มีพระประธานเป็นชื่อเรือขาว ในวัดมณีวรรณ อ.บางปลาม้า จ.สุพรรณบุรี ซึ่งมีความยาวสุดยาวถึง ๒๗.๕๐ เมตร กว้างกลาง ๑.๓๕ เมตร บรรจุผู้ศรัทธาได้มากถึง ๔๔ คน นับว่าเป็นเรือขาวและใหญ่ ในจังหวัดภาคกลาง เรือสำเภาได้สร้างขึ้นสมัยพระเจ้าตากสิน เมื่อคราวไปรวบรวมกำลังทหารที่จังหวัดนนทบุรี ประมาณปี ๒๒๙๙ เพื่อใช้เป็นทัพเรือ ในศึกกองทัพพม่า

อาหารไทยพวน
คนไทยพวนมีความเป็นเอกลักษณ์ในด้านอาหารของชาวไทยพวนที่มีประจำทุกครัวเรือน คือ ปลาช่อน เมื่อมีงานบุญ วันขึ้นปีใหม่คนจีน และชาวพวน ส่วนอาหารอื่น ๆ จะเป็นอาหารต่าง ๆ ที่ประกอบ จากพิถีพิถัน บลสที่ไม่ซ้ำกัน เช่น ปลาช่อน ปลาช่อนเผา เป็นต้น

การแต่งกายไทยพวน
เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่ไม่มีรูปแบบของเครื่องแต่งกายชุดประจำเผ่าของตัวเอง แต่จะแต่งกายตามชนชาติพวน ซึ่งมีความคล้ายคลึงกันกับชาวอีสานและชาวลาวภาคอีสาน ซึ่งมีความคล้ายคลึงกันกับชาวอีสานและชาวลาวภาคอีสาน

ภาคผนวก ฐ

เส้นทางท่องเที่ยวภายในชุมชนไทยพวน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ข

ตารางแสดงรายละเอียดผลการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนของชุมชนไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางที่ 49 รายละเอียดผลการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนของชุมชนไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี
คำถามข้อที่ 1 สถานการณ์การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน จังหวัดสุพรรณบุรีในปัจจุบันเป็น
อย่างไร

คนที่	ผลให้สัมภาษณ์	การใส่รหัสครั้งแรก	สรุปประเด็นการสัมภาษณ์
1	ชุมชนไทยพวนในจังหวัดสุพรรณบุรี มีทั้งหมด 26 หมู่บ้าน และมี 16 หมู่บ้านที่ขึ้นตรงกับชมรมไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี ในการการบริหารจัดการของชมรมไทยพวน ประธานชมรมฯ มีการประชาสัมพันธ์ ในแต่ละหมู่บ้าน เพื่อให้ส่งตัวแทนมาประชุมร่วมกัน การอพยพของชาวไทยพวน มีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับศักยภาพของแต่ละชุมชนไทยพวน มี 3 ระดับ คือ คนระดับชั้นสูง ได้แก่ ไทยพวนจังหวัดสุโขทัย จังหวัดลพบุรี และจังหวัดอุตรดิตถ์ คนระดับนักรบ ได้แก่ ไทยพวนในจังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดนครนายก และจังหวัดสุพรรณบุรี	<ul style="list-style-type: none"> - 16 หมู่บ้านที่ขึ้นตรงกับชมรมไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี - มีการประชาสัมพันธ์ - ตัวแทนมาประชุมร่วมกัน - มีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับศักยภาพของแต่ละชุมชนไทยพวน - คนระดับนักรบ 	<ul style="list-style-type: none"> - ชุมชนไทยพวนในจังหวัดสุพรรณบุรี มีทั้งหมด 26 หมู่บ้าน และมี 16 หมู่บ้านที่ขึ้นตรงกับชมรมไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี - ในการการบริหารจัดการของชมรมไทยพวน มีการประชาสัมพันธ์ ในแต่ละหมู่บ้าน เพื่อให้ส่งตัวแทนมาประชุมร่วมกันในการดำเนินงานต่างๆ - มีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับศักยภาพของแต่ละชุมชนไทยพวน โดยไทยพวนจังหวัดสุพรรณบุรีถือว่าเป็นคนระดับนักรบ
2	สถานการณ์การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี ยังไม่มีรูปแบบการท่องเที่ยวที่มีแต่ในเขตบ้านโพธิ์ศรี ที่มีการดำเนินงานในรูปแบบการท่องเที่ยวชุมชน ที่มีการให้บริการการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยว ปัญหาคือระหว่างบ้านโพธิ์ศรี และบ้านลานคาที่เป็นชุมชนไทยพวน คือ การขาดความเชื่อมโยงของ 2 หมู่บ้าน ยังไม่ชัดเจนเนื่องจากบ้านโพธิ์ศรี และบ้านลานคาอยู่กันคนละตำบล การปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลแยกส่วนกัน	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่มีรูปแบบการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม - บ้านโพธิ์ศรี ที่มีการดำเนินงานในรูปแบบการท่องเที่ยวชุมชน - การขาดความเชื่อมโยงของ 2 หมู่บ้าน ยังไม่ชัดเจน - บ้านโพธิ์ศรี และบ้านลานคา อยู่กันคนละตำบล การปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลแยกส่วนกัน 	<ul style="list-style-type: none"> - การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี ยังไม่มีรูปแบบการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว แต่บ้านโพธิ์ศรี มีการดำเนินงานในรูปแบบการท่องเที่ยวชุมชน ที่มีการให้บริการการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวซึ่งเป็นหมู่บ้านไทยพวนเหมือนกันแต่ขาดความเชื่อมโยงของ 2 หมู่บ้าน

คนที่	ผลให้สัมภาษณ์	การใส่รหัสครั้งแรก	สรุปประเด็นการสัมภาษณ์
	ทั้งการบริหารจัดการ ด้านงบประมาณ ซึ่งไม่สามารถข้ามส่วนบริหารจัดการได้ จึงไม่สามารถดำเนินงานร่วมกันในด้านของงบประมาณและการบริหารจัดการ	-งบประมาณ ไม่สามารถข้ามส่วนบริหารจัดการได้ และไม่สามารถดำเนินงานร่วมกัน	เนื่องจากบ้านโพธิ์ศรี และบ้านลานคา อยู่กันคนละตำบล การปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลแยกส่วนกัน ด้านงบประมาณและการบริหารจัดการในการท่องเที่ยวจึงทำให้ไม่สะดวก
3	ในปัจจุบันชุมชนไทยพวนเป็นชุมชนกึ่งเมือง คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนจะเป็นผู้สูงอายุ หรือคนที่ยังรับราชการอยู่ ส่วนคนวัยหนุ่มสาวเดินทางไปทำงานที่กรุงเทพ จึงยังไม่มี การจัดการการท่องเที่ยวที่เป็นรูปธรรมชัดเจน ในส่วนของชุมชนไทยพวนในพื้นที่ใกล้เคียงยังมีการพบปะเจอกัน	- ชุมชนไทยพวนเป็นชุมชนกึ่งเมือง - ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนจะเป็นผู้สูงอายุ - ยังไม่มีการจัดการการท่องเที่ยวที่เป็นรูปธรรมชัดเจน - ในพื้นที่ใกล้เคียงยังมีการพบปะเจอกัน	เนื่องจากชุมชนไทยพวนในปัจจุบันมีการโยกย้ายถิ่นฐานไปสู่ในเมือง เหลือแต่ผู้สูงอายุที่ยังคงอาศัยในชุมชน จึงทำให้ยังไม่มีการจัดการการท่องเที่ยวที่เป็นรูปธรรม จะมีแต่การพบปะในพื้นที่ใกล้เคียงเท่านั้น
4	ยังไม่มีรูปแบบที่ชัดเจน งบประมาณยังไม่เพียงพอในส่วนที่จะพัฒนาการท่องเที่ยว เนื่องจากขาดคนที่มาช่วยพัฒนาการท่องเที่ยว	- ไม่มีรูปแบบที่ชัดเจน - งบประมาณยังไม่เพียงพอ - ขาดคนที่มาช่วยพัฒนาการท่องเที่ยว	ยังไม่มีรูปแบบที่ชัดเจน เนื่องจากไม่มีงบประมาณที่เพียงพอ และยังไม่มีคนที่จะนำพัฒนาการท่องเที่ยว
5	โดยส่วนใหญ่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนไทยพวนจะเป็นคนที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ส่วนถ้าคนที่ยังคงอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยพวนดั้งเดิมจะเป็นผู้สูงอายุ 80 ปีขึ้นไป ซึ่งส่วนใหญ่คนรุ่นหนุ่มสาวจะย้ายถิ่นฐานไปอยู่ที่อื่นมากกว่า จึงทำให้ขาดกำลังคนที่จะพัฒนาให้เป็นการท่องเที่ยว ในช่วงวันธรรมดาจะไม่มีคนเข้ามาท่องเที่ยว ส่วนวันหยุดเสาร์และวันอาทิตย์ยังมีคนเข้ามาท่องเที่ยวจำนวนน้อย เนื่องจากเศรษฐกิจไม่ค่อยดี	- ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนไทยพวนคนที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป - อนุรักษ์วัฒนธรรมไทยพวนดั้งเดิมจะเป็นผู้สูงอายุ 80 ปีขึ้นไป - คนรุ่นหนุ่มสาวจะย้ายถิ่นฐานไปอยู่ที่อื่น - ขาดกำลังคนที่จะพัฒนาให้เป็นการท่องเที่ยว	ประชาชนที่อาศัยในชุมชนไทยพวนจะเป็นผู้สูงอายุ 60 ปี ขึ้นไป ถ้าคนที่ยังคงอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยพวนดั้งเดิมจะเป็นผู้สูงอายุ 80 ปี ขึ้นไป แต่เกิดการย้ายถิ่นของคนรุ่นหนุ่มสาว จึงทำให้ขาดกำลังคนที่จะพัฒนาให้เป็นการท่องเที่ยว และมีนักท่องเที่ยวในช่วงวันหยุดเสาร์อาทิตย์ ส่วนในวันธรรมดาไม่มีคนเข้ามา

คนที่	ผลให้สัมภาษณ์	การใส่รหัสครั้งแรก	สรุปประเด็นการสัมภาษณ์
		<ul style="list-style-type: none"> - วันธรรมดาจะไม่มีคนเข้ามาท่องเที่ยว - วันหยุดเสาร์และวันอาทิตย์ยังมีคนเข้ามาท่องเที่ยวจำนวนน้อย - เศรษฐกิจไม่ค่อยดี 	ท่องเที่ยว เนื่องจากเศรษฐกิจไม่ค่อยดี
6	โดยส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวจะเดินทางมาท่องเที่ยวตลาดเก่าห้องแล้วข้ามฝากมาที่วัดลานคา ในช่วงวันหยุด วันเสาร์และวันอาทิตย์จะมีนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวพอสมควร นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่มาที่วัดลานคา จะพอใจสถานที่ของวัดที่ร่มรื่น สะอาด อธิษฐานของจิตอาสาที่ให้บริการต้อนรับ ให้ข้อมูลการท่องเที่ยว เส้นทางท่องเที่ยวเพิ่มเติม	<ul style="list-style-type: none"> - นักท่องเที่ยวจะเดินทางมาท่องเที่ยวตลาดเก่าห้อง - ในช่วงวันหยุด วันเสาร์ และ วันอาทิตย์ จะมีนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวพอสมควร - นักท่องเที่ยวพอใจสถานที่ของวัดที่ร่มรื่น สะอาด อธิษฐานของจิตอาสาที่ให้บริการต้อนรับ - ให้ข้อมูลการท่องเที่ยว เส้นทางท่องเที่ยวเพิ่มเติม 	นักท่องเที่ยวจะเดินทางข้ามมาจากตลาดเก่าห้องในช่วงวันหยุดเสาร์อาทิตย์พอสมควร และพอใจในวัดลานคาที่สะอาด ตลอดจน อธิษฐานและการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวของจิตอาสา
7	สถานการณ์การท่องเที่ยวในชุมชนยังไม่ชัดเจน การเข้ามาท่องเที่ยว ส่วนใหญ่จะเป็นนักท่องเที่ยวเดินทางมาตลาดเก่าห้อง ส่วนการศึกษาชุมชนยังมีน้อย ที่บ้านโพธิ์ศรีจะเป็นลักษณะการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์วัฒนธรรมมากกว่าฝั่งบ้านลานคา	<ul style="list-style-type: none"> - สถานการณ์การท่องเที่ยวยังไม่ชัดเจน - การศึกษาชุมชนยังมีน้อย - บ้านโพธิ์ศรีจะเป็นลักษณะการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์วัฒนธรรม 	สถานการณ์การท่องเที่ยวในปัจจุบันยังไม่ชัดเจน เนื่องจากส่วนใหญ่ นักท่องเที่ยวจะเข้ามาตลาดเก่าห้อง ในการศึกษาชุมชนยังมีน้อย จะมีแต่บ้านโพธิ์ศรีที่มีการท่องเที่ยวแต่จะเป็นลักษณะของการอนุรักษ์วัฒนธรรม

คำถามข้อที่ 2 ขอให้ท่านพิจารณาวัฒนธรรมไทยพวนที่สามารถนำมาเสนอเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน

คนที่	ผลให้สัมภาษณ์	การใส่รหัสครั้งแรก	สรุปประเด็นการสัมภาษณ์
1	ประเพณีของไทยพวน รอยพระพุทธรูปบาทไม้ตะเคียน มาไหว้พระทำบุญ ถ้าการท่องเที่ยวมีมากขึ้น ควรสร้างห้องสมุด หรือ สร้างที่เก็บวัตถุโบราณ วัตถุโบราณ โดยทำเป็นศูนย์ศึกษา/เรียนรู้ไทยพวน	- มาไหว้พระทำบุญ -ทำเป็นศูนย์ศึกษา/เรียนรู้ไทยพวน	นักท่องเที่ยวจะเข้ามาท่องเที่ยววัดลานคา นมัสการรอยพระพุทธรูปบาทไม้ตะเคียน ทำบุญไหว้พระ ถ้าจะให้มีการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น ควรสร้างห้องสมุด สร้างที่เก็บอนุรักษ์วัตถุโบราณ โดยทำเป็นศูนย์ศึกษาการเรียนรู้ไทยพวน
2	สามารถจัดเป็นโปรแกรมการท่องเที่ยว 2 วัน 1 คืน คือ มีการต้อนรับจากผู้นำชุมชน ล่องเรือชมทัศนียภาพของวัดต่างๆ จำนวน 9 วัด นวดแผนโบราณ ตอนเย็นจัดกิจกรรมรำวงบาลีปและนอนโฮมสเตย์ของชาวบ้าน ในวัดลานคามีการจัดการท่องเที่ยวโดยนำนักเรียนมาเป็นยุวมัคคุเทศก์ อธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับวัดลานคา	- โปรแกรมการท่องเที่ยว 2 วัน 1 คืน -รำวงบาชะโรบ -นอนโฮมสเตย์ -ยุวมัคคุเทศก์	-โปรแกรมการท่องเที่ยว 2 วัน 1 คืน การต้อนรับจากผู้นำชุมชน ล่องเรือชมทัศนียภาพของวัดต่างๆ จำนวน 9 วัด มีการให้บริการนวดแผนโบราณ ในช่วงเย็นให้นักท่องเที่ยวร่วมกันรำวงบาลีป และพักโฮมสเตย์ ค้าง คืน รวมกันชาวบ้าน -การอธิบายข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยยุวมัคคุเทศก์
3	ด้านประเพณีวัฒนธรรมของไทยพวนที่สามารถนำมาพิจารณาเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนได้ ประเพณีไทยพวนในบางพื้นที่ไม่มีการดำเนินงานแล้ว เช่น ประเพณีบุญบั้งไฟในชุมชนไทยพวน จังหวัดสุพรรณบุรี ประเพณีวัฒนธรรมของไทยพวนที่ยังสืบทอดกันมา คือ งานพระ	-ประเพณีไทยพวนในบางพื้นที่ไม่มีการดำเนินงานแล้ว -งานพระสูตร -ช่วยงานบุญร่วมกัน ก่อให้เกิดความสามัคคีของคนในแต่ละหมู่บ้าน -ประเพณีทำบุญข้าวหลาม	กิจกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนที่เป็นลักษณะของประเพณีวัฒนธรรม เช่น งานพระสูตร เป็นการจัดงานของวัดพระสูตร “งานฝังลูกนิมิต” โดยในแต่ละหมู่บ้าน จะมีการมา

คนที่	ผลให้สัมภาษณ์	การใส่รหัสครั้งแรก	สรุปประเด็นการสัมภาษณ์
	<p>สูตร เป็นการจัดงานของวัดพระสูตร “งานผึ้งลูกนิมิต” โดยในแต่ละหมู่บ้าน จะมีการมาช่วยงานบุญร่วมกัน ก่อให้เกิดความสามัคคีของคนในแต่ละหมู่บ้าน ประเพณีทำบุญข้าวหลาม ในจังหวัดสุโขทัย และจังหวัดสุพรรณบุรี ยังมีการดำเนินการอยู่ ประเพณีกำฟ้า มีพื้นที่ชุมชนไทยพวนที่มีความโดดเด่น ในการจัดการการดำเนินงานประเพณี กำฟ้าอย่างต่อเนื่อง ที่บ้านผือ จังหวัดอุดรธานี บ้านทุ่งไธ้ง จังหวัดแพร่ บ้านทราย จังหวัดลพบุรี ประเพณีทำบุญขวัญข้าว จังหวัดที่ยังมีการดำเนินการ คือ จังหวัดสระบุรี จังหวัดอุดรธานี และจังหวัดนครนายก</p>	- ประเพณีกำฟ้า	<p>ช่วยงานบุญร่วมกัน ก่อให้เกิดความสามัคคีของคนในแต่ละหมู่บ้าน ประเพณีทำบุญข้าวหลาม จังหวัดสุพรรณบุรี ยังมีการดำเนินการอยู่ ส่วนประเพณีกำฟ้าในจังหวัดสุพรรณบุรียังคงทำอยู่แต่จะไม่ยิ่งใหญ่เท่าจังหวัดอุดรธานี จังหวัดแพร่ และจังหวัดลพบุรี</p>
4	<p>การจัดกิจกรรมเส้นทางจักรยาน ชมทัศนียภาพ วัด โดยควรจัดตั้งชมรมจักรยานขึ้นมาก่อน ได้คิดริเริ่มการจัดโครงการ 7 สิ่งมหัศจรรย์ โดยเริ่มจากหมู่บ้าน 1 ซึ่งเป็นลาวเวียงทั้งหมด มีวัดอยู่ทองที่มีหลวงพ่อดำ มีพระเจดีย์สี่ดำ ซึ่งยังขาดการบูรณะ วัดขวาง มีโรงเรียนพระปริยัติธรรม วัดน้อย มีหลวงพ่อเนียม วัดลานคา เป็นวัดไทยพวน มีหลวงบารมี พระพุทธเจ้าเก้าห้อง วัดดอกบัว เป็นวัดเดียวในจังหวัดสุพรรณบุรีที่มีโบสถ์ทำมาจากศิลาแลง วัดมณีวรรณ สุดเขตเทศบาลตำบลนคราม มีเรือยาวมณีเมขลา ซึ่งนำเอาส่วนเนื้อไม้ของเรือเก่านำมาขึ้นรูปใหม่สร้างเป็นเรือ และศาลาการเปรียญโบราณ ซึ่งเห็นว่าโครงการ 7 สิ่งมหัศจรรย์สามารถทำเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยว นอกจากนี้ การอนุรักษ์เรือยาวโบราณสามารถนำมาเป็นกิจกรรม</p>	<p>- เส้นทางจักรยาน - ชมรมจักรยาน - โครงการ 7 สิ่งมหัศจรรย์ - ร้างบารโศป - ชาวไทยทรงดำ</p>	<p>จัดกิจกรรมเส้นทางจักรยาน ชมทัศนียภาพวัด โดยจะจัดตั้งชมรมจักรยานและริเริ่มการจัดโครงการ 7 สิ่งมหัศจรรย์ของแต่ละวัดต่างๆ ตั้งแต่หมู่บ้านที่ 1 ที่เป็นคนลาวเวียงทั้งหมดจนถึงสุดเขตเทศบาลนครามที่เป็นคนไทยพวน และการนำเรือยาวโบราณเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวได้จะประสานงานร่วมกับชาวไทยทรงดำมาร่วมอนุรักษ์เรือยาว เป็นการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมร่วมกัน</p>

คนที่	ผลให้สัมภาษณ์	การใส่รหัสครั้งแรก	สรุปประเด็นการสัมภาษณ์
	<p>การท่องเที่ยวได้ ซึ่งมีในวัน จันทร์ วันพุธ และวันศุกร์ เวลา 19.00 น. ซึ่งคิดว่าจะประสานงานร่วมกับชาวไทยทรงดำมาร่วมอนุรักษ์ร่วาง เป็นการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมร่วมกัน</p>		
5	<p>มีแนวทางการพัฒนาตลาดเก้าห้องให้เป็นลักษณะของตลาดน้ำ มีการสัญจรทางเรือ อนุรักษ์วิถีชีวิตดั้งเดิมของประชาชน สร้างรายได้ให้แก่ชุมชนและวัด ด้านภาษาพูด การแต่งกายของคนไทยพวน เสนอให้ที่จะสามารถนำมาสร้างเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เพื่ออนุรักษ์วัฒนธรรมของไทยพวน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ตลาดน้ำ -อนุรักษ์วิถีชีวิตดั้งเดิม -รายได้แก่ชุมชน -ภาษาพูด - การแต่งกาย -อนุรักษ์วัฒนธรรมของไทยพวน 	<ul style="list-style-type: none"> -พัฒนาบริเวณริมตลาดเก้าห้องและฝั่งของวัดลานคาให้เป็นตลาดน้ำ เพื่อ การ อนุรักษ์วัฒนธรรมไทยพวนและสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนไทยพวน -ภาษาพูดและการแต่งกายสามารถนำมาสร้างเป็นกิจกรรมท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน เพื่อ การ อนุรักษ์วัฒนธรรมของไทยพวน
6	<p>วิถีชีวิตของคนไทยพวนในเทศบาลตำบลต้นคราม ยังไม่โดดเด่น ในส่วนของประเพณีวัฒนธรรม ด้านศาสนาจะเป็นกิจกรรมการทำบุญไหว้พระสักการะรอยพระพุทธรูปไม้ตะเคียน เป็นต้น ด้านประเพณีกำฟ้า ที่จะสามารถให้เด่นชัด ของบ้านลานคาซึ่งเป็นหมู่ที่ 3 มีจำนวนคนยังน้อยจำนวนหลังคาเรือนน้อยที่จะสามารถนำมาเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวได้ แต่จะมีการร่วมกันในการจัดงานประเพณีกำฟ้า โดยสลับกันจัดประเพณี ส่วนของที่จะจัดสร้างพิพิธภัณฑ์ไทยพวนของชุมชนไทยพวน ยังไม่เป็นรูปธรรมที่เด่นชัด</p>	<ul style="list-style-type: none"> -วิถีชีวิตของคนไทยพวนยังไม่โดดเด่น -การทำบุญไหว้พระ สักการะรอยพระพุทธรูปไม้ตะเคียน -ประเพณีกำฟ้า -การร่วมกันในการจัดงานประเพณีกำฟ้า -พิพิธภัณฑ์ไทยพวน 	<ul style="list-style-type: none"> -วิถีชีวิตของคนไทยพวนยังไม่โดดเด่นที่จะมาสร้างเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวได้ ส่วนใหญ่คนไทยพวนจะเป็นมีทำบุญไหว้พระที่วัดลานคาเป็นหลัก -ประเพณีกำฟ้า ในบ้านลานคา หมู่ 3 เนื่องจากจำนวนประชาชนในหมู่บ้านยังไม่มากเท่าที่ควร การนำประเพณีกำฟ้ามาเป็นกิจกรรมท่องเที่ยวยังทำได้ไม่มาก แต่จะมีการร่วมมือกันจัดประเพณี

คนที่	ผลให้สัมภาษณ์	การใส่รหัสครั้งแรก	สรุปประเด็นการสัมภาษณ์
			<p>กำฟ้าของแต่ละไทยพวนในพื้นที่ต่างๆ</p> <p>- การจัดสร้างพิพิธภัณฑ์ไทยพวน ยังไม่เป็นรูปธรรม อยู่ระหว่างการดำเนินงาน</p>

คำถามข้อที่ 3 ในปัจจุบันท่านคิดว่ามีปัญหา อุปสรรค ในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนหรือไม่อย่างไร และท่านมีแนวทางในการแก้ไขปัญหา อุปสรรค อย่างไร

คนที่	ผลให้สัมภาษณ์	การใส่รหัสครั้งแรก	สรุปประเด็นการสัมภาษณ์
ด้านการมีส่วนร่วม			
1	ยังขาดผู้นำที่จะมาดำเนินการด้านการท่องเที่ยวอย่างจริงจัง	- ขาดผู้นำ	การจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน โดยชุมชนยังขาดผู้นำที่เป็นคนที่จะริเริ่มการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนได้
2	คนในชุมชนเข้าร่วมบ้าง ในคนที่มาอย่างสม่ำเสมอยังมีจำนวนน้อย โดยต้องขอความร่วมมือ ยังขาดความต่อเนื่องในการมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวยังไม่มี โดยแก้ไขการชี้แจงให้ประชาชนรับทราบถึงงบประมาณด้านต่างๆ	- ขอความร่วมมือ - ขาดความต่อเนื่องในการมีส่วนร่วม - ไม่มีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว - ชี้แจงให้รับทราบ - งบประมาณ	การจัดการการท่องเที่ยวในชุมชน คนในชุมชนยังให้ความร่วมมือน้อยอยู่ คนที่มาเข้าร่วมสม่ำเสมอ ยังมีจำนวนน้อย ขาดความต่อเนื่องในการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว ซึ่งมีแนวทางการแก้ไข คือ การชี้แจงให้คนในชุมชนรับทราบแนวทางการจัดการ ข้อมูล และงบประมาณต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
3	ยังขาดความร่วมมือของประชาชนในชุมชนไทยพวนที่จะพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน อีกทั้งประชาชนบางส่วนยังขาดความรู้ด้านการ	- ขาดความร่วมมือจากประชาชน - ขาดความรู้ด้านการท่องเที่ยว - ไม่พร้อมที่จะทำการท่องเที่ยว	- การพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนยังไม่ก้าวหน้า เนื่องจากประชาชนยังไม่มี ความรู้ ด้าน การ

คนที่	ผลให้สัมภาษณ์	การใส่รหัสครั้งแรก	สรุปประเด็นการสัมภาษณ์
	ท่องเที่ยว ยังไม่พร้อมที่จะทำการท่องเที่ยว ซึ่งแนวทางในการพัฒนาเสนอให้พัฒนาเป็นวัดการท่องเที่ยว มีตลาดเล็กๆ ที่จำหน่ายสินค้าของคนในชุมชน เพื่อสร้างรายได้แก่ประชาชน แต่ยังคงขาดความมือของประชาชนที่จะจัดการ	- พัฒนา วัด ให้ เป็น แหล่งท่องเที่ยว -สร้างตลาดเล็กๆ -สร้างรายได้แก่คนในชุมชน	ท่องเที่ยวจึงทำให้ขาดความร่วมมือในการพัฒนาการท่องเที่ยวและทำให้ไม่พร้อมที่จะทำการท่องเที่ยวในชุมชน -การสร้างตลาดเล็กในชุมชนเพื่อจำหน่ายสินค้าโดยใช้วัดเป็นศูนย์กลางของชุมชน เพื่อเป็นการสร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชนไทยพวน แต่ยังคงขาดความมือจากคนในชุมชน
4	การมีส่วนร่วมยังมีน้อย ส่วนใหญ่จะจัดการทำบุญกฐินร่วมกันเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของประชาชนในชุมชน	- การมีส่วนร่วมยังมีน้อย - สร้างกิจกรรมเพื่อสร้างการมีส่วนร่วม	มีการสร้างกิจกรรมในการทำบุญทอดกฐินเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนไทยพวน
5	วัดจะเป็นผู้นำเสนอในรูปแบบของร้านค้าของชุมชนในบริเวณวัดลานคา	-รูปแบบของร้านค้าในวัด	วัดจะเป็นหน่วยงานที่เสนอรูปแบบของร้านค้าชุมชนเพื่อเป็นการเริ่มต้นในการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนไทยพวน ให้คนในชุมชนนำสินค้า ผลผลิตทางการเกษตรมาวางขายในบริเวณวัดได้

ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว

1	ในการดำเนินงานการท่องเที่ยวของแต่ละชมรมในจังหวัดต่าง ๆ ที่มีการจัดการการท่องเที่ยวอย่างเป็นรูปธรรมได้แก่ บ้านผือ จังหวัดอุดรธานี บ้านทุ่งไธ้ง จังหวัดแพร่	- บ้านผือ จังหวัดอุดรธานี
-บ้านทุ่งไธ้ง จังหวัดแพร่
-ไม่มีการดำเนินงานด้านโฮมสเตย์ | - การจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม
- อย่างเป็นรูปแบบจะมีหมู่บ้านผือ จังหวัดอุดรธานี บ้านทุ่งไธ้ง |
|---|---|--|--|

คนที่	ผลให้สัมภาษณ์	การใส่รหัสครั้งแรก	สรุปประเด็นการสัมภาษณ์
	จังหวัดนครนายก จังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี และในจังหวัดเพชรบุรี แต่ไม่มีการดำเนินงานด้านโฮมสเตย์ และไม่คอยได้ดำเนินการจัดประเพณีของไทยพวน เนื่องจากมีคนไทยพวนอยู่จำนวนน้อย ซึ่งประธานชมรมไทยพวนแห่งประเทศไทย ได้เสนอแนวทางการแก้ไข โดยการขอความร่วมมือ การรณรงค์การแต่งกายของคนไทยพวนรุ่นใหม่ เป็นต้น นอกจากนี้ ประธานชมรมไทยพวนจังหวัดสุพรรณบุรี ได้มีแนวทางในการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยว การจัดการประกวดสาวงามไทยพวน โดยมีการส่งตัวแทนผู้หญิงไทยพวนของแต่ละจังหวัดเข้าประกวด โดยเวียนกันจัดเป็นเจ้าภาพ แต่ยังมีปัญหาบางประการที่เกี่ยวกับการไม่รับการท่องเที่ยวในรูปแบบการท่องเที่ยวชุมชนของชุมชนตลาดเก้าห้อง เช่นเดียวกับตลาดสามชุก 100 ปี เนื่องจากบริเวณตลาดเก้าห้องมีชุมชนอาศัยอยู่มายาวนานแต่เป็นลักษณะการเช่า และผู้ที่รับผิดชอบดูแลไม่รับการท่องเที่ยว จึงทำให้ไม่ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร	<ul style="list-style-type: none"> - ดำเนินการจัดประเพณีของไทยพวนยังน้อย - การขอความร่วมมือ การรณรงค์การแต่งกายของคนไทยพวนรุ่นใหม่ - การประกวดสาวงามไทยพวน - การไม่รับการท่องเที่ยวในรูปแบบการท่องเที่ยวชุมชนของชุมชนตลาดเก้าห้อง - ผู้ที่รับผิดชอบดูแลไม่รับการท่องเที่ยว - ไม่ได้ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร 	<p>จังหวัดแพร่ ในส่วนของจังหวัดสุพรรณบุรี มีการคิดที่จะทำการท่องเที่ยว แต่ยังไม่โฮมสเตย์ และการจัดการประเพณีวัฒนธรรมยังน้อย</p> <p>- การแก้ไขในการจัดการการท่องเที่ยว จะขอความร่วมมือในการรณรงค์ใส่ชุดไทยในคนรุ่นใหม่</p> <p>- ผู้นำชุมชนไทยพวนจังหวัดสุพรรณบุรี จะจัดการประกวดสาวงามไทยพวน โดยให้แต่ละจังหวัดส่งตัวแทนเข้าประกวด โดยเวียนกันจัดการเป็นเจ้าภาพ</p> <p>- การไม่ยอมรับการท่องเที่ยวของชุมชนตลาดเก้าห้อง ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเหมือนตลาดสามชุก 100 ปี จึงทำให้ขาดความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวระหว่างชุมชน</p>
2	การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวบางอย่างยังไม่ได้จัดอย่างเป็นรูปธรรม	- กิจกรรมการท่องเที่ยวยังไม่เป็นรูปธรรม	การจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวในยังไม่เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน
3	สำหรับคนที่ที่บ้านอยู่ริมน้ำอยากให้อัดเป็นโฮมสเตย์ จัดร้านค้าที่ขายสินค้าของชุมชนให้มากขึ้น ส่วนของวัดในชุมชนไทยพวน เสนอให้จัดเป็น	<ul style="list-style-type: none"> - โฮมสเตย์ - ร้านค้าในชุมชน - รูปแบบการไหว้พระตลอดเส้นทาง 	การริเริ่มการสร้างโฮมสเตย์ และร้านค้าที่นำผลิตภัณฑ์ภายในชุมชนมาขายในบริเวณวัดลาน

คนที่	ผลให้สัมภาษณ์	การใส่รหัสครั้งแรก	สรุปประเด็นการสัมภาษณ์
	รูปแบบการไหว้พระตลอดเส้นทาง มีรถขนาดเล็กหรือรถกอล์ฟรับส่งเวียนเส้นทางภายในชุมชนไทยพวนเพื่อให้คนมาท่องเที่ยวเรียนรู้วิถีชีวิตได้	- เส้นทางภายในชุมชนไทยพวน - เรียนรู้วิถีชีวิต	ค่า การสร้างเส้นทางท่องเที่ยวภายในชุมชนเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม การไหว้พระตลอดเส้นทาง เพื่อเป็นการเรียนรู้วิถีชีวิตร่วมกันระหว่างคนในชุมชนไทยพวนและนักท่องเที่ยว
4	จัดเส้นทางการท่องเที่ยวทางน้ำ ในรูปแบบการไหว้พระ ร่วมกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดสุพรรณบุรี การทำบุญ และตลาดน้ำที่ร่วมกับบ้านแก้าห้อง พายเรือขายสินค้าของชุมชน	- เส้นทางท่องเที่ยวทางน้ำ - รูปแบบการไหว้พระ - การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดสุพรรณบุรี - ตลาดน้ำ	- การสร้างเส้นทางท่องเที่ยวทางน้ำ โดยใช้เรือจากหน่วยงานที่สนับสนุนการท่องเที่ยว มีการไหว้พระตามวัดที่อยู่ริมน้ำทำเงิน - การสร้างตลาดน้ำร่วมกับชุมชนตลาดแก้าห้อง
5	ส่วนใหญ่จะจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับศาสนา หรือกิจกรรมประจำปี เช่น เทศกาลสงกรานต์ ประเพณีกำฟ้า เป็นต้น ในด้านการให้ความรู้ ความเข้าใจด้านการพัฒนาชุมชน ด้านการท่องเที่ยวยังถือว่าเป็นปัญหา อุปสรรคในการจัดการการท่องเที่ยว	- กิจกรรมทางศาสนา - กิจกรรมประจำปี - การพัฒนาชุมชน - การจัดการท่องเที่ยว	- กิจกรรมที่ชุมชนไทยพวนดำเนินการอย่างต่อเนื่องส่วนใหญ่จะเป็นกิจกรรมประจำปี กิจกรรมทางศาสนา การจัดการการท่องเที่ยวในชุมชนไทยพวนยังมีปัญหาอุปสรรคอยู่ การแก้ไขพัฒนากิจกรรมต่างๆ ให้เป็นการท่องเที่ยว ควรให้ความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาชุมชน เพื่อต่อเนื่องไปยังการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนได้

ข้อที่ 4 ท่านคิดว่าเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ หรือหน่วยงานท้องถิ่น หน่วยงานภาคเอกชน มีส่วนเกี่ยวข้องใน การส่งเสริมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนได้อย่างไร

คนที่	ผลให้สัมภาษณ์	การใส่รหัสครั้งแรก	สรุปประเด็นการสัมภาษณ์
หน่วยงานภาครัฐ เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เป็นต้น			
1	พาณิชย์จังหวัด การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยมาลงพื้นที่ตลาดเก้าห้อง แต่ยังไม่ค่อยมาในหมู่บ้านไทยพวน ในชุมชนไทยพวนมีการจัดสถานที่ขายสินค้าชุมชนหรือตลาดเล็กๆ	- พาณิชย์จังหวัด - การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องเป็นพาณิชย์จังหวัด การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยให้มาสนับสนุนในการพัฒนาตลาดเก้าห้องแต่ยังไม่ค่อยมาพัฒนาในฝั่งวัดลานคาและชุมชนไทยพวน
2	ยังไม่ได้ประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐ	- การประสานงาน - หน่วยงานภาครัฐ	การประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐอยู่ระหว่างการดำเนินงาน
3	มีหน่วยงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยของจังหวัดสุพรรณบุรีที่เข้ามาส่งเสริมการท่องเที่ยวฝั่งตลาดเก้าห้อง	- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดสุพรรณบุรี	การเข้ามาส่งเสริมของหน่วยงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้เข้ามาส่งเสริมด้านตลาดเก้าห้อง ยังไม่ได้เข้ามาสนับสนุนทางชุมชนไทยพวน
หน่วยงานท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด วัฒนธรรมจังหวัด โรงเรียน เป็นต้น			
1	หน่วยงานท้องถิ่นมีส่วนส่งเสริมโดยทางเทศบาลมาจัดกิจกรรมการรำวงบาชะโรบ ทุกวันจันทร์ วันพุธ และวันศุกร์ในช่วงตอนเย็น นอกจากนี้ส่วนใหญ่กิจกรรมที่ทำในวัด ทางองค์การบริหารส่วนตำบลเข้ามาช่วยอยู่บ้าง โดยเสนอให้หน่วยงานท้องถิ่นส่งเสริมให้ประชาสัมพันธวัดให้เพิ่มมากขึ้น	- เทศบาล - รำวงบาชะโรบ - องค์การบริหารส่วนตำบล - ประชาสัมพันธ์	เทศบาลเข้ามาสนับสนุนและส่งเสริมให้มีกิจกรรมรำวงบาสโลบในชุมชน ในทุกวันจันทร์ วันพุธ และวันศุกร์ เพื่อเป็นการออกกำลังกายและการสร้างความสามัคคีในชุมชน ตลอดจนทางองค์การบริหารส่วนตำบลเข้ามาช่วยประชาสัมพันธ์วัดในชุมชนไทยพวนเพิ่มขึ้น

คนที่	ผลให้สัมภาษณ์	การใส่รหัสครั้งแรก	สรุปประเด็นการสัมภาษณ์
2	มีการจัดทอดผ้าป่าร่วมกันรวมทุก ไทยพวนทั้งประเทศไปยังชุมชนไทย พวนที่อื่นๆ โดยจะหมุนเวียนกันทุกปี เพื่อสร้างและส่งเสริมด้านวัฒนธรรม ไทยพวน ในการดำเนินงานของ ชมรมไทยพวน มีการมอบ ทุนการศึกษาแก่เด็กเรียนดี	- ทอดผ้าป่า - ชุมชนไทยพวนที่อื่นๆ - สร้าง และ ส่ง เสริม ด้าน วัฒนธรรมไทยพวน - การมอบทุนการศึกษา	- หน่วยงานที่เป็นชมรม ไทยพวนแห่งประเทศไทย ไทยสนับสนุนให้จัด กิจกรรมทอดผ้าป่าทุกปี โดยร่วมกับชุมชนไทย พวนในจังหวัดอื่นๆ เพื่อ สร้างและส่งเสริมด้าน วัฒนธรรมไทยพวน - มีการมอบทุนการศึกษา ให้แก่บุตรหลานที่เรียนดี ของคนไทยพวนให้มี กำลังใจในการเรียน ต่อไป
3	ได้ริเริ่มจัดโครงการปั่นจักรยาน ร่วมกับชมรมจักรยานจังหวัด สุพรรณบุรี	- โครงการปั่นจักรยาน - จังหวัดสุพรรณบุรี	เทศบาลตำบลต้นครามได้ มีโครงการริเริ่มโครงการ ปั่นจักรยานโดยร่วมกับ ชมจักรยานของจังหวัด สุพรรณบุรี เพื่อสร้าง เส้นทางท่องเที่ยวใน ชุมชนไทยพวน
4	ได้รับความร่วมมือจากองค์การ บริหารส่วนเทศบาลตำบลบางปลา ที่ส่งเต็นท์มาสร้างร้านค้าหรือการจัด กิจกรรมของวัดหรือชุมชน	- องค์การบริหารส่วนเทศบาล ตำบลบางปลา - ความร่วมมือ	- องค์การบริหารส่วน เทศบาลตำบลบางปลา มาเข้ามามีบทบาทและ สนับสนุนในการทำ กิจกรรมของชุมชนไท พวน เช่น การส่งเต็นท์ เพื่อสร้างร้านค้าชุมชน และส่งเสริมการจัด กิจกรรมต่างๆ ของทั้งวัด และชุมชนไทยพวน
5	ส่วนใหญ่ภายในชุมชนจะมีการพาคณ ในชุมชนไปศึกษาดูงาน เช่น ที่บาง กระเจ้า เป็นต้น	- หน่วยงานระดับชุมชน	หน่วยงานภายในชุมชน เช่น ผู้นำชุมชน ชมรมไทย พวน จังหวัดสุพรรณบุรี มี

คนที่	ผลให้สัมภาษณ์	การใส่รหัสครั้งแรก	สรุปประเด็นการสัมภาษณ์
			การพาคนในชุมชนไป ศึกษาดูงานในชุมชนอื่นๆ
หน่วยงานภาคเอกชน			
1	หน่วยงานที่เป็นสถานีโทรทัศน์ กองทัพบกช่อง 5 และสถานีโทรทัศน์ กองทัพบกช่อง 7 ได้มาร่วมกับ เทศบาลตำบลบางปลาหมอ และ เทศบาลตำบลนคราม มาถ่ายทำ นำเสนอสถานที่ท่องเที่ยวในชุมชน	-สถานีโทรทัศน์ -เทศบาลตำบลบางปลาหมอ -เทศบาลตำบลนคราม -สถานที่ท่องเที่ยวในชุมชน	-สถานีโทรทัศน์ กองทัพบกช่อง 5 และ ช่อง 7 ได้เข้ามาถ่ายทำ สถานที่ท่องเที่ยวใน ชุมชนไทยพวนโดย ร่วมกับเทศบาลตำบล บางปลาหมอและเทศบาล ตำบลนคราม

คำถามข้อที่ 5 ในฐานะผู้นำชุมชน ท่านคิดว่าการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนของท่านควรเป็นอย่างไร

คนที่	ผลให้สัมภาษณ์	การใส่รหัสครั้งแรก	สรุปประเด็นการสัมภาษณ์
ด้านสินค้าและผลิตภัณฑ์			
1	งานเผาข้าวหลาม	-เผาข้าวหลาม	สินค้าที่สามารถเป็น สินค้าทางการท่องเที่ยว คืองานเผาข้าวหลาม
2	ผ้าทอเข็ดเต้า เครื่องจักสาน สุ่มไก่	- ผ้าทอเข็ดเต้า เครื่องจักสาน สุ่มไก่	เพิ่มผ้าเข็ดเต้าหรือพรม เข็ดเต้าเป็นสินค้าโอ ท็อป รวมถึงเครื่องจัก สาน สุ่มไก่ให้มีชื่อเสียง เพิ่มมากขึ้น
3	หัตถกรรมที่โดดเด่นของไทยพวน คือ เครื่องจักรสาน การทอผ้า เช่น ผ้าลาย ตีนจก ม่อฮ่อม เป็นต้น	- เครื่องจักสาน - การทอผ้า	- การพัฒนาเครื่องจัก สาน การทอผ้าลายที่ เป็นเอกลักษณ์ของคน ไทยพวนให้กลับมา และพัฒนาให้เป็น สินค้าและผลิตภัณฑ์ ของชุมชน
4	ขนมไทย ขนมหวานโบราณ	- ขนมหวานโบราณ - ขนมไทย	- นำขนมหวานโบราณ ของคนไทยพวน หรือ ขนมไทยที่ขาดหายไป

คนที่	ผลให้สัมภาษณ์	การใส่รหัสครั้งแรก	สรุปประเด็นการสัมภาษณ์
			ในชุมชนให้กลับมาทำเพื่อเป็นการสร้างรายได้แก่ชุมชน
5	เครื่องจักสาน ไม้กวาด และเพิ่มสินค้าชุมชนให้เพิ่มมากขึ้นโดยจัดตั้งเป็นศูนย์สินค้าชุมชน	- เครื่องจักสาน - ไม้กวาด - ศูนย์สินค้าชุมชน	- การเพิ่มสินค้าชุมชนให้มีความหลากหลายโดยจัดตั้งให้เป็นศูนย์รวมสินค้าและผลิตภัณฑ์ของชุมชน
6	พรมเช็ดเท้า อาหารพื้นบ้านไทยพวน ข้าวหลามที่ทำมาจากไม้สีสุก	-พรมเช็ดเท้า -อาหารพื้นบ้านไทยพวน -ข้าวหลาม	-การนำข้าวหลามที่ทำมาจากไม้สีสุก พรมเช็ดเท้า และอาหารพื้นบ้านไทยพวนมาส่งเสริมให้ให้เป็นสินค้าของชุมชน
ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว			
1	จัดเส้นทางการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม 2 วัน 1 คืน ให้นักท่องเที่ยวเข้าร่วมประเพณีของไทยพวน เช่น ทำบุญข้าวจี่ ประเพณีกำฟ้า	- เส้นทางการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม 2 วัน 1 คืน - ให้นักท่องเที่ยวเข้าร่วมประเพณีของไทยพวน	จัดเส้นทางท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม 2 วัน 1 คืน ให้นักท่องเที่ยวเข้าร่วมประเพณีของไทยพวน
2	จัดเส้นทางท่องเที่ยวทางน้ำ เป็นลักษณะของท่าแพ ให้นักท่องเที่ยวชมสถานที่ต่างๆ วิถีชีวิต ตอนนี้มีการจัดร่วมกับการท่องเที่ยวของจังหวัดสุพรรณบุรีร่วมกันจัดภายในปี 2559	- เส้นทางท่องเที่ยวทางน้ำ - ชมวิถีชีวิต สถานที่ต่างๆ - การท่องเที่ยวของจังหวัดสุพรรณบุรี	การท่องเที่ยวของจังหวัดสุพรรณบุรีร่วมกันจัดภายในปี 2559 จัดเส้นทางท่องเที่ยวทางน้ำให้นักท่องเที่ยวชมสถานที่ต่างๆ วิถีชีวิต
ด้านสิ่งดึงดูดใจ			
1	พระเจ้าแก้วห้อง รอยพระพุทธรูปไม้ตะเคียนของวัดลานคา	- พระเจ้าแก้วห้อง - รอยพระพุทธรูปไม้ตะเคียนของวัดลานคา	ภายในวัดลานคาในชุมชนไทยพวนมีรอยพระพุทธรูปไม้ตะเคียนที่ใหญ่ที่สุดในจังหวัดสุพรรณบุรี มีพระเจ้าแก้วห้องซึ่งเป็นพระพุทธรูปลักษณะของไทยพวน

คนที่	ผลให้สัมภาษณ์	การใส่รหัสครั้งแรก	สรุปประเด็นการสัมภาษณ์
2	ภาษาไทยพวน มีการจัดโครงการจัดพิมพ์พจนานุกรมภาษาไทยพวน การแต่งกาย การแต่งกายของไทยพวน มีการผสมผสานวัฒนธรรมการแต่งกายของไทยด้วย ในการดำเนินงาน ประเพณีกำฟ้าในจังหวัดสระบุรี การแต่งกายในประเพณีกำฟ้า ได้รับความช่วยเหลือจากไทยพวนจังหวัดเพชรบุรี ก่อให้เกิดความสามัคคีร่วมกันระหว่างไทยพวนในแต่ละจังหวัด ทั้งนี้ มีไทยพวนจากจังหวัดปราจีนบุรี และจังหวัดนครสวรรค์มาศึกษาดูงาน เพื่อเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน	-ภาษาไทยพวน -การแต่งกาย -ประเพณีกำฟ้า -ร่วมกันระหว่างไทยพวนในแต่ละจังหวัด -แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน	-จัดโครงการจัดพิมพ์พจนานุกรมภาษาไทยพวน เพื่อเผยแพร่ภาษาไทยพวนให้สู่รุ่นหลัง -ใน ประเพณีกำฟ้า ผสมผสานวัฒนธรรมการแต่งกายของไทย ก่อให้เกิดความสามัคคีร่วมกันระหว่างไทยพวนในแต่ละจังหวัด -การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างไทยพวนในแต่ละจังหวัด
3	ประเพณีวัฒนธรรมของไทยพวน สามารถดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวได้	-ประเพณีวัฒนธรรมไทยพวน	นักท่องเที่ยวสามารถชมประเพณีวัฒนธรรมไทยพวนเพื่อเป็นการดึงดูดใจให้มาท่องเที่ยวในชุมชนไทยพวน
4	วัดน้อย วัดลานคา เป็นสิ่งดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยว	-วัดน้อย -วัดลานคา	-ในชุมชนไทยพวนมีวัดน้อย และวัดลานคาที่สามารถดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยว
5	วัดลานคา วัดบ้านสูตร และการจัดแพสร้างท่าแพเป็นที่จอดเรือ เพื่อจัดเส้นทางท่องเที่ยวทางน้ำ	-วัดลานคา -วัดบ้านสูตร -เส้นทางท่องเที่ยวทางน้ำ	-การร่วมมือกันในชุมชนไทยพวน วัดลานคา และวัดบ้านสูตรได้เข้าร่วมให้เป็นวัดในเส้นทางท่องเที่ยวทางน้ำ
6	หลักกิโลเมตรขนาดใหญ่ที่อยู่ด้านหน้าวัดลานคา สะพานแขวนที่อยู่	-หลักกิโลเมตรขนาดใหญ่ -สะพานแขวน -รอยพระพุทธรูปไม้ตะเคียน	-บริเวณหน้าวัดลานคามีหลักกิโลเมตรขนาดใหญ่สร้างเพื่อดึงดูดใจ

คนที่	ผลให้สัมภาษณ์	การใส่รหัสครั้งแรก	สรุปประเด็นการสัมภาษณ์
	ระหว่างวัดลานคาและตลาดเก่าห้อง รอยพระพุทธบาทไม้ตะเคียน		แก่ผู้มาเยือน ระหว่าง วัดลานคาและตลาด เก่าห้องมีสะพานแขวน เพื่อใช้เป็นสะพานข้าม ระหว่างสองฝั่ง -ในวัดลานคามีรอยพระ พุทธบาทไม้ตะเคียนที่ ใหญ่ที่สุดในจังหวัด สุพรรณบุรี
7	วิถีชีวิตของคนบ้านเก่าห้อง เป็นต้น	-วิถีชีวิต -หัตถกรรม	-บริเวณพื้นที่ใกล้เคียง ชุมชนไทยพวนสามารถ ชมวิถีชีวิตของคนตลาด เก่าห้อง มีการจำหน่าย สินค้าหัตถกรรมแก่นัก ท่องเที่ยว
ด้านราคา/ค่าใช้จ่าย			
1	ถ้านักท่องเที่ยวมาทำกิจกรรมไหว้พระ ทำบุญ แล้วแต่จิตศรัทธา	-ไหว้พระ ทำบุญ -ตามจิตศรัทธา	-ส่วนใหญ่จะไม่มี การ เสียค่าเข้าชมที่มีใน ลักษณะการทำบุญไหว้ พระตามจิตศรัทธา
2	สินค้าของที่ระลึกควรให้มีราคาไม่แพง จนเกินไป ตลอดจนค่าใช้จ่ายของ นักท่องเที่ยวควรมีความเหมาะสม	-ของที่ระลึก -ราคาไม่แพง	-การกำหนดราคาสินค้า ของที่ระลึกและ ค่าใช้จ่ายของ นักท่องเที่ยวให้ เหมาะสม
ด้านกายภาพ			
1	การสร้างห้องน้ำ ลานจอดรถเพิ่มเติม เพิ่มกระชังเลี้ยงปลาหน้าวัด	-ห้องน้ำ -ลานจอดรถ -กระชังเลี้ยงปลา	-สร้างห้องน้ำให้เพียงพอ แก่การท่องเที่ยว ตลอดจนที่จอดรถให้ เพียงพอ -เพิ่มกระชังเลี้ยงปลา หน้าวัดลานคาเพื่อเป็น เพิ่มกิจกรรมการ ท่องเที่ยวในชุมชนไทย

คนที่	ผลให้สัมภาษณ์	การใส่รหัสครั้งแรก	สรุปประเด็นการสัมภาษณ์
			พวน และพัฒนาทาง กายภาพของวัด
2	ควรติดป้ายสื่อความหมาย เช่น ป้าย ยินดีต้อนรับผู้ชมชนไทยพวน โดยไม่ ต้องรอจากหน่วยงานแขวงกาทาง	-ป้ายสื่อความหมาย	-การสร้างและเพิ่มป้าย สื่อความหมายต่างๆ ให้ เพิ่มมากขึ้นนชุมชนไทย พวน เช่น ป้ายยินดี ต้อนรับผู้ชมชนไทย พวน
3	ควรเพิ่มป้ายให้มากขึ้น	-ป้ายต่างๆ ให้มากขึ้น	-การเพิ่มป้ายต่างๆ ที่ เกี่ยวข้องกับการ ท่องเที่ยวให้มากขึ้น เพื่อเป็นการ ประชาสัมพันธ์การ ท่องเที่ยวภายในชุมชน
4	สร้างห้องน้ำให้เพิ่มมากขึ้น แนวทางที่ จะจัดสร้างพิพิธภัณฑ์ไทยพวนของ จังหวัดสุพรรณบุรี พิพิธภัณฑ์เรือ ศาล บรรพชน ปรับปรุงให้เป็นแหล่ง ท่องเที่ยว	-ห้องน้ำ -พิพิธภัณฑ์ไทยพวน -พิพิธภัณฑ์เรือ -ศาลบรรพชน -ปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว	-สร้างห้องน้ำให้มี จำนวนมากขึ้น -สร้างพิพิธภัณฑ์ไทย พวน พิพิธภัณฑ์เรือให้ สมบูรณ์และปรับปรุง ดูแลศาลบรรพชน ให้ สวยงามอยู่เสมอ -ปรับปรุงแหล่ง ท่องเที่ยวต่างๆ ของ ชุมชนไทยพวนให้ยังคง ความเป็นเอกลักษณ์ เพื่อเป็นการอนุรักษ์ วัฒนธรรมไทยพวนให้ คงอยู่ และเป็นแหล่ง ท่องเที่ยวให้แก่นัก ท่องเที่ยวทาง วัฒนธรรม
5	การปรับปรุงศาลาการเปรียญ ห้องน้ำภายในวัดให้มากขึ้น ลานจอด	-ศาลาการเปรียญ -ห้องน้ำภายในวัด	-ปรับปรุงซ่อมแซมศาลา การเปรียญ

คนที่	ผลให้สัมภาษณ์	การใส่รหัสครั้งแรก	สรุปประเด็นการสัมภาษณ์
	รถ ซึ่งต้องประสานงานด้านงบประมาณของเทศบาลตำบลต้นคราม	-ลานจอดรถ -เทศบาลตำบลต้นคราม	- เพิ่มจำนวนห้องน้ำ ลานจอดรถ -ประสานงานเพื่อขอสนับสนุนด้านงบประมาณจากเทศบาลต้นคราม

ด้านการโฆษณา/การประชาสัมพันธ์

1	ป้ายบอกทางเพิ่มขึ้น การเพิ่มประชาสัมพันธ์เสียงตามสาย ทางสังคมออนไลน์	-ป้ายบอกทาง -ประชาสัมพันธ์เสียงตามสาย -สังคมออนไลน์	-เพิ่มจำนวนป้ายบอกทาง ป้าย การประชาสัมพันธ์ในชุมชนให้เพิ่มมากขึ้น -ประชาสัมพันธ์เสียงตามสายในชุมชนไทยพวน -เพิ่มข้อมูลในสื่อสังคมออนไลน์ให้ทันสมัยอยู่เสมอ
2	ควรติดป้ายประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น	-ป้ายประชาสัมพันธ์	-เพิ่มจำนวนป้ายบอกทาง
3	เพิ่มเสียงตามสายภายในชุมชน เป็นโครงการเสียงและสาย เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนในชุมชน	-เสียงตามสายภายในชุมชน -ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร	-จัดโครงการเสียงและสายในชุมชนเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารความเคลื่อนไหวต่างๆ ให้แก่คนในชุมชนไทยพวน
4	พัฒนาเว็บไซต์ของวัดลานคาให้มีข้อมูลกิจกรรมเพิ่มมากขึ้นและเป็นปัจจุบัน	-พัฒนาเว็บไซต์	- ปรึ บ ปรุ ง พัฒนาข้อมูลข่าวสารในสื่อดิจิทัล เช่นเว็บไซต์ของวัดลานคา สื่อสังคมออนไลน์ เช่น เฟสบุคของบ้านลานคา เป็นต้น ให้เป็นปัจจุบัน

คนที่	ผลให้สัมภาษณ์	การใส่รหัสครั้งแรก	สรุปประเด็นการสัมภาษณ์
5	เอกสารเผยแพร่ แผ่นพับ มีการจัดพิมพ์เพิ่ม ป้ายบอกทางให้เพิ่มมากขึ้นและชัดเจน	-เอกสารเผยแพร่ แผ่นพับ -ป้ายบอกทาง	-จัดทำเอกสารเผยแพร่ แผ่นพับ เอกสารการประชาสัมพันธ์ข้อมูล การท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยว -สร้างป้ายบอกทาง ป้ายสื่อความหมายที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนให้เพิ่มมากขึ้น
ด้านบุคลากร			
1	ตอนนี้มียุวมัคคุเทศก์มาช่วยอธิบายรายละเอียดต่างๆ ภายในวัดทุกวันเสาร์-อาทิตย์	-ยุวมัคคุเทศก์	-มีการจัดมัคคุเทศก์น้อยหรือยุวมัคคุเทศก์ให้มานำเที่ยวให้ข้อมูลประวัติความเป็นมาของวัดลานคาในช่วงวันหยุดเสาร์อาทิตย์
2	ควรสนับสนุนด้านผู้นำชุมชนให้การท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น	-ผู้นำชุมชน	-ให้การสนับสนุนด้านการท่องเที่ยวแก่ผู้นำชุมชนเพื่อที่จะสามารถมาพัฒนาและให้ความรู้แก่คนในชุมชนไทยพวนต่อไป
3	มีการศึกษาดูงาน เสนอการอบรมส่งเสริมความรู้ การจัดทำวารสารต้นคราม มีการรายงานการดำเนินงานประจำปี ส่งเสริมให้บุคลากรในหน่วยงานเทศบาลไปอบรมเพิ่มมากขึ้น	-การอบรมส่งเสริมความรู้ -บุคลากรในหน่วยงานเทศบาล	-การอบรมส่งเสริมความรู้ด้านการพัฒนาชุมชน การท่องเที่ยวแก่บุคลากรของหน่วยงานเทศบาลเพื่อพัฒนาชุมชนไทยพวนและชุมชนอื่นๆ
4	มีการพัฒนาและให้ความรู้แก่นักเรียนโรงเรียนบ้านหมีเป็นมัคคุเทศก์น้อย เพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว	-นักเรียนโรงเรียนบ้านหมี -มัคคุเทศก์น้อย	-ให้ความรู้และพัฒนาด้านการท่องเที่ยวแก่เยาวชนในชุมชนเพื่อให้สามารถเป็นการ

คนที่	ผลให้สัมภาษณ์	การใส่รหัสครั้งแรก	สรุปประเด็นการสัมภาษณ์
			ส่งเสริมให้เป็นยุว มัคคุเทศก์ของชุมชน และให้ความรู้ต่างๆ แก่ นักท่องเที่ยว
ด้านการมีส่วนร่วม			
1	การมีส่วนร่วมของคนภายในชุมชนดี มีจิตใจดี โดยมีวัดลานคาเป็นจุด ศูนย์กลาง จุดรวมสามัคคี เพราะทุก คนเกี่ยวข้องกัน	- ส่วนร่วมของคนภายในชุมชน - วัดลานคาเป็นจุดศูนย์กลาง	- การมีส่วนร่วมภายใน ชุมชนดี มีวัดลานคา เป็นศูนย์กลาง ของ ชุมชนและเป็นสถานที่ ทำกิจกรรมร่วมกันของ คนในชุมชน
2	ส่วนงานการศึกษา การพัฒนาชุมชน ลงพื้นที่เพื่อสร้างโอกาสให้ชุมชนมีส่วน ร่วมในการพัฒนา	- ส่วนงานการศึกษา - การพัฒนาชุมชน - สร้างโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วม ในการพัฒนา	- การพัฒนาชุมชนมีการ สร้างโอกาสในคนใน ชุมชนมีส่วนร่วมในการ พัฒนาชุมชนตนเอง
3	เสนอให้คนในชุมชนมีใจเป็นกลาง ร่วมมือร่วมมือใจ จิตอาสา ให้ชุมชนมี จิตสาธารณะเพิ่มมากขึ้น	- ให้คนในชุมชนมีใจเป็นกลาง - จิตอาสา - ให้ชุมชนมีจิตสาธารณะเพิ่ม มากขึ้น	- พัฒนาให้คนในชุมชนมี ใจเป็นกลาง มีจิตอาสา ในการพัฒนาดูแล ชุมชน และให้มีจิต สาธารณะ

ภาคผนวก ๗

คุณวุฒิรับรองในการอบรมระยะสั้น ปี 2559

การวิจัยเชิงปฏิบัติการ : ศาสตร์และศิลป์เพื่อประโยชน์สุขของปวงชน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

**สถาบันวิจัยประชากรและสังคม
มหาวิทยาลัยมหิดล**

ขอ بذิรนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า

นางสาวชพพนา ภาณุภาติ

สำเรื่งหลักสูตรการบรณะสันั ประจำปี ๒๕๕๙

เรื่ง การวิจัยเชิงปฏิบัติการ : ศาสตร์และศิลปะเพื่อประโยชน์สูขของปวงชน

ระหว่ำวันที่ ๒๐ - ๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๙

(รองศาสตราจารย์ ฉันททัย อากอ้า)
ประธานจัดการบรณ
สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศรีนัทร์ เกรย)
ผู้อำนวยการ
สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

ชื่อ-นามสกุล (ภาษาไทย)	ชมพูนุท ภาณุภาส
(ภาษาอังกฤษ)	CHOMPUNOOT PANUPAT
วันเดือนปีเกิด :	วันที่ 3 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2523
สถานที่เกิด :	กรุงเทพมหานคร
วุฒิการศึกษา:	ศิลปศาสตรบัณฑิต (การโรงแรม) คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา ปี 2545 วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการนันทนาการและการท่องเที่ยว) คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปี 2551 ปรัชญาวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต (การจัดการนันทนาการและการท่องเที่ยว) คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปี 2559
ประสบการณ์การทำงาน	กุมภาพันธ์ 2555 – ตุลาคม 2556 ตำแหน่งอาจารย์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ตุลาคม 2553 – สิงหาคม 2554 ตำแหน่งนักวิชาการศึกษา ศูนย์บัณฑิตศึกษา คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์